

מזרחימיה

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מבחר
עלוני השבוע

✦
שנה שישית
גיליון מספר 580

✦
משפטים
תשפ"ה

אתוקים

לונס ותוכן של ה'ר"ס אוהבים

חפשו את
חוברת העלוני
לילדים
מבית דפוס
'ספיד'

זמן קצת וזאת השקת

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
לחצו כאן

ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
06:49	06:09	04:55	ירושלים
06:46	06:10	05:10	בני ברק
06:47	06:09	05:00	חיפה
06:46	06:11	05:11	אשדוד
06:48	06:10	04:54	בית שמש
06:48	06:10	05:12	קרית גת
06:47	06:08	05:03	נוף הגליל

פנים מאירות 8 ירושלים
טל' 02-500-4569
So25004569@Gmail.com

ספיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר
פר משפטים תשפ"ה

"ששת המחסומים" - סידרה מיוחדת לרגל תקופת השובבי"ם

להיתקע בחלומות עתידיים

בשבועות האחרונים עסקנו בענין "ששת המחסומים" בדרך לשינוי. היום נעסוק במחסום האחרון "הפחד מכישלון".

אנשים שחושבים לעשות שינוי בחייהם, ולא משנה באיזה תחום, אחד הפחדים הנפוצים הוא: הפחד להיכשל, ואז כבר לא תהיה דרך חזרה.

אדם רוצה להחליף חברה. מרגיש שבמקום שהוא נמצא הוא תקוע ברמת הרוחניות. לא מצליח להתרומם בשאיפות. אולי יצטרך לעבור לבית כנסת אחר. זה מעבר לנצח, אי אפשר לזגוג בזה.

משפחה שהדירה העכשווית רחוקה מלספק את הצרכים שלהם. החליטו לעבור דירה. יש המון חששות בדרך לרכישת דירה חדשה. מכירה וקניה של דירה נשמע כמו "אל-חזור".

אדם מרגיש חוסר מיצוי. רוצה להקים עסק / לקדם יוזמה / לפתוח קורס. זה דורש המון משאבים. כסף מאמץ וזמן. אם זה לא יצליח, המשאבים יירדו לטמיון.

והנה הגענו לתקופת הדמדומים או - נקרא לזה: "עידן החלומות".

לראות כל יום דירה אחרת, ולחלום שהיא הדירה העתידית שלנו, זה ממלא את הריאות. אפשר אפילו לראות דירות שאין להם סיכוי לרכוש אותן. וזה ליהנות בלבד בלי להשקיע שקל בודד.

לשבת על המחשב / לעצב לוגו בעשרות דוגמאות / לכתוב תוכנית לעסק / לחבר סילבוס עשיר / לדמיין אולם מקשיבים צפוף / אפילו לחבר קובצי 'אקסל' של הכנסות, ולחלום כבר מה לעשות עם הכסף הרב.

כל אלו מספקים מחזות של 'פאטה מורגנה' מעוררי השראה. בלי לקחת שום סיכון.

אנשים עלולים לשקוע בתקופה הזאת ללא הגבלת זמן, ובינתיים לא להתקדם אפילו לא במילי-מטר.

את הבעיה שלהם הם יגלו רק כעבור זמן, כאשר במבט לאחור יגלו כמה חלקים מהחיים איבדו בינתיים, יוזמות יפות שהיו נכונות לאותו זמן והתפספסו, מחירים שלהם והאמירו או שינויים שכבר קשה יותר לבצע אותם.

"עידן החלומות" הזה, יכול להתרחש גם מול משימות קטנות של החיים. נניח, שיחת טלפון מורכבת. בדיקה של מצב החשבון. אבחון עבור הילד. כל עוד המשימה לא בוצעה, ניתן ליהנות מן הספק. לדמיין כיצד הכול ייראה הרבה יותר טוב. ומה שעומד מאחורי ההמתנה הארוכה, זה הפחד לפגוש את מה שיקרה באמת.

לא באנו במאמר הזה להציע פיתרון לפחד הזה. בעבר עסקנו לא מעט בעצות להתמודד עם פחדים.

מה שכן חשוב ביותר, שאנחנו נעשה את האבחנה בעצמינו, לשים לב אלו מהחלומות שלנו מעניקים לנו תקווה וכוח, ואלו מהם היו טובים לשעתם וכיום הפכו ל"כלוב של זהב", מונעים מאיתנו לעשות צעדים ממשיים. כשנזהה אותם, ונדע שמאחוריהם קיים "הפחד מכישלון", נדע להציף אותו ולטפל בו.

שלימה הגיע לפגישה (שם בדוי, כמובן). התלונה העיקרית: "יש לי כל הזמן חלומות שאני הולך להיות אדם עשיר, מכובד בקהילה. אלו סתם חלומות שווא. אני צריך לטפל בזה!"

אנחנו עדיין בשלב הברור. "מאיפה אתה יודע שצריך לטפל בזה?" - אני שואל. "כולם אומרים. רעייתי, ההורים שלה, החברים". בוודאי שמתם לב, כולם אומרים, חוץ מאדם אחד. הוא עצמו.

הערה חשובה: מטפל נמהר עלול להיסחף ולהתחיל לטפל בחלומות ולגאול אותם מהם. אך יש משהו חשוב לבדוק לפני כן.

אנחנו מנסים להתייחס לכל תופעה נפשית כמנגנון הגנה. אם הוא שוקע בחלומות, משמע שיש לו צורך בהם. אולי החלומות דווקא מסייעים לשלימה לשפר את החיים? הטיפוּל, אם כן, לא יהיה לסלק את החלומות אלא לבדוק את הצורך בהם.

ואז אנו צוללים פנימה לתוך מסכת החיים שלו. מתברר שכבר בגיל צעיר, כאשר היה ילד בן שש התפרקה המשפחה. האבא ניתק קשר. כאשר נהיה בחור בר-מצוה, ירד האח הגדול מן הדרך. באותה תקופה אמא שלו חלתה. כשנכנס לישיבה נתקל בקשיים, גם לימודיים וגם חברתיים. אט-אט כל החיים נצבעו בשחור. **שלימה לא ראה כל תקווה בחייו.** היה לו ברור שלא יוכל להתחתן לעולם. שלא יצליח להתפרנס. שישאר בודד. למרות שהיו אנשים טובים שניסו לחזק אותו, בסתר ליבם האמינו שהתחזית השחורה שלו לא מופרכת בכלל.

ואז התגלה האור הגדול בחייו. "החלומות". היה שוכב במיטה או יושב בבית המדרש והזהר. מין "פאטה מורגנה" [=מראה מדומיין שלא קיים במציאות] שהולך ונרקם במחווה. בחלומות היה רואה את עצמו בשלל תמונות עתידיות בחייו. הוא הופיע שם כבעל משפחה, איש עשיר, מכובד ומבוקש בקהילה. **החלומות הללו החזיקו אותו ונתנו לו את הכוח להתמודד.**

אם אנחנו בוחנים את הנסים שהתחוללו איתו בהמשך החיים, נראה שחלק מהחלומות שלו התגשמו. לישיבה גדולה עבר ללמוד בחוץ לארץ. אף אחד לא הכיר את משפחתו. שם התחיל את דרכו מחדש. בהמשך מצא שידוך מצויין. (אישה מבית טוב, שנושאת חיסרון סמוי) התחתן ובונה משפחה לתפארת.

חלק מהחלומות לא התגשם עדיין, ואולי אף פעם לא. הוא אברך פשוט. קובע עתים לתורה, ומתפרנס מיגיע כפיו. איננו עשיר ואף לא מכובד בקהילה. אך כל הזמן חולם על כך. גם בגלוי.

נראה כי החלומות עדיין מגנים עליו, כי כל פעם שאנו נוגעים בתקופת השחור שלו, הוא מסיט ענין. לא מעוניין להתעמק בו. מה שאומר, שהוא עדיין זקוק לחלומות הללו כדי להמשיך את החיים.

כמו שלימה, גם רבים מאיתנו משתמשים בחלומות כדי להימנע מהתמודדות. אך האם החלומות הללו תמיד מקדמים אותנו או לעתים מסמרים אותנו למקומותינו?

אורח לרגע

תגובות הקוראים

תגובות על יתרו, בנושא "הצורך בדחינות":

מאמר נפלא!

אבל זה לא יכול לעזור לי, כי אני כבר התייאשתי, "כל מה שאני יכול לעשות מחר, אני גם יכול לעשות מחרתיים".

יש לי חבר חרוץ מאוד, הוא אומר משהו אחר: "כל מה שאני יכול לעשות מחר, עשיתי כבר אתמול".

ובכל זאת, את המאמר הזה, פתחתי מיד, הרי המלצת!

*

כתבת בכותרת המייל. "מומלץ לך לפתוח את המייל הזה עכשיו!"

פתחתי את המייל וגיליתי מיד שזה היה טריק. לא היה נוח עם זה, וסגרתי את המייל בחזרה.

ייתכן שחלק אחר מהקוראים דווקא אהבו את זה, אך אני יודע שאתה מבקש הערות, ולכן שיתפתי אותך.

*

כתבת שכאשר עוסקים ביצירה, יש צורך לדחות עד הרגע האחרון. יש כאלו שבאמת מצליחים ברגע האחרון להפיק מעצמם הרבה יותר ברגעי לחץ. במיוחד כאלו עם בעיות קשב וריכוז.

כל פעולה דורשת מאמץ והפעלת אדרנלין במח, והרגע האחרון מפעיל במח את הדבר הזה עם כל המרץ, ואז הכל הרבה יותר קל.

ככה זה אצלי על כל פנים.

תגובות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

אפשר רגע

שו"ת קצר

שאלה: אנחנו שלושה אחים שמתפללים באותו בית כנסת. אח שלי הגדול עבר השפלה קשה מצד הגבאי, והוא עזב את בית הכנסת בחרי אף. כעת הוא מבקש מאיתנו להוכיח לו נאמנות אחווה, ושכולנו נעזוב את בית הכנסת. אחרת, הוא ייפגע מאיתנו קשות.

תשובה: זה סיפור שחוזר על עצמו בהמון סטואציות, כאשר מישהו קרוב אלינו מבקש מאיתנו להזדהות עם רגשותיו דרך פעולות ניתוק שונות.

חשוב לשים לב, בין פעולות פוגעניות שאנו עושים שבהן אנו אחראיים ישירות למעשה פגיעה באחר, או פעולות שאנו עושים בשיגרה שלנו, ויש מישהו שמוצא את עצמו פגוע מכך.

אסור לנו לפגוע באחר, אך אין לנו חובה לדאוג שהאחר לא ייפגע על ידי מעשינו הרגילים. זה לגמרי באחריותו. וזו העבודה של האח לעבוד על החלק הפגיע שבו.

מיותר לציין, שבדוואי תהיו לגמרי עם הכאב שלו, עם עומק הפגיעה, וגם להביע הבנה לעצם הצורך שלו לבקש ממכם את הבקשה החריגה הזאת.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

לקוּטִים וּסְפוּרִים נִפְלְאִים

פרשת משפטים

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" (כא, א)

אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: לא תעלה על דעתו לומר, אשנה להם הפרק וההלכה שתים או שלוש פעמים עד שתהיה סדורה בפיהם כמשנתה, ואיני מטריח עצמי להבינם טעמי הדבר ופרושו. לכך נאמר: "אשר תשים לפניהם", כשלחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם (רש"י).

אחד מבני חבורת פשיסחא נסע לסחור ביריד דאנציג. היו שם סוחרים יהודים רבים, וכולם עשו חיל בעסקיהם והרוויחו הון רב. אחד מהם לווה סכום כסף גדול כדי לסחור בו, וכבואו נגנב ממנו כל כספו. עולמו חשך עליו, לא זו בלבד שלא היה לו במה לסחור וראה בעיניים כלות איך חבריו סוחרים ומתעשרים, עוד ישוב לביתו כבעל חוב ויצטרך חלילה לבריות! כשהיריד ננעל, זימן החסיד הפשיסחאי מאה סוחרים למשתה, מסיבת סיום, ואותו סוחר אומלל ביניהם.

וַיִּהְיֶה לִי עוֹד יוֹתֵר טוֹב וְעוֹד יוֹתֵר טוֹב...
טוב יותר ממה?
האם הטוב הנוכחי, לא מספיק טוב, האם הוא בעצם רע, וצריך טוב שהוא יותר מזה?
פעם אחת החפץ חיים המליץ על אדם אחד לכהן כמנהל רוחני בשיבה מפרסמת.
כשהיה אותו אדם בדרכו לשיבה, עבר להודות לחפץ חיים על המלצתו לתפקיד.
כששאל אותו החפץ חיים איך הוא מרגיש, ענה "עוד כמה פרוטות לא נזיק".
השיבו מרן החפץ חיים: "בנדאי היה מזיק. הקב"ה רחום וחנון וברצונו להיטיב לך יותר ממה שראוי לך, ואם לא נתן לך כנראה זהו המצב הטוב ביותר עבורך".
יותר משהעגל רוצה לינק, הפרה רוצה להניק.
אמרו חז"ל על שרה אמנו שכל שנות חייה "כלן שוין לטובה", שאף שבעברה נסיונות שונים ומשנים ונלקחה לפרעה ואבימלך ועוד ועוד, מכל מקום היה ברור בעיניה שכל דבר הוא הטוב ביותר בשבילה ולא יכול להיות יותר טוב מזה.
בספר 'אוצרות רמח"ל' כתב, "כל מה שנעשה - יותר טוב מזה לא היה יכול להיות!"
אלא, כשאתה תהיה טוב, הקב"ה ישפיע לך עוד יותר טוב, כי מדה טובה מרבה פי חמש מאות.
הרי הקב"ה הוא תכלית הטוב - הטוב פי לא כלו רחמיה, ואלו אנו... אנו ימינו בצל עובר, וכעשן קלה וכחלום יעוף. הודו לה' פי טוב פי לעולם חסדו, לעולם ועד נצח סלה, פי אתה ושנותיך לא יתמו.

משאכלו ושתו והיטיבו ליבם, קם ואמר: "רבותי, כולנו שחרנו ועשינו חיל במסחרנו, חוזרים לבתינו ששים ושמחים, והנה עמנו חבר, שכספו נגנב ברובו, מכספי ההלוואות, עשרת אלפים רובלים אותם חייב הוא להחזיר. קיווה להכפילם ולשלשם, והנה גם הקרן אבדה - בואו נחלצו ממצבו הביש. מאה אנו, כל אחד יתרום לו מאתים רובלים, וישוב שמח לעירו!"

תוך כדי דיבור הסיר את כובעו והפכו, הניח בתוכו מאתים רובלים וסבב מאחד לשני, הכובע נגדש בשטרות ומסרן לסוחר ההמום, באמרו בבדיחותא: "יש כאן תשעה עשר אלף ושמונה מאות רובלים. את המאתיים האחרונים תתרום אתה, ותשלם את הסכום. שהרי עכשיו עשיר אתה, וחייב גם אתה במצות צדקה..."
כשהגיע אותו סוחר לפשיסחא, אמר לו רבו: "שמעתי איך חילצת את הסוחר מאסונו, אבל יש לי ביקורת על כך ששיתפת גם אותו במגבית - כי חסד, יש לעשות בשלמות!"... (והגדת)

"אם אדניו יתן לו אשה וילדה לו בנים או בנות האשה וילדיה תהיה לאדניה" (כה, ה)
אם בא היצר לאדם, ומפתהו להימנע מעבודת בוראו כי הוא מחוייב

לפרנס את אשתו ובניו, יאמר לו: "אם אדניו יתן לו אשה וילדה לו בנים או בנות" - אם אדון העולם נתן לו

לעי"נ הרה"צ
ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל
כ"ו בניסן תשע"ז

"כי יגנוב איש שור או שה וטבחו או מכרו חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע תחת השה" (כא, לז) לפום ריהטא נראה, שהתורה החמירה בדינו של הטובח ומוכר שישלם ארבע וחמישה, יותר מדינו של הגנב שמשלם כפל.

אך יש להבין מדוע התורה חייבה את הטובח ומוכר בדיוק כפול מתשלום הגנב - ארבע תחת השה? [ותשלום ה'חמישה' הוא תוספת משום ביטול מלאכה (ב"ק עט.)].

ביאר הגאון רבי אייזיק אוזבנד ז"ל, ראש ישיבת טלז בקליבלנד שבארה"ב (כיסוד זה מצינו ברבינו בחיי לגבי תשלומי-כפל) - שנראה ששלוש הארבעה אף הוא מדין 'כפל', כי הנה הסיבה שאותו גנב טבח ומכר היא כדי שלא ידעו מי גנב והיכן הבהמה, והרי אם היו מוצאים אותו, היה בעל השה מקבל כפול ממחיר השה - תשלום 'כפל', ונמצא שהגנב ביקש להפסיד את בעל השה כפול ממחיר השה, וכיון שבעצם הייתה כאן 'גניבה' של כפל, חייבה התורה את הטובח והמוכר שישלם כפול מן הכפל - ארבעה, הואיל והוא עצמו 'גנב' כפל... (המאור שבתורה)

"עד האלקים יבא דבר שניהם אשר

ירשיעון אלקים ישלם שנים לרעהו" (כב, ח)

חכמה רבה נדרשת מן הדינים בבואם להוציא לאור את פסק דינם של הנדונים לפנייהם, וסיפורי מופת רבים נשזרו אודות פקחותם אשר הסירה את הלוט מעל השקר, וקבעה את האמת במסמרות של ברזל.

אודות אחד מן הסיפורים הללו שמענו מפי רבי

אשה ובנים, אזי האשה וילדיה תהיה לאדניה" - האדון גם ידאג לפרנסתם, "והוא יצא בגפו" - לעבודת ה'... (רבי וולף מז'יטומיר)

"ורצע אדונו את אזנו במרצע" (כא, ו)

צריך לבאר, מה הקשר בין רצון העבד להמשיך בעבודתו, לבין רציעתו באוזן דווקא.

ביאר הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל באופן נפלא: אדם הראשון נברא כשכפות ידיו סגורות, וכך נולדו כל בני האדם עד דורו של נח, משום שמראשית בריאתו לא היה זקוק אדם לידידו על מנת לעבוד עבודת כפיים, ורק לאחר החטא כשהתקלל: "בזעת אפך תאכל לחם", התגלה הקושי בשל הצורה הסגורה של היד.

השינוי המשמעותי במבנה הידיים נעשה בבריאתו של נח, אשר אצבעותיו היו מחולקות, ואפשרו עבודה נוחה יותר, ועל כן אמרו עליו: "זה ינחמנו ממעשנו ומעיצובן ידינו".

אולם, מטרה נוספת ישנה לאצבעות המחולקות, לא רק לסייע לו בעבודה הגשמית, אלא גם בעבודת ה', כפי שאומרת הגמרא בכתובות (ה:): מפני מה נבראו האצבעות כיתדות? כדי שאדם השומע לשון הרע, יסתום את אזנו באצבעו, וכך ימנע משמיעת דברים האסורים.

העבד העברי הזה - מסביר רבי יהונתן אייבשיץ - החליט כי הוא זקוק לאצבעות על מנת להמשיך לעבוד בהן, ומאחר שרוצים להזכיר לו שהאצבעות נועדו עבור שמירת האזניים מכל שמץ חטא, רוצעים את אזנו במרצע.

"ה' צדיק יבִּחֵן" (תהלים יא)

אמר ר' אלעזר: מִשָּׁל לְבַעַל הַבַּיִת שֶׁהָיָה לוֹ שְׁתֵּי פְרוֹת, אַחַת כְּחֶה יָפָה, וְאַחַת כְּחֶה רַע, עַל מִי הוּא נוֹתֵן אֶת הָעֵל, לֹא עַל זֹאת שֶׁכְּחֶה יָפָה, כֶּךָ הַקֵּב"ה מְנַסֶּה אֶת הַצְּדִיקִים, שֶׁנֶּאֱמַר: "ה' צְדִיק יִבְחֵן"... (בראשית רבה כב)

רָגְעֵי הַפְּרָדָה שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא מִהָעוֹלָם הָזֶה, הֵם רָגְעֵים מְצַמְרָרִים שְׁחֵרוּטִים בְּלַבְנוֹ עַד הַיּוֹם. הָרוֹמָאִים עוֹמְדִים שָׁם, סוֹרְקִים אֶת בְּשָׂרוֹ בְּמַסְרָקוֹת שֶׁל בְּרֹזֶל, וְהַתְּלִמִּידִים הַמְּמוּמִים עוֹמְדִים מִהֶצֶד וְצוֹחִיִּים: רַבְּנוּ, עַד כָּאֵן! כִּמְהָ יִסּוּרִים! אִיזוֹ אֲכַזְרִיּוֹת!

אָבֵל רַבִּי עֲקִיבָא, בְּשִׁלּוּחַ שְׁלֹא מִהָעוֹלָם הָזֶה, מְסַבֵּיר לָהֶם: כָּל יָמֵי הַיִּיטִי מְצַטְטֵר - מִתִּי יָבוֹא לִידֵי וְאַקְיָמְנָה! הָאֵם לִיִּסּוּרֵי אִיּוֹב כְּאֵלֶּה חֶכְהָ רַבִּי עֲקִיבָא בְּכַלְיוֹן עֵינָיִם כָּל יָמָי חַיָּוִי?! לְמָה?!

כִּי לְרַבִּי עֲקִיבָא הִיָּתָה שְׂאִיפַת חַיִּים, כָּל חַיָּוִי הוּא חֶכְהָ לְהִתְחַבֵּר לְכוּחֹת הָאֵינְסוֹפִיִּים שְׁלוֹ, לְחַבֵּר בֵּין הַנְּשִׁמָּה הָעֲלִיוֹנָה וְהָאֵינְסוֹפִית - לְבִין הַגּוֹף הַגָּשְׁמִי וְהַמְּגַבֵּל שֶׁנִּמְצָא כָּאֵן לְמִטָּה.

רַבִּי עֲקִיבָא יָדַע, שֶׁהַדְרָךְ הַיְחִידָה לְהַגִּיעַ לְחַבּוּר הָזֶה - הִיא רַק עִם כְּאָבִים! הַכוּחֹת הַפְּנִימִיִּים לֹא מִתְגַּלִּים סֶתֶם כֶּךָ בְּיוֹם בְּהִיר, גַּם לֹא בְּמַאֲמָצִים הַנוֹבְעִים מִהִתְנַדְּבוּת בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם - רַק הַכְּאָבִים יְכוּלִים לְהַבִּיא אֶת הַחַבּוּר הָזֶה! כִּי כָּל עוֹד הוּא תְּפוּס בְּחֻזְקוֹת הַיְשָׁנוּת - הוּא לֹא יוֹכֵל לְקַבֵּל אֶת ה'אֲנִי' הָאֲמִתִּי שְׁלוֹ! וְלֹא מִשְׁנָה כִּמְהָ הוּא יִתְאַמֵּץ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם!

רַק הַכְּאָב, הַיִּסּוּרִים, הַמְּסַרְקוֹת הָאֵימּוֹת שְׁחוֹרְצוֹת אֶת בְּשָׂרוֹ. זֶה כּוֹאֵב! זֶה דוֹקֵר - כְּמוֹ אֶלֶף חֲרָבוֹת!

אָבֵל הַדְּקִירוֹת הָאֵימּוֹת הָאֵלֶּה - הֵם הַדְרָךְ הַיְחִידָה שְׁלִי לְקַבֵּל אֶת הַכוּחֹת, אֶת הַחַבּוּר הַנְּחַשֵּׁק הָזֶה, וְאֲנִי מוֹכֵן לְשִׁלֵּם אֶת הַמְּחִיר! כְּמוֹ אָדָם שֶׁעוֹבֵד כָּל הַלְּיָלָה, הוּא עֵינָף, הוּא מִתְּשֵׁ, הוּא רַק רוֹצֵה לִישֵׁן - אָבֵל הוּא מוֹכֵן לְסַבֵּל אֶת הַצַּעַר הָזֶה! זֶה לֹא הוֹפֵךְ אוֹתוֹ לְאִמְלָל, אֲדַרְבָּה - בְּסוֹף הַלְּיָלָה, כְּשֶׁהוּא יִחְזֹר לְבֵיתוֹ עִם עֲרַמַּת שְׁטָרוֹת מְכַבְּדָת, הוּא יָדַע שֶׁבְּלֵי הַלְּיָלָה הַמְּעִיף הָזֶה וְהַתְּנָאִים הֵלֵא אֲנוּשִׁיִּים כְּמַעַט - לֹא הָיָה לוֹ סְכוּי לְקַבֵּל אֶת הַחֲפִיסָה הָעֵבָה...

לעי"נ האשה החשובה

מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

במכתב שנתן לו המושל, ופטר אותם לדרכם לשלום. הפעם איש לא החזיר אותם, ועד מהרה הם הגיעו אל המושל והושיטו לו את המכתב, בו רשם הרב כי פלוני, אחד משלשתם, הוא הגנב. עד מהרה נקראו שוטרי בית הדין, והללו החלו להכות את הנאשם, עד שהוא הודה כי, אכן, הוא ששלח את ידו ברכוש, והשיבו עד הפרוטה האחרונה. בוודאי שרתה על הרב רוח הקדש - התפלאו כל השומעים, אך הרב אמר: "לא רוח הקודש הייתה בי, אלא

רחמים חי חויתה הכהן זצ"ל מברבה, אשר היה קדוש עליון, בעל מופתים וגדול בתורה, כפי שמופיע בספר אבותינו סיפרו לנו. רבי חזן, בנו של הגאון בעל החקרי לב זצ"ל, כהן כדיין באחת הקהילות, ובאחד הימים הגיע אליו דיון מרתק. היו אלו שלשה סוחרים שותפים שהגיעו לשבות בעיר, אשר החזיקו בידיהם סכום כסף גדול, ומאחר שלא הכירו איש, החליטו להטמין את הכסף בקרקע. במוצאי שבת, כאשר נגשו אל הבור - מצאו אותו ריק

מכל. ברור היה לכולם, שאחד מן השלשה הוא הגנב, אך מי מהם לא יכולים היו לדעת, וכל אחד האשים את חבריו. הגיעו השלושה למושל ובקשו ממנו לשפוט ביניהם, המושל שלא הצליח להכריע בעניין, שלח אותם לרב וכתב מכתב, בו מבקש ממנו להוציא הצדק לאור. כשהגיעו לבית הדין והמכתב בידם, נתן הרב את עיניו בשלושת הסוחרים ואמר: "מדוע שלח אתכם המושל אלי? וכי איך אוכל לדעת מיהו הגנב? לא נביא אנכי ולא בן נביא: חזרו אליו ואמרו לו, שלא אוכל לחקור בעניין זה".

השלשה יצאו מלפניו, ולאחר שהלכו כברת דרך, הגיע שליח מבית הרב וקרא להם לחזור. כשעמדו מול הרב, שוב בקש מהם לשמע את טענותיהם, ואחר הגיב: "אני מתפלא על המושל ששלח אתכם בעניין כזה... וכי חוקר כליות ולב אנכי, שובו אליו ואמרו לו שאיני יכול!" השלשה יצאו, וגם הפעם, זמן קצר לאחר לכתם קרא להם הרב לחזור ולהשמיע שוב את טענותיהם: "מי יודע - אמר - "אולי בזאת הפעם יאורו עיני?" הם חזרו על דבריהם, ואז רשם הרב שורות אחדות

טוב לי כי עניתי - למען אלמד חקיקי!
 הכל היה שוה, הכאב, הבלבול, היסורים - כדי לקבל את החבור הזה, את הבהירות שקבלתי, את התובנות שהמעברים הולידו בי!
 נדע, לכל אחד מאתנו יש מסרקות של ברזל, ארועים שדוקרים בו, בגוף, בנפש או ברגש.
 הרגעים האלה - הם המפתח לכוחות הפנימיים, המפתח אותו אתה כל כך מחפש...
 * * *
 אז רגע, האם זה המתכון הבטוח?
 כל מי שעובר תקופות קשות - מקבל את הכוחות האלה? לא. בלנו יודעים שלא.
 בלנו יודעים שיש הרבה מאוד אנשים שעברו כאבים, ובמקום להבנות מהם - התרסקו לחלוטין, וגם אנשים שלא התרסקו - נותרו מהתקופות האלה רק עם צלקות, ועם אפס כוחות נפש מיוחדים.
 אז מה הסוד? איך לא מבוזזים את הקשיי? איך מנצלים אותם לחבור, לבניית הנפש, לכוחות חדשים?
 את הסוד הזה אפשר ללמוד מספור חינו של העץ.
 רק לפני חצי שנה היה נראה שהעץ הוא מלך האזור. כלו מלבב, פורח וצבעוני, מצמיח פרות מתוקים - ועלעליו אומרים הדר.
 ועכשו? בחרף? הוא עומד עירם ומביש. בודד.
 כל העלים עזבו אותו. אין פרות, אין פרחים, אפלו נצנים לא נראים באפק. רק הוא, חשוף ושחר ורטב.
 יש רק חלק אחד שנשארו שם אתו, מחזיק בו בכל הכוח - הענף.
 כי העלים - הם מחברים לעץ רק כדי לקבל אנרגיות זמינות ומרעננות.
 והיו תקופות שהעץ אכן לא אכזב. במשך קיץ שלם הוא רק נתן ונתן, והעלים? הם לא חשבו לעזוב את העץ הטוב, החמים והירק. הם נשארו, מלבליים וצוהלים...

שכאשר שלשתם, התבוננתי וראיתי ששניים מהם הולכים בקומה זקופה, והשלישי פוסע בחשש מה, כירא לגשת למשפט, סבור הייתי שהוא חולה ברגליו או איטי בהילוכו, אך כשפטרתי אותם מלפני, הבחנתי כי הוא התמלא בזריזות נעורים ויצא ברגלים קלות לפני כולם, הבנתי שהוא שמח על שלא התגלה סודו, אך מאחר שרציתי לבדוק שלא מקרה הוא, ולוודא שהעניין חוזר על עצמו, קראתי להם שוב ושוב - ובכל פעם ראיתי את אותו דבר. כעת התאמת חשדי, ויכולתי לכתוב את תוצאות החקירה בביטחון..."
 כשסיים הרב את סיפורו - הוסיף ואמר: זהו שאומר המדרש (במדבר רבה יא, ז) שכאשר צדיק נפטר מן העולם, מקדמים אותו מלאכי השרת בפסוק (ישעיה נז, ב): "יבוא שלום ינוחו על משכבותם הלך נכחו, מאחר שהוא צדיק וישר, הריהו הולך בשלום ובמישור בלי פחד ומורא, "הלך נכחו" מה שאין כן מי שבידו חטא ועוון - איך יכול הוא להיות שלו, שקט ושאנן?!"

לעי"נ האשה החשובה
 מרת **מרים יוכבד** ב"ר **צבי ליבוביץ** ע"ה
 כ"א מר חשוך תשפ"א

ביום המיוחל ניצבו כל הילדים לבושים בבגדי חג ונגרשים עד מאוד, אוחזים בידיהם עציצים עם פרחים יפיפים, כדי שהמלך העובר במרכבתו ההדורה יישא עיניו ויבחר את המועמד שזכה.

השקיף המלך ממקום מושבו על כל העציצים הפורחים, אך לא מצא את מבוקשו.

מאות ילדים ניצבו בצדדים ואף אחד לא נקרא אל המלך. עד שראה המלך ילד אחד ובידו עציץ ריק.

קרא אליו המלך ואמר: "גש אלי בני! מדוע לא הפרחת את הזרע שנתתי לך?"

ענה הילד בקול בוכים: "אדוני המלך! איני יודע מה קרה! עמלתי קשות על פריחתו, אך שום דבר לא צמח!" אמר לו המלך: "אתה תהיה בני!"

כולם התפלאו מדוע דווקא זכה הוא, ושאלו את המלך על כך.

אמר המלך: "כל הזרעים שחולקו היו זרעים מבושלים, וכידוע, מזרע מבושל לא צומח שום דבר.

כל הילדים החליפו את הזרעים שקיבלו בזרעים אחרים, ולכן צמחו להם פרחים, ורק הילד הזה לא החליף את הזרע כיון שניחן הוא במידת האמת -

והמשיך לקוות שיפרח. זה היה זרע האמת, שעל ידו ביקשתי לבחון את בני יורשי לעתיד.

מי שהאמת היא נר לרגליו ועל פיה יונחו כל מהלכי חייו ראוי

"והיה כי יצעק אלי ושמעתי כי חנון אני" (כב, כו) ידוע שכשארדם עושה עבירה, באה מידת הדין ותובעת להיפרע ממנו ואילו מידת הרחמים מבקשת להאריך אף, והקב"ה ברוב רחמיו מגביר את מידת הרחמים שכן חנון ורחום הוא.

אמנם, כשארדם מצער את חבירו, באה מידת הרחמים של הנרדף ומבקשת אף היא להיפרע מהרודף, כאן עומדים שני המידות לחובת הרודף.

זה מה שאומר הפסוק: והיה כי יצעק אלי, ושמעתי - שבזה נפרעין מיד מהרודף, והטעם לזה: כי חנון אני.

(הגר"א)

"מדבר שקר תרחק" (כג, ז)

מעשה נפלא ממחיש לנו כי אמירת השקר לא תמיד מועילה לאדם.

מסופר על מלך סין שהיה חכם ונבון וטוב לב, וכיון שהיה חשור בנים חיפש יורש עצר למלכותו האדירה מקרב בני עמו.

את המבחן לקבלת התואר הנכסף ערך ע"י חלוקת זרעים לכל הילדים ברחבי הממלכה.

כל ילד נצטווה לשתול את הזרע ולגדלו, והמלך יבחר את הפרח המלכותי שיוכיח על הנסיך הנבחר.

כל הילדים לקחו את הזרעים, שתלו, השקו טיפחו את הפרחים, ורק לילד אחד לא צמח שום פרח מהזרע שקיבל.

כמה שטרח וטיפל בו מאמציו לא נשאו פרי, והעציץ שלו נשאר מיותרם ללא פרח.

אבל אז הגיעו תקופות חדשות, חרף בא לעולם. סערות החלו רוחשות באזור. והעץ, הוא כבר לא יכול להעניק לאחרים את האנגריות שהיו פעם. הוא מתפנס בתוך עצמו, שומר בקשי על השרשים, שלא יעקרו עם הרוח. הוא במגננה. העלים המאכזבים לא משלימים עם השנוי בתפריט. אם העץ לא מסגל לתת לו את מה שהוא רוצה - לשם מה הוא נשאר מחבר?

הוא עוזב הכל, מתעופף - לאן שרק תשא אותו הרוח... והאמת? הוא צודק. אף אחד לא יכול לבוא אליו בטענות. אתה כבר לא מקבל את מה שהיית רגיל - ואי אפשר להכריח אותך להשאר.

והענף? גם הוא מפסיק לקבל את האנגריות. גם הוא מאכזב מהשנויים הלא צפויים, אבל בשונה מהעלים - הענף מבין שהוא חלק מהעץ, והוא תמיד ישאר פונה, הוא לא עוזב ברגעים של קשי. הוא נשאר להחזיק חזק יחד עם השרשים - למרות שעכשו אין לו מכף שום תועלת... זה המקום שלו! לכאן הוא שיק!

הענף מוכן להשאר בתהליך הזה, המניבש והלא נעים. למרות האכזבות. הוא מוכן להיות חלק מההתמודדות. והסבלנות הזו - היא תשתלם לו לבסוף. כי אחרי כל חרף מגיע אביב חמים ומלבלב, והשרשים - הם מקבלים פתאום אנרגיות חדשות והרבה יותר רעננות, והענף - גם הוא מקבל את כל האנגריות, מתחזק ומתפתח, לאורך שנים ארכות... והעלה הצודק? הוא כבר מזמן התניבש והתפלה. אף אחד לא זכר אותו...

והאדם, הוא כמו עץ השדה. הוא רק צריך להחליט - האם הוא כמו העלה, או דווקא כמו הענף.

אם הקשויים גורמים לי ליאוש, אם אני מעדיף לברח כשאני לא רואה את התועלת הגדולה בתהליכים ארכים שדורשים סבלנות - אף אחד לא יוכל להתלונן עלינו, אנחנו נשאר צודקים ונוכל לנפנף בתרוץ הזה מול כל אחד.

אבל את הכוחות החדשים שהתהליך הזה טומן בחבו - פספסנו!

דווקא הסבלנות, השתיקה, ההשארות בתהליך, ההתאפקות - הם אלה שמביאים אותנו לכוחות האינסופיים שממתינים לצאת לאור! הם מגלים בפנינו את ה'אני' האמתי שלנו!

(נְקֻדּוֹת שֶׁל אֹר - סְפִינְקָא)

הוא למלכות וראוי הוא למלוך!"
אנו בניו של מלכו של עולם, שחותמו אמת, צריכים להיות עובדי ה' באמת ועי"כ נהיה ראויים למלכות.

(אור דניאל)

הוא למלכות וראוי הוא למלוך!"
אנו בניו של מלכו של עולם, שחותמו אמת, צריכים להיות עובדי ה' באמת ועי"כ נהיה ראויים למלכות.

הוא למלכות וראוי הוא למלוך!"
אנו בניו של מלכו של עולם, שחותמו אמת, צריכים להיות עובדי ה' באמת ועי"כ נהיה ראויים למלכות.

א גוט שבת

לקבלה במייל: LikutinNiflaim@gmail.com

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פרשת משפטים - לשמור על כבוד הזולת

"וכי ימכר איש את בתו לאמה... כמשפט הבנות ועשה לה" (שמות כ"א, ז' ט')

לבני הבית. לקרובים אלינו ולסובבים אותנו. לתת להם הרגשה טובה ולכבדם. הרגשה טובה כי אנחנו גוף אחד!

בפרשה כתוב: "אם בגפו יבא וכו' אם בעל אשה הוא ויצאה אשתו עמו" (שמות כ"א, ג'). צריך להבין: מהו "ויצאה אשתו עמו"? מי הכניס אותה שתצא?

רבי יהונתן אייבשיץ כתב: "הורה לנו הכתוב, כי האיש והאישה הם גוף שלם ואחד. בצרתו צר לה, ולכך הגם שאינה נמכרת עימו, מכל מקום הואיל והם כגוף אחד וצר לה על העבדות שלו, הרי היא כאילו היתה בעבדות כמוהו, ולכך בצאתו 'ויצאה אשתו עמו' - כי מקודם אף היא הייתה בעבדות".

מי שח"ו מלבין פני חבירו ברבים ומזלזל ופוגע בו, המשנה בפרקי אבות (פרק ג משנה י"א) כותבת עליו דברים חמורים מאוד: "אף על פי שיש בידו תורה ומעשים טובים, אין לו חלק לעולם הבא".

רבן יוחנן אומר שלום לכולם בשוק, לתת להם כבוד והערכה! כמה חשוב לתת כבוד לאישה בבית וכן האישה לכבד את בעלה! עיקר שלום בית שיש כבוד והערכה בין בני הזוג.

בברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
רב הקהילה מבשרת ציון

צאת לכת

יום	כניסת לכת	צאת לכת	בינו חמ
יום	16:55	18:08	18:46
ת"א	17:13	18:06	18:43
מיספ	17:14	18:06	18:43
ב"ל	17:15	18:08	18:46

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה שמואל אימן בן אסתר זרי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"מ קסיר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל הענינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב נתנאל בן ג'ינה

דיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה אנאל חביבה בת שולמית לאה בת תמר מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי סיון רבקה בת אלן אסתר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זורי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה אושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה מיטל בת שושנה לימור בת פרידה דרור בן סופיה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניצרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניצרי בן פרחיה- בריאות ואריכות ימים סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן דנימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה קסנט בת דגנט רונית בת סבריה יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעילה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- ר"ש ובריאות איתנה לימור בת פרידה יניב בן פרידה מאיה בת עדי אורן בן פרידה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל
לעילוי נשמת אדי אדוניהו מזרחי בן שרה סרח
לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר
לרפואה שלימה לאריה חיה בת אסתר נועה בת אסתר ויליד אורי חיים בן שלי

לאחרונה התעסקתי בעניין של שלום בית. הבעל רוצה לפרק את החבילה למרות שיש להם שמונה ילדים! וכל כך למה? כי אשתו מעירה לו ליד אנשים- חסר בזוגיות כבוד אחד לשני. אנשים לא מבינים שאם תכבד את השני רק תרוויח! כבוד לא עולה כסף!

בפרשה כתוב: "וכי ימכר איש את בתו לאמה לא תצא קצאת העבדים, אם רעה בעיני אדניך אשר לו יעדה וכו' ואם לבנו ייעדה כמשפט הבנות ועשה לה" (שמות כ"א, ז' ט'). התורה מחייבת את האדון לישא לאישה את האמה או ליעדה לבנו או שיגרע מפדיונה ויעזור לה לצאת לחירות.

צריך להבין, הרי מסתמא דרגתה פחותה ממנו עשרת מונים בהיותה אמה שמכרו אותה בעבור מעט כסף, ואם לא יעשה זאת, הרי שזה יחשב לו כבגידה כפי שנאמר "בבגדו בה" (שמות כ"א, ח'). מה הטעם שהתורה מצווה אותו על כך?

בספר החינוך כתב: "משורשי מצווה זו, שריחם הא-ל על העניה הנמכרת ועל אביה שנצטרך למוכרה, וציווה הקונה אותה לישא אותה לאשה ולעשותה גברת.

[לא רק לתת לה די מחסורה, אלא צריך לרוממה], כי א-ל רחום וחנון הוא, ואם אין הקונה חפץ בה לעצמו שישאנה לבנו, כי גם בן אדוניה תשמח ותגל וכו' כל זה מחסדי הא-ל על בראויו וממדותיו המעולות". ע"כ.

היום אומנם לא מזדמן לאף אחד להתחנות עם אמה עבריה, אבל נלמד מכאן עד היכן הדברים מגיעים. עלינו לוותר ולתת עידוד

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניצרי בן ימנה וגלית בת מסודי
להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה
לע"נ פיבי בת מזל ע"ה ונועם בן אורנה ז"ל

שׂוֹאֵל וּמְשִׁיב בְּהִלְכָה - צְלִיַּת כְּבֵד - חֵלֶק י"א

האם מותר לתת כבד ששהה שלושה ימים ללא הכשרה לערב עם שאר חתיכות בשר על טס חשמלי?

שאלה: ?

הלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה: !

באותן מסעדות שעושים מאכל 'מעורב ירושלמי' שיש בו גם חתיכות כבד ולאחר הצלייה נותנים אותו עם שאר חתיכות בשר על טס חשמלי [פלנצה] ומוסיפים עליהם מעט נזזלים, נלע"ד שיש להקל גם אם עבר על הכבד ג' ימים, שאין זה נקרא בישול. כל זאת בצירוף דעת הפוסקים שאין איסור בישול בכבד שעברו עליו ג' ימים.

מאכל המכונה 'מעורב ירושלמי', שהוא עירוב של כבד צלוי עם לבבות וטחול ובצל וכדומה, ונותנים אותם על פלטה חשמלית [פלנצה] אף שנותן עליו מעט שמן או רוטב, דינו כצליה ולא כבישול. ולכן אף שאותו כבד עברו עליו שלושה ימים מותר לאחר צלייה ליתנו במעורב זה. **הערה:** פלטה דינה כצליה ולא כבישול. הראיה שאפשר לצלות כבד על פלטה כשיש לדם מקום לזוב. גם שנותנים שמן ורטבים על הפלטה עצמה, הוא מעט ותיקף מתאדה מחמת חום הפלטה. כן העלה בשו"ת דברי דוד ח"ב (סימן ח) שמותר לחמם כבד שנצלה לאחר ג' ימים על הפלטה. אחי רבי מאיר הי"ו העיר את תשומת לבי בדבר והסכים עימנו הרה"ג דניאל גודיס שליט"א בעל שו"ת מנחת דניאל.

כבד שעברו עליו ג' ימים מהשחיטה ללא צלייה, ולאחר הצלייה רוצים לחממו במיקרוגל, מותר. מכיוון שעיקר הדם יצא בצלייה. **מקורות:** שו"ת אור לציון ח"ה (פי"ג אות יא).

כבד שלא נצלה ובושל או טוגן במחבת, מותר הכבד בדיעבד. ולדעת בני אשכנז אסור הכבד אף בדיעבד גם אם מלחו את הכבד קודם הבישול. ולדעת כולם הסיר נאסר וצריך הכשרה. **מקורות:** גמרא חולין (קי ע"ב) כבד אוסרת ואינה נאסרת, אפילו שמנוניתא דאיסורא. כ"פ השו"ע (יו"ד סימן עג ס"א) מפני ריבוי דם שבו פולט ואינו בולע. הרמ"א בהגה (שם) אוסר אפילו בדיעבד היות ואין אנו בקיאים בין מבושל לשלוק. כן דעת הגרי"ח ב"בן איש חי (ש"ש פרשת אחרי ס"ו). לעניין טיגון, ראה להגר"ש משאש זצ"ל בספרו שמש ומגן (חאו"ח סימן כו אות ח), בספרו מזרח שמש (במילואים לסימן עג). לעניין הכשרת הסיר, כבולעו כך פולטו, כאשר הבישול היה בשמן וכדומה דינו בהגעלה, ובצורה יבשה דינו בליבון.

כאשר רוצים להפשיר כבד קפוא, אין לשפוך עליו לכתחילה מים רותחים. אולם בדיעבד שעברו ועשו כן, מותר. אף שעירוי מבשל כדי קליפה, היות ולדעת מרן השו"ע (יו"ד סימן עג) בדיעבד כבד שהתבשל כולו ללא צלייה מותר. ולדעת בני אשכנז, יש לקלוף את השכבה למעלה כדי קליפה.

מְחֻשְׁבָּה וּמְצִיאוֹת

המשפיע הרב אברהם אלימלך בידרמן שליט"א (ר' מיילך) סיפר מעשה בו ניתן ללמוד כי לעיתים אנחנו מביטים באחר ועלולים לקנא בו אבל לאחר מכן כאשר אנחנו מבינים את מצבו האמיתי של האחר, אנחנו מבינים עד כמה אנחנו ברי מזל ולא היינו מוכנים כלל להחליף עם האחר. מעשה בבת עשירים שנישאה לחתן ת"ח. הזוג קיבלו על עצמם לחיות כראוי לבני תורה ולעבדי ה', מתוך הסתפקות במועט כדי שבעל יוכל לשבת על התורה והעבודה מתוך שלווה הנפש וישוב הדעת. כשנולד בנם הבכור בשעה טובה ומוצלחת היולדת יצאה יחד עם בעלה לחנות גדולה בה מוכרים כל מה שצריך לגידול תינוקות, עגלות, מיטות, לולים וכו'.

כשהיתה נערה היא ראתה בביתה את העגלה היקרה ביותר, אבל עכשיו מאחר שהכירה את מצבה הכספית, לכן פנתה לעבר העגלות הפשוטות והזולות ביותר. ליבה לא נתן לה לקנות את העגלה הפשוטה ביותר, בכל זאת העגלה היא הדבר אשר איתה יוצאים ונכנסים לעיני כל הקהל ברחוב העיר. סוף דבר הוכרע שיקנו עגלה טובה יותר בדרגה אחת, כשלצורך זה יחסכו מפיתם. בעודם שם, ראו יולדת עם אימה שנכנסו לחנות. הללו הלכו ישר לעבר העגלות היקרות ביותר. הם אפילו לא מעיזים להעניק אפילו מבט אחד לצד המקום שבו עומדות העגלות הנחשבות קצת פחות ממדרגת עגלות היוקרה...

לנוכח עובדה זו ליבה יצאה מקנאה. כאשר ראתה את השתיים פונות לעבר הלולים ומחפשים את היקר והיפה ביותר מבלי לחשוב על מחיר העגלה היא הרגישה שהיא יוצאת מדעתה מרוב קנאה. לפתע האם אמרה לבתה היולדת: "תבדקי האם יש מספיק מקום החדר אם אפשר להכניס את הלול יחד עם בלון החמצן של התינוק.

באותו הרגע בת העשירים הבינה כי לדאבון לב נולד להם ילד שאינו בריא. כל בלון הקנאה התפוצץ ברגע אחד. בלב טהור נשאה עיניה לשמיים בשבח והודאה לבורא ואמרה: "תודה רבה בורא עולם, לא מעניין אותי איזו עגלה יש לי. העיקר שאני חובקת בן בריא ושלם." (מעובד מתוך 'באר הפרשה')

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

לשמיעת השיעורים של הרה"ג אליהו פנחסי יש להתקשר 073-3718395

קו לעניית 'אמן' ו'אמן יהא שמיה רבה' לאחר שיעור תורה- בזמן אמת מספר פעמים ביום 02-313-7905

העלון נמצא בחובות גדולים. בעל בית-הדפוס העלה את מחיר ההדפסה בבת אחת ב-220 ₪ לכל הדפסה מי שיוכל לעזור, תבוא עליו ברכת טוב. למעוניינים לעזור נא להתקשר 052-7652084 או לשלוח מייל PnineEH@gmail.com

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כְּמִלְאָכִים-הַגָּאוֹן הָרַב מְרַדְכֵי זָאב שוֹלְמָן זצ"ל

הגאון הרב מרדכי זאב שולמן זצ"ל- נולד בשנת ה'תרס"א (1901) בטיקטין שבפולין (שהיתה אז תחת שלטון האימפריה הרוסית). בגיל שבע נשלח עם אחיו הבכור ללמוד בת"ת בביאליסטוק הסמוכה. כבר בילדותו התמיד בלימודו. הוא הפציר בשמש ביה"כ והוא הסכים להשאיר לו את ביה"כ פתוח בלילות. בגיל 12 התייתם מאביו ונשלח לבריסק לדודו, הגאון הרב חיים יעקב שולמן (שימש דיין אצל מרן הרב חיים סולובייצ'יק). בבריסק למד בישיבה קטנה של מרן הרב אלחנן וסרמן הי"ד. בגיל בר-מצווה רצה לעזוב את הישיבה אך הרב וסרמן שכנע אותו להישאר ולמד איתו בתמורה חברותא את פרק 'איזהו נשך' במסכת בבא מציעא.

במלחמת העולם הראשונה נדד לסטויבץ והתארח אצל קרוב משפחה, שם נפגש עם מרן החזון אי"ש. בהמשך התחבב על החזון אי"ש ולמד עמו בחברותא ונעשה לבן בית אצלו. מרן החזון אי"ש לאחר תקופה יעץ לו להצטרף לישיבה. רבי מרדכי נסע למינסק ונכנס לישיבת סלובודקה ששהתה שם באותה תקופה. בשנת ה'תרע"ז (1917) עברה הישיבה עם מרן ה'חפץ חיים' לסומיאץ'. בסומיאץ' הצטרף לשיעורו של מרן ה'חפץ חיים' בסדר קדשים למבוגרי הישיבה, והיה מתערב ושואל כאחד הבחורים הוותיקים. מרן ה'חפץ חיים' שלח אותו לשליחויות קודש ומסירת דרשות חזוק בעירות הסביבה.

בשנת ה'תרע"ט (1919) נסע עם קבוצת בחורים ללמוד בישיבת סלובודקה ששהתה אז בקרמנצ'וג. בשנת ה'תר"פ (1920) כשהתחילו פרעות פטליוורה חזר לבית אמו בטיקטין. כשהגיע לשם חלה והיה בסכנת חיים. קיבל על עצמו לחזור לישיבה מיד כשיחלים. לאחר שהבריא נסע לסלובודקה, שם נחשב לעילוי והיה ממקורבי ה'סבא מסלובודקה'. בשנת ה'תרפ"ד (1924) הישיבה עברה לחברון. שם יוחד לו חדר בעליית הגג והיה לומד ברציפות בהתמדה כבר משלוש לפנות בוקר ונחשב לסמל ההתמדה בישיבה.

בשנת ה'תרפ"ז (1927) לאחר פטירת 'הסבא' חזר לסלובודקה. בשנת ה'תרצ"א (1931) עלה לישראל וגר במשך חצי שנה בתל אביב. לאחר מכן חזר לליטא ומשם לסלובודקה שם הסתגר בעליית גג ולמד. בשנת ה'תרצ"ה (1935) התחיל למסור שיעורים בישיבת סלובודקה. בשנת ה'תרצ"ט (1939) כשחלה חמיו, לקח על עצמו גם את העול הכלכלי של הישיבה ונסע לארצות הברית כדי לגייס כספים. כשהיה בארצות הברית פרצה מלחמת העולם השנייה.

רבינו נשאר שם ופעל למען יהודי אירופה. במהלך המלחמה המשיך לדאוג לישיבת סלובודקה. שלח כספים לכולל אברכים שייסד חמיו בירושלים. בכל תקופת המלחמה אשתו ושלושת ילדיו נשארו בקובנה ועד לאחר תום המלחמה לא ידע מה עלה בגורלם. בשנת ה'תש"ו (1946) עלה לישראל ועזר לחמיו לפתוח את הישיבה מחדש בבני ברק. נשא בעול הגשמי, בהשגת מימון לבניית ואחזקת הישיבה. לאחר פטירת חמיו שימש כראש ישיבת סלובודקה בבני-ברק. השתדל לברוח מפרסום וכבוד. נפטר ב-כ"ז שבט ה'תשמ"ב (1982). חי כ-81 שנים. ציונו בבית הקברות שומרי שבת, זיכרון מאיר בני ברק.

אביו: ר' שמחה שמואל (מראשוני ישיבת סלובודקה, מתלמידי ישיבת קלם ומלומדי הכולל בנובהרדוק של הרב יחיאל מיכל הלוי אפשטיין).
אשתו: מרת חיה מרים (בתו ר' יצחק אייזיק שר, ראש ישיבת סלובודקה). **ילדיו:** בנו ר' צבי. בתו: מרת אסתר רבקה (נישאה לר' עמרם יצחק זקס). בת נוספת נישאה לר' משה הלל הירש. **מרבתינו:** הגאונים אביו, ר' שמחה שמואל, ר' חיים יעקב שולמן, ר' אלחנן וסרמן הי"ד, ר' נפתלי טרופ, ר' ישראל מאיר הכהן (מרן החפץ חיים), ר' נתן צבי פינקל (הסבא מסלובודקה), ר' דוד רפפורט (מח"ס 'מקדש דוד'), ר' חיים עוזר גרוז'נסקי ור' חנוך אייגש. **חברותא:** מרן ר' אברהם ישעיהו קרליץ (החזון אי"ש). **מספריו:** **אור הצפון**- שיחות מאת רבו הסבא מסלובודקה.

פרסומה הרב של ישיבת סלובודקה שבבני-ברק הקנה לה שם בכל העולם, מה שהיה יכול להקל רבות על מצבה הכספית. ראש הישיבה הגאון רבי מרדכי שולמן יישר את מידותיו ועידנם כך שפעמים רבות עמדו בסתירה להשתדלות העסקנים הדואגים לגשמיות. פעם אחת עשיר גדול ביקש להשאיר סכום כסף אדיר בישיבה, אבל הרב שולמן סירב. לתמיהת המקורבים הסביר כי הוא ירא שדעותיו המקולקלות של האיש יחבלו בסברות העדינות של התלמידים העמלים בתורה. אם כך לא שווה לו כל התרומה.

הגאון הרב יצחק זילברשטיין שליט"א שהיה תלמיד בישיבה סיפר שביום מן הימים ראה את ראש הישיבה שמח במיוחד. כששאלו לפרש העניין נענה שהיום היא קיבל לראשונה כסף מביטוח לאומי ובו יוכל לרכוש מצות וארבעת המינים מכסף ללא חששות, "לכם - משלכם". "כשאני מלמד בישיבה ומקבל משכורות", הרב שולמן תינה את צערו בפני תלמידו הנדהם, "מי אמר שאני ממלא את תפקידי כראוי? אולי סרך גזל במשכורת שבידי? ממון המגיע מביטוח לאומי הוא שלי ללא ספק ובו אוכל לצאת ידי חובה".

אום אחד רבינו פנה למזכיר הישיבה, ומסר לו סכום כסף גדול ואמר לו: "אני מבקש ממך שכאשר יזדמן לך להיות בבנק, פרוט סכום זה לשטרות של עשר לירות". כשהבחין ראש הישיבה בפליאתו של המזכיר, הסביר: "הבחנתי שבשעת תפילת שחרית בישיבה, לא מצויים עניים המחזרים אחר צדקה, כמו בכל בתי הכנסת. הסיבה לכך כי הישיבה ממוקמת על הר גבוה (גבעת רוקח) וקשה לעניים לטרוח ולעלות את ההר בשביל מקום תפילה אחד שיכולים להתרים ולא שווה להם המאמץ והזמן.

לנו חסרים את הזכויות של הצדקה. לכן החלטתי שכל עני שיגש אלי, אתן לו עשר לירות... (סכום גדול באותם ימים, לעני בודד) וכך יראו העניים שכדאי להם להתאמץ, לעלות ולהיכנס לישיבה. (מעובד מתוך 'הלמות עמלים')

כָּל עֶכְפָּה לְטוֹבָה

הודיע לנו שעלינו לעשות בדיקות PCR שמחירן מאתיים שבעים וחמישה דולר לנפש, כך שעלינו להוציא כעת כאלפיים וחמש מאות דולר! עבור הבדיקות. אם אחד יצא חיובי - כולם חוזרים הביתה. כקבוצה יש חשש שנדבקו מהחולה היחיד.

רצנו לפקידה, שם היה עלינו למלא מסמכים, הכל באנגלית שגם ה'מומחים' שבנו שברו שיניים. נותרה פחות משעה עד ההמראה. הזמן לרעתנו. אם לא נספיק - אין לנו עוד טיסה אחרת היום. אנחנו עדיין מחכים לתוצאות הבדיקות שיגיעו.

פתאום הקב"ה שלח לי אדם שבמשך ארבעה וחצי החודשים שהייתי בקליוולנד וב"ה רקמתי קשרים עם רבים מאוד מבני הקהילה, אותו לא הכרתי, אבל הדוד שלו נעשה חבר טוב שלי. הוא שמע שאני שם וניגש לעזור. דיבר עם האחראי והודיע לנו שנוכל לעשות בדיקות אנטיגן שמחירן הרבה יותר זול, 'רק' תשעים וחמישה דולר לבדיקה.

הבעיה היתה שגם לבדיקות אלו היינו צריכים להמתין והזמן רץ... מיודענו היה מעשי, הוא דחף סכום כסף לידי עושי המלאכה. מיד עשו לכולנו בדיקות אנטיגן. היה צריך להמתין עוד עשר דקות לתוצאות ולא היו לנו את הדקות האלו. מסתבר שהשלמונים עשו את שלהם ותוך דקות ספורות כולם קיבלו תשובות שליליות.

רצנו לדלפק לשקילת מזוודות ואז התעוררה בעיה שהיו יותר מידי גדולות. נאלצנו לפרק כמה מהן. בסוף, ב"ה הגענו למטוס ברגע האחרון. היו צריכים לעצור את הדלת שלא תיסגר עלינו. התיישבתי במטוס כשכולי מתנשם ומתנשף. חשבתי לעצמי: "הרי התפללתי וביקשתי מריבונו של עולם, וגם נתתי צדקה. ובורא עולם כביכול לא שמע כלום. נאלצנו לעשות בדיקות נוספות ולשלם עליהם סכום לא קטן".

כשהגענו לארץ הפלאפון מצלצל. על הקו היתה אחת הנשים הצדקניות מארגון 'ביקור חולים'. היא אמרה בהתרגשות: **"אתם חייבים להכיר בנס שאירע לכם. עשר דקות לאחר שעליתם למטוס הגיעו התשובות מהבדיקות שעשיתם יום קודם, אחד מכם חיובי... אם הייתם מקבלים את התשובות - לא הייתם טסים!"**

האומנם ריבונו של עולם לא מקבל את בקשותינו? ודאי שהוא מקבל! רק בגלל שהוא קיבל את התפילות הוא מנע מאיתנו את התשובות עד אחרי עליה למטוס. לקחו מאיתנו עוד כמה מאות דולר כדי שלא נעבור את עוגמת הנפש עם תשעה נפשות ולא נטוס. שימנע מרעייתי ע"ה את עוגמת הנפש לא להשתתף בברית של הנכד הראשון שאמור היה לקבל את השם הראשון על אביה שנפטר מספר חודשים קודם לכן!!!

להלן סיפור מופלא המעובד מתוך 'לקראת שבת'. יש בו כדי ללמדנו כי גם כאשר נראה שבורא עולם לא עונה לבקשות שלנו, יש חשבונות נוספים והכל לטובתנו.

הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה' סיפר: הייתי צריך לחזור עם משפחתי לארץ ישראל אחרי שהות של ארבעה וחצי חודשים בקליוולנד באוהיו שבארה"ב. היה זה בתקופת מגיפת הקורונה. השלטונות חייבו כל מי שביקש לטוס לעשות בדיקת קורונה לפני העליה למטוס.

מפאת העומס הגדול הודיעו כי יש לעשות את הבדיקות יומיים לפני הטיסה. בדיוק בימים אלו ירדו שלגים. תוך דקות השלג נערם לעשרות ס"מ. הכל היה ממש משותק. בכל זאת העלנו את כל המשפחה לרכב, היינו תשעה נפשות ונסענו למכון הבדיקות תוך סיכון גדול מאוד. נסיעה שאורכת עשר דקות לקחה לנו שעה וחצי! רק כשהגענו התברר שבעלי המכון לא משוגעים כמונו והם פשוט לא הגיעו, המכון סגור!

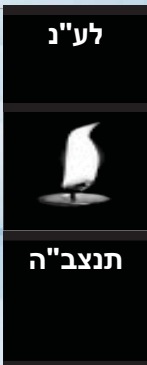
הטיסה הזאת היתה קריטית עבורנו. הניתוק של רעייתי ע"ה תקופה ארוכה מבני המשפחה בארץ והשהייה בניכר לצורך השתלה שנדחתה ואח"כ טיפולים לא קלים. מבחינתה החזרה היתה חמצן ממש. מעבר לכל היינו חייבים להגיע לארץ בזמן כדי להשתתף בברית של נכד. הלחץ היה גדול, ברור לכולנו שבלי בדיקות תקינות אין עליה למטוס.

למחרת היה רגוע יותר. בתיאום מראש יצאנו שוב למכון. במשך שלוש וחצי שעות טרטרנו אותנו, תשע נפשות, ובסופו של דבר הצלחנו לעשות את הבדיקות עשרים וארבע שעות לפני העליה למטוס. הארגון הקדוש חברת 'ביקור חולים' של קליוולנד שגודל מסירותם ודאגתם לחולים ולבני משפחותיהם בכל הפרטים מגדול ועד קטן הם נפלאים. הם עשו 'שמיניות באוויר' והפעילו קשרים. הובטח להם שתוצאות הבדיקה יגיעו עד מחר בבוקר בשעה שמונה וחצי כשאנו אמורים להיות על המטוס בשעה עשר בבוקר.

בבוקר יום הטיסה צלצלנו ל'ביקור חולים'. ביררנו אם הגיעו תשובות. הם אמרו שעדיין לא. יצאנו לכיוון שדה תעופה עם המון מזוודות וחבילות מתוך תקווה שעד זמן הטיסה התשובות יגיעו ונוכל לעלות למטוס. היתה לנו חצי שעה נסיעה לשדה התעופה. בדרך אמרנו תהילים, מאה פעמים מזמור לתודה. הבטחנו מאה שמונים דולר לענני ארץ ישראל כדי שהתשובות יגיעו עד שנעמוד מול הפקידות בנמל התעופה.

הגענו לנמל התעופה ועדיין הבדיקות אינן. בלית ברירה היינו מוכרחים לעשות בדיקות אחרות שם במקום. הפקיד

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל
יצחק יצקן בן רחל ז"ל	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	יצחק יצקן בן רחל ז"ל	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	מרים בן דבורה ז"ל	אברהם בן יונה ז"ל	מרים בן דבורה ז"ל
סעידה בת תפוחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	סעידה בת תפוחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל
מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה	מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה	יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה
יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה
אביגדור בן ג'ולי ז"ל	יוסף בר סעדה ז"ל	אביגדור בן ג'ולי ז"ל	יוסף בר סעדה ז"ל
רחל רפאת בת השמת ע"ה	שלום בן אסתר ז"ל	רחל רפאת בת השמת ע"ה	שלום בן אסתר ז"ל
מרים בת שרה ע"ה	אריה בן מרים ז"ל	מרים בת שרה ע"ה	אריה בן מרים ז"ל
פיבי מלכה בת מזל ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל	פיבי מלכה בת מזל ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל
נעמי בת כותן ע"ה	אילנה (מחרוזה) בת שרה ע"ה	נעמי בת כותן ע"ה	אילנה (מחרוזה) בת שרה ע"ה
משה בן רחזה ז"ל	מאיר בן נעמי ז"ל	משה בן רחזה ז"ל	מאיר בן נעמי ז"ל
סעדה בת בוסה ע"ה	שפרה בת פסיה ע"ה	סעדה בת בוסה ע"ה	שפרה בת פסיה ע"ה
בתיה (מרדה) בת שמחה ע"ה	שרה גבריאל בת נאוה ע"ה	בתיה (מרדה) בת שמחה ע"ה	שרה גבריאל בת נאוה ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
רחמים בן רחל ז"ל	אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל	רחמים בן רחל ז"ל	אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	שמואל בן רבקה ז"ל	חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	שמואל בן רבקה ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	רפאל בן אסתר ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	רפאל בן אסתר ז"ל
אביהו בן אסתר ז"ל	יצחק בן חביבה ז"ל	אביהו בן אסתר ז"ל	יצחק בן חביבה ז"ל
יצחק בן פנינה ז"ל	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	יצחק בן פנינה ז"ל	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
חי זידי בן קלרה ז"ל	קסאנש בת דגיטו ע"ה	חי זידי בן קלרה ז"ל	קסאנש בת דגיטו ע"ה
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה
אסתר בת נעמי ע"ה	שרה בת נרקיס ע"ה	אסתר בת נעמי ע"ה	שרה בת נרקיס ע"ה
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	יעקב בן סלימה ז"ל	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	יעקב בן סלימה ז"ל
אורה בת נעמה ע"ה	ספירנס תקווה בת נעמה ע"ה	אורה בת נעמה ע"ה	ספירנס תקווה בת נעמה ע"ה
מישא אסתר בת זהרה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	מישא אסתר בת זהרה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל
מסעוד בן יקוט ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה	מסעוד בן יקוט ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה
רחמה בת מסעודה ע"ה	חיים חמוטל בן רינה ז"ל	רחמה בת מסעודה ע"ה	חיים חמוטל בן רינה ז"ל
סעידה בת תפוחה ע"ה	ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל	סעידה בת תפוחה ע"ה	ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל
אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל	נעימה בת שרה ע"ה	אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל	נעימה בת שרה ע"ה

איש לרעהו

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל - רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לנצל ולהדפיס בלי רשות בכתב

לזכות
רבי
אברהם
בן ר' יהואל
שיחי
ולכל
משפחתו
הצלחה רבה
ורוב פהת
מכל יוצאי
הלציו

שבת קודש כד שבט תשפ"ה: הדרגת נרות: ירושלים: 4:55 תל-אביב: 5:10 חיפה: 5:00 מוצאי שבת: ירושלים: 6:06 תל-אביב: 6:10 חיפה: 6:09 ר"ת: 6:48

פרשת משפטים

כבוד הזולת

להזהר בכבודו של כל אדם באשר הוא!

נלמד מהפסוק: "חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת השיה" (פרק כא-ל"ז)

ואמרו חז"ל בגמרא (בבא קמא עט:): תנינא, אמר רבי יוחנן, בא וראה כמה גדול כבוד הבריות, שור שהלך ברגליו [משלם הגנב] חמשה, שה שהרכיבו על כתפו [משלם] ארבעה. ומפרש רש"י עה"ת: שור שהלך ברגל ולא נתבזה בו הגנב לנושאו על כתפו משלם חמשה, שה שנשאו על כתפו משלם ארבע הואיל ונתבזה בו.

הגאון רבי שמחה שלמה לוי זצ"ל ביאר (בקונטרס שמחת שלמה) שענין זה להכיר בערכו של כל אדם באשר הוא, ולשמור על כבודו, מלמדת אותנו התורה בדוקא אחרי מעמד הר סיני שבו זכו לראות את מעלתם הגבוהה של הנבראים בהיותם יצירי כפיו של הקב"ה, ומחמת זה נצטוו מיד לראות את המעלה המסתתרת בניצוץ נשמתו אף של הגנב השפל ביותר.

בדרך זו ניתן להבין את מה שלכאורה יש לתמוה: מדוע לאחר קבלת התורה, התחילה התורה בפרשתינו, פרשת משפטים שעוסקת בענינים שבין אדם לחברו, דוקא בנושא עבד עברי שמכרוהו בית דין בגניבתו. מדוע לא התחילו בדיני שומר חנם שגומל חסד עם חברו לשמור עבורו, או בדיני השבת אבידה וכיו"ב, שאלו עוסקים בעניני חסד והטבה לזולת, ומדוע פתחה התורה דוקא בעיסוק באנשים הגנבים השפלים שנמכרים לעבדות?

והביא רבי שמחה שלמה את ביאורו של המהר"ם מלובלין זצ"ל (בספרו זכרון מאיר) שבדוגמא זו באה התורה ללמדנו שהמצוות שבין אדם לחברו אינן נובעות מן המצפון האנושי גרידא, אלא מן החכמה העליונה האלוקית, וכמו שמצאנו בדיני קנין עבד עברי, שקונה העבד כקונה אדון לעצמו, ואם יש לו כר אחד צריך ליתנו לעבדו והוא ישאר בלי כר לראשו, ודבר זה אין לו הגיון אף לפי התפיסה הסוציאליסטית ביותר. וממילא הוכחה חותכת מכאן שגם המצוות השכליות כמו חסד והטבה לזולת אינן ניתנות להבנה עד תכליתן, שכן מקורן בתורה ה' ואין שכל אנוש יכול להשיג טעמים והבנתם לגמרי.

הוא שאמרו חז"ל "אלה המשפטים" - מה הראשונים מסיני אף האחרונים מסיני, והיינו, אף המשפטים שהם אמורים להתקבל כמצוות שכליות פשוטות, עיקר חיובם הוא מסיני שניתנו בסיני מפי ה' ולא מחמת השכל האנושי. ולכן פתחה פרשתינו בדוגמא של "כי תקנה עבד עברי".

ובזה ביאר רבי שמחה שלמה את השייכות של פרשה זו דוקא לאחר מתן תורה, שכן מקודם לכן לא היתה להם השגה ברגישות עליונה כזו, שצריך ליתן את הכר היחידי לעבדו או להטיב לזולתו בדיוק כפי שרוצה להטיב לעצמו, וזה נתחדש רק במתן תורה, שנהיו ישראל לעם סגולה ולממלכת כהנים וגוי קדוש.

כדי שלא יתבזה ברבים...

הגאון מטשיבין - רבי דב בעריש ווינדנפלד זצ"ל השתתף פעם בחגיגה לכבוד סיום כתיבת ספר תורה. כנהוג, מכבדים את הקרואים לכתוב בקולמוס אותיות אחרונות של ספר התורה, ובעלי יכולת רוכשים הכתיבה בממון רב.

והנה כיבדו את הרב מטשיבין לכתוב אות אחת, אך להפתעת הקהל השתמט... ובמקום לכתוב בעצמו הכריז כי הוא ממנה את סופר הסת"ם לשלוחו, לכתוב את האות. כמובן שאחריו עשו כן כולם. איש לא הרחיק עוז לכתוב בעצמו.

לאחר מכן התברר כי הבחין הרב מטשיבין שבין המוזמנים לכתוב אות בספר התורה ישנו אדם החשוד כ"מומר לדבר אחד מן התורה" וחשש שמא יגיע גם תורו לכתוב אות בספר התורה. ולביישו בפני כולם כמובן לא רצה. על כן התחכם לנהוג כפי שנהג ופתר בדרך זו את הבעיה. מרביצי תורה מעולם החסידות

לסבול יסורים ולא לבייש...

סיפרה הרבנית רימר: בזקנותו התקשה הגרי"ש אלישיב זצ"ל לנעול את נעליו והנכד שישן בביתו הנעיל לו את הנעלים. פעם קרא שאחד הנכדים הנעיל לו בטעות את הנעלים הפוך... הרב אלישיב לא אמר מילה אלא גרר במאמץ ובכאב את רגליו החולות עד לבית הכנסת.

כאשר חזר מהתפלה אל ביתו, הבחין בכך המשב"ק אשר על ביתו והעיר על כך בקול. אך הרב אלישיב הסה אותו מיד כדי לא לבייש את הנכד שעשה זאת. רק אחרי שהנכד הלך ויצא מביתו, התיר הרב אלישיב למשב"ק להחזיר את הנעלים לרגליו בצורה ישרה. כי על כן, היה הרב אלישיב מוכן לסבול יסורים ובלבד שלנכד הצעיר לא תגרם בושה. הלמות עמלים

נא להמשיך להתפלל עבור מייסד המכון ומנהלו הרב נפתלי אלימלך בן שרה לרפו"ש

עלון "איש לרעהו" פרשת משפטים הוקדש לעילוי נשמת
ר' יואל זאב בן ר' יוסף זרחל הלוי אינטרקט ז"ל
נלב"ע כז שבט תשס"ח
ת.נ.צ.ב.ה.

שלא לגרום עיני וצער לזולתו [ובמיוחד לאלמנה ויתום] !

נלמד מהפסוק: "כל אלמנה ויתום לא תענון" (פרק כב-כא)
 וכתב רש"י: "הוא הדין לכל אדם אלא שדיבר הכתוב בהוה, לפי שהם תשושי כח ודבר מצוי לענותם. ובמכילתא (פרשה יח-קעט) נחלקו תנאים בזה: "כל אלמנה ויתום לא תענון" אין לי אלא אלמנה ויתום, שאר כל אדם מנין? תלמוד לומר "לא תענון" דברי רבי ישמעאל, רבי עקיבא אומר אלמנה ויתום שדרכן לענות, בהן דיבר הכתוב.

פסק הרמב"ם (פ"ו מהל' דעות הלכה י): "חייב אדם להזהר ביותומים ואלמנות, מפני שנפשו שפלה למאוד ורוחם נמוכה, אעפ"י שהן בעלי ממון. אפילו אלמנותו של מלך ויתומיו מוזהרים אנו עליהן שנאמר "כל אלמנה ויתום לא תענון".

וביאר החינוך (מצוה סה) שמנענו מהכביד במעשה או אפילו בדיבור על היתומים והאלמנות שנאמר "כל אלמנה ויתום... אבל כל משאו ומתנו של אדם עמהם יהיה בנחת ובחסד ובחמלה". וממשיך החינוך: "משרשי המצוה, לפי שאלו תשושי כח שאין להם מי שיטען טענותם בכל נפש כמו שהיה עושה איש האלמנה ואביהם של יתומים אם היה קיים. ועל כן הזהירנו תורתנו השלמה לקנות מדת חסד ורחמים בנפשינו... ונחוס ונחמול עליהם, ונראה זכותם בכל דבר יותר משהיינו עושים אם היה האב או הבעל חיים". עכ"ל.

על כן מצינו בפסוק שהקב"ה נקרא "אבי יתומים ודיין אלמנות" ומדוע? והרי הוא אב ודיין לכולם? אלא מבארים המפרשים, משום שאין לאלמנות וליתומים שום משען אחר זולת הקב"ה בעצמו. לפיכך כל הגזול מהם כגזול מהקב"ה, וכל המענה אותם נחשב ככופר בעיקר, שכן במעשיו המחפירים מראה כאילו ח"ו אין ליתום אב בשמים לריב את ריבו.

באחת משיחותיו אמר הגר"ש פינקוס זצ"ל: בנהג שבעולם נזהרים אנו מאוד ברגשותיו של אדם גדול ומכובד שלא לצער, ואנו משתדלים לתת לו בקשתו. כגון אם הוא רב גדול או עשיר או משאר מכובדים שבעם. אבל האדם הפשוט, וכל שכן זה שהוא נבזה בעיני אנשים, עני עם הארץ או חלש בכשרון, גם כאשר באים לעזור לו או לשמוע שיחה, מצערים אותו כשנותנים לו להמתין, או בזה שמקצרים השיחה עמו.

ואולם התורה מלמדת אותנו, שעלינו להזהר שלא לצער כל אדם באשר הוא ולא רק אלמנה ויתום (כפירש"י). ואדרבה, ככל שהוא שפל ונמוך ברוחו, כך הקפיד הכתוב יותר בצעריו.

"איך ניתן לצער כך אלמנה?!"...

היתה תקופה בישיבת פוניבז' שהיו בחורים אחדים שאכלו מהטשולנט לביל שבת, למורת רוחה של הרבנית כהנמן ע"ה. היא ניסתה להפסיק את התופעה בדרכים שונות ולא תמיד בהצלחה. שבת אחת נכנסו למטבח בחורים, אכלו והשאירו את הצלחות בלתי נקיות וקמו והלכו. הרבנית שרצתה למגר תופעה זו החליטה שלא להוציא את האוכל לסעודת הבוקר. סיפר זאת אחד הבחורים למשגיח - הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל. שלחו למסור לרבנית שלא תשבית את עונג השבת מכל הבחורים, הוא כבר ידאג להפסיק ענין זה. היא כמובן צייתה וקיבלה.

זוכרים בני הישיבה מה שאירע אז, כי באותו מוצאי שבת בשיחתו הקבועה שמסר המשגיח קודם תפלת ערבית התייחס לענין הזה והוכיח את בני הישיבה ולפתע הרים קולו בשאגת אריה שזיעזעה את כולם. הוא זעק משפט אחד: "איך ניתן לצער כך אלמנה?!" הבחורים חרדו איש אל אחיו, זה נשמע כזועק: "זהירות פצצה!" **עבדא דקוב"ה**

"כדי למנוע ממנה צער"

שח אחד ממורי ההוראה בזמננו: אלמנה שגרה בשכונת "שערי חסד" התקשרה יום אחד לגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל וביקשה לשאול איך מכשירים את הכלים. הוא פסק לה והדריך אותה מה לעשות.

והנה כעבור חצי שעה בא רבי שלמה זלמן אליה הביתה ואמר לה שהוא בא להכשיר לה את הכלים וכך עשה. כשנשאל לאחר מכן מדוע טרח והלך בעצמו להכשיר לה את הכלים השיב רבי שלמה זלמן:

"**האלמנה** הזו עד לפני שנה או שנתיים בעלה עוד היה חי. אין שום ספק שבזמן שהיא תכשיר את הכלים היא תזכר בבעלה ותחשוב: "אוי לי שאני צריכה לעשות את זה, בעוד שלפני שנה ושנתיים בעלי עשה זאת במקומי... ולכן כדי למנוע ממנה צער ומחשבות כאלו, הלכתי לביתה להכשיר לה את הכלים..."

הלמות עמלים

"מעולם לא ציערתי אדם"

סיפר אברך ת"ח: פעם אחת עמדתי לפני דודי הגאון רבי נתן גשטטנר זצ"ל (מח"ס להורות נתן) כשהתארח אצלו אדם שהרבה לשבח את ספריו של רבי נתן שהתקבלו בחיבה בעולם התורה.

אמר רבי נתן לאורח: "אמת ונכון שחיברתי ספרים נאים, אך גם אחרים כתבו ספרים נאים שהתקבלו, אמנם זאת אוכל לומר, מעולם לא ציערתי ולא פגעתי והלבנתי שום בן אדם!" היה מובן מדבריו, כי אצלו נחשב דבר זה שלא הכאיב לשום אדם מדריגה יותר גדולה מחיבוריו המופלאים".

עפ"י "בדידי הוי עובדא"

מצות הלואה

מצוה להלוות ממון לעני או לכל אדם הנזקק !

נלמד מהפסוק: "אם כסף תלוה את עמי את העני עמך לא תהיה לו בנושה" (פרק כד-כד)

ודרשו חז"ל: רבי ישמעאל אומר "אם כסף תלוה" חובה ולא רשות! אתה אומר חובה או אינו אלא רשות, כשהוא אומר "והעבט תעביטנו" חובה ולא רשות (מכילתא). ומצינו ג' פעמים שאמרה התורה "אם" שפירושה "חובה". (א) "ואם מזבח אבנים תעשה לי" (שמות כ-כב). (ב) "ואם תקריב מנחת ביכורים" (ויקרא ב-יד). (ג) "אם כסף תלוה". וכשם שחובה לבנות מזבח ולהביא ביכורים, כן חובה להלוות לעני.

מובא ברמב"ם (פ"י ממתנות עניים ה"ז) שהמעלה הראשונה והגדולה מכל שמונה המעלות שישנו בצדקה זו למעלה מזו היא: המחזיק ביד ישראל שמת ליפול ונותן לו מתנה או הלואה כדי לחזק את ידו עד שלא יצטרך לשאול על הפתחים. וכן פסק הרמב"ם (פ"א ממלוה ולוה ה"א).

מקור דבריו הוא אמרת חז"ל בגמרא (שבת סג.) "גדול המלוה יותר מן העושה צדקה". ב' טעמים לכך כתב כ"ק האדמו"ר מאוז'רוב - רבי משה יחיאל אפשטיין זצ"ל: (א) משום שבהלואה אין המקבל נעלב, ואינו אוכל "נהמא דכיסופא", כיון שיוודע שהוא עתיד להחזיר ולפרוע את ההלואה. מה שאין כן בצדקה. (ב) בהלואה יכול לעזור לחברו ולהעמידו על רגליו, שלא יתמוטט מצבו הכלכלי, אבל בצדקה הוא עוזר לזולת רק אחרי שנפל והפך כבר במציאות לעני.

ניתן לרמוז את ב' הטעמים הללו בלשון הפסוק "אם כסף תלוה את עני את העני עמך". לטעם א' נפרש: "אם כסף" - אם יש לך כסף לסייע לזולת. אזי "תלוה את עמי" - המעלה הראשונה להלוותו לנזקק מכן. ורק לאחר מכן "את העני עמך" - צדקה לעניים. ולטעם ב' נפרש: "אם כסף תלוה". אם ברצונך להלוות, אזי "את העני עמך" - תקדים להלוות לעני כשהוא עדין "עמך" - שנראה במצב שלך, קודם שיתגלה לכל שהוא עני.

"תחזיר כשיהיה לך"...

באחד מערבי השבתות, הסתובב אדם בבית המדרש שבבתי הונגרין בירושלים, טרוד במחשבות עצב. השבת מתקרבת ומאומה עדיין אין לו בבית להכנת צרכי שבת. האיש נכבד מאוד, בוש הוא לבקש עזרת הזולת. וכך הסתובב אין אונים כשאינו מוצא עוז בנפשו לשוב לביתו בידים ריקות.

כשיצא כ"ק האדמו"ר מזוועה, רבי שלומק'ה זצ"ל מהמקוה, הנמצאת מתחת לבית המדרש, עלה הרבי לבית המדרש, ניגש במפתיע הישר אל האיש המטרד ומסר לו בידו סכום כסף נכבד כשהוא מפטיר לעומתו: "כשיהיה לך תחזיר לי". **ציט"ע - זוועה**

לדבוק במדת האמת ולהתרחק מכל דבר העלול לגרום לו ולזולתו לשקר!

נלמד מהפסוק: "מדבר שקר תרחק" (פרק כג-ז)

ופירש הספורנו: מכל דבר שיוכל לסבב שקר כאמרם ז"ל: **הוי זהיר בדברך שמא מתוכם ילמדו לשקר. עכ"ל. והיינו שהזהירות מלגרום לרעהו לשקר נכללת בציווי "מדבר שקר תרחק". וכפי הדוגמא שכתב רבי יהודה החסיד ז"ל (בספר חסידים - תתרטב): אם תראה בני אדם מתלחשים ואתה חפץ לדעת מה מתלחשים, אל תשאל להם, פן תעשה אותם שקרנים, שאילו היו חפצים שתדע היו מגידים לך, ועתה שאין חפצים שתדע, יגידו לך שקר.**

אמרו חז"ל (בגמרא סוכה מו:) שאדם לא יאמר לילד קטן שיתן לו דבר ולבסוף לא יתן לו. משום שעל ידי כן יגרום שהילד הקטן ילמד מזה לדבר שקר שנאמר "למדו לשונם דבר שקר". למד מכאן **הסבא מקלם** (הובא באור רש"י) שאם חז"ל הזהירו שלא ירגיל את התינוק לדבר שקר מכך שרואה זאת אצל אביו או אצל אחרים. ואף שאין לו דעת להתלמד מאחרים מה שרואה, עם זאת חששו חז"ל שמא בכך יעשה רושם בנפשו של התינוק ואף שעדיין אין לו דעת להבין ומזה ילמד לדבר שקר.

מזה ילמד כל אדם שאם כך התינוק, כל שכן הוא שיש לו דעת להתלמד מאחרים ונמשך יותר, וודאי שיעשה עליו רושם להרגילו בשקר. ולכן האזהרה "מרחיקת לכת", לא רק שלא לדבר שקר אלא להרחיק אף מכל דבר שיגרום לדבר שקר כמש"כ **הספורנו**.

יש הסוברים בטעות, כי ההשתמשות במדת האמת בכל תוקפה, יש בה כדי לגרוע ולסתור במשהו את השלום, וממילא ככל שישנו מהאמת כן יגדל השלום. אך זו טעות. כי אדרבה, האמת והשלום משלימים זה את זה, וכל מה שמצנינו "שינוי מפני דרכי שלום" אין הפירוש שהשקר יתפוס קצת את המקום של האמת ח"ו, אלא שהשינוי יהיה רק בדרך ובטקטיקה של מסירת האמת אך בלא לגרוע ממנה ולכן שייך מה שאמרו "האמת והשלום אהבו", וכן מה שנאמר במגילת אסתר "דברי שלום ואמת" כי אין סתירה ביניהם.

וכעין הדברים שכתב הגאון **רבי שמואל רוזנבסקי** זצ"ל (בספר **זכרון שמואל**): "האמת והשלום אהבו" (זכריה ח-ט) יש שחושבים כי למען השלום צריך לוותר קצת על עקרונות האמת, וכאילו יש סתירה בין האמת והשלום, שהרי אם אדם רוצה לעמוד על האמת, הרי בהכרח צריך הוא ללחום בעד האמת, וממילא זה פוגם בשלום.

אך אין זה נכון. צריך באמת ללחום באופן עקבי בעד האמת, אבל אין זה סתירה לשלום. כי הפירוש האמיתי של שלום, הוא להעמיד כל דבר על מכונו. לא לטשטש את הגבולות. לתת לכל דבר את מקומו ולקבוע את גבולו, בבחינת "יוצר אור ובורא חושך עושה שלום ובורא את הכל". עכ"ד.

אומרים בשם הצדיק **רבי שמואל ממוד"ץ** זצ"ל, מה הטעם שדגים בים אומרים את הפסוק "ואמת ה' לעולם" (תהלים קיז) כמבואר בגמרא (פסחים קיח:) מה ראו לשבח את הקב"ה דוקא במדת האמת?!

אלא משום שדרכם של הדגים להיות מכוסים מעיני בני אדם ולכן לא שולט בהם עין הרע כידוע. וכל ענין השקר קיים רק לעיני בני אדם, אבל בחדרי חדרים שאין לו לאדם את מי לרמות, הריהו נוהג כפי שהוא באמת, ולכן הדגים שמכוסים מעיני האדם ראויים הם לשבח את ה' במדת האמת.

ראש דברך אמת...

פעם הפיקו בישיבת פוניבז' הסרטה עבור נדיבי הישיבה, בה רואים את **הרב מפוניבז'** מוסר שיעור כללי. ביקשו מכל רבני הישיבה לשבת במזרח לצד הרב בזמן השיעור. הכל היה מוכן וצוות ההסרטה מוכן, אך המשגיח - הגה"צ **רבי יחזקאל לוינשטיין** זצ"ל סירב לבוא.

המשגיח נימק את סירובו בדברים הבאים: אמנם הוא מעוניין לעזור בלב ונפש לרב מפוניבז' להשיג כספים לישיבה, אך הוא מרגיש שהסרטה זו איננה לגמרי אמת, לכן הוא ישמח אם הרב יפטור אותו מלהשתתף. ואכן הרב שכיבדו מאוד ויתר לו וההסרטה נעשתה בלעדיו.

פעם התקיים אירוע תורני גדול בירושלים, והמשגיח הזהיר בשיחתו בישיבה שאף תלמיד לא יסע לשם. אחד התלמידים רצה לנסוע... שאל אותו המשגיח, לשם מה אתה רוצה לנסוע לשם וכי מה אתה מחפש שם, רוחניות? נענה התלמיד בכנות: "מסקרן אותי להיות שם"... אמר לו המשגיח: "אם כן אתה יכול לנסוע. לא רציתי שבחורים יסעו עבור סקרנות וירמו את עצמם שהם נוסעים עבור רוחניות..."

עבדא דקוב"ה

"אין לי דמיון של שקר"...

פעם נתפס אחד התלמידים באמירת דבר שאינו מדויק לפי האמת. נחרד רבו הגאון **רבי בן ציון אבא שאול** זצ"ל ואמר: "אני כבר עשרים שנה אין לי דמיון של שקר ואתה אינך נזהר מלשנות את הדברים?!"

פעם העיד רבי בן ציון על עצמו, שמקטנותו לא הוציא מפיו דבר הדומה לשקר. וכשהאריך פעם לדבר בגנות מדה רעה וגודל עונשה, העיר תלמיד: "הרב כנראה מגזים!" הגיב רבי ציון: "דע לך, שלא זו בלבד שאני נזהר שלא להוציא דבר שקר מפיו, גם אבק של שקר אינו עובר על דל שפתי!"

יגילו במלכם

לא לגרום לילד לשקר...

אחד מתלמידי **הגרא"ל שטיינמן** זצ"ל שאל אותו, האם עליו להכות את בנו ללא רחם על דבר שקר, כדברי **הגר"א** זצ"ל באיגרתו. והשיב לו: אם תכהו כך, אזי משקר אחד ששיקר עד עתה, ישקר כמה שקרים! כי לא בכל דור ובכל מצב אפשר לקיים הדברים כפשוטם, שאף שיש ללמוד מהאגרת לחנך היטב להתרחק מהשקר כאזהרת התורה אבל לא את ענין ההכאה לא רחם.

ופעם סיפר אחד להרב שטיינמן כי הוא מכה את בנו מכה רבה על דבר שקר, כפי שכתב הגר"א, אמר לו רבי אהרן לייב: "וכי את כל מה שכתוב באגרת הגר"א אתה מקיים? האם למשל אתה חוסם את פיה מדברים אסורים כמו שכתוב שם?"

ובהזדמנות אחרת התבטא רבי אהרן לייב: "אב מכה את בנו ללא רחם על שדיבר שקר, גם כאשר האבא עצמו הוא שקרן גדול..."

רבי אהרן לייב

אינה יכולה להוציא שקר מפיה...

הגאון רבי שלמה ברמן זצ"ל (מראשי ישיבת פוניבז') היה נוהג ללמוד כל השבוע בבית הכנסת לא רחוק מביתו. אך אשתו הרבנית ביקשה ממנו לא לומר לה מקום לימודו, שכן אם תדע ויבואו לחפשו, הרי שאם תאמר איפה לומד יבואו להפריע לו, ואם תאמר שאינה יודעת הרי זה שקר, ושקר אינה יכולה להוציא מפיה, לכן עדיף שלא תדע.

מהיכן למדה הרבנית ברמן להקפיד כל כך על דבר אמת?

ובכן, כשהיתה ילדה קטנה כבת שלוש אמרה פעם שקר. אביה הצדיק (הוא **הגר"י קניבסקי - הסטייפלער** זצ"ל) לקח ברזל, הכניסו לתנור עד שנהיה אדום ושאל אותה: "את רוצה שאשים לך את זה בפה?" היא בכתה וגם הוא בכה ואמר לה: "גם אני לא רוצה! אבל בעולם האמת לא ישאלו אף אחד אם הוא רוצה או לא. מי שמשקר זה מה שיעשו לו". והעידה הרבנית שזאת היתה פעם האחרונה בחייה שאמרה דבר שקר.

כך היה החינוך פעם ואלו פירותיו הטובים.

הלמות עמלים

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

השולחן ערוך החמישי!

למסע אמיתי של בנייה (אנחנו מכירים את העצה הזו מהגמרא. אז היא ניתנה לילדים, היום זה כנראה מתאים גם לבחורים...)

* * *

אביו זצ"ל הקים בארה"ב את מחלבת 'גולדן-פלאו' שסיפקה 'חלב-ישראל' עוד "בימים ההם" כאשר המוצר הזה היה נדיר.

יום אחד נכנס למפעל יהודי צעיר שרצה להשתלב במפעל הכשר. ניסו לתהות על קנקנו - אך לריק. הוא כמעט ולא דיבר, ובעיקר חיך. קימץ במילים, והרבה בשתיקה.

לפי "השולחן ערוך" הוא היה אדם כשר-וישר, אבל נזקקו ל"שולחן ערוך החמישי" כדי לבדוק זאת:

לקח אותו רבי דוב בער הצידה וסיפר לו שיש לו עבורו הצעה מאוד רווחית. עיניו התמקדו, ואחר כך התעגלו, והוא בלע כל מילה של ההצעה שהייתה: הברחת יהלומים בשיטה גאונית. מומחה משלנו מניח לך על היד גבס - כביכול אתה סובל משבר רציני. ה"גבס" עמוס ביהלומים יקרים. לאחר הברחת הגבול - בלא שפקידי המכס יעלו על דעתם מה מתרחש מותחת לאפס - מורידים לך את הגבס, אתה מוסר את היהלומים, וחסל - - -

באותה שנייה "נפתח" הצעיר לגמרי והחל לדבר בשטף: שתהיה לי בריא, אני לא זקוק לכאלו שיטות מסובכות. תקשיב טוב לשיטה בה עבדתי והצלחתי איתה פעמים רבות. אני מניח את הסחורות החייבות במכס בתיק. כאשר אני מגיע לפקידי המכס, אני צועד בראש מורם, בביטחון עצמי, ניגש לשולחן ומיד מתחיל להוציא החוצה את מה שיש לי. בחיוד גדול ובוטח אני מאיץ בפקיד: **'תבדוק! תבדוק!'**

כעת תקשיב טוב למה שאני מספר לך: מעולם לא המשך הפקיד לבדוק אותי! אתה שומע? **מעולם!** תמיד הייתה התגובה שלו **'תחזיר את הדברים שלך לתיק, תמשיך!'**...

כמובן - 1) שכל הסיפור עם היהלומים והגבס הומצא... 2) שהצעיר לא התקבל לעבוד במפעל המזון הכשר...

* * *

כאשר נפטר אחד מגיסיו זצ"ל, היתה אחותו שבורה לרסיסים ולא יכלה להתנחם. בעלה היווה דמות של "בן העולם הבא", שגם בעולם הזה קשורה יותר לעולם הבא מאשר לפה.

באמת קשה להתנחם אחר דמות שכזו!

ובכלל; איך ייתכן שדווקא אותו הצדיק לקחו - ואותה שאירו פה? היא כל כך אהדה אותו שהייתה מעדיפה ללכת במקומו!

הכל טוב ויפה. אבל איך בכל-זאת מנחמים את האלמנה הכאובה?

התקשר אליה ושיתף אותה בתובנה קטנה: "בענייני העולם-הזה היה בעלך "בטלן", כזה שלא יודע להכין לעצמו כוס-תה... כעת תתארי לעצמך שהוא נשאר בעולם הזה בלעדייך, הלוא הוא היה סובל מרורים! בכך שנשארת פה אחריו, בעצם לקחת על עצמך את כל הצער שלו.

ומיד התנחמה.

הלבישה את "המשקפיים החדשות" שהוענקו לה, ויותר לא התלוננה...

"השולחן ערוך החמישי", כך מסתבר, הוא מפתח גדול בעזרתו ניתן לסייע לזולת ולעדות דברים טובים. במלאת השלושים לפטירתו של הרה"ג **רבי דוב בער ב"ר אברהם זאנוויל** זצ"ל גרטנר נביא כמה דוגמאות מרתקות כיצד השתמש בשולחן ערוך החמישי בימי חייו, אך לפני כן נקדים את הסיפור הבא:

באחת השנים, לקראת 'סוף הזמן' בישיבת לומז'א, ניגשו עשרים ושישה תלמידים להיפרד ממורם ורבים מרן הגאון **רבי יחיאל מיכל גורדון** זצוק"ל. כל אחד מהם היה אמור לפנות לדרכו, למקומו ולחיי.

חיפש ראש ישיבת לומז'א במה לצייד אותם כצידה לדרך. משהו שיתאים לכל אחד ואחד מהם. חיפש ומצא:

בני! - פנה לתלמידיו האהובים - רבים מכס יזכו בוודאי לקבל מישרות רבנות, ואחרים לא יזכו. הבה אספר לכם סיפור - שישמש לכם כעין מורה דרך לחיים.

הצאר הרוסי, ניקולאי הראשון, יצא פעם לערוך סיור במדינות מלכותו. כשהגיע אל המדינה הראשונה ונתקבל בברכה על ידי המושל המקומי, פנה אליו הצאר ושאל:

"איך אתה מנהל את ענייני המדינה?"

- "לפי החוק ככתבו וכלשונו!" - השיב המושל.

נתן בו הצאר מבט מאיים וקבע:

"אתה מפוטר!"

אלפי האזרחים הוכו בתדהמה. נבצר מהם להבין: במה חטא המושל! אך איש לא העז לערער על דברי הצאר - במיוחד לא על ניקולאי הראשון ימ"ש שנודע כעריץ קשה לב וכונה "צאר הברזל".

בערב, בעת המשתה החגיגי, לאחר שהצאר לגם כמה כוסות 'ודקה' ורוחו היתה טובה עליו, אזר עוז אחד מאנשי הפמליה המלכותית, ושאל אותו לפשר החידה המוזרה, לפיה הדיח את המושל מכהונתו רק משום שהוא מודקק בספר החוקים. השיב הצאר ואמר:

"כדי לנהל מדינה על פי החוק, ככתבו וכלשונו, אין צורך במושל. שבביל זה יספיק סמל משטרה!..."

עד כאן ה'צידה לדרך' בו צוידו בוגרי לומז'א (כעדות אחד מבוגרי הישיבה בספרו 'ברכתו של הרב')

* * *

"השולחן ערוך החמישי" (אליו מכוון הסיפור הנ"ל) היה נר לרגליו של הרב גרטנר, ובעזרתו פתר במקרים רבים מצבים לא שגרתיים - כמו:

לבחור שהיה מתייעץ איתו הורה פעם **'תתחיל לשבר קירות!'**

כדי לברר מה הכוונה, ושלא מדובר ב'מטאפורה' בעלמא, תהה הבחור: **'מה, לחזור עכשיו הביתה ולשבור שם את הקירות!'** (ואולי זה דווקא התחשק לו במצבו - אבל זו לא הייתה כוונת המשורר...)

ממש לא. באה התשובה. אתה צריך להצטרף ל"שיפוצניק" שנזקק כעת להרוס קירות בבית, ולבצע עבורו את המלאכה.

סבר וקיבל.

הבחור חזר אליו כעבור כמה ימים, אמנם מאובק כולו, אבל עם נפש שחוותה ריסטארט, אתחול, והיא כעת מסוגלת לצאת

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון? ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

קוראים יקרים: אנא אפשרו לנו להמשיך ולהגביר את הפצת המידות הטובות בעם ישראל לתרומות: 02-5671812 0542538581 אפשר לתרום גם בכרטיס אשראי

שנה לצאת העלון

גליון מס' 1204

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

משפטים - מברכין החודש - כ"ד שבט תשפ"ה - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

הוראות למעשה על פי השל"ה הקדוש

הוראה למעשה

ה האדם צריך לדעת שמי שבה על ידו תקלה לאחרים, הוא מתועב ואסור להנות ממנו שכבר עלה גורלו לאכילת אחרים, שכל מי שנעשה שליח לדבר עבירה - לא עץ מאכל הוא ובעל השור נקי, היינו שיוצר כל יתברך אומר לאדם: מה אעשה לך? עוונך גרם. ואם נתחרט החוטא ועשה תשובה - מוחלים לו... (הרב מנחם הבבלי)

המקור בפרשה: "סקול יסקל השור ולא יאכל את בשרו" (שמות כא, כח).

הוראה למעשה

האדם צריך לדעת שאם הוא חוטא חלילה, הוא מביאש ומזיק לעולם בחובו ורק תשובה תתקן את קלקולו.

המקור בפרשה: "כי יפתח איש בור" (שמות כא, לג)

הוראה למעשה

האדם צריך להשמר מאש המחלוקת ומאש הכעס. צריך להשמר שמירה מהם שמירה יתירה שלא יצאו ממנו אפילו שלא במתכוון ובאונס, וכלל גדול הוא זה להביאו להיות קדוש בכל הקדושות.

המקור בפרשה: "כי תצא אש ומצאה קוצים" (שמות כב, ה)

הוראה למעשה

האדם צריך לדעת שגם אם הגיע רשעותו של חברו

לדרגה כזאת שצריך לחבול בו, עם כל זאת "תשב אנוש עד דכא" היינו שעדיין הרשע יכול להתחרט על הרעה ולעשות תשובה עד בא השמש, כלומר עד שלא תחשך השמש - תעשה תשובה גמורה ואז "השב תשיבנו לך שמלתך" - היינו שלא תהא נשמך ערומה מהלבוש, כי במה תשכב וצעוק תצעק אל ה' בתפילה ובתחנונים ושמעתי כי חנון אני.

המקור בפרשה: "אם חבול תחבול שלמת רעך" (שמות כב, כה)

הוראה למעשה

האדם צריך לדעת שכלל גדול הוא - שהבקשה והתפילה והיודי שהם בדמע לא תאחר להפיק רצון, שברית כרותה היא ששערי דמעה לא ננעלו (ברכות לב, ב) לכן מלאכתך ודמעתך לא תאחר (הרב מנחם הבבלי).

המקור בפרשה: "מלאכתך ודמעתך לא תאחר" (שמות כב, כח)

הוראה למעשה

האדם צריך לדעת שאסור לשמוע בעל דין אחד כשאין חבריו עימו "יש כאן רמז נפלא שהנשמה והגוף הם שני בעלי דינים והדיין הוא יוצר כל יתברך, שבאים יחד - דן אותם. אמנם לאחר שכלה הגוף ונתעכל הבשר החוטא, נשאר בעל דין אחד בלי הנשמה, ואין דינים אותה וזהו שכתוב "וכיפר אדמתו עמו" (דברים לב, מג) שהבשר האדמדם הוא הבעל

נקי הדעת שברושלים

יין לכבוד שבת

בהתרגשות לשמע בקשתי. לרגע הוא השתק ואז החל לספר:

"זכור לי שבילדותי הייתי מתלווה לדודי בשעה שהיה הולך למכור יין בבתים. הוא היה אז אברך צעיר ופרנסתו היתה דחוקה ביותר - ולכן היה נוהג בימי חמישי ושישי להתדפק על דלתות שכני בירושלים ולהציע להם יין משובח שאשתו הרבנית מרים ז"ל היתה מכינה. אני הייתי עוזר לו למדוד את כמות היין שהיו מזמינים ממנו. וכך, בפרוטות המעטות שהיה מקבץ ממכירת היין - התאפשר לו לקנות לכבוד את מצרכי המזון הבסיסיים שבת".

ואז שוב נדם ר' לייבוש. ולאחר שתיקה ארוכה הפטיר ואמר: "דודי רבי משה היה צדיק אמיתי ותלמיד חכם עצום שקשה למצוא דוגמתו..."

הרה"ג רבי לייבוש שיינברגר שליט"א בביתו

כשביקרתי בביתו ובקשתי ממנו כי יספר לי דבר מה אודות הדוד - רבי משה. עיניו הכחולות נצצו

ב דירה עתיקה בת חדר וחצי בשכונת בתי-אונגרין, מתגורר אחד מנקיי הדעת שבירושלים - הרה"ג רבי לייבוש שיינברגר שליט"א. אביו, הגה"צ רבי ישעיה שיינברגר זצ"ל, היה אחת מדמויות ההוד של ירושלים מהדור הקודם. בימים ההם קברה של רחל אמנו היה נעול ברוב שעות היממה ורק לרבי ישעיה היה את המפתח ויכול היה להכנס לשם בכל עת שחפץ בכך. שם היה רבי ישעיה שופך את דמעותיו יחד עם קול בכיה של מאמע רחל.

רבי ישעיה היה חתנו של הגאון רבי פנחס לייבוש וובר זצ"ל - אביו של מורנו המשפיע הגאון החסיד רבי משה וובר זיע"א. המשפיע ורבי ישעיה היו, אפוא, גיסים. בתור ילד קטן זכה בנו רבי לייבוש שיינברגר שליט"א להסתופף בצילו של דודו הגדול, רבי משה ובר זיע"א.

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

העלון יוצא לאור לעילוי נשמת 1400 הנרצחים, להשבת השבויים בשלום, לרפואת הפצועים ולשמירת עם ישראל מכל פגע

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם (כא, א)

פירש רש"י: "מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני".

לכאורה אינו מובן, הלא הפרשה הזאת המשך היא מהפרשה הקודמת שכתוב בה "ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלקים ויאמר ה' אל משה וגו' ואלה המשפטים", ואם כן זה פשוט שכל הפרשה בסיני נאמרה.

אפשר לומר בהקדים מה שמבאר כבוד קדושת אדמו"ר מורנו רבי יוסף יצחק מליובאוויטש נשמתו עדין, שהתורה היא חכמה ושכל האלקי, שניתן לישראל להשיגה בשכל האנושי. וזהו מצוות לימוד התורה, שישגי אותה בשכלו, אבל ביחד עם זה צריך להיות חקוק במוחו תמיד שזוהי חכמה אלקית.

וכמובן שביותר צריך לזרז בזה את האדם בשעה שהוא עוסק בדיני ממונות, שעליהם אמרו חז"ל "הרוצה להחכים יעסק בדיני ממונות" (בבא בתרא קעה, ב), והוא טרוד מאוד בשכלו להבין על בוריו, אז צריך לזכור ש"אורייתא וקודשא בריך הוא כולא חד", ולא לשכח מנותן התורה.

וזהו כוונת רש"י, מה הראשונים, הינו מהתחלת הפרשה עד אחרי עשרת הדברות "אתם ראיתם" וגו' שהזהירם על מה ששמענו מפי הגבורה אנכי ולא יהיה לך, מסיני, פירוש שבשעה שעוסקים בענייני אמונה בטח שזוכרים אז שקבלו זה מסיני, אף אחרונים מסיני, דהיינו ואלה המשפטים, שצריכים גם אז לכוון אל השם יתברך נותן התורה.

עוד אפשר לומר, שבא להשמיענו שקיום המשפטים ודיני הממונות, זה תלוי באמונה באנכי ה' אלהיך וגו'. שכאשר יודע שהכל הוא מה', לא ישם אל לבו לחמוד ולהתאוות לממון שאינו שלו, כי ידע שדבר שהשם לא רצה לתת לו לא יוכל לקחתו בכוחו ובמחשבותיו ובתחבולותיו, על כן יבטח בבוראו שיכלכלנו ויעשה הטוב בעיניו (לשון האבן עזרא על הפסוק לא תחמוד).

וזהו, מה הראשונים מסיני, היינו, כשיקבע בלבו הראשונים, "אנכי" ו"לא יהיה לך", על ידי זה יהיה קיום וחזק לקיים את האחרונים, שלא יחמד ממון שאינו שלו.

ואלה המשפטים

כתב בספר בית יעקב לכ"ק אדמו"ר מאיזביצא זצ"ל (בפרשתנו אות ה'), בביאור המשך של מצוות אלו למתן תורה, כי עשרת הדברות הם דברים המסורים ללב, ומיהיכן ידעו ישראל אם הם מבוררים בהם, על זה רומזת פרשה זו, שה' יתברך נתן לישראל משפטים שחייב בנזקי קנייניו אם זיקו לחברו, ובזה יהיה הביור. כי כח הקדושה שבאדם מתפשט אף על הקניינים, וכמו שמצינו בחמורו של רבי פנחס בן יאיר (חולין ז, א) ובעיני דרבי חנינא בן דוסא (תענית כה, א); שאם האדם מבורר, אזי מתפשט הקדושה אף על קנייניו שלא יצא מהם נזק והפסד. ע"כ.

ובזה אפשר לבאר שייכות הדברים במאמר התנא (אבות פרק ב משנה יב) יהי ממון חברך חביב עליך כשלך כו' וכל מעשיך יהיו לשם שמים. כי יהי ממון חברך חביב עליך כשלך היינו שלא יעשה לממון חבירו

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

שאלות ותשובות קצרות על הפרשה:

1. מה הקשר (בנוסף למה שכתב רש"י) בין סוף

הפרשה הקודמת לפרשה הנוכחית?

תשובה: בסוף הפרשה הקודמת כתוב רש"י: "ומה אבנים הללו שאין בהם דעת להקפיד על בזיונו, אמרה תורה הואיל ויש בהם צורך, לא תנהג בהם מנהג בזיון, חבירך שהוא בדמות יוצרך ומקפיד על בזיונו, על אחת כמה וכמה". א"כ איפוא מה שהתורה מדגישה בפרשתנו - "ואלה המשפטים היינו שהענין שלא לבזות אחרים - אלה הם ה-משפטים בה-הידיעה אשר תשים לפניהם.

2. בעל הטורים כותב על הפסוק הראשון

בפרשתנו: "ואלה - נוטריקון: ו'חייב אדם לחקור

הדין". המשפטים נוטריקון: "הדין מצווה שיעשה

פשרה טרם יעשה משפט". אשר - נוטריקון:

"ואם שניהם רוצים". תשים - נוטריקון "תשמע

שניהם יחד מדברים". צריך להבין מה בא בעל

הטורים לומר לנו בכל המשפטים הנ"ל?

תשובה: אם. נקרא את דבריו מהסוף להתחלה,

נקבל את הענין הבא: "תשמע שניהם יחד מדברים

(ולא רק את הצד של אחד מהם וזאת) אם שניהם

רוצים, הדין מצווה שיעשה פשרה טרם יעשה

משפט (ואולם את זאת יעשה לאחר ש) חייב

אדם לחקור את הדין" (ולא לעשות פשרה טטחית

שתקפח את אחד מהם).

3. "ואלה - מוסיף על הראשונים - מה הראשונים

מסיני, אף אלו מסיני" וכי היינו מעלים על

דעתנו שהמשפטים האלה אינם מסיני?

תשובה: אכן, היינו יכולים לחשוב שלאחר מתן

תורה כשכל עם ישראל נהיו אז ממלכת כהנים

וגוי קדוש, לא יכולה להיות מציאות שיהודי יקר

יהפך לעבד. בא איפוא רש"י להזהיר אותנו

שלמרות ההתעלות המופלאה שהיתה לכל נשמות

ישראל בהר סיני, (שהרי המדרש אומר שגם

הנשמות שהיו עתידות להולד, היו במעמד הזה)

יכול יהודי להדרדר לדרגת עבד עברי, ולכן עלינו

לשמור את אורחותינו להמנע ממעשים אסורים,

של גניבה וכיוצא בזה.

4. "על המילים "אשר תשים לפניהם" כותב

רש"י: "לא תעלה על דעתך לומר 'אשנה להם

הפרק וההלכה ב' או ג' פעמים עד שתאה סדורה

בפיהם כמשנתה ואיני מטריח עצמי להבינם

טעמי הדבר ופירושו', לכן נאמר אשר תשים

לפניהם - כשולחן הערוך ומוכן לאכול לפני

האדם". וצריך להבין מה המסר מפשט הדברים

הללו של רש"י?

תשובה: ניתן לומר שרש"י בא לרמז בדבריו אלה

את הפתגם המפורסם: "והעיקר האיכות, ולא

הכמות". וזאת משום שכשנדייק בדבריו נבין

ש"לשים להם (פעם אחת) את הדברים כשולחן

הערוך ומוכן לאכול לפני האדם", עדיף על פני

"לשנות להם הפרק ב' או ג' פעמים מבלי להבינם

את טעמי הדבר ופירושו.

לא היזק ולא גרם היזק, ואיך יכול לבוא לזה, על זה בא התנא בסוף דבריו ומפרש את תחילת דבריו, שאם יהיו כל מעשיו לשם שמים, אזי לא יגרם על ידו שום היזק לחיברו, וכנ"ל.

ששת ימים תעשה מעשיך וביום השביעי תשבת

(כג, יב)

פירש רש"י: "אף בשנה השביעית לא תעקר שבת בראשית ממקומה".

וכך פירש רש"י בפסוק "שלוש פעמים בשנה" וגו' (פסוק יז): "לפי שהעניין מדבר בשביעית, הוצרך לומר שלא יתעקרו שלוש רגלים ממקומן".

וכמו כן בפסוק "ראשית בכורי אדמתך" (פסוק יט): "אף השביעית חייבת בביכורים".

מוכח מזה שהיה סלקא דעתך ששבת ושלוש רגלים וביכורים לא ינהגו בשביעית. וצריך ביאור.

אפשר לומר הטעם, שענין שבת בפשטות הוא כמו שכתוב בתורה "כי ששת ימים עשה ה' וגו'", לזכור שהכל ברא ה'. וכן עניין שלוש רגלים מבואר ברמב"ן על הפסוק "שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך אל פני האדון ה'": "שהוא האדון המפרנס עבדיו, ובנטלם פרס מלפניו יבואו אליו לראות מה יצוום". וגם בביכורים אומר המביא ביכורים "ראשית פרי האדמה אשר נתת לי ה'" (דברים כו, י).

אם כן, בשנה השביעית שמפקיר שדהו וכרמו והוא מגבורי כח עושי דברו, הוה אמינא שאינו צריך עוד להזכיר זאת לעצמו, והוא פטור משבת ושלוש רגלים והבאת ביכורים. לזה באה התורה לומר שגם בשנה השביעית חייב בשמירת שבת ובשלוש רגלים ובהבאת ביכורים.

ושם אלהים אחרים לא תזכירו לא ישמע על פיך,

שלוש רגלים תחג לי בשנה (כג, יג-יד)

אפשר לבאר הסמיכות של עבודה זרה לעילה לרגל, לרמז על מה שמסופר בנביא (מלכים א, יב, כח): "ויאמר ירבעם בלבו עתה תשוב הממלכה לבית דוד אם יעלה העם הזה לעשות זבחים בבית ה' בירושלים ושב לב העם הזה אל אדוניהם אל רחבעם מלך יהודה, ויועץ המלך ויעש שני עגלי זהב ויאמר אליהם רב לכם מעלות ירושלם".

לא תהיה משכלה ועקרה בארצך את מספר ימך

אמלא וגו' (כג, יב)

הקשר של תחילת הפסוק עם סופו, אפשר לפרש על פי המסופר במסכת מגילה (כח, א): "אמר לו רבי לרבי יהושע בן קרחה ברכני, אמר לו יהי רצון שתגיע לחצי ימי. אמר לו ולכל ימך לא? אמר לו הבאים אחריך בהמה ירעו? פירש רש"י: "אין טוב לך לחיות ימים רבים כמוני, שאם כן לא יטלו בנך בגדולתך, ואתה נשיא והם כל ימיהם הדיוטות".

ולפי זה יתפרש הפסוק כך, אף על פי שלא תהיה משכלה ועקרה בארצך, ויהיו לך בנים, עם כל זה את מספר ימך אמלא באריכות ימים. כי גם בנך יתברכו, ויגיעו לאריכות ימים, ואז יטלו את הגדולה.

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין בת רבי נחום ז"ל - נפטרה ב' ניסן תשע"ג

"גזירה זו נגזרה מן השמים עוד לפני ארבעים שנה..."

החתן בחשבו כאשר עשה מעשהו בחשכה אין איש בעולם יודע ממנו. בבוקר כדרך החתנים לקח את כלתו לבוא אל בית חותנו, והנה תחת אשר קיווה שחותנו יצא לקראתו ויעניק לו מברכותיו וממתנת ידו, ראה אשר חותנו הסתגר בחדרו ולא נתן שום מבט משמח לקראת חתנו החדש והיחיד. הוא מצד עצמו צעד לקראת חדר חותנו בבקשה לפתחו בפניו, והנה קול חותנו יצא מאותו חדר לקראתו: צא נא איש בליעל חוטא ורוצח נפשות, אל תקרב עוד לארבע אמותי. החתן בשמעו מילים אלו רעדה אחזתו בראותו אשר כל מסתרי מעשיו נגלו בפני עיני הזכים של החכם חמוי. בשארית כוחותיו דחק את עצמו על הדלת וביקש בקול מיילל למען יפתח החכם את הדלת לפתח תשובה בפניו כי לא ידח ממנו נדח.

בידים רותתות פתח את הדלת בפניו, והנה שם נפל החתן שדוד מכל חושי נפשו

החכם בידעו אמנם אשר בחטא נורא זה נתגלגלה חובה על ידי חייב, וזה מנת חלקו הוא מן השמים, ראה צורך וחובה לקרב את חתנו זה למען לתקן לפחות את חלקו הוא אשר מעורב במעשה מחפיר זה מאת השם יתברך אשר לו נתכנו עלילות. בידיים רותתות פתח את הדלת בפניו, והנה שם נפל החתן שדוד מכל חושי נפשו בעודו מיילל בפני חמוי חותנו איש האלקים למען יורה לו תיקון לנפשו הסוררה.

החכם ראה שלא עת לחשות, קם מלוא קומתו הלך ללוות את הנפטר והספיד אותו תמרורים, ושפך שם את מלוא השתפכות נפשו בפני המיטה. קברו את החכם האורח בכבוד גדול.

החתן אשר לאט לאט שבה רוחו אליו ודעתו נטתה להתיישב נהפך לו שבעת ימי החופה לשבעת ימי אבל על חטאים אשר נתגלגלו לידו תוך שעות אחדות. לא נתן מנוח לנפשו ובא אל חותנו האדם היחיד שיודע מסוד מעשים אלו למען יתן תיקון מתאים והראוי לו.

החכם אמר: טרם כל עליך להתענות, וללכת בחצות הלילה עת שעת אותו מעשה המחפיר להיות נוכח על קבר אותו נפטר להטות אוזן ולשמוע, ואשר תקלוט אזנו לבוא ולספר לפני חמוי. החתן לא איחר ומיד מילא את פקודת חותנו כאשר הורהו, ובחצות הלילה שמע קול נאקת חלל הדורשת "נקם ומשפט", ולקראתו נשמעה קול ענות, קול מנחמת ואומרת "יש דין ויש דיין".

בא החתן וסיפר זאת לחמוי החכם. החכם ציווהו שנית לעשות כמעשה זה וללכת באות

המשך בעמך הבא

הרה"ג ר' מנחם דוידוביץ זצ"ל. היה סופר סת"ם ידוע אשר כתב ספרי תורה רבים. נחשב כבר סמכא בעדה החרדית בתחומו. מבין אלה שסמכו את ידיהם עליו היה גאב"ד העדה החרדית הגאון רבי יצחק יעקב וייס זצ"ל

בקרבו את תאות הנגידות והעשירות, והוא נזכר וכרסם בעתיד עם זוגתו ברמה שווה הרי מן הצורך וההכרח הוא אשר גם הוא יהיה עשיר בכסף למען לא יפול בערכו מעיני אשתו בת החכם והעשיר. הרהורים ומחשבות אלו הולידו במוחו רעיון, והוא יצא חרש מחדרו אל הרחוב, רגליו הובילוהו באשר חפץ, אל בית הכנסת, מקום לינתו של החכם העשיר האורח, אשר צרור כספו בחיקו בדרכו לעלות אל ארץ הקודש. היטה אוזן והציע מן החלונות מצא את החכם אותה שעה יושב בקרן זוית בעזרת נשים ועורך תיקון חצות, דפק על הדלת וביקש בקול תחנונים לפתוח לו את פתח בית הכנסת. הזקן בתומו קם ופתח את הדלת בשמחה, למען לא ישאר יחידי בבית הכנסת בלילה. אחר תיקון חצות החכם הזקן אנסתו שנה והלך לישון. החתן בראותו את עצמו יחידי וצרור הכסף מונח לנגד עיניו קם במלוא תאוותו קיפד את חייו, שיבר את התיבה לקח את כל הממון אשר היה נתון בה ובלב מלא סיפוק חזר לחדרו אל כלתו.

באותה שעה החכם אבי הכלה עודנו שוכב נרדם תוך הרהוריו על ספה שבביתו, ראה בחלום את כל המעשה אשר עשה חתנו. תוך חלחלה ורתת קם ממקומו טפח על ראשו ישב על הארץ ערך קינה על רוע מזלו, כך המשיך עד אור הבוקר אשר נשמע בעיר רעש והמולה על דבר הרצח המסתורי של אורח נכבד וישר בתוך בית הכנסת בדבר בצע ממון אשר היה נמצא ברשותו.

ד עשה נורא הובא בספר ראה מעשה. חכם אחד עשיר מופלג, לא היו לו בנים כי אם בת יחידה שהיתה חביבה עליו ביותר. שאל בחלום מי בן זוג בתו? השיבו לו כי מזלה הוא עם אחד רוצח. ויחרד האיש חרדה גדולה, מאותו יום פניו היו זועפים ולא גילה סודו לשום אדם, ומדי פעם בפעם אשר הזדמנו לבתו זיווגים שונים מעירו ומעיירות אחרות לא נתן לבו להשיב דבר, מפני פחד אותו התשובה.

הבחור ראה כי מן השמים הזמינו לו תורה וגדולה במקום אחד נתן אות הסכמתו וכתבו שטר אירוסין

באחד הימים החכם היה יושב בעלייתו ועוסק בלימודו, עלה במחשבתו מה יהיה סופו ועתידו התלוי בבתו יחידתו. בעודו מהרהר, ראה מלמעלה אשר בחור אחד רץ מגג אל גג כדי להגיע אל בית הכנסת אשר משם נשמע קול קדישים וברכו וקדושה. באותה שעה נכנסה אהבת הבחור בלבו, באמרו, זה בחור בודאי ירא שמים בתכלית, והוא הגון כנראה זרע קודש מחצבתו אשר חנכוהו על ברכי התורה והמוסר והדרך ארץ. קרא לבחור ואמר: מעשיך זה הכניס אהבתך בלבי, והנני מוכן לתת לך את בתי אשר רבו החפצים לקחתה, ולא רציתי לתיתה להם כאשר חששתי מפניהם, ועתה בראותי אותך אשר יראת ה' נוכח דרכך אם תרצה להתחתן בבתי הרי מעתה כל מחסורך עלי, כי חנני ה' וכי יש לי כל וכל טוב זה מיועד לך מצד בתי. הבחור ראה כי מן השמים הזמינו לו תורה וגדולה במקום אחד נתן אות הסכמתו וכתבו שטר אירוסין. תוך זמן קצר כבר היה מוכן הבית והעליה עבור הכלה וחתנה עם כל מיני תכשיטים ובגדים נאים. ונקבצו כל בני העיר לחופה, אשר נשתה ברוב פאר, בתוך הסעודה אשר נמשכה עד חצות הלילה אשר במיוחד החכם הזמין גדולי תורה למען יהיה סימן טוב לזוג החדש, ביניהם היה גם חכם גדול וזקן אחד אשר עבר אז דרך עירם, דרך עלותו לארץ הקודש, וכולם אמרו דברי תורה לכבוד אבי הכלה והחתן והמסובים. ואחר חצות נתפזרו כל אחד איש לביתו בשמחה, וגם אבי הכלה הלך לביתו, אבל לבו הלך חשכים ואין נוגה לו מפאת אותה התשובה שהשיבו לו אז על שאלתו מן השמים וכך ברעיונות נוגות עלה על משכבו בלב פועם מלא חרדה.

והחתן בראותו כי כל הכבוד הזה עשו הקהל למען חותנו החכם והעשיר מצא את עצמו דל ואביון לעומת כלתו. באותה שעה, בערה כאש קנאתו בלבו, ויצרו התחיל מפתחו ומלבה

לעילוי נשמת הבחור החשוב שמואל סגל ז"ל בן רחל שתחי'

לעילוי נשמת הגה"ח הרב נחום עקיבא יוסף בן יחיאל יהודה שלזינגר ז"ל נלב"ע ח"י אלול תשס"ז

חי כעמך ישראל

פנים יפות ומחויכות. הוא הזמין אותנו להיכנס לתוך ביתו החמים תרתי משמע. התיישבנו על כיסאותיו המרופדים והמפנקים והתחלנו לשתוח בפניו את הבעיה שנקלענו אליה. מיד לאחר ששמע את דברינו, הוא החל להזעיק את כל מי שהיה יכול בכדי לחלץ אותנו ממצוקתנו. ואולם בשל שעת הלילה המאוחרת מאמציו העלו חרס.

לבסוף הוא נזכר שישנו ארגון מסוים שמחלץ רכבים תקועים גם בשעות מאוחרות בלילה. הוא פנה לאותו הארגון ואכן לאחר שעה ארוכה הגיע אחד מנציגיו להושיט לנו עזרה.

בכל אותה העת המארח החביב לא נטש אותנו לרגע עד אשר נוכח לראות בעיניו שיש ביכולתנו לנסוע בבטחה במכונית ליעדנו.

רבי אריאל

לאחר רגע ארוך של דומיה, החזיר את היהלום לכף ידו של הזקן ואמר לו: "במחשבה שניה, אינני מעוניין יותר באבן הזאת. מה שאני כן רוצה זה שאתה תעניק לי את היכולת שלך לתת מתנות יקרות שכאלה בחפץ לב ובקלות שכזאת."

נזכרתי בסיפור זה, כשהייתי לפני מספר שנים בעיירה מרוחקת מהעיר ניו-יורק שבאמריקה. חברי ואנוכי הגענו בשעת לילה מאוחרת לאותה עיירה, ואז גילינו שאירע תקר בגלגל המכונית שלנו. מכיון ששינינו איננו מנוסים בתיקון תקרים שכאלה, החלטנו בלידת ברירה לדפוק על הדלת הראשונה שנראה שקבוע על המשקוף שלה מזוהה.

ואכן לאחר חיפוש קל גילינו בית שכזה. בלב פועם מחרדה, דפקנו קלות על הדלת. יהודי חביב פתח בפנינו את הדלת והקביל את פנינו בסבר

ד עשה באיש זקן שהתגורר בקצה הכפר. יום אחד התדפק על דלת ביתו נער צעיר ופיו בקשה: "חלמתי אתמול בלילה שברשותך מצויה אבן יהלום יקרה עד למאוד, ובאתי לבקש שתעניק לי אותה במתנה."

הקשיב הזקן בקשב רב לדברי הנער שפגש לראשונה בחייו וכשחיוך נסוך מאוזן לאוזן על פניו, הגיב ואמר: "בחפץ לב אעניק לך את האבן היקרה שברשותי." תוך כדי דיבורו, ניגש למגירה הטמונה מתחת למיטתו, הוציא קופסה קטנה שבה הייתה טמונה האבן היקרה והושיט אותה לידו של הבחור הצעיר.

רגליו של העלם הצעיר קפאו על מקומם. הוא לא האמין שהקשיש יעניק לו אבן זו בקלות שכזאת ובנדיבות לב שכזו.

גזירה זו נגזרה - המשך מעמוד קודם

חשכו עיניה בראותה יללה גדולה מקיפה את כל העיר, אשר הבית והעליה עם בתה ונכדיה כולם ירדו חיים שאולה עבור התמוטטות פתאומית אשר התהוותה באותו בית, ולא נותר מהם שריד ופליט, לא מגוף ולא מממון, בעודה תולשת שערותיה באה ובשרה בשורת איוב זה לבעלה הזקן, באמרה: אתה אמרת שאתה נוטה למות ואתה ברוך ה' חי וקיים אבל אלה אשר חשבו עוד לחיות הם נעלמו מעיני כל חי. החכם הזקן בירך ברוך דין האמת בכל כוונת לבו, ואמר לאשתו: גזירה זו נגזרה מן השמים עוד לפני ארבעים שנה וידעית מגזרה זו היא אשר הציקה לי וגרמה לי מכאוב נפשי בפנימיות לבי, ומנעה ממני ליהנות כל מביתם ומשמחתם, לכן קראתיך פתאום הנה למען הציילך מאימת הדין אשר היתה מאיימת עליהם, ולולא שמעת ובאת, גם את היית מובלעת עמם, כי יש נספה בלא משפט, ובשעת הדין אין מדת הדין מבחינה בין צדיק לרשע, ואוי לרשע ואוי לשכנו. ה' יצילנו אמן.

מרוב הצער והיגון על הצרה העתידה לכל משפחתו משפחת בתו, לא חפץ להשתתף בשמחתם הזמנית. כולם הלכו לחופה והוא נשאר יחידי בביתו. ניגש לארון הספרים למען יקח ספר אשר יהיה לו לחבר ומשעשע בתוך ביתו. והנה מצא אשר אותה לילה היא ממש ליל תשלום הארבעים שנה. תיכף שלח אחר אשתו ובתו וקראם חזרה לבוא תיכף ומיד. אמנם בתו לא נשמעה לאביה וגם אשתו נמשכה אחרי שמחת ניהיה. אבל הוא שלח שליח רץ שנית באמרו היות ואחזתו שבץ והוא גוסס ונוטה למות, דורש מאשתו לבוא מיד כדי לשמוע את צוואתו. אזי אשתו לא יכלה להתמהמה, ולא אמרה דבר לבתה, למען לא לערבב שמחתה בתוגה, נשמטה מבין הקהל ובאה לביתה אל בעלה, החכם בבוא אשתו הכניס אותה בבית, וסגר עליה את הדלת, לרבות צעקותיה על אשר מונע ממנה ליהנות משמחת נכדיה, לא נתן לה לצאת מפתח הבית עד אור הבוקר.

בבוקר השכימה ללכת לראות בבית החתונה,

השעה לשמוע מה יהיה מהות המשפט. החתן חזר בלילה השנית באותה שעה שכב בגוף רותת על יד קבר ההרוג, שמע שוב את אותו קול נאקת החלל הדורשת משפט, יצאה בת קול שנית ואמרה יש דין ויש דיין. אזי הרוצח פתח את פיו ואמר מתי יהיה המשפט? יצאה בת קול שנית ואמרה: כפי מדתו בסוף ארבעים שנה. החתן בא וסיפר כל אשר שמע לחותנו במצותו.

החכם רשם את כל הדברים בספר למען יהיה לו לזכרון, ואחר כך נתן לו תיקונים שונים. אבל החתן מאז החל להסתחר באותו כסף וההצלחה האירה לו פנים לרעתו. הוא היה תמיד טרוד במסחרו ולא נטה למלאות בשלימות את התיקונים הדרושים לנפשו הפגומה. עברו וחלפו הימים והחתן היה לבעל בית בפני עצמו, ונולדו לו בנים ובנות ועשה להם שידוכים טובים לפי רצונו, וזכה גם לראות בנים לבניו, וכולם מלאים אושר ועושר.

ויהיה יום, בחופת אחד מנכדי החכם בני בניו של החתן בעל בתו, החכם היה כבר זקן ומדוכא

איזרת השבוע
מתורתו של הבעל שם טוב הקדוש
ענין ירידת הנשמה, היא בשביל העבודה האלקית, לבר ולזכך את המדות הטבעיים, אשר לכל זה יכול כל אחד ואחד לבוא, רק על ידי העבודה בתפילה.

הודעה משמחת:
העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ חנים במיילים. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

הודעה חשובה: המעוניינים לקבל עצה, הכוונה וסיוע בנוגע להצלחה במציאת הזיווג, שלום בית, פרנסה ועוד על פי תאריך הלידה והשם מהרב **עדי ובר ארליך שליט"א** תלמידו כבנו של הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א מתבקשים להתקשר לטל': **053-3145549**

המעוניינים להתפלל על ציונו של המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א - אוהבם של ישראל בכדי לזכות בישועה (ובמיוחד בנוגע לזיווגים וילדים) יגיעו לחלקת הרבנים שבה המנוחות ובשביל שמוליך לציונו של מרן החיד"א זיע"א ימשיכו להלך עד שימצאו שלט מצד ימין שמציין את מיקום הציון. רבים זכו שם בסייעתא דשמיא לישועה

הודעה לקוראי העלון: המעוניינים לקבל את העלון למייל שלהם ישלחו הודעה למייל: nafshechem@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגנזי מרומים בל' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

934 משפטים

כניסת השבת: 17:13

יציאת השבת: 18:05

רבנו תם: 18:43

ע"פ אופק ת"א

כד' בשבט התשפ"ה

העלון השבועי טוב להסות בה'

מי היכה אותך?

שמחים ונרגשים נכנסנו לבדוק את הדירה, אך מהר מאד גילינו כי ישנם כמה תקלות ובעיות בצורת הבניה של הקבלן, שלא היתה כפי רצוננו. לא מדובר בדברים פעוטים שכל אדם מן השורה יכול לתקן, אלא בדברים המצריכים להחליף קרמיקות וריצוף ע"י איש מקצוע. הודתי לקבלן על העבודה יפה, אלא שציינתי בפניו כי ישנן כמה תקלות שעליו לתקן.

לתדהמתי, לא רק שהקבלן לא גילה הבנה, אלא להיפך, הוא התנגד ואמר כי זו אינו הבעיה שלו, ואין לי ברירה, אלא להיכנס ככה לדירה.

לאשתי ובני ביתי היה ניסיון לא קל - הם הרגישו פגיעה ומרמור כי מנסים לרמות אותנו ולנצל אותנו. "בוא נתבע אותנו עד שיתקן את כל הבעיות", היו שאמרו, אך אני המשתדל ללמוד בכל יום בשער הביטחון של 'חובת הלבבות', חשבתי אחרת. **ידעתי את דברי שער הביטחון כי אין אדם שיכול להזיק לך או להפסיד אותך, אם לא גזר הבורא יתברך שכך יהיה. הוא לא מפסיד אותך - אלא שליח ההשגחה לגרום לך 'עוגמת נפש', בכדי להציל אותך מצרה אחרת.**

- המשך בעמוד 4 -

"וכי יריבון אנשים והכה את רעהו... רק שבתו יתן ורפוא ירפא" (כ"א, יח). אומר רש"י: מכאן שניתנה רשות לרפוא לרפאות, ולא אומרים: וכי ה' הכה, והרופא בא לרפא ולעשות היפך רצון ה'?!".

אומר מכאן ה'חפץ חיים' (ע"ה"ת) דבר נורא: "תמוהים דברי רש"י: וכי ה' הכה את היהודי? **הרי חברו הכהו!...** אלא שבאה התורה ללמדנו, כי אף אם נראה לאדם שחברו הכה אותו, הבוס פגע בו, השכן מתעלל בו - **ידע באמת כי המכה הגיעה ע"י בשר ודם, מפני שאין לו לאדם שום כוח עצמי להזיק או ליטול ממון - אם לא שנגזר כן ע"י הבורא מלמעלה. ולכן אומר רש"י כי ה' הכה!, וניתנה רשות לרופא בשר ודם לרפא."**

נתת לאיש מקצוע מקדמה והוא ברח איתה? או שהוא עשה את העבודה לא כראוי? אתה נמצא בבתי משפט בגלל בני משפחה שמנסים לקחת את הכסף שלך? השכן לא נותן לך לבנות את הדירה? - **מתי תבין שכולם 'שלוחי רחמנא נינהו' - כולם שליחי השגחתו יתברך, לקיים את רצוני, ואני שולח אותם בחסד אליך, בכדי לבטל מעליך צרה או אסון שמרחף מעל ראשך. זה אני מדבר ומצער אותך דרכם - זה לא הם בכלל!** ואם תקבל זאת באהבה, ולא תריב איתם, לא תיטור להם שנאה, ולא תכעס עליהם - **כל הצרה והדין יתמתקו ויהפכו להיות רחמים גמורים!** ייעלמו כל הצרות מחייך. כמה בעיות ושנאה היו נחסכות בעולם אם היינו חיים כך!.

את המעשה המדהים הבא סיפר הרה"ג יעקב ש. שליט"א, ראש כולל בבני ברק: "בשעה טובה, אחר זמן רב של ציפייה, היינו אמורים לעבור אל הדירה החדשה שנבנתה ע"י הקבלן במשך כמה שנים. הקבלן קרא לנו על מנת לראות את הדירה בסיומה, טרם נקבל את המפתח וניכנס לגור בה.

העלון מוקדש לעילוי נשמת

מו"א ועט"ר מיכאל בן אורה

קלרה חתון בת סלחה

ולרי בן אירנה

ת.נ.צ.ב.ה

לרפואה, פונסה והצלחה: מ"א ציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. דניאל בן ציפורה. אורטל תנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל. טליה מרים בת דינה וחיים. רות בת מרים ה"ו. ינון בת רחל.

זש"ב: שולמית בת איריס. יסכה בת מול. אליס בת פרידה. בתחן בת גילה רוחמה. הדר בת נחמה.

סגולות וישועות

מהספר "הנהגות לשבת קודש"

הנהגות 'שבת קודש' / הרב חיים רבי

1) יִזְהַר מֵאֵד שְׁלֹא לִכְעֹס וּלְהִקְפִיד בְּעָרֵב שֶׁבֶת. מְשֹׁם שֶׁהַשֵּׁטֶן מִתְגָּרֵה בְּשִׁעוֹת אֵלּוּ בְּאִפְּן מִיָּחָד, וְעוֹשֶׂה הַכֹּל בְּכַדִּי לְהַכְעִיס אֶת בְּנֵי הַבֵּית וּלְהַפְסִיד אֶת בְּרַכַּת הַשֶּׁבֶת.

2) "בּוֹאֵי פְּלֵה". בְּשֶׁבֶת קֹדֶשׁ מִתְחַתְּנִים עִם הַכְּלָה - הֵיא שֶׁבֶת מִלְכָּתָא - וּמִתְיַחֲדִים עִמָּה יְחִיד הָרְאוּי לְעֲלֶיָה רּוֹחֲנִית. וְכָל דְּבֹר חַל אִזּוּ פִּעֵס וְכִיּוֹצֵא בְּזָה מְבַטֵּל אֶת מְצֻנַת הַיְחִיד.

3) יֵשׁ לְהַרְבּוֹת בְּעִידוּד לְאַשָּׁה וּלְבְנֵי הַבֵּית עַל פְּעֻלָּם, וּלְהַרְבּוֹת בְּשִׁבְחֵים עַל טְרַחַם לִמְעַן בְּנֵי הַמְּשֻׁפָּחָה לְכַבּוֹד שֶׁבֶת הַמִּלְכָּה.

4) טוֹב לְהַקְדִּים אֶת כְּנִיסַת הַשֶּׁבֶת וּלְאַחֵר אֶת יְצִיאָתָהּ עַד כְּפָה שְׁאֵפְטוֹר (שֶׁבֶת קִיָּה). שְׁכִיבֵנוּעַ שׁוֹמְרֵי הַשֶּׁבֶת גַּם אִם יִצְטָרְכוּ לְהִתְיַסֵּר בְּגִהְנָם לְתַקּוֹן נַפְשָׁם, לֹא יַעֲנִשׁוּ בְּשֶׁבֶת, וְכָל הַשֶּׁבֶת תִּהְיֶה לָהֶם מְנוּחָה מִן הַיַּסּוּרִים. וּמֵאֲוִתָּהּ שְׁעָה שְׁהִתְחִיל הָאָדָם לְהִתְעַסֵּק בְּצָרְכֵי הַשֶּׁבֶת - מִתְחִיל הוּא אֶת מְנוּחָתוֹ שֵׁם (חִפְץ חַיִּים שֶׁם עוֹלָם סוּף פֶּרֶק ד'). וְיִשְׁמַח לְקִרְאֵת שֶׁבֶת כְּאִדָּם הַמְקַבֵּל כֹּל הַנִּכְנָסֵת לְחוּפָה, בְּהִתְרַגְּשׁוֹת וּבְשִׂמְחָה.

הלכות והליכות

מפסקיו של הרב מרדכי אליהו זצ"ל

שאלה: בבית הכנסת שלנו היתה שבת חתן, כשאחד האורחים הגיע ברכב רח"ל בעיצומה של השבת, וכעת רצו להעלותו לעליה בתורה. האם הדבר מותר? ומה לעשות אם יכול הדבר להגיע למריבה?

תשובה: אין להעלות מחלל שבת בפרהסייה לספר תורה ביום שבת, משום שהתורה אומרת: "זכור את יום השבת לקדשו", וכשעולה מחלל שבת בפרהסייה לתורה בשבת, יש בזה בזיון לתורה.

וכן אין להעלותו בימי שני וחמישי, אומנם במקום הצורך שיש מחלוקת - יכול לסמוך על המתירים להעלותו בשני וחמישי.

כותב הבן איש חי (שו"ת רב פעלים ח"ב או"ח סי' י"א, י"ח) כי אם יש חשש של איבה ומחלוקת שיתרחש אם לא יעלו אותו - יעלו אותו כ"מוסיף" והקורא שאחריו יחזור על הפסוקים שקרא.

* עלה ישראל לאחת מן העליות ורוצה לעלות שוב ל"משלים" או ל"מפטיר" ויש לו סיבה - מותר להעלותו שנית. אמנם, ביום שמוציאים שני ספרי תורה, אדם שעלה לקרוא בספר אחד - לא יעלה שנית לקרוא בספר השני (ואף בשמחת תורה לא יעלה לקרוא בשני ספרים), שלא יאמרו שהספר הראשון היה פגום.

* כאשר מוסיפים עולים לתורה - רצוי לקרוא בכל עליית "מוסיף" שלושה פסוקים שעדיין לא נקראו, ולכל הפחות שני פסוקים שלא נקראו ואחד שנקרא. ומכל מקום, כאשר אי אפשר לקרוא פסוקים חדשים - מותר לקרוא פסוקים שכבר נקראו.

תפקידנו כהורים להשתדל בכל הכוח להיות קשובים לילדים, לתת מקום והבעה לרגשותיהם, וללמד אותם לעבד ולנווט אותם בצורה נכונה, על פי שכל ודעת תורה. לא חייבים תמיד להסכים עם כל מה שהילד אומר, ממש לא. אבל עצם השמיעה, עצם ההכרה, זה דבר שמעלה חוסן, וחוסן כל כך הרבה צרות.

האדמו"ר הרש"ב מחב"ד זי"ע אמר כי יש "חוב גמור על כל יהודי, לחשוב כל יום חצי שעה אודות חינוך הילדים ולעשות הכל, מה שבכוחו לעשות ויותר מכפי כוחו, לראות לפעול אצל הילדים, שילכו בדרך בהם מדריכים אותם". אני חושב שהתבוננות זו נצרכת במיוחד בדורנו. תפקידנו כהורים להשקיע זמן בקשר, ולייצר אווירה בטוחה ותומכת, חזקה ואמיתית, בקשר שלנו עם ילדינו.

לצערנו, בתקופה האחרונה, שומעים על מקרים מזעזעים של ילדים העוברים 'חרם' וניכור בכיתה. האדם היחיד שהילד סומך עליו ומחפש את האוזן הקשבת - זה ההורה. יש לשמוע את הילד ולהכיל, ולבדוק את הפרטים לאשורם, האם הצדק עם הילד או שהוא רואה את הדברים בצורה מעוותת. ואף אם נכון הדבר שהוא רואה זאת אחרת - חובתנו לעזור לו להרגיש יותר טוב.

מי יבין אותי?

כאשר ילד גדל בצורה שלא נותנים לו להביע ולהכיר ברגשותיו, והוא נדרש לדכא תחושות מסוימות שלו ולהתעלם מהן - זו בעיה. הרגשות הללו אינן נעלמות, אלא מודחקות, ועתידות לצאת ולהתפוצץ בהמשך בצורה בעייתית. מובן שלא צריך לזרום ולעודד כל רגש של הילדים, ויש רגשות בעייתיים (כעס, פחד, גאווה וכו'), אך קודם כל צריך להבין שיש כאן רגש, זה אמיתי וזה מחייב התייחסות. ואז, שלב ב', ללמוד איך מתייחסים אל הרגש הזה באופן שלא יגרום נזק.

לדוגמה: אם הילד פוחד או כועס, לא כדאי לבטל את הרגש שלו או לזלזל בו: "זה בכלל לא מפחיד! על מה אתה מדבר?". בטח לא לאיים עליו או לפזר משפטי אמונה כלליים: "הכל מה", מה אתה בוכה?".

התנהגות כזו של הורים לא באמת תעזור לו להתמודד עם הרגש שלו. הרי הרגש אמיתי ונוכח, וזה רק ילמד אותו שההורים אינם קשובים לשמוע אותו, ואולי הם צודקים, והוא סתם רשע או פחדן, שהוא מעז להרגיש כך. כך הילד מפתח מסכה של ניכור ואדישות לעצמו ולהוריו, והמסכה הזו היא ממש עורלת לב, שמונעת חיבור לעצמי, לרגשות, למנוע של החיות והשמחה.

טיסה ל-30 איש!

ולא מאמין בעצמי. דע לך, כי אני לא מוחל לך עד שתאסוף את כל אלו שנכחו באותו מעמד שפגעת בי, ותבקש ממני מחילה לעיני כולם".

מאז הפגיעה, חלפו שנים רבות, כשכל הנוכחים באותו מעמד התחתנו: חלקם נותרו לגור באמריקה, חלקם עברו לגור באירופה וחלקם עלו להתגורר בארץ ישראל. הפוגע עלה למעונו של גאון הדור, **רבי משה פיינשטיין זצ"ל** ושאל אותנו: "אם אעשה כדברי הנפגע, עליי לממן לעשרות בחורים שהיו במעמד כרטיסי טיסה מישראל ומאירופה בכדי שיגיעו הנה לארה"ב, והדבר הזה יכול לעלות לי כמעט 30,000 - \$40,000 (כ-120,000 ₪), וזאת מלבד כאב הראש לארגן את כולם לאותו זמן. האם מחובתי לעשות זאת כבקשתו של הנפגע או די לי במה שביקשתי ממנו סליחה?!"

רבי משה פיינשטיין הזדעזע מהשאלה והרים את קולו בחרדה: "אם היית רוצח גוי, והיית מגיע למשפט, כמה היית מוכן לשלם בשביל לצאת מזה ולא לשבת בכלא שנים רבות? הרי שהיית מוכן לשלם מאות אלפי שקלים לעורכי דין ועסקנים שיצילו את חיך מלהירקב בכלא שנים רבות.

אז דע לך, כי במקרה שלך זה גרוע פי אלף! שפגעת באותו בחור לעיני כולם - רצחת יהודי ממש! וכעת אתה מספר לי על שלושים ארבעים אלף דולר שהינך מתלבט אם להוציא בכדי שהוא ימחל לך?!!... פשוט וברור שאתה חייב לעשות את זה! כי רק אם תעשה זאת - תציל את העולם הבא שלך, שאיבדת באותו רגע שציערת וביישת אותו ברבים.

אם על נוחיות בעולם הזה משלמים עשרות אלפי שקלים, קל וחומר על חיי נצח שיהודי צריך לעשות הכל שלא לפגוע או לצער, הגם אם יצטרך לממן טיסה ל-30 איש! מבהיל!

להשאיר להם צלקת לכל החיים ולהרוס שנים רבות מחייהם.

אני מכיר סיפור שהתפרסם מאד באמריקה: בחג פורים, בחור אחד החליט לחמוד לצאן, ותוך כדי השתייה והריקודים, הוא ניגש אל אחד מחבריו ופגע בו לעיני כולם. הוא פירט ותיאר לכולם את החסרונות הנוראים של חברו ואת המעשים המוזרים שלו. הבחור השני נפגע עד עמקי נשמתו, ולא ידע לאן לברוח. כל החברים צחקו ולעגו לו, והוא הרגיש כי טוב מותו מחייו.

מאותו יום, איבד הבחור את הביטחון שלו, ושום דבר בחיים לא הלך לו. בכל מקום שהגיע, הוא הרגיש שאינו שווה מאומה, וכי הוא לא יכול להצליח באף מקום בחיים. גם להתחתן הוא לא היה מסוגל.

עברו שנים רבות והפוגע ערך חשבון נפש בחייו ונתקף בייסורי מצפון קשים. הוא החליט כי למרות שחלפו הרבה שנים, הוא ילך לנפגע ויבקש ממנו סליחה מעמקי ליבו.

הוא בירר על פרטיו והגיע לביתו כשהוא מתנצל מעומק הלב ומבקש סליחה. הנפגע גר בביתו לבד, רווק שבור וגלמוד שבקושי מצליח להשתכר בחודש, וברגע שהוא ראה את הפוגע, צפו לו עשרות שנים של סבל וצער, ואמר לו: "דע לך! את הרסת לי את החיים. הכל בגללך! מאז אותו פורים שביישת אותי וגמרת אותי לעיני כולם - איבדתי את הביטחון שלי, ומאז אני בודד

פנה הגאון הרב אליהו דיסקין שליט"א אל שומעי לקחו: "אשאל שאלה: אם היו מציעים לכם בשידוכים שתי הצעות: בחור אחד שמספרים עליו כי הוא ירק על ארון הקודש בזלזול נורא, ובחור שני שמספרים עליו שהוא ירק על חברו ופגע בו. מה הייתם מעדיפים? באיזה בחור הייתם בוחרים לשידוך? מה מרתייע יותר? כמובן שעדיף לא לקחת אף בחור שמתנהג בזלזול, אך כאן כשאין ברירה את מי תעדיף?"

אני חושב כי כל אדם שיש לו לב יהודי יזדעזע וירתע מלשמוע על אדם שירק על ארון הקודש וספר תורה. זה נשמע נורא ואיום. נתאר לעצמינו מישהו עובר ליד המזבח של בורא עולם בבית המקדש ויורק עליו. הרי זה נורא נוראות!

אך בואו וראו כמה אנו טועים, וכמה רחוקים אנו מדעתו של הקב"ה. בורא עולם כתב לנו בתורה: "ולא תעלה במעלת על מזבחי, אֶשֶׁר לֹא תִגָּלָה עֲרוֹתָךְ עָלָיו" - מה הפירוש? מסביר רש"י: כאשר היה הכהן עולה על המזבח, ציווה ה' שלא יעשו מדרגות, אלא שיהא כמשטח ישר (כבש). ומדוע? לפי שעל ידי המדרגות אדם מרחיב פסיעותיו, והדבר דומה לגילוי ערות האדם לפני המזבח ובכך הוא מבזה את ה' (ולמרות שהיו לבושים תחת השמלה במכנסים, אך העליה במדרגות קרובה לגילוי ערוה). חותם רש"י ואומר: 'והרי דברים קל וחומר: ומה אבנים הללו של המזבח, שאין בהם דעת להקפיד על בזיון - אמרה תורה הואיל ויש בהם צורך, לא תנהג בהם מנהג בזיון. חברך - שהוא בדמות יוצרך ומקפיד על בזיונו - על אחת כמה וכמה שאתה צריך להיזהר בכבודו ולא לבזותו'.

מלמדת אותנו התורה כי לבזות חבר - נורא וגרוע יותר מאשר לבזות את מזבח ה'!. לפעמים פגיעה אחת בילד או בבן משפחה - עלולה

דיסק של אמונה

דימום קל. בעוד חודש הוא מתחתן, והוא יכל כעת למות באופן טראגי. נתתי לו להירגע וראיתי שהכל בסדר, ומיד התקשרתי לאשתי. אני שומע אותה בטלפון בוכה. "מה קרה?", שאלתי, והיא מספרת לי על החיילת שהתמוטטה כעת, והיא והבנות בוכות ואומרות עליה תהלים.

נדהמתי והבנתי מסר נורא: "אני קיבלתי באהבה את עוגמת הנפש שהיתה לי עם הקבלן, בטחתי בה' שזה הוא, ולא חתכתי איתו את הקשר ע"י תביעות, לשון הרע ושנאה - אף הקב"ה לא חתך את צווארו של בני החתן והותירו בחיים.

אשתי בוכה ואומרת תהלים על חיילת, בדיוק ברגע שהדיסק נחתך לשניים וטס במהירות על הצוואר של בני - והבן יוצא עם שריטה קלה, ולא עם הנורא מכל.

כמה גדול הביטחון בה' וכמה גדולה התפילה לה' - שהקב"ה רואה שהאדם בוטח בו, ומקבל באהבה את הצער והייסורים העוברים עליו, ולא כועס ולא בועט בשני, אלא מאמין הוא שכך רצונו יתברך - אזי מקבל ה' את התפילות של האדם ומציל את המשפחה מאסון נורא, ימים בודדים לפני החתונה". (לאימות הסיפור: 053-3196967 הרב יעקב)

וכך מפרש רבנו אברהם בן הרמב"ם את הפסוק: "ואשר לא צדה והאלוקים אינה לידו" - אדם שאינו צד את השני ולא מאשים אותו בצערו ובכאבו, אלא אומר שהקב"ה 'אינה', סובב זאת על יד חברו - אזי מתקיים בו: "ושמתי לך מקום אשר ינוס שמה" - אומר ה': אף אני אציל אותך מכל הצרות, בזכות שידעת שזה אני!.

שיציל אותה, וקראו מזמורי תהלים ברגש רב ובדמעות.

כעת הקשיבו היטב: ממש באותן דקות, פונה אליי בני החתן, ואומר לי: "אבא, 'הדיסק חיתוך' הזה מלחיץ אותי. זה נראה שהוא עומד להתפרק בכל רגע".

הסכמתי עם דבריו, אך אמרתי לו, כי נשאר לנו לחתוך קרמיקה אחרונה וסיימנו, לכן נשתמש פעם אחרונה בדיסק ונחזור לבית.

ואז, אירע הנורא מכל... בני היקר תפס את הקרמיקה, ובעודי חותך עם הדיסק, התפוצץ הדיסק לשניים ועף לעברו של הבן שלי. המכשיר התנפץ אל גופו, כאשר 'סכין השחיטה' של הדיסק חתכה את בני החל מהכתף והמשיכה לכל רוחב הצוואר, ממש כמו שחיטה.

"אבא!!!!", הוא זעק ונפל אל ידיי. הזדעזעתי בכל גופי, וחשבתי שהוא לא בין החיים. ירד לו דם, והייתי בטוח שהסכין חתכה את צווארו. אך... נס גלוי! הסכין הנוראה חתכה את הכתף והצוואר בחיתוך עדין ולא עמוק - דבר שגרם רק לשריטה עם

בלי אמונה וביטחון אתה יכול לכעוס על הקבלן ולתבוע אותו, אך עם אמונה - אתה עושה השתדלות ומבקש ממנו לתקן זאת, ואם הוא מתעקש ולא מוכן להתפשר - עליך לראות שה' יתברך הוא המעכב אותך ומונע את רצונך, ועל ידי שאני מקבל רצון ה' באהבה - הקב"ה מציל אותי בכך מדברים קשים אחרים!.

הודעתי לקבלן כי אם הוא מתעקש, אז אכנס לדירה ואעשה את השיפוצים בעצמי. קראתי לבן שלי היקר - בחור ישיבה בן 20, המתחתן ממש בעוד כמה ימים, ואמרתי לו שיבוא לעזור לי לסדר כמה קרמיקות. הייתי צריך 'דיסק חיתוך', וב"ה מצאתי אצל הוריי, דיסק ישן שלא היה בשימוש אולי כבר 20 שנה.

הגענו לדירה, כשאנו משתדלים רק להודות לה' על הדירה ועל חסדיו, בלי לדבר מילה רעה או לרטון על הקבלן. 'עלינו לראות את כל הטוב שעשה לנו הקבלן, ולא את מה שחסר', שיננתי. הפשלנו שרוולים והתחלנו לעבוד כמה שעות טובות.

בינתיים, באותן שעות, יצאה אשתי עם בנות המשפחה לעיר 'רחובות', על מנת לחפש בגדים לחתונה. לקראת השעה 18:15, בעוד אני ובני החתן נמצאים ממש בשלבי סיום, עולה אשתי עם הבנות אל אוטובוס בדרום, ובאמצע הנסיעה, הן רואות חיילת שהתמוטטה בתוך האוטובוס. הנסיעה נעצרה ומהר הוזמנו כוחות ההצלה. אשתי והבנות לא יודעות להסביר זאת, אך הן כל כך כאבו את כאבה של החיילת הן החלו להתפלל ולהתחנן לבורא עולם מכל הלב

חשוב לדעת!

נפתח חשבון חדש לעלון ע"י עמותה:
בנק פאגי (52) סניף 188. חשבון 58-58-74
לכתוב בהערות: עבור עלון טוב לחסות בה'
ניתן לקבל החזר מס על כל תרומה ע"פ סעיף 46

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה: יונה בדיחי בת תורכיה. הרצל בן רבי א.ב.ו, ח.ב.מ. ומשפחתו. שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, רימה בת רינה. לידה קלה: עדי בת חנה. זיווג הבן: י.ב.מ. ו.ט.ט.ב.ט.

לעילוי נשמת ראובן בן חנה

העלון מוקדש להצלחת החפץ בעילום שם

השכרת תחפושות!!

השכרת תחפושות לנשים גברים וילדים.
בבית משפחת זאיד. רחוב מעפילי אגוז 91 מאחורי הבנין.
בימי ב וימי ד ובמוצ"ש משעה 20.00-22.00
טל: 0533139866

שיעור לנשים!

בכל יום שני מפי הרבנית סיגלית אלכז תחי" בביה"כ "בן פורת".
רחוב נגבה 7 ת"א בנושא שלום בית. חינוך ילדים
ועבודת המידות. טל: 054-84-86-790

כִּטְחוּנִי בְּצוּרֵי הוּא אוֹצְרֵי - פֶּרֶשֶׁת מִשְׁפָּטִים פ"ה ~ 2 ~

כ"ד, גיליון שכובי לאמונה, כִּטְחוּן, וכל מה שמקרב יהודי לאביו שבשמיים. לשליחת סיפורים, תגובות, הערות, ובקשת הצטרפות או הסרה: מרדכי הכהן מלאכי, כיתר עילית. 5834817@gmail.com תא קולי 073-2490589

הצמיג שעל הגלגל הרזרבי - ירד ממנו! הגומי ירד מהברזל ואם חס וחלילה הייתי נוסע עד לביתר, והגירושין בין הצמיג והג'אנט של הרזרבי היו קורים אז באחד הפיתולים... מי יודע לאיפה הייתי מגיע. כנראה בסכנת חיים רח"ל. ה' הטוב כיוון אותי במדויק, כך שהנזק התרחש כשאני במקום הכי מושלם בעולם בשבילי - מול הפנצ'ריה. אפילו שבדיעבד הטעו אותי והיא הייתה סגורה! חשבתי שההשגחה המיוחדת נגמרה. אז חשבתי.

~~~~

יצאתי מהאוטו, ולא ידעתי אנא אני בא. הערבי בקיוסק הסמוך התנפל עליי עם הצעות לא רלוונטיות:

"רוצה חבר שלי שיש לו גרר? רוצה להשאיר פה את האוטו? מאיפה אתה? מביתר? הנה יש פה אוטובוס לביתר... רוצה טלפון של חבר שלי בחוסאן? יש לו מוסך זול!" הצחק אותי. באמת נראה לך שאשאיר פה את הרכב, כדי שתגנוב אותו בלילה בנחת? כשאני רחוק מכאן? או שאכנס לחוסאן העויינת עם כל שונאי ישראל הישמעאלים שבה? אה?

התקשרתי לחברת הגררים, ולהפתעתי הם רצו ממני כסף. משום מה. למרות שיש בביטוח גרר חינם. הם רצו 500 שקל פלוס מינוס. זה הרבה כסף אז לא הזמנתי והמשכתי לחשוב.

בסוף הלכתי לערבי מהקיוסק, וביקשתי ממנו את הנייד של בעל הפנצ'רייה. הערבי התקשר אליו ודיבר אליו בעברית, ואז נרגעתי, ואמרתי לעצמי: אם הוא עצמו מפנה אותי ומדבר עם בעל הפנצ'ריה להלן: דודו, אז הוא כנראה לא יבוא לגנוב את האוטו בלילה.

התקשרתי לדודו גם מהטלפון שלי, סיכמנו שאשאיר את האוטו המסכן ליד בית העסק, ומחר על הבוקר הוא - דודו - יתקנו כראוי דבר דבור על אופניו. תרתי משמע. הערבי עזר לי להחנות את הרכב, הסריט את קוד ההתנעה ושלח לדודו הנ"ל, לקח ממני את המפתח ברוב טקס, והראה לי איפה התחנה לביתר.

פתאום הבנתי כמה חסדים.

ניצלתי מסכנה מוחשית.

חסכתי גם גרירה. 500 ש"ח.

ועכשיו תחנת אוטובוס לביתר - ממש סמוכה...

בדיוק בדיוק!

~~~~

אבל ההשגחה הפרטית שהכי הממה אותי הגיעה למחרת בבוקר.

התקשרתי לדודו בשבע וחצי, והוא אמר שהאוטו שלי בטיפול. שמחתי שהוא לא נגנב ב"ה, וסיכמנו שאתקשר בהמשך כדי לקבל את הדיאגנוזה של המטופל.

התקשרתי אחרי שלוש שעות, ודודו אומר לי שהכל בסדר ואני יכול לקחת את האוטו. אני שואל בלב הולם: "כמה?", ומנסה לנחש אם זה יהיה 800 או 900 או גם 1100, כולל תיקון ושיפצור של הגלגל הרזרבי ביש המזל.

דודו אומר לי: 100 שקל, אדוני.

ואני בהלם ושואל אותו:

אנחנו מדברים על רכב כזה וכזה? כן? על האוטו שלי?

ודודו אומר: כן.

הבנתי שאי אפשר להישאר לעמוד כך, זה מסוכן, אז נסעתי לאט לאט לתחנת דלק של הר חוצבים, חושש שלא יתקעו בי מאחורה ח"ו, נוסע אולי על 10 קמ"ש, ולחוץ, כי כל רגע של נסיעה כזו רק הורס את הצמיג, פחדתי שגם הג'אנט ייהרס. הג'אנט זה הגלגל עצמו, שעליו מורכב הצמיג. כמו טבעת ברזל ענקית, יותר בצורה של פקק של בקבוק. אם אין צמיג, ונוסעים ככה, הג'אנט מתעקם ונמעך, ואז לכו תשיגו חדש.

איכשהו דידיתי עד לתחנת הדלק, ובשניה שיכולתי נעמדתי בצד. לא ידעתי מה לעשות. התקשרתי לדידיים, הארגון הנפלא שעוזר לנהגים אומללים תקועים, והם אמרו ש"פתחו פניה".

בינתיים ניסיתי להחליף לבד צמיג, לקח לי הרבה זמן להבין איפה למקם את הג'ק, מכשיר קטן שמרים את האוטו. בדקתי גם בחוברת הוראות של הרכב איפה בדיוק צריך למקם אותו... זה לא בשבילי.

התחלתי כבר לסובב את הג'ק, ואז אמרו לי בידידים לא לנסות לבד, אלא פשוט לחכות לצוות ההצלה שלהם.

צוות ההצלה הגיע, לשמחתי היו אלו שניים.

איש את רעהו יעזורו. תוך כמה שניות הם הרימו את הרכב על ג'ק קטן שלהם, הוציאו את הגלגל הרזרבי מהבגאז', התקינו אותו וסידרו הכל.

ואז, בהחלטה שהצילה לי את החיים, החלטתי לנסוע דווקא עכשיו, בשעה חמש וחצי אחרי הצהריים, לפנצ'רייה, כדי לקנות צמיגים חדשים.

הייתי בטוח שהצמיג 'מת' לגמרי, ואינו בר תיקון. ולצערי, כאשר מחליפים צמיג אחד, עניין של 300-400 שקל כמו כלום, צריך גם להחליף את הגלגל הנגדי. אחרת הרכב יהיה לא יציב. קיצור, עניין של 800 שקל פלוס מינוס, כל זה משניה אחת לא זהירה. אוף! ר' נתן רואים שאתה חדש פה.... אוף זו לא מילה יהודית! על מי בדיוק אתה כועס? מ.מ.

ההגיון אמר: אני צריך לנסוע לביתר עכשיו, לבית, ומחר בבוקר ללכת למוסך בביתר ולקנות שם צמיגים. למה לחפש עכשיו מקום שפתוח?

אבל נכנס לי למח יתוש שאמר לגמור עם זה וזהו.

ביררתי ואמרו לי שיש פנצ'רייה פתוחה ומומלצת גם בשעות כאלו, ברחוב בית הדפוס. אז נסעתי לשם.

בדרך, האוטו לא נסע הכי טוב בעולם, אבל לא נבהלתי, כי גלגל רזרבי מטבעו מאוד לא יציב. הוא צר ודק. לכן גם אסור לנסוע איתו מעל 80 קמ"ש. הקפדתי לנסוע על שישים קמ"ש מקסימום. ואז כשאני מגיע לתחנת דלק ברח' בית הדפוס, כמה שניות קודם... כן, בדיוק. פתאום אני שומע קראכץ קוועץ' קחחחח מכיוון הגלגל החולני.

הבנתי שמהו לא טוב קרה, אז נסעתי שוב פעם על מהירות 5 קמ"ש את שתי המטר שנשארו עד לתחנת הדלק, עברתי את המשאבות ומייד רצתי החוצה לראות מה הפעם. ו... הייתי בהלם, עד שהתחלתי לצחוק, ממש בפה מלא.

כִּטְהוּנִי בְּצוּרֵי הוּא אוֹצְרֵי - פֶּרֶשֶׁת מִשְׁפָּטִים פ"ה ~ 3 ~

כס"ד, גיליון שכזו לזמנה, כטחון, וכל מה שמקרב יהודי לאביו שבשמים. לשליחת סיפורים, תגובות, הערות, ובקשת הצטרפות או הסרה: מרדכי הכהן מלאכי, ביתר עילית. 5834817@gmail.com תא קולי 073-2490589

חזרתי הביתה לחפש פתרון אחר ולא מצאתי, ועכשיו יצאתי שוב מהבית, הלכתי רגלי עד לפה דקות ארוכות עד שנעצרתי פה. אני עומד פה בכיכר כשהחמה באמצע הרקיע, פשוט לא יודע להיכן לפנות, ימינה או שמאלה, שהרי אי אפשר לו לישיבה בחור ללא מגבעת, אני רוצה לחזור לישיבה ואיני יודע איך... אז פשוט נעמדתי פה מחוסר אפשרות להחליט, ופתאום סבא שלי, שגר בכלל בקצה השני של העיר נוחת עלי ישר מהשמים,...

על אתר הוצאתי כרטיס אשראי מהכיס ומסרתי לו, כובע חדש נרכש, והבחור חזר לישיבה לשקוד על תלמודו.

וכך, כשאני בהלם מוחלט מפלאי ההשגחה, מתוך ההחלטה לגמול חסד עם גיסי למרות הקושי, זכיתי בצורה לא צפויה לסייע לנכדי בשעת מצוקה, ולחסוך לו שעות של מבוכה וביטול תורה, מבלי שהוא הוצרך אף לזוז ממקומו!

ברצות ד' - ימצא יהלום

מספר הר"ר יוסף צבי מאיר - ביתר:

אני אחד מיני רבים מקוראי הגיליון, ומתחזק מאוד מאוד מהקריאה השבועית.

בשבת פרשת בשלח "שבת שירה" התארחתי אצל הורי שיחיו, דבר שבשגרה.

בשבת בבוקר לפני נטילת ידים רעייתי הסירה את הטבעות מאצבעותיה כדי ליטול את ידיה, והניחה אותן על השולחן.

אחרי שניגבה את ידיה כדין היא נוטלת את הטבעות שעל השולחן, והיא לא מוצאת אחת מהן, את הטבעת יהלום היקרה...

היא חיפשה וחיפשה עד שבני המשפחה שמו לב שהיא מחפשת...

- "מה את מחפשת"

- טבעת יהלום.

קמתי לסייע לה בחיפוש.

חיפשנו באזור שבו מן הסתם זה נפל, ואחרי כמה דקות של חיפושים שלא העלו תוצאות, כקורא קבוע האמון על הגיליון מידי שבוע, הכרזתי:

אם השם יתברך רוצה - נמצא את זה.

כעת נמשיך את הסעודה כרגיל, ולא נעכיר את שמחת השבת. כרגע אני לא מחפש את זה יותר.

אחד מבני המשפחה העלה רטינה מתבקשת...

"רואים שלא אתה שילמת על זה?"

עניתי לו שזה לא הענין.

מאוד פשוט, אנחנו כבר חיפשנו, ואת ההשתדלות המתבקשת עשינו. כעת סעודת שבת, ואם השם יתברך רוצה שנמצא את הטבעת, אנו נמצא את זה אפילו בלי לחפש. זהו...

לרעייתי כמובן היה קצת קשה עם זה.

אמרתי לה שאני מאוד שמח עם זה, כי אם אנחנו לא מוצאים את זה אז מי לקח לנו את זה? הקב"ה.

אז בוודאי שזה טוב ולטובתנו.

וברוך השם שנלקח מאיתנו קצת שווי כסף,

ולא קרו חלילה דברים גרועים יותר!

אני שואל: אבל לא צריכים צמיג חדש? ודודו אומר: לא. הצלחתי לתקן אותו.

באתי ולקחתי את האוטו ושילמתי רק מאה שקל.

אגב, מתברר שהגלגל הרזרבי גם בסיידר, רק שנגמר לו האוויר ולכן הצמיג החליק, שיהיה.

נתתי תודה גדולה לדודו, ונשאתי תפילת תודה עמוקה עמוקה להשי"ת מתוך התרגשות גדולה.

איזו שמחה להרגיש את יד השם, פשוט לא להאמין.

מדהים לחשוב שאמנם נגזר עליי כל הנזק:

פנצ'ר, טלטול, לחץ, מתח, שוב פנצ'ר ומתח,

וה' ברחמי המתיק הכל בצורה כה מדהימה.

השם יתברך, תודה!!!

הכובע שלי "התחבש"

מספר ש"ב הר"ר יעקב פעלדמאן שליט"א, ירושלים.

השבוע חל יום היארציי של חמותי ע"ה.

סיכמנו לעלות להר המנוחות בשעת צהרים, וגיסי פנה אלי ושאל אם אוכל לאסוף אותו ברכבי על הדרך, מרח' כנפי נשרים.

האמת היא שאני כלל לא עובר שם, וזה היה לא נוח עבורנו בעליל מסיבות נוספות, אבל החלטנו - אני ורעייתי, שלא לסרב.

נ.ב. כשמישהו מבקש טובה, יש לכל יהודי כשר רצון בסיסי לסייע לו. אבל כשמישהו מסביר לך כמה זה לא קשה לך... רק תיקח אותי "על הדרך", רק תקליד לי את הדף הזה "בשלוש דקות"... ובדרך כלל זה כה רחוק מהמציאות הוי כמה רחוק... זה הופך כבר להיות ניסיון של ממש... אז אם אתם חשים בנח לבקש ממישהו טובה, תבקשו. אך בטובכם, אל תנסו להמעיס בערכה! מ.מ.

משהגענו לרח' כנפי נשרים בתחנה המסוכמת, התברר שגיסי לא שם. רעייתי עלתה על אוטובוס לא נכון, והוא הלך לחפש אותה. כיון שהתחלתי במצוה לא חפצתי להחמיץ אותה. התקשרתי לגיסי ואמרתי לו שסיביר לי בדיוק היכן הוא עומד והיכן רעייתו, ונאסוף את שניהם. סיכמנו על תחנת אוטובוס בכיכר היציאה מהר נוף.

אנחנו נוסעים לכיוון, וגיסי מתקשר אלי שוב:

ר' יעקב, "יש לי פה אורח בשבילך".

- מי האורח? - הפתעה. תבוא ותראה בעיניך.

אני מגיע לתחנה, גיסי עומד שם ולידו בחורצ'יק, נכדי שלמה שיחי' המתגורר בהר נוף ולומד באחת הישיבות קטנות המובחרות בעיר, עומד נבוך כולו וללא מגבעת לראשו...

אני פונה אל הנכד ושואל אותו:

מה מביא אותך לפה באמצע היום, במרחק ניכר מהבית?

והנכד, מופתע מה"משלחת" שנחתה לידו, פותח ומספר:

הכובע שלי איכשהו התקלקל "התחבש" אין לי כובע אחר, ואני לא יכול להיכנס לתפלה בישיבה בלי כובע.

ההורים שלי בחו"ל, שניהם.

התפללתי שחרית היכנשהו, ואחר כך יצרתי קשר עם אבא, ששלח אותי לקחת מהבית כרטיס אשראי כדי לרכוש כובע חדש.

משהגעתי לחנות הכובעים התברר שהכרטיס לא בתוקף, וכך נותרתי תקוע ללא כובע. התפללתי מנחה היכנשהו,

כִּטְחוֹנִי בְּצוּרִי הוּא אוֹצְרִי - פֶּרֶשֶׁת מִשְׁפָּטִים פ"ה ~ 4 ~

כ"ד, גיליון שכזכי לאמונה, כטחון, וכל מה שמקרב יהודי לאביו שבשמיים. לשליחת סיפורים, תגובות, הערות, ובקשת הצטרפות או הסרה: מרדכי הכהן מלאכי, ביתר עילית. @gmail.com/5834817 תא קולי 2490589-073

נורת הדלק מהבהבת ומציקה? לטובה!

מספר שכני היקר הר"ר יהושע שיעלה ברנשטיין, ביתר:

לפני כ-7 שנים, עבדתי אצל מישוה באזור בית שמש ונהגתי על רכב מסחרי ישן מסוג "רודיוס" שזלל המון דלק. באותה תקופה סיימו לבנות באזור טלז סטון כביש תלת מסלולי רחב ונוח, כביש שמטבעו מזמין נסיעה מהירה ובטוחה. המשטרה משום מה "לא גילתה עדיין" את המקום, והנהגים נהנו לשייט שם להנאתם במהירות גבוהה. באופן קבוע הייתי נוהג שם להנאתי על 150 קמ"ש, וזה לא היה חריג בנוף שם. ידענו ששם אין חשש משוטרים, וניצלנו את העובדה הזו. מכובדיי, במטותא חיסכו מאיתנו פה הערות צדקניות על "נהיגה זהירה". אין זה המקום, ואכמ"ל. מ.מ. ביום שבו אירע סיפורנו יצאתי מבית שמש, ונדלקה לי בלוח השעונים נורה כתומה שמתריעה על כך שמיכל הדלק עומד לקראת סיום.

מכיון שלא הכרתי היטב את הרכב של המעביד שלי, חששתי שבעליות של הכניסה לירושלים אני עלול למצוא את עצמי ללא דלק, כאותו חמור שבעליו לימד אותו לרעוב עד שנפח את נשמתו במעלה ההר.

נכנסתי לתחנת דלק "סדש" שבכביש 10 ליד בית שמש, ומלאתי דלק בעשרים ש"ח. הנחתי שתוספת כזו תספיק כדי להגיע בבטחה לירושלים. נסעתי לדרכי, וכשפניתי מכביש 10 לכביש 38 שמחבר את בית שמש לכביש ירושלים-תל אביב, שוב הבהבה הנורה... התפלאתי מאד, אבל לא לקחתי סיכון, נכנסתי שוב לתחנת דלק, הפעם תחנת "סונול" שבכביש 38 ותדלקתי בעשרים ש"ח נוספים, אומר לעצמי: כעת זה וודאי מספיק.

אני ממשיך לנסוע, יוצא מכביש 38 לכביש מס' 1, ו... שוב הנורה מהבהבת! כעת כבר לא ידעתי מה לחשוב, התחלתי להתלבט שמא יש דליפה ממיכל הדלק.

אם כן עלי לנסוע בזהירות רבה, שלא אתקע חלילה בלי דלק באמצע הנסיעה, חוויה מפוקפת ביותר שאף גורמת נזק למנוע הרכב. נסעתי איפה בעליות לירושלים במהירות 60-70 קמ"ש, וכשהגעתי לכביש הישר והנוח ליד טלז סטון העליתי את המהירות 80-90, נוסע בזהירות מירבית.

בצד הכביש הבחנתי לפתע בשוטר שעומד בשולי הכביש עם אקדח לייזר מכוזן מולו! למרות שהייתי נוסע בכביש הזה באופן קבוע, ומעולם לא נתקלתי במכמונת מהירות באזור הזה.

דווקא נורת הדלק המרגיזה שהבהבה שוב ושוב היא זו שגרמה לי לנסוע הפעם במהירות חוקית, ולהינצל מעונשה של פגישה עם שוטר חמור סבר, שכנראה היה מעניק לי חבילת נקודות + קנס כספי גבוה, וכבונוס אף שולל את רשיוני/ פרנסתי, לשלושה חודשים, למען שלום הציבור כמובן!

ראיתי בכך יד ד', ששמרה עלי במיוחד.

"לטובתי נשברה רגל פרת".

אף סיום נאה היה לסיפור. כשהגעתי סוף סוף לירושלים. איך שנכנסתי לרח' גבעת שאול, לפתע כבתה הנורה המרקדת, ומחוג הדלק זינק כלפי מעלה, "מחזיר לי" את כל הדלק שמילאתי בדרך, כך שנסעתי עם הדלק הזה עוד יום שלם ללא כל בעיה.

לנורה היה תפקיד, להצילני מעונשה של משטרה, ומשהסתיים התפקיד היא חזרה לתנומתה, לעשות את עבודתה כראוי כשהדלק נגמר באמת!

כך התחזקו ביחד באמונה ובטחון, תוך שאנו משננים את הדברים שוב ושוב:

אם השם יתברך רוצה - נמצא את זה.

במשך כל השבת כולם היו ערניים.

עיניהם של כל בני המשפחה תרו על הרצפות, בתקוה "להבחין במשהו נוצץ".

ואילו אני אמרתי שוב ושוב לכולם:

אין מה לחפש עוד. וכך התחזקנו שוב ושוב...

במשך השבוע עלתה בלבי מחשבה שאולי זה לא "אמונה" רק "עצלנות", ובגלל זה אני "זורק את זה על הקב"ה", כמו שאומרים "חיים קלים", אבל בלבי חשתי תחושה חזקה של אמונה תמימה וזכה בבורא עולם, הרגשתי שזה בא ממקום טהור, והשתדלתי להעצים את המחשבה הזו מול כל ההרהורים הנגדיים שמאיימים להכניעה.

התחזקתי באמונה ובטחון שכך היא האמת הפשוטה,

אם השי"ת רוצה אנו נמצא את הטבעת,

ואין דבר מקרי בעולם בלא השגחה פרטית.

ואילו אם השי"ת לא רוצה,

אזי גם אם נמשיך להפוך עולמות לא נמצא כלום...

ביום שני פרשת יתרו אני פוגש בשטיבלאך את הרב מרדכי מלאכי עומד במקומו הקבוע ליד הבימה הוא אפילו אינו יודע מי אני, ושאני קורא בשקיקה את דבריו כל שבוע, ואני מספר לו שנאבדה לנו טבעת יהלום, ואני מאוד שמח לחיות עם אמונה, "זכאן נגמר הסיפור"...

אז הוא עונה לי בבטחון רב:

"תדע לך שעוד תמצא את זה", והוא מספר לי שכבר כמה וכמה פעמים הגיעו לגיליון שלו סיפורים כאלו, על אנשים נעלם לו טבעת יהלום דווקא, ומשהתחזקו באמונת אומן וקיבלו עליהם דין שמים באהבה ובשמחה, מצאו אותן בהמשך בדרכים פלאיות ביותר.

אולי הוא יוסיף לנו כאן כמה סיפורים כרוח ד' הטובה עליו...

אבל אני בתוך לבי ביטלתי את דבריו...

כבר קיבלתי עלי את הדין, וחסל.

והרב מלאכי מוסיף לי בכזו וודאות של אמונה ובטחון:

"אני מחכה לסיפור שלך בקרוב, בס"ד"..."

ביום ראשון פרשת משפטים, מתקשרת אלי אחותי, שבנה היה גם הוא אצל הורי באותה "שבת שירה" שבה אבדה הטבעת, ומספרת שהשבוע הוא התארח בשבת קודש עם חבורת רעים אהובים במושב "אור הגנוז".

בעיצומה של השבת הוא מגביה את שולי הקפוטה, כדי שלא יפריעו לו להתיישב, כנהוג, ואז הוא מרגיש בתוך המכפלת חפץ קשה...

להפתעתו הוא מגלה שם את "הטבעת יהלום" המדוברת... וכך הטבעת הגיעה אלי לידים, אפילו בלא להתכופף ולהגביה אותה מן הארץ, ובלתי לחפש ולהיות לחוץ.

וברוך השם שחזקתנו באמונה וביטחון, בשעת הניסיון.

וכמובן שזה היה חיזוק רב ועצום גם עבור כל המשפחה שהיתה ספקנית שלא לומר ספקנית לגבי הסיכויים למצוא את האבידה, ואף הקפידו מעט על ה"עצלנות שלי" בחיפוש אחר הטבעת היקרה שהוריהם רכשו במיטב כספם ודמם...
ג.ב.

הר"ר מ.מ.ר. גפנר מהסיפור של שבוע שעבר, מבקש לעדכן כי גם בביתו ב"ה נמצאה הטבעת!

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: קבלות טובות

פרשת משפטים

בס"ד | גליון מס' 520

איך נותרו בחיים שני יהודים קפואים?

נעשה ונשמע! (כ"ד, ז)

העוצמתית שפועמת בנו - היא המפעילה אותנו ונותנת לנו את הכח, והיא שתכתיב לגוף להצטרף אלינו להצלחת המשימה!

הנשמה היהודית הזו, היא כח רוחני איכותי וחזק, שאין לו מגבלות וביכולתו לכבוש כל פסגה. וככל שנכיר בעוצמות של הנשמה הזו וניתן לה להוביל אותנו ולתת לנו כוחות - כך לא נחשוש מלהוביל שינויים ולקבל עלינו קבלות טובות, כי יש לנו את הכח להחזיק ולהתמיד בהם, ולתת להם להוביל אותנו ולרומום אותנו!

הבה נחשוב מה נוכל לקבל על עצמנו, כדי לשדרג את חיינו לאיכותיים ורוחניים יותר. הבה לא נחשוש מההעפלה, כי יש לנו את הכוחות, הנשמה שלנו כאן כדי לדחוף אותנו קדימה למעלה. הבה נקבל על עצמנו עוד קבלה טובה אחת שנוכל לעמוד בה, ועם כל הכוחות ומירב העוצמה נעלה ונכבוש גם את היעד הרוחני הבא, כי יכול נוכל לו בעזרת השם!

זה לא חייב להיות קבלה קשה או כבדה, ההיפך - עדיף להתחיל מהקל אל הכבד. לקבל על עצמנו חזיון ככונת התפילה, בברכה בקול, בתוספת בשמירת קדושת הפה והעיניים, בהוספת דקות לימוד, או בחיוב נוסף לזולת ומעשה חסד יומי. הבה נקבל על עצמנו קבלה טובה ומועילה, ובעזרת השם נעלה ונתעלה בעזרתה!

מילה אחת שהצילה מקיפאון!

כבר יותר מ-10 שנים שג'ורג' ניצב בשערי המפעל הענק 'גוד מיט' באירלנד. 'בטוסקה' קטנה ניצבת עברו בכניסה, ומשם הוא צופה ומביט על כל הנכנסים והיוצאים בשערי המפעל, מוודא כי הם מעובדי המפעל או אורחיו, ומאבטח לבל יבואו זרים בשערי ממלכתו. העובדים המקומיים כה התרגלו לקיומו, עד שהיה נראה להם כי השומר כבר הפך לחלק מהביתן, וכרהיט נדמה בעיניהם. הוא עצמו לא טרח להכחיש זאת, שכן ישב בחוסר מעש ותזוזה, בקושי עפעץ בעיניו...

כך היו פני הדברים במשך רבות בשנים, עד שלפתע, ביום מן הימים, התרחשה דרמה של ממש בחלון ה'בטוסקה' של ג'ורג'. משלחת יהודים נשואי פנים הגיעה מישראל להשגיח על השחיטה ובדיקת הבהמות כהלכה, ועימם נמנה יהודי של צורה, הרב ישראל ברקוביץ' ז"ל. והרב ברקוביץ', לא פחות ולא יותר - - -

ניגש לחלון הביתן, נקש קלות, וביקר את גורג' בשלום לבבי!

ג'ורג' הופתע, הוא לא האמין שזה באמת קורה. עשר שנים הוא ניצב כאן, והוא בעצמו כבר כמעט השתכנע שאינו אלא רהיט, שכן איש אינו מתעניין בו או דורש בשלומו. והנה, נקלע לכאן יהודי זר הנוקש על החלון, מחייך, ומברך בשלום! זו פעם ראשונה שקורה לו דבר כזה!

מעוצמת ההלם, נתקף גורג' באלם. עד שהתאושש, הרב ברקוביץ' כבר היה בתוך המפעל, שכן לדידו, ה'שלום הזה היה שגרתי ויומיומי. הן כבר רבות בשנים, מאז קיבל על עצמו את הקבלה הזו, הוא נוהג להקדים שלום לכל אדם. אחרי שלמד על רבן יוחנן בן זכאי שהקדים שלום לכל אדם ואפילו לנכרי בשוק - הפנים את המסר, וקיבל על עצמו להקדים שלום לכל אדם, אפילו לנכרי, אפילו לאדם לא מוכר!

אחת התופעות המרתקות ביותר, היא התופעה בה אנו רואים יהודים, בני כל מעמד וגיל ובכל מקום בעולם, מחוללים שינויים דרסטיים בחייהם. כל אחד מאיתנו עובר לעתים תהליך כזה של שינוי ומהפך, ואינספור פעמים אנו נדהמים מהשינוי שעושים יהודים מוכרים מסביבנו, שינויים מהפכניים עד כדי שקשה להאמין שהם קורים. זה התגבר על טבעו הכעסני והפך לאדם נוח לבריות, זה התגבר על עצלותו הטבעית והפך זריז כצב, וזה שאיש לא ניבא לו גדולות - השקיע והתמיד, עד שהפך לגאון...

אנשים רבים עושים שינויים בחייהם, אך שינוי שהוא כתוצאה משינוי בעבודה או שינוי מגורים - עוד יכול להתקבל על הדעת. אבל מה מניע אנשים, באמצע החיים, בשנות העשרים והשלשים ואף השישים והשמונים, ללא כל סיבה נראית לעין וללא כל הגיון, להחליט ביום בהיר שהם משנים את אורחות חייהם, בוחרים לשנות את צורת חייהם עד עתה, ולפעמים להפוך הרגלי ילדות מן הקצה אל הקצה? מנין שואב יהודי כוחות לעשות 'טטופ' על חייו עד עתה, ולהשתדרג לכיוונים חדשים?

פרשת השבוע הנוכחי, חושפת את הכח הזה לראשונה. חז"ל מספרים, כי כל האומות סירבו להצעת בורא עולם לקבל את התורה, דוחים את ההזדמנות לשנות את אורחות חייהם ולהיגמל מהרגלים רעים שדבקו בהם. לעומתם, בני ישראל מגיבים אחרת לחלוטין, ובבת אחת, בהחלטה שתשנה לחלוטין את אורח חייהם ותטיל עליהם עול תורה ומצוות, למרות הקושי הכרוך בהחלטה כזו והמורכבות סביב קיום 613 מצוות, הם קופצים בשמחה ומגיבים בשתי מילים: 'נעשה ונשמע'!

כאן בדיוק טמון אחד הסודות העוצמתיים של נשמת היהודי, בשונה מכל האומות. הנשמה היהודית היא לא רוח בעלמא, היא חלק אלוקי, ממש. היא נשמה חזקה ורבת עוצמה, 'כור אטומי' קטן אך חזק הנמצא בלבו של כל אחד ואחד מאיתנו, טורבינה חזקה ויוצאת דופן, הנותנת לנו את הכח והעוצמה, את העינה והגבורה. לקבל החלטות הרות גורל וכבדות משקל, לשוב לקבל עלינו עול תורה ומצוות!

והכח הזה, הוא המנוע העומד מאחורי היכולת שלנו לבצע שינויים מרחיקי לכת, לקבל על עצמנו קבלות כבדות משקל, לקחת אחריות מחודשת על החיים הרוחניים שלנו. זה מה שעומד בבסיס העוצמה שלנו לקבל על עצמנו קבלות טובות ומועילות, שלפעמים דורשות מאיתנו שינויים דרסטיים בחיים, בסדר היום, בצורת השגרה וביחסים הבינאישיים שלנו - כי אנחנו מסוגלים לקבל החלטות כאלה, ולהתעלות בעזרת אותן מנוע עוצמתי...

חשוב לזכור זאת, כי פעמים רבות עומדים יהודים בצמתי קבלת החלטה, ואינם יודעים אם לקבל על עצמם קבלה טובה מסויימת. הם חשים שזה חשוב, הם יודעים שהקבלה הזו תשנה את חייהם ותהפוך אותם לרוחניים יותר, הם מבינים שזה כדאי, אבל יש בהם משהו מן החשש מה יתן לי את הכח לעמוד בקבלה הזו.

נכון, החשש נכון ומוצדק, והוא נובע מהגוף הגשמי שלנו, הסוחף אותנו כלפי מטה וזורה בנו פחדים וחששות שלא נוכל לעמוד באתגר. לכן, חשוב כמובן למדוד את הקבלה ולהתאימה ליכולותינו, אך חשוב עוד יותר לזכור שהנשמה היהודית

שיטת המדידה...

כל אחד מאיתנו, כשעובר בו זיק הרצון להתקדם ולהתעלות, מנסה למדוד איזו קבלה טובה יקבל על עצמו, וכיצד יקלע למטרה שתהא זו מטרה שתקדם אותו, אך יוכל להחזיק בה לטווח ארוך ולעמוד בה בהצלחה. הגאון רבי שלום שברדון זצ"ל חשף שיטת מדידה ייחודית, אותה קיבל מרבו הגאון רבי יהודה לייב חסמן זצ"ל, שיעץ לו בנושא זה: 'תחשוב איזה דבר קל תוכל לקבל על עצמך, קבלה שתוכל לעמוד בה ולשומרה כל ימות השנה!'

חשב רבי שלום דקה או שתיים, וכשעלה חיוך על פניו וכמו רמז כי 'מצא' את הקבלה המתאימה, נענה לו רבו: 'ועתה, בני, תחלק את הקבלה הזו לחצי, ותקבל על עצמך רק חצי ממנה...'

והסביר הרב שברדון, כי לא פחות חשוב מלקבל על עצמנו קבלות טובות, חשוב עוד יותר שיתאימו לנו, שנהיה בעלי יכולת לקיימן, שנוכל לעמוד בהן בהצלחה, לבל נתרגל חלילה כי הקבלות הטובות שלנו הן ברות שינוי או תזוזה, לבל נחשוש או נרהר כי אף שהחלטנו - אנו יכולים להתחרט.

עדיף לבחור בקבלה קטנה יותר שנוכל בוודאות לעמוד בה, כי כך נבטיח את עמידתנו בה לאורך זמן, וככל שנתמיד בה יותר, נגלה שהשפעתה של קבלה קטנה היא גדולה ונרחבת!

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטובל לעילוי נשמת

הרה"ח הקדוש רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקרה"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (ארא"ל)
ת.נ.צ.ב.ה.

וכי למה לא?! - עולה כסף לומר שלום? זה לוקח זמן? כרוך במאמץ? הרי אפשר לשמח בן אדם, במילה אחת קצרה וחיוך לבבי נאה. גמר וקיבל על עצמו הרב ברקוביץ' כי יקפיד היטב על קבלה זו, אף שהיא כביכול 'קטנה' ואינה דורשת מאמץ רב, אבל הוא יישאר עקבי ואיתן לקיימה, ולפיכך היה מהלך בחוצות ומברך את כולם בשלום לבבי, וקל וחומר את מכריו...

לא תמיד זה היה קל, לפעמים גם הרב ברקוביץ' אולי התבייש קצת, אולי חש שלא בנוח, אבל הקבלה שקיבל על עצמו היתה חזקה יותר מכל, והחלטתו להיות עקבי ואיתן בקבלתו עמדה לצידו גם ברגעי התלבטות. לפיכך, המשיך להקדים שלום לכל אדם, בכל מצב ובכל תנאי, ואין פלא, כי גם בנוסעו למפעל 'גוד מיט' הענק שבאירלנד, הקבלה הטובה להקדים שלום ליוותה אותו גם בשדה התעופה, גם בדרך למפעל, וגם בשערי המפעל - כשבירך את 'גורג' בשלום לבבי...

לאורך היום כולו, שב 'גורג' לשגרה האפרורית המשמיה, עד שעת הערב. אז יצא הרב ברקוביץ' מהמפעל, וכמובן - נקש בחלון ה'בוטקה' של 'גורג', ובירכו ב'לילה טוב' מחוייך. עדיין היה 'גורג' תוהה לפשר מעשיו של היהודי המוזר המברכו בשלום, אבל עם רבות הימים, כשמדי יום היה הרב ברקוביץ' מברכו בשלום בכניסתו ובצאתו מהמפעל - התרגל 'גורג' לרעיון, והיה משיב בחיוך רפה והנהון...

אך על הרב ברקוביץ' הדבר לא השפיע. 'אם קיבלתי על עצמי' - הרהר, 'אני עומד בזה ויהי מה, ולא משנה מה התגובה ואם יש תגובה בכלל!'

ויהי באחד הימים, רגע לפני מועד סיום העבודה במפעל, נכנס הרב ברקוביץ' יחד עם משגיח נוסף אל תא ההקפאה במפעל. חשוב להבין, כי מדובר היה במפעל ענק מימדים שהשתרע על פני רחובות שלמים, ותא ההקפאה המדובר - היה בגודל כמה מאות מ"ר! נכנסו הרב ברקוביץ' וחברו אל תא ההקפאה לבדוק חותמות על בשר קפוא, ולפתע - - -

הדלת נטרקה, האור כבה, והם נותרו בחשיכה מוחלטת! עלטה סמיכה שררה בתא ההקפאה הענקי, רק ריח של בשר טרי שנשחט זה עתה הכה באפם, ואין להם מושג אפילו כיצד לחשב את הדרך בחזרה - לכיוון הדלת הננעלת מבחוץ. בקושי רב חישוב את דרכם ושירכו את רגליהם לעבר הדלת הנעולה, אך הדלת הכבדה והאטומה לא הותירה סיכוי לדפיקותיהם הרמות והעזות שהשמיעו, ובפרט לאור העובדה שהמפעל כבר התרוקן מעובדיו, וכולם שבו לביתם...

הם המשיכו לדפוק בחוזקה על הדלת הנעולה, אך כצפוי - ללא הועיל. הטמפרטורה בתא ההקפאה עמדה על מינוס 32 מעלות, והם חשו היטב את הקור חודר לעצמותיהם, מקפיא את איבריהם. הם הוסיפו לדפוק בעוצמה, עד שהחלו חשים את כוחותיהם אוזלים, אצבעותיהם קופאות, ועוד מעט קט - גם הם יקפאו למוות, רח"ל...

עוד דקה ועוד דקה חולפות, כבר אין בהם כח לדפוק עוד, ואת הקור לא ניתן לתאר... באימה ובחרדה הביטו אנה ואנה, אובדי עצות וחסרי כוחות, כשלפתע פתאום - - -

קול חריקה עז נשמע, ודלת תא ההקפאה נפתחה במשיכה חדה!

האור נדלק, ומעבר לדלת - נראתה דמות המשונה משהו של 'גורג'. 'אביי ברקוביץ' - לא ידעתי לאן נעלמת! - קרא 'גורג' באנגלית רצוצה, ומשך את השניים החוצה. הם נפלו ארצה באפיסת כוחות, מפשירים את עצמותיהם מהקיפאון שכבר חדר עמוקות לכל חלקי גופם...

'היום נגמר ואתם עוד כאן?' - גער' בהם 'גורג' והריץ אותם החוצה, מבטא את אכזבתו מכך שעיקבו אותו יתר על שעות עבודתו. וכשנפרדו בברכת שלום כמדי יום, גילה 'גורג' את הסוד המקפיא דם, תרתי משמע:

'כבר נכנסתי לרכב לנסוע הביתה, אבל אז נזכרתי שאמרת לי 'בוקר טוב' בבוקר, אבל לא שמעתי ממך 'לילה טוב' בערב... חשבתי שזה לא יתכן, ועשיתי חשבון שחייב להיות שאתה נעול אי שם בירכתי המפעל... לכן חזרתי, פתחתי שוב את הדלתות והאורות, ועד מהרה הבנתי כי המקום היחיד בו אתה יכול להינעל - הוא תא ההקפאה, לכן מיהרתי לשם...' - - -

'גורג' נפרד שוב מהרב ברקוביץ' באיחולי לילה טוב, וכשנהמת מנוע רכבו נשמה ממרחקים החלו הרב ברקוביץ' וחברו לעכל: הקבלה הטובה להקדים שלום לכל אדם הצילה אותם ממוות וודאי, חילצה אותם מתא ההקפאה שכחו וקפוא, אשר לא הותיר להם סיכוי להישאר בחיים עד עלות הבוקר!

וסיפור זה, אותו קיבלנו מעדות הרה"ר ר' יעקב ברקוביץ' הי"ו - מחשובי חסידי ויז'ניץ בבני ברק ובנו של הרב ברקוביץ' גיבור סיפורנו, יש בו כדי להאיר:

ראו נא את כוחה של קבלה טובה, אמנם קטנה, אולי קלה, אבל ברגע האמת - היא הצילה שני יהודים ממוות בטוח! ראו נא כי התעקשותו של הרב ברקוביץ' להקדים שלום לשומר שבשערי המפעל, לאיש אשר כולם התרגלו לקיומו ולא הנידו פעף לכיוונו, ההתעקשות לעמוד על קבלה זו במלוא העוצמה גם בערבות אירלנד הרחוקה - היא זו שזיכתה אותו ואת חברו בחיים חדשים!

עד כמה גדול כוחה של קבלה אחת, הנראית לעינינו פשוטה, אך יש בה את הכח והעוצמה להעניק חיים, פשוט כך! הבה נאמץ גם לנו קבלה אחת או שתיים, קלה

יותר או פחות, משהו שנוכל לעמוד בו ולהחזיק אותו בעוצמה רבה ולא נסטה ממנו כמלוא נימה - כי כך נפתח לנו שערי ישועות ונחמות פלאיות, ולעולם לא נדע במה זכינו בזכותה!

ידיים רטובות ששינו חיים!

היה זה לפני כמה שנים, באזכרה לרגל יום השנה ליהודי שנפטר, בבית משפחתו ברמת גן. אל האזכרה נקבצו ובאו מכרים רבים ובני משפחה, כולל גם כאלה שלא חונכו וגודלו על ברכי התורה והמצוות. רב מקומי נשא דברים, עורר על גודל הזכות לקבל קבלה טובה אחת לעילוי נשמתו של הנפטר, ועודד את הנוכחים לקבל החלטה לקיים מצוה אחת שיוכלו לעמוד בה, ולהחזיק בה ללא הרף.

בתוך הקהל היתה גם אשה אחת, שגילתה רצון עז להתחזק בקיום המסורת היהודית. עם סיום הדרשה, ניגשה לרב ושאלה לעצתו, כי היא מבקשת לקבל על עצמה קבלה טובה לזכותו של הנפטר הדגול שהיה קרוב לליבה, אך היא מבקשת כי יציע לה הרב קבלה טובה ו'סבירה' - משהו שתוכל לעמוד בו בנקל לאורך זמן, מצוה אחת שתוכל לקיים תמיד וללא הפסקה...

הרב חשב היטב, והשיב: 'יש משהו שכדאי לעשות כל יום בבוקר, מצוה ייחודית שכתוב עליה ב'שולחן ערוך הרב' שכדאי להקפיד לקיימה כבר בתינוקות מגיל ברית המילה, כי המקיימה 'קדוש יאמר לו' והיא מרוממת את האדם מאוד. זו המצוה הייחודית והנפלאה ליטול ידיים מדי בוקר בעת הקימה מהמיטה, שלוש פעמים על כל יד לשירוגין. זו קבלה טובה וקלה שכדאי להקפיד עליה, והיא תפתח לך את היום באנרגיה רוחנית טובה!' - איחל לה הרב בחום.

שמעה האשה ונענתה מיד לאתגר, מיהרה ורכשה ספל מתאים, ומדי בוקר, נטלה ידיה כהלכה, כפי שהורה הרב. שמיחה ומאושרת המשיכה האשה לעמל יומה, וכבר כה התרגלה לקבלה זו, עד שלא נזקקה לתזכורות ונהגה כך באופן טבעי...

אחרי תקופה ממושכת, הוצרכה האשה לנסוע למדינה נחשלת במזרח הרחוק. היא לא שכחה את הספל כמובן, ומצאה מקום במזוודתה הצנועה גם לספל החשוב, ממנו היא מקפידה ליטול ידיים מדי בוקר. עם נחיתתה נסעה לעבר מקום אכסנייתה, בעיירה נידחת ונחשלת מאוד, שאותות הקידמה טרם הגיעו אליה...

למחרת היום, השכימה קום בבוקר ופנתה לאכול את ארוחת הבוקר. אל השולחן הוגשה קערת ירקות, היא הרימה מלפפון ועגבניה והניחה בצלחתה, וכמוה בדיוק - עשו יתר האורחים. לפתע, רגע לפני שאכלה מהירקות, נזכרה לפתע:

'אוי, הבוקר לא נטלתי ידיים!' - - -

היא מיהרה לעזוב את הירקות, ופנתה לחדרה. איתרה את הספל, ניגשה לברז, נטלה ידיים כהלכה כפי שקיבלה על עצמה, ורק אחר כך, אחרי שהתעכבה שעה ארוכה לעמוד בקבלתה וליטול ידיה, שבה לחדר האוכל. לתדהמתה, חלק מהאורחים האחרים החלו לפתע להתפתל בכאבי בטן עזים. הם נפלו ארצה מתייסרים, והיא עזבה את האוכל וניסתה לסייע...

התברר, כי באותה עיירה נחשלת, התוצרת החקלאית מרוססת ברעל אימתני, להבריח מהירקות כל מזיק אפשרי. המקומיים מודעים לכך, ושוטפים היטב את הירקות טרם האכילה, אך האורחים לא ידעו, והחלו לאכול מהירקות המוורעלים - כשבתוך דקה שתיים החלו לחוש כאבים עזים, וחלקם נפלו ארצה מתעלפים והובהלו לבתי החולים...

האשה עמדה המומה בחדר האוכל, ואינה יודעת להשיב את נפשה. בעקבות העובדה כי שמרה על קבלתה והלכה ליטול ידיה - ניצלה! הוכח לנגד עיניה, כי הקפדתה על קבלתה הטובה ליטול ידיים בשחרית - היא שעמדה לה להצלה ולהגנה מפני הרעל! האורחים האחרים פונו לבית החולים לבדיקות, וכשנתגרה לבדה - היה לה פנאי להרהר עד כמה הקבלה הטובה הזו הצילה אותה מסאת ייסורים קשה ומצערת...

החוויה המטלטלת הזו, גיבשה בה את ההחלטה לשוב ארצה, ולחקור יותר אחרי שורשי המצוות הנפלאות להן זכתה כבת לעם היהודי. היא השתתפה בסמינרים שונים, ובסופו של דבר - שבה בתשובה שלימה והחלה להקפיד על כל תרי"ג המצוות, קלה כבחמורה. לימים, פגשה את הרב שהמליץ לה על אותה קבלה טובה, וכשסיפרה לו את סיפורה המסעיר לא הצליח הרב לכלוא את התרגשותו, וקרא בסערות נפש:

'מדעים להיווכח, כמה גדול כוחה של קבלה טובה אחת, כמה רבה עוצמתה. בזכות קבלה טובה אחת ניצלו חיי האשה ובריאותה, ובזכותה - זכתה לשוב לכור מחצבתה ולעשות רצון קונו. וכל זה, בזכות קבלה אחת, אחת בלבד, קבלה פשוטה וקלה, ליטול נטילת ידיים בשחרית!'

והסיפור, אותו סיפר בעל המעשה בעצמו, הרב פנחס הכהן שליט"א מנתיבות, בא להעיד ולומר עד כמה כדאי לנו לאמץ קבלה אחת טובה, חזקה ועוצמתית, כי היא יכולה לשנות את חיינו, לרומם אותנו, להגן עלינו מכל נזק, ולהפוך אותנו לרוחניים ואיכותיים יותר. נחפש את הקבלה הטובה 'שלנו' - זו המתאימה לנו, נחזיק בה בעוצמה ולא נרפה ממנה אף לרגע, והיא תיתן לנו כוחות ויכולות להצליח להתעלות מעלה מעלה, לעשות נחת רוח לאבינו שבשמים!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולה ז"ל

עלון מס' 1029

פרשת משפטים - "מִדְבַר שֶׁקֶר תִּרְחֶק"

אצלו במחיר הנדרש. אמר לו רבי שרגא פייבל "אמכור לך את העורות, אולם לא במחיר שאמרת לפני כן. אתן לך הנחה בהתאם לבקשתך". נדהם הסוחר ואמר "לפני כן, סירבת בכל תוקף לתת לי הנחה, למרות שראית, שאם לא תוריד מן המחיר לא אקנה אצלך, ואילו כעת, משבאתי על מנת לקנות במחיר שדרשת, הינך מוריד מן המחיר למרות שאינני מבקש זאת". השיב לו רבי שרגא פייבל וענה "לאחר שיצאתי מבית המסחר, הרהרתי בלבי: הכמות שביקשת לקנות, אכן גדולה היה בהרבה מהמקובל, אילו גם נתתי לך את הסחורה בהנחה שדרשת, עדיין היה נשאר בידי רווח נאה מן העסקה. לא הייתי צריך להתעקש ולעמוד על עקרונתי במסחר במקרה זה. עכשיו, משחזרת והנך מבקש לקנות אצלי את העורות, עלי לקיים את אשר חשבתי בלבי לפני כן. שהרי כך לימדנו דוד המלך עליו השלום (תהלים פרק טו) "מזמור לדוד, ה' מי יגור באהלך, מי ישכון בהר קדשך-הולך תמים ופועל צדק ודובר אמת בלבבו". וכן בכל בוקר אנו אומרים "לעולם יהא אדם ירא שמים בסתר ובגלוי ודובר אמת בלבבו". את דרך החיים אשר הורה לנו דוד המלך, נעים זמירות ישראל, ואת אשר הנני אומר בכל בוקר, עלי לקיים, וכיוון שהחלטתי בלבי ששגיתי, כאשר לא נתתי לך את ההנחה שביקשת, ועכשיו חזרת, מחובתי למכור לך את העורות במחיר שהחלטתי בלבי לאחר שעזבת את חנותי, שהרי התביעה כלפי כל אחד מאיתנו היא להיות "דובר אמת בלבבו" ובדרך זו יש ללכת". כן, זוהי עוצמתה וגדולתה של האמת, לא רק מהפה ולחוץ, אלא שלמות כוללת וחיבור מלא בין מחשבה, כוונה, דיבור ומעשה, לא רק לומר דבר שנראה כאמת אלא אמת שיש לה יסוד ושורש. ועוד אמרו רבותינו (שבת לא.) שתחילת דינו של אדם אחר הפטירה זה "האם נשאת ונתת באמונה?" הרב דוד קליינר שליט"א סיפר בעניין זה משל מאלף שלקחו בצידו: במדינה אחת היה שר מדע. והנה הגיע היום המאושר בחייו, פתחו במדינה מוזיאון למדע. כמובן שהוא בתור השר האחראי - הוזמן להיות זה שפותח את המוזיאון המיוחד. בפתח המוזיאון קידם את פניו פרופסור נכבד, שכיהן כמנהל המוזיאון. השר גזר את הסרט שהיה קשור בכניסה למוזיאון, ורצה להיכנס פנימה, אבל מנהל המוזיאון אמר לו, שיש לחבוש תחילה קסדה מיוחדת על הראש, והסביר לו: "במוזיאון המדע אין כניסה עם מפתח או לחצנים, הדרך היחידה להיכנס פנימה לתוך המבנה ולחדרים שבתוכו - היא על ידי הקסדה. מדענים פיתחו את הקסדה המונחת על הראש ויש ביכולתה לקרוא את גלי המוח. היא יכולה לגלות אימתי האדם חושב אמת ומתי הוא חושב שקר, ולכן בפתח כל חדר הוא נשאל שאלה. אם הוא חושב מחשבת שקר - הדלת לא תיפתח לפניו ורק אם יחשוב אמת - תיפתח לפניו הדלת". אכן, שכלול טכנולוגי מדהים. מנהל המוזיאון שאל אותו באיזה נושא הוא רוצה שישאלו אותו. השר השיב שהוא מתמצא היטב בפוליטיקה, ולכן שישאלו אותו שאלות בתחום הזה. השאלה הראשונה שהוא נשאל היתה, מדוע הוא הלך לפוליטיקה. הוא רצה ללחוץ על איזה כפתור, אבל המנהל הסביר לו שהוא לא צריך ללחוץ על כלום, אלא רק לחשוב על תשובה אמיתית והדלת תיפתח לפניו. החלו המחשבות לרוץ במוחו. תחילה חשב כי נכנס לפוליטיקה כדי לעזור למדינה, אבל נורה אדומה נדלקה. תשובה לא אמיתית. המשיך לחשוב

על הפסוק בפרשתנו "מִדְבַר שֶׁקֶר תִּרְחֶק" (שמות כג, ז) כתב ה"פלא יועץ": זהו שאמר הכתוב "דובר שקרים לא יכון לנגד עיניי" והוא מארבע כיתות שאינן מקבלות פני שכניה שנאמר (תהילים פרק קא פסוק ז) "לא ישב בקרב ביתי עושה רמיה". וזה אחד מסימני ישראל שכתוב (צפניה פרק ג פסוק יג) "שארית ישראל לא יעשו עוולה ולא ידברו כזב ולא ימצא בפייהם לשון תרמית". ומי שיש בו מידה זו לדבר שקרים, מלבד שעובר על מה שאמרה תורה "מדבר שקר תרחק", עונשו גדול. צא ולמד שלא נאמר בשום עבירה לשון הרחה כמו בזו. בעניין החומרה בשקר וברמיה הביא בספר "שערי קדושה" (חלק ב שער ד): רמיה יש בה שתי רעות גדולות. האחת, שהוא כעניין השקר והחנופה. והשנית, כי הוא כעניין הגניבה והאונאה, ומזלזל בשם יתברך שנראה חס ושלום כי אין הקדוש ברוך הוא מכיר ברמאותו. וכן כתוב (ויקרא פרק כה פסוק יז) "ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלוקיך". מעשה בשני סוחרים נודעים שבאו אצל רבי מאיר מפרמישלאן, זכר צדיק לברכה, וביקשו ממנו שיעניק להם סגולה מיוחדת להצלחה בעסק גדול של שותפות, שנכנסו בו לא מכבר. נטל רבי מאיר מעל השלחן פיסת נייר קטנה ורשם בצידה האחד את האותיות "א-ב" ובצד השני רשם את האותיות "ג-ד". ובעוד הסוחרים משתוממים למראה עיניהם, הושיט להם הצדיק את פיסת הנייר הזעירה ואמר "שימרו נא היטב על הכתוב בפתק זה! לדעתי, אין לכם סגולה בדוקה ומנוסה להצלחה במסחר, יותר מן הכתוב כאן". הסוחרים לא העזו לשאול את הרבי לפרש האותיות הרשומות בפתק שהושיט להם, אולם הביעו את מבוכתם במראה פניהם. כאן הפתיעם רבי מאיר במתן הסבר לאותיות שרשם על הנייר שבידיהם: "בצד אחד של הפתק רשמתי את האותיות "א-ב" שפירושו: אל"ף - אמונה, בי"ת - ברכה. ובצד השני של הפתק רשמתי את האותיות "ג-ד" שפירושו: גימ"ל - גניבה, דל"ת - דלות. והרי פשר הדברים שלפניכם, אם תשאו ותתנו באמונה ובישור, תשרה הברכה במעשי ידיכם ובכל אשר תפנו תצליחו ואם חלילה תתפתו למעשי גזל ומרמה, סופכם יהא דלות ודלדול...". וזהו שנאמר (משלי פרק כח פסוק כ) "איש אמונות רב ברכות" - זה הנושא ונותן באמונה, שנכסיו מתרבים והקדוש ברוך הוא מזמין לו פרנסתו בשפע ובכבוד. המעשה הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. מעשה ובא לבית מסחרו של רבי שרגא פייבל פרנק (חותנם של רבי משה מרדכי אפשטיין, ראש ישיבת סלבדוקא, ורבי איסר זלמן מלצר, ראש ישיבת עץ החיים), סוחר יהודי שאינו מבני המקום וביקש לקנות אצלו כמות גדולה של עורות. שאל הסוחר את רבי שרגא פייבל "מה תהיה ההנחה שתתן לי, שהרי אני קונה כמות כה גדולה ומן הראוי שאקבל הנחה". ענה לו רבי שרגא פייבל "זה המחיר. כלל נקוט בידי שאני מוכר במחיר כזה, שישאר בידי רווח של אחוז מסוים, רווח סביר. אינני מוריד מן המחיר ואינני מוכן בשום אופן לעמוד על המקח. מי שאינו רוצה לקנות במחירי שלי, יכול לקנות אצל סוחרים אחרים". ומיד נתן לו רבי שרגא פייבל כתובות של סוחרים אחרים. עזב הסוחר את החנות והלך לקנות את העורות במקום אחר. לאחר שעבר מבית מסחר אחד למשנהו, ונכח לדעת שהמחיר אצל רבי שרגא הוא הזול ביותר. חזר אליו הסוחר ואמר לו שהחליט לקנות את העורות

שהוא בוודאי רצה לעזור למדינה וגם להרוויח כסף, אבל הדלת נשארה נעולה. הפרופסור אמר לו: "אין לך מה לחשוש, תחשוב על תשובה אמיתית, הרי איש אינו יודע מה אתה חושב". המשיך הלה לחשוב במוחו: "הרי האמת היא שנכנסתי לפוליטיקה רק כדי לקבל כבוד, פרסום וכסף. או אז נפתחה בפניו הדלת הראשית. "מזל שלא יודעים מה אני חושב", הרהר הלה במוחו, "אחרת היו לי בושות גדולות". כאשר הגיע אל פתח הדלת הפנימית שוב נשאל שאלה: "מה מניע אותך להמשיך ולעסוק בפוליטיקה?". הפעם הוא כבר ידע שמחשבות שקריות לא יעילו לו ועליו לחשוב על האמת, הוא החל לחשוב על כך שהוא עוסק בפוליטיקה כדי לעזור לאנשים, לתרום למען השכבות החלשות, אבל הנורה האדומה הבהבה במרץ. או אז חשב על האמת, שכל רצונו הוא לקבל פרסום ולהרוויח עוד ועוד כסף ולקבל שמפניות מידידים, ואז נפתחה הדלת. אכן, קסדה מיוחדת, טוב שאיש אינו יודע מה אני חושב, שמח השר בליבו. מגיעים לחדר נוסף והלה חושב בליבו: הרי באמת אין לי שום אידיאל, אין לי חזון. כל מה שמעניין אותי זה רק כבוד עצמי. המדינה לא מעניינת אותי בכלל, גם לא האזרחים. אנשים חושבים שאני רוצה לפעול למענם, אבל האמת היא שהכל שקר. בפתח הדלת השלישית הוא נשאל: "האם אתה עושה את תפקידך ביושר בניקיון כפיים? האם הגעת למעמדך בהגינות?". הלה, שכבר ידע שהשקר לא יעזור, חשב בליבו: כבר לא צריך לשקר. האמת היא שכדי להגיע לתפקידי רמסתי אנשים, רימייתי, שיקרתי, לא בחלתי באף צעד מכווער כדי להתקדם. גם היום אני פועל בצורה כזאת. הדלת השלישית נפתחה, ואז הוא גילה לתדהמתו את כל בני משפחתו יושבים באולם גדול, ולפניהם מסך ענק, עליו כתובות כל התשובות האמיתיות לשאלות שנשאל... איזה בוש! הכל גלוי לכולם! כן, כך יהיה כאשר יגיע האדם לעולם האמת. שם הרי אי אפשר לשקר, כל האמת תהיה חשופה וגלויה אז לפני כולם... וזהו שאומר התנא (אבות פרק ב משנה א) "הסתכל בשלושה דברים ואין אתה בא לידי עבירה, דע מה למעלה ממך, עין רואה ואוזן שומעת, וכל מעשיך בספר נכתבים". המשקר וודאי לא מאמין שהקדוש ברוך הוא רואה ושומע אותו, וכל מעשיו בספר נכתבים. אם היה מאמין בזה – לא היה ערב ומתוק לו לומר דברי שקר. וזהו כוונת הכתוב: "דובר שקרים לא יכון לנגד עיני" – רצונו לומר, מי שהוא דובר שקרים, בידוע כי הוא לא כיון במחשבתו שהנ"ל הוא לנגד עיני ה', אלא הוא מכחיש זאת. על כן צריך האדם לדעת כמה הוא פוגע בדברו שקר, עד שנחשב לו כאילו הוא מכחיש בהשגחתו יתברך (פלא דורש).

בספר "החינוך" מתוארת היטב מאיסותה של מידת השקר, וזו לשונו (מצוה עד): "כי השקר נתעב ונאלח בעיני הכל, אין דבר מאוס ממנו, והמארה והקללות בבית כל אוהביו, מפני שה' יתברך א-ל אמת וכל אשר איתו – אמת, ואין הברכה מצויה וחלה אלא במתדמים אליו במעשיהם, להיותם אמיתיים כמו שהוא א-ל אמת וגו'. הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. סיפור מעניין אירע בשכונת רמות שבירושלים, בו ישבו קבוצת יהודים כהרגלם בשיעור "דף היומי", אשר בימים האחרונים הצטרף אליהם משתתף הדור בלבשוש, שבעיקר הקשיב ולפעמים גם היה מתערב. באחד הימים, עם סיום השיעור, התעניינו היהודים מנין מגיע אותו יהודי והאם הוא מתגורר בשכונה. התברר שאחת הוויילות היוקרתיות ביותר בשכונה היתה שייכת לו והוא נוהג לשהות בה בימי הקיץ. במשך כל השנה הוא מתגורר בחוץ לארץ ומנהל שם את עסקיו הפוריים. במהלך אותה שיחה סיפר אותו יהודי, כיצד הפך ממוכר גרביים לאיש עסקים מצליח. בצעירותו ידע עוני אמיתי. פרנסתו המדולדלת התבססה על מכירת גרביים בשוק. לימים התגלגל לגרמניה, שם החל לעבוד כסוכן של מיכשור למרפאות שיניים. כדי לעסוק בזה הוא לא נזקק להכשרה רפואית, אלא להתמצאות בסוגי המיכשור השונים. מצוייד בידע הנצרך, הוא עבר בין

המרפאות כדי לשווק את הסחורה. לא היתה זו עבודה קלה, אבל מכניסה הרבה יותר מאשר מכירת גרביים. בשלב זה החל לתאר בקול ניחר כיצד הקדוש ברוך הוא בהשגחתו הפרטית שלח לו עושר לתוך הידיים ממש. וכך כשדמעות זולגות על לחייו והוא המשיך ותיאר כיצד יום אחד הגיע עם משאית גדולה לבית חרושת ענק שמייצר ציוד רפואי, כאשר היתה לו שם הזמנה של חמישים אריות. הפועלים העמיסו את הסחורה על המשאית. בתום העבודה הגישו לו חשבונות על חמישים אריות. הוא שילם, חתם ופנה למשאית. לפני שעלה למקום שליד הנהג, הציץ כהרגלו הצצה חטופה בתא הסחורה, ולתדהמתו גילה שהיא עמוסה. מניסיונו ידע שחמישים אריות לא תופסים כל כך הרבה מקום. "יש כאן הרבה יותר קרטונים ממה שהזמנתי" הרהר. ניגש לבדוק ובחישוב מהיר גילה את הטעות: הפועלים החליפו חמישים בחמש מאות והניחו לו סחורה בכמות של פי עשר. לא חשבתו פעמיים וניגשתי אל בעל המפעל, שישלח מיד פועלים לרוקן את המשאית, שהרי אני לא אהנה מן הגזל. בעל המפעל לא האמין שתתכן טעות כה גדולה, אך לאחר בירור קצר הבין את הטעות וביקש מהפועלים לרוקן את המשאית. התלהב בעל המפעל מאוד שהודיתי על האמת. הוא ידע היטב איזה רווח גדול יכולתי להרוויח ואילו אני כלל לא היססתי בעניין אפילו לרגע אחד. לאחר שהפועלים סיימו את מלאכתם, ביקש ממני להצטרף אליו למחסן גדול בו היו מונחים מספר רב של אריות פתוחות. מדובר היה במוצרים שונים, שכבר לא היו באריותם המקורית והמפעל לא יכול היה למכור אותם כסחורה רגילה. וכך הסביר בעל המפעל: "כל כך נהנית לראות את יושרך, החלטתי לתת לך את כל הסחורה הזו במתנה" ושוב החלו הפועלים להעמיס. בעבודתו כסוכן מכירות, הצליח מיוצענו לשווק את כל העודפים הללו במחירים טובים וכך החל לעלות על דרך העושר. ויותר מזה הופתע מיוצענו בהמשך עסקיו, כשהגיע למפעל מסויים להזמין שם אביזרים שונים. בעודו משוחח עם בעל המפעל ומפרט את המוצרים אותם הוא מעוניין להזמין, שאל בעל המפעל לשמו, וכששמע את שמו, הוא קם ממקומו בהתרגשות והודיע: "לך אני נותן מחירים אחרים, מפני שאתה אדם מיוחד". מסתבר שבאותה תקופה התקיים כינוס מדעי גדול, בו השתתפו מרבית ממנהלי החברות המייצרות אביזרים לרפואה אורתודנטית במדינה. אחד מהנואמים בכינוס היה בעל המפעל הראשון שהתפעל מישרותו של מיוצענו אשר סיפר בפני כל הנוכחים את ההתרחשות עם הסוכן היהודי שלו. וסיים בהתרגשות: "מימי לא טעייתי טעות כזו, ומימי גם לא השיבו לי סחורה בערך כזה גבוה". וכך המליץ בפני הנוכחים לתת לו תמיד סחורה במחירים הזולים ביותר משום שזה מגיע לו. ומאז, כך סיפר אותו יהודי בהתרגשות בכל מפעל בו ביקר, הכירו אותו ונתנו לו סחורה במחירי הפסד. ממוכר גרביים הפך לעשיר, ובכל שקל ודולר הוא מרגיש שזה מאת ה' והכל בזכות אמירת אמת והתרחקות מגזל. כן, עלינו לדעת, כי השקר אינו רק מאוס ומתועב, אלא אסור בתכלית האיסור ומשוקץ כשרץ. השקר "נתברך" בטבע נוסף ויחודי. השקר הוא חסר קיום. עלול הוא להימשך זמן מה, ואפילו יותר מכך, אולם בשום פנים ואופן הוא אינו עשוי להתקיים לנצח. ביום מן הימים יקרוס כקיר נבוב ועליבותו יתחשף במלואו. מכאן יצא המשפט המפורסם: "לשקר אין רגליים". למה לשקר אין רגליים? הנחש הקדמוני היה הראשון בעולם ששיקר. הוא הטעה את חוה ושיקר לחוה ולאדם הראשון. אותו נחש קדמוני הוא לא הנחש המוכר לנו כיום. הנחש הקדמוני עמד על שתי רגליו, גבוה, מלך החיות. אפילו הארי פחד ממנו. הוא היה כמו שד, שומע כל מה שנעשה בעולם ומדבר בשפת בני האדם. כשהוא שיקר, מה עשה לו הקדוש ברוך הוא? קיצץ לו את רגליו, ומני אז הוא הולך על גחון, זוחל. מהנחש למדנו, איפוא, שלשקר אין רגליים. יסוד זה, שלשקר אין רגליים,

נרמז באותיות המילים אמת ושקר: אמת כותבים א' מ' ת'. בכתב דפוס, א' נכתב עם שתי רגליים, מ' עם שתי רגליים, ות' עם שתי רגליים. ללמדנו שהאמת היא יציבה. כך דרש הרבי מקוצק זיע"א על הפסוק: "אתם ניצבים היום" (דברים פרק כט פסוק ט): "אתם" – אותיות אמת. כשאתם מדברים אמת, הנכם "ניצבים היום" – יש לכם יציבות. אבל השקר אינו כך. שקר כותבים ש' ק' ר'. הש' בתורה כתובה באופן שהיא עומדת על רגל אחת. הק' גם היא עומדת על רגל אחת, וכך גם האות ר'. לשקר אין רגליים. דבר נוסף, אמת – א' היא בתחילת הא"ב, מ' היא באמצע, ת' בסוף. כי לאמת יש יסוד, יש לה בניין. השקר, לעומת זאת, מורכב משלוש אותיות קרובות זו לזו – ש' ק' ר', ובגלל שהן קרובות אין להן התחלה ואין להן סוף. השקר אין לו קיום. הסיפור הבא שלפנינו עשוי ללמד אותנו מה הוא כוחו של השקר ובעיקר כיצד פוגע השקר בסופו של יום בן אדם עצמו. גיבורי הסיפור הם שני חברים בשם גוסטב ויורי שהעסק המשותף שלהם הניב פירות יפים והכניס להם כסף רב מידי שנה. איך זה עבד? העסק שלהם התבסס על רעיון גאוני, שכמו כל הדברים המבריקים היה למעשה פשוט מאוד: הם הקימו תחנות דלק פרטיות ברחבי הארץ. מה זה אומר? אנשים רבים, בעלי רכבים יוקרתיים, וגם רגילים, לא אהבו להגיע אל תחנות הדלק הגדולות, ולהמתין בתור עם כל האנשים הפשוטים. הם רצו משאבת דלק צמודה לביתם. גוסטב ויורי סיפקו להם את הלוקוסוס הזה. ליד כל בית הם הקימו משאבה קטנה, ובעזרת רשת צינורות, כמו גם משאיות הטעונות בחביות גדולות היו מעבירים את הדלק לאותם משאבות פרטיות. האנשים היו משלמים מעט יותר על הדלק הפרטי שמגיע עד אליהם, אך זה השתלם להם מסתבר, וכך גם לגוסטב ויורי, שהרוויחו הון רב ממספר המנויים הגדל והולך. חלפו מספר שנים, ובראשו של יורי החלו לחלוף מחשבות בלתי כשרות. הוא הרגיש שהוא מקדיש זמן רב לעסק, יותר משותפו גוסטב, זאת מלבד העובדה שאת הרעיון של הקמת רשת משאבות פרטיות הביא הוא. "גוסטב מתעשר על חשבוננו, למרות שיכולתי להיות עצמאי כבר מזמן, ולגרוף את כל הרווחים לכיסי" חשב ויורי, וההרהורים נקרו בראשו. גוסטב היה בן של פועל עני, וההתעשרות המהירה בעקבות רעיון הפעלת המשאבות הפרטיות, העלו אצלו את התחושה כי הוא כנראה אדם מוצלח במיוחד. אבא שלי, סבא שלי, אחים שלי, ודודים שלי, נשאר במעגל העוני, ואילו אני הצלחתי לצאת ממנו, חשב לעצמו גוסטב, והבין כי הוא ניחן בכישרון מסחר גדולים. הוא החליט למנף את ההצלחה בדרכים בלתי כשרות. אחת למספר ערבים, היה מגיע גוסטב למפעל בהיחבא, ממלא מספר חביות ענק בדלק, ונוסע למפעל קטן נוסף שהקים בלי ידיעתו של שותפו – יורי. שם היה מערבב את הדלק עם מים, ומכפיל למעשה את הכמות. את הדלק הזה היה מוכר באופן פרטי ללקוחות ששמחו לשלם בכסף שחור סכום נמוך בהרבה, מבלי שידעו שהדלק שבידיהם מורכב 50 אחוז ממים. גוסטב לא ידע שהלקוחות 'התמימים' שלו לא משתמשים בדלק אותו מכר להם כדי להתניע את מכוניותיהם ואת משאיותיהם, אלא גם הם היו סוחרים אתו בדיוק בשיטה שלו. את הדלק היו מערבבים עם מים ובכך מכפילים את הכמות. כעת היה הדלק מורכב רק מ-25 אחוזים של בנזין אמיתי, ושלושת רבעי מים. את הנוזל היו מוכרים ללקוחות נוספים במחיר נמוך במיוחד מבלי שהם ידעו כי הם קונים דלק שמורכב ברובו ממים. יורי לא הפסיק לחשוב על עבודתו שלא זוכה להכרה ראוייה לדעתו, והחליט לעשות מעשה. הוא החל לברר על שווקים פרטיים בהם נמכר דלק שלא בדרך רשמית ולאחר זמן לא רב גילה, כי קיימת קבוצה שמוכרת דלק במחיר אפסי. יורי קבע איתם פגישה, הסביר להם כי הוא מסוגל לספק להם דלק בכמויות, ואלו קבעו אתו כי מידי חודש יפרוק אצלם חמש חביות ענק, עליהם ישלמו לו מחיר נאה. יורי חש שהוא עושה מעשה

שאינו הגון, וקולות שונים התרוצצו בקרבו, אך לבסוף גבר עליו יצרו, והוא לחץ את ידו של עבריני הדלק. בחודשים הבאים, היה יורי מתגנב מידי חודש בשעת ליל מאוחרת למפעל, מטעין חמש חביות ענק מבלי שאיש יבחין בכך, ונוסע למפעל הקטן של הקבוצה ששילמה לו תמיד במזומן סכום נאה, שנכנס הישר לכיסו של יורי, מבלי שיאלץ להתחלק על כך עם גוסטב. עסקיו של גוסטב ירדו פלאים. בחדשים האחרונים כמעט ולא הוזמן ממנו דלק, והאנשים אתם היה עובד הסבירו לו שהם כבר לא זקוקים לכמויות שהיה מביא להם בעבר. גוסטב ניסה לברר מה ארע, אך הטיפוסים המפוקפקים אתם עבד לא ששו לחלוק אתו את תכניותיהם. גוסטב נאלץ לשכור חוקר פרטי שיברר מה ארע. החוקר דרש סכום גבוה, אך התוצאות שהשיג היו שוות את המחיר. מתברר, כך סיפר החוקר, כי האנשים שהיו עובדים אתך, מצאו ספק אחר, שמוכר להם כמות גדולה של דלק, במחיר נמוך יותר, ובאיכות הרבה יותר טובה. גוסטב הבין, כי תרגיל ערבוב הדלק במים התגלה, והאנשים מצאו ספק שמוכר להם דלק טהור. אין ברירה, הבין גוסטב. עליו להשיג גם כן את אותו דלק במחיר נמוך, או לנסות לנטרל את אותו סוחר חדש שמאיים על עסקיו. החוקר הפרטי נכנס שוב לפעולה, ולאחר בירורים רבים, מצא כתובת אליה ניתן לשלוח הודעות. גוסטב מיהר וקבע עם האיש האלמוני פגישה במטרה 'לרכוש' כמות ענק של חביות דלק במחיר מוזל. האלמוני מיהר להסכים, והשנים קבעו במפעל הקטן שגוסטב הקים מחוץ לעיר. רוחו של יורי היתה טובה עליו. עסקיו מתרחבים וכעת קיבל הזמנה נוספת מגורם נוסף שביקש לקנות חביות דלק כאשר כל הכסף מגיע לכיסו בלבד, מבלי שגוסטב, העצל, יראה מכך פרוטה. שעת חצות שנקבעה לשעת המפגש הגיעה ויורי נסע במכוניתו לכתובת אותו נתן לו האלמוני. הוא הגיע למפעל שנראה נטוש, דפק שלש פעמים כמוסכם, והדלת נפתחה מבפנים.

גוסטב?!

יורי?!

מה אתה עושה פה?! שאלו שניהם במקביל, והתשובה הייתה בהם באחת. הבושה שאפפה את פניהם של שני הרמאים לא ניתנת לתיאור גם בידי אמן המילים הגדול ביותר...

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, המוביל אותנו לתובנה, כי בכסף שאדם הרוויח לא ביושר, אין סימן ברכה, מרמאות רק מפסידים, לפעמים במישרין ולפעמים בעקיפין. אמנם, מדי פעם אנחנו נתקלים בפיתוי לעשות איזו 'קומבינה'. עמוק בלב אנחנו יודעים שזה לא בסדר, אבל אנחנו משכנעים את עצמנו שזה לא רמאות ולא גניבה, אלא רק קומבינה. הניסיון מלמד עד כמה אין תחליף לכסף שהשגנו ביושר ובצדק, שבו נראה ברכה והצלחה...

המעשה אירע עם משפחה נחמדה. המשפחה גדלה והתרחבה, וההורים החליטו לקנות רכב של שבעה מקומות, כמובן יד שנייה. החליטו ללכת על רכב מיצובישי מדגם אאוטלנדר. אבי המשפחה התחיל לחפש רכב מסוג זה. ערך אינספור חקירות ובירורים, עד שמצא רכב כזה שמצא חן בעיניו. מחירו – מאה אלף שקל. מאה אלף שקל – זה היה הסכום הכולל של החסכונות שחסכה המשפחה בשנים האחרונות, ואת כולו הקדישו לתשלום עבור הרכב שישרת את המשפחה בת שבע הנפשות. לפני הקנייה לקח אבי המשפחה את הרכב לבדיקה, והבודק אמר לו: "הרכב במצב מצויין, כמו חדש". "המוכר רוצה עליה מחיר מחירון, שווה?!" "וודאי, שווה אפילו יותר, יש לה ריפודים מעור ועוד תוספות, כדאי לך מאוד". הלך עם המוכר, משה כץ שמו, לסניף הדואר, לעשות העברת בעלות. ראשית ביקש מהפקידה שתבדוק לו אם הרכב הזה אינו משועבד או מעוקל. היא בודקת במחשב וקובעת בביטחה: "הרכב לא משועבד ולא מעוקל, אתה יכול לבצע את הקנייה". הוא מוציא

בהתרגשות וברעדה את המעטפה עם המאה אלף שקל, כל החסכונות, נותן למוכר וקונה את הרכב. המשך שבו נסע עליו מאושר, רכב נעים ונוח. אחרי שבוע הוא התקשה בהפעלת המולטימדיה ברכב והתקשר למשה כץ, ממנו קנה את הרכב, לברר את העניין, אך לא היתה תשובה. התקשר שוב ושוב – לא עונים. אחרי כמה ימים ענה לו מישהו ואמר לו: "הגעת לטלפון ציבורי בבית ספר". הוא לא הבין איך זה יכול להיות. חייג למודיעין אחת ארבע ארבע וביקש את מספר הטלפון של משה כץ. התקשר, וענתה לו האישה. "שלום", הוא אמר, "אני קניתי את הרכב מיצובישי אאוטלנדר לפני שבוע...". "מה פתאום, לא מכרנו שום רכב", קטעה אותו האישה. "מה זאת אומרת לא מכרתם? יש לכם מיצובישי אאוטלנדר?". "כן". "ולא מכרתם אותה?". "לא". "אולי בעלך מכר ואת לא יודעת?". "שאל בזהירות, והיא ענתה: "יכול להיות, אבל היום בבוקר הוא לקח אותי ברכב". "רגע אחד", אמר האישה, "מספר הרכב הוא אחד תשע, ארבע שלוש שלוש?". "כן". "ולא מכרתם אותה? איך זה יתכן?". "אינני יודעת, תדבר עם בעלי". הוא דיבר עם הבעל ותוך כדי שיחה לפתע הבין שהרכב הזה קיים פעמיים ושניהם על שם "משה כץ", כלומר: אחד הרכבים גנוב ורוב הסיכויים שהרכב הגנוב הוא שלו. הלך למוסך, המוסכניק בודק את מספר השלדה שעל המנוע, בדק את המסמכים והודיע לו בהחלטיות: "מצטער, אדוני, אבל הרכב הזה גנוב. העבירו אותו על שם משה כץ". היהודי הזה הלך לתחנת המשטרה, וכשנכנס אמר לשוטר התורן: "באתי לכאן בקשר לרכב גנוב". השוטר, שהיה באמצע ארוחת צהרים, העיף לעברו מבט משועמם, הושיט לו טופס ואמר: "כן, גנבו לך את הרכב. תמלא פרטים בטופס ותהיה בקשר". "לא אדוני השוטר", אמר היהודי, "לא גנבו לי את האוטו". ואז סיפר לו את כל הסיפור, שקנה רכב, עשה העברת בעלות, וכעת התברר שהרכב גנוב. שאל אותו השוטר: "עוד כמה זמן יש טסט לרכב?". "עוד חצי שנה" ענה. "טוב, אז נשארה לך חצי שנה להנות מהרכב. בעוד חצי שנה, כשתבוא לעשות טסט, יקחו לך את האוטו". היהודי יצא משם מבלבל. הוא רצה להשיב את הרכב הגנוב לבעליו, אך לא ידע איך עושים זאת. וכי יתחיל להתקשר לסוכניות ביטוח, וישאל אותם אם מישהו הודיע שנגנב לו מיצובישי אאוטלנדר?... הלא ישנם כל כך הרבה סוכני ביטוח יש בארץ. הוציא ממודיעין אחת ארבע ארבע רשימה ענקית של סוכני

ביטוח, ופתח במסע טלפונים. התקשר לראשון. "תגידי לי, בשבוע האחרון התלונן מישהו שנגנבה לו מיצובישי אאוטלנדר?". "והתשובה היתה: "לא". כך עבר אחד אחד, עד שסוכן ביטוח אחד אמר לו שאכן, בדיוק לפני יומיים התלונן מישהו שנגנבה לו מיצובישי אאוטלנדר. "תן לי את מספר הטלפון של הבן אדם. אני רוצה לדבר איתו", ביקש, והלה נתן לו את המספר. התקשר לאותו בן אדם ושאל אותו: "גנבו לך רכב, מיצובישי אאוטלנדר?". "כן", הוא ענה, "איך אתה יודע?". "מספר השלדה שלה הוא כך וכך?". הלה בודק ברשיון הרכב ואומר: "כן, זה המספר". ואז מספר לו מידוענו את כל הסיפור, ואומר לו: "בוא נפגש, אני רוצה להחזיר לך את רכבך". קבעו מקום מפגש ומיד התחילת הפגישה שאל בעל הרכב הגנוב את היהודי: "כמה אני צריך לשלם לך על הרכב?". "מה פתאום שתשלם לי, גנבו ממך, לא ממני". "וכמה שילמת עליו?". "מאה אלף שקל". "אז מה, כעת אתה נותן לי את הרכב במתנה?". "כן". "אבל אתה יודע, יש דרכים אחרות. קח בקבוק נפט, שפוך עליו, תעלה אותו בלהבות, ותקבל את שווי מהביטוח". אמר לו: "אני לא עושה דבר כזה. לא גונב מחברת הביטוח! ואת הרכב הזה שנגנב ממך, אני מחזיר לך כמו שהוא". בעל הרכב היה אחוז התפעלות: "אני לא מאמין שיש אנשים כאלה בעולם! אתה מחזיר לי את הרכב כך, בלי לקבל כסף?". "כן, אני לא אוציא שקר מפי. החלטתי עם אשתי, שהמאה אלף שקל שחסכנו וירדו לטמיון – יהיו לנו לכפרת עוונות, ובזמן הקרוב נלמד להסתדר בלי רכב". הסיפור המרגש הזה התפרסם והגיע עד לאוזני מפיך תוכניות ברדיו, איש תקשורת מפורסם. התקשרו אליהם מההפקה וביקשו להזמין אותם לספר את סיפורם המרגש והעוצמתי לכל המאזינים. היהודי אמר שהוא צריך לשאול את הרב שלו ויחזיר להם תשובה. הוא שאל את רבו האם ללכת או לא ללכת, והרב אמר לו שילך ויעשה קידוש ה'. הוא אכן התארח בתוכנית הרדיו, ושם סיפר את סיפורו. אחרי כמה שעות קרה דבר מדהים: התקשר אליו נציג של חברת מיצובישי, ואמר שהוא יחד עם חברי הנהלת החברה שמעו את הסיפור ברדיו, ובגלל שעשה להם פרסומת גדולה, החליטו להעניק לו במתנה מכונית אאוטלנדר חדשה מהניילונים. כן, מהליכה בדרך האמת לעולם לא מפסידים!...

אחים יקרים!

הדבק במידת האמת – דבק למעשה בקדוש ברוך הוא, והקדוש ברוך הוא – הוא מקור החיים, ואך טבעי הדבר, שהדבק בקדוש ברוך הוא, יזכה לחיים ארוכים ומתוקנים. האמת היא חותמו של הקדוש ברוך הוא, ובה, באמת, ברא הקדוש ברוך הוא את עולמו. קיום העולם כולו מבוסס על מידת האמת, כפי שרמוז הדבר במילים הפותחות את התורה הקדושה ואת סיפור בריאת העולם (בראשית א, א) "בראשית ברא אלקים", שסופיהן מצטרפים למילה "אמת". ומכיוון שכך, הדובר שקר הרי הוא מהרס את בנין העולם, בזייפו את חותם קיומו, חותם האמת. וביטול האמת אפילו במקצת, משנה את המילה "אמת" ל"מת", ודובר השקר מקרב את מותו שלו. ולהיפך, מי שמקפיד לדבר אמת צרופה, הרי הוא מקיים את חותם הבריאה ואת בנין העולם, וגם הוא ראוי לחיים טובים, ארוכים ומאושרים בזה ובבא, אמן.

בברכת התורה
הרב יואל ארזי

אזור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל ואסתר, ומאיר בן אליהו ומיכל ז"ל

ז"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל ואסתר זצ"ל ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

754

ניתן לתרום באשראי בנדרים פלוס: כולל ערב המרכזי גילה, עבור כולל דרכי חזקיה.

ניתן לקבל קבלה להחזר מס סעיף 46

סיפור לשבת קודש

מקבל את הבזיונות באהבה - זוכה לישועות

המעשה המדהים הבא התפרסם בחודש חשון התש"פ (גליון השגחה פרטית מס' 28) וכי יש בו חיזוק עצום לכל הנחשפים אליו: "שלום, שמי מנחם. הסיפור שלי התרחש בחורף הקודם של שנת התשע"ט. בחודש שבט האחרון, צעדתי ברחובה של עיר בשעה עשר בלילה. זו השעה שבחורי הישיבה קטנה באיזורנו מסיימים את לימודם והולכים הביתה.

והנה, הוא אני ברחוב קבוצה של כשלושים בחורים יצאה במרוצה מבנין הישיבה קטנה, כשנראה שהם מסתודדים ומתכננים לעשות משהו לא שגרתי. מתח ושקט שרר באויר הבטתי בהם, ואז לפתע נשמעה צעקה נוראה. התברר שהבחורים חיכו לבחור מסוים שיצא מהישיבה, ואז כשהוא יצא החוצה, אחד מהם שם לו רגל. הבחור שיצא במרוצה נתקל ברגלו של חברו, השתטח אפיים ארצה ונפל לתוך שלולית מים עמורה, כשהוא סופג מכה חזקה מאד. הוא התרומם לאט, כשהוא נראה נורא. כל החולצה שלו שחורה, נוטפת, הפנים שלו רטובות, וטיפות מים ניתזים ממנו, החליפה סחוטה, הכובע מעוקם, ממש כהמן שחזר לביתו אבל וחפוי ראש. וכל זה - מול שלושים בחורים שעומדים ומסתכלים.

התביישתי בשבילו. ריחמתי עליו, ריחמתי על הבחורים שאין להם מושג איזה עוול הם עשו עכשיו לחבר שלהם, וכמה ה' לא מוותר למי שמצער את חברו. ראיתי שהבחור עלה חזרה לבנין הישיבה, והחלטתי - אני נכנס אחריו, לעודד אותו, לתת לו הרגשה שהוא לא לבד, ולנסות לרכך לו את ההשפלה הנוראה שהוא חש.

כשהגעתי לישיבה ראיתי אותו יושב ובוכה בכי מטלטל. היה לי קשה נורא לראות זאת. ההשפלה שהוא חש היתה כל כך עמוקה. לאחר מכן הבנתי כי זו היתה נקמה על כך שהוא לקח חפצים מהכיתה שלהם לכיתה האחרת, אך מה זה משנה מה הסיבה. כבר באותו יום הבין הבחור כי כולם מחפשים אותו, ולכן החליט הוא לצאת אחרון, על מנת לברוח מהם.

נעמדתי לידו, ליטפתי אותו, ואמרתי לו בעודו בוכה: "עברת עכשיו חוויה משפילה. זה דבר מאד מאד קשה, אני לא מקנא במי שפגע בך ועבר על "המלבין פני חברו ברבים", אבל אתה שנמצא במצב זה, תדע לך שזה זמן מאד מאד גדול. קיבלת עכשיו רגעים גדולים וחשובים. תחשוב מה אתה רוצה לבקש, שתצליח במבחנים לישיבה גדולה, שיהיה לך חברותא טוב, אם מישהו במשפחה שלכם צריך ישועה, רפואה, זיווג, או שעוד לא נפקד בילדים - תתפלל עליהם. זה זמן גדול". הבחור המשיך ובכה, הוא היה נסער מאד, ובכל זאת הקשיב לי!

"יש לי אחות בשידוכים כבר תקופה ארוכה, פניתי אליו, תברך אותה שתמצא את הזיווג שלה. אנא, יש לי קרובת משפחה מאושפזת בבית חולים. אנא, תברך אותה ברפואה שלמה". הבחור השתנק, אבל הצליח לעצור, ולברך את אחותי בזיווג הגון ואת קרובת משפחתי ברפואה שלמה.

עמדתי שם עוד קצת, עד שהיה נראה לי שהו א נרגע מעט, והלכתי לדרכי. יומיים אחר כך עלתה הצעת שידוך הגונה לאחותי, ושבועיים מאז המפגש שלי עם הבחור היא התארסה במזל טוב. וגם מצבה של קרובת משפחתי שבבית החולים השתפר פלאים. היא שוחררה תוך שבוע, וזמן קצר אחר כך חזרה ללימודים סדירים בבית הספר. הברכות התקיימו באופן מפתיע ובמהירות. לא היה כל ספק שהישועות שראינו היו מכח ברכתו של הבחור. חזרתי אל הבחור,

אין נקיון וכפרה יותר מהשומע בזיונו וזוכה לראות ישועות בברכתו

ביום רביעי י"ח שבט התש"פ, מסר הגאון הצדיק רבי אלימלך בידרמן שליט"א שיחה בישיבת "ישועות משה" בברכפלד.

והנה, בסיום השיחה, נישא אליו אברך ירא שמים וסיפר בפניו את המעשה המופלא והמרגש הבא: "אחי התחתן בדיוק לפני שנה, בחודש שבט התשע"ט.

כאשר שבת העליה לתורה שלו כחתן היה ממש כמו בתאריך של היום י"ח שבט. העליה לתורה היתה בבית המדרש הגדול בקרית ויז'ניץ, אלא שבאותה השבת היו בבית הכנסת 10 חתנים. מה שאומר, כי כל עשרת החתנים אמורים לעלות לתורה באותה שבת, ב"ה כן ירבו. המנהג בחסידות שלנו הוא, כי כאשר יש חתן המתכונן לעלות לתורה, מודיעים לו איזה עליה הוא עתיד לעלות, כדי שבעזרת - הנשים יוכלו להתכונן כראוי, על מנת לשמוח ולזרוק סוכריות ו'פקעאלך' על החתן. או אז ממשיך האברך ומספר לרב אלימלך בידרמן שליט"א: "העליות לתורה החלו, כשמכריזים על עליית החתן הראשונה לתורה. בית הכנסת כולה געשה משמחה ומעזרת הנשים נזרקו סוכריות לחב על החתן הנרגש, שעלה לתורה וביך בשמחה.

אחריו עלה החתן השני, לקול ניגוני השמחה של המתפללים, ואיך לא, לקול עשרות הסוכריות הניתכות ארצה ממרוכזי העזרה. השמחה היתה בשמים, כשילדים רכים רבים משתרעים על הרצפה על מנת לאסוף את השלל הרב הנזרק ממרוכזים. ואז, הגיע רגע העליה של אחי לתורה. הגבאי הכריז על עלייתו, אלא שאז אירע דבר לא נעים.

נשות המשפחה שלנו ששהו בעזרת הנשים לא היו מוכנות דים, ולא ידעו כי כל כך מהר יגיע רגע עליית אחי החתן לתורה. מכיוון שכך הם ניסו לחפש את הסוכריות על מנת לזרוק עליו, אך בינתיים אחי החל לעשות את דרכו אל הבימה, כשאף סוכריה לא נזרקת לעברו. אחי שלא הבין מה קורה - מדוע לא נשמעת השמחה מעזרת הנשים ואף סוכריה לא מושלכת לעברו, ניסה להרים ראשו מעלה, בכדי לסמן כי הוא עולה לתורה, אך הבושה היתה גדולה.

אף סוכריה או קולות של שמחה לא נשמעו מעזרת הנשים. היה נראה כאילו הוא חתן מנודה חלילה. אחי התמלא בבושה נוראה, ומרוב הצער שהיה לו, בעודו פוסע לעבר ספר התורה, כיסה את ראשו מאי נעימות והבזיון שחש.

מתח אדיר שרר בבית הכנסת, כשכולם מרגישים את הבזיון הנורא שעבר אחי. לאחר התפילה, נגשה אחותי אל אחי החתן והתחננה בפניו:

"אנא מנך אחי היקה, תמחל לכל הנשים בעזרה שלא שמחו בשמחתך ולא זרקו עליך סוכריות, ותברך אותי.

הרי אתה יודע כי הרופאים קבעו שלעולם לא אזכה בפרי בטן. אנא מנך, עשה למעני לפחות, מחל להם וברך אותי", היא התחננה בכיות.

אחי התרגש מדבריה, מחל לכל הנשים ובירכה בלב שלם. רבותיי, לפני כשבועיים, ב"ח שבט התש"פ, יום רביעי - לאחותנו נולד בן - בדיוק באותו תאריך של הבזיון לפני שנה, לא יאומן! כנגד כל דברי הרופאים.

אלינו. מאיפה? מכתובת בארצות הברית! כן כן, זאת היא המעטפה המיוחלת לה אנחנו מחכים כבר כמה שבועות. בדיוק היום היא הגיעה, בגשם השוטף, בדיוק נפלטה מתיק הדואר או מהתיבה ונחתה על השביל ביום כל כך סוער.

חשבנו שאנו עושים חסד עם הזולת, אך למעשה חסד גדול נעשה עימנו. אותה שעת בוקר שאשתי יצאה בה, לא היתה השעה שבה היא רגילה לצאת. אם לא החסד לידידים, היא לא היתה יוצאת, ואני הייתי מגיע הביתה רק בצהריים. המעטפה היתה עלולה להמשיך להתגלגל בחוץ והירטב בגשם עד אובדנו של הצ'ק החשוב כל כך. ברוך השם שזכינו לראות את השגחתו הפרטית.

(24/7)

גבורה

גדול אדונינו ולגדלתו אין חקר עד מקום שאין יד שכלנו מגעת. וכבר כתב בספר החרדים שכמו שלתינוק קטן שאינו יודע לספר אלא עד עשרה ושיאמרו לו "עד אין חקר ועד אין מספר" יעלה במחו ויציר שמאה הוא אין חקר ואין מספר, וכשיגיע לספר עד מאה יעלה במחו ויציר שאלף או עשרת אלפים הוא אין חקר ואין מספר, כן כל מה שאנו מצירים בדעתנו בגדלת אדונינו לא נשיג לציר אפלו כערך הקטן שאינו יודע לספר אלא עד עשרה. ועל כל פנים ראוי לנו שנזכר תמיד כאשר נוכל גדלת אדונינו עד מקום שיד שכלנו מגעת בראותנו גדל העולם השפל והוא כאין נגד גביה ממנו וגבוה מעל גבוה, וגבוהים עליהם גדודי גדודים ורבי רבבות עד אין חקר ועד אין מספר, והכל כאין נגד גדלת אדונינו. ונאמין באמונה שלמה שאין יד שכלנו מגעת להבין ולציר גדלת אדונינו אחד מני אלפי אלפים ורבי רבבות ואין אנו רשאים לחשב בו כלל, כמו שכתוב בפתיחת אליהו, לית מחשבה תפיסא בך כלל. וכן אמר המשורר, חקר פעליו, רק אליו אל תשלח ידך. ומחשבה זו מועלת בהצטרף לחשב כנגדה פחיתות האדם ורב טובת ואהבת הבורא אליו, היא תעורר את האהבה והיראה והענוה והשמחה, וזוהו נמשך כל היהדות ויראת ה' טהורה. אשרי הגבר שיתמיד במחשבה זו מעת לעת, והיא גופה מצוה וגוררת מצוה ושמירה מכל חובה ושעה ועבודתו עבודה שלמה. וזו היתה מדת חסידים הראשונים, שהיו שוהים שעה אחת קדם כל תפלה (ברכות ל ב). לחשב בגדלת הבורא ופחיתות האדם, ואחר כך עומדים להתפלל כאשר יאות ליתוש העומד לשרת לפני מלך רם ונשא אים ונורא. זה כלל גדול בתורה, וזה כל האדם:

והנה הקדוש ברוך הוא לו הגדלה ולו נאה הכבוד והוא חלק מכבודו לברואיו וצוה לחלק כבוד כל אחד ואחד למוי שגדול ממנו, כגון לאב ואם ורב ומי שגדול ממנו בחכמה או במונין, וכן האח חיב לכבד את אחיו הגדול ממנו, וכדומה כל הגדול מחברו חברו חיב בכבודו, שכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה (פסחים פג, ק"ג, ב) מנין ליועד בחברו שהוא גדול ממנו שחיב לנהג בו כבוד, שנאמר (דניאל ד ו) כל קבל די רוח יתירא השתכחת בה. והמבזה למוי שהוא חיב בכבודו הרי הוא כמבזה את הקדוש ברוך הוא שצוה על כבודו:

ואין ראוי לאדם לבקש גדלה, שהרי אמרו (פסחים פג, א): רבנות מקברת את בעליה, כי לא ינקה מרעת הגאווה כי רבה כי אם בכח וחיל ובמלחמה תדירית, אבל ראוי בכל עיר ועיר שימנו עליהם אחד לגדול שינהגם וינהלם ובעצתו ינחם. ויזהרו מאד בכבודו ולא ימרו את דברו, אפלו אם כלם שוים במעלה יתנו הגדלה לאחד שיהיה כמלך בגדוד. וכן בכל בית אחד יהיה גדול הבית והגדול יטל עצה מן הקטן והקטן יכבד את הגדול ולא ימרה את פיו, כי זה כלל גדול לישוב העולם ולתקון הערים ולשלום הבית, שאם היו אומרים העולם למה ימלך זה למלך עליו וימשל בנו להמית ולנתץ ולנטש ומה יתרון לו עליו נהיה כלנו מלכים היה נחרב העולם. וכן בכל עיר ובכל בית צריך שיהיה אחד גדול ומנהיג, על פיו יחנו ועל פיו יסעו. צא ולמד מתכונת הגוף שהראש למעלה ואם היו אומרים הרגלים למה יהיה הראש למעלה אנו רוצים למעלה, היה הגוף בטל, לכן לא יהיו כלם ראשים אלא על פי הרב ימנו ראש אחד וזוהו יהיה שלום בחילם שלוה בארמונותם:

(פלא יועץ)

סיפרתי לו על הישועות שלנו, הזמנתי אותו לווארט ולא יחסין. הוא השתתף גם בחתונה.

הבחור עצמו קלט איזו טובה עשו עימו מן השמים, והוא הצליח למחול לחבר שלו. באותם רגעים שהיה מהנעלבים ואינם עולבים, פשוט הקפיצו אותו בכמה דרגות. הוא היה כמו גדול בישראל שברכותיו מתקיימות.

פירסמתי את הסיפור, ואז לאחר כמה חודשים, בחודש אייר התשע"ט קיבלתי טלפון מרב גדול, מורה הוראה: "שלום, דע לך שהתחזקתי מאוד מהמעשה, ובעקבות כך הצלחתי לעמוד בנסיון דומה שהביא לי ישועה מעל הטבע. בערב פסח האחרון התקשר אליי אחד מהקהילה שצעק עלי וביזה אותי בטלפון על כך שלא הבאתי לו קמחא דפסחא מוכבד. היה לי מה לענות לו, אך נזכרתי במעשה, קיבלתי את הבזיון ושתקתי. מיד ביקשתי שבדכות כך יהיה כעת נס לכלתי הנמצאת במצב חירום קשה בחדר הלידה. והנה, לאחר דקות בודדות מתקשרים שהיה נס גלוי והתינוק נולד בריא ושלם, ואני ידעתי בזכות מה זה. כוח הבזיונות והבושה הוא החזק ביותר, ההופך ברכת יהודי פשוט לברכת צדיק!

נזכה להתחזק באמונה שכל מה שעובר עלינו הכל בהשגחה פרטית מאיתו יתברך, 'עלובין ואינם עולבין שומעים חרפתם ואינם משיבין עושים באהבה ושומחים בייסורים עליהם נאמר ואוהביו כצאת השמש בגבורתו!' (ויצא עמו בששון)

מעטפה על השביל

עברנו לבית חדש בעפולה, ונזקקנו לערוך בו כמה שיפוצים חשובים. ידענו שמעטפה מארצות הברית היא המחאה של שנים עשר אלף דולר נמצאת בדרך אלינו, וחיכינו לה בכליון עיניים. כל פעם שיצאנו מהבית בדקנו מה קורה בתיבת הדואר. זהו סכום לא קטן, וכמה וכמה דפיקות לב ליוו את הציפיה הזאת. לא היינו בטוחים שהמשלוח בדואר מספיק מוגן בשביל סכום כזה. כל יום כאשר יצאנו מהבית בדקנו את תיבת הדואר. זה הפך לפעולה אוטומטית. יוצאים, בודקים, רואים שעוד לא הגיע וממשיכים הלאה.

יום אחד אנחנו שומעים ששכנים שלנו מבודדים. יש להם בבית ילד שהוא חולה מאומת, וכל המשפחה עם ההורים, העוללים, הפעוטות, הילדים והטף, מסתגרים יחדיו בתוך ביתם. בעפולה גם אנשים שגרים במרחק של כמה רחובות זה מזה עדיין נקראים שכנים. אשתי רצתה לעזור להם בכל ליבה, והיא החליטה להביא להם דיסק מעניין לילדים וכמה חוברות יצירה שיעסיקו את ילדי המשפחה המסוגרת ויאפשרו קצת מנוחה להורים.

היא יצאה בשעת הבוקר, כמובן בדקה בתיבת הדואר אם הצ'ק הגיע, וכמו תמיד, גם הפעם לא נמצא. גשם שוטף ירד בחוץ, והיא מיהרה להביא לשכנים את התעסוקה המאווררת. בדרך חזור, עם הרגשה נעימה ומרוכמת שהצליחה לעזור קצת, היא מבחינה בשביל הכניסה לבית במעטפה מקומטת. היא מרימה את המעטפה ורואה שהיא ממוענת

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח יכולת להמשיך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. תבורכו מפי עליון!

<p>לזיכוי הרבים: בית הוראה יחווה דעת - מענה הלכתי 24 שעות, *6730</p>	<p>נא לבקש רחמים על יעקב בן מיכל לרפ"ש!</p>	<p>לע"נ נעימה בת ככב</p>
<p>לרפואה שלמה: מיכל בת שמחה, אירן נחמה בת ציונה ודבורה בת אסתר, נרין מיהה בת מרסל מיישה, משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה, יחזקאל בן ג'ונג'ון, רות בת בתיה, רחל חיה בת גאולה, שלום בן צפורה, אברהם בן דולת, אהרון בן מרים</p>	<p>מי שיכול ללמוד או להתפלל לע"נ מיכאל בן שרה שהיה אדם יר"ש ולא השאיר זרע אחריו</p>	<p>לע"נ ככב בת גוהר</p>
<p>נא להתפלל לרפואת שלום בן תהילה שרה מרסל</p>	<p>נא להתפלל על הרב ישראל בן אסתר לרפ"ש!</p>	<p>העלון לע"נ: עזרא בן מזל ואברהם בן רחל</p>
<p>נא להתפלל להצלחה בכל העניינים ולפרנסה טובה ליהונתן בן חנה</p>	<p>נא להצלת: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'מילה</p>	<p>שדכנית (לבחורים מגיל 30+): א-א-21:00 - 22:30 טל: 03-6766049</p>
<p>לעילוי נשמת: משה בן מהין, זוהרה בת שמחה עפרה בת יהודית, נפתלי בן רחל, רחמים בן חנוס בשי, יהודה בן יוקטוריה, זבולון זאב בן שפרה, רחמת בת גוהר, ברוך בן אסתר, מרדכי בן רבקה, שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רחל בת זוליקה, רותם בן סליה, ככב בת גוהר, נעימה בת ככב, חנה בת נושא, מרים בת יצחק, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהר.</p>	<p>נא להתפלל לזווג של קיימא! יחזקאל בן מהין ורעייתו כרפמיט בת שרה, מנשה בן טובה ורעייתו, הרצל בן כתון ורעייתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר ורעייתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, ירון מנשה בן פנינה ורעייתו. עבבל ג'מילה בת מרגלית לבנים זכרים, דניאל בן מהין ורעייתו, יוסף חיים בן שרה ורעייתו. יעקב אליהו בן רחל חיה ורעייתו.</p>	<p>שידוכי "חסדי שרה" בימים א', ג', ד' ה' בשעה: 21:00-22:00 058-3297225 שידוכים לשם שמים למגזר החרדי לנישים: 053-4110655 לגברים: 053-4163681 ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד c9595@okmail.co.il</p>
<p>נא להתפלל לרפואת פנחס בן שמחה</p>	<p>העלון להצלחה בכל העניינים, לפרנסה ברווח ולזווג הגון ליוסף בן שולה</p>	<p>מוהל מוסמך לשם שמים (בחינם) בהמצלת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסמך לשם שמים, תלמידו של הרב אורן: 058-3207037. אברך מוהל מוסמך לשם שמים 052-7646963.</p>

גליון

574

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

פרשת משפטים תשפ"ה

בייסורים עזים, ואף כשכבר קם מהמיטה, היה זה כדי לעזור ליהודי... הרופאים התפלאו מאוד מרצונו העז לקום ולעזור לאחרים, אך נכדו שהביא אותו לבית החולים אחר שעות של עזרה לזולת מתוך ייסורים מרים וקשים, ידע כי פעולתו הראשונה אחר שישתקם מעט, תהיה גם היא עבור הזולת...

בשנות בחרותו בישיבת פוניבז', ניגש אליו אחד מבחורי הישיבה וביקש ממנו שילמד איתו חברותא, "אני לומד עם בחור אחר צעיר תמורת תשלום סמלי" - אמר הבחור לרבי יעקב - "אני אתן לך פרוטות אלו, ותמורתן תלמד איתי חברותא...". הם למדו יותר משנה, ובכל שבוע היה הבחור מעביר לרבי יעקב את המשכורת שקיבל מהורי הבחור הצעיר. כשהסתיימה תקופת החברותא, מסר רבי יעקב לבחור מעטפה ובה כל הכסף שנתן לו במשך השנה כולה, הבחור היה המום, "הרי כך סיכמנו שאני משלם לך את משכורתי... נתתי את הכסף בלב שלם...". "לא היה בכונתי כלל לקחת ממך תשלום עבור הלימוד איתך" - הסביר לו רבי יעקב - "לקחתי ממך כל שבוע את הכסף רק כדי שתרגיש בנוח ללמוד איתי, ולא תרגיש חלילה כאילו אני עושה לך טובה...".

ישרותו של הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל ביושבו על כס הדיין, ידועה היא וברורה ואינה צריכה לראיה ולעדות. על אף אופיו הטוב והרחום, לא חת ולא זע מאיש, והיה פוסק לחובת החייב בלי חת ומורא. אין מקום לחמלה ורחמים בדין תורה... אלא שבנו, יבלחט"א, הגאון רבי **מרדכי שמואל** שליט"א מספר שפעמים רבות אחר דין תורה, היה אביו שולח מעטפה עם כסף לבעל דין שיצא חייב בדין, והסביר: "על פי הלכה הוא חייב, אבל אני יודע שאין לו מהיכן לשלם את מה שחייבתי אותו בדין...".

יהודי בא לנחם במעונו של מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי **גרשון אדלשטיין** זצ"ל, על פטירת אחיו רבי יעקב, וסיפר: "נסעתי פעם באוטובוס עם משפחתי ולא היה מספיק כסף ב'רב קו' של הילדים. כשהנהג הבחין בכך הוא הטעין בעצמו את ה'רב קו' על חשבונם ושילם עבור הילדים. "מדוע אתה עושה כך...?" - שאלתי אותו. "אני מ'רמת השרון' וקשור לרב אדלשטיין" - ענה בפשטות. "הרב אדלשטיין הורה לך לנהוג כך?" - המשכתי לשאול בסקרנות. "לא",

ואלה המושפטים אשר תשים לפניהם (כא, א)

אומר היה הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל: התורה הקדימה מיד אחר מתן תורה את המצוות שבין אדם לחבירו, דינים ומשפטים המצויים בין בני אדם, ולא מצוות שבין אדם למקום, וזה כדי להורות לנו שקיום התורה תלוי בראש ובראשונה במידות טובות ובהנהגה ראויה עם בני האדם, וזולת זה לא ישוו המצוות שבין אדם למקום.

* * *

ראויים הדברים הנ"ל למי שאמרם, שהרי מידותיו וטוב ליבו של הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל [היארצייט שלו ביום ג' הקרוב - כ"ז שבט] האירו באור יקרות, ו'אהבת ישראל' שבערה בו, היתה נר לרגליו בכל הליכותיו, והיא קרנה והקרינה לכל המסתופפים בצילו... סיפור חייו, הוא סיפור אחד ארוך של מידות טובות ומסירות עבור השני, וקשה לדוג סיפור אחד מיני רבים, ובכל זאת בחרנו סיפור אחד שמעיד על ליבו הענק של רבי יעקב, הלב של כלל ישראל...

פעם עלה על כיסא כדי להוריד יין להבדלה, לפתע נפל מהכסא. הוא לא יכול היה לזוז מרוב כאבים, וביקש מנכדו שירים אותו וישיב אותו על כסא, וכך לראשונה בחייו הבדיל בישיבה. לאחר ההבדלה, ראה נכדו שהוא מתיימר, ושאל אותו האם לקרוא לאמבולנס, אך הוא סירב בכל תוקף, "הזמנתי אנשים, הם יחכו לי...". - הסביר את סירובו, וביקש שיקח אותו לסלון, שם הוא עתיד לקבל קהל... היה זה מוצאי שבת חורפית, וכך הוא ישב כשהוא מיוסר וכאוב שלוש וחצי שעות (!!!) וקיבל את כל האנשים שהוזמנו מראש. הוא שמע את מצוקתו של כל אחד ואחד בסבלנות הרגילה כאילו לא אירע דבר, ואיש מהקהל לא שם לב שהרב מיוסר... אחר שנגמרה ה'קבלת קהל', לא לפני שבירר שאין עוד ממתינים, ביקש מנכדו שימהר להזמין אמבולנס, וכשהאמבולנס הגיע, ביקש להתעכב מעט, כי נזכר שהבטיח למאן דהוא לכתוב לו מכתב עוד הערב... בירידה מהבית, הוא רעד מאוד, שאלתי אותו, מספר נכדו, אם קר לו, הוא ענה שלא קר לו אבל מאוד כואב לו, והכאבים בלתי נסבלים... כשהגיע לבית חולים, התברר שנשבר לו האגן, ובהעדר תרופה, הוא שכב כמה חודשים

* * *

סיפר המגיד המישרים, הגאון הצדיק רבי **יצחק קולדצקי** שליט"א [חתנו של מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל], כי פעם נכח יחד עם סבו מרן ה'סטייפלער' זצ"ל כאשר הגיע לביקור נימוסין בבית אחד הנכדים.

בעת הביקור ישב שם אדם זר שלא מבני המשפחה, והסטייפלער, שלא כדרכו, שתק כל הביקור מבלי לדבר אף לא מילה אחת של דברי תורה. מאוחר יותר הסביר, כי חשש שהאדם הזר שישב שם אינו תלמיד חכם, לכן לא רצה לדבר בפניו דברי תורה שלא לביישו. "הוא יחוש שכולם יודעים ללמוד חוץ ממנו", אמר.

מעשה זה נורא הוא למתבונן בו! הרי ידוע ומפורסם לכל, עד כמה כל רגע היה מחושב ומנוצל אצלו עד קצה היכולת ממש, לשקידת התורה ועבודת השם, ואילו כאן העדיף לשתוק במשך כל עת הביקור, ובלבד שלא תהיה חלילה על חלישות הדעת, או יחוש מאן דהוא פגוע מכך שאינו מבין על מה מדברים. כמה רגישות לזולת מונחת כאן!

* * *

מרן הגאב"ד הגאון רבי **ניסים קרליץ** זצ"ל סיפר, כי בצעירותו הלך פעם לחלות את פניו של מרן שר התורה, הגאון רבי **דוב בעריש וידנפלד מטשעבין** זצ"ל, והושיט לו את ידו לשלום וברכה. אולם הגאון מטשעבין נמנע מלהחזיר לו יד, ורק הנהן בראשו... ומיד נימק: "אמנם אני רוצה להשיב לכם יד, אך היות ואינני בקו הבריאות, והרופא טוען שאני עלול להדביק את סובבי בניגעה, אני מוכרח להודיע על כך מראש, כי יותר יש לאדם להיזהר בעצמו שלא יזיק משלא יזקק...". רבי ניסים התפעל עד מאד מתשובתו של הגאון מטשעבין, וציין לשבח את מידת הנקיזות וההגינות שישנה בהנהגה זו!

מפליא להיווכח כמה נאות דרכיהם וכמה מתוקנים מעשיהם של צדיקים! קומתו התורנית של התלמיד חכם ושלמותו בתיקון המידות, משתלבים זה בזה וכרוכים זה בזה. כי כדי לבוא לשלימות בתורה מוכרחים להיות יפי מידות וזהירים קלה כבחמורה בכבוד הזולת. [מתוך 'אוצרותיהם אמלא']

* * *

הרב **שלמה לורינץ** זצ"ל מספר בספרו על מרן הגרא"מ שך זצ"ל: "כבר הזכרתי את אשר שמעתי ממרן, כי גדלות בתורה כרוכה בקשר בלתי נפרד עם גדלות במידות טובות. ואכן, רבינו היה 'נאה דורש ונאה מקיים', ומלבד גדלותו בתורה, ועם היותו כל כולו שקוע בתורה, היה דבוק במידת החסד ברמ"ח איבריו ושס"ה גידיו. צא ולמד מה העיד עליו המשגיח רבי **יחזקאל לווינשטיין** זצ"ל, שאמר על רבינו שהוא "בעל חסד הגדול שבדורנו". וידוע עד כמה נזהר

ענה, "אבל מי שקשור עם הרב אדלשטיין כך נוהג...!". מרן רבינו הגרי"ג זצ"ל התפעל מאוד מסיפור זה.

[מתוך 'לקראת שבת מלכתא-הרב ישראל ליוש']

* * *

ככל שאדם יותר גדול בתורה, ככל שהוא יותר מרומם מהבלי הזמן ופרוש מענייני עולם הזה, כך הוא אמור להיות זהיר יותר ב'בין אדם לחברו', מהודר יותר בבחינה של 'פניהם איש אל אחיו'. את שלימות המידות המופלאה הזאת ראינו אצל גדולי ישראל. כל מי שזכה להסתופף קצת בצילם של חכמי התורה, יכול היה להבחין בזהירותם הגדולה ברגשות הזולת, והיאך מקפידים שלא לגרום כל צער ועגמת נפש לשום יהודי.

* * *

מעשה מופלא מסופר על מרן ה'חזון איש' זצ"ל, המורה על רגישותו הרבה: ביום מן הימים, בעת שהלך ה'חזון איש' את הליכתו היומית בקצה העיר לצורך בריאותו, הופיעה לקראתו אישה מרת נפש ומסרה לו דמי פדיון כדי שיתפלל בעדה. היא הושיטה לו עשרה שילינגים [שילינג היה מטבע חשוב באותם ימים], והוא לקחם ממנה. כשעמדה ללכת, אף הוסיף לברכה בטוב לב ובמילים מרנינות, עד שהיה ניכר שנגרמת לה קורת רוח ושמחת נפש. התלמיד שליווה אותו בהליכתו, וידע עד כמה נזהר רבו לא להזדקק למתנות בשר ודם, השתומם על המראה. ה'חזון איש', שכנראה הרגיש בהרהוריו, הסביר לו את פישרו: "גם אני מצווה לגמול חסדים! זה החסד שיכולתי לעשות במקרה זה, לעבור על הנהגתי הקבועה כדי לגמול חסד עם נפש מישראל...".

* * *

זהירותו של הגאון הצדיק רבי **דוד יונגרייז** זצ"ל, ראב"ד ה'עדה החרדית', ורגישותו הרבה לכבודם של הבריות, היתה לאות ולמופת. סיפור אחד מני רבים המעידים על כך, סיפר הגאון רבי **ישראל אהרן קופשיץ** זצ"ל מראשי ישיבת 'תורה אור': "רבי דוד קבע את מקום תפילתו בבית הכנסת שבשכונת בתי אונגרין בירושלים. לאחר התפילה בשבת היו המתפללים עוברים על פניו של רבי דוד, כדי לאחל לו 'א גוטען שבת'. שבת אחת, לאחר שסיימו כל המתפללים לעבור על פניו, צעד רבי דוד בצעדים זריזים אל מחוץ לבית הכנסת, התקדם אל עבר אחד הבתים בפאתי השכונה, ונקש בעדינות על הדלת. בני המשפחה שפתחו, נדהמו לגלות את רב בית הכנסת, ראב"ד ירושלים, עומד בפתח ביתם. רבי דוד הסביר בענווה ובפשטות: "הנה כעת עברו המתפללים לאחל לי 'א גוטען שבת', אחד הילדים בשכונה, כמדומה שהוא בן משפחתכם, עבר גם הוא, אך בדיוק באותו רגע עיכבני אחד המתפללים בשאלה הלכתית, ומחמת כן לא השבתי לו כהוגן על איחוליו, באתי, אפוא, לכאן כדי להשיב לו 'א גוטען שבת'...".

המשגיח מלהוציא מפיו איזו גוזמא שאינה עולה בקנה אחד עם האמת הצרופה.

פעמים אירע, שדפקו על דלתו של מרן בשעה 2:00 בלילה. בני הבית כבר ישנו, והוא פתח את הדלת בעצמו וקיבל את השואל. כששאלוהו, מדוע הוא מקבל אנשים בשעה כל כך מאוחרת, הרי זה מעל לכוחותיו ומעבר למקובל, השיב מרן: "כך ראיתי ולמדתי אצל דודי, הגרא"ז מלצר. במשך כל 24 שעות היממה צריכים להיות מסורים לציבור ולפתוח את הדלת, גם כאשר דופקים באמצע הלילה. אי אפשר לדעת, יתכן שבא אדם עם לב שבור ועומד מאחורי הדלת... מספק, אני פותח את הדלת לכולם ומקבל את כולם".

כאשר היה מרן במצב של חולשה, נהגו בני הבית לתלות על הדלת מודעה, כי מרן חולה ואין באפשרותו לקבל קהל. כאשר ראה מרן שאין מגיעים אנשים כמו תמיד, דרש וחקר לסיבת הדבר, ונאלצו לגלות שתלו פתק על הדלת. מרן יצא והוריד בעצמו את הפתק, באומרו: "אצלי אין הגבלה, כל אחד יכול להיכנס, בין אם אני מרגיש טוב ובין אם לא".

פעם הבחנתי כי מרן מתאמץ מעל לכוחותיו וחלש עד מאד. לשאלתי, הוא ענה שבאמת הוא נמצא במצב של כלות הכוחות. ידעתי שמרן לא ייסע לנופש בפנסיון או במלון, ולכן הצעתי לו לשהות בביתי משך כמה ימים, מנותק מן הציבור וטרדותיו, ויוכל לנוח שם עד שישוב לכוחותיו. באותה תקופה גרתי ברחוב השומר בב"ב, השטח סביב ביתי עדיין לא נבנה, והיה מנותק ומרוחק מכל העיר בני ברק. אמרתי לו, שהזמנה זו היא על דעת אשתי, אשר תשמח לארח אותו. אך מרן סרב להצעתי ואמר לי: "אסור לי להיות מנותק מן הציבור, אסור שמישהו יזדקק לי ולא ימצא אותי. אתה רוצה שאהיה במקום נסתר, שאף אחד לא ידע על מקום המצאי, אך אני צריך להיות בביתי, כדי שאוכל לעזור למי שנזקק לכך, למרות חולשתי".

בהזדמנות כלשהי שאלתי את מרן: "אנשים רבים פונים אלי בבקשות, ואני טרוד בזה מאד עד שלא נותר לי זמן. אינני מדבר על מנוחה, אלא על זמן ללמוד. נוסף לכך, קורה לפעמים שאינני מסוגל להכין את נאומי ואת החומר שאני חייב להכין לכנסת [הייתי יושב ראש ועדת הכספים, ותפקיד זה דרש ממני ידיעות רבות בנעשה]. באים אנשים, יחיד ועוד יחיד, ולוקחים ממני את הזמן המועט שעדיין נותר לי".

"נוסף לכך" - אמרתי למרן - "פניות רבות מאלה המגיעות אלי, אינן שייכות בכלל לנציג ציבור. יש פניות ששייכות לעורכי דין, ויש פניות השייכות לעסקנים אחרים, ולא דווקא לחבר כנסת. אם כן" - שאלתי - "האם מותר לבני ביתי להשתמש באיזו צורה שהיא ולומר שאיני יכול להתפנות עכשיו וכדו', כדי שאהיה פטור מלקבל אותם?".

מרן חשב זמן רב, ובענוותנותו הרבה הוא אמר לי כך: "במה שנוגע אליך אינני יכול לפסוק, אבל ברצוני לומר לך מהו הנהוג שלי. גם אני טרוד" - אמר מרן - "עלי להכין שיעורים,

אני צריך ללמוד, וכואב לי מאד מאד כאשר אני מתחיל ללמוד, נכנס לסוגיא ומרוכז בסוגיא, ואז אני צריך להפסיק, אבל אני מפסיק!... אם מישהו בא אלי באיזה עניין שיהיה, אני מפסיק!".

המשיך מרן ואמר: "אתה טוען, שישנם דברים אשר אינם שייכים אליך. גם אלי באים בדברים שלגמרי לא שייכים אלי, ואספר לך סיפור אחד: אתמול בערב באה אלי אישה ואמרה לי: 'רבי, אני רוצה שתלמד אותי בקצרה את העניין של אמונה פשוטה'. התפלאתי מאד, כיצד זה שייך אלי, ללמד אישה ענייני אמונה פשוטה? אבל לימדתי אותה בקצרה מה היא אמונה פשוטה. היא הודתה לי ועזבה. לאחר כרבע שעה חזרה אותה אישה ואמרה לי: 'רבי, אני פוחדת שאשכח מה שלמדתי. לכן הבאתי מחברת ועפרון, ואני מבקשת שתרשום לי, כדי שאם אשכח, אוכל להסתכל במחברת'...".

המשיך מרן וסיפר: "לקחתי את המחברת, ורשמתי לה מה שלימדתי אותה בעניין אמונה פשוטה. לאחר רבע שעה היא הופיעה שוב, וטענה, שקשה לה לקרוא כמה אותיות שלי, והיא חוששת שלא תדע לקרוא, ומבקשת שאתקן. ואכן, תיקנתי... כך חזרה אותה אישה שוב ושוב, ובכל פעם עשיתי מה שביקשה...".

"וכל כך למה?" - הסביר מרן - "ראיתי שאישה זו קצת עצבנית, ובכך שעזרתי לה הרגעתי את עצביה. דבר נוסף, חשבתי, כי בזה אני עושה טובה לבעלה, אם היא תהיה רגועה - זו טובה לבעלה".

מרן סיים את דבריו: "כך אני נוהג. על אף שאין זה שייך אלי, ואין לי את הזמן, כך אני עושה. אך אצלך השאלה היא הרבה יותר קשה... כיון שהנך שליח ציבור, אני מניח שהטרדות שמטרידים אותך רבות יותר מאשר אצלי, ולכן אינני יכול לפסוק לך".

מובן, שבדבריו כבר קיבלתי תשובה ברורה. פשוט התביישתי, התביישתי מאד, כי עשיתי קל וחומר: אם מרן שהוא גדול הדור, וכל רגע שלו חשוב וקדוש יותר משעות רבות של אדם אחר, מתמסר כל כך לאנשים, ממש כאב לבנו יחידו... קל וחומר... והשתדלתי לנהוג בהתאם לכך. וכי מה עניינו של מרן ללמד אישה אלמונית אמונה פשוטה? הרי היא יכולה ללמוד זאת ממורה בסמינר... אך כפי שכבר אמרנו, כך נוהג אבא עם בתו. לבת לא מסרבים. ואצל מרן כל אחד היה בן או בת... רגיל הייתי בביתם של הרבה אנשים גדולים, אך דברים כאלה - המסירות ללא גבול לכל יחיד ויחיד, הטרחה על כל יחיד, וכפי לשונו של מרן: "אבא לא שולח בן לבד" - ראיתי רק אצל מרן.

כשם שהתמסר במסירות נפש לכל יחיד ויחיד, ממש כאב לבנו יחידו, כך דרש זאת גם מנציגי הציבור. כאשר דיבר איתי על תפקידי כאיש ציבור, והדריך אותי בענייני ציבור, היה מסיים תמיד באומרו: "דע לך: הדאגה לצורכי היחיד

היא החשובה ביותר. אי אפשר לעבור על זה, ואין זה תירוץ שטרודים בענייני ציבור."

בעל חנות מחולון, אשר מרן הרגיש הכרת הטוב כלפיו, אירס את בתו, ובא למרן לקבל ממנו ברכת 'מזל טוב'. מרן איחל לו 'מזל טוב', ואחר כך שאלו: "האם אוכל לעזור לך במשהו?". אמר לו היהודי: "אני זקוק להלוואה. יש בירושלים קופת גמ"ח גדולה, אבל הם אינם מכירים אותי. אולי מרן יכול להמליץ בעבורי?". מובן שמרן השיב שיעשה כדבריו, וימליץ עבורו באותו גמ"ח. אך מרן לא רק המליץ. הוא קם ונסע לירושלים, סידר עבורו הלוואה גדולה, ולמחרת הודיע לו: "סידרתי כבר את ההלוואה, כעת עליך רק לגשת ולקבל את מה שביקשת...". היהודי היה מופתע: "מעולם לא עלה על דעתי להטריח את מרן, הלא ביקשתי רק המלצה, אם מרן היה רק כותב שתי שורות, זה היה מספיק!". חייך מרן ואמר: "אם רוצים לעזור, צריך לעשות עם כל הלב, כמו שעוזרים לבן. לא יוצאים ידי חובה בהמלצה, צריכים לסדר הכל מתחילה ועד סוף..."

[מתוך הספר 'במחיצתם']

כִּי יִתֵּן אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ כֶּסֶף או כֶּלִים לְשִׁמּוֹר וְגָבַב מִבֵּית הָאִישׁ (כב, ו)

חלק נכבד בפרשתנו עוסק בענייני ממונות. הזהירות בממון הזולת הוא ענין יסודי במצוות שבין אדם לחברו. גדולי ישראל ידועים בהקפדתם הרבה בממון שאינו שלהם כמאמר חז"ל (סוטה יב). 'צדיקים ממונם חביב עליהן... לפי שאין פושטין ידיהן בגזל'.

* * *

הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל היה ידוע בדקדוק ההלכה ובזהירותו המופלגת בענייני ממונות וחשש גזל.

מספר תלמידיו: ה'שטיבל' של גור ברחוב 'יהודה הלוי' בבני ברק, גובל עם רחובות 'בלוי' ו'יהודה הלוי', ולצידו קיים מעבר דרך בנין מגורים, שרבים חולפים בו לקצר את הדרך מ'בלוי' ל'יהודה הלוי'. רבי אברהם היה נכנס לשם תמיד דרך החצרות להתפלל בבית המדרש, כי זו הייתה הדרך. פעם אחת ביקשתי לעבור אתו יחד, אך הוא מיאן, ועיקם את דרכו באריכות. הוא הסביר: "הרי אנו לא הולכים עכשיו לבית הכנסת, אלא לרחוב הגובל, ואיך נעבור דרך החצר שאינה שלנו".

ר' אברהם הלך עם קבוצת תלמידים, וגשם זלעפות החל שוטף. הם נכנסו לחסות תחת גג באחת החצרות. אחד הבחורים רצה להדליק את החשמל בחדר המדרגות, ר' אברהם מנע ממנו בנימוק ברור: להיכנס - מותר [א.ה.ה. מהתנאים שהתנה יהושע, ב"ק פא. יעו"ש], אבל להדליק את האור - הרי זה כבר עולה כסף, ואין היתר לכך.

באחד הערבים הקיציים, ר' אברהם דפק בביתו של שכן בבנין סמוך לשוחח אתו לצורך טובה לאחד ממשפחתו של ר' אברהם. השכן הביט עליו ותמה: "מדוע הרב נוטף זיעה? מדוע עליתם במדרגות ולא במעלית?!"

ר' אברהם השיב: "כיון שעליתי רק לצורכי, ולא בשבילכם ולצורכם כלל, אין מן הראוי שאשתמש במעלית השייכת לכם..."

החברותות של ר' אברהם, נכחו פעמים רבות בעת שהרים טלפונים לבקש רשות מאנשים להשתמש בספר שלהם, למרות שהספר היה כבר אצלו, וזאת מכיון שלא שאל מראש רשות לשימוש לאנשים נוספים שבאו ללמוד עימו בביתו, ולכן לפני שעיינו בספר ביקש שימתינו רגע, הרים טלפון לבעל הספר וביקש אישור גם על כך.

ר' אברהם סיפר לאחד מהרמ"ים בישיבה, כי נגנבו מחדרו אלפיים דולר שעמדו אצלו כפיקדון לעשות בהם צורכי רבים. זה היה אצלו מקרה חריג, מעולם לא היה לו בישיבה סיפור של גנבה, ומה קרה עכשיו? עכ"פ, ר' אברהם מסר לידו אלפיים דולר אחרים שהשיג לשם השבת הפיקדון, וביקש ממנו שיעבירם למפקיד. ואז ר' אברהם הוסיף בנימה אישית [שלא כהרגלו] וגילה את אוזנו, כי ערך חשבון נפש על המקרה הנדיר, והעלה כי לפני כמה ימים נקש על דלת חדרו אברך חשוב, שביקש תרומה של אלפיים דולר בדחיפות: "בעיקרון אני מכירו כאברך נזקק, וכבר סייעתי לו בעבר כמה פעמים, והפעם היו לי חשבונות נכונים שלא לתת לו בשום אופן. אבל, כנראה שעם כל זאת, הייתה מעורבת בזה נקודה כל שהיא של חיסרון ברחמים, והנה תובעים אותי על כך משמיים! לכן אני מבקש ממך שאחרי שתחזיר את האלפיים דולר למפקיד, אני אשלח אתך אלפיים דולר [נוספים] לאברך נזקק פלוני, שלא קיבל ממני".

הת"ח נטל את הכסף בשתיקה ויצא להשיב למפקיד. המפקיד ששמע שהכסף נגנב מר' אברהם, והוא שולח לו עתה תשלום מכיסו, מיאן ליטול את האלפיים דולר, כך שאותם אלפיים דולר שנשלחו למפקיד חזרו לר' אברהם, והם אותם שיצאו אח"כ לדרכם - לבית האברך הנזקק... לפני שיצאו לבית הנזקק, פתח ר' אברהם את פיו שנית: "אם נמצא שאכן נתבעתי משמים, הרי שנקשרתי לתקלה שקרתה - לגניבה, כי בגיני ומחמתי התגלגלו הדברים שבסופו של דבר יהודי גנב ונכשל [לא הכשלתי אותו אבל יש קשר כחוט השערה בינינו...], ואם כן, אנו מכוונים שזכות הצדקה, שאתה הולך עתה לקיים עם האברך הזקוק לאלפיים הדולר, תהיה לטובתו של הגנב... וה' יעזור כי ישוב בתשובה מחרפתו".

שימו לב! - רבינו חשש שהייתה בליבו איזו שהיא נקודה של אכזריות... ונקודה זו הביאה כ"כ הרבה רחמים לעולם - רחמים על גנב שפל, ורחמים על אברך נזקק... אוי... חטאים של צדיקים...

[מתוך - 'ויאמר הנני']

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

או צרות הפרשה

פרשת "משפטים"

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" [כא, א]. התקווה שהתממשה...

"אתה נגלית בענן כבודך על עם קדשך לדבר עימם. מן השמים השמעתם קולך, ונגלית עליהם בערפלי טוהר... בהגלותך מלכנו על הר סיני, ללמד לעמך תורה ומצוות" – כך מתחיל תיאור מעמד הר סיני בתפילת "שופרות" שבראש השנה. המעמד הנשגב והמרומם, החרות לנצח בתודעת העם, מעמד מתן תורה, "ללמד לעמך תורה ומצוות". וכבר היה להם מושג מה על מהותן של המצוות, הלא על כמה מהן נצטוו לא מכבר, במרה: ידעו שיש מצוות מרוממות, כיום השבת. ידעו שיש דיני טהרה, כמצוות "פרה אדומה". ידעו שיש מצוות כיבוד אב ואם, שהוקש כבודם לכבוד המקום. במתיחות המתינו לפירוטן של המצוות, שש מאות ושלוש עשרה מספרן. והפירוט החל מיד לאחר מתן תורה, בפרשתנו. ובמה בחרה התורה להתחיל? בהענשת רוצחים, עונש מכה הוריו, ועונשם של גנבי דם, סוחרי נפשות. דינם של ברוינים המכים עד מוות. והלאה – חיובו של הכורה בור וגורם בכך נק לרכוש הזולת. בעונשו של אדם המאפשר לרכושו להזיק, ועונשו של מבעיר אש בלא השגחה. והלאה – להיות רגישים לרגישות הזולת. לא לצער גר. יתום, אלמנה. עניים. לא ליטול שוחד, לא להעיד עדות שקר.

דינים פשוטים, אנושים, אלמנטריים. דינים של כל חברה מתוקנת, מסודרת, מהוגנת. כלום אלו הן המצוות הראשונות שיש להשמיען? מצפים היינו לשמוע דיני עבודת ה', תפילה וקרבות, דיני מועדים מקודשים, או מצוות נשגבות כתפילין וציצית. והנה, מתקדמת התורה בדיני 'לא תעשה', באיסורים ועונשים. ולא באיסורים חמורים כחילול שבת ועבודה זרה, או איסורי עריות. לא במאכלים אסורים, איסור גילוח בתער ולבישת שעטנו. במקום כל אלו, פותחת התורה באיסורים "פשוטים" ומערכת עונשים אלמנטרית, בסיסית: הענשת רוצחים וגנבים, דינם של ברוינים ומועלים, איסור עדות שקר והטיית דין. האם לא זקפו בני ישראל גבה, האם לא שאלו: זהו! כלום לשם כך היה המעמד המרומם, וניתנה התורה? והשאלה הנוקבת מכולן: על דינים אלו נסובה ההקדמה "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם", ודרשו חז"ל: "לפניהם, ולא לפני עובדי כוכבים". ומאד יפלא: האם אי אפשר למצוא קובץ דינים כאלו אצל העמים, עונש הרוצח והאלים, הגנב והמועל?! דיני ציצית ותפילין, מצה ושופר – איסורי טריפות וטבל, שעטנו וערלה – ייחודיים הם, "לפניהם ולא לפני עובדי כוכבים". אבל דיני הגינות של חברה אנושית בריאה?!

שאלה טובה. ולדאבונו, יודעים אנו את התשובה. לפני כמה שנה, כשראשונה החילוניים החליטו לשנות את צביונו של העם, להפכו ל"עם ככל העמים", היתה רמתו המוסרית של העם לצנינים בעיניהם. זהו עם "לא נורמלי": אין בו רוצחים, אין בו גזלנים, אין בו פשיעה. אחד מהם אמר שהוא מייחל ליום שבו ייאסר הרוצח היהודי הראשון. אז ידע שמטרתו הושגה, ושאיפת חייו תבוא על סיפוקה. היכן שהוא וחבריו שוהים, וודאי נועדו למסיבה. המציאות עלתה על חלומם השחור ביותר. לפי נתוני המשטרה, מתבצע במדינת היהודים רצח בכל שתי יממות. לא כולל רצח עוברים. בכל שש שעות מתבצע שוד, ובכל שתי דקות מתרחשת עבירת רכוש.

תלמודי התורה היו לצנינים בעיניהם. החינוך התורני טרד את מנוחתם. הם הקימו את רשת "אליאנס" כדי לשפר את המצב, ואכן הגיעו לתוצאות מרשימות: המתירנות המופקרת שילחה כל רש, האלימות שולטת בלא מצרים, סכינים ואגרופנים הפכו לאביזרים תקינים. תלמידים שבים לביתם הלומי סמים. כבר לא "עם ככל העמים", אלא ראשונים בין שווים, משיגים במירוץ אל התהום! ואל תגידו שלא הזהרנו! לפני שלושת אלפי שנים, בעת מתן תורה, נאמר לנו: "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" – משפטים הוגנים, אלמנטריים, של חברה מתוקנת, יחסי אדם לאדם, הגינות בסיסית – "לפניהם, ולא לפני עובדי כוכבים". דעו שאך ורק חיי תורה, אך ורק שמירת מצוות, רק הם הבלם והמעצור מפני פשיעה משתוללת, אלימות הרסנית, שחיתות וסיאוב וטירוף מערכת! מצוות התורה מקדשות ומזככות, מרוממות ומטהרות, אבל בראש ובראשונה מונעות הידרדרות אלי תהום! וכל הורה העומד בפרשת דרכים, שוקל לאן לשלוח את ילדו, ידוע ידע כי שתי דרכים לפניו: עלה או מדרון, פסגה או תהום. חינוך תורני – או מופקר. גדולה האחריות, והפסוק הראשון בפרשתנו הוא תמרוז האזהרה! (מעייין השבוע).

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" [כא, א]. הודיעני נא את דרכך.

התורה מספרת כי משה רבינו פנה להקב"ה בבקשה "הודיעני נא את דרכך" הוא מבקש מהקב"ה שיראה לו את דרכי הנהגתו בעולם, מדוע צדיק ורע לו? מדוע הצדיק שעובד את ה' בנאמנות מתייסר בייסורים? ושאלה זו נבעה בעקבות מעשה תמוה שראה משה רבינו בהיותו בהר סיני. הוא ראה איש אחד מתקרב לנהר, הניח אותו האיש את ארנקו על הארץ, התכופף על ברכיו, שתה מעט מים, וקם והלך לו כשהארנק נשאר שם ליד הנהר. בא אדם שני לשתות מים מן הנהר, ומצא את הארנק המונח על הארץ. הוא פתח את הארנק ומצא בו המון שטרות של כסף, הגביה את עיניו לשמים והודה לבורא עולם על המציאה שהזדמנה לידו, קם והלך, כשבידו ארנק מלא ולב שמח.

בא אדם שלישי לשתות מים מן הנהר, והנה חזר בעל הארנק הראשון למקום שבו הניח את הארנק, הוא מחפש את הארנק, אך אינו מוצא אותו. והוא ניגש לאותו אדם השלישי שבא לשתות מנהר, ואמר לו: "אולי ראית ארנק מונח כאן על הארץ?!", "לא ראיתי כאן ארנק" – השיב אותו האיש. "אני לא מאמין לך" – אמר בעל הארנק, "אתה גנבת לי את הארנק עם הכסף, תחזיר לי את הארנק מיד, ואם לא... אהרוג אותך!"

דו-שיח קרבי התחמם ביניהם, עד שמרוב כעס שלף בעל הארנק את חרבו מנרתיקה, והרגו.

משה רבינו רואה את המעשה הזה, ומשתאה, וביקש משה מהקב"ה "הודיעני נא את דרכך", "מפני מה נהרג האדם השלישי? מה פשע ומה חטא? מדוע הוא נהרג על לא עוול בכפו בעוד שהגנב האמיתי הרוויח ארנק מלא בכסף?" משה רבינו לא מצא פתרון לשאלה זו עד שהקב"ה גילה לו סוד נפלא שאין לדון כל מקרה לגופו, אלא צריך לחבר את הדברים מתחילתם ועוד סופם. אמר לו הקב"ה למשה: "הסיפור הזה שראית הוא החלק השני של הסיפור, אם היית רואה את חלקו הראשון של הסיפור לא היית שואל את מה ששאלת. בעל הארנק גנב את הארנק עם הכסף מהאדם השני שמצא את הארנק והלך לו, וכשבא האדם השני ומצא את הארנק עם הכסף, הרי שקיבל את מה ששייך לו. והאדם השלישי שנהרג, הוא בעצמו הרג את אביו של בעל הארנק ולא ריצה את עונשו כי ברח מהזירה ולא תפשו אותו, ולכן סיבבתי את כל המעשה הזה שיבוא בנו של הנרצח ויהרוג את הרוצח שירצה את עונשו".

מה לנו להתערב בחשבונות של הקב"ה?! הלא פסוק מפורש אומר "ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בס ופושעים יכשלו בס" הקב"ה מנהיג את העולם ביושר ובמשפט, הכול מדוקדק, הכול מסודר להפלא. נכון, יש דברים שאנו מבינים, אך אל לנו להתבטא בלשון שאינה נקייה כלפי שמיא, כגון, "למה זה מגיע לך" וכל מיני ביטויים שאינם הולמים בעלי אמונה, "כי לא מחשבותיי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי נאום ה'", בעל אמונה לעולם לא ישאל למה ה' עשה כך ולא אחרת, וכי אנחנו חכמים יותר מהקב"ה?! ומה לנו הקטנים להתערב בהנהגת ה' בעולמו! וכבר אמר הגאון הקדוש רבי אלחנן וסרמן זצ"ל בשם ה"חפץ חיים" זצ"ל, כי לבעל אמונה אין קושיות, ומי שאין לו אמונה, לא יועילו לו תירוצים...

כבר ידוע המעשה בשני צדיקים שנפגשו, אמר אחד לחברו: "אילו הקב"ה היה נותן בידי את הנהגת העולם לשעתיים בלבד, הייתי פוקד את כול העקרונות, מרפא את כול החולים, מעשיר את כול העניים, ומשמח את כול המדוכאים וכו' וכו', והייתי פועל את כול השוועות הנראות כנצרכות".

השיב השני ואמר: "אילו הנהגת העולם הייתה בידי, הייתי עושה בדיוק את מה שהקב"ה עושה, כי אם ה' עשה כך זה סימן שזה הדבר הטוב והנכון ביותר שיכול להיות..."

נבין ושכיל שכל מה שעובד על העולם בכלל ועליו בפרט, נובע ממקור הטוב מאת הבורא ברוך הוא, ומי שמתאונן על ייסורים קלים שעוברים עליו, הרי הוא דומה לאותו אחד שזכה בזכייה הגדולה בלוטו, ובאותה שעה נשבר כדו מחרס, האם חש הוא בצער מועט של שבירת הכד בשעת השמחה הגדולה של הזכייה בלוטו?! הרי האושר הנפל בחלקו מבטל כול רגשי צער קטנים הבאים על האדם נחשי היום יום. כך אמר הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, שמתנת החיים היא כה גדולה עד שלעומתה כל הייסורים שבעולם אינם נחשבים למאומה. מי ייתן וזוכה להרגיש בחסד הנפלא שהקב"ה מעניק לנו – את עצם החיים... שמחתנו ואושרנו צריכים להיות לאין קץ ושיעור, וכל הקורות הבאות על האדם כאין וכאפס יחשבו לעומת הרגשת האושר של עצם החיים (דבש וחלב).

"וכי ישאל איש מעם רעהו" [כב, יג].

מעשה שהיה ביהודי בשם ציון, שפנה אל חברו אורי בימי 'בין הזמנים', ובקש לקבל את רכושו המרוח בהשאלה למשך יומים, לשם עריכת טיול משפחתי והשתטחות על קברי צדיקים בצפון. אורי נאות בראיו ומסר את המפתחות לחברו. ביום הראשון, במהלך הטיול באחת הערים, החנה ציון את הרכב על המדרכה ברחוב הומה אדם, באופן שחיסל לחלוטין את המעבר להולכי הרגל. לאחר מספר רגעים חלף במקום פתח עירקה, ורשם לו דו"ח על סך 500 שקלים. בתם הטייל שבו בני המשפחה בשלום לביתם. ציון החזיר את הרכב לאורי, ספר לו על הקנס שהושת עליו, ונתן לו 500 שקלים לתשלום הקנס.

למחרת עמד אורי לשלם את הקנס, ולפתע נזכר שיש לו חבר טוב שממנה על הפקוח העירוני באותה עיר בה נרשם הקנס. הוא התקשר לחברו, ספר אודות הקנס, והלה הגיב מיד: "בתוך כמה שניות הקנס שרשום על רכבך יבטל..."

כעת אורי מסתפק: האם עלי להשיב את 500 השקלים לציון, כי למעשה הקנס בטל, או שפא זכיתי בהם לעצמי?...

תשובה
הקנס הוא למעשה חוב של השואל כלפי הרשות המקומית, בגין החנייה האסורה שבצע. במסירת הכסף לידי המשאיל, כפיכך בקש השואל שישלם בשליחותו את חוב הקנס. ולכן, אם למעשה החוב בטל, המעות נותרו ברשות השואל המשלם, כי במה זכה בהן בעל הרכב השליח.

והרי זה דומה למה שכתב הרמ"א (ח"מ סי' קפ"א ס"ט): מי שנתן ביד חברו 50 זהובים כדי שיפטר עם בעלי החובות שלו, והשליח הצליח להגיע עמו לפשרה שהסתכמה ב-25 זהובים בלבד, הדין הוא שעל השליח להחזיר את 25 הזהובים הנותרים למשלח, וזאת משום שהזהובים הם של המשלח, לכן מה ששאר מהם עומד ברשות בעליהם, כי במה זכה בהם השליח.

וממילא, גם בענייננו נאמר: ציון מסר את הכסף לאורי על דעת שישלם בו את חוב הקנס, ואם למעשה אין חוב, הרי שיש להשיב את הכסף לציון.

לסכום: אורי ישיב לציון את 500 השקלים (אחת שאלתי).

"כל אלמנה ויתום לא תענון" [כב, כא].

ספר בעל המעשה: נסעתי עם חברי לשבת התאחדות וחזיק באחת הערים בצפון. סכמנו מראש עם אלמנה מבגרת שתשפיר לנו דירה לשבת, זאת מבלי שראינו את הדירה קודם לכן. הסכום היה שאנו נשלם על השעות בדירה אף שקלים.

ובכן, הגענו לדירה ביום ששי, וחשכו עינינו. הלאות יקרא דירה?! - אין זו אלא "הרבה" מימי בית שני... מרצפות שבורות, חלונות סדוקים, טיח מקלף... אפילו מזגן לא היה שם... וענג שבת, מה יהא עליו? בזמן הקצר שנוותר לנו עד לכניסת השבת לא היה שום חפץ מקום אחר לשבת בו, כך שלא נותרה לנו ברירה אלא להשאר בדירת האלמנה. בו במקום החליטו החברים שהם לא ישלמו את מלוא סכום השכירות, כי המשפחה, לטענתם, הטעתה אותם באשר לסכום השכירות האמתי שנתן לרש על שכירות הדירה הזאת לשבת אחת, ומסקנתם הייתה, ששכירות הדירה לשבת לא שנה יותר מארבע מאות שקלים... החברים סכמו בנייהם, שמיד עם צאת השבת, הם יניחו ארבע מאות ש"ח על השלחן, ויברחו...

אני ובחור נוסף לא היינו שבעי רצון מהענין. שנינו לא היינו שלמים עם ההחלטה של חברינו. אמנם יתכן בהחלט שהצדק עמו, אך הענין לא הבר אצל מורה הוראה, וכיצד נוכל לעשות דין לעצמנו ולצער את בעלת הדירה האלמנה, שפבר אמרה לנו שאין לה אפשרות להוריד מהמחיר, כי כל פרנסתה היא מהשכרת הדירה בסופי שבוע, ואם פן איך נוכל לפגוע בה?...

אני וחברי ירשנו יחד והחלטנו שעלינו לפעל על מנת להפגע מעט האלמנה, וכמו כן למנוע מצב שתהא קפידא מצד האלמנה על הבחור או להפך... מה עשינו? - נגשנו אליה במהלך השבת ואמרנו לה: "חברינו תוהים שפא סכום השכירות גבוה מדי... על פן, בברשותך, חשבנו להציע שתאמרו לבחורים כי החלטתם לגבות רק ארבע מאות שקלים, וכך הם יהיו מרצים. ולגבי השם מאות הנותרים - שנינו נשלם אותם מבלי ששאר חברינו ידעו על כך". האשה הסכימה, ובמוצאי שבת דרשה מהבחורים רק ארבע מאות שקלים, ואני וחברי שלמנו את הנותר, באופן שכל אחד מאתנו שלם שלוש מאות שקלים. בעלת הבית התרגשה מאוד מהמעשה שלנו. היא בקשה את שמינו ושם אמנו כדי להתפצל עלינו לזווה הגון.

אני, שהייתי את הרעיון לשלם לאלמנה את מלוא הסכום, מצאתי בסיעתא דשמיא את זווגי פעבר מספר ימים, ותוך זמן קצר התארסתי בשעה טובה ומצלחת. וחברי התארס שבועים אחרים...

חפציו אסורים - חפצי שמים מתרים

בשולח הדברים, יש לצו לדרשת חז"ל על הפסוק בישעיה: "וכבדתו [את השבת] מעלות דרכיך, ממצוא חפצך ודבר דבר", ומכאן למדו חז"ל (שבת ק"ג). שלא יהיה דבורו של אדם בשבת כדבורו בימות החול, בהם הוא מדבר בעניני עסקיו וכיוצא בזה. ולכן, אם למשל אדם נצרך לקח מזון מחנני בשבת, אזי אסור להם לדבר על התשלום (ראה שו"ע או"ח סי' ש"ו סעי' ג', ו'). ואם פן, יש לשאול: האם היה מתר לבחורים לדבר עם האלמנה בשבת קודם על הענין הפספי ותוך הזכרת סכומי התשלום?

התשובה היא: הדבר היה מתר לאור דרשת חז"ל (שם): "ממצוא חפצך ודבר דבר" - חפציו אסורים, אבל חפצי שמים מתרים, ומכאן שמתר לעסק בעניני צדקה בשבת, וכן לחשב [בעל פה] השבונות של מצוה. ובענייננו, הואיל והזכרת סכום הדימים נועדה "לשם מצוה" - כדי למנוע מחלוקת וטינה, וכדי למנוע עגמת נפש מהאלמנה - ממילא היה מתר לבחורים להסדיר עמה בשבת את ענין התשלום [באופן שאם היו ממתנינים למוצאי השבת כבר היה מאחר מדי...]. (אחת שאלתי).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ יוסף בן הלה ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ברוך בן כאזה ז"ל, לע"נ סוסן בן ויקטוריה ז"ל, לע"נ טובה בת כורשיד ז"ל, לע"נ מסעוד בן פרהנג ז"ל, לע"נ אלה בת שהנג ז"ל, לע"נ דוד בן רבקה ז"ל, לע"נ ענת בת אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן מרים ז"ל, לע"נ מרים בת שמה ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ כל כחן בת פולין ז"ל, לע"נ משה בן רינה תחיה ז"ל, לע"נ שמואל בן קדינה ז"ל, וע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

לתגובות הערות: שגיא 054-6868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 17:11

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 18:10

ר"ת: 18:46

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 638 21.2.2025 - כג' שבט תשפ"ה

וְהוֹדוּ לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְיִבְרָא בָּנִים

פְּרִישֵׁת - מִשְׁפָּטִים

וּרְפָא יְרָפָא (כא, יט)

היינו זוג צעיר. אני הייתי ממש 'רגע מהישיבה', והיא - 'רגע מהסמינר'. היינו כבר הורים טריים לתינוקת מתוקה. משהו בהתנהגות שלה לא מצא חן בעינינו, ולקחנו אותה לרופא. הרופא בדק מה שבדק, מצא מה שמצא, וקבע: "עליכם לנסוע איתה מיד לבית חולים! היא צריכה ניתוח חירום. לא ברמה של נסיעה באמבולנס, אבל דחוף למדי". יצאנו מהרופא הלומי רעם. לא שיערנו ולא פיללנו שזה מה שנשמע.

כיוון שעד לפני זמן קצר עדיין היינו מתחת לסינר של ההורים, התקשרנו להורינו, אך ההורים שלי היו ללא פלאפונים, בנסיעה ארוכה, וההורים של אשתי לא ענו מסיבה אחרת. הבנו שאין מישהו אחר שיחליט בנושא. אנחנו ההורים, והאחריות מוטלת עלינו. מה עושים? נזכרתי שהיה במשפחה סיפור דומה.

אז לקחו רופא פרטי, אבל הניתוח לא כל כך הצליח. אשתי התקשרה לדודה שלה, וזו ענתה לה שהטיפול באמת מאוד חשוב, שמא יקרה כך וכך, ושנזדרז. לאיזה בית חולים ללכת? אולי באמת חשוב לקחת רופא פרטי? אף אחד לא היה שם כדי לענות לשאלותינו, ואני אמרתי לאשתי, "החלטתי לקחת רופא פרטי. את הרופא הכי טוב והכי גדול: הריבוננו של עולם.

הוא יהיה הרופא של הילדה שלנו. אנחנו יוצאים לבית חולים, אבל הרופא שלנו הוא הקב"ה!", הזכרתי את מה שכותב הנפש החיים בעניין הסגולה לחשוב ולהתרכז במילים 'אין עוד מלבדו'. הלכנו הביתה, לקחנו ספר תהילים והתכוננו לנסיעה. ירדנו למטה, אל הכביש הראשי, והנה, אברך מהשכונה קורא לי מהרכב שלו, "רוצה לירושלים?", זה היה ממש בהשגחה פרטית מיוחדת.

הוא אף פעם לא הציע לי דבר כזה, והנה הוא מציע מצידו דבר שלא ביקשתי. הוא לקח אותנו לבית החולים, ושם התחילה החוויה של חדר מיון. חיכינו קרוב לשלוש שעות, וראיתי שהשקיעה מתקרבת. יצאתי לבית כנסת סמוך להתפלל מנחה, וגם אשתי, שראתה שהתינוקת ישנה, נעמדה להתפלל.

אינה דומה מנחה בעת מנוחה כמנחה בעת צרה. היא התפללה מעומק הלב, במתינות, לפני הרופא הגדול, ובדיוק אז הגיע סוף סוף הרופא, והאחות קראה בשם משפחתנו. אשתי שמעה שהאחות קוראת לה, אולם אמרה לעצמה: הרי סיכמנו שאנחנו לוקחים רופא פרטי. אני מדברת איתו עכשיו, ולא ייתכן שאפסיק את השיחה עם הרופא הגדול בשביל רופא בשר ודם. היא המשיכה בתפילתה בלי למהר, וכאשר סיימה, ניגשה לאחות ושאלה מה קורה. הרופא היה פה, קראנו לכם ולא באתם.

חכו עד שהוא יבוא שוב". חיכינו. עברו עוד שלוש שעות, והרופא הגיע סוף סוף. הוא מסתכל על הילדה, בודק אותה ואומר, "היא באמת צריכה ניתוח, אבל עכשיו כבר מאוחר. בואו מחר". "אבל אמרו לנו שזה דחוף".

"אם זה דחוף, איך זה שלא ניגשתם לאחות ברגע שקראו לכם? אני הגעתי במיוחד לכבודכם, ואתם לא באתם. בגלל זה תחכו למחר". הוא החליט לחנך אותנו, ואני ראיתי בזה ניסיון, שלא נתחרט חלילה על תפילת מנחה. למשך הלילה נשארנו בירושלים אצל ההורים, ובבוקר הזמנו מונית שתיקח אותנו לבית החולים.

בדרך כלל מוניות מגיעות מהר, אבל הפעם חל עיכוב רציני מוזר ביותר. חיכינו וחיכינו, ועוד חיכינו עד שהמונית הגיעה סוף סוף, והגענו לבית החולים. הפעם קיבל את פנינו רופא נחמד חובש כיפה. הוא בדק את הילדה, וקריאת הפתעה יצאה מפיו. "תקשיבו, הרגע הבעיה נפתרה. אפשר לראות שרוב מוחלט של החלק שצריך לצאת, יצא.

בואו נחכה עוד קצת, ונראה שגם מה שנשאר יוצא. אני חושב שלא צריך ניתוח". בינתיים קראו לנו לכיוון חדר הניתוח, והתחילו להכין את הילדה. אמרתי לאחות: "הרופא אמר שלא צריך ניתוח". אבל הם אמרו: "דרשום כאן שהיא צריכה ניתוח".

רצתי לחפש את הרופא, וברגע האחרון הוא נכנס. בדק שוב ואמר, "לא צריך ניתוח. הילדה שלכם בריאה. לכו הביתה". זה היה ברור כשמש: כל העיכובים נועדו כדי להגיע לרגע שהרופא יאמר שהכול בסדר. במשך הזמן הזה הילדה שלנו טופלה אצל הרופא הפרטי הגדול ביותר. הקב"ה ריפא אותה בלי ניתוח. (השגחה פרטית).

מְדַבֵּר שְׁקֵר תִּרְחַק (כגז)

פירש הספורנו: מכל דבר שיוכל לסבב שקר, כששנינו: 'הו וי זהיר בדבריך שמא מתוכם ילמדו לשקר'. שזהירות מלגרום לרעהו לשקר נכללת בציווי 'מדבר שקר תרחק', כפי שכתב רבי יהודה החסיד (ספר חסידים תתרסב): אם תראה בני אדם מתלחשים ואתה חפץ לדעת מה מתלחשים, אל תשאל להם, פן תעשה אותם שקרנים, שאילו היו חפצים שתדע – היו אומרים לך, ועתה שאין חפצים שתדע – יגידו לך שקר. אמרו בגמרא (סוכה מו): לא יאמר אדם לילד קטן שייתן לו דבר ולבסוף לא ייתן לו, שע"י כך הקטן ילמד לדבר שקר, שנאמר (ירמיהו ט, ד): 'למדו לשונם דבר שקר'. פעם הגיעו עסקנים אל הגרי"ש אלישיב זצ"ל עם בקשה לא שגרתית: יש תלמיד חכם שהעלילו עליו עלילה שפלה והמשטרה עצרה אותו. ברצונם לארגן הפגנה גדולה שתיאלץ את המשטרה לשחררו, ומבקשים שהגרי"ש יחתום על השתתפותו בהפגנה, ו ע"י זה מובטח שרובות אנשים יגיעו להפגנה, ואז המשטרה לא תוכל להשתלט על המצב, ותיאלץ לשחרר את העצור מכלאו. השיב הגרי"ש זצ"ל: כיצד אוכל לחתום על השתתפותי בהפגנה, כשיודע אני שבאמת לא אוכל להגיע בשל חולשתתי? ואף שהדבר הוא לטובת העצור, אבל צריך לדעת שלא ייתכן שמשקר ייצא דבר טוב! (הגרי"ש זילברשטיין שליט"א)

אלהים לא תקלל (כב,כז)

אחת מן ההתמודדויות שנכוננו לדיין בשעה שהוא מוציא את פסק דינו, הינה ההתמודדות עם אותם אלו שפסק לרעתם, אשר, לעיתים, מתקשים לקבל את הכרעתו ומתקוממים על ה'עול' שלדבריהם נעשה להם. פרק מוסר מאלף היא התנהגותו של הגה"צ רבי יוסף חיים זוננפלד רבה של ירושלים, במקרה כזה: באחד הימים לאחר שהכריע נגד פלוני, עלו בני משפחתו לביתו והחלו לגדפו בחמת זעם. רבי יוסף חיים עצמו ישב כל אותה העת ולמד בשלווה, אך הרבנית לא יכולה היתה להישאר שוות נפש ופרצה בבכי.

או אז קם רבי יוסף חיים זוננפלד על רגליו, ופנה ואמר בתקיפות רבה למקללים: "שמעו היטב, אם אמנם צודקים אתם ואני פסקתי שלא כדין, אז אני מתפלל לד' שלא יביא אותי לידי תקלה, אלא יגרום לי להכיר את האמת. אבל אם אני צודק, ואתם גידפתם אותי לחינם"... הוא עצר לרגע, וחרדה לפתה את השומעים, מי יודע מה יהיה עונשם?

כעבור רגע נשמע קולו: "או אז... או אז... אני מודיע לכם שאני מוחל לכם במחילה גמורה!". באותו רגע השפילו המגדפים את פניהם לקרקע והסתלקו משם בבושת פנים. אחד השכנים שהיה עד למתרחש פנה ושאל את הרב מדוע הוא מיהר למחול להם?

נענה רבי יוסף חיים ואמר: "בעוד ימים אחדים יחול ראש השנה, ואין ספק כי ככל יהודי, גם הם יערכו חשבון נפש ויבינו שלא היו צריכים לעשות את מה שעשו וכי עליהם לבקש את סליחתו. אלא שאז יגבר עליהם יצרם הרע וישפיע עליהם שלא לבקש סליחה ממני, וכך יצא שהם ישארו ללא מחילה בראש השנה, חס וחלילה.

לכן החלטתי למחול להם מראש, שכן אז יקל עליהם לבוא ולבקש את מחילתי". בערב יום כיפור, כאשר רבי יוסף חיים שב מן הכותל, הגיע אליו אחד מן המקללים הללו וביקש את סליחתו. הרב ניצל את ההזדמנות ללמדו עד כמה גרוע היה המעשה שעשה, תוך שהוא שואל: "האם כבר רכשת אתרוג?", "ודאי", ענה האיש, "אתרוג מהודר שבמהודרים!", ואף נקב במחיר שהיה גבוה במיוחד.

אמר לו הרב: "יהודי חייב להוציא עד שלישי מכספו כדי לקיים מצוות עשה, אך מצווה להוציא את כל הונו על מנת שלא לעבור על מצות לא תעשה. 'אלהים לא תקלל' זו מצות לא תעשה, והיא חלה גם אם פסק הדין שלא כדין. וברור שלכך התורה התכוונה, שהרי אם הייתי פוסק לטובתך לא היו צריכים לצוות אותך שלא לקלל הדיין..."

את מוסר ההשכל שאותו למד רבי יוסף חיים עצמו מאותו מעשה, הוא השמיע מאוחר יותר למקורביו, ובכך האיר לנו מימד חדש אודות האופן שבו מתייחס אדם גדול באמת, לפגיעה בכבודו, וכה היו דבריו: באותה שעה למדתי פירוש חדש לפסוק (משלי טז, ז): "בְּרִצּוֹת ה' דְּרָכֵי אִישׁ גַּם אוֹיְבָיו יִשְׁלַם אֹתוֹ", כאשר הגיעו האנשים והחלו לגדף ולצעוק, נחרדת: מדוע ד' עשה לי כך? והגעתי למסקנה שכנראה משהו אצלי לא כשורה.

על כן מיד גמרתי ואמר לקבל על עצמי להוסיף פי שניים על לימודי, אם הייתי לומד כל יום שבעה דפים, מאותו יום למדתי ארבעה עשר דפים... ראה היצר הרע ש"נכנס לבוץ", כי חשב שיצליח ליצור מחלוקת, ובמקום זאת אני מחלתי להם ועוד הוספתי על לימודי... מה עשה היצר הרע? שידל את האנשים לבוא ולבקש ממני סליחה, ובלבד שאתרפה מן הקבלה שקיבלתי על עצמי להגביר את לימודי. זהו שאומר הכתוב: "בְּרִצּוֹת ה' דְּרָכֵי אִישׁ", כשאדם הולך לפי מה שה' רוצה, אז "גַּם אוֹיְבָיו יִשְׁלַם אֹתוֹ" – יצר הרע משדל את האויבים שיבואו להשלים עם אותו אדם, ובלבד שלא יתחזק בתורה וביראת שמים... (הגאון רבי שלמה לוונשטיין שליט"א – 'מתוק האור')

מדבר שקר תרחק (כג,ז)

פעם אחת שאל השרף מקוצק את בעל חידושי הרי"ם על הפסוק (תהלים פה,יב) "אָמַת מֵאָרֶץ תִּצְמַח, מִה צֵרִיךְ לְזוּרֵעַ בְּאֶרֶץ כְּדִי שֶׁתִּצְמַח מִזֶּה הָאֲמֵת? עֲנֵה לוֹ הַרִי"ם: אִם קוֹבְרִים אֶת הַשֶּׁקֶר עִמּוֹק עִמּוֹק בְּאֲדָמָה, מִמִּילָא עוֹלָה וְצוֹמַחַת לֵה הָאֲמֵת!

לר' צבי וינמן היתה דירת חדר וחצי ריקה בשכונת בית וגן... הוא רצה למכור את הדירה, ולאחר התייעצות עם עורכי דין הם המליצו לו להצהיר כי הדירה בתפוסה וכי מתגוררים בה אנשים. וזאת משום שעל דירה ריקה היה מס רכוש רב יותר מאשר על דירה מלאה.

ר' צבי קצת חשש לשקר ושאל את עורכי הדין: "אבל מה יהיה אם יתפסו אותי?". אמרו לו עו"ד: רוב מוחלט של המוכרים דירה ריקה מצהירים שהיא תפוסה, אין סיכוי שהם ידעו שהיא עמדה ריקה וגם לא שמענו אף פעם שתפסו מישהו... ממש 'מנהג המדינה'!

טוב, ר' צבי שומע אבל הלב לא נותן... הוא מחליט ללכת ולעשות "ככל אשר יורוך"... הוא נכנס קמיה הגרי"ש אלישיב. אמר לו הרב אלישיב: "אני מזהיר אותך בשום פנים ואופן לא לשקר ולרמות... תגיד רק את האמת!". הקונה של הדירה היה יהודי חרדי שעבד במס רכוש...

לאחר תקופה הוא פגש את ר' צבי ברחוב ואמר לו: תגיד לי יש לך רוח הקודש? עם אילו מלאכים אתה מסתובב כל היום? הרי רוב מוחלט של מוכרי הדירות הריקות מצהירים שהן נמצאות בדיור מלא. ויש לך מזל שלא הצהרת על כך, כי אנשי מס רכוש עשו לך מארב...

פלוני, שאיתו ניהלת מאבקים על עיקרי הדת, חיכה לסגור איתך חשבון... הוא מקורב לאחד מהבכירים במס רכוש, והם בישרו לך אמבוש... הם ידעו שאתה לא גר בדירה ושאתה רוצה למכור אותה. הם הלכו לבדוק את שעוני המים והחשמל ותיעדו שהדירה ריקה כבר שנים...

הם רק חיכו לטרף שיפול לידם... אתה בטח תשקר כמו כולם ויאללה יעלו אותך למנגל... אבל ברגע שהם גילו שאמרת את האמת... אתה את עצמך הצלת ואת פניהם כשוליי קדירה השחרת! אומר דוד המלך בתהילים (פה,יא): "חֶסֶד וְאֱמֶת נִפְגְּשׁוּ". מתי הם נפגשים? אומר רש"י: "שהיו ישראל דוברי אמת, ומן השמיים יפגוש בהם החסד". רוצה חסד? תקפיד על האמת! ('אפריון שלמה' גיליון 466)

זכות דברי התורה בעלון יעמוד:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן שירה בת גילה, אלינה בת אירנה, מאי בת מאירה, מילנה בת סבינה, ספיר שמחה בת חנה. לזרע בר קיימא: מורן בת רותי, לירז בת מרים. לפרנסה בשפע: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה. לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, שמואל בן דבורה, לרפואת כל הפצועים. לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, יוסף מיכאלשילי בן רפאל ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, לעילוי נשמת חיילנו והנרצחים ב7 לאוקטובר.

קוראים וקוראות נכבדים, נפתח אצלנו בשכונה כולל אברכים, על מנת לסייע להחזיק אותם מי שרוצה לקנות ברכה בעלון, ולהחזיק תורה על הדרך, כל שם לברכה 250 ₪ למשך שנה. ניתן להעביר בביט למספר 054-6868199. מי שרוצה לתרום לכולל גם בלי קשר לברכה, מצורף לינק:

<https://paypage.takbull.co.il/212sH>

משפטים

"הזרעים בדמעה ברינה יקצרו בא יבא ברינה"

בנשיאות מ"ר הגאון ר' יעקב אדלשטיין זצ"ל

האסף 999 ה'תשפ"ג

"תנו לה את הילוד החי והמת אל תמיתהו", אך האשה השנייה אמרה: "גם לי גם לך לא יהיה גזר". ואז אמר שלמה לתת את התינוק לזאת שביקשה שלא ירגוהו, כי היא אמו האמיתית. וישמעו כל ישראל את המשפט אשר שפט המלך ויראו מפני המלך כי ראו כי חכמת אלהים בקרבו לעשות משפט" (מלכים א' פרק ג'). ויש לשאול, היכן כאן החכמה הגדולה שעשה המלך שלמה? ממה כולם התפעלו? אלא שעל פי המלבי"ם היתה כאן חכמה עצומה: שלמה המלך התבונן בדבריהן ושם לב שהראשונה אמרה **בני החי ובגד המות**, כלומר היא הקדימה בדיבורה את הבן החי, ואילו השנייה אמרה: לא כי **בגד המות ובני החי**, שהקדימה בדיבורה את הבן המת. שלמה המלך הבין בחכמתו שהאדם יקדים תמיד מה שהוא העיקר ויאחר את הטפל, ולפי זה, האשה שדקדקה להקדים בלשונה 'בני החי', עיקר מגמתה שיהיה החי בנה, ואילו זו שהקדימה בלשונה 'בגד המות', עיקר מגמתה שיהיה המת בן חברתה, ולא שיהיה החי בנה. כאשר שלמה חזר על דבריהן, הוא הדגיש את שינוי הלשון, ובכך רמז שהוא כבר יודע להכריע את הדין, אך מכיוון שאין זו טענה ניצחת, הוא הוכיח את הצדק באמצעות התרגיל הפשוט עם החרב. אז הבינו כולם את חכמתו הגדולה, שידע עם מי האמת עוד לפני התרגיל שעשה.

משפטים - תוכן ענייני הפרשה

- א. הלכות עבד עברי, עבד נרצע, ואמה עבריה (כא א-יא).
- ב. משפט רוצח במזיד וגלות רוצח בשוגג לעיר מקלט.
- ג. עונש החובל באביו ובאמו, הגונב נפש, ומקלל אביו ואמו.
- ד. תשלומי אדם שהזיק (נזק, שבת, ריפוי, צער ובושת), דיני ממת עבדו, דין דמי וקלות, ויציאת עבד כנעני בשן ועין שהשחית אדונו.
- ה. דיני שור תם ושור מועד שהרגו אדם, עבד ובהמה, חיוב החופר בור או המסיר כיסוי בור בתשלום נזקי הבור.
- ו. דיני הגנב, ותשלומי הגונב שור ושה (כפל) וטבחו או מכרו (ארבעה וחמשה).
- ז. דיני תשלומי נזקי בהמות בשן ורגל ונזקי האש.
- ח. דיני השומרים ושבועתם: שומר חנם, שומר שכר, שואל ושוכר.
- ט. דיני המכשף ועובד עבודה זרה (כב, יז-יט).
- י. איסור לצער גר, אלמנה ויתום בדיבור ובמעשה, והעונש.
- יא. איסור למלווה לנהוג כנושה, איסור רבית, ודיני משכון.
- יב. האיסור לקלל (כל אדם, ובודאי שלא את החשובים יותר ממנו שבעם ישראל).
- יג. שלא לאחר נתינת תרומה ביכורים ובכור.
- יד. איסור טריפה (ונתינתה לכלב - כהכרת הטוב) איסור קבלת לשון הרע.
- טו. הלכות עדות, והלכות הסנהדרין.
- טז. השבת אבידה, איסור שקר, ואיסור קבלת שוחד.
- יז. אזהרה נוספת שלא ללחוץ את הגר.
- יח. מצות שמיטה, ואיסור הזכרת ונתינת כבוד לעבודה זרה.
- יט. שבת, פסח, ביכורים, וסוכות. איסור בשר בחלב.
- כ. הבטחות ה' בכיבוש ארץ ישראל, וברכותיו אם ישמרו את התורה.
- כא. פירוט סדר קבלת התורה - נעשה ושמע, ברית התורה. עליית משה רבינו להר סיני לארבעים יום.

999 ה'תשפ"ג

פותחת הפרשה: "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם". וברש"י: 'ואלה המשפטים' - כל מקום שנאמר 'אלה', פסל את הראשונים, 'ואלה', מוסיף על הראשונים, מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני.

ישנו הבדל מהותי בין בתי הדין של ערכאות, לבין בית הדין היהודי. בתי הדין של ערכאות שופטים על פי אוסף של חוקים ודינים שהם הסכמות חברתיות לפי רוח הזמן והמקום, ועל כן נתונים הם לשינויים. אך דיני ישראל מאת הקב"ה נותן התורה. כל חוקי הדין התורני הם חלק מתר"ג מצוות התורה, ולכן הם נצחיים ואינם נתונים לשינוי.

עוד בטרם מעמד הר סיני נצטוו ישראל במרה על הדינים - "שם שם לו חק ומשפט" - 'משפט' אלו הם הדינים שבין אדם לחבירו וזאת על מנת לקיים חברה. משום שבכדי לזכות למתן תורה היה עליהם להיות באחדות, בלב אחד, בשלום ואהבה, אחווה ורעות. השלום הוא היסוד עליו נשען כל בניין התורה, ולכן הקדים הקב"ה להודיע את המשפטים והדינים לפני שאר מצוות התורה, שהרי כל זמן שיש לאדם טענות ומענות ותביעות נגד חבירו, הרי שיש מחלוקת ושנאת חנם, וע"י שהולכים לבית הדין הכל מתברר מגיעים לאמת, ונגמרים כל המחלוקות. כמו שנאמר: "וְגַם כָּל הָעָם הָזֶה עָלָם לְמִשְׁפַּט וְלִדְיָן בְּשֵׁלוֹם (שמות יח, כג), ואם אין הסכמה באים למשפט ולדין תורה ולא יוצאים משם עד שנעשים רעים אהובים זה לזה.

התורה הקדושה מצווה אותנו: 'שֹׁפְטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֵּן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ לְשִׁבְטֶיךָ וְשָׁפְטוּ אֶת הָעָם מִשְׁפַּט צֹדֵק' (דברים טז, יח), תפקיד השופטים היה להציג את מערכת המשפט, ואת המשפטים בשער. להראות לעם איך הצדק נעשה, ומה הם משפטי האלוקים וחוקיו, וע"י זה היו מחנכים את העם כולו. אלו ערכים ומידות היו מוסרים לעם? צדק, אמת, שלום. לכן רבן שמעון בן גמליאל אומר: על ג' דברים העולם עומד, על הדין ועל האמת ועל השלום (אבות א, יח).

לשלושה דברים אלו שאמר התנא יש מכנה משותף: כל אחד סובר שהאמת אתו, מצדיק מעשיו וסובר שכל מעשיו מושלמים ומי ידמה לו. כל אחד בטוח שהדין אתו ושהוא צודק, וכל אחד מבין את השלום באופן אחר. לכל אחד יש את הדרך שלו להשיג שלום. אומר רבן שמעון: דע לך שרק ע"י התורה הקדושה שעליה נאמר (תהלים "ט, י'): "מִשְׁפָּטֵי ה' אֱמַת צֹדֵקוֹ יַחְדָּו", אפשר לגשר בן הלבבות ולהשיג את האמת, המשפט והשלום האמיתיים שהקב"ה חפץ בהם.

שלמה המלך ביקש מהקב"ה שיתן לו לב מבין לדעת לשפוט בצדק את ישראל ולהבחין בשקר. מצא חן בעיני הקב"ה שהוא ביקש דבר זה ולא ביקש עושר גדולה וכבוד. הקב"ה מילא את בקשת שלמה ונתן לו חכמה רבה, שלא היה ולא יהיה חכם כמוהו להבין משפט. ובאותו היום זימן הקב"ה לשלמה המלך מעשה כדי להוכיח לכל העולם שאין חכם כמלך שלמה.

מעשה שבאו שתי נשים אל המלך שלמה. אחת מהן התחילה לספר: אנחנו שתינו גרות בבית אחד, אני ילדתי בן, ולאחר שלושה ימים גם היא ילדה בן, ואין איש אחר אתנו בבית. בלילה מת בנה, כאשר גילתה זאת, היא באה אלי, ובלי שארגיש לקחה ממני את בני החי, ואת בנה המת השכיבה בחיקי. קמתי בבוקר, ומיד ראיתי שהתינוק שהיה מת בחיקי אינו בני מחמד, אלא בנה, ואילו בני נמצא אצל... "

ותאמר האשה האחרת, לא כי **בני החי ובגד המות**, וזאת אמרת לא כי **בגד המות ובני החי**, ותדברנה לפני המלך. המלך שלמה חוזר על דבריהן: "זאת אמרת זה **בני החי ובגד המות** וזאת אמרת לא כי **בגד המות ובני החי**", ואז מבקש שיביאו חרב, ואומר לחתוך את התינוק לשניים ולתת חצי לראשונה וחצי לשנייה. פתאום אחת מהן צעקה שלא יעשו זאת שנאמר:

"אם המציא תמצא בידו..." (כ"ב, ג) - סיפור

היו אלו ימי ההתבודדות של רבי יוסף יוזל הורביץ זצ"ל, הסבא מנובהרדוק, הימים שקדמו להנהגתו בקודש בשער בת רבים. בימים אלו נוהג היה רבי יוסף יוזל להתבודד עם קונו ולשקוד על התורה ועל העבודה במשך ימים, שבועות וחודשים, ואז היה נוסע בחשאי לעיירה מרוחקת, מייסד בה ישיבה, מושיב בה רב וממנה לה מנהל, ובראותו שהישיבה מתנהלת כסדרה - היה שב למקומו. כך נהג פעמים רבות. את מעשיו אלו היה הסבא עושה בחשאי גמורה, ואפילו בני ביתו והמקורבים אליו ביותר לא ידעו עליהם מאומה. רק כאשר פרצה מלחמת העולם הראשונה, והסבא ומקורביו גלו לרוסיה, נודע לתלמידיו כי זה לא מכבר ייסד הסבא ישיבות רבות בערים לא מעטות, בבאדס ובברדיטשוב, בבאברויסיק ובפעטרקוב, ועוד כהנה וכהנה.

המעשה הבא, שאירע באחת בנסיעותיו אלו והתמשך שנים רבות אח"כ, מלמדנו על המושג 'דין פרוטה כדין מאה'. הדבר אירע בעיירה מרוחקת, בה התכונן רבי יוסף יוזל לעשות את השבת. שכנו לחדר באכסניה בה התגורר באותה עת היה יהודי נכבד, תושב מוסקבה הבירה. בערב שבת, בעיצומן של ההכנות לקראת כניסת השבת, פנה הסבא אל שכנו וביקש ממנו בנימוס את המברשת שברשותו, כדי שיוכל להבריח בעזרתה את בגדיו. הלה נעתר ברצון ורבי יוסף יוזל אחז במברשת והעבירה על בגדיו כששפתיו ממלמלות 'לכבוד שבת קודש, לכבוד שבת קודש'. דקות מספר חלפו, ורבי יוסף יוזל, שסיים להשתמש במברשת, ביקש להשיבה לבעליה, אפס, השכן נעלם מן החדר! בירור קצר העלה כי הלה עזב לפני רגעים ספורים את האכסניה ושם פעמיו אל בית הכנסת המרכזי. בלית ברירה הניח רבי יוסף יוזל את המברשת בארון, ופנה אף הוא אל בית הכנסת, כשהוא מתכנן להשיב את החפץ לבעליו מיד עם צאת השבת. דא עקא, כאשר שב רבי יוסף יוזל אל האכסניה במוצאי שבת, התברר לו כי שוב הקדימו שכנו, והפעם בנסיעה אל ביתו! השכן עזב את האכסניה לפניו מועדות למוסקבה, כך נאמר לו. צער גדול מילא את ליבו של רבי יוסף יוזל. הנה, בידי נשאה מברשת שאינה שלו, והדרך לאתר את בעליה אינה פשוטה כלל וכלל! מוסקבה הרחוקה מאכלסת בתוכה מיליוני בני אדם, וכיצד ימצא ביניהם את אותו יהודי, בעליה של המברשת השכוחה? במשך שנים מנסה היה רבי יוסף יוזל לברר אודות בעליה של המברשת, ותדיר היה חוקר ודורש אצל אנשים שבאו ממוסקבה: 'האם ידעתם את פלוני?' אך איש לא ידע להשיבו.

חלפו שנתיים, שלוש וחמש, וכעבור שבע שנים עשה רבי יוסף יוזל את דרכו ברכבת, ובכיסו המברשת... ואז, הבחין רבי יוסף יוזל, כי היושב לצדו - יהודי הוא. 'מאין מר?' פנה בשאלה, והלה השיב 'ממוסקבה'. אח, לו רק ידע כמה התרגשות תעורר תשובתו בלבו של הסבא מנובהרדוק... 'ממוסקבה?' חזר הסבא על התשובה הקצרה. 'אכן כן' השיב היהודי. 'ואת פלוני, האם הנך מכיר?' נקב הסבא בשם בעל המברשת. חיוך קל עלה על פניו של הנוסע: 'שכני הוא!' הסבא האזין, ויפג ליבו כי לא האמין... ידו הרועדת נשלחה אל הכיס הפנימי של המקטורן, המברשת נשלפה בזהירות, והסבא פנה אל היושב לצדו בתחינה: 'אנא מכס, מסרו את המברשת לפלוני, שלו היא ולפני שנים שאלתיה ממנו. אמרו לו, כי מודה אני על השימוש, ומבקש מחילה על שנתעכבתי מלהחזירה עד עתה...' [דרך עץ החיים]

לקט נאמרים מתוך 'אלקטה באמרים'

* נסמכה פרשת יתרו לפרשת משפטים ללמד 'היו מתונים בדין', ושלא יפסע הדיין על ראשי עם קדוש (כלומר, שלא יעבור בין האנשים שיושבים, שנראה בכך כפוסע על ראשיהם). (סנהדרין ז: והביאור עיין כלי יקר שמות כ"א, א').

* 'נסמכה פרשת דיינין (משפטים) לפרשת מזבח (סוף יתרו), לומר שתשים סנהדרין אצל המקדש (ס"א "המזבח") (רש"י שמות כ"א, א').

* 'כשניתנה תורה לישראל, ואמר לו הקב"ה למשה 'ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם', מיד פתחו מלאכי השרת ואמרו: 'ברוך אתה ה'... אוהב צדקה ומשפט' (שיבולי הלקט' תפילה ס' י"ח).

* 'כיוונה תורה להתחיל הדין הראשון בעבד עברי, מפני שיש בו זכר ליציאת מצרים ומעשה בראשית... והזכיר בדינים דין עבד עברי ראשון, כשם שהזכיר בעשרת הדברות 'אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים', דיבור ראשון... אחר שהשלים דין עבד עברי... התחיל בדין רציחה. כנגד דיבור ראשון שבלוח שני (רבינו בחיי כ"א, ב' ו"ב).

* "הורתה התורה כי האיש והאשה הם גוף שלם ואחד. ובצרתו לה צר, אף שאינה נמכרת עמו... הואיל והם כגוף אחד וצר לה עבודתו, היא כהיתה בעבודתו. לכך 'ויצאה אשתו עמו', כי מקדם אף היא הייתה בעבודת" (תפארת יהונתן כ"א, ג).

* ציווה הקב"ה לבני ישראל לפני תחילת י' המכות (שמות ו', ג) על פרשת שילוח עבדים (קיבלו עבד עברי לקיים מצוה זו לעתיד) (ירושלמי ר"ה ג-ה).

* צִוְּתָהּ התורה שילקה אבר החוטה ששמע המצווה ועבר עליה, שילקה ע"י האדון אשר בחר בו, כדי שיתבאר מזה כי הוא ואדונו - שניהם יחדיו כעבד כאדונו - מוזהרים בעבודת האדון העליון יתברך, אשר לו כל הממשלה והאדנות. לא לבשר ודם... ואמר זה כנגד מה שהתנכר אדנות מידת הדין, שהייתה מכת בכורי מצרים להציל את ישראל מעבודתו. וחזר ופירש עוד 'הגישו אֶל הַדֹּלֵת אוּ אֶל הַמְּזוּזָה', כנגד מה שהתנכר אות הדם שעל הפתחים 'וַנִּתְּנוּ עַל שַׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת וְעַל הַמְּשַׁקּוֹף', שבו יצאו ישראל מעבודת לחרות. לכך 'וַרְצַע אֲדֹנָיו אֶת אֲזָנוֹ, ויוצא דם ממנו...

ונקרא שם הכלי 'מַרְצָע' והוא בגימטריא ת' - 400, כי הוא כנגד מה שרצה להוסיף על עבודת ארבע מאות שנה של מצרים' (רבינו בחיי שמות כ"א ו').

* הקב"ה ציווה לרצוע עבד עברי, כדי שהרואה שעובד הוא כ"כ הרבה, לא יטעה לחשוב שהוא עבד כנעני (חזקוני כ"א, ו').

* החמיר במיתת המקלל (אביו ואמו) יותר ממיתת המכה, מפני שחטא הקללה מצוי יותר. שהכסיל, כאשר יכעוס והתקצף, וקילל במלכו ובאביו ואמו תמיד כל היום. והעבירה כפי מציאותה תמיד, צריכה ייסור גדול. או, מפני שיש בקללה חטא גדול יותר, שהיא בהזכרת ה' (רמב"ן שמות כ"א, ט').

* החמירה התורה בקללת אב ואם מהכאתם, כי המכה מתעלם מהשגחת ה', אך המקלל בשם ה' זוכרו ומבקשו שיעזרהו במעשו החמור. ועוד שהמכה מתנהג כבהמה, אך המקלל מתנהג כאדם וחמור מעשהו יותר (תפארת יהונתן כ"א, ט').

בינתיים לא נמצא לב מתאים כבר שבעה חדשים, אך מצבה הוטב בצורה ניכרת ובטיפול מאוזן.

שאלתה הובאה לפני הגר"י זילברשטיין שליט"א: האם מותר לי לבטוח בה' יתברך ולומר 'אם הקב"ה רוצה, הוא יכול לרפאותי גם עם הלב המקורי שנתן לי?' האם מותר לי ללמוד מהסיפור על הגרא"ז מלצר זצ"ל, שבזמן אירוסיו התגלו בו סימני מחלת שחפת, וכלתו שאלה את החפץ חיים זצ"ל, וברכה ואמר לה: בתי, אם הקב"ה רוצה - הוא יכול לתת חיים ארוכים! וכך חי עד שיבה טובה?

וכך ענה לה הגר"י זילברשטיין שליט"א: הצעתי את השאלה לפני מר"ר חמי הגר"ש אלישיב, והשיב: צריכים לבקש מהרופאים שיסבירו תופעה זו. איך זה שהחולה מרגישה כעת טוב, לעומת מצבה הקשה עד כה? ואיך זה שלמרות השינוי לטובה, הם אומרים שהיא חייבת השתלה? והיה אם ישיבו תשובה הגיונית שתתקבל גם על דעת רופאי לב מומחים (שאינם מנתחים) - מצוה על החולה להסכים. ואם הרופאים לא יסבירו זאת - הרשות ביד החולה לסרב להשתלה. ואם לדעת הרופאים יחיה יותר משנה גם בלי השתלה - אין החולה חייב לעבור את ההשתלה.

ונוסיף שאין במקרה לעיל המלצה חלילה לחולה כזה או אחר, אלא כל מקרה לגופו של עניין, ויש להיוועץ עם טובי הרופאים ולעשות שאלת רב במידת הצורך.

”רק שבתו יתן ורפא ירפא” (כא, יט)

האם בזמננו מותר לחולה להתרפא ברפואות שנזכרו

בגמרא? - מובא בגמרא (בבא קמא פה:): **”וְרַפָּא יְרַפָּא”** - מכאן

שניתנה רשות לרופא לרפאות.

הנה מצאנו בהרבה מקומות (שבת ס"ז. וכן ק"ט וכן ק"י, גיטין ס"ח וכן ס"ט וכן ע') דפים מלאים של רפואות לכל מיני מחלות שונות ומשונות. האם בזמננו אפשר להשתמש ברפואות שנזכרו בגמרא, או שיש איסור להשתמש ברפואות אלו.

הנה מובא בתוספות (מר"ק י"א. שהרפואות שבש"ס אינן טובות בזמן הזה, שנשתנו הטבעיים), וברבי עקיבא איגר (שבת ס"ז). מביא בשם המהר"ל (בליקוטים שבסוף הספר) 'אמר לנו מהר"ל, כל הרפואות שבכל התלמוד אסור לנסות אותן, משום שאין אדם יכול לעמוד על עיקרון, וכי לא יעלו בידם - ילעגו וילגלו על דברי חכמים, מלבד מה שמובא בגמרא (שבת ס"ז):

מי שיש לו עצם בגרונו מביא מאותו המין, רוצה לומר מאותו מין עצם, ויניחו לו על קודקדו ויאמר הכי חד חד נחית בלע בלע נחית חד חד, והלחש הזה בדוק ומנוסה, לכן אותו לבד מתירו, ולא אחד יותר.

וה"ם של שלמה' (חולין פרק ח' ס' י"ב) כתב שיש חרם מהקדמונים שלא להשתמש ברפואות שנזכרו בגמרא, כדי שלא להוציא לעז על החכמים הקדמונים, ולא ידעו שיש שינוי במקומות וכל שכן בזמנים שהדורות פוחתים והולכים, ואם הראשונים כענקים אנו כיתושים.

וב'חוות יאיר' (ס' רל"ד) כתב: שאלתי פי רופא מומחה ולמדן מופלג איך יכתבו מתוך ספרי רפואות הישנים רפואות מורכבות במידה ובמשקל לדורות תשי כח הללו, והשיב לי כי באמת לרופא מומחה ומובהק חרפה היא וקלון לעשות כך, ומכל מקום אין כאן קושיא כי בערך חולשה מקבל הרפואה מכחו, כך חולשת כח העשבים והשורשים והפרחים ובעלי חיים והדומים וסגולתן כי האדם ניזון וחי מהם וכח עולם הקטן נתלה בגדול. [מעדני אשר]

”רק שבתו יתן ורפא ירפא” (כא, יט) - סיפור

מפסוק זה למדו חז"ל בגמרא (בבא קמא פה:): שניתנה רשות ביד הרופא לרפאות.

ואמר רבנו ה'אבן עזרא': **”וְרַפָּא יְרַפָּא”** - לאות שנתן רשות לרופאים לרפא המכות והפצעים שיראו בחוץ. רק כל חולי שהוא בפנים בגוף ביד ה' יתברך לרפאותו.

יחד עם זאת, מאחר שהרופאים הם רק בשר ודם, לעיתים התרופות שלהם גורמות לבעיות אחרות, ואמר על כך הגר"ח קנייבסקי זצ"ל שדבר זה רמז מכפילות הלשון בפסוק **”וְרַפָּא יְרַפָּא”** - שגם הרפואה שלהם צריכה רפואה.

לכן אין חולק על כך שהכתובת הטובה ביותר לכל חולה היא ריפוי בידי רופא כל בשר - הקב"ה, אשר הוא מפליא לעשות ומסוגל להחלים את החולה הקשה ביותר ממחלתו החשוכה ללא שום סיבוך.

חולה אנוש, אשר כל הרופאים נואשו מלמצוא מזור למחלתו, הגיע אל רבו הצדיק רבי מרדכי מנישכזי זצ"ל והתחנן לישועה. "מה עשית לצורך העניין?" התעניין הרב. "הלכתי לגדולי הרופאים", השיב החסיד, "אולם כל נסיונותיהם לרפא אותי עלו בתוהו".

שאלו הרב: "ואצל הרופא מאניפולי כבר היית?" החסיד הופתע לשמע הדברים משום שאניפולי הייתה עיירה קטנה ולא היה סביר שרופא גדול יתגורר בה, אולם החסיד לא רהרר אחר רבו. תיכף ומיד שכר כרכרה ומיהר לנסוע לשם.

כשהגיע לאניפולי, שאל החסיד עובר אורח יהודי: "היכן מתגורר הרופא הגדול?" אמר לו האיש: "בעיירה שלנו אין רופא גדול ואף לא רופא קטן". שאל החסיד: "אם כן אמור לי בבקשה, היכן מתגורר החובש?"

האיש משך בכתפיו והשיב: "אין כאן לא רופא ולא חובש, לא פרמדיק ולא אחות, לא חדר מיון ולא מרפאה..."

החסיד התפלא ושאל: "אם כן, מה עושים התושבים כשאחד מהם חולה חס ושלום?" אמר לו המקומי: "וכי מה אנו יכולים לעשות, אין לנו אלא להתפלל אל ה' יתברך, רופא כל בשר, ולבטוח בו שיושיענו".

חזר החסיד אל רבו וסיפר לו שהיה באניפולי ושם אין שום רופא ואף לא חובש. שאל אותו הרב: "אם כן מה עושים התושבים כשאחד מהם חולה חלילה וחס?" ... "הם פונים לקב"ה", השיב החסיד, אמר לו הרב: "אל הרופא הזה התכוונת!" (ומתוק האור)

איש אחד היה צריך לעבור ניתוח, ואשתו קראה תהלים לרפואתו בחדר ההמתנה, לפתע מופיע החולה מבוהל וחיוור ליד אשתו. "מדוע ברכת מחדר הניתוח?"

שאלה האשה, אמר החולה: "האחות לחשה: אל תתרגש, תהיה רגוע, תהיה חזק, הניתוח פשוט וקל..."

אמרה האשה: "אז מה? היא בסך הכל אמרה לך דברי עידוד וחיזוק". אמר החולה: "אבל היא לא אמרה זאת לי, אלא למנתח..."

”רק שבתו יתן ורפא ירפא” (כא, יט) - סיפור

מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות - רשות או חובה?

מעשה בחולת לב, אשר שריר הלב נחלש אצלה בצורה משמעותית, והדרך היחידה להציל את חייה הינה בהשתלת לב. אך, החולה מסרבת לעבור את ניתוח השתלת הלב, בשל ביטחונה בה' יתברך.

ואפילו אם מהרס ופוחת ממנו דבר מועט וזעיר כמו האות "אלף", ממילא מאותיות "א.מ.ת" נשאר רק אותיות "מת".
הבעל שם טוב הקדוש היה דורש את הפסוק: **"אמת מארץ תצמח"** - ראשי תיבות **אמת**. שאפילו אם יקברו את האמת ויכסו אותה הרי שהיא צצה ועולה וסופה של האמת לנצח, ולעולם אין מפסידים מן האמת. והקשה: אומרים 'אמת מארץ תצמח', מאחר והיא צומחת על הארץ כמו חיטה ושעורה, א"כ למה קשה להגיע לאמת ולהדבק במידה זו? ותירץ שאמנם האמת צומחת מהארץ, אבל בשביל לאסוף אותה צריכים "להתכופף" קצת. ולזה לא כולם מוכנים.

"מְדַבֵּר שֶׁקֶר תִּרְחַק" (כ"ג, ז) – סיפור

פירש הספורנו: מכל דבר שיוכל לסבב שקר, כששנינו: 'הווי זהיר בדבריך שמא מתוכם ילמדו לשקר'. שזהירות מלגרום לרעהו לשקר נכללת בציווי 'מדבר שקר תרחק', כפי שכתב רבי יהודה החסיד (ספר חסידים תתרסב): אם תראה בני אדם מתלחשים ואתה חפץ לדעת מה מתלחשים, אל תשאל להם, פן תעשה אותם שקרנים, שאילו היו חפצים שתדע - היו אומרים לך, ועתה שאין חפצים שתדע - יגידו לך שקר. אמרו בגמרא (סוכה מו): לא יאמר אדם לילד קטן שייתן לו דבר ולבסוף לא ייתן לו, שע"י כך הקטן ילמד לדבר שקר, שנאמר (ירמיהו ט, ז) 'למדו לשונם דבר שקר'. פעם הגיעו עסקנים אל הגר"ש אלישיב זצ"ל עם בקשה לא שגרתית: יש תלמיד חכם שהעלילו עליו עלילה שפלה והמטרה עצרה אותו. ברצונם לארגן הפגנה גדולה שתיאלץ את המשטרה לשחררו, ומבקשים שהגר"ש יחתום על השתתפותו בהפגנה, וע"י זה מובטח שרובות אנשים יגיעו להפגנה, ואז המשטרה לא תוכל להשתלט על המצב, ותיאלץ לשחרר את העצור מכלאו. השיב הגר"ש זצ"ל: כיצד אוכל לחתום על השתתפותי בהפגנה, כשיודע אני שבאמת לא אוכל להגיע בשל חולשתי?! ואף שהדבר הוא לטובת העצור, אבל צריך לדעת שלא ייתכן שמשקר ייצא דבר טוב! [הגר"ש זילברשטיין שליט"א]

"מְדַבֵּר שֶׁקֶר תִּרְחַק" (כ"ג, ז) – על אמת ושקר

אומרת המשנה (אבות א, יח): רבן שמעון בן גמליאל אומר: על ג' דברים העולם עומד - על הדין ועל האמת ועל השלום, שנאמר (זכריה ח, ט"ז): 'אֱמֶת וּמִשְׁפָּט שְׁלוֹם שְׁפָטוּ בְּשַׁעְרֵיכֶם'. כתוב בספר **"מנוורת המאור"** (פרק ל"ה): לא נברא העולם אלא במידת אמת. וזה נרמז בסופי תיבות של תחילת וסיום מעשה בראשית: **"בראשית ברא אלוקים"** - סופי תיבות 'אמת'. וכן בפסוק: **"אשר ברא אלוקים לעשות"** - סופי תיבות 'אמת'. ללמדך שכל מה שנברא בששת ימי בראשית עומד על האמת.

האותיות **ש.ק.ר** אינן מסודרות כסדר אותיות ה-א"ב, לרמז שהרשעים הם הפוכים ומעשיהם הפוכים ונידונים בהפיכה כמהפכת סדום ועמורה. אולם אותיות **א.מ.ת** הן כסדרן, מפני שהצדיקים דוברי אמת בלבם, עוסקים בתורת אמת. הם אמת ומעשיהם אמת ועצתם אמת ומתקיימת, כמו שכתוב **"ועצת ה' היא תקום"** (משלי י"ט, כ"א).

הגמרא שואלת (שבת קד): מדוע אותיות 'שקר' הן שלוש אותיות קרובות, ואילו אותיות 'אמת' מרוחקות (זו בתחילה זו באמצע זו בסוף)? לומר לך שהשקר מצוי בעולם, אך האמת אינה מצויה. ומדוע 'שקר', כל אות שבו עומדת על רגל אחת, ואילו אמת הבסיס שלה רחב? מפני ששקר אינו עומד, ואילו האמת עומדת וקיימת לעולם, ומקיימת את העולם. על כך נאמר 'השקר אין לו רגליים', ונאמר ברמז: **"אתם נצבים"** - אתם אותיות 'אמת' שיש לה קיום ויציבות.

התורה כאן מצווה אותנו: **"מדבר שקר תרחק"**. בכל התורה כולה לא מצינו בשום עבירה איסור הרחקה, כמו שמצינו במידת השקר. וזאת להורות לנו על ההרחקה והבריחה הגדולה שצריך לברוח מהשקר. ועוד באה לרמוז שע"י מידת השקר מתרחק האדם מהקב"ה שמידתו וחותרו - אמת. ולמה דווקא האמת היא החותם של מלך מלכי המלכים הקב"ה? מפני שבכל המידות הטובות יכולים לנהוג בהן רק בדרכי חיקוי ותו לא. מידה אחת לא ניתנת לחיקוי והיא האמת, כי אחרת הרי היא שקר.

אומרים חז"ל (מסכת שבת נ"ה): שאמר רבי חנינא: **חותמו של הקדוש ברוך הוא אמת!** והנה, ה'חפץ חיים' ביאר שהתיבות והאותיות שבחותמת הן הפוכות (כמו שרואים מול המראה).

מי שאינו מנוסה ב'כתב רא', אינו מצליח לקרוא את האותיות, אך לאחר שמחתימים את החותמת על נייר, אז כבר כל אחד יכול להבין. בדומה לזה גם האמת האלוקית, מלמעלה על פני השטח נראה הכל כבלתי ישר, דברים שונים נראים תמוהים, ללא סדר ותיאום, ללא הבנה, ויש קושיות ותמיחות, ואילו במציאות אין הדבר כן. כשבוחנים את החותם האלוקי על גבי מסמך הבריאה, פתאום כל האותיות ניתנות לקריאה. וכל התופעות מדויקות ומושלמות, וכל היקום כולו מפגין את חותמו של הקב"ה - אמת.

הגמרא (סנהדרין זז) מספרת על רב טביומי שאם היו נותנים לו כל כסף והון שבעולם לא היה משנה מדיבורו, פעם אחת נזדמן רב טביומי לעיר ששמה קושטא, שם כל אנשי המקום היו אנשי אמת ולא שינו בדיבורם, ומעולם לא היה מת אדם קודם זמנו באותה העיר. נשא רב טביומי אשה מבנות המקום ונולדו לו שני בנים. יום אחד היתה אשתו חופפת את ראשה, באה השכנה ונקשה על הדלת ושאלה אם אשתו נמצאת בבית. סבר רב טביומי שאין זה דרך ארץ שתכנס עכשיו השכנה, ולכן אמר לה שאשתו אינה כאן (הוא התכוון לומר שאינה כאן בחדר עמדי, ולא לשקר גמור).

אולם כיוון שאפשר היה להבין מדבריו שאינה בבית כלל, היה בזה אבק שקר ומיד מתו שני בניו. באו אנשי המקום ואמרו לו: במחילה מכבודך, צא מהעיר ואל תגרה בנו את מלאך המוות.

המהרש"א שם כתב שבעיר קושטא לא מת אדם קודם זמנו, מפני שחותמו של הקב"ה אמת ובו קיים את העולם. אדם שמשנה בדיבורו, מקלקל את חותם המלך וקיומו של העולם,

**בברכת התורה
רוץ ברינה**

"לאדם מערכי לב ומה' מענה לשון" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מו"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: יעקב ישראל בן גלית נפתלי בן רוזה: אברהם בן שמעה: גורג'י בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה: בן ציון קליין שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דויד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו שמחה בת סרח: יפה נדרה בת נעימה: רוזה בת שמשון: דליה בת חיים הגר בת אהרן והרטה: כתון בת ביביה: אהובה (דייזי) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן

להצלחה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה. **זיווג הגון:** ג'ימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה: בתיה בת אסתר: זהבה בת אטו נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה: אריק בן חיה: שלי בת חיה

לרפואת:
הרב מרר יסיים בן כמסנא שליט"א
אהרון בן רוזה: משה בן רוזה
מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט
עודד בן גר: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה
פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה
רחל בת נארה: חת בת לינה: נורית בת רחל
רלימור הודיה, ושחרה בנות תרון יפה: תהילה בת סיון

לזרע של קימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה
שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה
שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית
רחל בת חיה: לאה רחל בת אריס
ויקטוריה תקוה בת רינה: עדי בת מזל
מאיר יעקב בן רחל: דניאלה בת עופרה
אשר בת אורנה: מירי בת סוזן

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - **050-3828752**
או במייל: **Ronbarina@gmail.com**

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

סיפורי השגחה פרוטית שנשלחו למערכת ע"י הקוראים

טוב לבטוח בה' מלבטוח בנדיבים ידך שלי נוסע לעיתים קרובות לחוץ לארץ להתדפק על דלתות נדיבים ולהתרים אותם לצרכי המוסד שבעלותו, הוא סיפר לי את הסיפור הבא:

"ססתי לחול' על מנת להתרים נדיבי עם, ובמטוס התמזל מזלי לשבת ליד גדול בישראל. הוא התעניין בשלומי ובמטרת הטיסה. עניתי לו שיש לי מוסד, ואני מתרים לצורך כך יהודים שזוכים להיות שותפים במצווה. אמר לי אותו גדול: "אם תשמע לי תראה ברכה מיוחדת במלאכת איסוף התרומות" וכך אמר: "כאשר אתה פונה לעשיר על מנת לבקש את תמיכתו, אל תדבר אליו אלא כאשר אתה עומד מולו, תצייר במחשבתך שאתה ניצב מול השכינה הקדושה, ואתה תבקש מהקב"ה שיעזור לך. הגביר ישמע את מה שאתה צריך, אבל בתוך הלב ובמחשבה אתה מבקש מהבורא יתברך באותם מילים שלך כמו שאתה מדבר לבן אדם!!!" שמעתי יהודית לו על העצה.

בכתובת הראשונה עשיתי כעצת הרב, ואכן ראיתי ברכה למעלה מדרך הטבע. שמחתי מאוד והמשכתי בדרך הזו היעוצה לי, ועשיתי תוך כמה פגישות הרבה יותר ממה שציפיתי מכל המסע גם יחד והודיתי לה' על הישועה הגדולה בזכות העצה הזו. אחרי מסע וכיתות רגליים, הגעתי לבית חברי וידידי שאני מתארח אצלו בקביעות ואנו חברים בלב ובנפש. אחרי האירוח פניתי אליו כמידי שנה בבקשת תרומה, הוא שלף מכיסו שטר של חמש דולר ונתן לי תוך שהוא פוטר אותי לשלום. חשבתי שהוא צוחק אבל התברר לי שזו התרומה שלו לשנה זו. תיכף תפסתי את ראשי והבנתי שבמקום לפנות לבורא עולם בשעת הדיבור, הרגשתי מספיק בנוח לדבר אל חברי ישירות כביכול ללא צורך בעזרת הבורא, כי מול חברי אני כבר מסתדר לבד...

שמחתי על השיעור המאלף ולמדתי לחיים יסוד חשוב!!! הקב"ה בהשגחתו עלי סידר לי את הישועה דרך הרב החשוב שישב לידי במטוס, וחיצק את המסר עם החמש דולר של החבר, שאדע שגם כאשר אני פונה לאדם שאני מרגיש איתו בנוח, אזכור לבקש באמת מהבורא יתברך לבדו!!!

ד"ר אריאל שניידר

הפענוח לדכות את הרבים בסיפור של השגחה פרוטית נועזן לשלוח אל ר' שפחה סמואלס נפיקס: 15326517922 או לי: o.y.wines@gmail.com

הכשרות. שכן יתכן מאוד שאם היה אותו יהודי נעמד להתפלל בעצמו ולבקש בעד נפש החולה שגם הפילתו שלו היתה מתקבלת להמציא הרפואה, כי אתה שומע תפילת כל פה, וגם איש פשוט אם מתחנן מנומקם לדיבא אין תפילתו חוזרת ריקם ונמצא שלא היה מוכרח כל כך להפילת הצדיק, ואם כן אין המטבע שלם בכשרותו. נענה השפעטיווקאר ואמר, דומני שיש לי כאן 'מטבע כשר', והנני מוכן להעניקו לחסידים עבור השמחה. ופירש מקור מוצא אותו מטבע שכן זה אתמול בטרם צאתו לדרך נסיעתו לקורין, הופיעו לפניו שני בעלי דין שביקשו לדון אותם בדין תורה. ישבתי אפוא לשמוע את טענותיהם ומענותיהם ולאחר שחקרתי ודרשתי היטב באותו דין הוצאתי 'פסק דין' בעריכת הפרשה ביניהם ויצאו מרוצים ושמחים תודה לך, וכנהוג העניקו לי אחר כך 'דמי פסק', כנהוג בימים ההם לשלם לדיין 'דמי פסק', ובכך הרי לפנינו 'כסף כשר' שישנו לפני כדת וכדין.

מצות האמונה "אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים" כ ב

השיב על כך הר"ק מקוריץ, אכן 'מטבע יפה' ונאה היא זו, אך חוששני בו אם הוא אכן כשר בתכלית הכשרות. שכן מנהג העולם בהנחת 'דמי פסק', שמתחילה נותן בעל דין אחד כאוות נפשו, ולאחריו מוציא גם הבעל דין השני ונותן כאוות הסכום שנתן הראשון. והנה יתכן שהראשון הוציא סכום נאה, בחיובו שיצא הדין יותר לטובתו, ואילו הבעל דין השני כשנתן אותו הסכום יש לחוש שאינו אלא מחמת הבושה, אבל לא נתנו בלב שלם כל כך, אך לחוש ששם אין זו מטבע השלמה בתכלית הכשרות כדי שתוכל להביא שמחה ושלמה ורצויה בליבם של ישראל. נענה הר"ק רבי לייב שרה"ס ואמר, דומני שיש בידי להציל את המצב ומטבע שבידי יהא בודאי כשר לכל הדעות וכוחו יפה לשמח לב בני ישראל. הנה כשהודיעוני שעלי לצאת לדרכי קוריצה לא היו מעות בידי להוצאות הדרך, ביקשתי אפוא מידיד נאמן 'להוואה' של גמילות חסד, ואכן קיים בי האיש את המצוה הגדולה שבפרשה דין (שמות כב כד) "אם כסף תלוך את עמי". והנה, סיים הרב, הרי אלו מעות של מצוה, שנתן האיש לשם מצוה וגמילות חסדים שבהלוואת המעות. ואין לך כסף כשר יותר ממעות שנתעו בהם מצוה דאורייתא. נמנו כולם וגמרו, שאכן זה הכסף שבא מן המצוה הוא הכסף הכשר ביותר, ותיכף יצאו החסידים בשמחתם לרכוש משקה באותם מעות של מצוה והיתה השמחה שבאותו מעמד גדולה ונעימה, בשבת אחים יחדיו במותב תלתא של חברות הצדיקים קדושי עליון, וזכותם תגן עלינו.

- * -

אחד מזקני חסידיו סלונים שבירושלים קרתא דשופריא היה הרב קסטל זצ"ל, הוא היה ממעתיקי השמועה בחצר הקודש 'סלונניא', והיה מספר לדורות הבאים מאשר ראו עיניו בבית הצדיקים הקדושים שלפני המלחמה. אחד מספוריו העסיסיים החביבים היה אודות בחור אחד שהגיע ממרחק רב ללמוד בישיבתו של ה'חפץ חיים' בימי נעוריו, אשר מלבד מה ששישורונוטו היו חלושים מאוד, הוא לא קרא ולא שנה מעולם, בילדותו גדל בבית של כפריים בכפר נידח, וכמוכן עם נתונים שכאלו לא הבין בהבור מילה וחצי מילה בתלמוד, ולא ידע כלום מאי קאמרי רבנן בני מדרשא.

אולם אף על פי כן בכל פעם שהיה נכנס לבית המדרש ליבו התרונן משמחה גדולה והיה פותח את הגמרא הגדולה וקורא בתוכה בהתלהבות עצומה בקול רעש גדול, שכולו מלא שמחה ונהלה בתחוות דאורייתא! בהודמנת אחת חברו עליו חבריו, ושאלוהו מדוע צווק אתה כל כך בתלמודך, ועל מה הגך שמח כל כך בקריאת תיבות הגמרא כאשר בין כך אינך מבין דבר וחצי דבר גם לא בפשט הפשוט, וכל שכן שלא בבניי מהלך הסוגיא כולה. נענה החבור בתמימות לב ואמר בהתרגשות גדולה, וכי כיצד לא אשמח על זכותי הגדולה שהגעתי הנה ליישיבה הקדושה ויכולני לקרוא את המילים הקדושות הללו! הלא מהו כל הבן אדם? - שן שק עצמות [אפקוקל ביינעך]... והנה בא 'שק' של עצמות ופותח את הגמרא וזוכה להוציא כמו פיו לפני מלכי המלכים ב"ה את התיבות המאירות והנעלות הללו "אמר אבי, אמר רבא", ולעשות נחת רוח לפניו יתברך! וכי כיצד לא יתמלא הלב בשמחה גדולה ועצומה על זכות נוראה שכזו. לפיכך היה בחור זה ממלא סדרים שלמים בהתמדה ושקידה עצומה, וישוב 'שעות רצופות' רכון על ספרי הקודש, וקורא ומגנן בקולי קולות את תיבות התורה הקדושה, ומשקף התחיל בסדרי תלמודו היתה השמחה נואה בליבו מאוד. והפעלא הגדול היה, שעכנבור תקופה מסוימת לפתע נפתח לבבו בתורה, ולאחר חודשים שלמים שקרא ושנה שוב ושוב מתוך הגמרא החל להבין ולהשיג בתורה, וכמוכן שאו עלתה שמחתו שבעתים ומיום ליום עלה ונתעלה במעלות התורה הקדושה, עד שנעשה תלמיד חכם מופלג בר אוריין, וברבות הימים זכה להעמיד תלמידים הרבה, להגדיל תורה ולהאדירה.

- * -

מסופר על מרן הגו"צ הגרי"ז מבריסק זצוק"ל, שראה את אחד מתלמידיו שהיה מתנגד בדקדוק יתר, ומרוב דקדוקים ודאגות היה שרוי תמיד במתח רב, עד שכמעט נפל בעיניבון רוח.

הוכיחו הבריסקער רב ואמר לו, כיצד שכחת פסוקים מפורשים בתורתנו הקדושה על עבודת ה' בשמחה? כ"א (הילים ק ב) "נבדו את ה' בשמחה באו לפניו בגינה" והלא כל עיקרה של התוכחה לה לא באה עלינו כי אם (דברים כז מז) "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ונעטוב לבב". מן הראוי אפוא שתלך לחקופת מה להתפלל אצל החסידים הסתובב ביניהם ותתבונן בעבודתם ותראה ותבין כיצד עובדים את השם יתברך בשמחה ולב טוב ולא ח"ו מתוך עצבות...

ועיין בספר"ק "שער יששכר" להר"ק ממונקאטש זצוק"ל מאמרי חודש אדר דנן (שלהי מאמר מהות החודש) שהביא דבר נחרץ שישמע מפי' קצו הר"ק מוה"ר אבד"ק מונקאטש | הפשר בעמוד הבא <

משנכנס אדר מרבין בשמחה (תענית כט). פירשנו פותח בפסוק (כא א) "ואלה המשפטים אשר תשים לפניכם". ופירש רש"י: "כל מקום שנאמר 'אלה פסל' את הראשונים, ואלה מוסף על הראשונים". קיימנו לן בשלחי מסכת יומא (פז). בעושה תשובה מיראה הזדונות נעשו לו כשגונות אבל בתשובה מאבהה זדונות נעשו לו כזכות.

"אלה" - ראשי תיבות "ל'יהודים ה'יתה או'רה" (אסתר ת טז). זו היא 'תשובה מיראה', שאכן מביאה אורה לאדם, אבל עדיין אין בה שמחה. - בזה 'פסל' את הראשונים, שפוסל את עוונותיו הראשונים ולא יעניש עליהם כל כך אחר שנהפכו לשגונות, אבל עדיין אינם נוספים לו לזכויותיו. אך 'אלה' - ראשי תיבות "ל'יהודים ה'יתה או'רה ו'שמחה". זו היא כבר 'תשובה מאבהה', כשהאדם חוזר בתשובה ברוב אהבה ושמחה. - בכך 'מוסף' על הראשונים, שיהיו כל אלו הזדונות נוספים לו לזכויותיו. ידוע סוד גדולה המתקת הדינים והמשפטים על ידי שיקבלם האדם באהבה ובשמחה, וזאת כולם לטובה ולברכה.

היינו שרומו הכתוב: "ואלה המשפטים אשר תשים לפניכם", כיצד תשים לפניכם דינים משפטים ויסורים בכוח "אלה" - "ל'יהודים ה'יתה או'רה ו'שמחה", אז ממילא על ידי האורה והשמחה שיקבלו בהם את המשפטים יתהפכו להם כולם לטובה. והלום אמרו רז"ל (תענית כט): "אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב, כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה כך משנכנס אדר מרבין בשמחה. אמר רב פפא הלך בר ישראל דאית ליה דינא בהדי נכרי לישתמיט מיניה באב דריע מוליה, ולימצי נפשיה באדר דבריא מוליה".

הוא שכתוב רומז: "ואלה המשפטים אשר תשים לפניכם", באיזה זמן הוא כדאי ונכון לשום את המשפטים לפניכם, שידעו שהמשפט הולך לטובתם ומונה לפניכם לנצח, בג' לפניכם ולא לפני עובדי כוכבים, שהמשפט מונח לפניו איש ישראל לנצח ולא לפני גוי - זהו בזמן "ל'יהודים ה'יתה או'רה ו'שמחה", בחודש אדר דנן שמרבים בו בשמחה.

ומדויק לשון חז"ל "משנכנס אדר", לא אמרו 'מראש חודש אדר'. רומז על 'שבת מברכין אדר', שכן מעת שמברכין את החודש כבר 'נכנס' אליו עניינו, כדמוכח מדברי רבינו הארי"ל שיש לכוון בעת ברכת החודש את הצירוף השייך לחודש אדר [הה"ן - עירא ו'לשורקה בני' אהוננו (בראשית מט, יא)] והרי צירוף זה אינו נוהג כי אם באותו החודש, ומשמע שכבר מתחילה במידת מה הגעגת אותו החודש. וכן מוכח מ"ש' במגן אברהם בהלכות ראש חודש (ס' תיז ס"ק א) שענין ברכת החודש היא כמו 'קידוש החודש', ולכן צריך לאומרו בעמידה ע"ש. והיינו פירושי "משנכנס אדר", משרק 'נכנס' אליו בשבת מברכים וכבר מתחילים לרר"ה 'אדר' זהו כבר הזמן והעת המוכשר להיות 'מרבין בשמחה'...

- * -

בעיר 'קורין' הגדולה לאלקים התאספו יחדיו שלשה צדיקים מגדולי הדור, כדי לדון בענין גדול אחד בדרכי היהדות שהיה על הפרק באותה עת. - ה"ה הר"ק רבי פנחס מקאריץ זצוק"ל המרא דאתרא; שאילו עלו והתכנסו ביום המיועד הר"ק רבי שמשון משפעטיווקא זצוק"ל ביחד עם הר"ק רבי לייב שרה"ס זצוק"ל. כאשר הגיעו שני הצדיקים הללו לקורין, יצא הר"ק רבי פנחס לקבל את פני קדשם בשמחה ונעשה אז שמחה גדולה בין החסידים שבעיר על זכייתם הגדולה לקבל את הצדיקים הקדושים.

בעת כינוס הצדיקים יחדיו ביקשו חסידים לערוך את השולחן הטהור [טיש] לכבוד התכנסות הצדיקים שיש בה שמחה וחדוה עילאה. המנגנו בימים ההם היה, שכמעט אורח לעיר ופתחים השולחן לכבודו, שעות הצדיק 'מעוה' לקניית משקה לכבודו של שמחה. ניגשו אפוא הגבאים אל שלושת הצדיקים יחדיו, ודרשו את מעות הקדימה לקניית המשקה.

נענה הר"ק רבי פנחס מקוריץ מרא דאתרא ואמר, הנה אם רוצים אנו שזה המשקה אכן יפיע לנו שמחה דמצוה, מן הראוי לקנות אותו עם 'מעוה כשרות' [כשערע געלט] ככל שיהיו המעות כשרות יותר כן תתעלה ותתקדש השמחה כראוי לה.

לפיכך, החולט בין הצדיקים שרק מי שיש לו 'מעוה כשרות' הוא יזכה ליתן עבור המשקה, ובהיותם יחדיו שלשה רבנים מפורסמים ישבו הם מושב 'בית דין' לפסוק מהו 'כסף כשר'.

נענה רבי פנחס והוציא מאמתחתו מטבע עבור המשקה, ואמר הנה זהו 'כסף כשר', שיוכל להביא שמחה עילאה ללב ישראל.

ונימק טעמו לפני הצדיקים כיצד השיג אותו 'כסף כשר', כי היום כאשר קמתי לפנות בוקר כדרכי, נקש בחלון יהודי, וכשהוריתי לו להיכנס פנימה נכנס בלב שרור והחל בוכה ומבקש על חולה מסוכן מאוד השוכב בביתו על שער גסיקה רח"ל. ביכרתי אותו ונתעלה אורוה ומרפא ורפואה שלמה לאותו חולה, ותיכף נעמדתי להתפלל לפני השם יתברך על רפואת החולה. והנה לא הלך זמן רב ועוד בטרם ניגשו להפילת שחרית כבר חזר האיש עם הבשורה הטובה שייצא החולה מכלל סכנה, והוא כבר מתהלך כאיש בריא, ובגודל שמחתו העניק לי 'מטבע' זו לפדיון נפש, ואם כן הרי לפנינו 'מטבע כשר' שיוכלו החסידים לשמוח בו בשמחה של מצוה.

טען על כך רעהו הר"ק משפעטיווקא הן אמנם זהו מטבע יפה כדי לקנות בו המשקה עבור השמחה, אך מסופקני בו מעט אם הוא כשר וישר בתכלית

זצוק"ל שאמר דבר נורא דחזונו אף צדיקים ואנשי מעלה העוסקים כל ימיהם בתשובה תמיד כנודע, ומכל מקום שוכחים ואינם נותנים אל לב לשוב בתשובה על זה הענין שלא עבדו את ד' בשמחה. כי אם אדרבה חשים מעלה בכך שלים מתמרמר תמיד בקרבם בתשובה, אבל זאת אין נותנים אל לב שצריך לשוב בתשובה על מה שלא עבדו את ה' תמיד בשמחה יעוין שם במתק דבריו הנוראים.

- > * < -

אחד מזקני יקירי קרתא דשופריא בדור שלפנינו נקראו מנעלין, ולא היו תחת ידו מעות כדי לקנות נעליים חדשות. הוא פנה אפוא בתפילה לפני השי"ת, וביקש: ריבונו של עולם או שתומין לי האפשרות לקנות נעליים חדשות או שתתן בליבי להבין שאינני צריך נעליים חדשות... – וכך אהיה שמח בחלקי, בכל מצב שתעשה עמדי!

והינני, כי שמחת הלב והאופר הנכון אינו ממה שיש לו לאדם אלא מן ההבנה שמבין שיש לו את מה שצריך ורוצה, וככל שהאדם משלים עם מצבו ומבין שמה שיש לו זהו בדיוק חלקו המגיע והנצרך לו, כן נעשה יותר "שמח בחלקו", ועליו אמר נעים זמירות ישראל בספר תהלים (קכת ב): "יגיע כפיך כי האכל אשריך וטוב לך. – אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא" (אבות ד, א).

- > * < -

לפני השרף הק' הרבי מקאצק זצוק"ל הגיע איש יהודי והתמרמר והתלונן על שבתו בגרה וזמה כמה שנים שכבר הגיעה לעונת 'תחלה נישאת, אך משום מה אין רצונה להשתדך עם בן תורה ומעדיפה להינשא לבעל מלאכה עם הארץ שיידע להשיג את הממון אבל רחוק מן התורה ועל אף שכבר ניסו בכל מיני דרכים לדבר על ליבה אטמה אזנה משמחה.

ענה לו הקאצקער בחריפותו: מדוע נזכרת רק עתה? הרי אתה בעצמך גרמת כל זאת! כאשר מנהג הישיבות בימים ההם היה בסידור 'טעג' [ימים] מאחר שהישיבות הקדושות לא היה ביכולתם לספק ארוחות לבחורים וסידרו את הבחורים שיאכלו 'ימים' אצל הבעלי בתים שבעיר, וכל אחד מאנשי העיר היתה לו קביעות ליום אחר בשבוע.

והנה היו בין הבעלי בתים אנשים חכמים שהכירו בזכות העצומה שעלתה בגורלם ושמתו על כך מאוד, וכיבדו ורוממו את הישיבה בתור' כראוי וכיאות לתלמידי חכם היגע בתורה. אך מאידך היו גם כאלה שלא השכילו להבין את מעלת לומדי התורה והכניסו את הבחורים אצלם רק כדי לצאת ידי חובה, ולא כיבדוהו כהוגן, ונתנו לפניהם אוכל פשוט וזול, משיירי המאכלים שהשאירו בני הבית, ואיש זה נמנה בין אלו שלא השכילו לכבד את הבחורים.

ובזה פנה הרבי אל האב המאוכזב ואמר, הנה תחת שהיה לך לשמוח מאוד על הזכות הגדולה שיש לך לכבד את הבחורים לומדי התורה

מוקד לרגל יומא דהילולא העשירי

להדבק בשולי אדרת האדם הגדול

שכיבי נונה והרודי אורה ספיקו חיים רבינו ארבת תורה וידא תורה להדבק בשולי אדרת האדם הגדול בענקים וללמוד מדרכיו וסעשיו

ספר

שכיבי נונה והרודי אורה ספיקו חיים

הח' מרש' רבי לוי הכהן רבינו שבין גלגלת

יפרה ויתענה לשני הלוקים

הלק' א' אשר פרוי יתן

הרבי חיה הנפסוס וינסתנים חיים ורבים תחורתי לוי ספיר בת יוסבר רת ורורה נכסו ספיר

הלק' ב' איש הסידריך

אלה תולדות חיה הנפסוס וינסתנים חיים ורבים

נלקטו מטיב שיתוחיו של בנו

הגר"צ רבי גמליאל הכהן רבינו שבין שליטא

להשיג בתנאות הספרים המובחרות

השם והפיק מיוזמי המספרים חיים ורבים 07-64944

שבאו בצל קורתך, להושיבם במקום מכובד בראש השלחן, ולכבדם במנה העונה כראוי לעמלי תורה, במקום זאת השפלת אותם ונתת להם רק מעט מזער כדי לצאת ידי חובתך. וממילא לא יפלא שלמדה בתך סמך את מידה זו בשלימותה, והבינה היטב שאין התורה ולומדיה חשובים ומכובדים אדרבא בזויים ושפלים הם, ואם כן איך תעלה על דעתך שעתה תרצה בתך להינשא לבחור מבוזה כזה...

טיב מעשה נפלא מסופר על גביר אחד, שהיה מפורז מרונו סכומים אדירים ועצומים לתמיכה בלומדי תורה באופן יוצא מן הכלל, ורבים חמרו על כך מאין שואב לו נגיד זה אהבת תורה במידה גדושה כל כך, עד שהוא מוכן לפזר על כך הון רב, שלא כדרך שאר עשירי ארץ. אחד ממקורביו, ראש ישיבה נכבד שהיה פוקד את ביהו לעיתים קרובות להתירמו לצורך הישיבה, הציג פעם לפניו את תמיהתו ולמיתת כל מכריז, וביקש לדעת מהו אותו סוד כסום, ומה ראה וכיצד זכה לפזר ממון רב כל כך דווקא לצורך החזקת התורה ולומדיה.

ענה העשירי ואמר, אספר לך ידידי היקר סוד הדברים מרחיבן שאבתי

התערכה לתורה במידה מוגזמת כזו. וגופא דעובדא הכי הוה, ביהויה עלם צעיר שלחני אבי למרחקים לגלות למקום תורה ביישיבה מפורסמת כשהגעתי ביום הראשון למחור הפצי לבנין הישיבה עד שהסתדרתי והתארגנתי בהכרת המקום והחדר שבפנימייה אחרתי את שעת האכילה בחדר האוכל שבישיבה והייתי רעב ועיף מטלטולי הדרכים. נגשתי אפוא למנהל הישיבה והתחננתי בבניו שיתן לי איזה מאכל כל שהוא להשקט את רעבוני נפשי, אך הלה השיב שבחפץ לב היה מגיש לפני אוכל לשבוע, אך מה נעשה שכבר פינו הפועלים את כל האוכל ולא נשאר מאומה...

ברם – הוסיף כממתיק סוד ואמר, בשכונה זו מתגוררת אלמנה צדקנית אחת שזמה תקופה גילתה דעתה הודיעה להנהלת הישיבה שבעת הצורך ניתן לשלוח בחורים רעבים לסעוד אצלה, וביתה פתוח לרווחה בית ועד לחכמים עבור לומדי התורה, לכן עתהך אמונה שתלך אל ביתה להשקט את רעבוניך. אבל הנני להזהירך, שלא תאכל שם יותר מן המוכרח לקיום גופך, כי ידוע לי שאלמנה זו סעודהה בקושי מספקת לעולליה הרבים ולמשפחתה.

בלית ברירה אחרת בפני, שרכתי את רגלי לעבר בית האלמנה כדי להשקט ולו במעט את רעבוני לבי, התפללתי לפני בורא עולם שלא אבוא לידי בושה וקלון.

והנה מה מאוד גדלה הפתעתך, כשרק דרכו רגלי על פתח ביתם והצגתי את עצמי כבחור מן הישיבה הסמוכה מיד נתמלא הבית באווירה חגיגית שמחה וצהלה נעשה בבית ילדים עליזים סיבבו אותי בשמחה ואהבה גדולה מכל צד בהערכה עצומה, וחלקו לי כבוד מלכים תיפק פינו לי את הדרך לעבר ראש השלחן כראוי וכיאות לתלמידי חכם.

הם מיהרו לפרוש מפה לבנה חגיגית, והנה נכנסת האם כשבידה סמיון ממש שעליו מונחת ארוחתם הדלה... במתק לשון פתחה פיה בחכמה ונפתה בהתרששות לילדיה ואמרה בשמחה

רבה: זכיה גדולה נפלה בחלקינו היום, זוכים אנו לארח בתוך ביתנו תלמיד חכם העמל בתורה יזום ולילה! לפיכך הבה נא נשמח כולנו במתנה שהעניק לנו השי"ת, וכל אחד יתרום קצת ממנתו עבור התלמידי חכם, כדי שיהיה לו כוח ללמוד תורה!

ואכן מיד הריעו כל הקבוצה בקול צהלה, ובשמחה גדולה ויותר מארוחתם הדלה למען כבוד התורה.

סיים הגביר את סיפורו ואמר, מאז אותו מעמד נחקק בקרבי אהבת התורה עצומה, באוהת ארוחה דלה שהייתה מלאה בשמחתה של תורה, גמלה בליבי ההחלטה שאם יזכני השי"ת ויהיה סיפק בידך, אפתח את לבבי להזויל שפע הון מכיסי בהרחבה גדולה עבור החזקת התורה ולומדיה, ועל כך ליבי מלא שמחה רבה לכבודה של תורה הקדושה.

- > * < -

משנכנס אדר מרבין בשמחה

שגם הצריך בהם לפרנסה אי אפשר להגדירו כעושה מצוה, ועליו להתבייש מלהראותו בחוצות. בנוסף יש בכך ענין של קרירות ומכשול לרבים, כי ישנם המתאווים למכשירים טמאים אלו, וביודעם שיוקיעו אותם מן המחנה נמנעים הם מלהחזיקם, אבל אם יראו את פלוני ואת אלמוני מסתובבים אים מכשירים כאלו יחליטו גם הם לפירוק מעליהם 'עול הציבור'... והם הרי אינם יודעים שמדובר במכשיר מסווג.

בני חיי ומזוני להתמנזרים מכלים אלו

מידה טובה מרובה ממידת הפורעניות חמש מאות פעמים (ראה רש"י שמות לז, ז) ואם אמרנו שהמחזיקים מכשירים טמאים הם מוגדרים כחייבי מיתה, בהכרח שאלו המתנתקים מכלים אלו, יש להם זכותים עצומים לחיים ארוכים הם ובני ביתם וכל יוצאי חלציהם, וכשם שהם ראוים לחיי' כך ראוים גם כן לבני', כי אצלם יכול הקב"ה להפקיד נשמות קדושות בידעו שיהיו נשמרים בקדושה וכמו כן ראוים למזוני' כי כך אמר הקב"ה (דברים רבה פרשת ראה): 'שמעו לי שאין אדם שומע לי ומפסיד', ואם האדם מתגבר על היצר המפתה לפרנסה דווקא מתוך הכלים בודאי יזמין לו הקב"ה פרנסה גם מבליעדם.

ואכן יתברכו כל המתמנזרים מכלים אלו בברכה המשולשת 'בני חיי ומזוני רוויחי', ובזכות השמירה על קדושת העיניים נזכה לראות עין בעין בשוב ה' ציון בב"א.

המשך פעמור א' | הכלי הנורא שכהיום יכולים גם להעבירה מיד ליד ושורפת נשמות מבלי להבחין בין טובים לרעים ר"ל, ולכן מחובתו של כל אחד הרוצה בתשובה לבער את כל סוגי הכלים הרעים מרשותו, ולהזהיר גדולים על הקטנים שכלים אלו הם אסורים בכל יראה ובכל ימצא. רק מתוך כך ייחשב הוא לבעל תשובה.

גם לעניני פרנסה החובה להיוועץ בדעת תורה

ישנם כאלו שאומרים שצריכים את זה לפרנסה, אולם בענינים אלו אי אפשר לו לאדם להכריע לעצמו מבלי להיוועץ בדעת תורה, עליו להרצות בפני הרב כל הסיבות שלפניהם נראה לו שהינו זקוק לכך, והוא זה שירכיע אם כנים דבריו, כי לפעמים אין בדבריו שום הצדקה להחזיק מכשירים כאלו, ואין זה כי אם יצר הרע המדבר מתוך גרונו...

גם אם יווכחו שצדקו דבריו, עדיין אין שום היתר להחזיק מכשירים שאין להם 'פילטער' חזק מחברה שאינה מתפשרת בשום מצב, כך שיהיה מובטח שלא יכשל חלילה בשום מראה של איסור, וגם אז יראה לנכון שלא להסתובב עם הכלי בריש גלי, הרי בסופו של דבר גם מכשיר עם פילטער הוא מציאות של בדיעבד, וענין של בדיעבד עושים בנינועה. משל למה הדבר דומה למי שהרופאים אסרו עליו לאכול ביום הכיפורים, שגם אם מקיים מצוה באכילתו, אין הוא אוכל כי אם בחשאי, כי מתבייש להראות שהינו שונה משאר הבריות, על אחת כמה וכמה בכלים אלו

מוקד הזמנות ספרים

של הנח"צ רבי גמליאל הכהן רבינו שבין שליטא

קו הזמנות של מכון טיב 0733-22-76-09

shivti11@gmail.com | 05276-10455 078-3331109 טל: רח' ישעיהו 7 ירושלים | רח' ע"י קהילת שבתי בבית ד' | הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגורניך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לרפוס) בקובץ בהדפסה.

מאוצרות הפרשה

חסרי עקביות מתקבלים ומתבטלים לעיתים מזומנות. לא כן היא תורתנו הקדושה מעשה אלוקים היא, ולא זו בלבד שאינה מיוסדת על כסים הסכמת בני אדם אלא להיפך, התורה היא שקדמה ליצירת האדם שנוצר בהתאם לאזהרות התורה ומצוותיה ד"הסתכל באורייתא וברא עלמא", ולכן דיני התורה נצחיים ותורתנו לא תהא מוחלפת דאף המשפטים ניתנו בסיני.

ניתן להבין את הדברים ע"פ משל: בעיר אחת הקימו בנין גדול ומפואר שתוכנן בקפיידא לדירות מגורים. לאחר שהסתיימה בניית הבנין, הוחלט לשנות את ייעודו לבית חולים. מובן כי המבנה לא התאים, והיה צורך בשיפוצים נרחבים כדי להתאים את הבנין לייעודו החדש. משום כך הרסו את המטבחים, צרפו דירות לדירות אחידים וכדומה. אך למרבה הצער גם לאחר כל השנויים הוכח כי הבנין עדיין רחוק מלמלא את ייעודו החדש. התברר כי המעלית אינה מתאימה לאלונקה וכו' וכו'. הנמשל הוא, העולם נברא ע"פ התורה, ד"הסתכל באורייתא וברא עלמא" ועפ"י נתנו לאדם תכונות מתאימות ומשפטים על פיהם יחיה. אך כאשר מנסה לשנות את הייעוד של חיי תורה ולחיות על פי תרבות הזרה לרוח התורה, הרי שהוא חי בבנין שלא תוכנן לצורת חיים זו, ועליו לעשות כל הזמן 'תיקונים' שיאפשרו לו לחיות באופן שבהר לעצמו. אבל מי שחי ע"פ משפטי התורה שעל פיו תוכנן בעולם אין צריך תיקונים כיון שחוקיה ומשפטיה תוכננו מראש לכל הדורות כולם. (משולחן גבוה)

או נודע כי שור נגח הוא (כא, לו)

פעמיים מתייחסת התורה לדיני שור תם ושור מועד. האחת גבי שור שהמית את האדם, והשניה כאן גבי שור שהמית את השור. ומעניין, שלגבי שור שהמית אדם נקט לשון של 'ואם שור נגח הוא' (כא,ט), ואילו לגבי שור שהמית שור אמר 'או נודע כי שור נגח הוא, ויש למצוא טעם לשינוי הלשון בין המקראות, למה כאן אמר כי אותו השור 'נודע', ואילו בשור שהמית אדם לא אמר כן.

אמר על כך הגר"ח קניבסקי זצ"ל, ביאור נפלא, כי בגמרא (ב"ק מא.) תמיהו איך יתכן בכלל למצוא שור מועד להרוג בני אדם, והרי מיד אחרי המקרה הראשון שהרג את האדם בהיותו תם, הרי הוא חייב מיתה, ואיך הצליח לחיות ועוד להרוג אדם נוסף, וכן בשלישית. ותירצו חז"ל כגון שהוזמו העדים הזוממין. פירוש, שאחרי המקרה הראשון רצו לגמור דין הבהמה למיתה אלא שאז הזוממו העדים, לכן לא הרגוהו, וכן אחרי המקרה השני והשלישי וכעת הזוממו הזוממין ובבית אחת נעשה מועד לאדם.

על פי זה אתי שפיר, שבשור מועד להרוג בני אדם לא שייך לומר 'נודע' שמשמעותו מימים ימימה ידוע דבר היותו מועד, כי לא יתכן הדבר כי אם באופן שנודע ברגע אחד על כל שלשת המיתות. מה שאין כן בפסוק כאן שמדובר במועד להרוג את הבהמה, שפיר שייך שיהיה ידוע ומוכר לכל כשור נגח מתמול שלשום ושחייבים להזהר ממנו, לכן נאמר דווקא כאן 'נודע'.

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם (כא, א)

התורה אמרה: "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" – יש לשים לפניו את המשפטים ולא את האנשים. הדין, כאשר יש לאדם דין ומשפט עם חברו, יש לדון לגופו של ענין ולא לגופו של אדם. פעם הגיע אדם לרבי יעקב אידלשטיין זצ"ל, וסיפר לו שהוא עשה עיסקה יחד עם אדם נוסף, ובעקבותיה נתגלעו חילוקי דעות ממוניים. כעת הוא תובע את חברו לדין תורה, בטענה שמגיע לו חלק גדול יותר ברוחים. הוא בא אל הרב כדי ליטול ממנו עצה, כיצד ליזכות בדין תורה. אמר לו הרב אידלשטיין: "מנסיוני כדיוני אני רואה במקרים רבים, כיצד שני הצדדים גולשים לפסים אישיים, ובמקום להתמקד בענין עצמו, הם מתחילים להטיח זה בזה כנוי גנאי, השמצות ועלבונות אישיים. לכן, אם אתה מבקש את עצתי, אני מציע לך להשמיע את טעונוך ונמוקוך בצורה מכובדת, בדרך ארץ ובמתנות, ועיקר העיקרים – להתמקד אך ורק בנושא עצמו, ולא להתיחס כלל לאדם העומד מולך. לא הוא הנושא!".

היהודי שמע לעצת הרב אידלשטיין. במשך כל הדין תורה הוא התייחס אך ורק לענין עצמו, והקפיד מאוד לשמור על כבודו של בעל דינו. אך מסתבר שהגישה הזו לא הועילה לו בדין תורה. הוא לא הצליח לשכנע את הדיינים בצדקתו, והם פסקו לטובת בעל דינו. ואז התגנבה ללבו המחשבה: מי יודע, אילו הייתי מדבר בלהט ומתקיף את בעל דיני, אולי היו הדיינים מתרשמים מצדקתי ופוסקים לטובתי...

אבל אז הוא התעשת ואמר לעצמו: אשרי שזכיתי לקיים את עצתו של הרב, ו"כל הנוטל עצה מן הזקנים – אינו נכשל".

חלפו כמה שנים, החיים שבו למסלולם. היה לו בן, תלמיד ישיבה, שהגיע לפרקו. יום אחד התקשר שדכן והציע הצעת שידוך לבנו. כששמע האב את השם חשכו עיניו: היתה זו בתו של שותפו לשעבר ובעל דינו... הוא אדם עשיר ומציע עבור בתו 'סדור מלא' לחתן. הוא זכר את התנהגותו האצילית ואת גישתו העניינית של אבי הבחור בדין תורה שהתקיים ביניהם לפני כמה שנים, וכעת הוא נאות להשתדך איתו. אכן, השידוך יצא לפועל. אבי החתן חשב בלבו: איזה מזל ששמעתי בעצת הרב! אילו הייתי מנסה להלחיט את האוירה בבית הדין ומשמיץ את בעל דיני, הוא לא היה מסכים להשתדך איתי, בצדק. כעת בני קיבל ממנו 'סדור מלא', הכולל דירה שעלותה פי כמה וכמה יותר מהסכום שדרשתי בדין תורה... (רבי גואל אלקריף שליט"א, נאה דורש)

ואלה המשפטים (שם)

פרש"י: "ואלה" מוסיף על הראשונים מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני. הגר"י ליבוויץ זצ"ל בספרו "דעת תורה" מבאר שרש"י מגלה כאן את ההבדל המהותי והפער התהומי בין משפטי האומות למשפט התורה. משפטי האומות מיוסדים על הסכמת בני אדם המושפעים מהזמן שבו הם נמצאים, וכן מתנאי החיים של הציבור הכפוף לחוקים שלהם. המשפטים הם ע"פ דעותיהם של המחוקקים שדעותיהם משתנות כפי רצונותיהם תאוותיהם ומצב רוחם שבכל רגע, לכן הם

מניעת פגיעה בזולת – מעבר לשורת הדין

פִּי תִקְנֶה עֶבֶד עֲבָרֵי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבִשְׁבַעַת יָצָא לְחֶפְשֵׁי חָנָם (כ"א, ב')

ובגמרא (קידושין כ', ע"א): "תניא: כי טוב לו עמך – עמך במאכל ועמך במשתה, שלא תהא אתה אוכל פת נקיה והוא אוכל פת קיבר, אתה שותה יין ישן והוא שותה יין חדש, אתה ישן על גבי מוכים והוא ישן על גבי התבן. מכאן אמרו: כל הקונה עבד עברי כקונה אדון לעצמו".

הנה, התוספות (שם) הקשו על דברי הגמרא, מדוע הקונה עבד עברי כקונה אדון לעצמו? הלא משמעות המונח 'אדון' הינה שיש לו **עדיפות** על פני זולתו, בעוד כאן לא מצינו אלא שיש להשוות את תנאיו של העבד לתנאי אדונו, אולם לא מצינו בשום אופן שיש להעדיפו!

אכן ביארו התוספות על פי דברי הירושלמי, כי במקום בו אין לאדון אלא כר אחד – עליו ליתנו לעבד, שכן הוא עצמו לא יוכל להשתמש בו, מאחר ואם יעשה כן נמצא מעדיף את עצמו על פני העבד, ומאידיך, אם ימנע מלהשתמש בכר ואף ימנע מלתתו לעבד, הרי הוא נוהג מידת סדום... נמצא

אפוא, כי ישנו מצב בו אכן תהיה לעבד **עדיפות** על פני אדונו, וזהו 'קונה אדון לעצמו'.

אלא שלכאורה יש להתבונן, היכן מצינו כזאת, שיצטוו האדם **להעדיף** את זולתו על פניו, ולתת לזולת את מה שאינו נותן לעצמו?

תשובה לדבר, נמצא על פי המעשה הבא: לפני שנים רבות, חי בירושלים רופא אציל נפש בשם ד"ר נחום קוק. ד"ר קוק היה רופא כללי, ומרפאתו היתה בדירה בה התגורר עם בני משפחתו. גם חדר ההמתנה היה באותה הדירה: החולים היו נכנסים אל החדר, ממתנים בסבלנות, ונכנסים בהגיע

תורם, כאשר עם תום הטיפול בחולה כלשהו – יוצא הד"ר עצמו אל חדר ההמתנה, ומזמין את הבא בתור להכנס אל חדרו. אכן, היה יוצא אחד מן הכלל: כאשר היה מגיע הגאון רבי יחזקאל סרנא אל ד"ר קוק, היה זה האחרון מקבלו מחוץ לתור, מבלי שידרש להמתין כלל, בשל הכבוד שרחש

הד"ר לתורתו של הגאון. ביום מן הימים, כאשר הגיע הגר"י סרנא למרפאתו של ד"ר קוק, המתין ליציאתו של החולה שהיה בתוך החדר, ומיד כאשר נפתחה הדלת והלה יצא – קם ממקומו והתכוון להיכנס אל החדר בלא תור, כהרגלו. אולם להפתעתו, הפעם, פנה אליו הד"ר בהתנצלות,

וביקש כי ימתין קמעא, שכן עליו לבדוק תחילה אשה מבוגרת אשר המתנה בתור לפניו... לאחר שיצאה האשה מחדרו של הרופא, מיהר ד"ר קוק להזמין את הגר"י סרנא להכנס אל חדרו, ומשנכנס – הסביר ואמר: "צר לי על שכבוד תורתו נאלץ להמתין... אולם מדובר היה במקרה חריג!

האשה המבוגרת שקיבלתי לפניך, הינה אשה עניה, בה אני מטפל מזה תקופה, חנים אין כסף. מעתה חששתי, כי אם אכניס את כבודו לפני, היא לא תתלה זאת בכבוד תורתו של הרב, אלא תסבור שאני מזלזל בה משום שאינה משלמת כמו שאר המטופלים! לפיכך, חשוב היה לי להכניסה

על פי התור, בכדי שלא לפגוע בה חלילה!"

הרי לנו, כי לעיתים, גם אם מצד שורת הדין אין ליתן דבר מה לזולת, מכל מקום יש להביא בחשבון את תחושותיו של אותו אדם ואת הפרשנות שהוא יעניק לחוסר הנתנה, כאשר פרשנות זו עלולה לעלות לכדי פגיעה של ממש...

ומכאן, תשובה לשאלתנו: שכן אמנם, מצד הדין, בודאי לא היתה כל הצדקה לכך שהאדון יתן לעבד יותר מכפי שיש לו עצמו. אולם אם האדון יישן בלא כר – הוא לא ירגיש אלא את חוסר הנוחות הכרוך בכך, בעוד אם העבד יישן בלא כר – הוא יסבול פעמיים: ראשית – הוא יסבול מחסרונו של הכר, אולם מעבר לכך – הוא יחוש כי הכר נמנע ממנו בשל העובדה שהינו עבד נחות, וכאן, כבר מדובר בפגיעה של ממש... לפיכך,

העדיפה התורה להותיר לבעל הבית להתמודד עם חוסר הנוחות, ובלבד שהעבד לא יתמודד התמודדות כפולה ומכופלת: גם עם חוסר הנוחות – וגם עם הפגיעה בכבודו שיחווה בעקבות כך... (ללמדך' מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

כשיש ויכוח בין רופאים קונבנציונליים לרופאים טבעונים מה לעשות

שאלה: בתי יש לה דלקת אוזניים חוזרות ונשנות, הרופא נותן לה אנטיביוטיקה ואכן הדלקת מתרפאת, אך לאחר שבועות ספורים הדלקת חוזרת. הייתי אצל רופא טבעוני, והוא אמר לי, שזה מאד לא בריא לילדה שמלעיטים אותה עם כל כך הרבה אנטיביוטיקה, והציע שביתי תפסיק לקחת את האנטיביוטיקה, והוא יתן לה תרופה טבעית, שאינה מזיקה. יש לציין שהרופא הטבעוני נחשב כמומחה בתחומו, וקבלתי עליו המלצות

חמות, השאלה היא, האם מותר להפסיק טיפול אנטיביוטי, לטובת טיפול טבעי? **תשובה:** באחד הימים באה שאלה אל מרן ראש הישיבה בעל האבי עזרי זצ"ל, בעניין אחד מגדולי ראשי הישיבות בארצות הברית שחלה במחלה מסוכנת, והיו שתי דעות, דעתם של הרופאים

הקונבנציונליים המקובלים בעולם הרפואה, שיש לבצע את הטיפול באופן מסוים, ודעה שנייה מרופאים שמשתמשים בדברים טבעיים וכדומה שהטיפול צריך להיות באופן אחר, ואי אפשר לבצע את שני הטיפולים יחד אלא להחליט את מה לבקר, זה או זה. אמר להם מרן זצוק"ל, שכזו

שאלה שישאלו את מרן הגרי"י קניבסקי זצוק"ל, הם הלכו לבעל הקהלות יעקב שאלו את השאלה, וסירב לענות, חזרו ואמרו למרן הגרא"מ שך שאינו רוצה לענות, השיב להם מרן זצוק"ל, אם הוא לא עונה, אני אענה לכם. התחיל לדון עמם, מה הדין אם בשבת רופא קונבנציונלי יגיד שלא

לעשות מלאכה דאורייתא עבור חולה, ורופא טבעוני יגיד לעשות מלאכה, או ההיפך, או כשרופא אמר לאדם לצום ביום כיפור, ורופא טבעוני יאמר לא לצום, למי חייבים לשמוע? המשך: לי אין ספק שההלכה הוא כדעת הרופא הרגיל ולא כרופא הטבעוני. יוצא לפי זה, שהתורה אומרת לנו 'רופא ירפא' זה נאמר על הרופא הרגיל, ממילא הוא הרופא שאנו חייבים לשמוע בקולו ולא לרופא הטבעוני. אם כך לגבי חילול שבת ויום

הכיפורים, בוודאי שאנו חייבים גם לשמוע ולעשות כעצתו של הרופא הקונבנציונלי בכל דבר. עד כאן מעדותו של הרב רפאל וולף שליט"א. ונראה להביא ראיה לדברי מרן בעל האבי עזרי, שכתב בערוך השולחן (יו"ד סי' שלו סעי' א-ב) כתיב 'רופא ירפא' מכאן שנתנה תורה רשות לרופא

לרפאות. ומיהו אסור להתעסק ברפואות אא"כ הוא בקי, ויש לו רשות מבי"ד, והאידינא צריך להיות מוסמך מהממשלה, שיש לו רשות ליתן רפואות לחולאים. ולכן כשיש ויכוח בין רופא קונבנציונלי לרופא טבעוני, כיון שהרופא הקונבנציונלי יש לו רשות מהממשלה לרפאות, ולרופא

הטבעוני אין רשות, יש ללכת אחר הרופא הקונבנציונלי. (הגר"י זילברשטיין שליט"א, קובץ ווי העמודים)

תשובה לחידה משבוע קודם: לא תחמוד בית רעך... ושוורו וחמורו.

מזל טוב

מרכז העיב: משפחות רוזנגרטן-שרון להולדת הבן הנכד
משפחות פרידמן – גרוסמן לנשואי הבת הנכדה
גני הדב: משפחות פיליפס – אינגבר לאירוסי הבת הנכדה
משפחת מרקוס לנשואי הבת
משפחות פרידמן – גרוסמן לנשואי הבת הנכדה
משפחת מרקוס לנשואי הבת
משפחות פיליפס – אינגבר לאירוסי הבת הנכדה

נר לשולחן שבת פרשת משפטים

גליון 898 תשפ"ה

"ביום עשרים וארבעה
לעשתי עשר החדש הוא החדש שבט
היה דבר ה' אל זכריה...
שבתי לירושלם
ברחמים ביתי יבנה בה!'"

אביו של הגאון רבי ישראל זאב גוסטמן היה תלמידו של ה"חפץ חיים". עוד בהיותו ילד לקחו אביו לראדין לשהות במחיצת רבו. היה זה בגיל תשע, באותו ביקור שהה הילד ישראל זאב כמה ימים בבית מדרשו של ה"חפץ חיים".

לימים סיפר: "היתה לי חוצפה בשלושה דברים עם ה"חפץ חיים". הראשון היה קשור לבגדי המשיח של ה"חפץ חיים"....

הדבר השני סיפר הרב גוסטמן בחיור: "היה זה כשראיתי את ה"חפץ חיים" מסתובב בבית המדרש, הספסלים והשולחנות היו מסודרים באופן כזה שה"חפץ חיים" יוכל להחזיק בהם כאשר פסע בבית המדרש מהכניסה עד חלקו האחורי.

העזתי פנים ושאלתי: "למה הרב לא משתמש במקל?" ה"חפץ חיים" ענה לי: "כי ה' ברא אותנו עם כל מה שנחוץ לנו". החצפתי פנים ואמרתי: "גם פרה לא צריכה את הקרניים שלה..."

כדי להבין את מה שאמרתי, צריך לתאר את הרקע לדברים. ה"חפץ חיים" היה רגיל לשתות חלב בבוקר השכם. כיון שכך בחורים משיבת ראדין היו הולכים לבית איכר גוי להשגיח על החליבה. לפעמים האיכר כבר חלב את פרותיו לפני הגעתם של הבחורים ואז לא היה ל"חפץ חיים" חלב באותו יום. לפעמים האיכר היה שיכור בלילה ולא קם עד לשעה מאוחרת, ואז נוצר ביטול תורה לבחורים במשך ההמתנה הארוכה עד שסוף סוף האיכר התעורר וחלב את הפרות.

בעקבות זאת קנו ל"חפץ חיים" פרה. לאף אחד מבני הישיבה לא היה זמן להתעסק עם אותה פרה והיא היתה מסתובבת במשך היום בעיירה ראדין וגורמת נזקים לפעמים. כדי למנוע זאת שייפו את קרניה. אך זה לא פתר את הבעיה לגמרי, כי היא השתמשה בכל תולדות הקרן כדי להמשיך להזיק....

זה היה הקשר לשאלתי שגם פרה לא צריכה את הקרניים שלה... ה"חפץ חיים" לא ענה על דברי ואני חזרתי למקומי ברכתי בית המדרש.

פתאום ראיתי את ה"חפץ חיים" הולך אלי כשהוא מחזיק בשולחנות עד הגעתו למקומי. הוא פנה אלי ואמר ברגש: "היא הפכה להיות מזיק!" כך ה"חפץ חיים" התייחס לקושייטו של ילד בן תשע! (איש האשכולות עיי"ש אודות שאר החוצפות...)

עוד פרה בהלכות בין אדם לחברו...

מי שצייר או צילם את חברו, מותר לו למכור את התמונה, לעשות בה סחורה - אין זה דומה לדין "כיצד הלה עושה סחורה בפרתו של חברו" (ב"מ לה) כי אין זו פרת חברו, אלא מעשה שלו. לדוגמא, אם יצייר מן הדמיון את חברו וכי יוכל לאסור עליו?! (הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד - "שלמות חיים" ב' י"ט)

פרשת משפטים עוסקת בחוקי התורה, בעיקר בדיני בין אדם לחברו, שאף "תורת בין אדם לחברו" נאמרה בסניני. אמר רבי ירוחם: "אצלנו החוקים מעצבים את החיים, לעומת אומות העולם שהחיים מעצבים את החוקים!" (שפתי חיים משפטים)

הגאון רבי יחזקאל ברטלר בשנותיו האחרונות היה משתמש בעת עיונו בספרים במשקפי קריאה. מאחר שמשקפיים כאלו אסור לטלטלם בשבת, היה נוהג להניחם מבעוד יום בכל בתי הכנסת שהיה עתיד להתפלל בהם בשבת.

מוצאי שבת אחד רבי יחזקאל תר אחרי משקפיו בבית הכנסת ולא מצאם. בהגיעו לביתו אמרו לו כי ראו אותם על אדן החלון בבית הכנסת לדרמן.

רצו בני הבית ללכת להביא לו אותם. אך הוא מנע זאת באומרו כי מאחר ואין לו סימן מובהק בהם, שמא משקפיים אלו אדם אחר הניחם שם והם דומים לשלו. כמוכן שכאשר יביאו לו אותם תהיה לו טביעות עין בהם, ולכשיביאום ויראה שאינם שלו ישיבו אותם אל המקום שהיו מונחים שם, עדיין יש מקום לחשוש שמא בינתים, בעת הבאת המשקפיים אליו - אשר הוא זמן מועט, שהרי בית הכנסת קרוב אל ביתו, ברחוב ורנר - יבוא בעל המשקפיים לקחת את משקפיו ויראה שאינם נמצאים במקומם ויחשוב שלקחו אותם ויטיאש מהם.

הואיל ורבי יחזקאל היה נצרך מאד למשקפיו, עתרו לו בני ביתו, אולי ימצא אופן בו יהיה מותר להביא את המשקפיים.

נענה ואמר: "רק אם בעת שאחד יביא את המשקפיים יעמוד במקום שני על המשמור, לראות שבכל אותו זמן לא ניגש אי מי אל אדן החלון לקחת את משקפיו".

הנה זהירות זו נדמית יתירה יותר מדי מעל ומעבר... למה לנו לחשוש שבאותן דקות בדיוק יבוא בעל המשקפיים האמיתי.

והנה בעוד השני ניצב על המשמור נוכח ונפעם כמה גדולים דברי חכמים, שאותו החשש המופרך לכאורה ארע לנגד עיניו. אך יצוא יצא האחד עם המשקפיים אל בית רבי יחזקאל ברטלר, הנה בא בעל המשקפיים, הלא הוא הגאון הצדיק רבי יעקב גלינסקי, ולולי עמד שם ודאי היה מתיאש מהם ושב אל ביתו... (עפ"י קובץ "אמרי יחזקאל" גליון כ"ב)

היה יהודי מסכן בשכונת "שערי חסד", שילדים היו חומדים לו לצון ומחביאים את קבקיבו. כשהרב מטשיבין היה רואה אותו מחפש את קבקיבו, היה עוזר לו למוצאם. כשרבינו נפטר אמר אותו יהודי: "מי יביא לי עכשיו את הקבקים..." ("שר התורה")

"כי השוחד יעור פקחים ויסלף דברי צדיקים - משקיבל שוחד ממנו, אי אפשר שלא יטה את לבבו אצלו להפך בזכותו". (כ"ג ח' כתובות קה)

הרה"ק רבי יחיאל מאיר מגוסטנין הביא מכאן סמך למנהגם של חסידים לתת מעות "פדיון" לרבי, כי על ידי שנותנים לו ממון אי אפשר שהרבי לא יתפטר ויתפטר בעדם... (ס"ח)

פעם באו שני אנשים לדון דין תורה לפני האדמו"ר רבי אהרן מנחם מנדל מאלסק, אלא שהוא הרגיש בנפשו דבר מה שאינו מסוגל כעת לדון, לא ידע בבירור למה. ביקש מבעלי הדין שימחלו לו ויבואו לפניו למחר.

בהגיעו אל ביתו הגישה הרבנית את סעודת הערב שכללה לחם עם חמאה. מתוך פזרנותו לצדקה ידע שבדרך כלל ביתו ריקם, היה הדבר תמוה בעיניו, מהיכן לקחה לוקסוס כזה...

לשאלתו, השיבה לו שאיש פלוני הביא את החמאה במתנה. היה זה אחד מבעלי הדין שעמדו לפניו היום בדין. עתה התברר לו מדוע התקשה לדון בדבר - מן השמים מנעו ממנו לקבל שוחד. (פאר מנחם)

שאלו את ה"בית הלוי", היה רב אחד שידוע שלוקח שוחד ואע"פ כן לא התקיים בו הפסוק "כי השוחד יעור פקחים"!? ענה להם רבינו מינייה וביה: "במקרה מוכר לי הרב הזה בתור אחד שאינו חכם גדול - טיפש היה - ובתורה כתוב כי רק הפקחים שלוקחים שוחד יתעוורו, לכן לא נתקיים בו פסוק זה..."

(עבודות והנהגות מבית בריסק" ח"ב מפי השמועה)

עונש זה של עיוורון הינו מידה כנגד מידה, על פי דברי רבינו היונתן אייבשיץ שלא פסק דין בלי לעיין קודם בספרי הפוסקים. וכתב הטעם משום שאותיות מחכימות. על פי זה יש לומר כי הדיין באם רוצה לדון דין אמת צריך את העינים כדי להביט ולעיין בספרים, אך אם לוקח שוחד, אין לו צורך בעיניו... ("בית פנחס")

השבוע יחול יום הזכרון לגאון רבי אלכסנדר סנדר שור בעל "תבואות שור" ו"שמלה חדשה", כ"ז שבת תצ"ז

מתורתו בעניני פרשת משפטים ועניני מלחמת חרבות ברזל

"... ונתמנה פרנס על הציבור הרי הוא כאביר שבאבירים". (ר"ה כה) נקטה הגמרא לשון 'נתמנה', ללמד, שדווקא שנתמנה משום שהוא ראוי לכך ולא על ידי ממון או שאר תחבולות.

תוכחת מוסר: הנה אי ואבוי על הפירצה בדורנו, נהפך למשחית הודינו, שבקצת קהילות נבחר הרב על ידי תחבולות וממון ללא כהן מורה, על כן תפוג תורה, כי מזה נמשך כל הקלקולים. כגון, קלקול שוחטים וחזנים, קלקול מקוואות וסופרי סת"ם, נפלה משמים ארץ כל דיני ממונות, הוראה בכללם.

כהנה וכהנה יש להתלונן על מחזיקיהם ותומכיהם של אותם רבנים והמתחננים במ. מהם קודם בואם לעיר, להיות להם סנגורים בעושרם ותוקפם. ומהם לאחר בואם, ביבוש קציר של הרב, שאז נוח לרודפו ולבזותו...

הרבה ראוי לדבר בזה, אבל אשמרה לפי מחסום, ישמע חכם ויוסף לקח. ("בכור שור" ר"ה כה)

"משרבו רואי פנים בדין בטל לא תגורו". (סוטה נו)

כתב הרמ"א בשם תשובות מהרי"ו, שנהגו עכשיו שלא למחות בעוברי עבירה, משום שיש סכנה בדבר. (ח"מ י"ב י"ד של"ד)

מהלכה זו דשו רבים, עשו היתר להחניף לכל מי שיש לו יד ושם אצל השררה, או שיש לו תקיפות, אע"ג שלא ברור היזקו. לעניות דעתי טעות גמורה היא. דברי מהרי"ו לא נאמרו כי אם כאשר ברי היזקו. שאם לא תאמר כן ביטלת דין "לא תגורו", דוודאי לא נאמרה אזהרה זו אלא כאשר יש מקום לירא ממנו.

כפי שמצינו אצל ינאי המלך, שהתייראו ממנו הסנהדרין והענישם שמעון בן שטח. וקשה, וכי לא צדקו שהיה להם לירא ממנו, הלא סופו הוכיח שינאי הרג את כל חכמי ישראל?! אלא שלא היה אז ברור היזקו. (והביא עוד ראיות רבות לדבריו עיי"ש). מכאן שלא מן הכל יש לירא, וכל שכן דין הממונה לרבים ומעמיד משפטי הדת על תילם, או השופט אשר הוא ממונה לרדות את העוברים על משפטי ה' יזכה למחיצת פנחס המקנא ורעה אליו לא תאונה.

(בכור שור" סוטה נוז)

רצונו כל עצמותי בראותי קצת קהילות מושיבים לפרקים במושב בית הדין מנהיגים-פרנסים, אחד או שניים לערב פסקי בעלי בתים בדיני התורה, שהם על הרוב הפכים, או שפוסקים בדיני ממונות בלי דייני התורה. או שאחר פסק הדין על פי הדיינים הם סותרים את הדין כרצונם, מאריכים ומקצרים בו... אם יאמרו כי פסקיהם בגדר 'הפקר בית דין' הוא, זה טעות גמור, שלא נאמרו דברים הללו אלא היכן שמתקנים תקנה כללית לצורך הקהילה, או לגדור גדר ולעשות סייג לתורה.

ואם יאמרו המנהיגים שהם פוסקים כן כיון שרוצים לפסוק 'לפנים משורת הדין', כדברי השו"ע (ח"מ י"ב), גם זה טעות גמור. מעניין זה היו כל תקנות רבותינו הקדמונים ותקנות ראשי ועד ארבע ארצות. אבל בדיני בין אדם לחברו אין זו אלא גזילה.

הראשים מחוייבים לעמוד בפרץ לשבר מלתעות המסרב לקיים פסקי הדיינים, ואם עושים כן עליהם אמרו חז"ל "כל המנהיג את ישראל בעולם הזה, זוכה ומנהיגם לעולם הבא". (שם)

עזה - מקומם של צרי העין!

"אמר רבי חייא בר אבא: מפני מה עופות שבבבל שמנים. אמר לו רב אסי: כלך למדבר עזה ואראך שמנים מהן..." (שבת קמ"ה)

דין ודברים זה צריך ביאור, שלכאורה הם דברים של מה בכך...

ביאר זאת "בכור שור" בארוכה ... ועוד יש לומר: כלל אמרו חז"ל 'עופות מכירים במי שהוא צר עין ולא אוכלים משלו'. ובבבל היו צרי עין, אם כן תמוה, איך העופות בבבל היו שמנים, הרי הם היו צריכים להשמר מלאכול?! זו קושייתו של רבי חייא.

השיב לו רב אסי תשובה ניצחת: 'לך למדבר עזה!' הנה מבואר כי עונשם של צרי עין הוא נגעי בתים, מידה כנגד מידה, הוא לא רצה להנות אחרים משלו, ה' מפנהו מביתו ורכושו מופקר.

בזמן הזה אע"פ שאין עונשי בית דין יש עונש כמידתו, לכן גם היום עונשו של צר עין הוא שה' מביא עליו ענין שרכושו יופקר. הנה מצינו כי בתחומי עזה היה מקום 'חורבתא סגיראת' שהיו שם נגעי בתים (סנהדרין ע"א). כיון שהיו צרי עין נענשו בנגעי בתים והופקרו תבואותיהם, בכך היה לעופות ריבוי מזון די והותר.

כך גם הוא הענין בבבל, נהפוך הוא, על ידי שהם צרי עין היה לעופות הרבה לאכול. ("בכור שור" שבת קמ"ה עיי"ש)

אם בעזה עסקינן - נתפלל לניסים!

בחנוכה, מי ששכח בברכת המזון לומר "על הניסים", יאמר בסוף "הרחמן יעשה לנו ניסים כמו שעשה ...". ("א"ח קפ"ד ד') ותמוה, הרי אין לאדם להתפלל שיעשה לו נס (ברכות ס.)!?

אע"ג שדין זה לא נזכר במפורש ב"שולחן ערוך", מכל מקום מובא שהאומר "יהי רצון שתלד אשתי זכר" הוי תפילת שווא, אם כן מוכח שהמתפלל שיעשה לו נס, הרי זו תפילת שווא!?

יש לתרץ: יחיד ודאי לא יתפלל שיעשה לו נס, שמי אומר שהוא ראוי לכך, אבל אם האדם מתפלל שהנס יעשה לרבים, אפשר. וכן כל הנוסחאות בתפילה וב"יהי רצון" שאחר ברכת כהנים.

עוד יש לתרץ: יש לחלק בין ניסים שבטבע העולם, כפי שהיו מלחמות החשמונאים, שעל זה אפשר לבקש, לבין ניסים שלא בטבע העולם, דוגמת, ההחליף נקובה בזכר, וצריך להזהר בזה. ("בכור שור" שבת כא)

פְּרֻשַׁת מִשְׁפָּטִים
כ"ג בשבט 5785

עלון מס' 474

כניסת השבת 17:12
צאת השבת 18:10

עלון מורה הצלפון ע"פ פסח
העלון האהוב חוזר במתכונת מחודשת

לאחר ארבע שנים לפני שבת פרשת משפטים, אירע שאמו של הנער הראשון שוויתר, נפלה למשכב. היא אושפזה במצב קשה בבית החולים, והרופאים בטיפולם לא העלו מזור למחלתה, והנה בדיוק באותו שבוע חלה אחד מגדולי התורה הנודעים ואושפז באותו בית החולים. עסקני הרפואה הבכירים שעסקו לטפל בענינו הרפואי של הגאון, טרחו והביאו במיוחד באופן דחוף פרופסור גדול מארה"ב. פרופסור בעל שם עולמי, שנחשב למומחה גדול בתחומו, כדי שיטפל במחלתו של הגאון.

שעות נסיעה! הם המתינו בסבלנות מספר שעות בתור, וכשהגיע הרגע המיוחל נכנס היפואי לרב ויצא ממנו כעבור מספר דקות ספורות כשהוא רותח מזעם, הוא אמר לחרדי: 'הרב ברך אותי ונתן לי תפוח! נסעתי עד לכאן והמתנתי כל כך הרבה בשביל תפוח????! ושוב החל עם המנטרה הקבועה שלו "אתם הדתיים....וכו" הגיע היפואי מיואש לביתו מאוחר בלילה, ולמחרת היה זה יום חם במיוחד ולמיועדנו אין מזגן בבית, הוא ישב על הרצפה כדי להתקרר מעט וספר לבני משפחתו על הנסיעה המוזרה "בשביל תפוח" ואיך עבדו עליו הדתיים... האלו,

בני משפחתו ישבו על ידו ברצפה, תמהים מעט על סיפור התפוח, אך אמרו - 'אם הרב נתן לך תפוח

עקב הטיפול הוצרך אותו גאון לשהות בבית החולים אף בשבת פרשת משפטים. בני ביתו ומקורביו חיפשו "בעל קורא" למנין שיארגנו בחדרו. והנה אותו נער שלפני ארבע שנים הכין ושינן פרשה זו לקרוא בתורה, לאחר שוויתר לרעהו על קריאת פרשה קודמת - הציע עצמו, מאחר שבין כה וכה שהה בשבת בבית החולים, ופרשה זו כבר שגורה בפיו על כל טעמיה ודקדוקיה, הצעתו נתקבלה ואכן זכה לקרוא בתורה במנין מיוחד זה, הגאון הנודע, נהנה מאד מקריאתו, וכהכרת הטוב התעניין אצלו מי הוא ולשם מה שוהה בשבת בין כותלי בית החולים, סיפר לו הבחור על מצבה של אמו, וכי הרופאים אובדי עצות באשר לטיפול בה, הורה הגאון לבקש מהפרופסור שהובא מחו"ל בשבילו, שיבדוק את אמו של הבחור.

לפחות בו נברך עליו', האב ביאשוו ישב על הרצפה עם ילדיו וחתך את התפוח לחלקים קטנים כדי שיספיק לכולם, ופתאום נכנס אדם לביתם - 'שלום! לי קוראים שלמה ואני נשלחתי מטעם ועדת האישיורים להחליט אם אתם ראויים לקבל דירה או לא?!', בד"כ הביקור בבתיים אורך זמן רב, אבל כשאני רואה לנגד עיניי משפחה יושבת על רצפה ואוכלת תפוח אחד! בחלקים קטנים! אין לי אלא לאשר מיידית את זכאותכם לדירה'

הפרשה שלנו מפרטת מצוות ודינים רבים, בין אדם למקום וכן בין אדם לחברו, ורק על ידי לימוד ושינון, נוכל לשים לב שאנחנו לא מדלגים, ואפילו בתום לב, על חובתינו כלפי המקום וכלפי הזולת, כמו שנלמד מהסיפור הבא: אשתו של ר' זושא מאניפולי מסרה אריג משובח לחייט שיתפור לה בגד, כשסיים החייט את מלאכתו והביאה לרבנית, הוא נאנח, כששאלה אותו על מה הוא נאנח, סח לה את כאבו, כי אירס את בתו והחתן כשראה שהוא מתעסק בתפירת בגד לאשה, סבר לתומו שהבגד נועד לארוסתו הכלה, עתה שנודע לו כי טעה בהשערתו, התאכזב, מיד נכמרו רחמיה של הרבנית, נטלה את הבגד ונתנתו לחייט במתנה לבתו הכלה..

כספרה הרבנית את המעשה לבעלה ר' זושא, מיד שאל אותה: 'ושכר פעולה כבר שילמת לחייט? תמהה הרבנית: 'הרי נתתי לו במתנה את כל הבגד, ומה שייך כאן תשלום?' השיבה ר' זושא 'חייט עני זה עמל במשך שבוע שלם למענך, ולא בשביל בתו, בכליון עיניים ציפה לגמר מלאכתו, בכדי שיוכל להביא טרף לביתו, ועתה מה יאכל? אם זכית לתת מתנה לבתו הכלה, מותר לך לעשוך שכר שכיר?' לא המתינה הרבנית, לעשתה את רצון בעלה הלכה ופרעה לחייט את שכרו.

ואכן בדק הפרופסור את האמא, וגילה כי הרופאים טעו באבחנה ובטיפול, ומיד הורה לשנות לחלוטין את דרך הטיפול בה, ובתוך זמן קצר הוטב לה. היא השתחררה מבית החולים והחלימה כליל. אנו רואים כי זכזכת הויתור שוויתר הנער לפני ארבע שנים, סיבב הקב"ה שההכנה שהכין הנער את פרשת משפטים, בויתור לחברו, היתה הסיבה להביא מזור לרפואת אמו.

מראה התפוח הנחתך לחתיכות קטנות כדי שיספיק לכל המשפחה, נטע במבקר רגשי רחמים וכבר הסביר כיצד יוכלו לממש את זכאותם. אין לתאר את השמחה בבית היפואי, ויתרה מזאת חיזוק האמונה בביתם, שהבינו על בשרם שישועת השם יכולה לבוא בכל מיני צורות, לרבות בצורת תפוח... , רק צריך ללכת בדרכו, כי הבוטח בהשם חסד יסובבנו ומה שנראה כסיפור מיותר ועבודה בעיניים, הצמיח למעשה את הישועה.

סיפור שהתרחש לפני כ-30 שנה, אודות משפחה מרובת ילדים מיפו, כשאבי המשפחה פנה לעמידר בבקשה לדירה, וכאן הוא נתקל במערכת בירוקרטית מסועפת ומסורבלת, בה אינו מקבל תשובות ברורות ולו גם לגבי עמידתו בקירטריונים לקבלת דירה, וכך חולפים להם הימים והחודשים והוא מבין שגורלו נגזר להשאר בדירתו הרעועה.

אחד מגדולי ישראל בדור הקודם, הרב כהנמן ז"ל, היה נוסע מידי פעם לחו"ל לאסוף כסף לישיבה שלו, היו לו מפגשים עם אנשים עשירים ומכובדים, לגרום להם לפתוח את הכיס כדי לתמוך בישיבה, שנה אחת הגיע לפרנקפורט שבגרמניה, שם סדרו לו פגישה עם אדם עשיר כקורח, כשהגיע אל אותו עשיר, אמר העשיר לרב, כי הוא אדם מאד מאד עסוק ואם הוא רוצה לדבר איתו, יצטרך לחכות לו מחר בתחנת הרכבת הראשית של פרנקפורט בשמונה בבוקר!, שם הבטיח לרשום לו צ'ק שמן במיוחד!

אביו של נער שהגיע למצוות, הקדים הודיע לגבאי בית הכנסת בו נוהג הוא להתפלל, כי בנו אמר לעלות לתורה בפרשת יתרו שנה זו, ומבקש שינתנו לבנו לקרוא את קריאת התורה לציבור בשבת זו, הגבאי הסכים, אמנם מכיון שההודעה הייתה זמן רב לפני שבת זו, לכן נשכחה מזכרונו של הגבאי, וכשפנה אליו לאחר זמן, אדם אחר מהמתפללים, וביקש שבנו יעלה לתורה בשבת הנ"ל ויקרא את הפרשה, הסכים מיד.

ביום מן הימים פגש בו חבר וראה שיאשוו ניכר בפניו, שאל החבר לפשר מצב רוחו העגום? ואבי המשפחה מיפו, ספר אודות דירתו העלובה, על הקשיים בגידול ילדיו, על רצונו לעבור לדירה ראויה יותר, כי אין ביכולתו לרכוש דירה, לכן פנה לעמידר ושם נתקל בסמכת כל ברורה ובאי ודאות לגבי עמידו וכל אימת שפנה לפקידים, הסבירו לו שהעניין בטיפול עוד כל מיני תשובות מתחמקות למיניהן, תוך שהוא שוטח את בעיותיו בפני החבר, פנה אליו חרדי - "שמעתי את שיחתכם בלית ברירה, 'יש לי הצעה בשבילך' 'מה? מה?' מלמל מיועדנו מיפו, 'יש רב גדול בצפון, שברכה שלו ביכולתה להשפיע לטובה, ספר החרדי, 'אני לא מאמין בכלום' אמר האב מיפו 'ובטח שלא אסע עד הצפון בשביל ברכה' החרדי לא הרפה וספר בשבחי הרב הגדול, 'אתם הדתיים...' אמר היפואי בזלזול, כשהוא מחליף תדיר את הבעותיו מזלזול לצחוק ועוד, ונקטע שוב ע"י החרדי 'אני מוכן לקחת אותך לרב מהצפון' 'תן לי לדבר קודם עם אשתי' אמר היפואי כדי ל'הוריד' ממנו את החרדי.

הרב כהנמן שמח על ההזדמנות הנהדרת לזכות בצ'ק שמן וחכה בכליון עיניים לפגישה מחר בבוקר, למחרת התעורר הרב כהנמן בשבע בבוקר, זה היה ממש מאוחר, כי אם ילך להתפלל במנין, ודאי יפסיד את העשיר ואת הממון הרב שיכול ממש להציל את הישיבה, ההגיון אומר שעדיף לוותר על התפילה במנין כדי לקיים ישיבה!

והנה כשהתקרבה שבת פרשת יתרו התבררה הטעות, הגבאי לא ידע לשית עצות בנפשו, לפניו שני נערים שעמלו והכינו את הקריאה, שניהם סברו בצדק, מבחינתם, כי הענין מסודר ומסוכם ומה יעשה עתה? הוא פנה להורי שני הנערים ופרש בפניהם את טעותו ואת המצב שנוצר וכי אינו יודע מה יעשה, אבי הנער הראשון העביר על מידותיו והגיב מיד בטוב לבו כי הוא מוותר, ובנו יקרא בתורה בשבת שאחריה, וכי הוא גותן לנער השני לקרוא בתורה בשבת זו, וזאת על אף שבנו כבר טרח, הכין ושינן את כל הפרשה, וכך היה, הנער השני קרא את פרשת יתרו, והנער הראשון טרח והכין את קריאת פרשת משפטים.

המשך מעבר לדף

הרב כהנמן התלבט מאד, על המאזניים תפילה במנין או קיום ישיבה, שזה דבר עם ערך גבוה! חשב הרב ואמר לעצמו, אם אפעל על פי השכל, אז ודאי עדיף לא להפסיד את העשיר וכספו, מאידך על יהודי לדעת "לשחרר" "אלך להתפלל במנין" אמר לעצמו "ואתן לשמים לנהל את הענינים" או במילים אחרות "לשחרר"

ואכן "שחרר" הרב כהנמן והלך להתפלל במנין, הוא סיים בשמונה ורבע והתלבט אם בכלל כדאי להגיע לתחנת הרכבת, הרי ודאי פספס את העשיר, החליט בכל זאת ללכת ויהי מה, הוא הגיע ב-8:55, למרות שכבר פספס את העשיר, החליט לחכות בתחנת רכבת של פרנקפורט, הוא חכה עד לשעה 9:30 עד שלפתע הבחין בעשיר מגיע בריצה אליו, כולו מתנשף וכשהגיע לרב אמר העשיר: "כבוד הרב, אני מה זה מתנצל, זה לא קרה לי מעולם, אני אדם שקם מוקדם מאד בבוקר, התעוררתי מאוחר, כל הכבוד שחייכת לי כמעט שעתיים בתחנת רכבת, אני מתבייש מאד מהרב, אך אל דאגה, אני אפצה את כבודו ואתן לך כפל כפליים ממה שהייתי אמור לתת לך" ואכן נתן העשיר לרב סכום אדיר מאין כמוהו. והרב כהנמן אמר לעצמו: אם לא הייתי "משחרר" ולוקח את הפיקוד בעצמי ועושה קומבינות, מתפלל יחיד ומהר, מה היה קורה בפועל? הייתי מגיע לתחנת רכבת בשמונה בבוקר ולא סמוך לתשע, הייתי מחכה ודאי כחצי שעה ומתעצבן מדוע העשיר לא מגיע ועוזב את המקום בלי צ'ק ועם הפסד של תפילה במנין! דווקא בגלל ששחררתי, זכיתי בהכל!

בארה"ב יהודי פשוט בשם יעקב פרידמן, היה בדרכו הביתה עם מכוניתו המקרטעת, היה זה יום חורפי לא קל, קור עז הסתרר בחוץ, לפתע ראה הוא, בשולי הכביש מכונית מרצדס ואשה מבוגרת שמסמנת לעזרה. הוא כמעט ולא שמ לב אליה בשל תנאי מזג האוויר הקשים, אך ממש בשניה האחרונה עצר את מכוניתו ויצא לקראתה, האשה ספרה שכבר התיאשה ועומדת כאן במקום שומם זה כבר כמה שעות, בתקוה שמישהו יחלץ אותה, יעקב פרידמן שדלותו היתה נכרת כל כך, עד כדי שהאשה חששה והכניסה מחשבות לא טובות לראשה, אך הוא היה כל כך אדיב והתייחס אליה בנימוס,

בסה"כ היה פנצ'ר בגלגל!, אך לאשה מבוגרת במזג אוויר סוער, זה לא ענין של מה בכך! הוא ידע איך היא מרגישה, "אני פה לעזור לך גבירתי" אמר, 'למה שלא תחכי באוטו? חם שם ונעים, אגב, אני יעקב פרידמן'.

חיוך התמלא מיד בפניה ואמרה, גם אני יהודיה, נעים מאד מרים!

יעקב פרידמן החל במלאכת החלפת הגלגל במרצדס של אותה אשה, כשבחוזק שלג וקור מקפיא! הוא נשרט מספר פעמים בברכים ותנאי העבודה לא היו נוחים, אך עשה הכל באהבה והחליף בהצלחה את הגלגל, מרים לא הפסיקה להודות לו, היא ספרה לו שהיא ממקום אחר בכלל, ורק עברה כאן באיזור, לבסוף שאלה כמה אני חייבת לך? יעקב פרידמן חייך ודחה על הסף קבלת תשלום, הוא הסביר לה, שאחרי חסדים כאלו הוא רודף, וכשעצר כאן, רק רצה לסייע לאדם במצוקה, מעשה חסד נטו ולא עבודה חילונית, לכן זה כלל לא עולה במחשבתו מושג של שכר!

מרים שהיתה עשירה מאד וידעה מה היה מתרחש אילו לא היה עוצר לחלצה, העריכה מאד את החסד שעשה עמה, היא הפצירה בו לקבל תשלום, אך יעקב פרידמן דבק בקיום מצות חסד נטו מבלי לקבל שכר, ואמר לאשה, שהשכר הטוב עבורו זה, באם היא תסייע לאדם שיהיה זקוק לעזרה, בדיוק כפי שהיא היתה זקוקה לכך, ובאופן כזה שכל אחד יעסוק בגמילות חסדים, העולם שלנו יהפוך לטוב יותר – עולם חסד יבנה! מרים הודתה ליעקב פרידמן שוב ונסעה לדרכה,

כל כך זקוקה היתה למשקה חם, שאחרי מספר דקות נסיעה עצרה בבית קפה קטן ונכנסה פנימה, המלצרית נגשה אליה ושמה לב שהיא נרטבה מהגשם ועלולה להתקרר, לכן הגישה לה מגבת עם חיוך מתוק ושרתה אותה בכזו מסירות למרות שהיתה בחודש השמיני להריונה ועמדה כבר כל היום על הרגליים, מרים שמה לב שהמלצרית בהריון, היא בסוף המשמרת ועמדה כל היום על הרגליים, לכן עוד יותר התפעלה והתלהבה מהאדיבות, היחס החם והחיוך, שלא מש מפניה של המלצרית,

פתאום נזכרה מרים ביעקב פרידמן ובדבריו על "עולם חסד יבנה" ועל בקשתו, שתעשה חסד ותסייע לאדם שיהיה זקוק לכך, וכשראתה במו עיניה מלצרית שעושה חסד עם אדם שאינה מכירה! ואשר לא נתנה לכאביה והריונה לשנות את יחסה הנהדר! חשבה בלבה להמשיך את שרשרת החסד כפי שבקש ממנה יעקב פרידמן, וכשהגיעה עת התשלום, היא הגישה למלצרית שטר של מאה דולר, המלצרית הלכה להחזיר לה עודף, ומשחזרה לא ראתה את מרים, אך

ראתה מפית שעליה היה כתוב: "אינך חייבת לי דבר, גם אני עמדתי במצבך, מישהו פעם סייע לי, באותו אופן בו אני מסייעת לך, אם את באמת רוצה לגמול לי בחזרה, כל מה שעליך לעשות הוא, לא לתת לשרשרת האהבה הזאת להינתק על ידך..." מתחת למפית היו מונחים עשרה שטרות נוספים של מאה דולר!!!!!!

כששבה המלצרית לביתה ושכבה לישון אותו לילה, היא חשבה על הכסף, ועל מה שהאישה המבוגרת מרים רשמה, ועל איך יכלה לדעת כמה היא ובעלה זקוקים כל כך לזה? שאין בידם לרכוש מוצרי תינוק, עם התאריך המשוער ללידה בזמן הקרוב, זה היה יכול להיות קשה ביותר, היא ידעה כמה בעלה דואג מהענין הזה ולא יודע כיצד להשיג את הכסף הנדרש לרך שיוולד? וכשהוא ישן לידה, היא חייכה, הגישה לבעלה את המעטפה עם הכסף ולחשה בקול שקט - 'הכול הולך להסתדר לנו בעלי היקר יעקב פרידמן...' - גלגל חוזר בעולם.

ילד חרדי חזר ביום שישי מהתלמוד תורה עם "דף קשר", הראה לאביו בהתלהבות רבה את הנס של משה רבינו בבית פרעה כשאחז במטה והפכו לנחש ואחז בו בנחש והחזירו למטה.

אורח קיבוצניק שאינו שומר תורה ומצוות, היה בדיוק ברגעים אלו בביתם, ניסה ברשעות לצנן את התלהבותו של הילד, באומרו לילד - 'יש שיטה לשתק בעלי חיים לרבות נחש, המומחים יודעים שכאשר רוצים לשלוט בבעל החיים יש נקודות או איזורים מסוימים בבעל החי שבהם אווזים ובעל החיים "שלך".

אז הוסיף האורח הקיבוצניק 'זו לא חכמה גדולה מה שעשה משה, כל העולם משתמש בשיטה זו ויודעי דבר מסוגלים לשלוט גם בתנין ואפילו להפנטו בנקל. כל טירון שמתעסק בחקר בעלי חיים יודע שאם אווזים בראשו של בעל החי יש אפשרות לשתקו, וכך, המשיך האורח, עשה משה, הוא שיתק את הנחש בראשו והפרעונים חשבו שזה מטה, אין כאן שום נס!

מיד אמר הילד לאורח: 'עכשיו שימחת אותי שמחה גדולה, עכשיו אני מבין היטב את הפסוק שמצוה הקב"ה את משה רבינו "שלח ידך ואחוז בזנבו" לא כתוב בראשו אלא בזנבו,

הקב"ה ציווה את משה לאחוז בנחש בזנבו ולא בראשו, כדי שלא יבוא באחרית הימים איזה... קיבוצניק ויכפור בטענה שמשה תפס אותו מהראש ושיתק אותו, עד שהמצרים היו בטוחים שזה מטה ממזם.

הלכה יומית
קניתי "לבבות" של עוף, האם מותר לבשל אותם כפי שקניתי אותם?

לבבות עוף הנמכרים בחנויות, אינם מוכשרים. לכן, יש לעשות חיתוך עמוק לכל אורך הלב, ויש נוהגים לקרוע את כל הצינורות שבתוך הלב כדי שלא ישאר בהם דם, ולאחר מכן יש לשטוף היטב את הלב, ולאחר מכן למולחו במלח או לצלות אותו.

אם אינו רוצה למלוח את הלב, (או כל בשר), אפשר להכשירו על ידי צלייה בלבד, ולכתחילה יש לפזר מעט מלח על גבי הבשר, ולצלות אותו כך, שעל ידי הצלייה זב דמו ממנו, והוא מותר באכילה. ואף כשבא להכשיר את הלב על ידי צלייה, צריך לקרועו כדת וכדין.

ובמסעדות שנוהגים לנעוץ שיפוד בלבבות ולצלות אותם כך, כשהם שלמים בלא קריעה, הרי הם בכלל מחטיאי הרבים, במקומות רבים נוהגים בעלי מסעדות כשרות להסתפק בנעיצת שיפוד, והגאון רבי שלום משאש זצ"ל רבה של ירושלים

התריע על כך שחובה קדושה לתקן קלקול זה ולהקפיד על הכשרת הלב אך ורק על ידי קריעה ממש, כלומר, על ידי חיתוך על ידי סכין כמו שביארנו.

העלון לזיווג הגון לרות הודיה ורינה ומשיח בני אלנה לאה ולשרית בת חנה וליוסף וחביבית בני יענה וללאה בת אהובה ולדנה בת הלית ולרפואת רחל בת חבובה ומשה בן אסתר ואביבית בת רחל ודודתן אלהן בן רחל ויחזקאל ידידיה בן נחמה שיינדל וחביבה בת נעילה ולעילוי נשמת שמואל בן שרה וזהבה בת זכיה וסימי בת מרים וציון בן רחמים ומונס חנה ויעקב בן רותי ולאה בת רבקה ויעקב בן חנום וברוך בן חבובה ואדיר בן לאה ויהודה בן חבובה ודליה בת חבובה וטובה בת אסתר וזכי בן חנה.

כך מקובל אני מרבותי
ישמרם א-ל שכל הזהיר בברכת
המזון מזונותיו מצויין לו בכבוד
כל ימיו
(ספר החינוך מצוה ת"ל)
כותב העטרת זקנים אדם
המברך ברכת המזון מתוך הכתב
בדקדוק וכוונה מסלק מעצמו
צרות רבות ואסונות ל"ע.

ואַכְלַתָּ וּשְׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ
עַל
הַמַּזְוֵן
מטרתו לעורר את גודל מעלת אמירת ברכת המזון בכוונה

"מצאתי למה אין אות פ"א
סופית (ף) בברכת המזון לפי שכל
מי שבייך ברכת המזון בכוונה, אין
שולט בו לא חרון אף ולא שצף ולא
קצף, ולא אגף ולא אגף ומזונותיו
מצויין לו ברוח ובכבוד על ימיו".
(יבאר היטב) או"ח הלכות ברכת
המזון סימן קפ"ה אות א' -
ספר הרוקח סימן של"ז

ישועת השם מתוך המצב הכי חשוב

זאת ועוד באותו המשה עשר בשבט השתתפתי אצל שולחן הטהור של מורי ורבי שליט"א ובעומרי על הפארענמשע"ם מעדתי ונפלתי על הארץ ושברתי את הרגל, והכניסו אותי לביה"ח במצב שאני שרוי ביסורים נוראים, אני מתבייש לומר אבל היה לי קושיות גדולות על בכיבול... הרי אין לי פרנסה, ואחר שאני עושה כבר איזה השתדלות ואני מברך ברכת המזון בכוונה, המצב נהיה עוד יותר גרוע, ועכשיו אני צריך להיות תקוע כאן בביה"ח. החיזוק היחיד שהיה לי, היה דברים מאירים שראיתי מאת הגה"צ ר' אלימלך בידערמאן שליט"א בגליון "באר הפרשה" שאני קורא בכל שבוע, ולפני כמה שבועות הביאו ממנו רעיון נפלא, שיוסף הצדיק ישב בבית האסורים מקום חושך וצלמות. [שאני מאמין שהיה מצב יותר גרוע ממני], ודווקא משם הגיע הישועה שלי, וכך התחזקתי שאולי דווקא מכאן כשאני רתוק למיטתי בביה"ח הצמח ותגיע הישועה שלי.

הכלל, אני שווה בביה"ח ועברתי כמה ניתוחים, והוצרכתי להישאר למשך זמן כרי להתרפאות ולהשתקם, אחרי כמה ימים היה שבת קודש והמצב שלי השתפר קצת. בקשתי מן הנלווה אלי, שיוייר אותי לקומה הראשונה שם נמצא ביהמ"ד קטן כרי שאוכל להתפלל עם מנין, ולהיפגש עם עוד פנים חרשות.

במשך השבת מצאתי שם איזה יהודי מודרני, וקצת התיידדתי עמו, בתוך הרברים סיפרתי לו את הקורות העוברות עלי, כיצד איבתי את מקורי מחייתי וכו' וכו' והוא הקשיב והראה שהוא משתתף בצערי.

במוצאי שבת הוא הגיע אלי עוה"פ ואמר לי: "לא רציתי לדבר דברי עסק באמצע השבת, אבל תדע לך שיש לי עסק גדול, והוא מנהל באופן וויטראלי, דהיינו שאין לי משרד רק כל אחד עובד מבתו, וכבר זמן רב שאני מחפש מנהל טוב, שינהל את כל העסק, ואני מוכן לשלם עבור מי שיתאים למשרה זה סכום נאה ומכובד, וגם לרבות פונטציאל לגדול יותר ויותר באם יצליח. ולפי מה שסיפרת לי, נראה לי שכבר צברת הרכה מסוין בתחום זה ואתה מתאים מאוד לתפקיד זה, ולכן אני רוצה להציע לך שתבוא לעבוד אצלי".

כמוכן שקפצתי על המציאה, ומיד אחר שעזבתי את הביה"ח התחלתי לעבוד אצל אותו יהודי, ותורה להשי"ת הוא היה מאוד מרוצה מעבודתי. בזמן קצר הצלחתי לשרדג ולהעלות את כל העסק שלי ולהכפיל את הכנסותיו, ואחר כמה חודשים ספורים הוא כבר מינה אותי למנהל הראשי של כל העסק, והגביה את משכורתו כמעט לסכום שהרווחתי במקום הראשון שעברתי!

ב"ה שאני מצליח מאוד בעבודה, וכמוכן שלאות הכרת הטוב לרבותי של עולם, אני ממשיך עם הקבלה שלי, ואני נוטל ידי להמציא ומברך ברכת המזון בכוונה בכל יום.

ככה ניכחתי לראות את הרברים שאמר בשמיע הגה"צ ר' אלימלך שליט"א שדווקא שבמצב הכי חשוב משם תבוא הישועה, ואכן שם בביה"ח כשהייתי בשפל המדרגה, שם הוזמן השי"ת השליח המתאים, דרכו אוכל לקבל את המן לחם מן השמים, פרנסה בהרחבה ובניקל, ואין אצלי שום ספק שגם הזכות של המצוה הקדושה של ברכת המזון היא שעזרה להביא לי את הישועה הגדולה.

תודה על שהנכם מביאים את השרות שלי

לכבוד המציאים החשובים של הגליון על המזון

כבר תקופה ארוכה שאני קורא בשקיקה את הגליונות שלכם, וראיתי את הסיפורים הנפלאים כיצד אנשים ראו דברים גלויים בעיני פרנסה, הכל בזכות מצוות ברכת המזון.

האמת היא, שגם לי יש סיפור נפלא, וראיתי סיעתא דשמיא עצומה בזכות ברכת המזון, אבל בהיותי איש שאינו אוהב לספר את סיפורי רבנים, נמנעתי מזה עד כה. בשבוע שעבר כשכתבתם על יהודי שזכה למצוא את ישועתו הנפלאה והמכוננת, דייקא מבין כותלי "בית החולים", שמתי לב שגם הישועה שלי בא באופן דומה, לכן החלטתי לקיים "אל תמנע מובה מבעליו", כאיש שנהנה כל כך מהגליון הנפלא שלכם, וראוי שאשלח לכם כיצד "בידי הוה עובדא".

הסיפור שלי מתחיל לפני כ"ב שנים כשמינו אותי להיות המנכ"ל של עסק גדול מאוד, ואני עברתי במשרה רמה זו כל השנים האלו, וב"ה שהרווחתי יפה מאוד ויכולתי להיות ברכה גבוהה ולא היה חסר לי מאומה.

יום אחד בערך לפני שנה הבעה"ב קרא לי והוא הודיע לי שהוא החליט למכור את העסק שלו ואין לו ברירה והוא צריך לפטר אותי. לשבחי ויאמר שהוא נתן לי משכורת לעוד חודש כרי שאוכל להסתדר עד שאמצא עבודה חדשה.

כמוכן שהודעה זו נפלה עלי כרעם ביום בחיר, הרי הייתי כבר רגיל במשרה שלי ועכשיו מרגע לרגע, אני צריך לחפש עבודה חדשה. וגם הייתי רגיל להיות עם סטנדרטים גבוהים, והיה קשה מאוד למצוא עבודה שתתאים לאורח חיי עד היום.

עברו כמה שבועות ולא מצאתי כלום. לאשתי היתה עבודה מסוימת אבל זה הספיק לקצת לחם וחלב, דרוק מאוד מלפרנס משפחה ברוכת בנים. כמוכן שמצב רוחי היה די ירוד, והייתי דאוג מאוד מהעתיד שלי.

באותו תקופה היה ימי חנוכה וישבתי במסיבת חנוכה יחד עם המשפחה המורחבת, אחד מגיסי הבחין שאני אכן יושב שם, אבל ליבי כל עימו ולאחר המסיבה הוא ניגש אלי ושאל אותי "מדוע פניך רעות היום?". סיפרתי לו את כל הענין שאני זקוק לעבודה ברחימות...

אמר לי גיסו: "שמע, אני איני מתוודך למינוי עובדים, וגם איני מתמצה בתחום זה כלל, אבל עצה אחת אני יכול לתת לך. לאחרונה התחלתי לקרות את הגליון "על המזון" והם מביאים תמיד עובדות וסיפורים מאנשים שנושעו בעיני פרנסה הכל בזכות המצוה הקדושה של ברכת המזון, לכן אולי כדאי שגם אתה תקבל על עצמך ליטול ידיים לסעודה בכל יום, ולברך ברכת המזון בכוונה, ובזכות זה השי"ת יעזור ותראה ישועה גדולה...". בנוסף הראה לי ג"כ היאך אפשר להירשם לקבל את הגליון שלכם בכל חודש.

התחלתי מיד לקרוא את הגליון שלכם, הן החדשים וגם הישנים. אבל בכל זאת משום מה זה לא נתיישב לי כמוני, וחשבתי שזה עוד איזה סגולה יפה עבור עניים שיהיה להם עבור פת לחם, אבל אני הרי צריך משרה גבוה ורמה, מה זה כבר יכול לעזור לי. כעבור כמה שבועות המצב לא השתפר, והחלטתי ש"אם לא יועיל לא יזיק", והתחלתי ליטול ידיים לסעודה בכל יום ולברך ברכת המזון בכוונה. כך עברו עוד כמה שבועות שאני מחכה לראות שערי שמים נפתחים, אולי ימטיר עלי מלוינים.. אבל ביתיים זה עדיין לא קרה.

למי שיש סיפורים, עובדות, מאמרים ודברי תורה בגודל מעלת אמירת ברכת המזון בכוונה
או להערות והארות אפשר לפנות למייל: AlHamuzoin@gmail.com

נתנדב לעילוי נשמת כ"ק מרנא ורבנא
הרבי ר' ברוך ב"ר יחיאל מיכל ז"ע ממעבוב - הרבי ר' מנחם מענדל ב"ר יוסף ז"ע מרימנוב - הרבי רבי אלימלך ב"ר אלעזר ליפמאן ז"ע מליזענסק
רבי לוי יצחק בן שרה סאשא ז"ע מבארדיטוב - רבי ישראל דוב בער ב"ר יוסף ז"ע מוועלעדניק - רבי ישכר בער בן ר' יצחק ז"ע מראדאשיץ
רבי נחמן בן שמחה בן פייגא ז"ע מברסלב - רבי ישראל מאיר בן ר' אריה זאב ז"ע בעל החפץ חיים - רבי משולם פייש בן רבי מרדכי בן צירל ז"ע מטאהש
הרבי ר' ישעיה ב"ר משה ז"ע מקערעסטייט - רבי שלום ב"ר מרדכי יוסף משה ז"ע משאץ - רבי אליעזר שלמה ב"ר מנחם זאב ז"ע
רבי יעקב חיים ישראל רפאל בן רבי יצחק ושרה אלפיה זצ"ל

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד ושרה הי"ו

גליון מס' 176

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

שבת פרשת משפטים תשפ"ה

דומשגיה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

עניין של חינוך

מדבר שקר תרחק (כג, ז)

מצינו בתורה ובחז"ל לשונות חמורים בגנות מידת השקר: "מדבר שקר תרחק". "שקר שנאתי ואתעבה", "ותועבת ה' שפתי שקר" הדגשה מיוחדת זו לא מצאנו בשאר איסורים. מדייק הגר"ש קולודצקי: כי מכך אנו למדים, שהאיסור של שקר, הוא לא רק עצם שינוי בדיבור מן האמת, אלא המידה הזו של שקר, היא מה שאדם משקר בנפשו את עצמו או את אחרים. כי האדם הרגיל בשקר נהיה שפל ובזוי. בספר החינוך מתוארת מאיסותה של מידת השקר וכך כתוב שם: כי השקר נתעב ונאלח בעיני הכל. אין דבר מאוס ממנו והמארה ו הקללות בבית כל אוהביו. השל"ה הקדוש כותב שהרוצה שבניו ילכו בדרך הישרה גם כשאינם תחת פיקוחו יחדיר בהם את מידת האמת. וישריש בהם את חומר השקר אפי' בשיחה בטילה. בחז"א באמונה ובטחון כותב כך: "ראוי לקבוע הדיבור במידת האמת המתוקנה ולא במדת השקר המקולקלה, כי חז"ל החמירו בזה מאד וקלקולה מצוי מאד והפסדיה עצומים". "בן אדם שדיבר שקר לשעתו, צורתו צורת אדם, ויש בו חטא, אך המתמיד בשקריו צורתו שקרו, ואישיותו נעדרת". "תכונת האמת היא אצל חכם תכונת נפשו ושורש מציאותה, וכל אבקת שקר ממנו והלאה". עוד היה אומר החז"א: **מי שמחליט לעבור את העולם הזה עם האמת אז הוא יצליח בכך כל ימיו.**

בברכת שבת שלום

מערכת לב ארי

פנינים משלחן מלכים

מדבר שקר תרחק (כג, ז)

הקפידה התורה על דיבור שקר, כי 'חותמו של הקב"ה אמת' (שמו"ר שמות ד), ולכן 'דובר שקרים לא יכון לנגד עיני' (תהלים קא, ז), ואמרו חז"ל (סוטה מב.) שיש ארבע כיתות שאינם מקבלות פני שכינה לעתיד לבוא, ר"ל, ואחת מהן היא כת השקרנים.

נביא כאן מקצות דרכיו של **גאב"ד טשעבין, הגאון רבי דב בעריש ווידענפלד זצוק"ל** בהקפדתו על מידת האמת.

פעם אמר למקורבו, הרה"ח רבי אליהו קרויטווירט, שכשנכנס יהודי לדבר איתו, יהיה מי שיהיה, הוא נהנה לשוחח איתו ולשמוע את אשר על לבו. אולם כשנכנס אדם, ובכניסתו נעמד ליד הפתח ומנשק יפה את המזוזה, וכשנכנס לחדר, ניגש לארון הקודש ומנשק את הפרוכת [בביתו היה ארון קודש, שכן התקיים בבית מניין תפילה], "במקרה כזה יש לי את ההרגשה שהוא רוצה לרמות אותי, ואני נזהר". ומספר רבי אליהו שאכן, כשנכנסו אנשים מסוג זה, הבחין שרבינו כמעט ולא דיבר איתם, ועכ"פ לא הרחיב את הדיבור, אלא אמר דברי נימוסין בלבד.

פעם נשאל על ידי מאן דהוא, אם דרכו לפתוח מקרר בשבת. והשיב שבכלל אינו פותח את המקרר גם בימי החול, שכן לא מזדמן לו הדבר. ובאמת היה זה דבר נדיר שרבינו ייגש למקרר בעצמו. אמנם, היות והוציא מפיו משפט כזה שאינו פותח את המקרר גם בימי החול, נזהר מאז והלאה כל ימיו מלפתוח את המקרר... גם כשנצרך לכך.

כשהיו מכבדים את רבינו לכתוב אות בסיום כתיבת ספר תורה חדש, היה מסרב ובמקום זה היה מבקש לעשות את הסופר לשליח עבורו בכתיבת האות. כשנשאל פעם לפשר הנהגה זו, סיפר שאירע פעם בחו"ל שהשתתף בהכנסת ספר תורה, שתרים יהודי שחתנו היה מחלל שבת, והיות וחשש רבינו שגם הלה יכתוב אות בספר התורה, לכן אמר שאינו כותב אות, והוא מבקש שהסופר יהיה שלוחו. בעקבות זאת עשו כל הנאספים כמוהו, והלה ג"כ לא כתב. והיות ובשעתו אמר שיאיני כותב, למרות שכוונתו הייתה רק לאותו מעמד, מכל מקום אינו רוצה לשנות מדיבורו...

(פרפרת- מתוך הספר 'שר התורה')

מעשה שהיה...

רופא כל בשר | ספור על רבנו יהודה סגל זצ"ל וזיע"א

הילולא דצדיקייא

**הילולת רבנו
הרה"צ הרב
יהודה סגל
זצ"ל וזיע"א
(כב' שבט ה'תשנ"ג)**

הרב יהודה זאב סגל זצ"ל נולד בשנת ה'תרע"ג בלונדון. לאביו: ר' משה יצחק (הקים וניהל את ישיבת 'עץ חיים') ולאמו: מרת רייזא ע"ה. בשנת ה'תרע"ג המשפחה עוברת למנצ'סטר, אב המשפחה הוזמן לנהל את הישיבה, שזה עתה הוקמה. בשנת ה'תרע"ח בהיותו כבן 1 שנים עבר אירוע שהשפיע רבות על המשך חייו, כשחצה כביש בלונדון הברירה, ניצל בשבריר שנייה מפגיעת אוטובוס. לאחר הנס אמר: "אם אפשר להפסיד חיים ברגע, אז אסור לבזבז את הזמן בעולם הזה!". והקדיש את חייו לעבודת ה'. בשנת ה'תרצ"ז עבר ללמוד בישיבת מיר שבפולין וזכה לפגוש את מרן היחפץ חיים. הפגישה הותירה עליו רושם עז, ורבנו החליט להקדיש את חייו להפצת נושא שמירת הלשון. בשנת ה'תרצ"ד נישא ועובר לגייטסהד ובשנת ה'ת"ש עבר למנצ'סטר, שם התמנה למגיד שיעור בישיבה ומכניס סדר לימוד בספר 'חפץ חיים'. הרבה להעביר את המסר של שמירת הלשון כי מי שלומדים את ההלכות הללו, יזכו לראות ישועות לרוב; ואכן רבים זכו וזוכים לראות כן. בשנת ה'תש"ז נפטר אביו, ועל אף שנחשב כבר כראש ישיבה בלתי רשמי, סרב להפעיל לחצים לקבלת המשרה. בשנת ה'תש"ט מוצעת לרבנו לשמש ראש ישיבה בפוניבז' שהוקמה בבני ברק. ראש ההנהלה של ישיבת מנצ'סטר בעקבות חלום משכנע את רבנו להישאר במנצ'סטר ולקבל את התפקיד, הצדיק מתייעץ עם החזון אי"ש הפוסק כי עליו לעשות כן. עונותו מופלא. שקדן עצום. ניצל כל זמן ללימוד התורה הקדושה. מופלא היה במידת 'נושא בעול חבריו'. לתפילותיו יצא שם, כי צדיק גוזר והקב"ה מקיים ואכן רבים נושעו. התייחס לכל תלמיד כבן יחיד. מסירות נפשו לתורה ויראה ולהעמדת דת על תילה, הייתה ללא גבול. העמיד תלמידים רבים. בשנת ה'תשכ"ז דרבן קבוצת תלמידים ללמוד שתי הלכות 'חפץ חיים' והם סידרו לוח יומי ובשנה זו החל להדפיס את הלוח היומי של הלכות שמירת הלשון. בשנת ה'תשמ"ג ביקש מר' שלום גולדשטיין, מנהל 'בית יעקב' בדטרויט שבאמריקה, להפיץ את לימוד שמירת הלשון בבתי ספרו. רבנו נלביע בכ"ב שבט ה'תשנ"ג רבנו חי ופעל כ-82 שנים.

ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו תגן עלינו אמן!

בחור אחד מתלמידי הישיבה לא חש בטוב. מאחר שתקופה זו לא חלפה- פנה לרופאים והתגלתה בגופו המחלה הקשה ל"ע כאשר כבר החלה לתת את אותותיה באיבריו. מיודענו שהיה צעיר לימים לא ידע את נפשו, ובצר לו פנה אל רבינו, וגילה את אוזנו במצבו הרפואי. לשמע הדברים התרגש רבינו למשמע דברים אלו ועל אתר הורה לזעזע עולמות בתפילות! שכן אנו למודים, כי בכוח התפילה לשנות מעשה בראשית. הבחור ומשפחתו היו מוכרים היטב לצדיק, גם אחיו הגדולים למדו בישיבה במחזורים קודמים. בהסתמכו על היכרות האב, ביקש להזמינו למשרדו בישיבה. האב בעל בית, המתפרנס כסוחר נענה במידית לבקשת רבינו והגיע לישיבה. במהלך השיחה פנה הצדיק לאב ואמר: "שמעתי מבנך שיחי' על מצבו החמור, אך אסור לומר נושא, ועלינו לעשות הכל להצלתו! הרהרתי בדבר, והגעתי למסקנה ברורה, אם תבטיח לי שבנך יהיה מוקדש כולו לתורה, והנך אחראי שיישב כל ימי חייו בעסק התורה בלבד- הריני מבטיח לך, ומקבל עליי בהן צדקי, שיבריא הנער ויצא ממחלתו!". האב נדהם למשמע אוזניו, הקושי להחליט לגביו היה רב, שכן דגל הוא בעובדה, כי לאחר שנים של לימוד והתעלות בתורה בישיבה יש לצאת ולהתפרנס מיגיע כפיו. כל ילדיו חונכו בתפיסת עולמו זו, ולאחר לימודיהם בישיבה יצאו להתפרנס לביתם. על אף מצב הבן והבטחת ראש הישיבה היה קשה לאב לתת את הסכמתו המידית וביקש שהות לחשוב על כך. עבר זמן מה ומצבו הבריאותי של הבן הידרדר ביתר שאת. הבחור שבתקופת מחלתו שאב מרבו דברי עידוד התקרב עד מאוד אליו וניגש והציג את הממצאים החדשים וביקש עצה ותושייה. הצדיק השיב לבחור: "כבר שוחחתי עם אביך בדבר והנני ממתין לתשובה ממנו. תתקשר אליו בבקשה ותמסור לו, כי אני עדיין מחכה לתשובתו!". הבן ציית ולאחר דקות מספר כבר שוחח עם האב. אולם הלה לא היה מסוגל עדיין לקבל החלטה אמיצה שכזו, והספקות היו מכרסמים בלבו. עברו עוד מספר ימים וחלה הידרדרות נוספת במצבו הבריאותי. בבת אחת קרסו כל מערכות גופו ל"ע והוא פרפר בין חיים למוות. תלמידי הישיבה התפללו וזעקוהיהם נשמעו עד לב השמיים. הרופאים הרימו את ידיהם באומרם, שעל האב להיות מוכן ליגרוע מכלי. עתה הבין האב, כי כלתה עליו הרעה, ואם ימתין עם תשובתו - יאלץ ל"ע לקבור את בנו. אף האב כל עוד נפשו בו אל הרבי כשהוא זועק ומתחנן, שהוא מוכן להסכים לכל התנאים, ובלבד שבנו יבריא. הצדיק הביט ואמר: "את אשר דיברתי לא אשנה והבטחתי בעינה עומדת! אם הנך מוכן ומסכים לכך, שחיי בנך יוקדשו לתורה, ואתה מקבל עליך לפרנסו, הריני מבטיח את חלקי בעניין, ובעז"ה הבן יבריא כאחד האדם לאורך ימים ושנים. לאחר מכן יצא הרב להתפלל את תפילת המנחה. בפני ראש-הישיבה נראו דמעות שזלגו ללא הרף מעיניו, כשהוא מתחנן לפני בורא העולם שישלח מזור ורפואה לנער. לעומדים סביבו הצליחו לשמוע מעט את דברי רבינו: "ריבנו של עולם, הלא הבטחתי, שאם מקדישים חיי זה לתורה, הרי הוא מתרפא! אנא אל תעשה דברי פלסתר! ראה נא מסירות נפשו של האב בדבר המוכן לקבל על עצמו במסירות נפש להחזיק את בנו בתורה תמיד". בו בעת, הבן שכב על מיטתו בבית-הרפואה, כשהוא מורדם והנה פתע פתאום חלה תמורה קיצונית במצבו. הוא פקח את עיניו, קם ממיטתו, וחש, כי כל הכאבים חלפו ואינם! הוא נשלח לעשיית מספר בדיקות וכתוצאה מפענוח הבדיקות נשלח בשנית לביצוע הבדיקות. הרופאים היו המומים למראה עיניהם: התוצאות הראו באופן חד משמעי, כי המחלה נעלמה מגופו ואיננה! חלפו מספר ימים והנער הושאר להשגחה ולאחר מכן נאלצו לשחררו שכן גם הבדיקות הנוספות שערכו הראו למראה הפלא, כי המחלה חלפה ואיננה. ללא הסברים רפואיים הבן שוחרר והאב קיים את הבטחתו כלשונו וככתבה. הוא דאג לכל מחסור הנער, ולאחר שמיודענו זכה להינשא- המשיך להחזקתו, בשעה שמיודענו ממשיך להתעלות במעלות התורה הקדושה וכיום הוא נמנה בין תלמידי חכמים החשובים בעירו. ת.נ.צ.ב.ה. - זיע"א.

(נלקט בשינויי לשון קלים מתוך העלון פניני הצדיקים).

הזהירות של גדולי ישראל

מדבר שקר ונגיעה אישית...

מדבר שקר תרחק (כג, ז)

עשיר תלמיד חכם, מתלמידי הסבא מסלבודקה זצ"ל הלווה סכום נכבד לאדם אחד, שלבסוף התברר ונודע כנוכל ושקרן. כשהגיע זמן פירעון ההלוואה, הכחיש הלווה את דבר הלוואה וטען: "להד"ם - לא היו דברים מעולם!". גם בדין תורה אליו הזמינו המלווה, הכחיש הלווה את דבר ההלוואה, ולגודל עזותו וחוצפתו ההין להישבע לשקר שלא לווה ממנו מאומה! זאת כבר לא יכול היה העשיר לשאת, ובמר ליבו צעק עליו: "היאך מעיז אדם לשקר ולעבור על איסור חמור של שבועת שקר?! צללת אל שפל המדרגה! אינני מיצר על כספי... על כבוד שמיים שנתחלל אני מיצר...". עברו כמה שנים, והנה אותו העשיר מגיע לבית הכנסת ומכריז כי ברצונו לבקש מחילה מאותו לווה על שצעק עליו וביזה אותו בפני בית הדין... הציבור השתומם, הרי הכל ידעו כי הצדק עימו ואכן אותו לווה שקרן ונוכל, אם כן, מהו הממצא שנחשף שבגינו מבקש העשיר מחילה. "לאחרונה הייתי נוכח בבית הדין" - הסביר העשיר - "במקרה אחר, שאף שם מאן דהוא נשבע לשקר, אך לא התקוממתי ולא זעקתי כלל וכלל, ופתאום הבנתי כי הצעקות שזעקתי אז על מי שלווה ממני, לא היו אכן טהורות משום חילול ה' שנתחלל, אלא במסתרי ליבי כנראה היו אלו זעקות על כספי שאבד ממני, אם כן עלי לבקש ממנו מחילה על שביזיתי אותו!...". את הנקיות המדהימה בענייני 'נגיעה' למד אותו עשיר - תלמיד הסבא, ממורו ורבו. וכך סיפר תלמידו המשגיח הגאון רבי מאיר חדש זצ"ל: פעם קרא אליו ה'סבא' את אחד הבחורים והודיע לו שעליו לעזוב את הישיבה, "מספרים עליך כי דיברת על ה' ועל משיחו" - הסביר לו ה'סבא'. "אכן, נכון הדבר", ענה התלמיד, "כך דיברתי, אבל יאמר לי הרב בכנות, מה הכעיס את הרב יותר, האם על זה שדיברתי על השם", וכאן הצביע התלמיד כלפי מעלה, "או שדיברתי על משיחו", והצביע כלפי ה'סבא'. השתתק הסבא והרהר, ואחר אמר: "אתה יכול להישאר בישיבה...!". כה היתה זהירותו הגדולה והתרחקותו מפני סרך של נגיעה אישית, ומשכך, לאחר שאלתו החצופה של אותו בחור, חש ה'סבא' שמא מעשיו אינם נקיים לגמרי, ולכן החליט למרות הכל להשאירו בישיבה.

[מתוך 'לקראת שבת מלכתא' הרב אברהם פוקס]

פלוגי אלמוני, יהודי זקן, התגלגל בבתי חולים עד שלרופאים נמאס ממנו: "אין מה להשקיע בו, שילך הביתה, שילך למושב זקנים, העיקר לא פה". - "אבל הוא במצבו צריך בית חולים?" - "אז צריך...". השם ישמור ויציל. התערב בענייני מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל. הוא התקשר לאחד ממקורביו, אברך מוכשר ודומיננטי, סיפר לו על הזקן שנמצא בבית מושלך ועזוב לנפשו ושאל מה ניתן לעשות עבורו כדי שיסכימו לאשפז אותו בבית החולים. גלגלי מוחו של אותו אברך חברה'מן מסתובבים במהירות, אך רעיון אין... "רביה", הוא מתחנן, "יתנו לי עצה". ומרן הגרש"ז לא מבין, "נו, אם היתה לי עצה הייתי מבקש להתייעץ?". מה עשה אותו חברה'מן? עצר מונית, נסע הישר לבית הזקן, הוריד אותו מביתו, הכניס אותו למונית ונקב באוזני הנהג בשם אחד מבתי החולים של ירושלים. המונית עצרה בכניסה לחדר מיון, שם מיהר האברך להשכיב אותו על מיטה פנויה. "מה זה? מה זה?", הסתערו עליו אנשי הצוות הרפואי. מכיוון שההגנה הכי טובה היא התקפה, השיב להם: "מה זה? מה זה? זה יהודי שמצאתי שרוע על הכביש ברחוב יפו. האם לדעתכם הייתי צריך להשאיר אותו למוות?". "רגע, רגע", מנסה אחד הרופאים להשתלט על המצב, "מי זה האיש הזה?" "אינני יודע", משיב האברך ורגליו נושאות אותו החוצה. בעודו ניצב ליד הדלת משיגה אותו צעקת הרופא: "הלו, הזקן הזה מוכר לי. בוא תיקח אותו בחזרה". והאברך מציע: "תסחוב אותו לרחוב יפו, לא אני". וכי ברירה היתה להם? - הזקן התקבל לאשפוז. "עשיתי ככל אשר ציוויתני", הודיע האברך לרבי שלמה זלמן, ועל פניו מרוח חיוך גדול של מנצח. הוא סיפר על ההתרחשות כהווייתה, ולא הצליח לבלוע את הצחוק נוכח האפיזודה המעציבה והמשעשעת כאחד... אותו אברך לא ציפה לתגובה הבאה, כפי שנשמעה מפיו של פוסק הדור: "הסיפור שלך טוב, אבל הצחוק שלך לא טוב... הלוא עברת על איסור דאורייתא של שקר, גנבת את דעת הבריות, סיפרת להם שהזקן היה שרוע ברחוב יפו, שאתה לא מכיר אותו. אז לשמחה מה זו עושה? אדרבה, תבכה, תספר בעצב: רביה, אני רימית, אך לצערי נאלצתי לעשות זאת. רביה, אני שיקרתי, אבל זה היה 'פיקוח נפש'...".

[מתוך 'מוסף שב"ק יתד נאמן' - הרב רפאל ברלזון]

פרשת משפטים

בין אדם לחברו קודם לבין אדם למקום

התורה הקדושה מיד אחרי מתן תורה רואה לפתוח דווקא במצוות של בן אדם לחברו ולא עוד אלא באדם השפל ביותר- עבד עברי, וכן בשאר מצוות של בן אדם לחברו. לומר לך כמה התורה מחשיבה את מצוות בן אדם לחברו שהקדימה אותם למצוות של בן אדם למקום. מדובר בעבד שגנב, יהודי שפל שמוכרים אותו כדי לשלם את מה שגנב, למרות זאת התורה מתחילה מיד לאחר מתן תורה בעבד זה. התורה אומרת לאדון "כי טוב לו עמך" העבד צריך לאכול באותה רמה של אכילה שאתה אוכל. אם אתה שותה יין משובח גם העבד ישתה. ויותר מזה, אם יש לך רק מזרון אחד העבד יישן על המזרון והאדון יישן על הרצפה עד שהגמרא אומרת: הקונה עבד עברי כקונה אדון לעצמו. אף לאחר שהעבד יוצא לחופשי התורה אומרת לתת לו מדינת תירושך ויצהרך- מכאן המקור לפיצויים מהתורה שכך ראוי לנהוג.

אנו רואים כמה התורה חסה על יהודי שנמכר לעבד, ומסבירה התורה כיצד לנהוג בו והקדימה את דינו למצוות קרבנות ולהרבה מצוות חשובות. ללמדנו שבן אדם למקום קודם לבין אדם לחברו. וכן לגבי אדם הגונב שה ושחטו, משלם כפול ארבע ואילו בשור משלם כפול חמש. מסבירה הגמרא מדוע שה משלם פי ארבע ושור כפול חמש? משום שור שלא התבזה בו משלם פי חמש ואילו בשה שהרימו על כתפו והתבזה משלם פחות אחד דהיינו פי ארבע. רואים מכאן שהתורה חסה גם על ביזיונו של אדם שפל, גנב ק"ו לשאר בני אדם שצריך להזהר בכבודם.

הגמרא במסכת יומא דף ט' אומרת: מקדש ראשון מפני מה חרב? מפני שלשה דברים שהיו בו עבודה זרה וגלוי עריות ושפיכות דמים... אבל מקדש שני שהיו עוסקין בתורה ובמצוות וגמילות חסדים מפני מה חרב? מפני שהיתה בו שנת חנם. ללמדך ששקולה שנת חנם כנגד שלש עבירות: עבודה זרה גלוי עריות ושפיכות דמים... רבי יוחנן ורבי אלעזר אומרים,

ראשונים (בבית ראשון) שנתגלה עוונם [ג' עבירות לעיל] נתגלה קצם [עד 70 שנה], אחרונים [בית שני שנחרב לצערנו] שלא נתגלה עוונם [נתגלה קצם, אמר רבי יוחנן טובה ציפורן של ראשונים מכריסו של אחרונים. אמר ליה ריש לקיש אדרבה אחרונים עדיפים שאף שיש שעבוד מלכויות עוסקים בתורה אמר ליה בית המקדש - בירה תוכיח שחזרה לראשונים ולא חזרה לאחרונים. שאלו את רבי אלעזר ראשונים גדולים אחרונים גדולים אמר להם תנו ענייכם בירה [בית המקדש]

וכן מובא בתלמוד ירושלמי מסכת יומא דף ד': מצאנו שלא חרב הבית בראשונה אלא שהיו עובדי עכו"ם ומגלי עריות ושופכי דמים אבל בשני [בבית שני] מכירין אנו אותם שהיו יגיעין בתורה וההירין במצוות וממעשרות וכל ווסת טובה הייתה בהן [אם כן מדוע נחרב] אלא שהיו אוהבין את הממון ושונאין אלו לאלו שנת חנם.

המאירי על מסכת סנהדרין דף יא' כותב: בית שני שהיו שם חסידים ואנשי מעשה מפני מה חרב? מפני שנת חנם שהיתה בניניהם ללמדך ששקולה שנת חנם כעבודה זרה וגלוי עריות ושפיכות דמים שחרב עליהן בית ראשון וכן מובא בגמ' יומא ט': מרן הרב שטיינמן זצוק"ל מביא ר"ש בתחילת מסכת פאה שכותב וז"ל של הר"ש: כי הקב"ה חפץ יותר במצוות שיעשה בהם גם רצון הבריות ממצוות שבין אדם לקונו. (עכ"ל הר"ש)

והר"ן מביא מדוע חמורה היא שנת חנם (דרשות הר"ן - הדרוש העשירי) וז"ל: שנת חנם ג"כ על דרך זו שהיא עבירה שמתמיד בה האדם תמיד, ואין שום תועלת והנאה לאדם בה ואין טבע נוטה אליה. מפני זה אמרו רז"ל ששקולה שנת חנם כנגד שלש עבירות עבודת אלילים, גלוי עריות, שפיכות דמים. לפי שהטבע נוטה יותר לאותן ג' עבירות ממה שנוטה לשנת חנם. ואם באתי לפרש היאך יארך יותר מדאי: ולפי שהנכשל באותן עבירות אינו נכשל בהם אלא פעם אחת בזמן מרובה, ועוון שנת חנם נכשל האדם תמיד. ע"כ

אם כן הר"ן מסביר ששנת חנם חמורה מג' עבירות משתי סיבות: א. אין שום תועלת והנאה לאדם בה ואין טבע האדם נוטה אליה, כמו עריות וכדו'. ב. מכיוון ששנת חנם היא עוון תמידי לעומת ג' עבירות שנכשל בהם פעם אחת בזמן מרובה.

כתוב בתהילים מזמור קל"ד ט"ו: מי יגור בקהלתך מי ישכון בקר קדשך: [א] הולך תמים ויפיל צדק ודבר אמת בלבבו: [ג] לא ירע על לשונו לא עשה קרעונו רעה וקרעו לא נשא על קרבו: [ד] נבזה בעיניו נמאס ואת ראי' ה' יכבד וישבע להרע ולא ימר: [ה] כסף לא יתן בנשף וישחד על קני לא לקח שוה אלה לא ימות לעולם. כתוב במזמור כי מי שעושה אלה הוא יזכה לגור באוהלו של הקב"ה ולא ימוט לעולם. לא מוזכר כאן כמעט מצווה של בין אדם למקום אלה מצוות של בין אדם לחברו, הקב"ה רוצה לפני הכל שנוהר מאד בכבוד הבריות ולא לצער אותם.

על רבי ישראל מסלנט מספר: רבי ישראל לא הבדיל בין מצוות שבין אדם למקום לבין מצוות שבין אדם לחברו, ועוד העדיף את

האחרונות על הראשונות. הוא היה רואה במשא ומתן באמונה ובזהירות בממון אחרים את המדרגה הגבוהה ביותר, והיה מוצא לזה סמך ממאמרים תלמודיים רבים. שנינו: 'הנוף תופר נעלים, ועל כל תפירה ותפירה אומר: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, שיש בו אחד וקשור כל העולמות. והיה רבי ישראל מפרש את הדברים כפשוטם - שהיה בודק כל חוט שיהא מעבד בראוי, וכל תפירה שתהא מתקנת פהלקה, ויעשה את רצענותו באמונה. באמונת זו בממון אחרים יש מה'חודים והקשורים הקדושים ביותר ומהמדרגות העליונות. (תנועת המוסר, ח"א עמ' 322)

לא להקדים את התור
באחרית ימיו, כשנסע רבי אליהו דסלר, מנהל רחני דישבית פונקבו, בלוי תלמיד למרפאת בית חולים בירושלים לבדיקות רפואיות, המתינו רבים בתור. רצה התלמיד להודיע לרופא על בואה של אישיות נכבדה. מכה בידו הרב שלא ינסה לעקוף התור בגללו. "חס ושלום מלפשות כן! אני אמתין בתור קב"ה האנשים!" אמר, ולא הסכים להקנס מיד. (שם עמ' שמא)

מובא במסכת בבא בתרא דף צא': אמר רבה בר רב הונא אמר רב: מאה ועשרים משתאות עשה בועז לבניו, שנאמר: "ויהי לו שלשים בנים ושלשים בנות שלח החוצה ושלשים בנות הביא לבניו מן החוץ וישפט את ישראל שבע שנים, ובכל אחת ואחת עשה שני משתאות, אחד בבית אביו ואחד בבית חמיו, [אחד סעודת אירוסין ואחד סעודת נישואין לכל בן ובת] ובכולן לא זימן את מנוח- אביו של שמשון, אמר בועז שהרי הוא עקר וכיצד ישיב לי כשהוא אוכל אצלי שהרי אין לו סעודות להזמין אותי עבור זה שהזמנתי לו במאי: וכולן מתו בחייו".

ומסביר המהרש"א בחידושי אגדות שם ובד"ה: "ובכולן לא זימן את מנוח. יש מקשים איש חסיד מפורסם כבועז היאך יאמר כן וי"ל שהצדיקים דרכם שלא ליהנות משל חבריהם ובסעודת חתנים היו נהנים בדרך שושבינות דהוה כעין הלואה וחיוב להחזיר כשיש לו שמחה [דהיינו כמו היום שמקובל לתת מתנות לאירוע] ומנוח אם היה מזמינו בועז ודאי לא היה נהנה אם לא שהיה נותן לו לבעוז מתנה כדרך שושבינות ולפי שלא היה לו למנוח זרע ולא היה אפשר לבעוז לשלם לו, לכך לא רצה בועז לזמנו כדי שלא ליהנות ממנו בחנם וזה שאמר 'במאי פרע לי?' כלומר מאי פרע לי עתה כיון שא"א שאתחייב לו ע"י שושבינות שאתן לו כיון שאין לו זרע וק"ל [למנוח נולד לבסוף שמשון ששפט את ישראל]

לפי דברי המהרש"א יוצא אף שהשיקול של בועז היה שלא רצה להנות ממנו בחינם והיה פה שיקול לשם שמים שהרי צדיקים אין דרכם להנות משל חבריהם ובכל זאת נענש שהיה צריך לדעת שהשיקול של חשש פגיעה גדול מההנהגה שלא לקבל בחינם. כמה צריך להיזהר בין אדם לחברו.

סיפר רבי משה צבי- הרבי מסווראן: בזמנו נכנס לאישה אחת לגלול. הביאה לפני הרב מחרשיב, והיה אותו רוח מדבר מתוך האשה והיה מבקש שיתקנו את נשמתו, בזה שיאמר עם מנין אנשים תהלים לעילוי נשמתו, ורק אז יצא. בקש ממנו הרב שיספר לו למה נענש להתגלגל בעולם. סיפר הרוח: בימי חיי הרביתיה לחטוא, ברם התחרטתי על מעשי וחזרתי בתשובה גמורה. כשהגיעה שעת להיפטר מהעולם, נפטרת מתוך תשובה. בובאי לפני בית דין של מעלה, נוכחתי כי אכן תקנתי את חטאי, זולת חטא אחד שלא שמתי אל לבי לשוב עליו, דווקא חטא זה טורדני מעולם האמת, וממנו אין לי מנוחה עד היום הזה. ומעשה שהיה כך היה: פעם אחת ראיתי אברך בן תורה שמוך לחותנו ואמר פירקו תהלים. בהגיעו לפסוק מסוים טעה בהגייתו. צחקתי ממנו בפני חותנו, ואמרתי: הטועה בהגיה, בן תורה יחשב! נכלם האברך מאוד. עבירה זו שלא ייחסתי לה עניין, חוסמת בעדי את הכניסה לגן עדן, אף על פי שנוחרתי מכל עוונותי... (ויסוף אברהם ז', ב')

עד היכן הגיע החזון-איש בכבוד הבריות, יש להוכיח מפרט קטן זה. פעם התבטא בעדינות רוחו: "אין לי הכח הנפשי להשמיד מכתבים שנשלחים אלי לאחר גמר קריאתם, הגם שאין בהם תועלת, הרי בני אדם השקיעו בהם תמימה מוח ולב, רגש ומחשבה. בהשמדתם הריני עושה כחפצם נטולי ערך" (שם ח"ד, כ"ה)

פעם התנהמה החזון איש להשיב על איגרת חידושי תורה ששיגר אליו ידידו. הלה נעלב משתיקתו הממושכת, וראה בזה אות שהחזון איש אינו חפץ בו. מיד כשנודע לו, מהר לפייסו וכתב אליו, שאמנם צדק בטרוניתו, אבל הפרוץ על המידה... וסיים: "אבל האמת שהנך חקוק בלבי תמיד!" (קבץ אגרות א', ק"ל)

פעם נכנס אל ה"חזון-איש" יהודי מלא טרוניות, שדיבר אליו בחוסר נימוס והטיח בפניו מלים בוטות. השיב לו החזון איש בנימה שקטה ורגועה ובעדינות רבה, אך את טענותיו דחה לחלוטין. לאחד ממקורביו שנכח במקום, חרה היטב על השלה מרהיב לפגוע כל כך בכבוד הרב. אולם הופתע איפוא, בשמעו עם יציאת האיש מן החדר איך החזון איש דואג ומצטער וטוען לעצמו: חוששני שלא דברתי אליו די חשוד בצורה עדינה, וביתר זהירות... (שם)

בזכות החסד בנו ניצל

סיפור: יהודה חוזר ביום שישי עם טיול נחמד שערך לילדיו. עבורו זה דורש כוחות ותעצומות נפש. ומדוע? למחיתו עוסק הוא בעבודה בלילות, כך שביום הוא ישן כדי למלא את המצברים. מאחר וכל השבוע הוא טרוד בעבודתו, נותר לו רק יום שישי שאז מפנק הוא את ילדיו ויוצא עימם לטיול, ונותן להם מעט "אבא". הילדים שמחים מאד ומצפים כל השבוע לטיול, אבא מספר להם סיפורים מעניינים, ומשתדל להעניק לכל אחד תשומת לב אישית. עבורם זו חוויה מיוחדת. יום שישי אחד שב יהודה עם ילדיו מהטיול השבועי. הוא הוריד אותם והחזירם הביתה. ואז חש בחולשה קלה, עבורו זה סימן שעליו לנוח ולתפוס תנומה של כשעתיים. בבית הילדים עושים רעש, נפל בדעתו ללכת אל אחותו הצעירה שהתחננה כל מזמן. היא גרה בבית ממול שם לא יפריע לו רעש הילדים ולא יטרידו כל מנוחתו. ואמר ועושה, הוא אמר לאשתו להיכן הוא הולך ויצא לדרכו. כעבור מספר דקות מאז שהגיע אל אחותו, כבר שקע בשניה עמוקה. חלפה כשעה, וכשהוא בשיא השינה והנה צלצל טורדני מעיר אותו משנתו. הוא מתעורר, מושיט ידו אל הסלולרי, ומביט על הצג, לפלאטו היה זה אחד מהשכנים בבנין בו הוא מתגורר.

"מעניין מה הוא רוצה ממני?" הררה יהודה לעצמו, הוא לחץ על אחד הלחצנים ואמר "שלום אברהם, מה שלומך?" אברהם השכן השיב לו בקול מגמגם, נראה שהיה קשה לו להוציא את המילים מפיו "אני מצטער שאני מפריע לך, האם תוכל לעשות לי טובה?" יהודה מסתקרן ושואל "במה מדובר?" "השכן משיב כי לצערו הוא סובל מפצעים בפה, דבר שמונע ממנו לאכול ולשתות. ידוע שיש תרופה טבעית למחלה זו, והיא לשתות חלב עיזים. אך מפני כמה סיבות אין באפשרותו לנסוע ולהביא חלב עיזים. על כן הוא פונה אל יהודה ושואל האם יוכל לעשות עימו טובה וחסד לנסוע ולהביא לו את החלב עיזים מהמושב הסמוך. יהודה חשב לעצמו: באם ייתן תשובה חיובית, עליו לקום מהמיטה, לרדת למטה, לנסוע נסיעה קצרה, לקנות את החלב, ולהביאה לבית שמש לשכנו אברהם, ורק אח"כ יוכל להמשיך לישון. מה יענה? ומה יעשה?

השכן אברהם ראה כי יהודה מתמהמה בתשובתו המשיך לומר "ראה, אתה אפילו לא צריך להתנצל, אני מודע לכך שעליך לישון ביום שישי לאחר שכל הלילה לא ישנת. בעצם הרגעים האלה החלה מלחמת היצרים, הטוב והרע, מצד אחד השתוקק יהודה מאד להביא לשכנו את החלב להקל מעליו את הכאבים מהפצעים שבפיו, ומאידך לוחש לו משהו אחר. "אתה עייף, לא ישנת בלילה, ועוד יצאת לטיול עם הילדים, ישנם עוד שכנים עם רכב שודאי ישמחו לעשות שליחות קודש שכזו"... השכן שראה שיהודה עדיין מתמהמה בתשובתו, הבין את פשר השתיקה ואמר "זה בסדר, אני מבין אותך, אתה זקוק לשינה, הסיור לא נובע מרוע, אמצא מישהו אחר..." ואז לאחר שקט של שניות ארוכות התיישב יהודה על המיטה ואמר לשכנו שכול צלול ובבטחה "אני יוצא עכשיו ובעת הקרובה יהיה לך את החלב". השכן שמע זאת ומאד שמח. הוא בירך אותו בכל הברכות. יהודה קם, לקח את המפתחות בידו וירד לעבר הרכב שחנה מול ביתו כדי לבצע את משימת החסד שלקח על עצמו, משימה שנבנתה לא מעט מסירות נפש כדי לבצע אותה. הוא מגיע לרכב, פותח את הדלת, ואז נשמעה צווחה נוראה... אשתו של יהודה רצה לחלוץ לשמע העוקה "מה קרה?" "שאלה בפחד. יהודה כמעט התעלף... רנה הפעוט נמצא ישן על כסא הברכות, כשהוריד את ילדיו לאחר הטיול, שכח את הפעוט ברכב. הפעוט היה חיוור, אך מצבו הכללי היה טוב. הוא הוציא אותו מהרכב שלמזלו עמד בצל באותה שעה, השקה אותו מים, ואט אט האדמימות שבה לפניו והתינוק חזר לעצמו ללא שום נזק או פגע. אין ספק שיהודה קיבל את בנו במתנה, אלמלא החסד. מחסד מעולם לא מפסידים.

אחד התעשר בזכות מעשרות והשני בזכות שכיד את רעייתו

מעשה באדם בשם יצחק קמפן מבעבר, מעולם לא נתן צדקה לאדם, את דלתו לא פתח לאיש, ואף כשפגע בו עני או נצרך וביקש נתינה, היה משתדל לסור לצדדים כמי שאומר אין זמני פנוי כרגע. אהב את כספו אהבה ללא מיצרים, אך ראה זה פלא, ככל שהתקמפן ושמר את כספו תחת ידו, כך נעלמה ממנו הברכה, ולא הצליח להגדיל את רכושו כפי ששאף. חלפו שנים, ועצבות גדולה אפפה את הקמפן, כה השקיע רבות בלאגור כספים, והנה נפלו עליו הצוואות המהצאות שונות, והמטרה אליה רצה להגיע בגדה בו. שבת אחת, הגיע יצחק הקמפן לתפילת מנחה, ומאחר והקדים לבוא ישב לשמוע את דרשתו של הרב. הרב דיבר בהרחבה על גדולת מעלת הצדקה, ולקראת סיום אמר: "מי שרוצה להתעשר, חייב להפריש עשירית מכספו, כפי שהתורה אומרת "עשר על מנת שתתעשר" כל המזל של הבן אדם תלוי במעשרותיו. הרב אף הביא סימוכין לדבריו דהנה אם ניקח את המילה "תעשר" ונעשר אותה, דהיינו

- האות "ת" שווה 400, עשירית מזה 40 שזה האות $\frac{2}{1}$
- האות "ע" שווה 70, עשירית מזה 7 שזה האות $\frac{1}{1}$
- האות "ש" שווה 300, עשירית מזה 30 שזה האות $\frac{2}{1}$
- האות "ר" שווה 200, עשירית מזה 20 שזה האות $\frac{1}{1}$

כלומר אם תעשר את כספך זה ישפיע על מזלך, הצדקה והמעשרות הם מזלו של האדם, אם ינצור את כספו בידו ולא יתן לשני מאומה, כל מה שהרוויח ירד לטמיון והוא ישאר עני ואביון. ברק ניצת בעיניו של יצחק הקמפן. עתה הבין מדוע כל צעד שצעד קדימה לבסוף חזר שני צעדים אחורה. "אך איך אוכל להפריש מכל אלף שקלים שארוויח מאה שקלים לצדקה? האם זה "כבדי שיעשה?" הררה לעצמו. תפילת המנחה קטעה את מחשבותיו, אך גם לאחריה לא פסק מלהרהר, ואז משך שנים כה רבות מזלו רחק ממנו והוא לא הצליח להדביקו. לאחר שהבדיל, שיתף את אשתו בדרשתו של הרב בענין נתינת צדקה, כמה עצום ערכה, ועל הבטחת בורא עולם מי שיעשר יתעשר, ומאחר והוא כה שואף להתעשר, חושב הוא בדעתו להתחיל להפריש מעשרות מהכנסותיו. לאחר שישבו ודנו לכאן ולכאן החליטו שניהם החלטה אמיצה מרגע זה ואילך, מכל הכנסה יורידו מעשר: לא היה קל לו ליצחק הקמפן לעבור מעבר כה חד מיד המוצא ליד נדיבה ולנתינה. הוא עבר הרבה נודדי שינה.

הניסיון לא היה קל, וקושי רב היה זה עבורו, אך אחר שהחליט אמר ועשה! הרבה כסף החל לזרום מכיסו של יצחק לצדקה לעניים ואלמונות. חלפה מעל שנה, וביום בהיר קיבל יצחק הזמנה להתייצב בבית המשפט. הוא הגיע ביום המיועד עם פחד סמוי בליבו. "מי יודע איזה תיק הולך לפול עלי?" בהיכנסו לפני השופט, חיך אליו ושאלו: "הידוע לך מדוע הוזמנת היום?" "לא", השיב יצחק, כשהוא מנסה להסתיר את חרדתו. "אם כן", המשיך השופט בחיכוך שלא סר ממנו, "מגיע לך 'מזל טוב'. קרוב משפחה מעבר לים שנפרע לעולמה הורה ביוואתו להעביר את כל רכושו אליך, היות ואתה קרוב משפחתו ושאר בשרו היחיד והקרוב ביותר. המדובר הוא בכנסי נדל"ן ובכספים בסכומים עצומים מאד". יצחק לא הצליח לעכל את אשר שמע. דמעות זלגו מעיניו. אך בורא עולם קיים דבריו, "עשר על מנת שתתעשר", "ודבר אחד מדברך אחור לא ישוב ריקם" ולאחר שחתם חתימתו קיבל את צו הירושה המורה על העברת הבעלות של כל הרכוש על שמו, ובקול מאושר בירך "שהחינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה". בתוך מספר שבועות התפרסם בכל העיר שיצחק התעשר למאוד. אחד משכניו הקרובים דוד, פנה אליו יום אחד ושאלו: "יצחק, אמור לי בכנות, כיצד התעשרת באופן פתאומי, גם אני מנסה שנים להיות עשיר אך ללא הצלחה". "אומר לך" השיב לו יצחק, "לך לשיעורו של הרב בשבת אחר הצהרים לפני מנחה, שם הוא מסביר כיצד ניתן להתעשר. שמע דוד השכן לעצת שכינו, והמתין בציפייה לשבת שתגיע ולשיעורו של הרב לפני מנחה. הרב שידע מיצחק על בואו של דוד לשיעור, הסביר בדרשתו איך יכול אדם לזכות לעושר, הוא ציטט מדברי הגמרא (ב"מ כ"ט) "אמר רבא ואקירו לנשיכיו כי היכי דתתעורר" רבא אמר לבני המחוז שם היה רב "תכבדו נשויכם כדי שעי"ז תתעשרו" ואין הברכה שורה בביתו של אדם אלא בזכות אשתו, וכשאדם פוגע, מעליב, או מזלזל ח"ו באשתו מזלו בורח ממנו כמטחווי קשת. הרב הרחיב בנושא כיד ה' הטובה עליו זאת לאחר שידע שדוד לקוי בזה במאוד. הדברים הללו עמוק בליבו של דוד ולאחר הדרשה והתפילה ניגש אל הרב וביקש ממנו עצות כיצד לשנות את התנהגותו. הוא קיבל עליו בקבלה החלטה אמיצה לכבד את אשתו, ולא לזלזל בה בשום צורה ואופן שהוא. דוד פתח דף חדש בחייו. מזה עשרים שנה שזעף, כעס, הקפיד, דיבר בקול בלי התחשבות. בבת אחת הכל פסק, וכפי שהרב אמר לו שלווה זה רק כמצודקים, כי כשאתה לא צודק אין פלא שאתה מוותר כי הרי אתה לא צודק. הוא החל מדבר בעדינות ובדרך ארץ, והשתדל בכל כוחו להקל מהעומס שהיה לאשתו בניהול הבית, ואף דאג שתרכוש לעצמה כל הדברים שזקוקה להם, ושעד היום כלל לא נתן דעתו על זה. בקיצור, דוד שינה כל אורחות חייו ביחס להתנהגותו שהיתה לפני דרשת הרב. בתחילה חש השפלה מסוימת, אך עד מהרה הבין שזו גדולה ואצילות לנהוג בדרך זו, ושמן שמחה גדולה על שמשמים הנחו אותו לעמוד וללכת בדרך זו.

לא עברה תקופה ארוכה, וה"לא יאומן" קרה. דוד זכה בכרטיס פיס בסכום הגבוה ביותר, והתעשר עושר רב. הוא המשיך לכבד ולהוקיר את אשתו כמצוות חז"ל ביועד שכל מה שזכה וכל הברכה שבביתו הכל נזקף לזכותה. לימים, נפגשו השכנים יצחק ודוד. שאל יצחק את דוד "אולי תספר לי מה עשית שזכית לעושר כה רב?" השיב לו דוד "אומר לך בתנאי שתספר גם אתה ליי". הסכימו השניים ויצחק סיפר לדוד על המעשר שהוא מפריש מכל הכנסה ורווח שבזכות זה הגיע לעושרו. "ואני" אמר דוד, "התעשרתי בזכות שהתחלתי לכבד ולהוקיר את אשתי, הפסקתי להרים קול, דיבורי בנחת וכבוד, מכבדה ומוקירה כפי שהרב דיבר בדרשתו". לחצו השניים יד ונפרדו. אך יצחק חש עצמו פגוע. הקמפנות שהיתה כה טבועה עמוק בתוכו, ואשר את שורשה עדיין לא הספיק לעקור, היא שהביאתו להתמרמרות על הרב. הוא לא שלט בעצמו, ופנה לביתו של הרב. הוא נכנס לחדרו ושאל: "מדוע לא נתת לי את הסגולה של שכני דוד?", היא הרבה יותר טובה משלי?" "מי אמר לך שהיא טובה יותר?" שאל הרב, ויצחק השיב "בודאי שהיא טובה, הוא לא מוציא סכומים גדולים כמוני, שמכל הכנסה אני מפריש עשירית לצדקה?" "תקשיב" אמר לו הרב, דוד המלך ע"י אומר בתהילים "אל תירא כי יעשיר איש, כי ירבה כבוד ביתו" ומי זה ביתו זו אשתו, כמו שאמרו בגמ' לאחד התנאים שקרא לאשתו ביתו, "כי לא במוות יקח הכל לא ירד אחריו כבודו" כל העושר הולל נשאר פה בעולם הזה, מאומה הוא לא לוקח עמו. "ומה איתך?" שאל יצחק בפליאה, "ויכ לוקח אני את עושרי לעולם הבא?" "בודאי" השיב לו הרב, "ככל פרוטה שנתת לצדקה הולכת עמך ולא עוזבת אותך. "ויצדקתו עומדת לעד" עושר נצחי בעולם הזה ובעולם הבא, דוד משאיר כל רכושו בעוה"ז, ואתה הולך עם כל מעשרותיך לעולם הבא ולנצח נצחים, וגדולה סגולתך מסגולתו.

הנזהר מימיו לא לצער יהודי נכנס ישר לגן עדן אחרי מאה ועשרים

מעשה בתלמידו של הרה "ק רבי פנחס מקארץ ז"ע, תלמיד זה היה נוהר עד מאד בכבוד הבריות ומימיו לא נגע ולא פגע באיש ישראלי, בין גופו בין בממונו, לימים חלה אותו חסיד ונטה למוות, טרם עזבו את העולם בא אליו רבו ובקשה בפיו, שיתן לו תקיעת כף ויתחייב לו שלאחר עלותו השמימה יחזור אל רבו ויספר לו מה עלה בדינו. לאחר פטירתו חזר ובא תלמיד אצל רבו וסיפר לו, הנה בשעה שנפשי יצאה ממני לא הרגשתי צער מיתה כלל, אלא היה דממה לי שהנני נרדם ושינה יורדת על עיני תנומה על עפעפי, לאחר מכן משנטלוני והורידוני על גבי הרצפה כדרכם של מתים, הרגשתי בעצמי שהנה מורידים אותי בכדי לחמם מעט את גופי הקר, ואף בשעה שנטלוני ונשאו אותי ללוות את גופי בדרכי האחרונה לא ראיתי זאת כי אם כיצאיה בעלמא ללא שואר אוויר צח. כך שעד הרגע של סתימת הגולל לא שיערתי כלל שכבר אינני בין החיים. ברגע שנסתם הגולל והבנתי שמת אנכי תיכף רצו מלאכי החבלה להגיע אלי ולעשות בי שמות כי הלא אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. אך מכיוון שמעולם לא פגעתי מאחד מישראל מיהרו מלאכי השרת מלאכי עליון, ויקחוני עמם מיד אל עבר מקומי הרם בגן עדן מקדם. עד כדי כך גדלה מעלתו של זה הנוהר בכבוד אנשים מישראל.

[א] כלי הניקנה מגוי צריך טבילה אפילו חדש ואסור להשתמש אפילו צונן, שכן או שאל כלי מן הגוי אין צריך טבילה ודוקא כלי סעודה צריכין טבילה : [ב] כלי סעודה צריכין טבילה מהתורה הם רק כלי מתכות [כן משמע ממרן הב"י] אבל כלי חרס וכלי עץ ואבן אין צריכין טבילה וחז"ל תיקנו טבילה לכלי זכוכית מפני שהן דומין קצת לכלי כיון דאם נשתברו יכולים להתיכן ולעשות מהם כלי אחר כמו מתכת: [כלים מקויסק, מסעדה מותר להתארח ולאכול בכליהם כיון שעשויים למסחר ולא לצורך בעל המסעדה] [ג]טביל את כל הכלי ולא ישאר כל שהוא מחוץ למים ואם הוא גדול ואינו יכול להטבילו כולו בפעם אחת אסור להטבילו לחצאין שיטביל תחלה צד אחד ויחזור ויטביל צד השני שאין זה דומה להגעלה הדתה הוא מגעיל להפליט האיסור וכיון הדגליל חלק אחד ממנו פלט האיסור מאותו החלק ולכן חוזר ומגעיל חלק הנשאר אבל הכא הוא משום טומאה וכיון דמקצתו חוץ למים תחזור הטומאה ותתפשט בכל הכלי וצריך להזהר בזה :

[ד] בין כלי מתכות בין כלי זכוכית בעת שמטבילים יברך קודם טבילה אשר קידשנו במצוותיו וציוונו על טבילת כלים ואם מטביל כלי אחד בלבד יברך על טבילת כלי ובדיעבד אם בירך על כלי אחד טבילת כלים יצא שמטבירים שכוונתו על כלים דעלמא והוא הדין להפך נמי יצא וצריך להטביל גם ידות הכלים וטוב לומר קודם הברכה פסוק ויהי נועם וכו',

[ה] חביות גדולות של זכוכית אפילו רק מכניסין בהם יין לקיום צריך לברך על טבילתם וכן מנהג בגדד [חביות זכוכית שאין שותים מהם אלא מכניסין בו יין לקיום ואין להטבילם בלי ברכה והמקל לא להטבילם יש לו על מה לסמוך] [ו] כל סוגי הזכוכית חייבים טבילה בברכה [ז] כלי חרס המצופין בין אותם שקורין פרפורי אף על פי שהם מצופין מבית ומחוץ משום שיש פלוגתא בזה יטביל ולא יברך משום סב"ל ואם יש לו כלי אחר שטעון ברכה בודאי יטבילם עמו בידך כדי שתועיל הברכה גם האלו: [כלי פורצלני שהם פרפורי אין צריך להטבילם וכלי חרס המצופים בעופרת כולו זכוכית מבפנים ובחוץ צריך טבילה בברכה ואם מצופים רק מבפנים יטביל בלי ברכה ואם הוא כלי חרס גדול ומצופה רק בפנים ויש טרחה להטבילו אין צריך להטבילו וטוב לתנם לגוי במתנה ויחזור וישאלנו בדרך שאלה]

[ח] מאחר שיש חבולות בכלי חרס המצופין לכך חביות גדולות שהם כלי חרס מצופין נהגו בבגדד שלא להטבילם כלל משום שיש טרחה גדולה בטבילתם וקשה להטבילם והרב שלחן גבוה כתב שיתנם במתנה לגוי וישאלם ממנו, לא נהגו בבגדד זה והמחמיר לעשות כדבר הרב תבוא עליו ברכה [ט] יאחוז הכלי ברפיון בשעת טבילה ולכתחילה ילחץ ידיו תחילה במי המקוה עצמו ועם כל זה יזהר שלא ידחוק ידיו הרבה וצריך להטביל גדול בן י"ג שנה ויום אחד ואין מאמינים לקטן אפילו על כלי זכוכית וכלי חרס מצופים [קם יטביל להטביל בפנינו וגם לברך ועל כלי זכוכית שהם מדרבנן נאמן אפילו לא בפנינו ובן י"ג ויום אחד דינו כגדול]

[י] כלים שתשימשן לשפות עליהם קדירה אין טעון טבילה אבל כלים שדרכן לצלות עליהם המאכל עצמו טעונין טבילה וסכין של שחיטה וכן סכין שמפצלים בה הטבחים הבהמה וסכינים שמויחדים לנקר בהם הברכה של אלו יטבילם בלא ברכה [סכין של שחיטה אין צריך טבילה כיון שהמאכל עדיין אינו ראוי לאכילה ובני אשכנז האמינים להטביל]אבל סכינים שחותכין בהם את הפת או שאר מאכל וכן המזלג צריכין טבילה בברכה וכן כסוי הקדירה מטביל בברכה וכן משפך והברזות מטביל בברכה אבל הרחת יטביל בלא ברכה : [קומקום חשמלי יתנם במתנה לגוי ויחזור וישאלנו]

[יא] דוד גדול שמרתחין בו תמרים להוציא מהם שכן יטביל בלא ברכה אך לפי גדלה קשה להטביל אותם על כן יתנו לגוי במתנה ויחזור וישאלנו ממנו מיהו הכלי שמתמצא בו השכר יטביל בברכה וקדירה גדולה שמויחדת לחמם בה מים לכביסה אין צריכה טבילה ואף על פי שלפעמים כשיהיה חופה או מילה מבשלים בה אין הולכין בכלי אלא אחר רוב תשמישו וקדירה גדולה שבמגעילים בה כלים לצורך חג הפסח יטבילנה בלא ברכה :

[יב] שפוד שצולין בו, מדוכה של ברזל ושאר מתכות וכן היד של המדוכה יטביל בברכה אבל מדוכה המיוחדת לרוך בה הגרעינים של קפה בלבד ואין דכים בה דברים אחרים של מאכל יטביל בלא ברכה [מכונת קפה אין צריך להטבילה בפרט אם היא חשמלית] והרחיים של מיני מתכות שטוחנין בה פלפלין מטבילין בברכה אבל הרחיים שטוחנין בה קפה בלבד יטביל בלי ברכה ופומפיה שהוא לוח ברזל נקוב ככברה קבוע במסמרין על דף עץ צריך טבילה בברכה כי הברזל הוא העיקר :

[יג] כלי מתכות שלשין בהם העיסה וכן כלי מתכות שעורכין עליהם המצות לצורך חג המצות יטבילם בלא ברכה :

[יד] כלי אבן וכלי עץ אין טעונין טבילה ואפילו אם קבוע ברזל דאי אפשר להשתמש בהם בלא הברזל אין טעון טבילה וכלי עץ שיש לו חשוקים מברזל במחוץ שמעמידים אותו יטבילנו בלא ברכה ושלחן של עץ שמחובר על ידי חשוקי ברזל אין צריך טבילה אף על פי דמניחין הלחם על השלחן עצמו בלא בקערה מכל מקום דרכם לפרוס מפה על השלחן ואם לפעמים מניחים בלא מפה אין הולכים בכי אלא אחר רוב תשמישו ואפילו אם נאמר המפה בטלה לגבי השלחן וכאלו ליכא מפה מכל מקום הדף על השלחן שמניחים עליו ומאכל יכול להשתמש בו לבדו והחשוקים באים לחברו ברגלים כדי להגביהו ומצא הברזל תשמיש בתשמיש :

[טו] אם נפחת שולי הכלי דבטל מכל תשמיש, ועשה לו הגוי שוליים מטס חדש, צריך עתה להטבילו בברכה כמו כלי חדש, וכלי חרס המצופה שנשבר

לשנים ודבוק הגוי בדבק, מטבילו בלא ברכה, וכלי מתכות של ישראל מעמצים אותם בבדיל ע"י גוי, אין צריכין טבילה, הדצפוי של בדיל לא היו מעמדים ובטל הוא לגבי הכלי, וכתב הפר"ח שכן המנהג פשוט וכן המנהג פה עירנו בגדאד, ואף שיש שכתבו שיטבילם בלא ברכה לא נהגו העולם בכך :

[טז] ישראל שקנה כלים לסחורה אסור להשתמש בהם אפילו עראי בלא טבילה אבל אם ישראל אחר שאל אלו ממנו מותר להשתמש בהם אפילו בלא טבילה המשאיל לא קנאם לצרכו אלא קנאם לסחורה ויש חולקין וסבירא ליהו דצריך להטבילו וכן ראוי להורות ורק אם כלל זכוכית או כלי פרפורי יש לסמוך על המקילין בשעת הדחק בלבד והיינו דוקא אם התנה עמו שאם ישברו ישלם לו דמי הקרן שלהם דוקא אבל אם התנה שישלם כפי הערך שהוא מרויח אז גם בשעת הדחק אין לסמוך על המקילין כי זה חשיב מקח ולא שאלה

[יז] ישראל שנתן כסף (מתכת) לאומן גוי לעשות כלי אינו צריך טבילה וזהו דעת מר"ן ז"ל אבל רמ"א ז"ל סבירא ליה להטבילו בלא ברכה וכן ראוי להורות [הלכה כמרן שאין צריך טבילה] ואם ישראל נתן לישראל כסף בשליחות הגוי לעשות כלי לגוי ונמלך ולקחו ישראל לעצמו אין צריך טבילה דהא לא בא לרשות הגוי ואין שליחות לגוי :

[יח] צריך לנקות הכלי מכל לכלוך וחלודה שלא יהיה חציצה [צריך להסיר המדבקה לפני הטבילה] וצריך שיבואו המים ליה להטבילו בלא ברכה וכן ראוי מבחוץ ואם הטבילו דרך פיו אין המים נכנסים בשוליו וכאלו לא טבל והרוצה להטביל כלי שפיו צר ימלאנו מים ויטבילנו, כלי של איסור שצריך לו הכשר על ידי ליבון או הגעלה יכשירו תחילה ואחר כך יטבילנו ואם הטבילו קודם הכשר יש מחלוקת לכך יחזור ויטבילנו אחר הכשר בלא ברכה [יט] אם נשתמש בכלי הצריך טבילה קודם שהטבילו אין נאסר המאכל וצריך להטבילו אפילו נשתמש בו כמה פעמים :

פרשת פנחס דברים האסורים משום סכנה
[יד] לא יתן תבשיל ושום משקה תחת המטה מפני שרוח רעה שורה עליהן אפילו מכוסים בכלי ברזל ויש ליהזר אפילו באוכלין חיינן ואפילו בדיעבד אסור לאכול [בדיעבד רבו המתירים וכל שכן שאם הקרקע הייתה מרוצפת באבנים אם בקיורת שיש להתיר בדיעבד אפילו בהפסד מיעוט ואפילו בקרקע עולם יש להתיר בהפסד מרובה הישן בבגדיו והיו בכיסיו דברי מאכל אין לאוסרם בדיעבד] ויש אומרים שזה דוקא תחת מטה שישנים עליה אבל מטה שיושבים עליה בשעת אכילה אין חשש ויש מפקפקים בזה וראוי ליהזר בכל גוונא ויש נזהרין ויש להניח מאכל תחת השלחן ובבגד אין נזהרים בזה [טוב שלא לתת תחת השלחן בשעת הסעודה אוכלים ומשקים ובדיעבד אין לחוש שלא] ועוד יש אזהרות משום רוח רעה שלא יחצוץ שיניו בקרומית של קנה ואפילו מן קנה הגדל באגם מפני ששורה עליו רוח רעה ויש להסתפק בקרומית של קנה אחר שעשו אותו מחצלת וכן לא יאכל שום ובצל שעבר עליהם לילה אחת אחר שנקלף ואם שאר מעט מקליפתם מותר והיינו דוקא אם לבדם אבל אם שוקרבים עם שאר אוכלים הן בבשילתם מותר בכיבוש אפילו קלופים לגמרי מותר וכן עמס דבר : [בדיעבד אין לאסור אותם אפילו בלי תערובת שום פרסי שנאכל כבוש בחומץ יש להתיר שיש לומר שעל זה לא הזהירו חכמים]

[טו] צריך ליהזר שלא יבא לפי מויעת האדם שהיא כמו סם המות חוץ מויעת הפנים דאינה מזיקת ועשו וישומו לבשר אדם אחר חוץ מן הפנים יזהר שלא ימוצץ או ילוק בלשונו בבשרו או בבשר אדם אחר חוץ מן הפנים שמא יהא שם זיעה ויזיק לו וכן לא יניח פרי או שום דבר מאכל בין חלוקו לבשרו ויזהר שלא יתן מעות בתוך פיו ולא יתן כף ידו תחת שחיו :

[טז] אם ראה מאכל ונתאוה לו ונדמנו לו על ידי כן רוק בפיו לא יבלע הרוק אלא יפליטנו כי יזיק לו . אם הקיז דם ישפוך הדם תכף בחפירה שבקרקע החצר מפני שאם ישתה חתול מדם זה קשה לחולשה וכן יש ליהזר כשמוציא דם על ידי עולקה או כן יצא דם מחוטמו. לא ישב אדם תחת המרזב היוצא מן הגג. לא ישן במנעלים. הגמרא בימא אומרת אם אוכל אדם פת חיטין חמה קשה לחולי הקדחת וכן אמרו בירושלמי פת חמה חמתה בצידה ונראה דאירי בחמה יותר מדאי דכן משמע לשון חמימי דחמימי וכן יש להוכיח גמרא דחולין דף ק"ה ע"א מיהו בעיה"ק ירושלים חוששין בסתם פת חמה אפילו שאינה חמה יותר מדאי :

[יז] לא יאכל ממה שאכל וכבר ושימה שאכל חתול [שקשה לשכחה ולכן יקלוף ויחתוך מקום הנשיכה ושאר המאכל מותר ומי שאינו נזהר בזה אף על פי שאינו עובר משום השמור.. פן תשכח את הדברים מכל מקום אין ראוי לעשות כן] ולא יאכל לב בהמה ולא יהיה רגיל בזייתים ולא ישתה מים של שיורי רחיצה ולא ירחוץ רגליו זו על גבי זו ולא יניח כליו תחת מראשותיו דכל אלו הם קשים לשכחה לא יעבור בין שני גמלים או בין שתי נשים או בין שני כלבים והיינו דוקא אם מכוונים יחד ודוקא אם הולך לבדו אבל אם יש אדם אחר הולך בצידו בשוה לית לן בה ונראה לי דאם הכלב אחד יושב על האצטבה והשני בקרקע למטה דשטח האצטבה גבוה מגב הכלב לית לן בה וכן הוא הדין בשתי נשים וכל אלו הנזכר אין יש בין זה לזה ד' אמות לית לן בה וכתוב בצוואת ר"י חסיד ז"ל לא יתוך תנור וכירים שאופין בו כדי להשתמש באותו מקום ולא ישתום חלון או פתח לגמרי אלא יניח חור כל שהוא ואין מכסין צואה באפר חם ולא יושב בביתו תרנגולת על בצים לגדל אפרוחים :

[יח] כתוב בשער רה"ק לרבינו האר"י ז"ל לא יסתכל בהרוגים או צלובים ויתרחק ויברח מן ריח נבלה או שאר ריח רע כי יזיק לנפש ולא ילבש שני מלבושים זה בתוך זה בלחוד דקשה לשכחה ולא ישלב אצבעות ידיו זה עם זה הימין בשמאל ולא יכבה הנר בפיו וטוב לפשוט זרועותיו תמיד לצד פנים שלא יהיו זרועותיו לאחוריו וטוב לו בזה :

כתוב במסכת כלה פרק א הלכה ר' נהוראי אומר כל המבייש פני חברו, סוף הוא מתבייש, ולא עוד אלא שמלאכי השרת דוחפין אותו וטורדין אותו מן העולם, ומראין קלונו לכל באי עולם.

הורינו

פרשת משפטים תשפ"ה | שנה ב' 63

הורים נאון הול

הורינו דברות קדשך

כיבוד אב ואם בפרשת השבוע עפ"י המאורות הגדולים, הגאון רבי שמשון קורלנדסקי שליט"א

ומקלל אביו ואמו מות יומת (כ"א, י"ז)

הנה בתרגום אונקלוס ויונתן בן עוזיאל תירגמו "ודילוט אבוהי ואמיהי", דהיינו, שקילל אביו ואמו. אולם בתרגום ירושלמי כתוב "ודי מבזי" - ופירושו, שמבזה אביו ואמו. כלומר, שבכלל האיסור של "מקלל" יש איסור לבזות אביו ואימו. החיד"א² מביא שבספר מנחה בלולה הקשה, מדוע חייב מיתה על זה, הרי האב יכול למחול על כבודו ומשום כך גם על בזיונו. ותירץ שם שהרי התורה מדברת שמענישים בעדים והתראה, ואם כן וודאי שהאב לא מחל.

וכעין זה כתב לתרץ בספר פענח רזא, שכיון שהיה זה בעדים והתראה, שוב אינו יכול למחול למפרע. על כל פנים משמע מדבריהם שאילולא העדים וההתראה יכול היה האב למחול על בזיונו.

אולם הריב"ש³ בשם הראב"ד כתב שאין האב יכול למחול על בזיונו. ואפילו שאומרים תמיד שהאב שמחל על כבודו, כבודו מחול, אבל וודאי שאין האב יכול למחול לבנו שיאמר לו דברי חירופים וגידיפים. וכבר הובאו דבריו בכסף משנה⁴ להלכה.

1. מדרש רבה פרשה ל"ו ס"ה ה' 2. שו"ת ברכה ס"ר מ"ט ע"ף י"ט 3. מובא בשו"ת ברכה, בשם הריב"ש בשו"ת סימן ר"כ 4. סוף פרק ז' מהלכות תלמוד תורה

ומנכה אביו ואמו מות יומת (כ"א, ט"ו)

מובא במדרש הנעלם: מאי מות יומת - בעולם הזה ובעולם הבא. ובספר מאה שערים הביא דברי המדרש וכתב, כי ממאמר זה יתבאר ויתברר עונש ועוון המרימים יד אבותיהם **ומבזים ומצערים אותם**, שנענשים גם בעולם הזה וגם בעולם הבא. ועוד הביא במאה שערים (ע"ד) דברי המדרש¹ על הפסוקים וְכִי יֵבֶה אִישׁ אֶת עֵין עֶבְדוֹ וְכו' וְאִם שָׁן עֶבְדוֹ אוֹ שָׁן אֶמְתּוֹ יִפִּיל לְחַפְזֵי יִשְׂרָאֵל תַּחַת שָׁנוֹ. (כ"א, כ"ו-כ"ז) העוסקים בעבד כנעני היוצא בשן ועין. לפי שהקללה של כנען "עבד עבדים יהיה לאחיו", הגיעה בשל כך **שראה בעיניו את ביזוי אביו נת, והלך וסיפר לאחיו**. ועל כן כאשר לוקה עבד כנעני בשן ועין ממילא כבר קיבל עונשו כנגד אותו החטא של כנען אביו, ועל כן עתה יכול לצאת לחירות.

כשם שחובה על כל אחד ואחד מישראל ללמוד את ההלכות המצויות, כהלכות ברכות, שבת, שמירת הלשון ועוד, כך חובה על כל אדם ללמוד ולשנן את הלכות כיבוד אב ואם ומוראם, שמצווה זו היא תמידית בכל זמן, וחמורה היא עד מאוד, ואם לא ילמד את הלכותיה, מאין ידע היאך לקיימן, ויכשל בדברים רבים, מבלי לדעת שהוא נכשל.

הורינו דרך חיים

כיבוד אב ואם בהלכה ומנהג

שאלות מעשיות בעניין מניעת רווח בשל קיום מצוות כיבוד אב ואם

זה משלו כי הרי כל מה שלוקח פועל הוא כדי לאפשר לעצמו להרוויח.

וב'עלינו לשבח² הובא בשם מרן הגר"י זילברשטיין שליט"א אודות ראובן שהוא בעל חנות, וגם אביו מחזיק בסמוך אליו חנות משלו של אותו סוג סחורה. וראובן שקל לפרסם על "מבצע הנחות" אך הוא חשש שהדבר יפגע בפרנסת אביו, ברם, מאידך טען שכיבוד אב משל אב ואין הוא חייב להפסיד. ובספק דברים זה הורה מרן שליט"א שבאופן כזה אסור לו לפגוע בפרנסת אביו משום שאין זה הפסד ממון, אלא רק מניעת רווח.

מורה המלמדת ובאמצע היום מקבלת שיחת טלפון מאמה, המבקשת ממנה שתבוא לעזור לה ללכת לקופת חולים וכדו' אין המורה רשאית לעזוב את העבודה מיד, משום שיגרם נזק לבית הספר ולתלמידות בהיעדרותה. אלא תתנצל בפני אמה ותפייסנה, עד אשר ימצא לה מילוי מקום שיאפשר לה לצאת ולסייע לאמה.

פוסקי דורנו¹ דנו אודות אב המבקש מבנו שייכנס עימו בעסק האב. ולמעשה אותו בן, אם ייכנס עם אביו בעסק שלו, ירוויח פחות מאשר אם יעשה את אותה עבודה במקום אחר. וכתב שזה לכאורה רק מניעת רווח ועל כן אם אביו מבקש ממנו הוא מחויב בכך. אמנם כתבו בהמשך דבריהם לחלק אם מדובר במניעת רווח חד פעמית, או מיעוט רווח ופרנסה קבועה שבזה כתב לומר שאין הבן מחויב. והרי זה כאילו משל בן.

ולפי דבריהם אדם הנזקק לטפל באביו החולה יום יום באופן קבוע, ובשל כך מתבטל ממלאכתו, יפטר מטיפול באביו שהרי מדובר באופן קבוע, וזו היא תימה גדולה לומר כך. ואמנם יש לחלק בין סיוע בעסק שאין זה דאגה לגופו אלא רצון של האב שהעסק יצלח, ובזה יתכן שאינו מחויב כשמניעת הרווח היא קבועה, מה שאין כן בטיפול באביו החולה הרי זה חיוב גמור לכבד את אביו בגופו, ועל כן למרות שזה מניעת רווח קבועה יהיה מחויב בטיפול באביו. אמנם יכול הוא לשכור מישהו שיעשה עבורו את הטיפול באביו אבל אז יצטרך לשלם את

1. בן יכבד אב עמ' ס"ז הערה ל"ד 1.2 קמ"ח

מעשה אבות

סיפור מהחיים

כשהיו באים לכבד את הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצוק"ל בסנדקאות, בנימוק שזו זכות עבור הרך הנולד, היה מורה לכבד קודם כל את הסבא מצד האב או מצד האם, בנימוק כי "הזכות הגדולה ביותר עבור התינוק, שעל ידו יקיים אביו את מצוות כיבוד אב והוראת חז"ל שחייב אדם אף בכבוד חמיו".

וכשדיבר פעם עם בנו יחידו על הכרת הטוב לאמא, התבטא: מעולם לא אמרתי לאמא "לא". והוסיף, בגיל עשר התחלתי לחשוב: מה זה לומר לאמא תכניני לי כוס תה... מדוע צריכה אמא לשרת אותי הרי אני הוא החייב לשרת אותה.. ומאז הפסקתי לבקש ממנה כל דבר שיכולתי לעשות בעצמי.

(יגילו במלכם)

סיפר רבי לוי שיינין: בחור משייבת 'תפארת ציון' קיבל מברק מביתו שאימו אושפזה בבית החולים, וכי עליו לחזור לביתו. שלח אותי הגאון רבי מיכל יהודה לפקוביץ זצוק"ל, שהיה אז ר"מ בישיבה, יחד עם הבחור המדובר, לשאול את מרן החזון איש זצוק"ל מה לעשות וכיצד לנהוג. כמדומה שמתחילה שאל החזון איש האם יש לבחור אחים ואחיות נוספים, ולאחר מכן שאל: מי חתם על המברק? והשיב הבן - אבא. ועל כך הגיב החזון איש ואמר: אם כך, צריך לנסוע. עקב השעה המאוחרת והנסיעה הארוכה הצפוייה למקום מגוריו, הורה לו החזון איש "שלח מיד עתה מברק שתגיע מחר בבוקר בס"ד. ומיד נטל החזון איש את עטו וניסח את לשון המברק שישלח: "אחשוב לבוא מחר".

כיוצא בדבר שח הגאון רבי יעקב דוד איראם. בחודש אלול תשי"א, חלה אבי ז"ל ובאמצע השיעור בישיבה הובא לידי מברק מהבית בשווייץ, שתיכף אחזור הביתה. רצתי מיד למעונו של מרן החזון איש זצוק"ל לשאול האם מחויב אני לנסוע לביתי בשווייץ. הוא בדיוק עמד לצאת מביתו, וכשהגעתי התעכב בפרוזדור והצגתי את השאלה בפניו. נעמד החזון איש והרהר כמה רגעים ולפתע נענע בראשו לצדדים (והייתה לי הרגשה באותה עת שזה כבר "לאחר מעשה") אחר כך שאל אותי: מה אתם יכולים לעזור בנסיעה הביתה? ומיד הוסף ושאל: מי חתם על המברק? והשבת: אמא. אמר החזון איש זצוק"ל, אם כן זו כבר שאלה של כיבוד אם ואתה מחויב לנסוע. בינתיים התחלתי לסדר את הפספורט ולמחרת הגיע מברק המבשר לי לומר 'קדיש'...

סיפר הגאון הצדיק רבי זאב (וועלוול) אידלמן זצ"ל. פעם שלח מרן הגר"ח סולובייצ'יק את בנו מרן הגרי"ז אל בית הדואר כדי לקנות בול ולשים על המעטפה ולשלחו בדואר. והנה בדרך פגש הוא את אבי זצ"ל, ואמר לו כי יש בידיו בול ויכול הוא לתת לו אותו ועל ידי כך תיחסך ממנו ההליכה לדואר. אולם מרן הגרי"ז סירב באומרו: דער טאטע האט מיר געזאגט זאל איך קויפן דעם בול, ביי דעם פאסט... (האבא אמר לי שאקנה את הבול בדואר..)

פעם חזר אחד מבניו של מרן הגרי"ז משליחות שנשלח לקנות דבר מה, ובחזרתו סיפר כי כאשר קנה את הדבר, נודע לבעל החנות כי הוא מבניו של מרן הגרי"ז ובשל כך חפץ המוכר לעשות לו הנחה גדולה, אולם הוא סירב ושלם את מלוא המחיר..

כששמע על כך מרן הגרי"ז הגיב: עברת בזה על מצוות כיבוד אב. כי אותו מוכר היה חפץ לעשות את ההנחה רק בגלל ששמע שאתה מבניו, ועל ידי סירובך מנעת ממנו לכבדני, א"כ עברת על מצוות כיבוד אב!

(עובדות והנהגות לבית בריסק)

רב הנסתר

מאמר חז"ל או מעשה רב בנושאי מצוות כיבוד הורים נטמנו בתמונה, גלו ושלחו לנו, ואולי תזכו בפרסים!

horeinuorg@gmail.com
או בפקס: 077-6021640

פתרון חידת 'רב הנסתר' לפרשת יתרו

כאשר קיימות מחלוקות בין הורים גרושים, יזהר הבן מאוד לשמור על עמדה נייטרלית, משום שהבעת דעה לטובת צד אחד היא פגיעה בצד שני. ותמיד יתייעץ עם מורה הוראה מומחה בהלכות כיבוד או"א בשאלות מעשיות.

הודעה תשלח לפותרים נכונה שעלו בגורל.

ומורה הוראה מומחה בענייני כיבוד אב ואם. והשי"ת יערה רוח חכמה והתעוררות להורים ולכל העוסקים בעניין, שיידעו שצריך לפנות בכל שאלה המתעוררת, לרב גדול המומחה בהלכות כיבוד אב ואם, ולא להסתמך חלילה על חוות דעת של מטפלים עצמאיים הממהרים לזלזל בכבוד ההורים. והנושא כואב ורחב מאוד ובהזדמנות אחרת צריך באמת לכתוב על כך יותר בהרחבה.

לגופו של עניין, לגבי השאלה הראשונה - הלכתית, ברגע שקבלת את התכשיט במתנה הוא שלך ואת יכולה לעשות בו מה שאת רוצה, כולל למכור אותו. אולם ראוי להיזהר מאוד מלפגוע ברגשות האמא, כאשר כאן מדובר שהיא זאת שהעניקה את המתנה ויכול להיות שתיפגע מכך ואסור לצערה בשום דרך. אולם, חשוב לומר שלפעמים היא דווקא שמחה שבסופו של דבר זה יהיה לתועלת ועל כן ראוי לשאול אותה בדרך עקיפה מדוע דווקא בחרה בתכשיט זה וכדו'

לגבי שאלתך השנייה - האיסור לתקן את אביו בדבר הלכה הוא מכיון שסותר את דבריו ונראה כמזלזל בו או בהוראותיו. אולם אם מדובר בדרך טבעית שאינה סותרת את דבריו אלא להיפך, מסייעת לו לומר את אותו דבר בדרך יותר מובנת ובהירה, הרי אין בכך סתירת דבריו. אולם צריך להיזהר שהסיטואציה לא תהיה בצורה כזאת שהוא נבון ומתבייש שאז ייגרם לו צער מכך. והדבר הנכון ביותר הוא שתשאלי אותו ישירות בדרך של כבוד ובקשת רשות, האם הוא רוצה שיתקנו אותו אם הוא מדבר בשפה לא מדויקת, או שמעדיף שלא, ואז אסור משום שזה מצער.

שלוש וברכה. לאחרונה אני קוראת בכל שבוע את העלון השבועי (באנגלית) שלכם ומאוד נהנית. תודה רבה. יש לי שתי שאלות ופשוט אין לי למי לפנות שאני יודעת שהוא רב או מורה הוראה בהלכות כיבוד אב ואם. (ובאמת אני מתפלאת איך בכמה תחומים כמו ממון או כשרות וכדו' יש רבנים מומחים, ואילו בעניין כיבוד אב ואם שיש שאלות שיכולות להיות חמורות מאוד אין לי כתובת ברורה)

ועכשיו אכתוב את השאלות ואני מקווה שתוכלו למצוא רב שיענה עליהן. השאלה הראשונה היא אם קבלתי מתנה מאמא תכשיט בהזדמנות אחת, ואני לא אוהבת את התכשיט הזה, האם מותר לי למכור אותו ולקנות משהו אחר או שזה ייראה זלזול או פגיעה באמא. השאלה השנייה, שאני מאוד אוהבת עברית תקינה ואבא מדבר בעברית ואנגלית מעורבת, ומדי פעם טועה. האם אני יכולה לתקן אותו כשטועה בשפה, או שזה כמו דבר הלכה שאני לא יכולה להעמידו על טעותו אלא בדרך מסוימת ובדרך כלל צריך לשתוק ולא להתנגד ולחלוק. אבל השאלה היא כמו שכתבתי, לגבי טעויות בשפה האם מותר לי לתקן אותו? שוב תודה על החומר הרב שאתם שולחים ב-Newsletter השבועי.

לום וברכה. אכן יש בעיה אמיתית אודות הצורך במורי הוראה להלכות כיבוד אב ואם. ויותר מכך יש תמיהה על גורמים טיפוליים שונים שאינם מוסמכים להכריע בדיני נפשות אלו, ומנצלים את המצב שאין בתי הוראה ורבנים מומחים בעניינים חמורים והלכות אלו, ופוסקים על דעת עצמם, ללא שאלת רב

תורת אמן

עיון והתבוננות

והנה הרלב"ג משיב ומבאר תמיהה זו שאנו לומדים מכאן שהפגיעה בנפש האדם חמורה הרבה יותר מפגיעה בגופו. ולכן כאשר הוא בקללה שמקלל את אביו ואמו פוגע בנפשם, הרי זו פגיעה חמורה יותר מפגיעה בגופם. ובלשונו של הרלב"ג: והטיל בזה עונש יותר גדול מהעונש שהטיל על הכאת הוריו... וזה כי זה יישרנו להשיג שהנפש האנושית היא יותר נכבדת מהגוף, ולזה יהיה העונש על הקללה יותר חזק, כי היא דבקה בנפש. עד כאן לשונו.

ובטעם הדבר הזה כתב החזקוני לפי שקללה שייכת אצל אדם הכועס גם כלפי מעלה, כלפי הקב"ה, והרי הוקש כבודם לכבוד הקב"ה, אבל בהכאה לא שייך הכאה כלפי מעלה. וכך כותב גם בתורה תמימה.

ובפירוש הרא"ש על התורה כתב, ועוד יש לומר לפי שמקלל יכול לעשות הרעה הזאת בין מחיים (של הוריו) בין לאחר מיתה. אבל מכה אינו אלא מחיים ועל כן יש להחמיר על המקלל. ולמעשה רואים כאן בדברי הרא"ש חידוש להלכה שהמקלל אביו ואמו אפילו לאחר מיתתם, יכול להתחייב עפ"י עדים והתראה חיוב מיתה.

ההבדל בעונש בין מכה אביו ואמו למקלל

על הפסוק בפרשה "ומכה אביו ואמו מות יומת" (כ"א, ט"ו)
מצינו בגמ' שמכה אביו ואמו מיתתו בחנק, ואילו מקלל אביו ואמו מיתתו בסקילה, שהיא מיתה יותר קשה וחמורה. ולכאורה צריך ביאור מדוע החמירה התורה במקלל יותר מאשר במכה אביו ואימו, והרי הדעת נותנת להיפך, שלהכות פיזית זה הרבה יותר חמור מאשר לקלל, האם לא כך?

הרמב"ן בפירושו על התורה מבאר שהתורה הענישה את המקלל בעונש יותר חמור משום שזה יותר מצוי ונפוץ שאנשים מקללים בפיהם. ועל זה ראתה התורה חשיבות רבה יותר לעצור את התופעה. וזה לשונו: מפני שחטא הקללה מצוי יותר, שהכסיל כאשר יעוס והתקצף וקילל באביו ואימו ומלכו (הקב"ה. ה.) תמיד כל היום, והעבירה כפי מציאותה תמיד, צריכה ייסור גדול. עד כאן לשון הרמב"ן.

ביאור נוסף מביא על כך, מפני שיש במקלל אביו ואימו חטא גדול יותר מפני שהיא בהזכרת ה'. והנה צריך להענישו על חטאו באביו ואימו ועל אשר נשא שם ה' אלוקיו לפשע וחטאה. ע"כ.

הקב"ה תכנן את מסירת התורה והאמונה - עם מצוות כיבוד אב ואם! מתוך שיעוריו של הרה"ג שמעון שפיצר שליט"א - נמסר ע"י מכון 'הבינני'

נח וכו' והוא [יעקב] שהכריז על עצום וגדול ורב בין החרטומים והמכשפים והוברי שמים, ואמר בפרסום: "אבי הגיד לי כי אבי אביו ראה בריאת העולם, שהמבול כמו בריאות העולם הוא, ומי שמודה במבול על כרחו מודה בחידוש העולם". ועוד שהיה שם בן נח שראה את אדם הראשון היודע שהוא בעצמו היה יחיד בעולם בלא אב ואם.

היו אומר: כשבא פרעה ואמר "מי ה' אשר אשמע בקולו", היו אנשים שאמרו לו: "אינך מדבר לעניין! וכי סיפורי בדויות אנו מספרים לך?! הלא את מה ששמענו מאבותינו אנו מספרים לך!".

מבאר ה'משך חכמה: מאחר שאנו מבינים שכל יסודות היהדות מושתתים על המסורת העוברת מדור לדור, לכן היה מקום גדול לומר שמצוות כיבוד אב ואם דוחה את כל המצוות שבתורה, כי דור יבזה אביו וילעג למוסרי הקבלה, יגרום ח"ו שתפסוק תורה מישאל. אם לא יקשיב הבן לאביו הוא יהיה שרוי בסכנה גדולה מאוד, כי יסתום בזה את צינור האמונה. לכן הייתי אומר שמוטב לחלל שבת אחת ובלבד שלא לעבור אל מצות כיבוד אב ואם. לפיכך הוצרכו חז"ל לדרוש שאין מצות כיבוד אב ואם דוחה

שום מצוה ממצוות התורה. **יסוד נפלא הוא עד מאוד וחייבים לזכור אותו בכל עת, שככל שיוסיף האדם להכניע את עצמו לאביו ואמו, כך יוסיפו להשתרש בו יסודות האמונה הפשוטים. והפלא הוא שכלל זה קיים אע"פ שאין אביו מדבר עמו כלל עניינים של אמונה, כי כך תיקן הקב"ה בסדר הבריאה, שבאופן זה תשתרש האמונה בלב האדם.** הקב"ה עשה פעם אחת בלבד ששת ימי בראשית, פעם אחת יציאת מצרים, פעם אחת קריעת ים סוף, פעם אחת מעמד הר סיני ותו לא. כי חשבנו היה שכל אלו יעמדו לנגד עיני בני ישראל על ידי שיקיימו מצות כיבוד אב ואם

ב'משך חכמה' על הפסוק "איש אמו ואביו תראו" הביא את מאמר חז"ל: **תיראו** - אולי אפילו אמרו לו לעבור על אחת מכל מצוות האמורות בתורה ישמע להם? לא. שהרי גם הציות להם כפוף להמשך - "ואת שבתותי תשמורו" כולכם חייבים בכבודי! והקשה: מה צריך לימוד בשביל כך, הלא סברא הוא, וכפי שאמרו בגמרא¹ שאל בן אלמנה אחת את ר' אלעזר: אבא אומר השקיני מים ואמא אומרת השקיני מים, איזה מהם קודם? אמר ליה: הנח כבוד אמך ועשה כבוד אביו, שאתה ואמך חייבים בכבוד אביו. אף כאן, סברא הוא, הנח כבוד אביו ועשה כבוד השי"ת, שאתך ואביו חייבים בכבוד השי"ת.

מבאר ה'משך חכמה: על יסוד כיבוד אב ואם עומדת כל היהדות, שהרי הסיבה שבגללה מאמינים בני ישראל לדורותם בקבלת התורה בהר סיני, הוא מפני שאבות אבותיהם היו באותו מעמד, והם מסרו את מה שראו עיניהם לבניהם, ובניהם לבניהם אחריהם, וכן עד עולם. אפשר להשוות זאת (להבדיל) לשואה האיומה שהתרחשה לפני כמה עשורים בלבד, שאנו רואים איך כל פעם מחדש צצים אנשים תימהוניים ומנסים

להכחישה, ומיד באים אחרים שהיו בשואה או שאבותיהם היו שם או סביהם, ומעידים על זוועותיה כדי להשתיק את קול המכחישים. אף כאן, כיון שבאים בני אדם להכחיש את מעמד הר סיני, מיד מספרים להם האחרים מה ששמעו מאבותיהם והם מאבותיהם וכן הלאה עד לדור הראשון שעמדו רגליהם על הר חורב.

וזה לשון הרמב"ן בדרשתו על שבח התורה: התורה מאירת עיניים אפילו בסיפורים ובמעשים שבה, שכולם חכמה גדולה ושורש האמונה, שהרי אתה יודע מפשטי הכתובים שעמרם אבי משה ראה לוי, והוא ראה יעקב, ויעקב למד תורה מפי שם בן

1. קידושין לא:

**אם לא יקשיב הבן
לאביו הוא יהיה שרוי
בסכנה גדולה מאוד, כי
יסתום בזה את צינור
האמונה. לכן הייתי
אומר שמוטב לחלל
שבת אחת ובלבד שלא
לעבור אל מצות כיבוד
אב ואם**

לעילוי נשמת
מנחם מנדל בן יהושע דב

לרפואה שלמה
רפאל משה חיים בן חנה

לזרע של קיימא
בעילום שם

לזיווג
שמואל צבי אלימלך בן רבקה

להצלחה וס"ד
משה בן אסתר

הורינו
הורים מקו הלב

יו"ל ע"י ארגון הורינו לחיזוק מצוות כיבוד אב ואם
בנשיאות מרן הגה"צ רבי אורי וייסבלום שליט"א ובהכוונת גדולי ישראל
ע"ר 580780617 | רח' יוסלה רוזנבלט 2 ירושלים.

תרומות יתקבלו בברכה. אפשרויות הנצחה בעלון ובכלל פעולות הארגון לע"נ הוריהם או יקיריהם ולזכות פרנסה והצלחה, זש"ק זיווג - למען ייטב לך!

לקבלת גיליון הורינו השבועי במייל כתבו לנו "צרפו אותי" לכתובת המייל, וכן לפניות בנושאי תוכן, פתרון חידת 'רב הנסתר' ולפרסום סיפורים אישיים
בנושאי כיבוד הורים: horeinuorg@gmail.com | או בפקס: 077-6021640 | Zelle:dedications@horeinu.org

'אמרות טהורות' להג"ר בנימין ב"ר לוי חדאד זצ"ל מג'רבה

כתב בהקדמת ספרו, וז"ל:

"והני מברך בברכה המשולשת בני חיי ומזוני לכל הלומד בספרי זה אפילו פעם אחת בשבוע, ברח' ה' חילו להיות מוצלח בנכסיו בזכות הרבנים הנזכרים פה, יאריך ימים ושנים בירתה ה', וכל ימיו יהיה דשן ורענן וינצל מכל צרה וצוקה, אמן כן יהי רצון".

את מספר ימיו אמלא. ג' במסורה, הכא, ואידך 'ופי אמלא תוכחות', 'ואוצרותיהם אמלא'. אפשר לומר לפי מה שאמרו ז"ל דמי שאינו מוכיח את חבירו הנשמע אליו, הוא נענש תחילה במעשיו של חבירו, ואם הוכיחו ולא נשמע אליו, אז הוא נוטל את חלקו הטוב בג"ע, וחבירו נוטל את חלק הרע של המוכיח בגיהנום, וזה דוקא אם מוכיחו לשם שמים שלא על מנת לקבל מצותיו ולתת לו חלקו הרע. וזה שאמר הכתוב 'את מספר ימיו אמלא' שתהיה שלם במצות הנקרא 'מים' כנודע, וזה ע"י מצות התוכחה וכו"ל, והוא שאמר 'ופי אמלא תוכחות', אבל בתנאי שמוכיחו לשם שמים כדי לזכות את חבירו למחיצתו בגן עדן, וזה 'ואוצרותיהם אמלא'.

'פנים יפות' לבעל הפלא"ה

בעל הפלא"ה בהקדמה לספרו כתב, וז"ל:

'כל המעיין ועוסק בספרי, יתברך מקל עילאה, בברכת ה' הרחבה והמלאה, וינצל מכל עמל ותלאה'

ועבדתם את ה' אלהיכם וברך את לחמך וגו' לא תהיה משכלה וגו' את מספר ימיו אמלא. אמרו חז"ל (תענית ב.) 'ועבדתם', זו תפלה, יש לפרש מפני שאמרו (מו"ק כח.) 'בני חיי ומזונא לאו בזכותא תליא מלתא אלא במזלא', ואף שאמרו (שבת קנו.) 'אין מזל לישראל', כבר פירשו דהיינו שע"י תפלה עולה למעלה מן המזלות, כדכתיב גבי אברהם 'ויוצא אותו החוצה', ופירשו חז"ל שהגביהו למעלה מן המזלות, והיינו שע"י 'ועבדתם' דהיינו עבודה בלב שהיא התפלה, 'ברך את לחמך', דהיינו מזונא. וכן אמרו (עירובין מא:): שהעניות מעבירין על דעתו וכו', למאי נפקא מינה, למבעי רחמים. ועוד אמרו (ב"ב קמו.) כל ימי עני רעים, והא איכא שבתות וימים טובים, ומשני שינוי וסת תחילת חולי מעיים. והיינו דאמר 'הסירותי מחלה מקרביך', שתנצלו מן העניות. ואמר 'לא תהיה משכלה', דהיינו בנים, ומה שהזכיר זאת בנקיבה, הוא לרבותא דאף שאין האשה מצווה על פריה ורביה, וכ"ש איש דמצווה. ואמר 'את מספר ימיו' דהיינו חיים, ששלשה אלו תזכה ע"י העבודה שהיא התפלה, והיינו נמי כמ"ש רש"י שפרשה זו ואמרה על לאחר החטא, דקודם החטא היה למעלה מן המזלות, כדכתיב 'ואני אמרתי אלהים אתם'.

לא תחשך השמש, לכן אמר שצריך להיות 'כצאת השמש בגבורתו', כצאת הנשמה שיהיה בגבורתו על יצרו.

וזאת תורת המסורה 'לא תצא כצאת העבדים', והטעם [דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא, הוא משום] שעדיין לא נשלמה הפעולה, [וטעם זה] הוא אפילו בצדיק, כמו 'כצאת משה' שאין חשש שיתהה על הראשונות. אבל בשאר אנשים יש עוד טעם, שהזמן [לקבל שכר הוא] 'כצאת השמש בגבורתו' על יצרו.

לע"נ הג"ר שמעון ב"ר דוד אפנהיים זצ"ל
יא"צ כ"ב שבט

אם אמרין הכלל של 'כל העומד במילה. כתב בשו"ת חתם סופר (יו"ד סי' רנ"ו) בנוגע דיו לס"ת שתחילתו שחור וסופו נעשה אדום, וז"ל: אם תחילתו שחור ממש וסופו מתקלקל קצת, היינו דיו [וכשר]. אבל אם נתקלקל מתחילתו, א"כ מעולם לא הגיע עדיין לשיעור דיו שהוא שחור בתחילתו. וכן אם סופו נעשה אדום מה שאין דרכו של דיו להעשות, ועל כרחך יש חסרון בעיקר הדיו וכו', וס"ת כזה פסול מעיקרא אפי' מה שקראו בו בשחרוריתו, כי לא נכתב בדיו. ולא מטעם ד'כל העתיד להעשות כעשוי דמי', דמה שפליגי תנאי בכל העומד לזרוק והעומד לשרוף והעומד לתלוש, הני כולהי מחוסרי מעשה, ובזה פליגי ביה תנאי. אבל הכא הענין בטבע הוא כך, ודומה לכל העתיד לטרוף כטרוף דמי משום שכבר החל הגוף המכה שסוער והולך עד שעתיד להטרף. והכא נמי דכוותיה כי מתחילה נעשתה הצבע באופן זה, ולא מפני שעתיד, אלא שכבר הוא כן ואינו מחוסר שום מעשה, ולכן פסול, עכ"ל.

והביא האבני נזר (יו"ד סימן של"ה) מבעל החלקת יואב, דגם במילה שייך סברא זו. וז"ל: בדבר האיש אשר נמצא מעוט היקף העטרה מכוסה וכו', וחשש ר"מ מחמת שאומרים שזה בא מחמת שאין קורעין כל עור הפריעה, רק שמסירים אותו למטה, וממילא חוזר ומכסה, וכל שעתיד לבוא ממילא, כאילו כבר נעשה, כמ"ש החת"ס בענין דיו לס"ת, דאף שיהיה שחור בשעת כתיבה, כל שסופו להאדים פסול כאילו כבר היה אדום, ומביא ראיה מסופו לטרוף, עכ"ל.

אבל האבני נזר חולק על יסודו של החת"ס, ודחה הראיה מהעתיד לטרוף דכטרוף דמי, משום דגבי

שבאותה שעה הפחידים ותקפם בביתם בכדי שבכך יהיה סימן לקבלת עול מלכותו עליהם, ולא יטענו שנעשו בני חורין לעצמם. וממה שהוצרכו לעשות סימן על הדלת והמזוזה שבתפוח בתיהם, יש עדות על הפחד שהיה להם באותה שעה מהקב"ה. ובודאי עיקר מה שהוצרכו להזאה מן הדם, היה לשם כך שיהיה בזה עדות לישראל על פחדם מאתו יתברך, וידעו כולם שהם מקבלים עול מלכותו, דאם לא כן, מפני מה הוצרכו לעשות סימן, הלא הקב"ה יודע הכל וכדכתיב 'ידע מה בחשוכא, ונהורא עמיה שרי'. (זרע שמשון אות ג.)

לע"נ הר"ר יצחק צבי ב"ר אברהם
ראצסדארפר ד"ל יא"צ כ"ד שבט

וכי ימכור איש את בתו לאמה לא תצא כצאת העבדים. ג' במסורה 'כצאת', הכא, ואידך 'כצאת' משה אל האהל' ואידך 'כצאת' השמש בגבורתו, יראה כי שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, בשביל שכל ימי חיי האדם לא נשלם עבודתו, לכן מרמז על הנשמה, 'לא תצא כצאת העבדים' [היינו שכל עוד לא השלימה עבודתה, אינה יוצאת לקבל שכר].

ועוד יש טעם [מדוע שכר מצוה בהאי עלמא ליכא], דשמא ח"ו יחזור ויהיה רשע ויהיה תוהה על הראשונות, ואז 'כל צדקותיו לא תזכרנה ביום פשעו', ודרשו חז"ל (קידושין מ:): דקאי בתוהה על הראשונות. אך 'כצאת משה אל האהל' שבודאי היה צדיק גמור, אפ"ה אין נותנין לו שכר בעוה"ז בשביל טעם הראשון שלא נשלם עבודתו.

אבל [בסתם אנשים שייך גם] הך טעמא דשמא יגרום עוד חטא, [וכמו] יוחנן כהן גדול שימש שמונים שנה בכהונה גדולה ונעשה צדוקי. לכן צריך התגברות על היצו"ר שלא יתגבר לטנף הנשמה, ויצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום, כמו שאמרו (סוכה נב.) 'צדיקים נדמה להם כהר', כי דרך אנשי המלחמה כשבא לכבוש עיר מבצר, שופך סוללה (-עפר) עליו שיעמוד על הר, ואם לא הספיק, מגביה ומוסיף עפר כדי שיגבה למעלה מן העיר אשר צר עליה. לכן הצדיק שאין היצו"ר פועל אותו בקל, מחזיק עצמו יותר עד שנעשה כהר גדול, והנשמה נקראת 'שמש' שהוא אור פניו, כמו שנאמר 'עד אשר

'שמן רוקח' להרה"ק רבי אלעזר לעוו זי"ע

כתב בצוואתו, וז"ל:

"כל מי שיזכה אותי וישים עין עיונו בחיבורים שלי יתברך מן השמים וכו', ואם יצא אחד להדפיס ספרים שלי, הנני להחזיק לו כל ימי מלא חפנא טיבותא ויבורך בברכת השמים ממעל, ויחולו עליו כל הברכות הכתובים בתורה".

אם כסף תלוה את עמי את העני עמך. שמעתי בזה, דהנה אמרו רז"ל (ב"מ עה:): המלוה מעותיו בלא שטר ובלא עדים, עובר על לפני עור לא תתן מכשול. והנה כבר נודע ההצדקה המובחרת היא מתן בסתר, וזה שבא לרמז 'אם כסף תלוה את עמי', כלומר ההלוואה תהיה לעיני בני 'עמי', דהיינו בעדים, אבל 'את העני עמך', כלומר אשר תעשה צדקה עם העני, יהיה כמוס 'עמך' לבל יודע לאיש. ועוד שמעתי רמז נאה לפי מה שאמרו רז"ל אין מלוין לאדם לא כסף ולא זהב אלא תורה ומעשים טובים בלבד. וזה שאמר 'אם כסף תלוה את עמי', והאי 'אם' הוא מלשון תמיה, דהפסוק מתמה 'אם כסף תלוה את עמי', היינו וכי הכסף ילוה את האדם? 'את העני עמך', כלומר אשר תעשה עם העני, זה תקח עמך.

וכפי המשל הידוע באחד שגזר עליו המלך שיגיד לו סך עשרו, ואמר לו איזה סך אשר לא הגיע אף לחצי ערכו, וקצף עליו המלך, ואמר הלא ידעתי שיש לך יותר מכפלים. והשיב לו: אדוני המלך לא הגדתי לך אלא את אשר יש לי, דהיינו שנתתי צדקה לעניים, כי זה ודאי כולה שלי ונשאר לי לעולם. אבל אשר אתי בביתי, אינו שלי בהחלט, ואם תרצה תוכל לקחו ממני, וגם הרבה שלוחים למקום. ולדעתי אפשר עפ"י האלשיך דמה שאמר 'את העני עמך', הכוונה דהכסף של העני 'עמך', דנמצא אצלו, ואתה אינך רק אפטרופוס. וא"כ ג"כ יתכן לפרש האי 'אם' מלשון תמיה, ואמר 'אם כסף תלוה את עמי', כלומר וכי תעלה על דעתך שאתה מלוה באמת את הכסף, הלא 'את העני עמך', א"כ אין אתה תלוה משלך כלום, לכן לא תהיה לו כנושה, כי באמת אינו חייב לך, כי שלו הוא אצלו.

הגליון בארץ ישראל נתנדב ע"י הרב חיים מאיר בן עלקא שליט"א
זכות הצדיקים מליצי יושר יעמוד לו ולמשפחתו ולכל י"ח להתברך בכל מילי דמיטב

סגולות יקרות מהרה"ק מופת הדור רבי אליהו ב"ר שלמה גוטמאכר זצ"ל

לרגל יא"צ של בנו הג"ר צבי הירש זצ"ל בעל 'קן מפורשת'

יא"צ כ"ד שבט שבת פרשת משפטים

סגולה לישועה: ללמוד מסכת קנים עם פירוש הרע"ב ותוס' יו"ט, ופירוש 'קן מפורשת' מבנו הג"ר צבי הירש זצ"ל, ואח"כ יעמוד ויאמר: 'אתה ה', חביבין ישראל לפניך, וחיבה יתירה נודעת להם שנקראו לך בנים, וזה הוא במה שבראת בין הריבוי מיני עופות הכשרים, שהם יותר מטמאים, רק תורים ויונים ביתיים להביא קרבן לפניך מהם, ואנחנו דומים במידתינו להם, עשה עמי חסד כרחם אב על בנו' ויפרט בקשתו, שיהיה נענה, ואם לא יבוא ישועה, יעשה כן עד ג' ימים, בכל יום פעם אחד.

סגולה לקבלת התפילה: בספרו (ריש מסכת תענית) כתב, שהסיבה שאין האדם נענה בתפלתו, הוא בגלל המקטרגים שאינם מניחים תפלתו לעלות למעלה.

והעצה לזה, שבעת שהוא זקוק לרפואה וכדומה, ילמוד איזה ענין בתורה העוסק בענין רפואה, ובשעה שלומד הרי שכונה שורה כנגדו, לכן יכוין אז במחשבתו באמצע לימודו בקשתו לה' ויושע, כי אין המקטרגים תופסים מחשבות בני אדם ואינם יודעים כי בשעת לימודו הוא עוסק בתפלה, לכן יעלה תפלתו לה' בלי מקטרגים.

וז"ל: ברור אצלי אף בלי שום ראייה, רק מצד הסברה, דיש להתחכם שתתקבל התפילה ולהעמיס בשעת הלימוד מבוקשו בתוך תיבת הלימוד אשר מוציא מפיו, ויותר אם העמיס [תפילתו] בלשון הקרא אשר הועמד הדרש עליו

סגולה להפוך מזלו לטובה: ללמוד בספרו 'צפנת פענח' מאמר י"ד, ולכוין בתפילת מעריב בתיבות 'ומסדר את הכוכבים במשמרותיהם ברקיע כרצונו'. (הבאנו המאמר בגליונות 'מליצי יושר' שנת תשפ"ג עם ביאורים והערות).

סגולה להינצל משונא: ללמוד בספרו 'צפנת פענח' מאמר א', ולכוין כוונות האמור שם. (הבאנו המאמר בגליונות 'מליצי יושר' שנת תשפ"ג, עם ביאורים והערות).

להינצל ממגפה: ז"ל (יריעות שלמה): בעזה"י רואים אנחנו כי הצליח ה' ב"ה אותנו, והסיר החולי מעירינו בימים האלו, ובפרט כי משבת קדש פרשת וירא, אשר קראנו בבהכ"ס ובבהמ"ד הסדר כולה שמדבר מהצלות ותפילות אברהם אבינו ועקידה בעמידת השומעים, והארון הקודש נשאר פתוח מן ההוצאה ועד ההכנסה, ואף הנשים היו עומדות ביראת ה', ועל כלם בא ישועה, שהוקל החולי. 'ולדעתי יש בזה סגולה גדולה לעשות כן בשעת המגיפה ר"ל, [והיינו לקרות בתורה פרשת וירא] אף שאינה בשבוע של פרשת וירא, ואמנם יהיה במעמד אנשים ונשים וטף בעמידה באימה ובריאה'.

טריפה אין הטעם דכיון שעתיד להיות טריפה ואינו מחוסר מעשה, לכן כבר עכשיו טריפה. אלא הטעם הוא משום שכבר עכשיו אינה חיה שסופה למות. וא"כ אין ראייה לפסול דיו משום שסופו להאדים, כיון דעכשיו עדיין אינו פסול.

וז"ל: באמת שזה אינו ראייה, דהתם [הוי טריפה] משום [שכבר] עכשיו אינה חיה שסופו למות, ומה לי שכבר יש סימני טריפות או שעתיד לבוא, סוף סוף אינה חיה. [וא"כ אינו ראייה בנוגע דיו דאם עתיד להאדים, דכבר פסול עכשיו]. עכ"ל.

וכ"כ האבני נזר בחו"מ (סימן ע'), וז"ל: ביאר החת"ס באותיות ס"ת שהאדימו מחמת טבע הדיו, דפסול למפרע, דאף דפליגי תנאי בעומד לזרוק וכיוצא בו, היינו בעומד ע"י מעשה, אבל בעומד להיות כך מאליו כו"ע מודים שנחשב כמו שהוא כן עכשיו. ואמת כי ראיית החת"ס מסופו לטרוף יש לדחות, דאיסור טריפה משום שסופו למות, וכיון שסופו לטרוף ולמות, גם עתה היא טריפה משום שסופו למות]. עכ"ל.

אבל כתב האבני נזר, דיש לבאר הוכחת החת"ס, דעל כרחק צריך לומר דהוי טריפה משום שעתיד להטרף כטרוף דמי, דאי נימא דהטעם

הוא משום שכבר עכשיו אינה חיה שסופה למות, א"כ דומה הוא למסוכנת דכשר. וכמו שאמרו בסנהדרין (דף עח.) דאיכא חילוק בין גוסס ובין טריפה: 'טריפה מחתכי סימנים, הא לא מחתכי סימנים', והיינו שהטריפה נחתכו סימני החיות, ואילו גוסס לא נחתכו סימניו. הרי דגם גוסס שסופו למות לא חשיב טריפה אם לא נחתכו סימני החיות, וא"כ צריך לומר דהטעם דהעתיד לטרוף הוי טריפה אינו משום שסופה למות, דא"כ דומה למסוכנת דכשר. אלא הטעם הוא משום שעכשיו יש לו כבר סימני טריפה, כיון דאינו מחוסר מעשה. וז"ל: אולי סברת

החת"ס, דמ"מ לא חשיב 'מחתכי סימנים', ושוב דומה למסוכנת דכשר, עכ"ל.

אבל כתב האבני נזר דגם זה אינו ראייה, דיש לומר דזה גופא שסופו לטרוף חשיב 'מחתכי סימנים', דאם יש לה מכה שסופו לטרוף, זה גופא היא מסימני טריפה, ולא משום הכלל דכל העומד לטרוף כטרוף דמי. וא"כ אין ראייה גבי דיו דכבר פסול עכשיו אם עומד להאדים. וז"ל: אבל גם הא לא תברא, דריעותא שיש בה שמחמתה סופו לטרוף, זה חיתוך סימנים דידה, ודו"ק.

לע"נ הג"ר שמואל בנימין ב"ר אליעזר זוסמאן סופר זצ"ל יא"צ כ"א שבט

משפטים. פרשה זו נקרא בשם 'משפטים', ותיבת 'משפט' בזה"ק משמעה על רחמים כדאיתא במאמר פתח אליהו 'משפט ידיעא דאיהו רחמי'. אבל בתורה שבכתב ובמדרש יורה תיבת 'משפט' על הדין. ויש לומר בזה דאיתא בגמרא (ע"ד:): תורה דכתיב בה 'אמת', אין הקב"ה עושה לפניו משורת הדין, דין דלא כתיב ביה 'אמת', הקב"ה עושה לפניו משורת הדין. אף דכל המשפטים של הש"ת המה על פי התורה כדאיתא (כתובות ל:): 'דין ארבע מיתות לא בטלו', אמנם יש בחינת עבד ובחינת בן, בהעבד כל הדינים והיסורים הם במשפט חרוץ לייסרו ולעונשו. ועל כן אמרו (סוטה ט.) דאין הקב"ה נפרע מהאומה עד שעת שילוחה, שנאמר 'בסאסאה', והיינו עד שיתמלא סאתה, ואז מאבידה לגמרי. אבל בישראל הקרוים 'בנים למקום', כל המשפטים והדינים והיסורים המה רק לרפואת נפשו, וכרופא החותך בבשר ועושה יסורין כדי להחיותו עיד"ז, והוא עושה לטובתו שלא ימות, וכן האב הרודה את בנו להדריכו בדרך הטוב מאהבתו אותו, וחושך שבטו שונא בנו, וכן 'את אשר יאהב ה' יוכיח וכאב את בן יצה'. לכן מצינו בסנהדרין שנצרך להיות עדה שופטת ועדה מצלת ומכריע ביניהם כמו שאמרו במשנה (סנהדרין ב.) וגם בדיני ממונות צריך שלושה כדי שיהיה אחד מכריע והיינו בחינת רחמים. כי כל המשפטים והדינים השרוין על נפש ישראל, הגם שנתחייב לפי

הבטחת האבני נזר זי"ע 'אם ילמדו בספרים שלי, אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתך' ממש כמו בחיים!'

מתכוננים אנו להוציא לאור עולם ספר 'הגדרות אבני נזר על הלכות מילה'

ליקוט מגליונות 'מליצי יושר'

מי שרוצה להנציח שמו בהספר או לזכות להבטחת בעל האבני נזר זי"ע יתקשר למערכת

תולדות בעל החזון יחזקאל זי"ע

הגרי"א שר זצ"ל מייסד ישיבת סלבודקה בארץ ישראל שעמד על סגולותיו הנדירות של מרן זצ"ל מקרוב, בקשו לבא להאציל מרוחו הכבירה בין כותלי הישיבה, הדבר היה כאשר מרן זצ"ל עדיין כהן כבוד כראב"ד לונדון, מיד עם עליתו לארץ בקודש בקיץ תשי"א, החל מרן זצ"ל לומר את שיעוריו בישיבה מידי יום ג' בשבוע, לא בנקל עלה הדבר בידו, כבר באותן שנים לא היה מרן זצ"ל צעיר לימים, טלטולי הדרך מירושלים לבני ברק בכלי הרכב ובכבישים של אותם ימים הכבידו עליו ביותר, ורגשותו המופלגת לכל משב רוח הקשתה על נסיעותיו. ואולם גם כאשר במרוצת השנים התערער והלך מצבו הגופני, לא פסק מרן זצ"ל ממתן שיעוריו, בהתאם למצבו האריך את שהיתו בישיבה לצורך מנוחה, העתיק את השיעור מן הישיבה אל מקום סמוך ביותר לחדרו, קצר את משך השיעור, או שאמר את שיעוריו אחת לשבועיים. לא אחת נסו מקורביו להניאו מנסיעותיו, אך הוא לא אבה שמוע, במסירות ובעקביות האופייניים לו התמיד במתן שיעוריו מתוך הקרבה עילאית משך עשרים וחמש שנים.

שיעוריו של מרן זצ"ל היו לשם דבר בעולם הישיבות, מכל ישיבות בני ברק נהרו רבים כדי לרוות את צמאונם ממעיין הדעת שנבע ממנו, מתינות דיבורו בהירות חידושו ושללו הצלול, הותירו רושם עז על כל שומעיו, הסברתו הברורה להפליא ויכולתו המיוחדת לשנן את תלמידו בצורה מורכזת ותמציתית בלי להרבות בפרטים משניים, אפשרה לכל שומעי לקחו להתרכז בדבריו ולהבין את שיעוריו במלואם כל אחד לפי דרגתו ותבונתו.

מרן זצ"ל היה נוהג לומר כי כוונתו בשיעוריו הוא לצאת ידי חובת מצוות 'ללמד', ולא פעם אמר כי לומר שיעור מתוך כוונת 'ללמד', קשה יותר מעצם אמירת השיעור.

מוסרי הגר' אלחנן יוסף הרצמאן זצ"ל
'מבטיח אני להעושים לטובת נשמתו' אלחנן יוסף בן שמואל וצפוריה, להתפלל
בעדם שיהיה נפקד בכל מה שצריך במהרה דידן'

את בת ישראל, הכן על משמרתך משמרת הקדושה והטהרה שתהיה ראויה להיות אם לשבטי יה, כי עם ישראל בכללותו מובטח הוא בכל הטוב הצפון והגנוז, אלא שהפרט היחיד עליו להיזהר ולהישמר שלא ינותק חלילה מהכלל, שלא ילך שולל אחרי עצת הנחש שבכל דור ודור הוא מחליף את גווניו ודרכי פיתויו

כשהאדם עמל על תקון נפשו ומדותיו לאחר שקיבל חינוך טוב והגון, והוא דבק בחברותה טובה, ומתרחק מהרעים ועצת חטאים, הוא זוכה להכיר ולחוש ביצר האורב ומתגבגב, להתרחק ממנו ולא ליפול ברשתו, והוא זוכה להקים דור ישרים של בניך כשתילי זיתים סביב לשלחןך.

הגנו עומדים כבר בפני המערכה האחרונה, באש ובמים כבר עברנו על עצי התליה, הרמנו בגאון את דגל תורתנו הקדושה, ואתנו עמנו בנינו עתידנו, אל נא ניכשל ח"ו במאבק האחרון.

הגלגול, וזה 'ואלה המשפטים' הקשים שבעונשים, וז"ל 'זהו ק': ואלה המשפטים וכו' תרגום ואלין דיניא דתסדר קדמיהון, אלין אינון סדורא דגלגולא דינין דנשמתין, ע"ש באריכות. וסיים בזה מו"ח הגאון נ"י 'אשר תשים לפניהם, ולא לפני עכו"ם' (גיטין פח:), שתשים לפניהם תוכחה זו שלא יגרמו ח"ו הגלגול היותר קשה שישולחו על פני חוצות ובא לידי נכרים, כפירש בזה"ק שהם גרים דמינן שמתערב בין הגוים ר"ל.

ונראה לי שעל כן רמז פה גלגול, כי בכל עבירות שבתורה יש תקנה, משא"כ בין אדם לחבירו אין תקנה עד שירצה את חבירו, וא"כ הודיע דבכל עוונות יש לכם תקנה ע"י תשובה או גיהנום ושאר עונשין, משא"כ בדיני ממונות הזכיר להם שישמרו, שאל"כ יהיו מוכרחין ח"ו לעונש היותר קשה לגלגול כדי שישבו לבעלים את שלהם.

ואם אמר יאמר העבד
אהבתי את אדני וגו' לא אצא חפשי, פירש מו"ח הגאון נ"י, שאם יאמר שיש לו אהבת ה', 'לא אצא חפשי', איני רוצה לצאת מן העולם חפשי בלא מצות, אז מדרכי הש"ת 'הגישו וגו' אל האלהים', שמנסה אותו במדת הדין, כי ג' מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל וכולן לא נתן אלא ע"י יסורים, ואלו הן תורה ארץ ישראל ועוה"ב (ברכות ה.), עכ"ל.

ועל זה נראה לי להוסיף [ולפרש להיפוך, דאם אומר 'לא אצא חפשי', דאינו רוצה לצאת מן העולם חפשי בלא מצות, אז, 'הגישו אל הדלת', היינו שיפתח לו שערי צדק שערי אהבה ושערי תורה.

לע"ג הגר' ישראל ב"ר דוד מאיר זצ"ל י"ח שבט תרע"א
איסורי שבת אם איסור גברא הוא או איסור חפצא, אמרו בשבת (דף קלז.) דר' יהושע סובר במי שהיו לו שני תינוקות, אחד שצריך למולו בערב שבת, ואחד שצריך למולו בשבת, ושכח ומל את של ערב שבת בשבת, חייב. ואמר ר' נאי הדטעם דחייב משום דמייירי דקדם ומל את של שבת בערב שבת, דלא ניתנה שבת לדחות, דעכשיו אין לו כבר תינוק למולו בשבת, ולכן לא היה טרוד במצוה כלל. והקשה רב אשי דהרי ניתנה שבת לדחות בשאר תינוקות דעלמא שזמנם בשבת. ואמר לו רב כהנא, 'להאי גברא מיהא לא אתיחייב', כיון שאין לו תינוק שיהא מצותו בשבת.

מעשיו, עם כל זה המה לטובתו, כי זוכה אח"כ להתקרב להש"ת ביתר שאת, [ולכן מיקרי בזוהר רחמים 'משפט'], ועל דרך שנאמר באיוב 'לאחר היסורין שלו (איוב מבה) לשמע און שמעתין, ועתה עיני ראתך', דהיינו דקודם קבלת היסורין היה לו השגת הש"ת רק בשמיעה מרחוק, ועתה אחר קבלת היסורין זכה לראות בחוש. וכן איתא (שבת פט:): 'ומחוי להו יצחק הקב"ה בעינייהו, והיינו כי מדת יצחק הוא

הדינים וגבורות שבקדושה פועל בנפשות ישראל לראות השגחתו יתברך בחוש, ועיד"ז נתקרב יותר להקדושה, והוא על דרך שנאמר 'שמעי בת וראי והטי אזונך', כי ראיתי קבלת עול מלכות שמים הוא ע"י בחינת שמיעה מרחוק, ואח"כ זוכים לבחינת ראייה בחוש, וממנה בא אתערותא בלב להטות אזון, וכמו שנאמר 'והטי אזונך, ועיד"ז ושכחי עמך ובית אביך', שהוא התפשטות הגשמיות, וע"י כן 'יתאו המלך יופיך'.

לע"ג הבחור ישראל אלחנן ב"ר משה רובנבלום ע"ה י"א צ"ח טבת
ואלה המשפטים
תשים לפניהם, ובמדרש: 'משפטי ה' אמת צדקו יחידיו', זה סדר נזיקין.

ונראה לומר דידוע שאין לך כל סיבה וסיבה המתרגשות לבא לעולם שנוכל לומר ח"ו שבמקרה בא, אלא על הכל גבוה מעל גבוה שומר עליהם, ומה' מצעדי גבר כווננו, וכל צעדי יספור, ואין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא א"כ ממריזין עליו מלמעלה, ואפילו אם הסיבה הוא דבר קטן, לפעמים נצמח לו מזה טובה גדולה שינצל ממיטה, כזאמר חז"ל: אמר ר' יצחק בנהוג שבעולם אדם נכשל בעבירה והוא מתחייב עליה מיתת שמים, מת שורו אבדה תרגולו ושברו צלוחיתו נכשל באצבעו, מקצת נפש ככל הנפש. ומבואר מזה כי הקב"ה רוצה בטובת האדם, ועל כן נותן לו איזה היזק, וע"י כך מתכפר על עונו. ובזה יבואר הכוונה 'משפטי ה' אמת צדקו יחידיו' זה סדר נזיקין, דכל הנזיקין הבאים על האדם הוא לטובתו, ומשפטי ה' צדקו כדי שיהיה לו לכפרה.

לזכות והצלחה ש.ב.ש.ה.
ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, פירש מו"ח הגאון [רבי הלל מקאלמאי] נ"י, כי כתוב בזה"ק שרמוז פה סוד

'רבינו בחיי' לרבינו בחיי ב"ר אשר זי"ע
 הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זי"ע היה אומר: **סגולה גדולה לפרנסה ללמוד הספר 'רבינו בחיי'. וסימנו: מאן דיהיב 'חיי', יהיב מזוני.**

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם. דרשו רז"ל 'לפניהם ולא לפני כותים', להורות שאסור ללכת ולדון בערכאות של כותים ואפילו היו דיניהם כדינינו. וידוע כי כל המניח דיני ישראל ודן בערכאות של כותים, הנה זו עבירה אחת שהיא חומר לכמה עבירות, כי משרשה יפרו וירבו ענפי חטאים גדולים, גם בכנפיה נמצאו נזקים ומכשלות הרבה עד לאין קץ, ואבאר לך כיצד. ידוע כי הרציחה מן העבירות החמורות שבתורה, והעונש גדול וחמור מאד, לפי שהוא שופך דם האדם, ומאבד נפש אחת מן העולם, ולא אבד את הנרצח לבדו, כי אם העתידים לצאת ממנו ואין להם סוף, שהרי אדם הראשון יחיד היה, וכל הבריות של שבעים לשון שיש בעולם כולן תולדותיו, וא"כ הרי לך כל המאבד נפש אחת כאילו אבד עולם מלא. וכן לענין ההצלה והטובה כל המקיים נפש אחת כאילו קיים עולם מלא, הא למדת כמה גדול עון הרציחה.

ואע"פ שעון הרציחה חמור, עון הגזל וחילול ה' חמור ממנו, כי הרוצח נמחל לו בתשובה, וכמו שמצינו בקין, ולא כן הגזל, אין התשובה מועילה לו עד שיחזיר הגזל, ואם אינו מחזירו, אינו נמחל לו לעולם. וכן חילול ה' אין התשובה מועילה בו, כי הוא חמור יותר מכריתות ומיתות ב"ד, שכן אמרו רז"ל עבר על כריתות ומיתות ב"ד ועשה תשובה, תשובה ויה"כ תולין ויסורין ממרקין, שנאמר 'ופקדתי בשבט פשעם ובנגעים עונם', אבל מי שיש בידו חילול ה' אין כח בתשובה לתלות ולא ביה"כ לכפר ולא ביסורין למרק, אלא כולן תולין ומיתה ממרקת.

ושתי עבירות אלו החמורות יותר מן הרציחה, והן: הגזל וחילול ה', שתיהן נכללות בעון ערכאות של כותים. 'חילול השם' - שהרי זה בודאי מחלל את ה' ונותן כבוד לאחר ותהלתו לפסילים, והוא מייקר שם עבודה זרה להחשיב אותה וכו'. 'גזל' - שכל המניח דיני ישראל ומוציא בערכאות של כותים הרי זה גזל גמור ואינו חושבו לגזל, ועל כן אינו מחזיר, ולפיכך אין לו מחילה לעולם.

סגולה פאר
ערליכע קינדער
 סגולת אריה"ק מהדרכת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

אריינברענגען דיאט חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכן דורות ישרים:

- ת"ח וירש וואס טוהט עס שוין אסאך יאהרן צו העלפן אידן, וועט עס טוהן פאר אייער יעונה פרייוואט. בנאמנות, קאנפידענצעל.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין, באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענגערע צייט. אלעס ווערט געטון מיט גרויס איבערגעבענעקייט, מיט כוונה במתינות, אזוי האט עס די ריכטיגע כח.
- משרייבט די גאנצע נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיטות. די שטיין בלייבט אין דעם אויזען פאר 2 וואכען.
- מוזאט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין, ביי די ריכטיגע צייטען.

דוקא אויך דעם מקובלדיגע אופן פון **מכן דורות ישרים** וועט מען ווי עס ווערט מקיים די ווערטער פון אריה"ק אויפן האר: **יצר חלב** (-אמניצען זיין הארץ צו ארישקייט), **שיתוק לב** לשמים לטובה (-סירישט די גאנצע מענטש), **והראת מלאים** (-וועטס זעהן וואונדער), **מקען עס געגעבן פון מעש**.

פאר פרטים ורופט-טעקסט מכן דורות ישרים
 dorosyesharim@gmail.com 917-635-3883

הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפסא זי"ע אמר: **כל מי שידליק נר לעילוי נשמתו - ר' אברהם יהושע העשיל ב"ר שמואל - אעשה לו טובה.**

הגדרות חזון יחזקאל

על התורה ומועדים עם ביאורים הארות והערות

מלוקט מותך גליונות
"מליצי יושר"
שיוצא לאור עולם מדי שבוע
בשבוע

הג'ר שלום אייזן זצ"ל
בעת הספדו בשעת הלוייה
של מורן בעל החזון
יחזקאל, הכריז:
"צטויתי מאת רבינו
לפרסם שהבטיח שימליץ
טוב למי שילמוד בספריו.
וכן למי שיפיו את חידושי
תורתו"

(רבות אמרים אר"ח ח"ב עמ'
רמ"ח)

אפשר להשיג הספר בחנויות
הספרים המוכרות
המגה ראשית: גיליונות
718.633.5103

ליתר פרטים, וכן לקבלת גליון "מליצי יושר" בכל שבוע:
gilyonmy@gmail.com 732.510.0560

כבעל מעלה לפני הציבור, 'אשר לא תגלה ערותך', דאז אינך ראוי להיות מנהיג הציבור, כי כונתך רק כבודך, ולא הדרכת הציבור.

האדם הבאים אליו, והם מסתכלים בו כמה הוא ממעט באכילה, כמעט שאינו אוכל, כי רחוק הוא מגשמיות, ובהעמיקו במחשבות קדושות ובדיקות עושה תנועות, אז מזהירו הכתוב 'ולא תעלה במעלות', כי אם יפול במחשבתו איזה פניה למעט באכילה או להראות תנועה, השאול תחתית רח"ל פתוח לפניו. כמסופר מהחזון מלובלין ז"ע שהראה לתלמידו על מפורסם אחד שהיה בימיו והיה ממעט באכילתו מאד, ולא נזהר מפניות, כשנפטר פסקו להורידו לעולם התהו, ונדמו לו המלאכי חבלה כהחסידים שבאו אליו בחיים, וערכו לו שולחן, ולפי רגילותו למעט באכילה, טעם מעט מהמאכל, ואמר לו המחבל שנדמה עתה לשמשו שיאכל עוד, ואכל עוד מעט, אמר לו עוד הפעם שיאכל עוד, ולא היה יכול, חטף המחבל הכף ותחבו בגרונו עד שנחנק רח"ל, ואח"כ החיהו, ועשו לו עוד כך, ה' ישמרינו.

ואולי נוכל לרמז זה בכונת דוד המלך (תהלים מ"ה) 'רחש לבי דבר טוב, אומר אני מעשי למלך, לשוני עט סופר מהיר, יפיפית מבני אדם, הוצק חן בשפתותיך', ד'רחש' נוטריקון ר'ב חזן שופט', לבי דבר טוב, ג' אלה העיקר צריכים לשמור שמעשים טובים שלהם יהיה בלב טוב בלי פניה ח"ו, ומפרש 'אומר אני מעשי למלך' היינו 'הרב', דמאן מלכי רבנו, וזה 'למלך', ולשוני עט סופר מהיר' היינו החזן המנצח בנגינות, 'יפיפית מבני אדם' היינו אדמו"ר שהכל מיפים אותו, 'הוצק חן' בשפתותיך' שכל התורות שלו עמוקים בקבלה, צריך להיות 'רחש לבי דבר טוב', בלב טוב בלי פניות.

לע"נ הג'ר חיים ישראל בעלסקי ב"ר דוב זצ"ל יא"צ י"ט שבט

לע"נ הג'ר חיים ישראל בעלסקי ב"ר דוב זצ"ל יא"צ י"ט שבט

נגח שור חמור וגמל, וסימני שוטה. אמרו בחגיגה (דף ג): תנו רבנן איזהו שוטה, היוצא יחידי בלילה, והלן בבית הקברות, והמקרקע את כסותו. איתמר רב הונא אמר עד שיהו כולן בבת אחת. ר' יוחנן אמר אפילו באחת מהן. [והקשה הגמ' על רב הונא]: היכי דמי, אי דעביד להו דרך שטות - אפילו בחדא נמי אי דלא עביד להו דרך שטות - אפילו כולהו נמי לא. לעולם דקא עביד להו דרך שטות, והלן בבית הקברות - אימור כדי שתשרה עליו רוח טומאה הוא דקא עביד. והיוצא יחידי בלילה - אימור גנדיפס אחדיה. והמקרקע את כסותו - אימור בעל מחשבות הוא. כיון דעבדינהו לכולהו - הוה להו כמי שנגח שור חמור

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די פלאצקע גאון - ווארשא, אבני נזר - סוכאטשוב, צדקת הצדיק - לובלין, ילקוט סופר - פאקש, לב העברי - הר הזיתים, ר' יוסף ענגיל - ויען, בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול - הר המנוחות

אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!

732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

והנה בגדר של איסור שבת כתב הגר"ע נגיל (אתון דאורייתא כלל י'), וז"ל: האחרונים ז"ל בספריהם האריכו בחידוש סברא דכל איסורים זמניים כאיסור עשיית מלאכה בשבתות וי"ט וכדומה, אך איסורי גברא הן, והמעשה בעצמותה מותרת.

והנה בש"ס שבת (שם) דאמר רב אשי ניתנה שבת לדחות אצל תנוקות דעלמא, ומשני להאי גברא מיהו לא אתיהיב, ע"כ. וראוי להבין באיזה סברא קמיפלגי. וי"ל דפליגי בספק הנ"ל אי מלאכות שבת חשיבי איסורי גברא, או איסורי חפצא, דרב אשי ס"ל דמלאכות שבת האיסור הוא בעצמות המעשה, ולכן שפיר חשיב קולא במילה מפאת מה שניתנה המעשה הזאת להעשות היום בתנוקות דעלמא, כי כאשר דנין לענין איסור עצמיות המעשה, אין לנו להבחין אז מה הוא העושה אותה,

ואצל מי נעשית, ושפיר האיסור אשר בעצמות המעשה קיל אם ניתנה והותרה זאת המעשה להעשות היום, והיה ההיתר הזה אפ"ל בתנוקות דעלמא. ורב כהנא ס"ל דבמלאכות שבת אין האיסור בעצמות המעשה כלל, והמעשה בלא"ה היתר הוא, ורק שהאדם העושה הוא העובר, ולכן מגברא לגברא לא שייך לדון סברא דמיגו, ולומר דמיגו דהותר לאדם אחר האיסור אשר עליו, על כן קיל גם לזה האיסור אשר על זה.

לע"נ הג'ר צבי ב"ר זאב מילנר זצ"ל יא"צ ג' שבט

ואלה המשפטים. ברש"י: כ"מ שנאמר 'ואלה', מוסיף על הראשונים וכו' כשולחן הערוך ומוכן לפני האדם. יש לומר בדרך צחות, דלעיל כתיב 'ולא תעלה במעלות', ירמז לג' סוגים שמלאכתם בפרסום לפני רבים: חזן, רב, אדמו"ר. ומזהירים הכתוב שישמרו ביותר להיות כונתם לשם שמים. החזן העומד להתפלל לפני הציבור, צריך לזכור דתפילות כנגד תמידין תקנום, והרי זה כעומד להקריב קרבן על גבי מזבח, 'ולא תעלה במעלות על מזבח', שלא יחשוב אני מנגן ומדקדק, ומי שישמע נגינותי וסדר המילות, ידע מהו 'חזן', ואז ישכח עיקר המטרה לשפוך לבו לפניו יתברך בעדו ובעד שולחיו, ויסלסל גרונו ויאמר התיבות כמה פעמים כדי שיתאים להניגון וישבחוהו קהל השומעים בקולו הערב ומדברו הנאוה, 'אשר לא תגלה ערותך עליו', כי אז נחשבה תפלתו לפני השומעים, ולא לפני הקב"ה, ותפלה כזו פגול הוא לא ירצה.

הרב העומד ודורש ומראה כח פלפול לבנות בנינים גג על גג להראות חכמתו ובינתו לפני הלומדים, ומתבל דברי בדיחותא, שגם הבעלי בתים הפשוטים יתנו, לא תהיה כוונתו שישבחוהו הקהל ויאמרו 'הרב שלנו יש לו פה מפיך מרגליות ויש לו ידיעה עמוקה גם בחכמות העולם', גם על זה אמר הכתוב 'ואלה המשפטים' היינו רב שמטרתו לשפוט העם ולהדריכם בדרך ישרה, אך 'לא תעלה במעלות', לא תהיה כוונתך להופיע

מוכח מליצי יושר

הגדרות אבני נזר - מהדורת לאנדא

על פרשיות התורה ומועדים
עם ביאורים הארות והערות

הגיד אדמו"ר
זצוקלה"ה קודם
פטירתו שאם ילמדו
בספרים שלו, יהיה
למנו ולעור גם אחר
פטירתו מוכש כמו
בחיים

(ארץ צבי עה"ת עמ' רמ"ב)

מלוקט מותך גליונות
"מליצי יושר"
שיוצא לאור עולם
שבוע בשבוע

אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים המוכרות
ליתר פרטים, וכן לקבלת גליון "מליצי יושר" בכל שבוע:
gilyonmy@gmail.com 732.510.0560

הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפסא ז"ע אמר: כל מי שידליק נר לעילוי נשמתו - ר' אברהם יהושע העשיל ב"ר שמואל - אעשה לו טובה.

תולדות הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע

אחר פטירת ה'תורת אמת', אחד החסידים תקע לידו פתקה עם שאלה על מסחרו ביערות, והשיב רבי צדוק: למה תשאלו ממני, הלא אתם בקיאים בזה יותר ממני. אמר החסיד: הלא אמרו חז"ל 'ונהיין ממנו עצה ותושיה'. השיבו רבי צדוק: ההוא בדברי תורה ויראה כתוב. ולא הרפה החסיד ממנו וחזר וטען, הלא איתא במדרש שוחר טוב שר"א בן ערך היה נותן עצות במילי דעלמא והיו מצליחין. השיב רבי צדוק: הלא תראו שחז"ל הדגישו זאת כדבר יוצא מן הכלל, הרי הדמנהג לא היה כך. אך לא הועילו דחיותיו, החסידים לא הרפו ממנו, והוא קיבל את הנשיאות למרות רצונו ורצון אשתו כי גם היא היתה בדיקה אחת עמו והתנגדה להתמנותו, באמרה שזה יבטל אותו מלמודו, ועוד כמה זמן לאחר התמנותו המשיך בשתיקתו, ואף כי באו חסידים לשלחנו, היה שותק ולא דיבר.

הפעם הראשונה שדרש ליד שלחנו כשהחליט להפסיק שתיקתו, היתה בשבת פ' בשלח, וכך פתח: כתיב 'דבר אל בני ישראל וישבו ויחנו לפני פי החירות', פ', צריכים להתיישב יפה - 'וישבו', צריכים לחנות - 'ויחנו', 'לפני' שנותנים חירות לפה לדבר - 'פי החירות'. כך נתן תירוץ לשתיקתו הארוכה במשך כשלושים שנה ויותר, ובמימרה קצרה זו כאילו קפל את כל אותן השנים של חנייתו הארוכה וישבו הדעת לפני קבלו עליו את התפקיד הגדול של מנהיג חסידים, ומשפתחו והתחיל לדבר דברי תורה ליד השלח, נעשה כמעין הנובע, ונהרו אליו חסידים לאלפים לשמע תורתו, וגם לשאול עצה ממנו, אע"ג שנמנע בראשונה לגמרי מלתת עצות, אבל אח"כ כשנחה עליו רוח ה', השיב לכל אחד כפי שאלתו גם במילי דעלמא.

היכי דמי, אי דעביד להו דרך שטות [כלומר מבלי שום צורך], אפילו בחדא נמי, ואי דלא עביד להו דרך שטות, [דהיינו שעשאים לצורך], אפילו כולו נמי לא. לעולם דקעביד להו דרך שטות [מבלי שום צורך הניכר, אבל יש לתלות ולומר] גבי היוצא יחידי בלילה

אימור גנדרפס אחדיה, והלן בבית הקברות אימור כדי שתשרה עליו רוח טובאה, והמקרקע את כסותו אימור בעל מחשבות הוא. והיינו דכיון שעבדינהו לכולהו, הוה כמו שנגח שור חמור וגמל ונעשה מועד לכל, דכשם שגבי מועד לא תלין כל נגיחה ונגיחה מנגיחותיו בסבה מיוחדת של כל מין ומין, [דאז לא היה נעשה מועד לכל], אלא תלין כל נגיחותיו בסבה אחת, היינו בשור הנוגח שהוא נגחן ודרכו בכך ונעשה מועד לכל. כמו כן הכא היכא דעביד לכולהו, אין תולים כל מעשה משלשה אלה המעשים המשוניים כל אחד מהם בסבה אחרת, אלא תלין כל הני עובדות

בסבה אחת בזה שהוא שוטה ודרכו במעשים תעתועים, עכ"ל. והנה היכא דעביד לכולהו, יש לעיין אם הוחזק שוטה רק אחר שעביד לכולהו. או דאמרינן דהוחזק למפרע שוטה משעה שעשה המעשה הראשון כגון שיצא יחידי בלילה. וכתב החזון יחזקאל דיש להוכיח כצד השני, וז"ל: וכי עביד לכולהו, הוחזק שוטה למפרע מעת שיצא יחידי בלילה או מעת שלן בבית הקברות, כדמשמע מהאמור שם מסוגית הגמרא 'איבעיא להו כי הוה הדר ביה, ממקרקע כסותו הוה דהוה הדר ביה דדמיא להא, או דלמא מכולהו הוה הדר, תיקו'. ואי נקטינן כלישנא קמא של האבעיא שממקרקע כסותו לבד הוה דהדר ביה רב הונא, אבל ביוצא יחידי בלילה ולן בבית הקברות אין מחזיקים אותו בשוטה עד שיהו כולו בבת אחת, והיינו עד שיהיו שלשתם בו, שהיכא שיש לתלות כל מעשה ממעשיו המשוניים בסבה אחרת, לא הוחזק שוטה אלא בתלתי זימני, דאז תלין כל המעשים בסבה אחת שהוא שוטה, דומיא דשור שנגח בכל פעם מין אחר, אנו תולים כל נגיחותיו בסבה אחת שהוא שור נגח ונעשה מועד לכל. א"כ מאי אהני לן שני אלה שיצא יחידי בלילה ולן בבית הקברות, הלא במקרקע כסותו לבד הוחזק שוטה. אלא על כרחך משמע מהכא שלדבר זה אהני לן הני שני מעללי המשוניים שאפילו אם המעשה של קריעת הכסות היתה באחרונה, הוחזק שוטה משעת המעשה הראשון שיצא יחידי בלילה. ובדבר הזה דינו שונה משור שנגח שאינו נעשה מועד למפרע, דהתם 'הוועד בבעליו' בעינן, וליכא קודם.

לזכות מ.ב.ה. להצלחה בכל מעשי ידיו, ושמיירה עליונה

ושמתי לך מקום אשר ינוס שמה. במדרש פליאה: אמר משה עתה עלי לשמוח שברחתי מפני פרעה. ואינו מובן איזה שייכות יש בפסוק הזה למשה רבינו. ונראה דמבואר בכתבי האריז"ל בזה הלשון: כתיב 'ושמתי לך מקום', והול"ל 'ושמתי לך מקום' אבל ירמוז בזה למ"ש הזוהר (פ' משפטים) כי הקב"ה ציווה למשה שיפריש ג' ערי מקלט בעבר הירדן, להיות לו לעצמו למקלט מן סמא"ל גואל הדם של המצרי שהרגו משה, ועם זה ההקדמה יתבאר אלו הפסוקים באמרם 'מכה איש ומת' שהוא משה שהרג את המצרי הנקרא 'איש מצרי', אם היה במזיד דינו 'מות יומת', האמנם כיון שתכלית כוונת משה היתה להועיל ולתקן נשמתו ע"י שיהרגו בשם המפורש, וא"כ בשוגג הרג, וזהו 'ואשר לא צדה' זה משה, אז 'ושמתי לך מקום', לך לעצמך וזה משה, 'מקום אשר ינוס שמה', הם ערי מקלט שהכנת, עכ"ל האריז"ל.

ועכשיו כפי מה שמבואר שבפסוק הזה מרומז משה והריגת המצרי והוה בשוגג לתקן נשמתו, ולפי"ז מבואר דברי המדרש שאמר משה עתה עלי לשמוח שברחתי מפני פרעה, דמשה רבינו ברח מפני פרעה, ו'מדין' היה בשביל משה ערי מקלט, וא"כ מבואר שייכות משה רבינו לפסוק זה.

וגמל, ונעשה מועד לכל. אמר רב פפא, אי שמיע ליה לרב הונא הא דתניא איזהו שוטה, זה המאבד כל מה שנותנים לו, הוה הדר ביה. איבעיא להו, כי הוה הדר ביה - ממקרקע כסותו הוה דהוה הדר ביה, דדמיא להא, או דלמא מכולהו הוה הדר, תיקו.

והלן בבית הקברות, מיירי באיש כזה שבשאר דברים הוא מדבר ושואל כענין כמו כל אדם, אלא שנמצאת דעתו משובשת באחד מן הדברים שנשנו פה בברייתא, דבגלל זה שהוא יוצא 'תמיד' יחידי בלילה, אנו מחזיקים אותו לשוטה, אע"פ שבשאר דברים הוא כשאר בני אדם. וכמו שכתב הרמב"ם (ה' עדות פ"ט ה"ט): 'ונמצא דעתו משובשת' 'תמיד' בדבר מן הדברים'. הרי שבשביל מעשה שהוא עושה לפעמים במקרה אין להחזיקו לשוטה, רק אם הוא עושה כן 'תמיד'.

אבל א"כ קשה שיטת ר' יוחנן 'שאפילו באחת מהן', היינו אפילו אם דעתו משובשת רק באחת משלש אלה דתני שם בברייתא, אנו מחזיקים אותו לשוטה, הלא כיון שבשאר כל הדברים הוא ככל אדם, מסתברא מילתא שהוא שפוי בדעתו, ומה שהוא יוצא יחידי בלילה, יש לתלות ולומר 'אימור גנדרפס אחדיה', היינו מחלת המרה השחורה, אשר החולים בה דרכם שמתבודדים בחשכת הלילה, ומנין לנו לתלות הנהגתו זו שהוא יוצא יחידי בלילה בשוטה. ואטו פליגי ר' יוחנן ורב הונא בטבע הדבר של בעל מחלת המרה השחורה אם דרכה לצאת בלילה או לא, עכ"ל.

והנה רש"י שם כתב וז"ל: היוצא יחידי בלילה אימור גנדרפס אחדיה, אני שמעתי חולי האוחז מתוך דאגה [ומרה שחורה], ולי נראה שנתחמם גופו ויוצא למקום האויר, עכ"ל. וכתב החזון יחזקאל, הדטעם שרש"י לא ניחא ליה עם הפירוש הראשון, הוא מכח קושיא הני"ל. דאם אמרינן דיצא לחוץ מחמת מרה שחורה, קשה כנ"ל דמדוע פליגי ר' יוחנן וסובר דאע"ג דיצא לחוץ תמיד, יש לתלות זאת מחמת שהוא שוטה, ולא מחמת מרה שחורה. אבל אם אמרינן דיצא לחוץ משום שנתחמם גופו, א"כ התחממות הגוף בלילה אחד, אינה משמשת בתור סבה להתחממות הגוף בלילה הבא, ולכן סובר ר' יוחנן דעדיף יותר להחזיקו לשוטה, דזה סיבה אחת לכל הלילות.

וז"ל החזון יחזקאל: נראה שמהאי טעמא לא הסכים רש"י עם הפירוש הראשון, דר' יוחנן סובר דכיון שיוצא יחידי בלילה תמיד ודעתו משובשת בזה תמיד, עליו לתלות חזיון תמידי בסבה מתמדת אחת. היינו שנשתטה או שחלה במחלת המרה השחורה, אשר החולים בה הם בכלל שוטים, ושכל יציאותיו הן מחמתה. אבל אם אנו תולים ואומרים שנתחמם גופו ויוצא למקום האויר, הרי אנו תולים כל אחת מיציאותיו בסבה אחרת, שהתחממות הגוף בלילה אחד, אינה משמשת בתור סבה להתחממות הגוף בלילה הבא, ומסתברא מילתא שתלינן לך יציאותיו בחד גורם. ולהכי פליגי ר' יוחנן על רב הונא במי שהוא לן בבית הקברות ומשתבש בדבר זה תמיד, וסובר שאין לתלות זה בדבר מקרה 'אימור כדי שתשרה עליו רוח טובאה', והיינו רוח שדים שייסיעוהו להיות מכשף, [דא"כ נמצא דבכל לילה יש סיבה אחרת, דמה שהחליט שרוצה שישירה עליו רוח טובאה בלילה זה, אינה הסיבה מה שלן בלילה הבא, אלא משום דגם בלילה הבא החליט שרוצה לעשות כישוף, לכן הוא לן גם בלילה הבא בבית הקברות. משא"כ אם אמרינן דזה בא מחמת שהוא שוטה, א"כ יש סיבה אחת והיינו שטותו לכל הלילות].

ומהאי טעמא נמי חולק ר' יוחנן וסובר במי שהוא משתבש תמיד לקרוע את כסותו, שאין לתלות בזה 'אימור בעל מחשבות הוא', והיינו שהוא בעל חימה, כיון שהתקצפותו והתרגזותו תלויות במקרה. [ובכל לילה יש סיבה ומקרה נוסף, ולכן עדיף יותר לתלות זאת מחמת שהוא שוטה, ונמצא שיש כאן סיבה אחת לכל הלילות].

וזה הוא הביאור בסוגית הגמרא שם דפריך לרב הונא דאמר עד שיהו כולן בבת אחת:

'דגל מחנה אפרים' להרה"ק רבי משה מחנה אפרים ב"ר יחיאל מיכל זי"ע

בעל 'אהבת ישראל' מויזניץ זי"ע היה אומר:

ללמוד ספר 'דגל מחנה אפרים', מסוגל לבנים טובים

ואלה המשפטים. איתא בזה"ק (ח"ב צד). 'אילין סדורין דגלגולא' והוא תמוה, דהא בפסוק מפרש ואיל דיני ממונות. אך שמעתי בענין הדין שאחד דן את חבירו לב"ד, ויודע בעצמו שבדאי הוא זכאי בדין, והתורה מחייבתו, אל יקשה לו הלא תורת אמת היא ודרכיה דרכי נועם, כי זהו אמיתות התורה ונועם דרכיה, כי בודאי מסתמא היה חייב בגלגול העבר לאיש הדין עמו, וכעת חייבתו התורה לשלמו כדי לצאת ידי חובתו, וחבירו שלוקח עתה המעות במרמה הוא עתיד ליתן את הדין, וכאלה רבים בעיני דינים. וזה י"ל שרימז הזוה"ק 'ואלה המשפטים' שהם דיני ממונות, אע"פ שמן הנראה הם נגד האמת לפעמים, אך דהאמת הוא 'אילין סדורין דגלגולא', והיינו הבורא הכל ובורא כל הנשמות הוא היודע איך היה בגלגולים הקודמים בין איש לחבירו, ככה יסובב המסבב ומנהיג על פי התורה את עולמו בחסד וברחמים ובצדק ובמשפט אמת לשפוט בין איש ובין רעהו ובין שורו וחמורו וכל אשר לו כפי אשר יורה אלהים, ויש בזה פתח רחב.

השגחה פרטית

דברי התעוררות וחיזוק וסיפורי השגחה מופלאים המתרחשים בימינו מתוך "קו השגחה פרטית"

פרשיות משפטים - תרומה תשפ"ה • עלון מס' 158

השגחה שבועית

מה סוד ההצלחה שלו?

אני מכיר יהודי שיש לו הצלחות על טבעיות. איפה שהוא מניח את ידו הוא מצליח. הוא תלמיד חכם מופלג, הוא זכה גם בממון, גם בנחת מהילדים, גם בשידוכים. דבר מיוחד ונדיר.

שנים רבות שאני מתפלל, מה הכח של היהודי הזה? איך הוא זכה בהצלחה כל כך נדירה?

שבוע שעבר פגשתי ביהודי שגם הוא מכיר את התלמיד חכם הזה, והדברים שהוא אמר לי הביאו לכתיבת המאמר הזה.

היהודי סיפר לי את העבר של התלמיד חכם. אביו של הת"ח היה יהודי שהיה קשה מאד לכבד. אבא עם בעיות שונות, אבל היהודי הזה, עוד בהיותו צעיר זכה להשקפה הבהירה והנכונה, שהוא קיבל ניסיון כדי לעמוד בו. במקום שמציאות זו תחסל אותו, זה חישל אותו. הוא לקח על עצמו את מצוות כיבוד הורים באופן נפלא ביותר, וכיבד את אביו במסירות נפש ממש.

בעוד שילדים אחרים במשפחה התרחקו מהאבא, הוא התאמץ להעניק לו את הכבוד ולהיענות לרצונותיו ככל יכולתו. הוא עשה אפילו דברים שמצד התורה אין חיוב לעשותם, אולם ליבו היה גדוש בהערכה לאב שהביא אותו לעולם, למרות כל הקשיים האישיים שלו. הוא הסכים אפילו להתבזות בקרבת האב, והעיקר לזכות במצווה הגדולה של כיבוד אב.

אמנם, איננו יודעים חשבונות שמים, ומי זה שיבוא ויאמר, זה בגלל זה, אולם עינינו רואות, שמכל משפחתו דווקא הוא זכה להצלחה גדולה בחיים, בלי שום השוואה לאחיו.

הרבי מקאמארנא (נתיב מצוותיך, ערך אמונה) אמר: צריך להאמין ולאחזב את חברו אף שעושה לו רעות ומבזה אותו, כי אין שום מקרה בעולם, שבלתי גזירת עליון אי אפשר ששום נברא יצער אותו אפילו צער קטן. ויתרפא נפשך יותר ממאה אלף תעניות וסיגופים.

לספוג בדיונות - זה דבר קשה. יש נסיונות שעשויים להיות קשים, ואפילו קשים מאד, ואפילו - מאד מאד, אבל לא לעולם נשארים במצב של נסיון. "קץ שם לחושך". סוף הכבוד לבוא, והטוב עומד להגיע. היום קשה, אבל זה שווה בשביל המחיר הטוב והנפלא שיגיע בעקבותיו, ויש מחיר שהוא לאחר זמן. לפעמים רואים את התוצאות אחרי שבוע, לפעמים אחרי שנה, ולפעמים אחרי ארבעים שנה.

תמיד טמון הטוב בתוך הקושי, ומי שמנצל את הנסיון כדי להתעלות - זכה לו לנצח נצחים.

שבת שלום ומבורך
פינחס שפר

דברים שבלב

על פי השיעורים בספר חובות הלבבות "שער הבטחון"

השתדלות - בהתאמה אישית

החלטות מעצבנות. דבר זה יצא לפועל רק "כי הוא אמר ויהי", ומאת השם היה זה המעשה, ורק לטובת בראיו!

כשחושבים מחשבות כאלה של אמונה, לא צריכים להתעמת עם הכעס ולהקטין אותו. הוא מתפוגג מאליו. וכי מה יש לכעוס על מעשי בורא כל עולמים, שכולם מכוונים לטובתו ולרווחתו?!

יש מצבים שבהם קשה להתגבר על הפרעות שונות, ועלולים להגיע לידי כעס. לכן, כאשר באים לעשות השתדלות צריכים לעשות את השיקול המתאים: אם העבודה במקום מסוים מביאה בקביעות לידי כעס, וכן כשחווים שם השפלה, מריחות, לחץ גבוה או הרס לנפש - סימן שזו לא ההשתדלות המתאימה.

ההשתדלות צריכה להתאים גם לאמונתו - לדרגת האמונה שלו. יש מי שהדרגה שלו באמונה היא גבוהה מאוד, והוא צריך רק השתדלות מועטת; ואילו חברו, הדרגה שלו באמונה היא כזאת, שהוא מוכרח לעסוק יותר בהשתדלות. אין זה מן החוכמה להתעצל בתירוף של אמונה, כאשר לא באמת עומדים בדרגה זו.

ולגבי עולמו, זהו העולם הבא שאדם מכין לו כאן בעולם הזה - עולם התורה שבו הוא חי: האם העבודה מתאימה לחוקי התורה? האם לא מגיעים שם לניסיונות בתחום של 'לא תתורו?' האם הכול כשר וישר, ללא מרמה וגזל? לפעמים נכנסים למקום עבודה מצוין, ורק בהמשך מתגלות כל מיני תקלות. מדי תקופה צריך לשים לב: האם ההשתדלות עודנה מתאימה ל'עולמו'?

זאת היא ההנחיה של רבינו: להתעסק בסיבות שנשלחו אלינו משמיים, ולדעת כי בכך אנחנו מקיימים את רצונו יתברך, ויש לנו שכר על כך. ההשתדלות והבטחון צועדים יחדיו, כי רק כך נוכל לשקול את המינון הנכון, עד כמה להשתדל. ויבטח עם זה על אלוקיו שלא יעזבוה ולא ירפהו.

ויהי רצון שתשרינה ברכה והצלחה בכל מעשה ידינו, אמן סלה.

(מתוך שיעור 98 בשער הבטחון. לשמיעת השיעור הקישו 4 לאחר בחירת השפה, או בחיוב ישיר 02-3011904.)

בקשו רחמים מרובים עבור האברך
ר' יצחק בן ב'שא {קלצקין} הי"ו
קו לחלוקת פרקי תהילים ולקבלות טובות:
077-4822963

העיסוק בהשתדלות לפרנסה הוא רצון השם יתברך. רבינו מדגיש בתחילת פרק ד', כי על האדם לעסוק בסיבות שהבורא מזמין לו, ואל ירפה מחזור עליהן, כשהן ראויות למידותיו ולגופו, ולאמונתו ולעולמו.

ההשתדלות שמתאימה לאחד, אינה מתאימה לחברו. יש בן אדם שמתאים לו לעלות לגגות של בניינים רבי קומות ולהתקין דודי שמש, ולאחיו, ואפילו לאחיו התאום, לא מתאים לעסוק בזה. אין לו כוחות הגוף הנדרשים לפעולה כזו. הוא גם לא מסתדר עם כלי עבודה כמו אחיו, ואכן ההשתדלות שלו שונה לחלוטין. הוא עוסק בכתיבת סת"ם עדינה. עבודה כזו, לא תתאים בשום אופן לאדם שחשובים לו הגיון וגם שיחה עם אנשים - לשמוע ולספר חדשות, מה נשמע בעולם... לאדם כזה, הרבה יותר מתאים להיות סוחר במוצרי סת"ם ולא הכותב בעצמו.

אלו דוגמאות שמראות לנו כי ההשתדלות הנכונה היא לעשות מה שמתאים לתכונות שלנו, הן מבחינה נפשית והן מבחינה גופנית. זוהי התאמה לגופו.

מהי התאמה למידותיו? לכל אחד יש חולשה וקושי כלשהם בעבודת המידות. ניקח לדוגמה את מידת הכעס: יש אנשים סבלניים, שמתמודדים יפה עם כל מיני סוגים של אנשים ושל מצבים, ויש שפחות.

כשילד קטן כועס שהתוכנית שלו לא יצאה לפועל, שהטיול התבטל או שהסוכרייה נפלה ויצאה מכלל שימוש, הוא בוכה ורוקע ברגליו, ואז, במצוקתו, אי אפשר לחנך אותו שאין לכעוס. אבל אדם בוגר - שכבר קרא ושנה והסתכל קצת בספרים הקדושים, ובפרט אם הוא זכה ללמוד את זוהר הקדוש בפרשת תצוה דף קפא, יודע כמה הכעס הוא חמור ואינו סבנה הוא לנשמה - קולט שמשמס מסוכן לכעוס, ושצריך להתרחק מהכעס עד לקצה האחרון.

בנושא הכעס יש הרבה ספרים ושלל עצות, איך להתגבר ולהקטין אותו. בין העצות הרבות יש עצה אחת שבודאי תועיל, והיא החיזוק באמונה. הבה נחשוב: למה בן אדם כועס? הוא כועס כי רצונו לא יצא לפועל, או כי להפך - נעשה דבר נגד רצונו. אם יעמיק לחשוב במחשבה של אמונה, הוא יבין כי המציאות שהוא נקלע אליה, האירוע שקללקל לו את התוכנית, לא נהיה מעצמו. הוא גם לא נהיה בגלל כל מיני אנשים, שהתערבו והחליטו

הצטרף גם אתה לרבות היהודים מכל העולם ששינו את חייהם, חייג:

מארג ישראל 02-30-11-300 • מארה"ב 151-86-130-140 • מאנגליה 00-330-3900-489 • מבלגיה 00-380-844-28

מדרום אפריקה 087-551-8521 • מארגנטינה 003-3988-4031 • מאוקראינה 00380-947-100-633

קו לנשים - שלוחה 4 בתפריט הראשי

מחנה - דגל ספרד פרשת תפיסת תלפ

קו השגחה פרטית

אידיש. עברית. אנגלית.

ניסיון שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

הרואה

מכתב של שדן

לכבוד העורכים החשובים שיחי'

מדי פעם אתם מעלים את נושא השידוכים. גם עכשיו מתפרסם אצלכם איזה סיפור על בת ישראל עם נכות שמצפה לזיווגה. בעיקרון אני לא מספיק לקרוא את המגזין כי פשוט אין לי זמן, אבל יצא לי לשמוע על המגזין מכמה משפחות שאני נמצא איתן בקשר טלפוני תדיר. אלו משפחות שבהן בן או בת מתבגרים.

אני מוכרח לציין שההתמודדות של אנשים שעשו מינוי למגזין שונה לגמרי מאלו שלא. אני יודע למה זה כך, האם בגלל שהמגזין מכניס יותר אמונה ורוגע או מפני שאנשים שיש להם רמה יותר גבוהה, הם אלו שקונים את המגזין. איך שלא יהיה, אפשר לחלק את סגנון ההתמודדות לשניים. אלו שיש להם מגזין השגחה פרטית בבית ואלו שלא.

הראשונים הרבה יותר רגועים, יותר פנויים לשמוע, פחות מבוהלים, מעיינים בהצעות בצורה יותר מושכלת, מתוך אמונה שההצעה המתאימה ביותר תגיע לבסוף. אני בטוח שעם אמונה איתנה כזאת הם יראו את הישועה בקרוב.

תזכו למצוות ותמשיכו לחזק את כלל ישראל.

יוסף פ', ירושלים.

הייחודיות

מכתב של בחור

לכבוד העורכים של השגחה פרטית

ברצוני להודות מעומק ליבי על המגזין המושקע והמרתק שאתם עמלים להפיק. כבחור ישיבה שברוך ה' יושב ולומד בכל הסדרים אני זקוק גם למשהו יותר קליל, אבל לא מעוניין בסיפורים מומצאים או בפוליטיקה. אני קורא כל מיני עלונים שיש בהם דברי תורה, והם בהחלט מחזקים, אבל שום דבר לא דומה למגזין שלכם. זו חוברת שמלאה גם בדברי חיזוק שעושים טוב על הלב וגם בסיפורים מרתקים שממחישים ביותר את ההשגחה הפרטית ואהבת ה' אלינו. זה ממש נותן לי חיזוק לכל היום!

יישר כוח!

יעקב מאיר מ', בני ברק

חדש עלינו את החודש הזה לפרנסה ולכלכלה

יום העבודה שלי מתחיל בשעה מוקדמת בבוקר, זה אומר שאני צריך להתפלל מוקדם, במניין של ותיקין. בדרך כלל זה מסתדר עם שעות העבודה, אפילו בחורף, כאשר הנץ החמה מאוחר יותר.

כל זה, עד שמגיעה תפילת ראש חודש. מוסיפים הלל בנעימה, קריאת התורה ומוסף, וזה גולש לשעות העבודה. הפעם, כיוון שעשיתי חישוב שאתאחר מאוד, החלטתי לשנות מהרגיל, וביום הראשון של ראש חודש התפללתי במניין יותר מהיר. 'בלעת' את פסוקי דמרה, ובברכת המאורות הייתה התפילה דומה יותר לטיסה. חזרת הש"ץ הייתה המשך ישיר, והקצב של ההלל כבר התאים למהירות של חללית.

כאדם מן היישוב, התקשיתי מאוד להדביק את הקצב. אמרתי לעצמי, לא עוד! מחר, ביום השני של ראש חודש, אתפלל כמו שצריך, בקצב הרגיל. תהיה לי שהות להודות ולהלל על עוד חודש של חיים, ולבקש על חודש של טובה וברכה, אהבת תורה ויראת שמיים.

מה יהיה עם העבודה? לא נורא אם תרד שעה של עבודה מהמשכורת שלי. אמנם השכר השעתי גבוה יחסית, אבל שווה לי להתפלל בנחת לפני קוני, גם אם זה עולה לי כסף. התקשרתי למישהו שמתאים לתחום, וביקשתי ממנו שימלא את מקומי בתשלום.

תוך כדי שיחה, נשמעו 'יפים'. מישהו רוצה לדבר איתי, ונשמע שהוא מתעקש. סיימתי את השיחה עם הממלא מקום שהשגתי, לא לפני שהוא ענה לי 'בשמחה', ואז, רגע אחרי שלחצתי על המקש האדום לסיום השיחה, צלצל הטלפון.

האדם ש'נדנדי' לי על הקו, שאל אותי אם זה נכון שאני עוסק בתחום המסוים שבו אכן יש לי ניסיון רב. עניתי בחיוב, והוא שאל מיד: "תוכל לעשות לי עבודה?"

הוא פירט מה הוא צריך, וכך סיכמנו שאעשה לו את העבודה באופן פרטי, והוא ישלם לי בהתאם.

הסכום שהרווחתי מעבודה זו, היה פי אחד עשר מהסכום שהיה עליי לשלם לממלא המקום שלי בבוקר יום שני של ראש חודש.

ללמדני, כי מתפילה בנחת רק מרוויחים.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה החודשה המיוחדת לסיפורים שהתפרסמו בעלון - סיפור מס' 191.)

מאה דולר פחות, אלף יותר

הוריי היקרים גרים באחת מארצות הגולה. במשך כל השנים הם התאמצו לפרנס אותנו ולתת לנו כל מה שהיינו צריכים. אבי שיחי' עבד כעצמאי. אמנם בכל פעם שהייתה לו עבודה הוא קיבל משכורת נאה, אבל, היה יכול לעבור חודש שבו לא קיבל בכלל עבודות, ולעומת זאת - לעיתים היה מצב של עומס רב בתוך תקופה קצרה. כיוון שכך, ההכנסות בביטנו לא היו מסודרות, ואמי שתחי' עשתה את ההשתדלות שלה כדי לספק את צרכינו גם בחודשים ריקים מעבודה.

אמא עבדה כמזכירה בישיבה שבה למדתי. היא קיבלה משכורת נמוכה. בכל חודש שהיה מחסור בכסף, היא לוותה כמאה דולרים מהגמ"ח של הישיבה, וכאשר אבי קיבל את משכורתו, מיד שילמה את החוב.

השלוחה לשמיעת

הסיפורים

שהתפרסמו בעלון

6176* שלוחה 2 ואחר כך 9

מפיצים אמונה ומחיים נפשות

אני רוצה להודות לכם על העלון הנהדר שלכם. התוכן מצוין, ומוגש בצורה קלה ונעימה. בכל פעם שאני מקבל את העלון, אני קורא אותו מהתחלה ועד הסוף ומרגיש השראה גדולה. העלון מאוד מחזק אותי. במיוחד אני מחבב את המדור "לשונם הזהב", המביא מהספרים הקדושים ציטוטים בענייני אמונה ובטחון. תודה לכם, תמשיכו לעשות חיל!

מפיצים אמונה ורואים ישועות

בחורף האחרון סבלו בני משפחתי קשות ממחלות החורף. נמנע לא היה יום שבו אחד מבני הבית לא חש שלא בטוב: פעם שפעת, פעם הצטננות ופעם דלקת ריאות... החלטתי לתרום להפצת האמונה, לזכות בריאותם של כל הילדים. מאז תרומתי, לפני יותר מחודש, ברוך ה' כולנו נבאים ושלמים.

החינוך

מכתב של מורה

לכבוד השגחה פרטית

ברצוני להביע הערכה אמיתית ועמוקה לעבודת החינוך שאתם עושים. אני מורה בבית הספר, מחנכת בכיתה ה'. זהו גיל שבו הבנות כבר מתחילות ללמוד את העולם, ויש להן דעה על כל דבר. אני מוכרחה לומר שהמגזין פשוט מסייע באופן מדהים בעבודת החינוך. אפשר לראות על התגובות של הילדות למי יש בבית מגזין 'השגחה פרטית'.

זה ממש עובר כחוט השני בכל פעילות בבית הספר. איך מגיבה ילדה שתפסו לה את המקום? שנאבד לה היומן? ששכחו להודיע לה על מבחן? פתאום אני שומעת בנות אומרות 'גם זו לטובה', 'זה משמיימ', 'ה' אוהב אותי'.

אלו מטבעות לשון שנכנסו לשיח בזכות המגזין, וזה משפיע על כל ההתנהגות של הבת. יישר כוח, תמשיכו לעשות חיל במילוי תפקיד חשוב בחינוך הדור הצעיר.

ש"ה, מורה מהמרזכ

ההתחבות

מכתב של ילד

לכבוד המערכת החשובה של מגזין השגחה פרטית

אָפְּלָנוּ בְּחִידָר הַיּוֹ רְגִילִים לְצֵאת הַחוּצָה בְּהַפְסָקוֹת, אָבָל בְּחֶרֶף אֵי אֶפְשֵׁר לְצֵאת הַחוּצָה, גַּם כִּי קָר וְגַם כִּי הַשֶּׁטַח אֵינוֹ מְקַרָּה. חוּץ מִזֶּה, הַמְרַצְפוֹת בְּחֶצֶר עֵקְמוֹת, כִּךָ שֶׁגַם כְּשֶׁלֹּא יוֹרֵד גֶּשֶׁם נִשְׁאָרוֹת שְׁלֹלִיּוֹת לְהִרְבֵּה זְמַן, וְהִרְבֵּה יוֹדֵעַ שֶׁהַשְּׁלֹלִיּוֹת מְעַנִּינֹת אוֹתָנוּ יוֹתֵר מִדֵּי וְיֵשׁ יְלָדִים שֶׁנִּכְנָסִים לְשֵׁם בְּלִי מִזְּפִים...

בְּגִלָּל זֶה הִרְבֵּה אָמַר לָנוּ שְׁאֵנָנוּ: יְכוּלִים לְהֵבִיא לְהַפְסָקוֹת תַּעֲסוּקוֹת מֵהַבֵּית, כְּמוֹ קֶלְפִים וְכִדּוּמָה. אֲנִי הֵבֵאתִי לְכַתָּה שְׁלִי אֶת הַמְּגָזִין שֶׁל הַשְּׁגָחָה פְּרָטִית, וְכֵלֵם הִתְלַהְבוּ: הֵייתָם צָרִיכִים לְרֵאוֹת אֵיךְ חֲמִשָּׁה יְלָדִים עוֹמְדִים צְפוּף צְפוּף לִיד הַמְּגָזִין, וְכָל אֶחָד קוֹרֵא עִמּוֹד אַחַר. אַחַר כֵּן יָלַד אֶחָד נֶפֶל, וּבְמִקּוֹם לְבָכוֹת כְּמוֹ תְּמִיד (הוּא יָלַד בְּכֵן כֶּזֶה, שֶׁתְּמִיד בּוֹכָה מִכָּל דָּבָר) הוּא אָמַר, "לֹא נוֹרָא, הַכֵּל מִשְׁמִים. זֶה בְּטַח כִּי ה' אוֹהֵב אוֹתִי".

אֲנִי בְּטוּחַ שֶׁזֶה בְּגִלָּל מֵה שֶׁהוּא קָרָא בְּמְגָזִין עַל הַיְלָדִים שֶׁנִּשְׁאָרְדוּ בְּגִנָּה, אוֹ אוֹלֵי בְּגִלָּל הַקּוֹמִיקָס עַל הַיְלָד שֶׁנִּשְׁאָר בְּאוֹטוֹ. בְּעֵצָם, יֵשׁ שֵׁם הִרְבֵּה סְפוּרִים שֶׁיְכוּלִים לְגַרֵם לְיֶלֶד לִוְמַר כֶּזֶה מִשְׁפֹּט.

כָּל הַחֲבָרִים שְׁלִי כְּבָר מְחַפִּים שְׁאֵבִיא אֶת הַמְּגָזִין שֶׁל הַחֲדָשׁ הַבָּא.

תּוֹדָה רַבָּה!

מוֹיִשֵׁי ל', חִיפָה

האחראי על הגמ"ח הקפיד תמיד שיביאו לו את הכסף לביתו, כדי שמיד כאשר פורעים את החוב, הוא יקרע את שטר ההלוואה. פעם אחת, סמוך מאוד לשעת הצהריים, פנתה אמי לאחראי על הגמ"ח וביקשה להחזיר לו מאה דולה. "צריך לבוא אליי הביתה כדי להחזיר לגמ"ח", הוא אמר.

אבל אמי בקשה שהפעם יוותר על העיקרון הזה, כדי שלא תאחר להוציא את אחיי ואחיותיי הקטנים מהגנים ומבית הספר.

האחראי נעתר לבקשתה, והסכים לקחת את הכסף. זהו. אמי שילמה את החוב, וכך הלכה הביתה רגועה שהעניין מאחוריה.

עברו כמה שבועות, והנה אני רואה על לוח המודעות בשיבה מודעה, ובה רשום כי יש הלוואה שלא נפרעה לגמ"ח, והחייב מתבקש לפנות במהרה למשרד. כדי שיהיה ברור במה מדובר, צורף למודעה תצלום של טופס הבקשה להלוואה, ועליו חתימת ידה של אמי.

ההפלאתי מאוד. ידעתי שאמי מקפידה לשלם את חובותיה בהקדם האפשרי, אולם המודעה אמרה את שלה שחור על גבי לבן.

"אמא", סיפרתי לה, "את יודעת שעל לוח המודעות יש מודעה, שמבקשים שתבואי לשלם חוב?"

אמי נפגעה מאוד. קודם כול, היא הרי שילמה את הסכום במלואו; וחוץ מזה, איזו מין דרך היא זו, להזכיר חוב בצורת מודעה שנחשפת לעיני בחורי הישיבה?! היא התקשרה לאחראי על הגמ"ח, וזה נענה ואמר, "הו, סוף סוף החייבת מתקשרת".

"למה 'חייבת'?" ענתה אמי, "הרי שילמתי הכול. זה היה ביום שמיחרתי מאוד, ולקחת ממני את הכסף בישיבה ולא בבית". היא ניסתה להזכיר נשכחות, אבל האחראי לא נזכר. "השטר של החוב לא נקרע", הוא אמר, "ואין לך שום דרך להוכיח לי ששילמת". לבסוף, הייתה לו 'פשרה': "אני מציע שתשלמי מאה דולה. אם היית חייבת - זה תשלום החוב, ואם לא - זו תרומה לגמ"ח".

לאמי היה קשה מאוד עם השיחה הזו. עתה הבינה עד כמה חשוב העיקרון של האחראי - להביא את הכסף דווקא אליו הביתה, אבל אז הייתה זו שעת דחק, והוא הסכים לקחת את הכסף. היה מן הראוי שגם אם אינו זוכר מה שהיה, שיסמוך על ישרה ויאמין לה.

היו לה כל הסיבות להתווכח ולהיעלב, אבל אמי ויתרה, ובחזרה לשלם שוב מאה דולה. זה לא בא לה בקלות. הוריי היו דחוקים כספית, ובקושי רב שילמו שוב את החוב שכבר הפך לזכות.

באותו חודש אירע מהפך: הציעו לאמי עבודה ממשלתית בתחום שעסקה בו, בשכר גבוה בהרבה ובתנאים מצוינים. מאז, שוב לא נזקקה להלוואות, ואף היה ביד הוריי די והותר כדי לשלוח אותנו ללמוד בישיבות בארץ ישראל ולחזן אותנו בכבוד. כיום, אחרי שיצאה לגמלאות, כבר חמש שנים היא ממשיכה לקבל משכורת, בלי לעבוד.

אמי אומרת לנו: אני מודה בכל ליבי לבורא עולם על הניסים הגדולים שחוויתי, ואני מאמינה שהכול קרה בזכות אותו מקרה מצער. אני מקווה שהסיפור יהווה השראה לאחרים, להבין כי לעיתים, ויתור על וזיכוח והימנעות ממריבה מביאים עימם שפע מיוחד משמיים.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה החדשה המיוחדת לסיפורים שהתפרסמו בעלון - סיפור מס' 192.)

מפיצים אמונה לכל יהודי בכל העולם

זכו בשותפות קבועה "בישכונה שלמה"

זכו בשותפות קבועה "במוקד הפצה"

לעילוי נשמת הצדקת אילת בת ממנו וגאולה נחן מאלית שקייבה רבים מאחינו לאבינו שבנשמים לרפואת שרית בת מאיה יעקב אליעזר בן אסתר פורום חינוך הגון בקרוב

רחל בת נעמי לוונג הגון בקרוב אברהם בן נעמי זשי"ק רות בת נעמי רפואה שלימה בקרוב משה בן אודליה טגירת החובות בנקל

לזכות אסתר בת יהודית לוונג הגון בקרוב

קח גם אתה שותפות קבועה בהפצת "ההשגחה פרטית" לכל יהודי בכל העולם

ותזכה גם אתה לראות את ההשגחה הפרטית בכל העניינים **התקשרו עכשיו** למוקד הישועות **02-6313-742** או בקו השגחה פרטית **02.30.11.300** | שלוחה 6

העברה לבנק לאומי 57390056 חשבון פרטית ע"ש השגחה פרטית בנין 902 | ע"ש השגחה פרטית 5475 ירושלים | ע"ש השגחה פרטית 0127 סניף פרשת אלפים תלם

חצי מחיר

המגזין שיאיר לכם את הבית באור של רוגע ושלווה פנימית אמיתית ויעזור לכם פשוט לחיות טוב.

מגזין השגחה פרטית

גיליון מרהיב עין, גדוש בתוכן עשיר, הכולל מגוון רחב של מדורים מרתקים למבוגרים, נשים, וילדים, כתובים ביד אומן ובשפה קולחת ומקצועית:

- סיפורים נוגעים ומרגשים
- סיפורי צדיקים מזווית ייחודית
- מדורי ייעוץ, הגות והעמקה
- אתגרים וחידות נושאי פרסים
- פרקים בהיסטוריה במשקפיים אחרות
- ראיון אישי, פורץ גבולות
- סיפורים בהמשכים
- קומיקסים לילדים ועוד ועוד ...

2 מגזינים בחוברת אחת

תוך שלושה ימים

מספר ר' יענקל מאנגליה: לפעמים אני שומע יהודים מארץ ישראל שמדברים על תנאי החיים באנגליה, כאילו הם משופרים במיוחד: מקבלים שכירות מהממשלה, לא משלמים על כל מיני דברים שבארץ משלמים עליהם ביוקר... ונראה שמתקבלת תמונה, כאילו אנחנו לא צריכים להתמודד עם הנושא של הפרנסה.

אז הנה, אני גר באנגליה, אב למשפחה ברוכה כ"י, וברוך ה' כבר חיתנתי כמה מילדיי. הקב"ה נמצא כאן איתי, ומסתבר שהוא רוצה שאתפלל אליו בכל ליבי, שכן, גם כאן יש ויש ניסיונות. אני מגיד שיעור בישיבה, והמשכורת מקרטעת לה באופן שאי אפשר לסמוך עליה כלל. לפעמים מקבלים בסוף החודש שליש מהסכום, לפעמים פחות, יש חודשים שבהם בכלל לא משלמים, ויש חודשים שבהם פתאום בהפתעה מקבלים כמה אלפים. השיבוש הקבוע במשכורת, מוליך אותי בקביעות לתפילות הבוקעות מעומק הלב לקב"ה, הזן ומפרנס לכול.

מה שמחזיק אותי זה הלימוד בשער הבטחון, מתוך השיעורים של ר' דוד קלצקין שיחי. בכל פעם שמשוה נתקע - וזה קורה בכל פעם - אני מתחזק בידיעה שהכול לטובה, ושה' הוא כול יכול, והוא ישלח לי בדיוק מה שאצטרך, וברגע הנכון. ואכן, בכל פעם מחדש אני זוכה לסגור את החודש בניסי ניסים, ולראות עין בעין השגחה פרטית אישית.

לאחרונה נערמו עוד כמה קשיים בדרך להכנסות: הממשל התחיל לעשות בעיות ולעכב את הכספים שהוא אמור להעביר. פתאום הקצבה לא נכנסת, פתאום צריכים להגיש כל מיני טפסים שלא ידענו עליהם קודם לכן, ושאוורך זמן להשיג אותם. הקצבאות מהמדינה מתעכבות, אבל בזמן הזה הכול מתקדם. הילדים דורשים אוכל ובגדים ומצרכים, כל יום מחדש, בלי להתחשב במצב החשבון. שבתות וימים טובים באים לקראתנו לשלום, ואני אנה אני בא?

יום אחד בתחילת אדר, בשבוע של פרשת ויקהל, ביקשה אשתי לצאת לקניות. הצטברו כבר כמה דברים דחופים שידענו שחייבים לקנות. אמרתי לה, "אין כסף בחשבון, אבל אני מרגיש שהישועה קרובה לבוא". זה היה לי ברור, כי התחושה שלי הייתה שבאו מים עד נפש, ומוכרח להיות שה' יעזור לי.

באותו יום יצאתי מבית הכנסת אחרי תפילת שחרית, ומולי הגיע ידיד שמתפלל במניין הבא. "הו, ר' יענקל", הוא פנה אליי בחביבות, "מזמן לא נפגשנו. בדיוק חשבתי עליך. יש אצלי חמשת אלפים פונט, וחשבתי שבוודאי תשמח אם אלווה לך אותם".

הנהנתי בראשי, ועל המקום הוא העביר לידי את הכסף בהלוואה. ראיתי בכך סימן של ישועה. קודם כול, הנה יש לי עם מה להכניס את הפורים ולהתכוון לחג הפסח הקרב ובא.

עברה תקופה קצרה, וקרוב משפחה יצר איתי קשה, בלי שום פעולה מצדי. "אני רוצה לעזור לך לקראת הפסח", הוא אמר, והכניס לי סכום יפה.

בחודשיים הבאים, פתאום שינתה הישיבה את סגנון התשלומים שלה, ובמקום לשלם שליש משכורת, היא הכניסה לי סכום מוגדל, מעבר למשכורת הרגילה. פתאום התברר גם שיש בבית סכום כסף שלא הבחנתי בו, וגם הממשל הואיל בטובו להעביר אלינו סכומים מסוימים.

כך יצא, שבתוך שלושה ימים היו בביתי יותר ממאה אלף פונט! זה היה סכום שעלה על כל החובות שהישיבה הייתה חייבת לי. הרווחה הגיעה. זה היה נראה כמו שבר ענן: בבת אחת ירד שפע עצום מן השמיים.

אבל, זה לא בא בקלות. זה היה אחרי הרבה תפילות, הרבה מחשבות של אמונה, הרבה שיעורים בשער הבטחון, והרבה התחזקות, שוב ושוב ושוב.

וכשהישועה הגיעה, ידעתי שקיבלתי מתנה מבורא עולם. מתנה לא נותנים סתם ככה לבן אדם. מתנה נותנים למי שרוצים לחזק איתו את הקשר, והקב"ה נתן לי מתנה כזאת, שאזכה להכיר במי שנתן לי אותה, ולהתקרב עוד יותר לבורא כל עולמים.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלושה החודשים המיוחדים לסיפורים שהתפרסמו בעלון - סיפור מס' 189.)

ב 9 ש"ה בלבד
18 ל3 חודשים ראשונים

את ההזדמנות הנשא אסור לפסס

חייאו כעת

02.502.2.502

או בעמדות נדרים פלוס על שם 'מגזין השגחה פרטית'

מכתב של בעל עסק

לכבוד המערכת היקרה

אני בעל עסק. יש לי חנות של מוצרי חשמל קטנים כמו קומקומים, בוקסות, כל מיני מוצרים למטבח ולחימום ועוד כאלו. תמיד הייתי טרוד בענייני העסק במשך כל היום, וזה הפריע לי מאוד בזמן התפילות וקביעת עיתים לתורה. זה גם גזל לי מזמן האיכות עם המשפחה שלי, כי הייתי המון בטלפונים עם ספקים ומוכרים וקונים. הצלחתי להגיע לשיתופי פעולה עם מוסדות וגופים גדולים שירכשו אצלי מוצרים, וכל זה לקח ממני שעות ארוכות ביום.

כשהמגזין יצא לאור והילדים שלי ביקשו שנעשה מינוי, פרגנתי להם מכל הלב שייחנו, אבל לא חשבתי שזה יביא שינוי לחיים שלי. כשרציתי לראות ממה הם מתלהבים, עיינתי בחוברת ומצאתי את עצמי שקוע בה ומהנהן בראשי כי אכן, יש דברים בגו, הכותבים מעלים דברים של טעם.

אחרי כמה חודשים מתחילת המינוי, אמרו לי בבית שנראה שאני הרבה יותר רגוע. האם השתנה משהו בעסק? כשאני נמצא בבית הרבה יותר נעים איתי. אמרתי, שום דבר מיוחד לא קרה. פשוט הבנתי שאני לא חייב להחזיק את העסק כל העשרים וארבע שעות. יש בורא עולם שמחזיק אותי ואת העסק ואת כולם, ואני יכול ללמוד ולהתפלל וליהנות עם המשפחה בלי לדאוג כל כך הרבה.

בעצמי לא קלטתי איך התרחש המהפך הזה, עד שאחד הילדים אמר, "אבא, נכון שזה בגלל מגזין השגחה פרטית?" מה אומר לכם? הוא צדק. יישר כוח, תמשיכו לחזק אותנו באמונה. אתם פשוט מכניסים טעם לחיים.

רפאל ד', עפולה

רבע אחוז לצדקה

אחרי עשר שנים שבהן הייתה בבעלותנו דירה בצפון, מצאנו את הדירה שבה אנחנו רוצים לגור. דירה טובה במרכז, בשכונה מתאימה, עם כל המעלות, ברוך ה'. עכשיו הגיע הזמן לחפש קונה לדירה שבצפון. פניתי למתווכים, והודעתי להם שאני פתוח להצעות. ההודעה לא ריגשה איש, ואף אחד לא התעניין בדירה.

בשלב הזה פניתי למשרד תיווך, וסגרתי איתו על בלעדיות למשך תקופה מסוימת. הוא קיבל כמובן תשלום על העבודה שהוא יעשה בשבילי, והוא מצידו הבטיח שיביא לי לקוחות. מן הסתם הוא השתדל ועשה כל שביכולתו, אבל תקופת הבלעדיות הסתיימה, וקונה אין. פניתי למתווך נוסף, שדרש גם הוא דמי תיווך על עצם ההתעסקות עם הדירה שלי, והבטיח לי לקוחות, אבל ההבטחות פרחו להן בטרם התממשו. הזמן הלך ואזל, בעוד חודשיים אני עובר דירה, ועדיין לא נמצא קונה.

בהשגחה פרטית מיוחדת הגיע לידי עלון 'השגחה פרטית', ובו סיפור על אישה שהתקשתה בהשכרת הדירה שלה, והבטיחה לשלם את דמי התיווך למתווך הראשי, הוא הקבי"ה, ולתת את סכום השכירות של החודש הראשון לצדקה.

אמרתי, זה רעיון מצויני! מי יכול להיות מתווך יותר טוב מהבורא יתברך?! הבטחתי שאתן לצדקה רבע אחוז מערך הדירה, ובאותו רגע פשט בי רוגע. מאז יצרו איתי קשר כמה מתווכים והבטיחו להביא לי לקוחות, אבל אני אמרתי להם שהדירה עכשיו בבלעדיות, ואיני מתכוון להיעזר בהם, כי הרי אין עוזר ומושיע מבלעדי הקב"ה.

פרסמתי מודעה קטנה במקומון שמתפרסם במרכז, והנה, מיד יום למחרת התקשר אליי יהודי והתעניין בדירה שלי. הוא שאל שאלות, קיבל את הכתובת, וכבר היה בדרך לצפון. מי יראה לו את הדירה? איך הוא ידע איפה לדפוק? אולי אני צריך מתווך מהשטח שיהיה שם איתו? הדאגות האלה דגדגו בי רק זמן קצר, כי מיד התעשתי ואמרתי: הרי החלטתי לסמוך על ה', אז עד הסוף.

הקונה הפוטנציאלי מצא את הדירה בקלות, והיא מצאה חן בעיניו. אבל אחרי יומיים הוא אמר לי שהוא מתלבט מאוד, כי הדירה לא רשומה על שמו, וגם בקשר לג - שהשכן טוען שהוא שלו.

ידעתי שהמוקש הזה יגיע. כמה טרטורים וכאבי ראש עברתי עם הנושא הזה. רק לפני חמש שנים נודע לי שיש בעיה ברישום של הדירה בטאבו. אנחנו שילמנו את מחיר הדירה בשלמותה, כולל הגג, אבל ברישומים הדירה כאילו לא עברה לרשותנו. ברור לי שנעשה לי עוול, אבל עד שמבררים מי צודק, צריך קודם כול לסדר את העניין, כדי שנוכל למכור את הדירה בבוא היום.

בשעתו שכרתי בשנים עשר אלף שקלים, עורך דין שיטפל בניירת ויסדיר את הרישום בטאבו, אלא שאז פרצה לה מגפת הקורונה. משרדים כמו מנהל המקרקעין ועוד כמה שרלוונטיים לעניין - נסגרו, לא הייתה הענות של פקידים, וכשכבר כן הצליחו להשיג מענה, ענה קול עיף ואמר שצריכים לשלוח טופס איקס ולקחת מהעירייה פרטים של מיקס, ועוד כמה קשקושים וחתימות וניירות שאין להם לא התחלה ולא סוף.

העורך דין, ששכרו שולם כבר, אמר שהעניין בטיפול, ומאז כבר עברו חמש שנים והעניין עדיין מטופל, ממש כאילו העורך דין יושב ומגדל את הרישום בטאבו, ומשקה אותו יום-יום...

עכשיו דפק לי הלב, כי הפעם, מי שאמר לקונה העיתידי שהעניין של הרישום בטאבו נמצא בטיפול, ושאני מקווה שהוא יסודר בימים הקרובים - היה אני בעצמי. הוא מצידו, המשיך בהליכים משלו. נכנס לרבי שלו, הניח לפניו את השאלה על הדירה עם הבעיות שלה, וקיבל ברכה לקניית הדירה.

כן. אף על פי שהטאבו עדיין לא רשום, כבר יש לי קונה. זה היה נס. עתה, משראיתי את חסדי ה' הגלויים, ואת התיווך המדהים שהקבי"ה סידר לי, כבר הבנתי מה צריך לעשות. הבטחתי לתת אלף ש"ח לצדקה, בשביל שהקבי"ה יסדר לי את הטאבו.

רק עכשיו, אחרי סחבת של חמש שנים, עלה בדעתי כי בעצם מי שאחראי לרישום בטאבו הוא העורך דין הראשון, שאצלו נחתם חוזה הקנייה של הדירה. פניתי אליו, הסברתי לו את העניין, והוא מצידו נכנס לעובי הקורה, ובסופו של דבר, למרות הקשיים הוא סידר זאת. מדהים איך רק עכשיו קלטתי שזו הייתה חובתו, כי גם הרעיון שעולה בראש הוא מאת ה', ורק ממנו.

העניין הסתדר במהירות, ולפני שבועיים הגיע הנסח המיוחד של הרישום של הדירה על שמו!

עכשיו גם הקונה יכול להיות רגוע, ואני עומד ומודה לה' על נפלאותיו וחסדיו.
(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה החדשה המיוחדת לסיפורים שהתפרסמו בעלון - סיפור מס' 190.)

2

שואב שוטף

דרימי החדש!

דגם H 14 PRO

1

נרטיס טיסה

לציון פועל הישועות

רבי שלמה מקארלין בלודמיר

או לציון רבינו החפץ חיים בראדין (לבחירה)

יש גם בונוסים!

הגרלות מיוחדות

למצטרפים החדשים

ההולך על פי התורה, משנה את הגזר עליו

צריך להאמין שהתפילות והזכויות והצדקות ישנו הגזר עליו לפי מהלכות הכוכבים לטוב, גם ממוות לחיים, מיגון לשמחה ומאבל ליום טוב, ובאו בסוגיא זו דברים יורו על זאת האמונה, ואמרו דרך כלל 'אינן מזל לישראל', ורוצה בשם 'ישראל' הגדור בדרכי הדת, ואל תביט למאמר האומר 'יש מזל לישראל', שפעמים היו

קצת חכמים נבוכים בראותם העדר הסידור באופני עונש וגמול בני אדם, כמאמר האומר 'חיי בני ומזוני, לאו בזכותא תליא מילתא, אלא במזלא תליא מילתא', וסופר במקומו שלא הביאו לומר כן, אלא מה שראה למי שהיה צדיק וחכם וחסיד, וראהו קשה יום ובלתי מצליח באלו העניינים. וכן אמר אחד מהם על אמרם 'דלת הנגעלת לא במהרה תיפתח, וכן כל שמריעין לו לא במהרה מיטיבין לו', אמר אחד מהם 'לעולם אין מיטיבין לו', וכבר סופר במקומו שלא הביאו לומר כן אלא מה שראה מקשי מזלו עם צדקו נפשו עד שנאמר עליו, ולא היא משום מילתא דנפשיה הוא דקאמר הכי, וכל זה הוראה שאינם אלא מאמרים נאמרים לפי מה שהיו רואים בעצמם או בזולתם מקשי יומם, עם דעתם, צדקתם ותומת יושרם, אבל המאמר הכללי שאין מזל לישראל, רצה לומר שאמונת הגמול והעונש יכריח הכול.

בית הבחירה לאמריי שבת קנו, ד"ה מפנות הדרת

נעדי בטחון

"לא תנחשו" - כגון אלו המנחשים בחולדה ובעופות,

יש לכם מאמר מחזק מהספרים הקדושים? שלחו אלינו. (עדיפות תינתן למאמרים הקשורים לפרשת השבוע או לענייני יומא) | במייל: 023011300@gmail.com | פקס: 02-6599189

פתו נפלה מפיו, צבי הפסיקו בדרך, ואמר: אות הוא כי לא יצליח דרכו, וסר מן הדרך בעבור זה, והדומה לעניינים האלה. שלא ילך לקראת נחשים, הן לעשות מעשה הן להימנע מן המעשה. "לא תעוננו" - לשון עונות ושעות, שאומר: יום פלוני יפה להתחיל מלאכה, שעה פלונית קשה לצאת, ואין לשמוע אל הוברי השמים

אבל יבטח לבך בה' אלוקי השמים ואלוקי הארץ. על כן כתוב על העניין הזה (דברים יח): "תמים תהיה עם ה' אלוקיך", למדנו מזה כי המעוננים והקוסמים נעדרים בטחון, והעלילות הנשחתות ההם - מעשה ארץ כנען, שנאמר (שם יד): "כי הגויים ההם אשר אתה יורש אותם אל מעוננים ואל קוסמים ישמעו, ואתה לא כן נתן לך ה' אלוקיך".

(שערי תשובה לרבינו יונה פרק ג, פ"ה)

הבטח בה' לא יפחד, ויניצל

הבטוח בה' הוא כל כך חזק ברוחו, עד שאף במקום סכנה הוא לא יחת מהחיות הטורפות כלל, והוא רחיץ על הבורא, ויניצל מכל הסכנות והפגעים. וכל שכן שבנוגע לשאלות החיים, שלא ידאוג בהימצא אף במקום שלפי הנראה אי אפשר

לו להשיג שם מחייתו, ולא יחרד ויפחד בלבבו כלל, אלא יסמוך על בטחונו בה' שישגי מה שצריך לו, ולא ייפלא מה' דבר להטריפו, אף במקומות שנראה לו שאי אפשר להשיג טרף לביתו שם. ועומד על דעתו בביררות גדולה שה' יטריפו לפי הרגילו, עד שנחשב אצלו כאילו כבר מזומן ומוכן לפניו כל מה שצריך לו, ואינו מוותר כלל מהרגילו.

(מדרגת האדם, דרכי הבטחון)

נקודה מתוך שיעור המופלא של הרה"צ ר' בעריש שנייבאלג שליט"א

השליחות: לחיות באמונה

אפרים בפרשת תרומה מסביר: "כל עניין החתונה, ההכנות והצרכים, נועדו לשמח חתן וכלה. ישנם אנשים שתופסים את הטפל, באים רק לאכול ולשתות, ומשליכים את העיקר. כך גם העולם הזה: כולו כבי הילולא דמיא, וכל מה שברא הקב"ה בעולמו הוא לתכלית המכוון כדי לייחד חתן וכלה, שהוא יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה. אך ישנם אנשים שרוצים לאכול ולשתות וללכת אחר התענוגים, ומשליכים את העיקר".

אנו נמצאים בעולם הזה, העולם הגשמי, בו יש דברים רבים שעלינו לעשות: צריך לחיות, להתפרנס - אכן, אלו דברים מוכרחים, אך גם בעת העיסוק בגשמיות עלינו לזכור את העיקר: "יכול מעשיך יהיו לשם שמים". בעת ההתעסקות בפרנסה, עלינו לזכור כי הגענו לכאן בשליחות מסוימת - שנחיה באמונה, וכך נוכל לפתוח את שערי כל ההשפעות הטובות.

שיעורי הרה"צ ר' בעריש שנייבאלג שליט"א נמסרים פעם בשבועיים באידיש ופעם בשבועיים בעברית, בשלושה < 3 (לאחר בחירת השפה)

הארה פרטית

מתוך שיעורי המשפיעים ב'קו השגחה פרטית'

צלילי התזמורת ממלאים את האוויר; והמנגינה פורטים על הקלידים ויוצרים מנגינה מופלאה. מלצרים במדי פאר עוברים בין האורחים, מעניקים מנות עשירות. מאות חוגגים ממלאים את האולם.

על פניו, כל החוגגים נראים אותו הדבר: כולם שמחים, רוקדים, מוחאים כפיים ושרים. אך כשנתבונן מעט, נגלה שלא כולם שווים. אכן, כולם נראים אותו הדבר, אך אם נחדור ללבבות, נראה שלא כולם הגיעו במטרה משותפת להשתתף בשמחה הגדולה.

יש אורחים שהגיעו כדי לטעום מהאוכל המשובח, שהרי זו הזדמנות בעבורם לאכול מנת גורמה עשירה; יש חובבי תזמורת, שהגיעו להתענג על הצלילים הנפלאים; ויש גם אחרים שזוכרים את העיקר, והם הגיעו לכאן כדי לשמח את החתן והכלה, לשמוח יחד עימם ביום כלולותם.

חז"ל אומרים (עירובין נד): "עלמא כהילולא דמי" - העולם הזה דומה לחתונה. הדגל מחנה

תקטיב.
תבין.

מאות אלפים
מכל העולם,
כבר חיים
חיי שלווה ורוגע.

תתחבר גם אתה
לקו השגחה
פרטית

ותראה איך הרוגע
מחלחל בתוכך.

*6176
או: 02-30-11-300

מרחבי העולם:

מארץ ישראל 02-30-11-300

מארה"ב 151-86-130-140

מאנגליה 0-330-3900-489

מבלגיה 0-380-844-28

מארגנטינה 398-840-31

מדרום אפריקה 8755-18-521

מאוקראינה 380-947-100-633

תכלית העלון הוא, לקרב את האדם לבורא עולם. חלילה שחוא יהיה זה שיפריע להתפולל ולשמוע קריאת התורה

מהתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי חנניה יום טוב ליפא טייטלבוים זצוק"ל בעל הקדושת יום טוב מסיגוט בנו של הרבי הקדוש בעל הייטב לב זצוק"ל נסתלק בכ"ט שבט (תרס"ד)

פעם הגיע אברך לרבינו ובכה לפניו, שהוא התייצב בפני הוועדה הרפואית של הצבא, והם החליטו שהוא בריא וחזק וחיובי אותו להתגייס. ענה לו רבינו, מה אני יכול לעשות, אם השלטונות קיבלו אותך וציוו עליך להתגייס, הרי אין בפניך שום ברירה. אולם אגלה לך, שיש חוק בצבא של הונגריה - אוסטריה, המאפשר לחייל מגויס, לגדל זקן ופיאות. ולכן - ציווה אותו רבינו, עליך לעמוד איתן בדעתך, ולהתעקש שלא יגלחו את פיאותך חקנך כלל וכלל.

כשהאברך הגיע למשרדי הגיוס, נתנו לכולם מדי צבא, ופקדו על הספקים לגלח את שערות ראשם וזקנם של כל המגויסים. כאשר הגיע תורו של האברך, התחילו לגלח את שערות ראשו, אך כאשר רצו לגלח את פאותיו וזקנו, קיים האברך דברי רבינו, ותפס את פאותיו וזקנו בשתי ידיו, ולא נתן בשום אופן לנגוע בהם לרעה.

כשהספקר ראה שהוא לא יכול לעשות איתו מאומה, הוא מיהר וקרא לקצין שמעליו, וביקש ממנו שיבוא לעזור לו לגלח את זקנו ופיאותיו של אותו צעיר עקשן. מיד הגיע הקצין לעזרתו, אך האברך המשיך להתעקש, ולא נתן בשום אופן לגעת בפיאותיו וזקנו.

הקצין התרגז מאד ואמר לו בכעס, אם לא תפסיק להתנגד, אתה עלול להיאסר בתנאי מאסר קשים, ויתכן שגם תקבל כדור ירי בראשך בתור מורד במלכות. אולם האברך שמר פקודת רבינו במסירות נפש, והמשיך לעמוד בסירובו כסלע איתן, ולא נבהל כלל מאיומו.

באותה שעה עבר לידם קצין גבוה יותר, והשניים סיפרו לו אודות התעקשותו הבלתי מובנת של הצעיר המחור. אמר להם אותו קצין בלעג, תנו אותו לידי, אני אראה לו כבר מה זה להתנגד לפקודת הצבא, אצלי הוא כבר לא יהיה פיקח גדול.

מיד העבירו אותו למשרדו של אותו קצין. הקצין התחיל להרעים עליו בקול, מדוע אתה מיפר פקודת אנשי הצבא ומתנגד לגלח שערות זקנך ופיאותיך. ענה לו האברך בתוקף: "אני יהודי נאמן ומעולם לא נגעת בשערות זקני ופיאותי, אני מוכן לשרת בצבא כחוק, אך רק בתנאי שגם אתם תכבדו את החוק האוסר להוריד את הזקן והפיאות בעל כרחו של החייל".

שאל אותו הקצין, האם אכן מעולם לא נגעת בשערות זקנך ופיאותיך. לא - ענה לו האברך בתקיפות, אתה יכול לברר את זה אצל כל חברי שבאו לכאן ביחד אתי. אמר לו הקצין, אם אתה יהודי נאמן עד כדי כך, הרי שהצבא אינו בשבילך. בו במקום כתב וחתם לו הקצין כתב שחרור מהצבא, ושיחרר אותו לגמרי משירות צבא.

בוא וראה כוחה של מסירות נפש, וכח ברכתו של אותו צדיק.

הסגולה הנפלאה והנודעת שכל מקורה הוא מהדף היומי שלנו

החנוני ישב והגה בדברי הנפש החיים והשוטרים דילגו על חנותו וכך ניצל

פעם ישב מרן הבית הלוי זצוק"ל בבית המדרש, ועסק בתורה. פתאום הוא שומע צעקות נוראות ומבוהלות, מרן הבית הלוי מסובב ראשו ורואה אחד מיהודי עירו בריסק, ורבי משה רחאב שמו, ההולך ומגיע אליו, ותוך כדי ההליכה הוא צועק ושואג נוראות, והוא נראה כמוזאש לגמרי.

כשרבי משה הגיע אליו, התחיל לבכות מרה וביקש ממרן הבית הלוי שיציל את נפשו מידי המשטרה. כשנרגע קצת סיפר, שהמשטרה עורכת עכשיו "פשיטת פתע" במרכז החנוניות בבריסק אשר בו שוכנת גם חנותו, ומחפשת אחר סחורות "שחורות", שהחוק הפולני אוסר להחזיקם.

השוטרים עוברים במרץ מחנות לחנות, ועוד מעט קט יעמדו גם על פתח חנותו, המלאה וגדושה בסחורה אסורה לרוב. אפילו אם הם יביטו רק מבחוץ לתוך חנותו, יגזרו דינו למאסר ארוך של עשרות שנים, על אחת כמה וכמה אם הם יכנסו בפנים, ויגלו את הכל, בדאי יחרימו את כל רכושו, ואף יעמידו אותו למשפט קשה, ומי ידע מה יהיו התוצאות המרות רחמנא ליצלקן. רבי, הושיעני והצילני - צעק רבי משה בקול מר ומרעיר.

מרן הבית הלוי לא איבד זמן יקר, הוא נטל מיד את היהודי המבוהל והכניסו לתוך חדר סמוך, וישב ללמוד עמו מתוך רוגע ומנוחת הדעת, קטע שלם בספר הקדוש 'נפש החיים' למרן הגר"ח מוואליץ זצוק"ל, הידוע ומסוגל לישועה בעת צרה, ורבים נשענו על ידו. וכך לשונו הקדוש (שער ג פרק יב):

"ובאמת הוא ענין גדול וסגולה נפלאה, להסיר ולבטל מעליו כל דינין ורצונות אחרים שלא יוכלו לשלוט בו, ולא יעשו שום רושם כלל. כשהאדם קובע בלבו לאמר, הלא ה' הוא האלקים האמיתי, ואין עוד מלבדו יתברך שום כח בעולם וכל העולמות כלל, והכל מלא רק אחדותו הפשוט יתברך שמו. ומבטל בלבו ביטול גמור, ואינו משגיח כלל על שום כח ורצון בעולם. ומשעבד ומדבק טוהר מחשבתו רק לאדון יחיד ברוך הוא. כן יספיק הוא יתברך בידו, שממילא יתבטלו מעליו כל הכוחות והרצונות שבעולם, שלא יוכלו לפעול לו שום דבר כלל".

במשך כמחצית השעה ישב מרן הבית הלוי ולמד עם רבי משה בצוותא עוד פעם ועוד פעם דברי הנפש החיים, והורה לו לחשוב ולעיין בהם היטב וכך ינצל בסייעתא דשמיא מן הסכנה. ואכן אחרי כחצי שעה הגיעה אשתו של רבי משה החנוני, ובישרה להם על הישועה הגדולה למעלה מדרך הטבע. "ממש בנס ניצלנו, השוטרים הקפדניים דילגו ועברו על החנות שלנו, וכלל לא נכנסו לבדקה".

ומעשה הנס כך היה, המקום היה בנוי כמין רחבה גדולה המוקפת בבתיים מארבע רוחותיה, ובתחתית הבתים היו חנויות רבות סביב סביב. השוטרים נכנסו אל הרחבה מאחד

הפתחים, עברו מחנות לחנות וערכו חיפושים ודקדקניים אחר כל סחורה אסורה. כשהגיעו לחנותו של רבי משה, הם החליטו לעשות הפסקה קצרה ולסגוד את לבם. וכדי שלא ישכחו היכן פסקו לבדוק, הם סימנו את חנותו בצבע אדום.

אך כששבו לעבודתם התעורר להם ספק, אם החנות המסומנת היא האחרונה שנבדקה, או שהיא הראשונה שצריכים עכשיו לבדוק אותה. ויכוח קצר פרצה ביניהם, עד שלבסוף נמנו כולם וגמרו, שחנות זו כבר נבדקה, ועברו לבדוק את החנות הבאה. במשך כל אותו זמן ישב בעל החנות, והגה בדברי הנפש החיים, והתבונן באמת שאין עוד מלבדו יתברך שום כח בעולם. וזכה שנתקיימו בו הבטחות הנפש החיים, "כן יספיק הוא יתברך בידו, שממילא יתבטלו מעליו כל הכוחות והרצונות שבעולם, שלא יוכלו לפעול לו שום דבר כלל".

והנה המעיין בפנים בספר נפש החיים יראה, שמקור הסגולה הוא הגמרא בדף היומי שלנו (סנהדרין סז): **'אין עוד מלבדו'** (דברים ז, לה), **'אמר רבי חנינא, אפילו לדבר כשפים. ופירש רש"י, אפילו כשפים - אין בהן כח לפני גזרתו, שאין כח מלבדו.**

ומבאר הנפש החיים, שרבי חנינא ידע ושיער בנפשו, שזאת האמונה קבועה בלבו לאמיתה, שאין עוד מלבדו יתברך שום כח כלל, והדביק עצמו בקדושת מחשבתו לבעל הכוחות כולם אדון יחיד המלא כל עלמין, ואין כאן שום שליטה ומציאות כח אחר כלל. לכן היה נכון לכו כח שלא ישלטו עליו פעולות הכשפים, הנמשכים מכוחות המרכבה טמאה. ועל זה מסיים הנפש החיים "ובאמת הוא ענין גדול וסגולה נפלאה" וכו'.

ומסופר שאפילו מרן הגר"ח מוואליץ זצוק"ל בעצמו, השתמש פעם בתרופת פלא זו, כשקוהק רוסית רצה לפגוע בו, מיד התרכז מרן הגר"ח בקטע זה שכתב בספרו נפש החיים, וניצל מידו.

בזכות הלימוד מתוך שמחה זוכים לזכרון הלימוד

הגמרא בדף היומי שלנו (סנהדרין עא), **אמר רבי זירא, כל הישן בבית המדרש, תורתו נעשית לו קרעים קרעים.** ופירש רש"י, נעשה לו קרעים - משכח לימודו ואינו נזכר אלא בסירוגין.

מרן הרבי הקדוש בעל האמרי אמת מגור זצוק"ל ביאר, שהכוונה היא, שצריכים ללמוד את התורה בחיות והתלהבות ובשמחה, ולא להיות פארשלאפן - ישנוני בבית המדרש, ועל ידי זה יזכה לזכור בטוב את כל לימודו, וכמו שנאמר (תהלים קיט, טז), **'בחוקתיך אשתעשע - לא אשכח דבריך'**, כשלומדמים את התורה מתוך שמחה ושעשוע, זוכים לזכור היטב את הלימוד - **לא אשכח דבריך.**

ואין עוד
מלבדו
יתברך

בצילום של גדולי ישראל שליט"א

כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז שליט"א

במדרש במכילתא פרשת כי תשא (מסכתא דשבתא, א), "מגיד שהשבת מוספת קדושה לישראל". שבת קודש שבת פרשת וארא, שבת מברכים חודש שבט, שבת בימי השופרים הקדושים, בצילו של עמוד צלותהון דישאל, הוד כ"ק מרן הרבי מצאנז שליט"א, לווה אותי בסיעתא דשמיא לכל החיים, והלואי שאזכה להגיע עוד ועוד ועוד. קשה לתאר בדבור, קשה לתאר בכתיבה, מה שראו עיני ושמעו אוזני השבת, וגם אם אני ינסה לתאר, אני יצטרך להקדיש לזה כמה הקדמות ופתיחות בשיעור בקול הלשון, ובגליונות 'מתיקות הדף היומי'. אני מתפלל לבוא עולם, שאצליח לתאר מקצת דמקצת את המעיין של עולם הבא, בצילו של הרבי שליט"א.

זכיתי לפגוש את הרבי שליט"א בחתונת נכדו של גאב"ד קרית בעל שם טוב, חתנו של מרן הרבי הקדוש בעל השפע חיים מצאנז זצוק"ל, שמו הולך לפניו, הגאון הנודע רבי אפרים פישל מוטצען שליט"א. אחרי החתונה אני ניגש להתברך מהרבי שליט"א, ואמרת, שאני משתוקק לבוא לשבת קודש לצדיק, כי מובא בספר הקדוש אהבת שלום, שאם יהודי רוצה קירבה לצדיק, צריך לבוא לצדיק דייקא בשבת. הרבי ברוב הענווה ושלפלות, עונה לי שהוא לא צדיק, אבל אני מרביץ תורה גדול. הלואי שאזכה.

כשנכנסתי לביל שבת קודש ל'היכל רוזנברג' לתפילה, וראיתי איזה עבודה הרבי משקיע בשמונה עשרה של מנחה, האב איך געזעקן - ראיתי, שהגעתי לשבת לצדיק מדורות שעברו. אני לא זוכה להתפלל נעילה ביום הקדוש יום הכיפורים, כמו שהרבי שליט"א מתפלל מנחה. אשרי הדור שהרבי משפיע עליו.

אחרי התפילה הרבי מגיש לי יד בחביבות, לשלום עליכם, זכיתי לנשק לרבי את ידו הקדושה, וללוות את הרבי שליט"א הביתה, מצות לווייה. אמרתי לרבי שליט"א לפני הכניסה לביתו נאוה קודש, ששבת קודש פרשת וארא זה שבת המתקת הדינים, ושזכיתי לבוא לצדיק בכזה שבת גבוהה.

והבאתי ראיה מהפסוק הראשון בפרשת וארא (שמות ו, ב), **וידבר אלוקים אל משה ויאמר אליו אני ה'**, בתחילת הפסוק מוזכר **אלוקים** שזה כידוע מידת הדין, ובסוף הפסוק כתוב גם שם **הוי"ה** שזה כידוע רחמים וחסדים, אז צריך להבין מה מרמז הפסוק, דין או רחמים. רק הצדיק מהפך מידת הדין למידת הרחמים. עונה לי הרבי שליט"א ברוב הענווה, שזה לא רק בשבת פרשת וארא, ס'איז יעדע שבת - זה בכל שבת.

בסעודת ליל שבת קודש זכיתי לנאום לבחורים, שהם בבחינת סיני ועוקר הרים, גם יגיעים בתורה בעיון, וגם יודעים את התורה. די הייליגע לעקטיגע תורה - התורה הקדושה היא מושג חיה, אשרי חלקם ואשרי יולדתם.

מיהרתי אחרי זה לתפוס מקום טוב בטיש, מי שלא זכה עד עצם היום הזה לטעום טיש בשבת קודש אצל הרבי שליט"א, לא ראה חשקת התורה. הרבי ממעט באכילה אפילו בשבת קודש, שכידוע כתוב בספרים הקדושים, ומובא בספר שם משמואל בשם מרן הרבי הקדוש רבי ברוך ממעזבו זצוק"ל, ועוד ועוד, שמאכלי שבת לא מגשמים.

הרבי אומר "פֿשעטיל" מיט אַזאַ זַסקייט - בכזה מתיקות, בכזה עריבות, בכזה ניגון, מטייל בכל התורה כולה. הלומדים התלמידי חכמים מצטרפים, ומתקיים לשונו של מרן האור החיים הקדוש זי"ע בפרשת ראה (דברים יא, כז), "כי השמיעה בתורה הוא תענוג מופלא ומחיה הנפש". שווה לבוא מקצה העולם, כדי להרגיש ולחוש את המעמד הנשגב בטיש באמירת ה"פֿשעטיל".

אחרי הטיש הבחורים ה"מבקשים", מבקשים ממני ללמוד איתם אָ שטיקל - קטע באור החיים הקדוש על הפרשה. הראיתי להם שמובא בהדיא באור החיים הקדוש בפרשה (שמות ו, ב), הווארט שאמרת לרבי שליט"א, על כוחו של הצדיק להפוך דין לרחמים.

הבחורים משיבה קדושה צאנז ממעטים בשינה, בשבת בבוקר היכל רוזנברג מלא בלומדים, אפילו שמתחילים להתפלל מוקדם, הם לא מוותרים על לימוד לפני התפילה. יש בית אהרן נורא שכונת, שלימוד בשבת קודש אור היום הוא בחינת 'גן עדן העליון'. עוד הוא כותב, שמי שילמד בשבת לפני התפילה, וועט זיין נְשִׁמַת הָאָבֶן אֶז אַבְדָּעַר פְּנִים - יזכה לאמירת 'נשמת' בתפילה בצורה גבוהה מאד.

בקריאת התורה הרבי מסמן לגבאי, ידידי הרב אברהם דוד שכטר שליט"א, לתת לי עליה. מי אנכי לקבל עליה במקום קדוש זה, יש כל כך הרבה שמחות בלי עין הרע ויש חיובים וכו' וכו'. אחרי התפילה זכיתי שוב ללוות את הרבי שליט"א הביתה, להעניק לרבי גליון 'מתיקות הדף היומי' פרשת וארא, וגליון מיוחד על חשיבות אכילת סעודת מלוה מלכה בצייבור. אומר לי הרבי שליט"א, שאביו הקדוש זצוק"ל ביקש מחמיו הגה"צ רבי שמואל אלכסנדר אונסדורפר זצ"ל, שיתחיל לעשות מלוה מלכה ברבים.

ביקשתי ברכה לדרשה נוספת בישיבה, ואמרת לרבי שליט"א שהבחורים המבקשים לא הסתפקו בדרשה בליל שבת קודש, והם מבקשים שאני ידבר שוב. אומר לי הרבי שליט"א, שאם הם ביקשו, הם 'מבינים'. כשזכיתי לכהן ברכה מהמשלח, אז היה דרשה שראיתי שכל מה שהכרתי את הבחורים בליל שבת קודש, זה כאין וכאפס למה שהם באמת.

סיפרתי לבחורים סיפור על בחור שלא עליכם התקשה בלימוד, וקיבל עצה לעשות סגולה של רש"י, [אם היה משכח תלמודו, מאריך בחונן הדעת (ע"ז ח. ד"ה מעין)]. ושאלתי אותם מורי ורבותי, מה הסגולה של רש"י הקדוש לזכור את לימוד התורה. בחור אחד ידע לענות באיזה דף זה בש"ס, בחור שני ידע לענות לשונו הקדוש של רש"י בעל פה, ובחור שלישי ידע לענות מה הדיבור המתחיל של רש"י. ובשבת קודש לפני רעוא דרעיון נודע לי שהיה עוד בחור שידע הכל אבל הוא היה נחבא אל הכלים, אַוואו זְעָהט מְעַן אַזְעַלְכֶּע לְעַכְטִיגֶע בְּחוּרִים - איפוא רואים כאלה בחורים חשובים ומאירים.

טוב שהיה לי הכנה דרבה לרעוא דרעיון אצל הרבי שליט"א. הרבי כידוע בוער בשבת קודש אַזוי ווי אַ פֿעסיל וואס ס'קאכט אויפ'ן פֿייער - כמו חבית רותח שמבעבע על האש. השעון עוצר מלכת, השבת הוא החמץ הרוחני והגשמי של כל השבוע, דַער רַבִּי צוּנוּיְנִיט זִיךְ - הרבי בוכה בכי נוראי, בתורה בשעת רעוא דרעיון, אי אפשר לא למאוס בחטא כששומעים תורה מהרבי, אי אפשר לא להתעורר לתשובה כששומעים תורה מהרבי.

פניו של הרבי בוערים כלפיד אש, הרבי זועק מנהמת לבו הטהור עד כלות כוחות הגוף והנפש, שיהודי אין מצב בעולם שאבדה תקותו, רק בורא עולם ברחמיו הגדולים תמיד ממתין שיהודי יחזור בתשובה. הרבי מסביר שיהודי שעושה תשובה הוא כמו תחיית המתים, ואז הוא נהיה בריה חדשה. הרבי מדבר שיהודי המתעורר בקימה באשמורת הבוקר, הרי שינה הוא אחד משישים במיתה, אז קימה לפנות בוקר זה כמו תחיית המתים. הרבי מרחיב עוד ועוד, במתק לשונו ובכזה התעוררות, שהקירות רעדו.

נברך את מרן הרבי שליט"א, יאריך ימים על ממלכתו, מתוך בריות גופא, רבים צריכים לו, שיזכה לראות תענוג נחת ושמחה מכל הצאצאים, מכל החסידים, מכל עמך בית ישראל.

שהרבי יוכל להמשיך לספר שמי בכל העולם כולו, הרבי הרי מוצא מסילות של חיזוק לכל יהודי בכל מצוקה, בצרתם של כלל ישראל לו צר, כמה קשה לרבי שליט"א לשמוע שווערקיטן - קשיים וצרות של כלל ישראל. שהרבי כבר לווה אותנו בקרוב ממש לקבל פני משיח צדקנו, אמן.

(מתוך הפתיחה לשיעור - סנהדרין דף מ, כ"ו טבת תשפ"ה)

צילום: משה גולדשטיין

מאוצרות הפרשה

ומראה כבוד ה' כאש אוכלת כו' (כד, ז). האדם בעבודתו להשם יתברך בתורה ובמצוות, מביא תענוג גדול למעלה. וכשאדם רוצה לידע אם השם יתברך יש לו תענוג מעבודתו, הבחינה הוא על זה כך, כשאדם רואה שלבו בוער כאש ומתלהב תמיד לעבוד אותו, ויש לו חשק ורצון בעבודת הבורא, אז בוודאי מוכח שהשם יתברך יש לו תענוג מעבודתו, ולכן מסייעין לו מן השמים, ושולחין לו מחשבות קדושות לתוך לבו. זהו **ומראה כבוד ה' כו'**, כשירצה אדם לידע אם הוא רואה כבוד ה' והקב"ה נהנה ממנו, הסימן לזה הוא **כאש אוכלת'**, לבדוק אם לבו בוער כאש.

הדברי תורה לע"נ הרב החסיד רבי עקיבא יוסף בן הגאון רבי מרדכי דוד זצ"ל • לרפואת מרת לאה בת מלכה • לזכות מרדכי דוד בן לאה לזיווג הגון וטוב במהרה
לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661

מקום לעצמי

"מערכת המדפים" הזאת מסמלת את משפטי התורה. ע"י כללי המשפט ניתן לכל אחד להתפתח בתחומו תוך עזרה לזולת בלי שיפגעו אחד בשני – אמנם החלות נעשו בצורה המיועדת אחת לתמוך בחברתה, אך הקשות שהיו ביניהן שמרו על החלות פן יזיקו אחת לשניה. אסור שהלכידות והאחוה שנדרשות שיהיו בין אדם לחבירו יבואו על חשבון הפרט.

לפני מספר שנים הגיע יהודי להגר"ח קנייבסקי זצוק"ל וסיפר לו כי הוא מגדל דבורים. בסמוך לבית הגידול קיים מפעל ענק לגלידות, יום אחד סיפר היהודי, באותו המפעל קרתה תקלה ומיכל ענק של גלידה התנתק ממקומו וכל תכולתו נשפכה. כמות הגלידה הנוזלית שהייתה במיכל הייתה כזאת גדולה שהיא החלה לנזול מתחת לדלתות המפעל אל השטח שמחוצה לו. "הדבורים אוהבות מתוק" אמר היהודי לרב קנייבסקי, "הן נמשכו אחר ריח הגלידה וזללו ממנה, עכשיו כשהוצאנו את הדבש מהכוורות, גילינו שלדבש יש טעם של גלידה, ורציתי לשאול את הרב אם הדבש נחשב חלבי או לא".

למרות שכאן לכאורה לא נגרם נזק, הסיפור מזכיר מאד את הסוגיה בפרק שני במסכת בבא בתרא, שם מדובר על גידול דבורים ושדה חרדל שאומרת הגמרא שעל מנת שאחד לא יפגע בשני עליהם להתרחק זה מזה. לכל יחיד ויחיד יש את המקום שלו, ולמרות שהוא מחויב לדאוג ולעזור לזולת אין לשני היתר לפגוע בו, ולו אין שום היתר לפגוע בשני. לא כמו אלכסנדר מוקדון, התורה לימדה אותנו לעשות משפטי צדק שעל ידם כל אחד יכול להתפתח בתחומו, לגדול במקומו, תוך עזרה לזולת בלי שיפגע הוא באחר או שהאחר יפגע בו.

אך זהו כאמור פרט אחד בלבד שמלמד אותנו השולחן, שכן בשולחן כלולים כל מרכיבי החיים היהודיים: החוקים, המצוות, המשפטים והעבודה, כי רק על שולחן שבנוי בתבנית כזאת, רק על שולחן כזה, ובשביל שולחן כזה, נעשה לחמך לחם שאתה יכול לאכול ממנו וליהנות מאכילתו בידיעה שהיא נעשית לרצון ה'.

המאמר עובד מתוך השיחה "כלים לחיים" – בשיחה מובא בהרחבה הלימוד על כל כלי ויישומו בחיינו. אז איך במבט על הכלים אנחנו יכולים לשפר את לימוד התורה, את עבודת ה' ואפילו את חיי היום-יום שלנו?

הגמרא מביאה סיפור מאחד ממסעותיו של אלכסנדר מוקדון, במסע הזה הוא פגש במלך קצאי, הוא ביקש מהמלך ללמוד איך הם דנים בממלכתו. המלך הסכים ואמר לאלכסנדר לשבת לצידו בזמן שהוא יושב על כס המשפט.

הגיעו שני בעלי דין, אחד קנה מהשני קרקע ולאחר הקניה גילה בתוך הקקע תיבת אוצר. הלוקח טעם שקרקע קנה ומטמון לא קנה ורצה להחזיר את התיבה למוכר. אך המוכר טען מנגד כי קרקע וכל אשר בה מכר. שאל המלך את הלוקח אם יש לו בת, ענה לו שכן, ואז פנה המלך למוכר ושאל אם יש לו בן, גם הלה השיב לו בחיוב. "אם כן" אמר המלך "השיאו אותם אחד לשני ותנו להם את המטמון".

כאשר עזבו בעלי הדין את המקום, צחק אלכסנדר צחוק גדול ואמר למלך: "אני הייתי הורג את שניהם ולוקח את המטמון לאוצר המלכות".

בפרשת תרומה שם מצווה הקב"ה "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", מהפסוק עצמו כבר עולה תמיהה, שכן היה אמור להיות כתוב "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכו", ואמנם כבר הסבירו חכמינו כי הכוונה היא שהקב"ה ישכון בתוך עם ישראל ולכן הפסוק מסתיים בלשון רבים, אך הרש"ר הירש שואל: אם הכוונה היא להשכין את השכינה במקדש כמו שמוכן בקריאה ראשונה של הפסוק, למה כתוב בתוכם, ואם הכוונה היא כפירוש חכמינו להשרות שכינה בעם ישראל, אם כן למה צריך מקדש?

אומר הרש"ר הירש שהמקדש אכן נבנה כמקום להשראת השכינה, אך הקמת השמכן אינה התכלית, אלא תכליתו היא יצירת קירבה בין הקב"ה לעם ישראל, וכמקום שנבנה להשראת השכינה, המשכן וכליו מהווים לנו דוגמא איך נהיה ראויים בעצמנו להשראת השכינה בכל תחומי חיינו.

השולחן מייצג את החיים החומריים של האדם, ממבנה השולחן וחומריו אפשר ללמוד על הצורה שבה החיים החומריים צריכים להיראות, על מנת שתשרה בהם שכינה. אחד מהפרטים הבולטים במראה השולחן הן הקשות - שני עמודים שעמדו לצדי השולחן ובהם הונחו המנקות שהן כעין מדפים שבאו להפריד בין לחם אחד לשני כדי למנוע מהם להשבר או להתעפש.

כלים לזיזים שיזזה מרתקת מהרב מנחם ריביץ

מה מלמדים אותנו כלי המשכן? איך במבט אחר נשפר את עבודת ה' שלנו?

בטלפון 0733-578-568 או במייל 4663MR@GMAIL.COM

לפרטים והזמנה:

בליוי מצנת

בס"ד

מתוקים מדבש ונזפת צופים

הדלקת נרות:
5: 10
יציאת השבת:
6: 49
זמני השבת
לפי אופק ב"ב

ע"י שמתקן בימי שובבי"ם נעשה חפשי מן יצה"ר
כי תקנה עבד עברי: הנה ימי השובבי"ם הם ששה שבועות,
והם בחודשי טבת ושבט, ונודע אשר לפי סדר הדגלים מגיע
'דן' נגד 'טבת', ו'אשר' נגד 'שבט', וזו 'כי תקנה' עולה 'דן אשר'
שבהם יקנה אדם עבודת הבורא, וזה 'שש שנים יעבוד', רמז
לששה שבועות מן שמות עד משפטים, ובשביעית יצא
לחפשי שנעשה חפשי מן היצה"ר, 'חנם' רומז לפרשת
תרומה, כי תרומה דרשו חז"ל תרי מומאה, ואם נקח תרי מן
מאה, נשאר צ"ח מספר 'חנם', שאז 'יוצא לחירות'.
(עטרת ישועה)

ע"י המנעות מעבירה מתקרבים אל השי"ת
ונקרב בעל הבית אל האלוקים אם לא שלח ידו במלאכת
רעהו. אמר הרה"ק ר' מאיר מפרימשלאן זיע"א, כי הבעל
הבית הפשוט מקרב את עצמו לעבודת האלוקים בזה, שאינו
משיג גבול רעהו, וזהו פירוש 'ונקרב בעל הבית אל האלוקים'
בזה לבדו אשר 'לא שלח ידו במלאכת רעהו'. (דברי מאיר)

ע"י תשובה זוכה ליצרו

וכי יזיד איש על רעהו להרגו בערמה מעם מזבחי תקחנה
למות: היצר הרע מסית את האדם ונעשה לו כ'רעהו', ואומר
לו על עבירה שהיא מצוה, וזהו 'להרגו בערמה', העצה לזה היא
'מעם מזבחי תקחנה למות', היינו שתזבח אותו על ידי תשובה
(תורת שמועון) ודו"ק.

היהודי הקדוש התעמק בבלתי לה' לבדו
זבח לאלוקים יחרם בלתי לה' לבדו: פעם אחת עמד
היהודי הקדוש זיע"א על רגלו האחת כמה זמן, ואחר כך נפל
לחלשות, ושאלו אותו למה התעלף, השיב כי התעמק בפסוק
'זוכה לאלוקים יחרם בלתי לה' לבדו', עד כמה מגיע בלתי
לה' לבדו עד שנתבטל במציאות. (קדושת היהודי)

מאכלי שבת מסוגלים לרפואה

רק שבתו יתן ורפא ירפא: על פי מסכת שבת (דף יד.) 'כל
האוכלין אוכל אדם לרפואה בשבת', פרושו מכל המאכלים
שהאדם אוכל בשבת, יכול להשיג רפואה.

זמן סעודת שלישית בחשיכה יכול הצדיק לעלות את בני"
אם כסף תלווה את עמי: ירמז על התחברות שיכול הצדיק
לחבר את בני"ק בקדושה ותרונה בשבת והעיקר בסעודה
שלישית וגם אז אם יקדים לישב לא יועיל, רק העיקר
בחשיכה בתוספת שבת, ואמרו חכמינו ז"ל (שבת לד) הכסיף
התחתון ולא הכסיף העליון בין השמשות, הכסיף העליון
והשווה לתחתון, זה לילה, הכסיף: החשיך עינין שם ברש"י,
וזהו 'אם כסף' בזמן שהכסיף כלול ותוסיף על הקדש אז
'תלווה את עמי' אל הקדושה. (נועם מגדים)

כי שורש הרפואה נעשה בשבת קודש על ידי יחודי העולמות
העליונים בכוננת האכילה כידוע ליודעי חן, לכן שבת הוא
מלזעוק ורפואה קרובה לבוא (שבת דף יב:), וזה גם כן הרמז
'רק שבתו יתן', על ידי קדושת אכילת שבת ו'רפא ירפא'.
(תפארת שלמה)

סגולת ברכת הנהנין לרפואה

וברך את לחמך ואת מימך והסירותי מחלה מקרבך:
שמעתי אומרים בשם רבינו הק' מנחם מענדל מרימנוב
זלה"ה שהכתוב הבטיח לאמר כשתברך קודם אכילתך
ושתיתך אז 'הסירותי מחלה מקרבך'. (ילקוט מנחם)

"הלכתא לשבתא"

אינן לסמוך על הנכתב כאן להלכה למעשה ובכל מקרה יש לשאול שאלת רב, והדברים לא נכתבו אלא לעורר לב המעיין.
סי' רנ"ג סעיף א' כתב השו"ע ואם שכח ושהה וכו' ואם עבר ושהה אסור בשניהם. הגה עד בכדי שיעשו:
● הניח קדירת תבשיל בער"ש ע"ג אש שאינה מכוסה, ע"מ לסלקה מער"ש ולכסותה ושכח ולא כסה, אם בשעת
שקיעה"ח לא היתה מבושלת כמאב"ד, אסור התבשיל באכילה לו ולבני ביתו ולכל אדם, ואם נזכר כל זמן שלא הספיק
עדיין להתבשל כל צרכו יש לו לסלקה מהאש בהקדם האפשרי ולהניחו בצד ודינו ככל מוקצה, ונכון אף במוצ"ש לא
לאכלו עד בכדי שיעשו.
● וה"ה ממש בשגג וחשב שמותר להשהות קדירה שאינה מבושלת כמאב"ד, על גבי אש שאינה מכוסה, וכן בפשע והזיד
ולא כסה, אלא שבזה לדברי הכל חייב להמתין עד בכדי שיעשו במוצ"ש, ואח"כ התבשיל מותר אף למבשל בעצמו.
● ואם התבשיל מיועד עבור סעודת היום, ואין רגיל לאכול ממנו כלל בלילה, וה"ה קדירה חייאת, או נתבשל כבר מאב"ד,
אינו בכלל האיסור וה"ה אדם שהתבשיל הזה הוא כל מאכלי שבתו ואין לא פת כלל, נמי מותר. ועיין עוד בזה בספר פסק"ת.

חידת השבוע
"תשלומים
לרופאים"
פתרונות לשלוח
ליו"ר המערכת
הבה"ח יקותיאל
יהודה הלוי גרוס נ"י

ברכת מזל טוב נשגר קמיה
האי גברא רבא
הגאון רבי יחיאל ביום שליט"א
רב דביהמ"ד נוה הורים
"שפע חיים" קרית צאנו, נתניה
ולבנו ברא כרעיה דאבוה
הרה"ג ר' חיים אלהן שליט"א
לרגל שמחת נישואי הבת הכלה תחי'
ויה"ר שיוזכו לבנות בית נאמן
בישראל ולקשר של קיימא

נדבת ידידנו הנכבד
הר"ר משה רייך
הי"ו
לרגל שמחת
נישואי הבת
הכלה תחי' עב"ג
החתן שלמה קנר
הי"ו במזל טוב
ויה"ר שיוזכו לבנות
בית נאמן בישראל

נדבת ידידנו
הר"ר מרדכי
שבת גולדשטיין
הי"ו לרגל שמחת
הולדת הבן שיהי'
ושמחת הבר מצוה
לבנו הבה"ח ראובן
חיים הי"ו ויה"ר
שיוזכו לרוות רוב
נחת דקדושה

נדבת ידידנו
החתן מורנו יעקב
ורובל הי"ו
לרגל שמחת
נישואיו וברכת
מזל טוב לאביו
הרה"ח נחמן הי"ו
ויה"ר שיוזכה
לבנות בית נאמן
בישראל ולקש"ק

קויטל על ציון המצוינת
רבינו הק' זי"ע
ניתן לשלוח שמות
אשר יקראו על הציון
הק'
וסגולת שני המישי שני
לתרומות נא לפנות ליו"ר
המערכת הבה"ח
יקותיאל יהודה גרוס נ"י
או בטל' 054-8559959

שליח השלום

עטרת פז. במוצאי שבת היינו מחזירים אותו הביתה בנשיקות וחיבוקים. הוא היה מאושר, אנחנו היינו מאושרים, חשבנו שמשפחות כמו שלנו, אין בעולם. והאמן לי שזה לא רחוק מן האמת.

"אבא חלה ל"ע אין שליטה על הזקנה. ערכנו אסיפת אחים והחלטנו שאחד מאיתנו חייב לטפל בו באופן רציף, השאר יעזרו. אני הצעיר מבין התאומים, התנדבתי לקבל את אבא אל ביתי השכור בפאתי אותה שכונה. אבא התעקש להישאר בביתו, "אני לא עוזב את הבית שבו גידלתי אתכם עם אמא..." אמר "מי שרוצה לעזור לי שיבוא לגור אצלי". אחי החליטו "דוד, סיים את חוזה שכר הדירה שלך, ולך לטפל באבא בביתו.

עשיתי זאת בשמחה, כיבוד אב מצוה נפלאה, שיש לה שכר של אריכות ימים. רעייתי ברכה על הרעיון, וילדי מאד אהבו את סבא. נכנסנו לבית אבי, ובמשך למעלה מ-10 שנים מסרנו נפש בשבילו. באהבה. בשנתיים האחרונות הוא היה נכה ממש, אך עדיין שמר על כבודו העצמי. הייתי מטפל בו בעדינות, ומשמיע לו מילות עידוד. ודברים היוצאים מן הלב, נכנסים אליו, חשנו, שילדינו מתחנכים באווירת החסד הנדירה הזו, שהיא לכשעצמה מתנה משמים.

לאחר תקופה אבא נפטר. אחרי השבעה, הגיע עורך דין צעיר ובידו צוואה חתומה. לאבא היו מספר קופות גמל אותן הוא ביקש לחלק שווה בשווה בין ארבעתנו. את דירתו הקטנה הוא הורה להעביר אלי, רק אלי בטאבו. כך הוא ביקש לתגמל אותי על מסירות של 10 שנים. הרגשתי נבוך, אך מאושר. סוף סוף יש לי דירה. וכאן נכנס השטן לתמונה. אחותי ושני אחי לא אהבו את הרעיון וניסו לשדל אותי למכור את הדירה ולחלק את שוויה בינינו. לאף אחד מאחי אין דירה והם משלמים שכירות חודשית בדוחק. אל תשאל למה ומדוע התעקשתי שהדירה שלי, והיא מגיעה לי על פי צוואת אבא. מכאן ואילך החלה מסכת של קנאה, שנאה ותחרות. אני עמדותי על שלי, והם בשלהם. ובשורה התחתונה המשפחה המפוארת התפרקה לחלוטין. אחי, אחד אחרי השני עזבו את הצפון. אחותי עברה לאלעד, אחי הגדול התמקם בקרית-ספר, ואחי התאום עבר לאופקים. אני נשארתי בדירה שנתן לי אבא.

לאחר שלוש שנים פרצה מלחמת לבנון השנייה, 5,000 קטיושות נחתו בגליל ובצפון. קטיושה פגעה בקיר המטבח של הדירה שירשתי מאבא וזרעה שם הרס רב, בנס לא נפגענו, היינו במקלט, כשעלינו למעלה ראינו את החורבן. הרהיטים חלקם עלו באש, המקרר התפרק, הארונות הוטחו בקירות הבית, נזק עצום. נמלטנו דרומה. אחי ואחותי לאחר שנות הניתוק חיפשו אותי, וביקשו לארח אותי עם משפחתי, הם העלימו את הקפדתם, או שסלחו כליל. אינני יודע. התביישתי, לא הרגשתי נוח. התגוררתי בנתניה בפנימיית נוער, בתנאים של גלות ממש. סובל ושותק ומזיל דמעה. "תאמין לי שאני יודע למה יצאתי לגלות. הקטיושה המתוקה שלי היא בת קול משמים שלימדה אותי לקח: לעולם יהא אדם וותרן בממונו. כשם שגרמתי לגלות ופיזור של המשפחה המורחבת שלי, קיבלתי גלות בעל כורחי. התפזרתי. הבית שלי מנופץ, המשפחה מפורקת. "בעזרת השם, עם תום המלחמה, אני מוכר את הדירה ומחלק את שוויה בין כולנו. טוב פת חרבה ושלווה בה, מבית הרוס ומשפחה של קרעים קרעים".

זה קורה במשפחות הכי טובות. היצר הרע יודע באומנות דייקנית כיצד להכניס מקלות בגלגלי משפחות שראוי להתפאר בהן. השלום והאחוה יכולים לשוט להם על נחלי ופלגי מים של אהבה משפחתית חמה ונעימה, וממש ראויה לקנאה. השמחות המשותפות, הטיוולים המשפחתיים, האבא יושב בראש השולחן וכל אחד לפי התור אומר וורט מחודש שבדיוק מתאים לארוע, לשמחה, לבר-מצווה, וליום הנישואין של הזוג המארח. נכון, צפוף, לפעמים אפילו מלאה, אבל בכל זאת משפחה למופת. וזרעו לברכה, ממש תענוג לעיניים וגם לאוזניים.

יצר הרע סבלן. הוא יודע שמאחורי מנגינות השלום ונאומי האחוה מרחפת לה מאחור רוח מלחמה, שרק ממתנה לסדק קטן בתמונה האופורית הזו, כדי לפרוץ קדימה ולחולל בוקא ומבולקא, שנאה ופירוד, ושאר מרעין בישין.

"אנחנו שלושה אחים ואחות בכורה אחת לאבא אחד, עליו השלום. אמא נפטרה כשהיינו צעירים למדי. אבא לא רצה להינשא בשנית, כדי שלא נסבול מסימפטום האמא החורגת. הוא היה אבא צדיק. הפיץ חום ואהבה לכל אחד מאיתנו באופן שווה, אף אחד לא הרגיש מקופח, וגם קינאה לא קיננה במעוננו. היינו ארבעה יתומים, אחותי הבכורה בת ה-16, אחי השני בן 15, ואנחנו התאומים בני 10. אבא עבד קשה כפועל בנין, ולא חסך מאיתנו דבר.

"כולנו למדנו בישיבות קדושות, ואף פעם לא חסרו לנו דמי כיס. אבא דאג לטלפן פעם או פעמיים בשבוע, ואחת לשבועיים קפץ לבקר אותנו עמוס כל טוב הארץ. נכון, הלב היה שבור בלי אמא, הגעגועים קרעו לנו את הלבבות, אבל אבא היה נחמה גדולה. הוא ידע לחבק ולנשק כמו אמא, ולתת מכה כשצריך, כמו אבא. הוא ביצע את כפל התפקידים בצורה הכי מושלמת שניתן להעלות על הדעת.

"ארגו בעיר צפונית בדירה בת שלושה חדרים, קטנטנים. היא היתה עבודנו ארמון מלכות, למרות שכל פינה בבית הזכירה את אמא, ותמונתה בסלון תמיד שבתה את ליבנו. אני זוכר את עצמי במשך שנים טומן את הראש עמוק בכרית, ובוכה מגעגועים. ואז מגיע אבא, מלטף את ראשי, מנשק ואומר לי "איבני, אמא בשמים שמחה, אתה לומד תורה בישיבה. מילים פשוטות שנותנות כוח.

"השנים חלפו. גדלנו. אבא ברגישות מופלאה חיתן אותנו אחד אחד. לא נח ולא רגע עד שבדק כל שידוך מן המסד ועד הטפחות, העיקר שבניו יהיו מאושרים. "תראו בני" היה אומר "אני לא מאמין שאמצא לכם כלות כמו אמא ז"ל, אבל אני אעשה הכל כדי שיהיה לכם טוב.

התחתנו בעניות, ליתר דיוק בצניעות. אבא נתן לכל אחד מאיתנו כמה אלפי שקלים דמי שכירות לשנה. סייע במימון חתונה צנועה ורקד כמו נער צעיר בחתונות, למרות גילו המתקדם. הערצנו אותו כל האחים והשתוקקנו, כל אחד, להיות הורה נפלא כמוהו. כל כך פשוט, וכל כך גדול. עשינו לו כבוד מלכים. כל שבת הוא התארח אצל אחד מאיתנו. בחגים, בשמחות השונות, היינו נפגשים כל המשפחות עם אבא באחד הבתים. הוא יושב בראש השולחן כמו מלך, הנכדים היו מנשקים לו את היד ועטרו לראשו

קוראים נכבדים נהנתם, החכמתם? נא טלו חלק בהפצת העלון הנכבד הזה, קחו חלק בהפצת תורה וירא"ש ותזכו לכל הברכות האמורות בתורה, לתרומות בטל' 054-8559959

העלון מוקדש לרפואת יעקב בן מרים ויצחק בן מרים לרפואה שלימה בתוך שאר חולי ישראל	לע"נ אבא ודוד חיי' אברהם דוד חיי' ז"ל בן יבלחט"א יקותיאל יהודה נלב"ע י"ב תמוז תשפ"ד לאחר שהזדקך ביסורים קשים ומרמים ת.ג.צ.ב.ה.	נא להתפלל לרפואת זקני הרה"ג יצחק בן צילה שליט"א לרפוי"ש בתושחוי	העלון מוקדש לזכות רפאל בן הדר להצלחה בכל העניינים ברוחניות וגשמיות	לע"נ האישה החשובה מרת סלימה שולמית בת חנה ע"ה נפטרה לאחר יסורים קשים ומרים ת.ג.צ.ב.ה.	נא ללמוד ולהתפלל לרפואת שושנה בת צילה תחי' לרפוי"ש בתושחוי	העלון מוקדש לזכות אורן בן פרח ודליה בת פרח להצלחה בכל העניינים ברוחניות וגשמיות	לע"נ איש החסד והחינוך הרה"ח ר' חיים שרגא פאויל ב"ר מיכאל שר צ"ל נלב"ע ז' אייר תשע"ב ת.ג.צ.ב.ה.
--	--	---	--	---	--	---	--

אמר אביי

חברותא עם גישמאק. מילה טובה.

הנאטע השבוע

תתקיים בעז"ה
בליל שב"ק

בשעות 09:30 - 11:00

בבית

ר' יונתן שטנצל שליט"א

שאלות לפרשה

הפרשה הקודמת חובה קטנה. יתרו, הגלח הראשי של מדיין מתגיר, ונהפך לחותנו של משה רבנו.

מפתיע שהתורה מציינת את עברו כפי שהפרשה מתארת: "וישמע יתרו כהן מדן חתן משה".

מדוע מזכירים את עברו הבעייתי של יתרו כגלח וכעובד עבודה זרה בתפקיד כהן מדיין? הרי המשנה בבא מציעא פרק ד, י אוסרת להזכיר לבעל תשובה או גר את עברו: "אם היה בעל תשובה, לא יאמר לו זכור מעשיך הראשונים".

אם הוא בן גרים, לא יאמר לו זכור מעשה אבותיך, שנאמר (שמות כב, כ) וגר לא תונה ולא תלחצנו". ואם כן מדוע מפרסמת התורה את עברו הבעייתי של יתרו?

שנים רבות לא הייתה לי תשובה עד שמצאתי את מושב זקנים מבעלי תוספות שכותב: "שחזר לסורו" ומתברר כי שב לתפקידו בעבודה זרה.

פר' משפטים תשפ"ה • עלון מס' 13 • עלון שבועי היו"ל ע"י קו אמר אביי • העלון מוקדש לעילוי נשמות הזקוקות לתיקון

יונתן אומר

בשבת פרשת משפטים, היה מרן החפץ חיים מארגן שבת "אם כסף תלווה את עמי" על מנת לעודד לקיים את המצווה לתת הלוואה לכל יהודי.

הרב אברהם מושקוביץ מקהילת אהל שרה במאה שערים, כהורה לכלה, נזקק להלוואות מכמה יהודים טובים כדי לממן את שמחת החתונה. והנה, ביום החתונה עצמו, הגיע אליו אברך ובידו מעטפה שהכילה כמה עשרות אלפי שקלים. בספירת הכסף גילה שיש סכום עודף של עשרת אלפים שקלים.

בשעה ארבע אחר הצהריים, כשכולם כבר היו עסוקים בהכנות לחתונה, התקשר הרב מושקוביץ ליהודי אחד ושאל אותו: "אולי אתה צריך כסף?" התברר שאותו יהודי היה אמור להחזיר הלוואה של עשרת אלפים שקלים באותו ערב, בשעה שש. הוא היה המום כששמע על ההצעה - כאילו הכסף נחת עליו משמיים.

וכך, בדרכו לחופת בתו, אחרי שהלווה את עשרת אלפי השקלים ליהודי הנזקק, הרגיש את השמחה הכפולה - גם של חתונת בתו וגם של מצוות הלוואה ליהודי בשעת דחקו.

סיפור זה ממחיש את הדרך המופלאה בה פועלת מערכת החסד בקהילה - כיצד כסף שמגיע כהלוואה לשמחה אחת, ממשיך הלאה ועוזר ליהודי אחר, וכיצד גלגל החסד ממשיך להסתובב

מרן הסבא קדישא החפץ חיים

לשאלות ותגובות לר' יונתן שטנצל 7614955@gmail.com

רוצה לקבל כל שבוע עלון לאמייל?

שלח בקשה

7614955@gmail.com

לתגובות

073-3470982

שלוחה 9

תמונת השבוע

לא מוזתר על לימוד תורה: ר' שלמה זלמן דסקל בעל חנות הבדים מרחוב רבי עקיבא 80 בבני ברק, לומד בחנותו באמצע העבודה. איזה קידוש שם שמיים. צילום: אלעזר פיינשטיין

סיפור לשנת

אבי

שמו המקורי היה נחמני, כעדות רבא (שבת לג ע"א), ושם אביו כיליל (זבחים ק"ח ע"ב). היה כהן, מזרע בית עלי (ראש השנה יח ע"א).

נולד לתוך טרגדיה משפחתית (קידושין לא ע"ב): "רבי יוחנן, כי עברתו אמו מת אביו, ילדתו - מתה אמו; וכן אביי". גדל אצל אומנת, שהייתה אשת דודו רבה, אותה מרבה לצטט בביטוי "אמרה לי אם".

נשא את חומא בת איסי, נינת רב יהודה. היא הייתה אלמנתם של רחבא מפומבדיתא ורב יצחק בריה דרבה בר בר חנה (יבמות סד ע"ב).

בנו המפורסם רב ביבי בר אביי המשיך את דרכו בהרבצת התורה הקדושה.

בילדות

בצעירותו חי בעוני, כפי שמעיד עליו יסודו רבא (שבת לג ע"א).

מצבו הכלכלי הקשה מתועד גם בעירובין (סח ע"ב), כשנשאל למה אינו משתתף בעירוב. למרות זאת היה שקוע בלימוד: "אנא טרידנא בגירסאי".

בתחילת דרכו, למד ביום והשקה את שדותיו בלילה (גיטין ס ע"ב).

עבר מעוני קשה (עירובין סח ע"ב) לעושר, אך לא שכח את ימי עוניו. אמרתו (נדרים מא ע"א) "אין עני אלא בדעה", מראה את השקפתו על העושר האמיתי.

בבגרות

את עסקיו הכלכליים ניהל בתבונה ובחריצות. בחולין (קה ע"א) מתואר כיצד היה מפקח על אריסיו. המעשה עם האריס שנתפס גונב עצים, מעיד על ערנותו: "פגע באריסיה... אמר ליה, כבר קדמוך רבנן".

למד בישיבתו של רב יהודה (פסחים מה ע"ב). רבותיו המובהקים היו רבה ורב יוסף. כיבד את רבותיו מאוד (קידושין לג ע"א). כשחלה רב יוסף ושכח תלמודו, סייע לו להיזכר (נדרים מא ע"א).

רבו הגדול רבה חידד אותו בשאלות. "רבה לחדודי דאביי הוא דבעי", אומרת הגמרא (ברכות לג ע"ב), וכך נהג גם הוא עם תלמידיו. שיטת לימודו הפכה למודל בישיבות בבל.

כשבאו בני קקונאי לרב יוסף שישלח להם מנהיג, שלח להם את אביי (עירובין ס ע"א).

כראש ישיבה וכמנהיג

לאחר פטירת רב יוסף בשנת תרל"ד לשטרות, נבחר להנהיג את ישיבת הענק פומבדיתא.

כשנדרש ידע להיות תקיף. במועד קטן (טז ע"א): "ההוא טבחא דאיתפקר ברב טובי בר מתנה ואימנו עליה אביי ורבא ושמתוהו".

בראשות ישיבת פומבדיתא הצליח מאוד. תלמידיו היו רבים (כתובות קו ע"א), והוא שמח מאוד בהצלחתם (שבת ק"ח ע"ב).

שיטת לימודו משתקפת בדיונים רבים בש"ס, כשהוא מחדד את תלמידיו בשאלות כפי שחידדו רבו רבה.

בהוראה הקפיד על בהירות והסבר, כפי שניכר מסגנון תשובותיו בש"ס.

דאג גם לפרנסתם ולרווחתם של בני הישיבה. במסכת כתובות מתואר כיצד מאתיים תלמידים היו קבועים בישיבתו. שמחתו בהצלחתם הייתה גדולה עד שערך סעודות לכבוד סיום מסכת.

שילב תוכחה מוסרית עמוקה באמרותיו. דרש: "לא חרבה ירושלים אלא בשביל שחיללו את השבת" (שבת ק"ט ע"א).

ציון קבר אביי מושב ברייה

הקפיד מאוד על כבוד התורה ולומדיה. כשראה זלזול בתלמיד חכם, פעל בתקיפות (שבת קו ע"א) ומועד קטן טז ע"א).

כשראה אנשים אלימים בעירו, תיאר את ההשלכות הרחנות של מעשיהם (שבת קו ע"א).

דאג בכל מאודו לתקנת הרבים, ובבבא בתרא (ח ע"א) מתועדות תקנותיו. דגל בדרכי שלום (גיטין נט ע"ב), וקבע כי זו מהות התורה. פעל רבות לטובת הציבור והתחשב במנהגיהם (ברכות מה ע"ב, עירובין יד ע"ב).

חכמתו העצומה

התמחה היטב בחקר בעלי החיים (פסחים ט ע"ב, סוכה ח ע"א, חולין עט ע"ב). בחולין (סג ע"א) מזהה סימני עופות: "באות שבעופות קיפוף", ובעניין דגים אמר (סוכה ח ע"א): "האי צחנתא שריא משום דלא מרבה מינייהו דג טמא".

היה בקיא בחכמת העיבור והמזלות (ברכות נט ע"ב). ידיעותיו שימשו בסיס להכרעות הלכתיות בענייני זמנים ומועדים

הכיר לעומק את חכמת הצמחים וגידולן (ברכות מ ע"א), ואת חכמת החקלאות על כל תחומיה (בבא בתרא כז ע"ב וגיטין ס ע"ב).

היה בקיא מאוד ברפואה ובאבחון מחלות (ברכות מד ע"ב, שבת קמ ע"א, פסחים ק"ב ע"ב, יבמות פ ע"א, כתובות עז ע"ב, נדרים ח ע"ב, גיטין סז ע"ב ופז ע"א, עבודה זרה כח ע"א).

היה מומחה לזיהוי זיופי שטרות, לתפיסת גניבות וללכידת רמאים (בבא בתרא קסז ע"א).

בקיאותו בכשפים ושדים הייתה גדולה, וכפי המתואר בברכות (ו ע"א). בפסחים (ק"א ע"ב) ראה את המזיק 'קטב מריד', וגזר (שם, ק"ב ע"ב) על אגרת בת מחלת שלא תעבור במקום יישוב.

מהלך חייו

בתענית (כא ע"ב) מסופר שכאשר חלשה דעתו על שאבא אומנא קיבל שלום מהשמיים כל יום והוא רק בערב שבת, שלח לבדוק את מעשיו וגילה שאבא אומנא עסק בחסד מיוחד.

בברכות (נו ע"א) מתואר כיצד שילם לפותר החלומות זוז על כל פתרון חלום: "אביי ורבא חזו חלמא, אביי יהיב ליה זוזא ורבא לא יהיב ליה". בר הדיא פתר לו לטובה.

קשריו עם רב שימי בר אשי: רב שימי היה בן בית אצלו ומסר משמועותיו, כולל דברים שלימד את בניו. למרות זאת, רב שימי לא נחשב לתלמידו אלא כחבר בהלכה.

יחסו לחכמי ארץ ישראל היה מיוחד, והוא הוקיר אותם בצורה יוצאת דופן. בכתובות אף אמר (עה ע"א): "חד מינייהו עדיף כתרי מינן".

קיבל תורה רבה מיורדי בבל, במיוחד מרב דימי ורבי. העדיף גם את מנהגי ארץ ישראל כמתועד בפסחים (נא ע"א). היה מכבד אנשים זקנים (קידושין לג ע"א).

פסיקות מיוחדות

התיר דיבור בלשון הקודש לחול (שבת מ ע"ב). ביומא (עד ע"ב) קבע: "מאן דאית ליה סעודא לא ליכלא אלא ביממא". בשש מחלוקות עם חברו רבא, נפסקה הלכה כמותו: ייאוש שלא מדעת, עדים זוממים, לחי העומד מאליו, קידושין שלא נמסרו לביאה, גרירה בשוגג בשבת, מומר לתאיבון.

דאג תמיד לקידוש השם והכריז: "שיהא שם שמים מתאהב על ידך" (יומא פו ע"א). "לעולם יהא אדם ערום ביראה, מענה רך משיב חימה, ומרבה שלום עם אחיו ועם קרוביו ועם כל אדם, ואפילו עם נכרי בשוק", אמר לתלמידיו (ברכות יז ע"א). לימד את תלמידיו בסבלנות. כשראה תלמיד שסיים מסכת, ערך סעודה לחכמים (שבת ק"ח ע"ב). מספר תלמידיו היה גדול מאוד (כתובות קו ע"א).

פטירתו

חי שישים שנה, יותר מהרגיל בבית עלי. במסכת ראש השנה (יח ע"א) מובאת הסיבה: "רבה דעסק בתורה חיה ארבעין שנין, אביי דעסק בתורה ובגמילות חסדים - חיה שיתין שנין".

הכנסת אורחים

ליל שבת בברכפלד

הרב יונתן שטנצל ישב לשיחה מרתקת עם תושב ברכפלד י' ר' ישראל שלזינגר, על אירוע מיוחד שהתרחש בשבת האחרונה בברכפלד.

ר' ישראל שלזינגר, פתח הרב, "אתה, יהודי חסיד ויזניץ, הלכת לך בליל שבת בברכפלד שבמודיעין עילית, וראית בחור שכנראה לא אכל בכלל סעודת ליל שבת, אני צודק?"

"כן, השיב ר' שלזינגר, "הסיפור התחיל כך, חצי שעה לפני השקיעה בערך."

"אנחנו מדברים על שבת האחרונה?"

"כן."

"מה קרה?"

ר' שלזינגר החל לגולל את הסיפור: "בערך חצי שעה לפני השקיעה מגיע אלי בחור, שואל אותי איפה יש כאן בית כנסת שאפשר לאכול חשבת לעצמי, לא יודע, ואז הוא הלך באכזבה כזאת. אחרי זה חשבת לעצמי, חבל שלא הצעת לי לבוא אלי הביתה. אחרי כמה דקות אני רואה אותו אוכל ביסלי קטן."

"בחור חסידי או בחור ליטאי?"

"בחור, נראה ליטאי, בן שש עשרה, נראה בחור עילוי, השיב ר' שלזינגר, "זה פלא, באמת אני לא מבין, איך הוא נקלע לכזה דבר."

"ההורים שלו גרים בקרית ספר?"

"אני לא יודע, אין לי שום מושג."

"נו, בקיצור, מה קרה?"

"שזין, בסדר, המשיך ר' שלזינגר, "אני חסיד ויזניץ אבל בשבת אני אוהב להתפלל ב'ירוסלב', שם זה בית כנסת נחמד. שם הוא שואל אותי מתי האדמו"ר עושה טיש, אז הבנתי שכנראה אין לו מה לאכול. שאלתי אותו אם יש לו איפה לאכול, אז הוא אמר לי 'לא', אז אמרתי לו 'אולי תבוא אלי', ואז הוא אמר לי שהוא מתבייש. בסדר, חשבתני שהוא ילך לרב'ה. בסוף כנראה הוא פשוט לא התכוון ללכת לרב'ה, הוא רק התכוון לאכול קצת קיגל וארבעס מהטיש."

"רגע, אז בסוף לא לקחת אותו הביתה?"

"תשמע את הסיפור, המשיך ר' שלזינגר. "אחרי הסעודה הייתי בטוח שהוא ילך לרב'ה. אחרי הסעודה אני הולך לירוסלב, אני רואה אותו מדבר, הוא היה נראה לי קצת חיזור. שאלתי אותו 'הסתדרת? אכלת?' הוא

אמר לי 'לא אכלתי'. הוא לא אכל, זה היה שעתים אחרי השקיעה - בירוסלב גומרים מאוחר להתפלל. ואז אמרתי לו שאני אביא לו אוכל מהבית. בתחילה הוא אמר לי 'איך אתה תביא, זה בעיה של טלטול, מה, אתה תטלטל בשבילי?' ואז הבאתי לו, הבאתי לו קצת דגים, קצת בשר, וגם הבאתי לו יין לקידוש, כי הוא לא עשה קידוש. ואחרי זה למחרת גם הבאתי לו, אז אשתי הכינה לו יותר בהרחבה."

"שאלת אותו אם ההורים שלו גרים בקרית ספר?"

"לא, לא שאלתי אותו. שום דבר, רק הבאתי לו."

"הכי טוב, זה לפעמים מביך את האנשים. מי יודע, אולי הסתכסך עם ההורים, אתה לא יכול לדעת מה קרה שם."

"רק הוא הודה לי ממש, סיים ר' שלזינגר, "הודה לי מאוד."

הרב שטנצל חתם את השיחה במסר חשוב: "מה שצריך ללמוד מזה, זה שצריך לפתוח את העיניים. עולם חסד ייבנה. אתם רואים בחור, חייבים לשאול, לא סתם ללכת הלאה, לראות, לשים לב, מישהו, משהו. והנה היה פה בחור שלא היה לו מה לאכול - אם הרב שלזינגר לא היה מביא מהבית, אני לא יודע מה היה קורה איתו."

הציטוט מחכמינו

ואמר רבי אלעזר גדולה גמילות חסדים יותר מן הצדקה

סוכה מט. נ

חצי דקה עם החפץ חיים

מתוך ספר אהבת חסד

וכן בסדר ויחי, כמה פרשיות מדברים בה מענין חסד, כי בהם נתפרש פטירת יעקב, ענין קבורתו והבכיה וההספד ונשיאת מטתו והלונתו, שכל זה הוא מענין חסד וכנזכר לעיל, וכמו שכתוב (שם מ"ז כ"ט): "ועשית עמדי חסד ואמת", וכמו שפרש רש"י שם.

ובשמות פרשה ראשונה: "ותיראן המלדות וגו' ותחנין את הגלדים". ראו החסד שעשו עמהן, כי הלא היה ביכלתן לצאת ידי שמים וידי המלכות, דהינו לפרש מלהיות עוד מלדות, אף שהיו יראות, פן אחרות כשתהינה מלדות, תשמענה לעצת פרעה מיראה, על כן התחסדו עם גנות ישראל ומסרו עצמן לסכנה בשבילן, ולא עוד אלא שהיו מספיקות מים ומזון לילדות העניות.

מילה טובה

הרב אליהו דורפמן מבני ברק: כוחה של מילה טובה

באחד הכוללים בארץ ישראל, יושב אברך ומוסר שיעורים בדף היומי. לא אחד, אלא שניים. מדי יום ביומו מתאספים סביבו לומדים, והוא מאיר את עיניהם בסוגיות הש"ס, מסביר ומבאר בטוב טעם ודעת.

מי שהיה מביט בו לפני שנים, בהיותו

נער צעיר, לא היה מאמין שכך יתגלגלו הדברים. הוא היה "ילד רגיל", כפי שמעידים עליו מכריו. לא חשב לרגע שיום יבוא והוא יעמוד בפני קהל ויפיץ תורה ברבים.

אך לפעמים, דווקא המקריות היא שמכוונת את מסלול חיינו. היה זה בתקופת לימודיו בישיבה, כשישב עם חברותא ללימוד משותף. באחד הימים, באמצע הלימוד, הביט בו החברותא ואמר לו משפט שעתיד היה לשנות את חייו: "יש לך יכולת הסברה מיוחדת במינה."

המילים הפשוטות הללו, שנאמרו בכנות ומתוך פרגון אמיתי, חלחלו עמוק לליבו. גם כשהמשיך בדרך לישיבה גדולה, המשיכו המילים להדהד באוזניו. הן נטעו בו את הביטחון והאמונה ביכולותיו, שעד אז לא היה מודע להן כלל.

היום, כשהוא רואה את פירות עמלו, את עשרות הלומדים הנהנים משיעוריו, הוא יודע שכל הזכויות נזקפות גם לזכותו של אותו בחור שהעז לפרגן, שידע לזהות את הפוטנציאל הטמון בו ולא היסס לומר זאת.

עמודא דנורא

עמודא דנורא בהלווית רבי שמואל בר יצחק

רבי שמואל בר רב יצחק היה לוקח ענף הדס והיה מרקד לפני הכלה. והיה רבי זירא רואה אותו ומתחבא מפניו. אמר: "ראו את הזקן הזה איך הוא מבייש אותנו!"

וכאשר נפטר, היו שלוש שעות קולות ורעמים בעולם. יצאה בת קול ואמרה שנפטר רבי שמואל בר רב יצחק גומל החסדים. יצאו לגמול עמו חסד. ירדה אש מן השמים ונעשתה כמין ענף הדס של אש בין מיטתו לציבור. והיו הבריות אומרים: "זה [שכרו של] הזקן שהיה [רוקד עם] ענף ההדס שלו".

ירושלמי פרק א הלכה א

עמודא דנורא בהלווית המשגיח של פוניבז

יום שלישי, י"ח אדר תשל"ד, הלוויתו של משגיח ישיבת פוניבז, מרן הגה"צ ר' יחזקאל לוינשטיין זצוק"ל.

אבא רבי שלמה שטנצל זצ"ל, תלמידו, הלך להשתתף בהלוויה הגדולה, ואמא מרת נחמה ע"ה, יושבת להאכיל את הילדים ארוחת ערב במרפסת ביתה המשקיף אל עבר בית העלמין. נערה מסמינר

'אור החיים' באה לסייע לאמא לארגן את הדירה לפסח. אמא, שנעמדה לרגע בתריס במרפסת, רואה לפתע אור גדול, כמין אבוקה, עולה מאזור בית הקברות פוניבז' עד לשמיים.

אמא פנתה במהירות לבחורה מהסמינר ושאלה אותה, תוך שהיא מחווה לעבר נקודה כלשהיא: "את רואה את העמוד האש המאיר הזה?". הנערה השיבה לשלילה. היא רשמה את השעה בה ראתה את עמוד האש מעל בית הקברות, וכשאבא חזר התעניינה במהלך ההלוויה. התברר כי עמוד האש שראתה היה בדיוק בשעת הקבורה של מרן המשגיח זצוק"ל. ללא ספק זכתה אמא לדברי הגמרא בכתובות: "גמירי, דלא אפסיק עמודא דנורא אלא אי לחד בדרא אי לתרי בדרא", אולי משום שהייתה שולחת את אבא לשמוע את שיחותיו של רבי יחזקאל בהזדמנויות שונות ורבות.

מעשה בגמילות חסדים

סיפורו של ר' אליהו

בשבת פרשת משפטים תשפ"ד, כאשר קראו בבית הכנסת את הפסוק "אם כסף תלווה את עמי את העני עמך", חש ר' אליהו התעוררות מיוחדת. הוא היה אברך צעיר בכלל ברכסים, ובאותה שבת, בעת קריאת התורה, החליט שהגיע הזמן לקיים את המצווה בהידור.

במשך השנים האחרונות, הוא ורעייתו חיו בצניעות והצליחו לחסוך לאט לאט סכום של 20,000 ש"ח. במוצאי שבת משפטים תשפ"ד, לאחר ששמע את שיעורו של ראש הכולל על מעלת ההלוואה שהיא גדולה יותר מן הצדקה, החליט להקים גמ"ח קטן משלו.

הוא קבע לעצמו מדרג של הלוואות:

- הלוואות קטנות: 200-300 ש"ח לשבוע-שבועיים

- הלוואות בינוניות: 400-600 ש"ח לשבועיים-שלושה

- הלוואות גדולות: 700-1000 ש"ח לחודש ימים

כבר בשבוע של פרשת תרומה תשפ"ד הגיעו הבקשות הראשונות:

- בחור ישיבה שנזקק ל-200 ש"ח להשלמת תשלום על סט משניות

- אברך צעיר שביקש 400 ש"ח לקניית תרופות לילדים

- ראש משפחה שנזקק ל-800 ש"ח לתיקון דחוף במקרר לפני שבת

הנה החלק השני של הסיפור:

ר' אליהו ניהל את הגמ"ח במקצועיות. ביומן מסודר רשם:

- מספר ההלוואות לפי סכומים
- תאריכי מתן והחזרת ההלוואות
- סטטיסטיקה חודשית של היקף הפעילות

עד פרשת פקודי תשפ"ד, התמונה הייתה מרשימה:

- 30 הלוואות של 200-300 ש"ח (כי החזירו מהר והכסף הספיק ליותר אנשים)

- 20 הלוואות של 400-600 ש"ח

- 15 הלוואות של 700-1000 ש"ח

החשבון היה מדהים - בחודש הראשון הוא כבר זכה ב-65 מצוות הלוואה!

עם הזמן, המערכת השתכללה:

- הלוואות קטנות חזרו תוך שבוע-שבועיים, מה שאפשר להלוות שוב

- סכום של 5,000 ש"ח הוקדש להלוואות קטנות ומהירות

- 8,000 ש"ח להלוואות בינוניות

- 7,000 ש"ח להלוואות גדולות

הנה החלק השלישי והאחרון של הסיפור: כעת, כשהגענו לפרשת משפטים תשפ"ה, לאחר שנה של פעילות, הנתונים מרגשים במיוחד:

- 400 הלוואות קטנות (בממוצע יומיים-שלושה לכל הלוואה)

- 250 הלוואות בינוניות

- 150 הלוואות גדולות

סך הכל: 800 מצוות הלוואה בשנה אחת

הסיפורים מאחורי המספרים היו מרגשים עוד יותר, וחלקם אף קורעי לב:

- אברך שקיבל 1000 ש"ח כשעמדו לנתק לו את החשמל בביתו בעיצומו של החורף

- בן תורה שנקלע למצב מביך כשכרטיס

האשראי לא עבר בזמן קניית ספרים וקיבל 600 ש"ח במקום

- אב שנזקק ל-700 ש"ח להשלמת תשלום לתפילין של בנו שעלו 4,700 ש"ח

- משפחת אברך שנזקקה ל-500 ש"ח להשלמת תשלום לחיידר

- אברך צעיר שנזקק ל-800 ש"ח לתיקון הדוד שמש ערב שבת

- בן תורה שקיבל 300 ש"ח לקניית ספרי קודש לקראת זמן חורף

- מלמד בתלמוד תורה שביקש 400 ש"ח להשלמת קניות לשבת עד קבלת המשכורת

השבוע, בפרשת משפטים תשפ"ה, כשיקראו שוב השבת "אם כסף תלווה את עמי", חש ר' אליהו התרגשות מיוחדת:

"כל הלוואה, גם אם היא רק 200 ש"ח, היא מצווה שלמה מהתורה. בשנה אחת

מאז פרשת משפטים תשפ"ד, זכינו לקיים 800 מצוות עשה מהתורה! וכל זה התחיל

מ-20,000 ש"ח שהחלטנו להשקיע במצווה."

והוסיף בחיור: "יש אנשים שחושבים שצריך סכומי עתק בשביל להחזיק תורה ולעשות חסד. אבל הנה, ראינו שעם סכום

סביר וניהול נכון, אפשר להגיע למאות מצוות ולעזור למאות בני תורה."

ראש הכולל, כששמע את סיכום השנה של ר' אליהו בשיעור הקבוע במוצאי שבת,

אמר בהתפעלות: "אשריך שזכית להחזיק כל כך הרבה אברכים ובני תורה! כל הלוואה

שאתה נותן

היא לא

רק מצוות

הלוואה, אלא

גם מצוות

החזקת

תורה!"

רוצה להיות שותף להרבות חסד בשכונתך?

70 עלונים של עלון החסד של אמר אביי יגיעו לביה"ח להפצה מידי שבוע, ואתה נהפך לשותף בזכויות תמורת 70 ש"ח לחודש.

058-328-0900

בעקבות

הגאון רבי ישראל חסלנט זי"ע

יומא דהולא - כ"ה שבט

מתולדותיו

- גולד — ו' בחשוון התק"ע
- נפטר — כ"ה בשבט התרמ"ג
- פעילות — ליטא
- מקום קבורה — קניגסברג, רוסיה
- חיבורים — 'איגרת המוסר', 'אבן ישראל' ו'אור ישראל' (נכתב על ידי תלמידו).

להוציא טינה ושנאה מהלב

הספיק לפצות פיו, הקדימו הר"י בסבר פנים יפות, והושיט לו יד בשלום עליכם לבבי, עד שהיה נראה כידידו הטוב מימים ימימה. בראותו כן, פרץ האברך בבכי, בבקשת מחילה וסליחה. אך הר"י הרגיע את רוחו, והשיבו במענה רך כי אין בליבו שום טינה ותרעומת חלילה. בתוך כך, הוזמן האברך להיכנס אל הרב, ולהיבחן על ידיעתו בהלכות שחיטה. אך הוא לא ידע להשיב מימינו ומשמאלו, ויצא מן החדר בפחי נפש.

והנה, ביציאתו ראהו הר"י, והבין ממראה פניו שנכשל בבחינתו. ניגש אליו רבי ישראל וניחמו, כי לבטח היה עיף מחמת טורח הדרך, ולכן לא היה מיושב די הצורך בעת שנכנס להיבחן, והמשיך ואמר, כי על כן הינו מציע שישאר בבית חתנו, ויחזור עמו יחד מדי יום על הלכות שחיטה, ואחר כך ייכנס להיבחן שוב. האברך הנבוך נענה בחיוב להצעה, ואכן, מני אותו יום היה הר"י יושב ולומד עמו מדי בוקר, עד שסיים לחזור עמו כל הלכות שחיטה, בדיקה, וטריפות. עמד בהצלחה במבחן, והוסמך לשחיטה.

כשפנה האברך לארוז את מטלטליו ולשוב לביתו, הצליח לאזור עוז בנפשו, ניגש לר"י, ושאלו: "על מה ולמה חרד מעלתו לגמול עמי כל כך הרבה טובה? וכי זאת מגיע לי תחת רעתי שגמלתי עמו? ולא עוד שענה לי אז בנועם, ומילא את כל בקשותיי ברכבת, עוד גמל עמי טובה תחת רעה ללמוד עמי כל הלכות שחיטה על בוריים בטוב טעם ודעת?!" ענה הר"י: "דע לך שמייד אחר שבייזתיני על לא דבר פעם ופעמיים, מחלתי לך בלב שלם ובמחילה גמורה, אולם חשתי שמה נותרה טינה בליבי עליך, וכדי להוציא טינה זו מליבי, הייתי צריך לעשות מעשה כדי להיטיב עמך, כי המעשה עוקר מייד את המחשבה, על כן השתדלתי מאוד להיטיב לך".

באחד הימים, עת נסע רבי ישראל סלנטר ברכבת מהעיר קובנא לווילנא, נסע עמו גם אברך, שפניו היו מועדות לקבל כתב הסמכה לשוחט, מאחד הרבנים בוילנא. אותו אברך, שלא היה מתוקן במידותיו, הבחין כי חלון הקרון פתוח. האברך, שלא זיהה את הצדיק, פרץ בצעקות: "מה זה עולה בדעתך? כיצד אינך מתבייש לפתוח את החלון?! הקרון גדוש אנשים, וכולם יכולים להצטנן מן הקור העז!" הגאון רבי ישראל השיב לו בנחת: "ראה נא, נכבדי. לא אני פתחתי את החלון. אך אם הדבר מפריע לך - אסגור אותו", התרומם רבי ישראל, וסגר בעצמו את החלון.

זמן מה חלף, ורבי ישראל העלה עשן במקטרתו, כנהוג באותם הימים. אותו קרון מיועד היה למעשנים, ואף על פי כן, קם האברך ההוא, והחציף פניו בפני הר"י, ופער את פיו בעזות: "אם רוצה אתה לעשן, לך לחדר סגור, ואל תעשן כאן בפני כולם!" אף עתה השיבו הר"י בדרך ארץ כי לא ידע שהעישון מפריע לו, וכי יכבה מייד את מקטרתו.

כאשר הגיעה הרכבת לתחנה בקובנא, כבר עמד על הרציף קהל רב, שבא להקביל את פני גאון ישראל. או אז הבין האברך מי היה אותו ישיש אליו דיבר בגסות רוח... מלבד הבושה העצומה שאפפה אותו, הוא ידע גם כי הרב ממנו הגיע לבקש כתב סמיכה לשחיטה - הינו חתנו של הרב, שהיה מראשי הרבנים בוילנא. הרב החתן הגיע אף הוא לקבלו בהדרת כבוד, ולא זהה ידו מתוך ידו של חותנו. אז נפל ליבו. הן כעת ודאי ייתן לו הרב כתב קבלה...

למחרת בבוקר, פסע האברך אט אט לעבר ביתו של רב העיר, שם התאכסן הגאון רבי ישראל מסלנט, ולהתחנן לפניו למחילה. אך עוד טרם

הרה"ק רבי ישראל ליפקין מסלנט
נולד בשנת תק"ע, לאביו רבי זאב וואלף, אב"ד גאלדינגן, בעיר טלז. כשהיה בן 12 נסע ללמוד בישיבה בסלנט אצל רבי צבי ברוידא זצ"ל. בגיל 14 נישא לבתו של רבי יעקב הלוי אייזנשטיין מסלנט. הוא המשיך ללמוד בישיבה בסלנט שם פגש את רבי יוסף זונדל מסלנט, תלמידו של רבי חיים מוולוז'ין. מאז, נהג בו כרבו המובהק. בהיותו בן שלשים מונה כראש ישיבה בישיבת רבי מיילא בוילנא.

רבי ישראל זצ"ל פעל רבות ללימוד המוסר ובכך הפך לאבי 'תנועת המוסר' שעתידיה לשנות את פני הישיבות. הוא ביקש להכניס את לימוד המוסר לישיבות, אך היו שחששו שלימוד המוסר יפגע בלימוד שאר חלקי התורה, ולא הסכימו להכניס את לימוד המוסר. כיום, לימוד המוסר התקבל והוא חלק בלתי נפרד מהלימוד, כמעט בכל הישיבות הליטאיות והחסידיות.

אחרי שראה את סנדלר העיירה מתקן נעליים לאור הנר אמר את אמירתו המפורסמת, "כל עוד הנר דולק, אפשר לתקן". רבי ישראל השמיע שיעוריו המוסריים מדי יום ביומו... ביתו נעשה מרכז ללימוד יראת שמיים ואהבת הבריות. בימיו האחרונים התגורר בפאריז ופעל שם רבות לחיזוקה של היהדות. בדרכו מפאריז לקובנה התעכב בקניגסברג, ונפטר בכ"ה שבט תרמ"ג, והוא בן שבעים ושלוש שנה. את חיבורו המפורסם 'אור ישראל' כתב תלמידו רבי יצחק בלאזר זצ"ל.

מוסר השכל

אם יש אדם טינה על הולאתו של רבו
אחייבו לו, וכן אחייבו הטינה.

התכנים מלוקטים ומעובדים מתוך הספר 'זכרונם לברכה' של הרב אהרן פרלוב שליט"א

דיון מסביב לשולחן

המדור באדיבות הרב ארז חזני שליט"א

עגלת האשפה שהושענה על מכונית

"וכי יפתח איש בור או כי יכרה איש בור, ולא יכסנו, ונפל שמה שור או חמור, בעל הבור ישלם (שמות כא, ג). 'שור' ולא אדם, 'חמור' ולא כלים" (ב"ק נח).

שאלה

דקות, וחשבתי לעצמי שעד שיגיע הנהג, כבר תפונה העגלה בחזרה לחדר האשפה, וגם אם הנהג יקדים להגיע, הוא בוודאי יבחין בעגלה הגדולה הנסמכת על רכבו.

לאחר מספר רגעים, עוד בטרם הגיעה משאית האשפה, הגיע בעל הרכב, נכנס אל רכבו, התניע ופתח בנסיעה... עגלת האשפה - שכבר לא היה לה על מה להישען - התדרדרה במורד הכביש, עד ש... נתקלה בעוצמה באחד הרכבים החונים, וגרמה לו נזק רציני!

שאלתי היא, האם אני חייב לשלם על הנזק?"

סיפר עובד עירייה: "תפקידי הוא להוציא לפנות בוקר את עגלות האשפה מביתן פחי האשפה, ולהניחן בצד הבניין, כדי שבשלב הבא יבואו עובדים אחרים ויפנו את תכולת העגלות לתוך משאית האשפה העירונית.

באחד הימים, לאחר שהוצאתי מבניין מסוים את עגלת האשפה למדרכה, לחצתי ברגלי על המעצור של העגלה, כי אותו רחוב נבנה על מדרון, והעגלה הייתה עלולה להתדרדר בו. התברר שהמעצור היה מקולקל. משום כך, השענתי בעדינות את העגלה על המכונית הסמוכה. המשאית אמורה הייתה להגיע תוך מספר

תשובה

נזקים שהאש גרמה, הגם שהאש התפשטה על ידי הרוח, כך גם כאן, ההיזק נוצר על ידי הנחת התקלה של הראשון, וכוח נוסף שהיה עשוי לגלגל את התקלה הלאה, וממילא מניח התקלה חייב. לאור זאת, יש לחייב את סומך העגלה על הרכב, כי הוא הניח תקלה שהיתה עשויה 'להתגלגל' ולהזיק, ולא היה לו לנהוג בחוסר אחריות ולסמוך על כך שהמשאית תגיע לפני נהג הרכב, ושהנהג יבחין בעגלה הנשענת. שכן הנהג לא היה חייב לבדוק האם העגלה נסמכת על רכבו, והיה רשאי להניח שגלגליה נעולים על ידי המעצור. יתכן גם שבשעת בוקר מוקדמת, בעודו נחפז לדרכו, לא הבחין כלל שהעגלה צמודה לרכבו. ומכיון שהמאורע בהחלט היה עשוי לקרות, הרי שהפועל שהשעין את העגלה על גבי המכונית; חייב בתשלום הנזק.

אדם שהניח ברשות הרבים תקלה מסוימת, כגון אבן, והתגלגלה האבן על ידי רגלי בהמות, או על ידי בני אדם שהסיטוה תוך כדי הילוכם, שלא בכוונה, עד שהזיקה, באופן שהיה מצוי שהתקלה שהניח האיש תתגלגל ותזיק (כ'רוח מצויה'), הדין הוא שיש לחייב את מניח התקלה בתשלום הנזק. דין זה קרוי 'בור המתגלגל' (יעוין בב"ק ו).

והגם שעל נזקי בור [שכוללים כל העמדת תקלה ברשות הרבים], ישנה גזרת הכתוב שחייב מעמיד התקלה רק על נזקי אדם או בהמה, אך פטור על נזקי כלים (שו"ע חו"מ סי' תי"ב סכ"א), ורכב הרי הוא 'כלי' ולא בעל חיים, מכל מקום, מבואר בתוספות (שם) שאם בשעת הליכת ה'בור המתגלגל' אירע ההיזק, חייב מניח התקלה הראשון מדין 'אש'. כלומר, כשם שמבעיר האש חייב על

יש לחייב את הפועל שהשעין את העגלה על דופן הרכב בתשלום הנזק.

לסיכום

כיצד מוכיחין?

עלון מס' 25

התוכחה במשנת רבי ישראל סלנטר [חלק א']

לקראת יום פטירתו - כ"ה שבט תרמ"ג

מספר הגאון הצדיק רבי יצחק בלאזר זצ"ל (נתיבות אור, ד"ה אדמו"ר זצוק"ל בהדר גאווה):

פעם היה אצל מורי ורבי רבי ישראל סלנטר זצוק"ל, רב אחד ת"ח המקורב אליו מאוד, וראה שרבי ישראל נוטל סכום כסף ופונה לצאת מן הבית. מששאלו לפשר מעשיו, ענה רבי ישראל שזה כסף ששייך לאדם אחד ועליו להשיבו לו.

שאלו הת"ח - למה לא תשלח על ידי שליח? השיב רבי ישראל: על פי המבואר בגמרא אני עצמי מחוייב להשיב לו את הכסף...

טען אותו ת"ח: אינני יודע על שום מקום בגמרא שכתוב שם דין כזה...

השיבו רבי ישראל בבדיחותא: בגמרא שלי זה כן מופיע... והסביר כוונתו:

במסכת יבמות (דף עח עמוד ב) מובא ששאל דוד המלך באורים ותומים למה בא רעב, ונענה: "ויאמר ה' אל שאול ואל בית הדמים על אשר המית את הגבעונים" (שמואל ב כא א). והגמרא מפרשת שנתבעו על שאול שלא נספד כהלכה ונתבעו על אשר המית שאול את הגבעונים. שואלת הגמרא: הרי זה תרתי דסתרי! ומתרצת שכתוב בפסוק "אשר משפטו שם פעלו" (צפניה ב ג) ומפרש רש"י: במקום שדנים את האדם שם מזכירים פועל צדקותיו. נמצא שיש לזכור את פועלו הטוב כאשר דנים אותו.

סיים רבי ישראל: כיון שאני הולך להוכיח אדם זה על דבר לא טוב שעשה, צריך אני לילך בדרכי ה' שמי שמוכיחים אותו יש לשמור על כבודו באופן מיוחד. לכן אני מחוייב לתת לו הכסף דרך כבוד, באופן שאני עצמי אתן לו.

אמר העורך: הוסיף ידיד נפשי הרה"ג משה גבריאל שנברגר שליט"א: ממעשה זה אנו רואים גם כן את ההתייחסות לבעיה שעוררתם בענין התוכחה בדורנו. אכן כאשר באים להוכיח אדם - יש נטייה באופן טבעי לשכוח לגמרי את מעלותיו, ורק לשנוא אותו... אבל התורה מצווה שיכניס אהבה בליבו לשני ויזכור את מעלותיו [ואפילו יתבע את כבודו] ואז הוא ראוי להוכיחו לפי מידת הדין.

בסעודות השבת. סיפר הלה שלאחר המנה הראשונה הוא מרבה לשיר ולזמר לכבודה של השבת, ואז כל בניו אומרים בזה אחר זה דברי תורה רבים על פרשת השבוע. לאחר מכן הוא עצמו מוסיף על דבריהם עוד כהנה וכהנה בטוב טעם ודעת.

אחר כך מגישה המשרתת מנה שנייה, ואז שוב משוחחים הוא ובניו ארוכות על ענייני הפרשה ושוב הם מרבים לשיר לכבודה של שבת המלכה.

לאחר מכן, מאוחר בלילה מגישה המשרתת את המנה האחרונה, ואז הם נוטלים מים אחרונים ומברכים ברכת המזון.

אמר לו רבי ישראל: אני מוכן להתארח על שולחןך, בתנאי שאני אקבע את סדר הסעודה בשבת זו. כמובן שהתלמיד הסכים בשמחה.

ולהפתעתו - מיד אחרי שסיימו את אכילת המנה הראשונה, פקד רבי ישראל על המשרתת להגיש מיד את המנה השניה, ולאחריה מיד את המנה המסיימת.

הוא ראה את פני תלמידו מופתעות. מיד קרא רבי ישראל למשרתת והתנצל בפניה שהוא זירז אותה יתר על המידה בהגשת המנות בזו אחר זו.

לתדהמת התלמיד, המשרתת חייכה במאור פנים ואמרה: להיפך! הלוואי שבכל שבת יהיה כך! אני אלמנה, ובכל שבת אני מגיעה מאוחר בלילה לביתי לילדיי הרכים, ורק אז כשהם מתמוטטים מעייפות אני סועדת איתם את סעודת השבת בחופזה וכבר באמצע הם מתחילים לפהק ולהרדם בזה אחר זה.

אבל השבת - מכיון שסיימתי את עבודתי מוקדם, אוכל לשבת עם ילדיי בנחת ולסעוד איתם ביישוב הדעת, לשיר איתם ואף לשמוע מה בפיהם על ענייני הפרשה. תודה לך רבי יקר שזרזת אותי!!!

רבי ישראל הביט בפני תלמידו ב'תוכחה אילמת'. ואכן התלמיד הבין את המסר, ומאותה השבת שינה את סדרי סעודתו, מתוך מחשבה על האלמנה המשרתת בביתו... (רבי ישראל סלנטר, נ. חן, עמ' 78)

הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א [בספרו "הלכות הגר"א ומנהגיו", מעשה רב קי"ח] מביא שמצא בכתב יד של בעל הפרדס בשם "מופת הדור רבי לייב הקטן ז"ל" שאף על פי

תלמיד נאמן של רבי ישראל סלנטר, הזמין את רבו לסעודת ליל שבת בביתו. רבי ישראל דרש וחקר אצלו אודות הנהגתו

להמשך קיומו של העלון, למי שמכיר בערכו וחשיבותו, מתקבלות תרומות לע"נ, או לשמחות וכדו'

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

ישראל במקומות אחרים מיעט במים לנטילת ידיו כי זה על חשבון המשרתת שצריכה לשאוב עוד מים מן הבאר בכל פעם שנגמרים המים...

מסופר על הצדיק הירושלמי ר' אריה לוי זצ"ל:

בעת ביקורו בבית הכלא, היה עורך שם תפילה בציבור. מנהג היה בידו להקדים שלום לכל אסיר ואסיר, ללחוץ ידו, לשאול לשלומו ולמשאלותיו, ולהביא פריסת שלום מקרוביו שמעבר לסורג. רק לאחר מכן התחיל להתפלל ועבר לפני התיבה.

זכרונו הפנומנולי עמד לו לזכור את כל השמות (וביחוד שמותיהם של הילדים - להם רחש חיבה יתירה) הבקשות והמשאלות... ולא פלא שבעת התפילה לא נעדר איש, והאסירים באו ללא יוצא מן הכלל. היו מתכנסים לחדר מיוחד לשם כך, שהרי ר' אריה היה "פיתוי" עצום למתפללים ואיש לא יכול לעמוד בכך. ברם, בקרב האסירים הפוליטיים נמצא אחד, אשר סרב באופן עקרוני להתפלל. הלה, שהיה קומוניסט נלהב, נאסר בשל פעילותו הקומוניסטית והיה מכריז בכל עת: "אני איני מאמין! אתאיסט אנכי למהדריין! וכיוצא באלה..."

שמעו ר' אריה כי ישנו אסיר המדיר רגליו מבית הכנסת ופורש מן הציבור ודאג לו... פנה ר' אריה למפקד בית הסוהר, הקצין סטיל (שהיה מכבד את ר' אריה ומצדיע לו כל אימת שראהו) וביקש רשותו לפקוד אסיר זה בחדרו. הרשות ניתנה, ולצד ר' אריה נלווה האסיר משה סגל, אשר שימש כ'מוכתר' האסירים בבית הכלא.

נכנס ר' אריה לכלאו של הקומוניסט, וכדרכו אץ לקראת האסיר, ולחץ ידו בחמימות המיוחדת לו ושאל לבריאותו ולשלומו. הפגין אותו אסיר אדישות והשיבו בשפה רפה. המשיר ר' אריה ושאלו: מה שמך? השיב לו "ליפקין שמי!" הגיב ר' אריה בהתרגשות: "שמא נין ונכד אתה לרבי ישראל סלנטר זכר צדיק לברכה (שאף שם משפחתו היה ליפקין)?" השיב האסיר: "אמת אמרת, אבי סבי הוא!" אמר לו ר' אריה: "חש אנוכי יראת כבוד עצומה מלפניך, שהרי מצאצאיו של צדיק גדול אתה אשר לימד מוסר ומידות לבני אדם, אמור לי בטובך, שמא אוכל לעשות משהו עבורך?"

האדישות בפניו של אותו אסיר כאילו נמוגה ונעלמה והוא השיב לו: "מוכרח אני להודות, בזה הרגע כבר עשית עבורי, פגישתך זו מסייעת לי בהרבה".

מאותו יום ואילך היה זה האסיר הקומוניסטי, ראשון הממתינים בפתחו של בית הכנסת לביקורו של ר' אריה. (איש צדיק היה, עמ' 203)

שלדעת הגר"א (מעשה רב ק"ח) יש להתפלל תפילת ערבית אף בליל שבת רק לאחר צאת הכוכבים, מכל מקום במדינות שבהם צאת הכוכבים בשעה מאוחרת, ואם ימתין מלהתפלל עד אז, יצער את בניו ובני ביתו ברעב, ומה גם שעלולה לצוץ בגלל זה מחלוקת בינו לרעייתו, חלילה, עדיף שיקדים להתפלל קודם צאת הכוכבים, ולא יחמיר כאשר הדבר בא על חשבון אחרים.

החפץ חיים (בספרו משנה ברורה, סימן רע"א א') כותב שאף שלכתחילה יש להמתין מלאכול סעודת שבת עד שיהיה תאב, מכל מקום כאשר יש בזה משום שלום ביתו, או כאשר יש לו בביתו משרתים או שאר אורחים ובפרט אורח עני, לא יאחר ויעכבם מפני שהוא רוצה לקיים בעצמו מצוה מן המובחר.

ואכן בעל ה"דבר אברהם" (ה"ב ס"ב בהגה"ה) מביא שהחפץ חיים אמר שהמארח עני לסעודת שבת צריך למהר ולסעוד מיד בבואו מבית הכנסת, שהרי הסעודה שנותן לעני היא צדקה, וכשהעני עמד לפניו ומתעכב מלהאכילו עובר מיד ב'בל תאחר'.

הרה"ג גדליה הוניגסברג שליט"א כותב ('במה' ל' חשוון תשפ"ג) שהחפץ חיים היה נאה דורש ונאה מקיים. כשהזדמנו לביתו אורחים בליל שבת, לא היה מאריך ב'שלום עליכם', אלא מיד קידש וסעד עם אורחיו את המנה הראשונה, ורק לאחר מכן, כשראה שהם אינם רעבים, השלים את הזמירות בתוך הסעודה.

ומביא שפעם התארח אצל הח"ח המשגיח רבי לייב חסמן זצ"ל, וכשראה את מנהגו זה, שאלו לפשר הדבר. ענה החפץ חיים: המלאכים יכולים להמתין עד שהאורח יאכל קצת, אח"כ נאמר להם שלום עליכם, אבל האורח צריך לאכול מיד.

כיוצא בזה מביא הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א (מאמר שבועי בדרכי עבודת ד', וירא תשפ"ג) שכאשר השתתף רבי ישראל מסלנט באפיית מצות מצוה, הקפיד על תשלום הפועלים שיהא כהוגן ולא יפסידו הפועלים ונמצא שהוא 'צדיק' על חשבון אחרים.

עוד סופר (רבי ישראל סלנטר, נ. חן, עמ' 37) שכאשר הזדקן רבי ישראל ולא יכל להשתתף באפיית המצות בפועל, שאלוהו תלמידיו על מה להקפיד שם במיוחד. הגיב רבי ישראל מיידית: ישנה אלמנה העובדת שם ליד התנור, יש להקפיד לדבר איתה בעדינות, ולא לתת לה פקודות בקשיחות ולא להלחיץ אותה. היא אלמנה ואסור לנו להיות צדיקים על חשבונה. אצלינו כל סדר האפייה הוא מפני הידור מצוה, ואסור שזה יבוא על חשבון איסור תורה מפורש: "כל אלמנה ויתום לא תענון" (שמות כב יח).

עוד מביא הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א שאף שישנו הידור מצוה ליטול ידיו עם מים בשפע, מכל מקום כאשר התארח רבי

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

ישראל חיים בלומנטל.

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

נתרם על ידי ידיד נאמן לזיכוי הרבים

דבר האירה

הלימוד כשולחן ערוך

בלימוד עם ילדים, נוכחים לעיתים לראות כאלה שאינם מצליחים ואינם מבינים את הנלמד. תמיד עולה השאלה והתמיהה: מהו הגורם המפריע? מהו הקושי ומהי הסיבה לחוסר ההבנה שלהם? מנסים לתור אחר הסיבה - האם חוסר כישורים הוא הגורם, או שמא מדובר בקושי ביכולת הלמידה, או אולי בסוג אחר של בעיה. ולמעשה, ללא בדיקה מעמיקה, אי אפשר לקבוע מהו המניע. ייתכנו סיבות רבות לחוסר ההבנה בלימודים. ייתכן שזוהו קושי של 'קשב' וריכוז - שהם למעשה שני קשיים נפרדים: 'קשב' הוא היכולת והמסוגלות לעבור מדבר לדבר ומעניין לעניין מבלי להתבלבל ולאבד את הרצף, ואילו 'ריכוז' הוא יכולת להתמקד בדבר אחד לזמן ממושך. לפעמים הילד אינו מבין משום שיש לו קושי בתפיסת מושגים מופשטים, ורק באמצעות המחשה והפשטת הדברים הוא יוכל להבין. לעיתים יש לו קושי בזיכרון לטווח קצר או בזיכרון לטווח ארוך, מה שמקשה עליו לחבר בין הדברים הנלמדים, או חלילה שהוא סובל מלקויות למידה שונות.

אך פעמים רבות, הילד מתקשה מסיבה פשוטה - משום שהדבר לא הוסבר לו בצורה מספקת, ראויה ואיכותית. אין כאן בעיה בילד כלל, אלא בעיה בהסברה. וכפי ההגדרה הידועה של הגאון מברסק צ"ל: 'חוסר הבנה הוא חוסר בהסברה'. כלומר, דבר שאינו מוסבר היטב ממילא לא יובן כראוי, ולהיפך - הסברה נכונה וטובה מביאה להבנה ברורה ומוצלחת.

תורתנו הק' ציוותה לנו כאן בפרשה:

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" - ופירש רש"י: "אמר לו הקב"ה למשה לא תעלה על דעתך לומר אשנה להם הפרק וההלכה ב' או ג' פעמים עד שתאה סדורה בפיהם כמשנתה ואיני מטריח עצמי להבינם טעמי הדבר ופירושו, לכך נאמר אשר תשים לפניהם כשולחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם."

יש לנו כאן הוראה ברורה באשר לסדר הלימוד: לא די לומר את הדין מספר פעמים בצורה סתמית, אלא יש להסביר היטב, להרחיב את הטעמים, להמחיש, ולהביא את הדין וההלכה כמוצר מושלם, עד שיחלחלו ללב השומעים ויבינו אותם היטב.

הנה כי כן, זוהי אפוא אחת הסיבות שעלולות להפריע להצלחתם של התלמידים בלימודם - כאשר הלימוד אינו מוסבר להם כראוי. עלינו לבחון תמיד אם אין זה הגורם העיקרי לקושי שלהם. ולפני שממחרים לתלות את הקושי בבעיות שונות בעלות שמות לועזיים, יש לבדוק תחילה כיצד הוסבר להם החומר, והאם הוא מובן היטב לשכלם ולהבנתם.

במשל זה שהביא רש"י - **'כשולחן הערוך ומוכן לאכילה לפני האדם'** - ניתן ללמוד כמה רעיונות חשובים על הנגשת הלימוד לתלמידים.

א. כשם שעל השולחן לא מגישים בשר שאינו מבושל כראוי ואינו מתובל בתבלינים, כך גם אין להגיש דברי תורה לבנינו ולתלמידינו כאשר אינם מוכנים וראויים בתכלית. יש להכין היטב את החומר הנלמד ואת ההלכה שברצוננו להנחיל לילדינו, באופן שיהיה ברור ובהיר עד שיהיה ראוי להגישו לשולחן.

ב. בכל סעודה מוגשים סוגי מאכלים שונים - מנה ראשונה ותוספותיה, מנה עיקרית, קינוח - כך שגם אם אדם אינו מתחבר למאכל מסוים, הוא עדיין יכול למצוא דבר אחר שיספק אותו. כך גם בלימוד התורה, כפי שאמרו חז"ל (עבודה זרה יט, א): 'אין אדם לומד תורה אלא ממקום שלבו חפץ'. לעיתים ילד מתקשה בסוג לימוד אחד, אך סגנון לימוד אחר דווקא מובן לו. יש תלמיד שסוג חשיבה מסוים אינו מתאים לו, אך סגנון אחר כן תואם את יכולותיו. על כן, עלינו למצוא עבור כל תלמיד את הדרך והמסלול המתאימים לו, כדי שיוכל ללמוד תורה כשולחן הערוך והמוכן.

שבת שלום ומבורך - הרב אלחנן רייזמן

הנפש והחינוך

בשורת הפשורה

המילה **"משפט"** מעוררת, מטבע הדברים, רגשות שליליים אצל כל אדם. כל משפט מלווה בדרך כלל במריבות וחיכוכים, ויכוחים וטיעונים, יצרים ורגשות אמוציונליים. המשפט גורם לפחד ולמתח, והוא לכאורה דבר בלתי רצוי.

עם זאת, אין האדם יכול לפטור את עצמו מן המשפט, ולעיתים, כשאין ברירה, יש צורך לגשת למשפט כדי להוציא לאור דין צדק. אי לכך, ישנם דינים רבים ודרכים שונות כיצד לגשת למשפט בצורה נכונה.

רבנו בעל הטורים מביא רמז בפסוק זה, הכולל בתוכו את כל הכללים והדרכים כיצד לגרום לכך שהמשפט יתנהל בצורה הוגנת, רגועה ובאווירה טובה. וכך כתב: **"ואלה - נוטריקון: וחיבב אדם לחקור הדין. המשפטים - נוטריקון: הדין מצווה שיעשה פשרה ט"ם יעשה מ'שפט."**

אשר - נוטריקון: א"ם ש'ניהם ר'וצים. תשים - נוטריקון: ת'שמע ש'ניהם י'חד מ'דברים. לפניהם - נוטריקון: ל'א פ'ני נ'דיב י'הדר. ה'תנכר מ'הם.

סמך 'משפטים' ל'ולא תעלה במעלות' - לומר: 'הווי מתונים בדין, כלומר, לא יעלו אלא ילכו במתון. מעלות' בגימטריה - 'מתונים'."

בהתאם לדבריו, נתקדם שלב אחר שלב כדי לדעת כיצד נכון לגשת למשפט:

1. **חקירה** - לפני שניגשים למשפט, יש לחקור היטב את הצדדים. החקירה יוצרת תמונה ברורה ומלאה, אך כאשר חסרים פרטים, אי אפשר להגיע למשפט צדק.

2. **פשרה** - הפשורה עדיפה על פני פסק דין חד-משמעי. בכל מקרה שבו ניתן להגיע לפשורה, עדיף לבחור בה מאשר להכריע במשפט באופן חד.

3. **רצון משותף** - חשוב מאוד ששני הצדדים ירצו במשפט, שכן אם רק צד אחד מעוניין בו, לא יתקיים שיתוף פעולה מלא. במקרה כזה, צד אחד מביא ראיות וטיעונים, בעוד הצד השני נשאר אדיש ואינו משתתף באופן פעיל - דבר שעלול לפגוע בהשגת משפט צדק.

4. **הקשבה** - יש להאזין ולהקשיב לכל צד עד תום, מבלי להעדיף צד אחד על פני האחר.

5. **שוויון** - **"לא תהדר פני נדיב"** - אסור לדיינים להעניק עדיפות לאחד הצדדים. אם צד אחד חש מראש שאין לו סיכוי לזכות, עלול הדבר להוביל להשתקת טענותיו ולהליך שאינו הוגן. לפיכך, יש לדאוג לשוויון מוחלט בין הצדדים כדי למנוע מצב של חוסר ביטוי או סתימת טענות.

6. **מתניות** - יש להעניק לבעלי הדין זמן מספק להציג את טענותיהם, כדי שלא יחושו לחץ. דיון שנערך מתוך מתניות מביא לתוצאה צודקת יותר.

'כבד את אביך ואת אמך'

"מקלל אביו ואמו ידעך נרו באישון חושך" (משלי כ, כ). מרמור ודכדוך הרמב"ם מלמד אותנו בהלכות דעות (פרק א) שכדי

להגיע לאיזון, יש צורך לדעת מהו הקצה האחד ומהו הקצה האחר, ורק לאחר מכן נוכל לזהות את הדרך האמצעית הטובה והמאוזנת.

כך גם בחינוך - כדי לדעת מהי הדרך הנכונה וכדי שנוכל לחנך את ילדינו לחיבור ולאהבה, עלינו להכיר גם את הקצה הקיצוני והשלילי ביותר. עלינו לחשוב כיצד, חלילה, לא להגיע למצב של **"ומקלל אביו ואמו"**, אלא להגיע למצב של **כבוד אב ואם**.

השכל וההיגיון נוטים לכך שהאדם יכיר טובה להוריו ולא להיפך. אך הסיבה שיכולה לגרום לאדם לקלל את הוריו היא בדרך כלל מצב של מרמור ועצב עמוק. אדם כזה מרגיש שהחיים הם מעמסה כבדה עליו, ולכן הוא אינו מעריך את חיי ואף לא את אלו שהביאורו לעולם.

כפי שהיטיב לבאר זאת בעל המלבי"ם, וזה לשונו:

"איש שהחיים למעמסה עליו וחושב בלבו שהרעות בעולם מרובות מן הטובות, ושעל כן המציאות היא לרע, וטוב לו ההעדר. ומקלל אביו ואמו - שהיו הסיבה למציאותו באלה החיים הרעים."

התקווה היא שהנר יאיר

למעלה מראשו של כל אדם דולק נר המאיר לו את חייו ומביא עליו הצלחה. ישנם אנשים שנרם מאיר עליהם בעוצמה, וההצלחה מאירה להם פנים. ולעומתם, ישנם אנשים שנרם דועך, אורם כמעט כבה, והם מרגישים שהתקווה אובדת. וכפי שממשיך המלבי"ם שם:

"ועליו אמר: 'ידעך נרו באישון חושך' - שגר האדם הוא מזלו והצלחתו הזורחת על ראשו. וגם מי שנרו כהה או כבה, עדיין יש בו מעט אור, כמו נר שדעך בלילה ועדיין רואה לאור הלבנה. וזהו התקווה אשר בלב כל איש."

כאשר אדם שוקע בחשכת נפשו ונרו כבה לחלוטין, שוב אין לו מה שידליק את האור מחדש. ברגע שאין לו תקווה, אין לו אל מה לייחל ולצפות. וזהו המצב הגרוע ביותר - שכן כאשר לאדם אין תקווה, הוא מרגיש שאין לו מה להפסיד, ועלול גם לקלקל.

"אבל האיש הזה ידעך נרו, וישאר באישון חושך, ללא אור, תקווה וייחול כלל, כמו שנאמר (משלי כד, כ): 'נר רשעים ידעך, ורשעים בחושך ידמו'."

ירושה - תמרור אדום

סיבה נוספת שיכולה לגרום לאדם להגיע לשפל המדרגה ולקלל את הוריו היא **המרדף אחר הממון**. וכך ממשיך המלבי"ם:

"ויש עוד אופן שבו אדם מקלל את אביו ואמו בעבור הנחלה - שרוצה שימותו קודם, כדי שירש את נחלתם במהרה, ועל כן חיי יולדיו קשים עליו."

המחשבה הזו מבהילה מאוד, אך המציאות חזקה מכל דמיון. ישנם אנשים שמתדרדרים לתהום מוסרית ושונאים את הוריהם, אך ורק משום שלדעתם מגיע להם יותר כסף - אם במהלך חיי הוריהם ואם בירושה שהשאירו אחריהם.

תמרור אדום זה מלמד אותנו כי הצו האלוהי **"כבד את אביך ואת אמך"** אינו תלוי כלל בטובות ההנאה שהאדם מקבל מהוריו. **מחויבים אנו לכבד את מי שהוליד אותנו וגידל אותנו, מבלי לחשוב על תמורה או גמול.**

התייחסות ברגישות

התורה הק' מצווה אותנו לגלות יכולת חשיבה, יכולת להבין את נפש הזולת את רגשותיו ואת מה שעובר עליו. בפרשת משפטים מצינו הרבה דינים שמטרתם להבין את הזולת כגון כיצד להתייחס לגר לפני ליתום ולאומנה. התייחסות לזולת ע"פ התורה הינה התייחסות ייחודית שהתורה מלמדת אותנו כיצד להרגיש ולהתייחס לאחר.

ונבארם בס"ד אחת לאחת ומכך נלמד דרכי חיים הפסוקים הכתובים בתורה הק' בפרשת הגר היתום והאלמנה (שמות כב, כ-כב): "וגר לא תונה ולא תלחצנו כי גרים הייתם בארץ מצרים. כל אלמנה ויתום לא תענון. אם ענה תענה אתו כי אם צעק יצעק אלי שמע אשמע צעקתו". ובהמשך (כג, ט) "וגר לא תלחץ ואתם ידעתם את נפש הגר כי גרים הייתם בארץ מצרים".

והנה טבע האדם הוא, כי כאשר מרגיש שיש לו יותר כוח מהזולת, הוא מרגיש עליונות ואוהב להתנשא עליהם, כי כך הוא מרגיש יותר חזק, כמו שמבאר האבן עזרא (כב, כ) וז"ל: "וגר לא תונהו בארץ. בעבור שיש לך כח רב ממנו. וזכור כי גרים הייתם כמוהו. וכאשר הזכיר הגר שאין לו כח, ככה היתום והאלמנה שהם ישראלים ואין להם כח".

על האדם לדעת שאין לו על מי ועל מה להתנשא, כי גם הוא עלול להימצא באותו מצב וסיטואציה, וכמו שמבאר ברש"י ובשפתי חכמים (כב, כ):

"כי גרים הייתם - אם הוניתו אף הוא יכול... לומר לך אף אתה מגרים באת. מום שבך אל תאמר לחברך. כל לשון גר אדם שלא נולד באותה מדינה אלא בא ממדינה אחרת לגור שם. בא לפרש שכל ישראל גרים היו אף אברהם יצחק ויעקב".

ההגדרות של גר יתום ואלמנה דוקא אינם מדויקות, שכל אדם באשר הוא נכנס תחת אותם הגדרות, המצריכה אליו התייחסות מיטיבה, כמו שמבאר רש"י (כב, כא):

"כל אלמנה ויתום לא תענון - הוא הדין לכל אדם אלא שדבר הכתוב בהווה לפי שהם תשושי כוח ודבר מצוי לענותם.

בעולם ישנם שני סוגי אנשים, ישנם אנשים שיש להם מי שעוזר להם בעת מצוקה, הם תמיד מרגישים מקושרים למקומות הנכונים, ומרגישים שיש להם על מי להישען, ולעומתם ישנם אנשים שאין להם מספיק קשרים ולפעמים אף יכולים להרגיש קצת בודדים, אי לכך מבטיחה להם התורה, שיש להם על מי להישען והקב"ה לבדו רואה אותם ודואג להם, כמו שמבאר הרמב"ן (כב, כ) וז"ל

לא תונהו גר ולא תלחצנו ותחשבו שאין לו מציל מידך, כי אתה ידעת שהייתם גרים בארץ מצרים וראיתי את הלחץ אשר מצרים לוחצים אתכם ועשיתי בהם נקמה, כי אני רואה דמעת

העשוקים אשר אין להם מנחם ומיד עושקיהם כח, ואני מציל כל אדם מיד חזק ממנו וכן האלמנה והיתום לא תענו כי אשמע צעקתם, שכל אלה אינם בוטחים בנפשם, ועלי יבטחו.

ישנם אנשים שהם מרגישים שהם משולים כגרגיר הנמצא יחידי בראש האילן, מבזים אותם ואינם רואים אותם, וישנם בריות שמקלים ראש בהם, ומאוד יש להיזהר בכבודם, כמו שמבאר הרבינו בחיי בזה הלשון:

גר מלשון גרגיר הנמצא יחידי בראש ענף האילן, מבזים אותו ומריעים לו על כן אמר ה' יתברך אל תחשוב שאין לו מי שיריב את ריבו כי אני הוא הרב את ריבו והעושה נקמה בעושקיו,

לדעת את הנפש

עלינו להבין את הנפש של האנשים שדעתם שפלה עליהם ואין להם על מי לשאת את עיניהם, לבחון ולבדוק את מצב הזולת מה מפריע לו ומה מצבו הרגשי והנפשי.

כמו שממשיך לבאר הרבינו בחיי וז"ל וזהו שנתן טעם ואתם ידעתם את נפש הגר כי גרים הייתם בארץ מצרים, לא אמר ואתם ידעתם את הגר אלא את נפש הגר כלומר ידעתם כי כל גר נפשו שפלה עליו ואין לו למי ישא עיניו כי אם אלי, ועל כן ארחם עליו כמו שריחמתי עליכם שהייתם גרים בארץ מצרים. וצירף אליו האלמנה והיתום לפי שכולן תשושי כח והבריות מקילין בהם להרע ולהצר אותם, והנה דמעתם מצויה כי שערי דמעה לא ננעלו.

להתחסד עמהם

זהירות מופלגת צריכים אנו להיזהר בכבודם ולהתחסד עמהם בין בגופו ובין בממוניו ובוודאי להתחסד אליהם ולהמציא את עצמו בשבילם בדברים מתוקים וערבים וכמו שממשיך לבאר ועל כן צריך אדם להיזהר בהם להיטיב ולהתחסד עמהם בין בגופו בין בממונו, וכן הזכיר הנביא (ישעיה נח, ז) 'הלא פרוס לרעב לחמך', והזכיר עוד (שם י') 'ותפק לרעב נפשך', אם יש לך ליתן לו לחמך תן, ואם לאו נפשך שיזמין עצמו להמציא לו קורת רוח בדברים.

אסור לעמוד מן הצד

לפעמים אנו רואים, שאנשים מתיחסים לאנשים יותר חלשים בזלזול ובחוסר כבוד, והאדם הושב לעצמו מה אני יכול לעשות איני יכול לעשות כלום, ועל כך מבארים הראשונים שאסור לעמוד מן הצד אלא עלינו לסייע ולעזור להם, וכמו שכתבו האבן עזרא והחזקוני ובעל הטורים:

אמר לא תענון לשון רבים. אמר אם תענה. כי כל רואה אדם שהוא מענה יתום ואלמנה ולא יעזרם גם הוא יחשב מענה.

מצוה זו כתובה בלשון רבים מה שאין כן בכל הדינים הכתובים בפרשה זו לפי שכולם פושעים במ אפילו אותם שאינם מקניטים שהרי רואים

הם עלבונם ושותקים ואינם מוחין וכן הזכיר העונש בלשון רבים (כב, כג) 'וחרה אפי והרגתי אתכם' וגו'.

לומר שכל ישראל ערבים זה בזה, שאפילו אם ענה האחד כאילו ענו כולם. ענה תענה. צעק יצעק. שמוע אשמע. הכל כפול, לומר הכל במידה שתעשה לו אעשה לך:

סורו רע

הסיבה שלכך צריכים להתנהג עם הזולת ברגישות ללא לחץ וללא רידיוי הוא בגלל הסיכון שקיים בדבר כמו שמבאר ברש"י על הגר (שמות כג, ט):

וגר לא תלחץ בהרבה מקומות הזהירה תורה על הגר מפני שסורו רע (ב"מ נט):

סורו רע ישנם כמה פירושים להגדרה 'סורו רע' ובגור אריה מפרש:

מפני שסורו רע. פירוש שאור שבו, ונקרא זה 'סורו' כי השאור המסיר את האדם - רע בגר, ומפני זה קרוב לחזור לסורו, ולכך אל תונו אותו.

להיזהר עם אנשים בסיכון

ישנם אנשים רבים כיום שנמצאים תחת ההגדרה והכותרת תשושי כח וסורו רע, צעירים רבים ואברכים שמחפשים מי שיבין לנפשם, המתמודדים בחייהם.

בכדי לשמור על הנוער ועל האנשים המתמודדים יש להתנהג עם אנשים אלו ברוגע ובנחת, בדיבורים טובים ולא בלחיצה, כך מבאר האברבנאל

"וגר לא תלחץ", ...לא ילחצנו בדינו להכריחו ולהכניעו כפי שורת הדין... רק ינהג אותו בלאט ונחת. לפי שנפש הגר מצרה עליו להיותו בארץ נכריה, ויחשוב בלבו שמפני שהוא גר ונכרי אתה מכריחו כל כך. ולכן תנהגוהו בדברים טובים ורכים, לא שתטה המשפט בעבורו, אלא שתעשהו בנחת ולא בלחיצה.

נסכם כמה יסודות ממקורות אלו כיצד לחנך ולקרוב ליבות עם ישראל.

אהבה - בפ' דברים כתוב ואהבת את הגר, הדבר הראשון הוא 'אהבה', כל אחד שמתמודד צריך להרגיש שאוהבים אותו, האהבה נותן כוח רב להתמודד ולהצליח.

לדעת את הנפש - ראשית כל עלינו לזכור לא להתגאות על האחר, כל אחד מאיתנו היה במצב של אלו שמתמודדים, בכדי לעזור לשני צריכים ראשית כל להזהרות עם האחר ולהיזכר מתי היה הוא במצבו של האחר. אז נהיה רגיש ביותר.

לא לשפוט אותם - חשוב מאוד לא לשפוט אותם ולומר שהם לא טובים ולא ראוים אלא להבין אותם שנפשם שפילה ומצבם הרגיש הביא אותם למצב הזה.

לנהוג בדרך נחת וכבוד - החינוך מורה לנו בזה"ל שחייבין בני אדם לנהג עמהם דרך נחת וכבוד, הנהגה בכבוד ובנחת נותן לאדם הרבה כוח ונחת.

מזאור יוסף

גליון שבועי לע"נ מו"א חזקיה יוסף חיים בן שרה ברכה

משפטים גיליון 319

מאור יוסף

לע"נ מו"א
חזקיה יוסף חיים
בן שרה ברכה

ממתק לטיולתן שבת

43 דקות הוא ניגן, ובמהלכן חלפו על פניו 1,097 בני אדם.

אחרי 43 דקות של נגינה, כאשר שתיקה קצרה עטפה את התחנה, ג'ושוע בל אסף את כינורו, סגר את התיק, וסקר את המקום בעיניים שקטות. הוא ספר את הסכום שאסף, וגילה שה'הופעה' הזאת הכניסה לו 32 דולר ו171 סנט - אפילו לא שליש ממחירו של כרטיס בודד להופעה רגילה שלו.

הניסוי נערך ביוזמת עיתונאי בשם ג'ין וינגרטן מה'ושינגטון פוסט' חשף אמת נוקבת: האם היופי זקוק להקשר כדי שיהיה אותו? האם מוזיקה, שמרטיטה לבבות באולם יוקרתי, נותרת חסרת ערך כשהיא נשמעת ברחוב? האם אנחנו עוצרים, ולו לרגע, כדי לראות את מה שמונח ממש מול עינינו? האירוע כולו תועד וצולם, וכתב ה'ושינגטון' פוסט יצר ממנו כתבה שעוררה הרבה מאוד רעש. באותה שנה זכה וינגרטן ב'פרס פוליצר', פרס העיתונות היוקרתית והמוערך ביותר בעולם, לאות הערכה על הניסוי המדהים.

אפשר להסיק הרבה מאוד מסקנות וללמוד הרבה מאוד לימודים מהסיפור הלא שגרתי הזה, אבל אני רוצה ברשותכם לשאול אתכם שאלה אחת נוקבת: מה היה קורה אם ג'ושוע בל עצמו היה חולף באותה תחנת רכבת תחתית בדיוק כשמישהו אחר, מקצוען לא פחות ממנו היה מנגן בכינור. האם אנחנו בטוחים שהוא היה מזהה את האיכות ועוצר כדי להקשיב?? בכלל לא בטוח.

סביר להניח שהסיכויים שהוא היה שם לב לאיכות שבמוזיקה, גבוהים יותר. אבל בהחלט ייתכן שהוא היה ממחר לדרכו ולא מתפנה אפילו לשבריר שניה כדי להאזין, וממילא לא היה מזהה את הייחודיות שבמוזיקה הזאת.

המוסר השכל הוא לעצמנו, לכל אחד מאתנו. כמה פעמים אנחנו חולפים על פני עצמנו, ולא מזהים את העוצמות שטמונות בנו, את הפוטנציאל האדיר שקיים בכל אחד ואחד מאתנו, את ההישגים העצומים שרבים מאתנו השיגו ולא שמים לב אליהם, מתייחסים אליהם כאל 'פשוטים' ולא חשובים.

אבל האמת? לפעמים מתחת לכובע המצחייה המרופט, מסתתר לו אמן בקנה מידה עולמי. כל מה שצריך זה רק מישהו שייתן לו צ'אנס ויסיכים להאזין לו מעט, כדי לזהות את העוצמה שבמוזיקה שלו.

זרם בלתי פוסק של אנשים התפתל במסדרון של תחנת הרכבת התחתית בווישינגטון, כמו נהר אנושי שלעולם לא יפסיק לזרום. העוברים והשבים לא ידעו שברגעים אלו שבהם נכנסו לתחנה, הם השתתפו למעשה בניסוי מדהים שהפך לאחר מכן לאבן דרך בלימודי פסיכולוגיה, חברה ותקשורת המונים.

גבר צעיר, לבוש בבגדים פשוטים, חבוש כובע מצחייה מרופט, פתח תיק ושלף ממנו כינור. אצבעותיו הארוכות אחזו בקשת בעדינות, כאילו הייתה כנף ציפור שברירית. הוא התייצב, השפיל מעט מבט, ואז משך את הקשת על המיתרים. הוא ניגן את אחת היצירות המפוארות ביותר של באך.

הצלילים התפשטו, נחתו על אריחי הרצפה המלוכלכים, התפזרו בין הרגליים הממהרות, עלו והתמזגו עם קרקושי הרכבות. אך זרם האנשים לא נעצר. הם חלפו על פניו כאילו היה אוויר. איש לא שם לב.

ילדה קטנה עם קוקיות ניסתה לעצור, עיניה נתפסו בקסם בלתי מוסבר, אך אמה משכה אותה קדימה. איש אחד עצר לרגע כדי להאזין, אבל הטלפון שלו צלצל והוא המשיך בדרכו בעודו משיב לשיחה הנכנסת.

43 דקות הוא ניגן, ובמהלכן חלפו על פניו 1,097 בני אדם. היו כאלו שהשליכו לעברו מתובע, רק שבעה מתוכם עצרו ועמדו להאזין לנגינה שובת הלב שהפיק הכינור שבידיו. והם לא ידעו.

הם לא ידעו שהאיש העומד בפניה, כאחד הקבצנים, הוא ג'ושוע בל - אחד הכנרים הגדולים בעולם, שלא במקרה הוא גם יהודי.

הם לא ידעו שהכינור שבידו הוא מדגם 'סטרדיוואריוס' יקר הערך, בן יותר משלוש מאות שנה, ששוויי מתקרב לכארבעה מיליוני דולרים!

הם לא ידעו שלפני ימים ספורים נמכרו כרטיסים להופעה של ה'קבצן' הזה ביותר מ-1000 דולר למושב, ושאותם צלילים שנבלעים כעת בהמולת התחנה ריגשו קהל נלהב באולם קונצרטים ענק וגדוש מפה לפה.

השבוע העלון מוקדש

נרפאת האורבימשה בן פהמה, והנאורבי שמחם מארץ צירל, רבי יעקב בן נלדיס חתון רבי יעקב עזרא בן לאה, מתולת שרה בת חוה ברכה. ונרפאת כל חמי עמור, ליוון הנון אורסל בת-זוהר, יצחק בן באשע, רחל בת עות, ועיסי בת מרים, סימה בת זוהר, להללחה בת' עת נלה בת חמבה-אלין, דוד בן פרתה, שלום יהודה בן חוה ברכה, מביא בן סיכה, שמואל יצחק בן תהלה, ולעז' שמואל בן ברהר בהי, צורי שדן חמורח, ר' רפאלי יהודה בן אסתר, מחוה בהי בת מרסל.

מעשרות לישיבהבחר

שאלת חשבתי-הרב דוד מנחם שליט"א
עמ"ס 3

תמיכה

סיפור לשבת עמ"ס 2

מתנדב

אחת שאלת-ר' יצחק זילברטשין שליט"א
עמ"ס 6

ג'ישעות

החיונו השבועי
עמ"ס 5

סיפור לשיבת

ג'תשס"ז

על

לחנווני שכן עדיין אני חב לו סכום עתק... והחנווני הודיע לי, שאיני יכול עוד לרכוש מזון בהקפה, והעוללים שואלים ללחם. אולי ר' אהרונסון תוכל להכפיל לי את המילגה "התחנן האברך"...

ליבו של ר' אהרונסון נשבר בקירבו. הוא הכיר את מצבו של האברך, אך ידע כי הקופה ריקה וכיסי המרא דאתרא אף הם נותרו ללא קומץ פרוטות לשעת חרום. אך כדי לסבר את עיניו ואוזניו של האברך הדחוק, הוא ניגש לקופת הצדקה וניענע אותה. אף רחש, אף לא צילצול של פרוטה נשכחת לא עלה מקופסת הפח המחלידה.

"צר לי אחי ורעי, אין לי מה לתת... צר לי... פשוט אין".

מה לעשות אחים יקרים, שלא נדע ולא נחוש לעולם דקדוק עניות מה הם, שהרי העניות לעיתים מנוולת, אך המילים "צר לי... פשוט אין", עוררו רתיחה פנימית נראה בקירבו של האברך מר הנפש. הוא הזדקף מלאו קומתו הסיטי ידו לאחור וסטר סטירה מצלצלת ומכאיבה, על לחיו של הגבאי ר' אברימי אהרונסון. סטירה שהדיה נשמעו עד מעבר לסימטה האפורה בואכה תחנת הדליז'נסים. "והסוטר כסוטר לועה של שכניה" מיד לאחר שסטר, סבב על צירו בכעס ועזב בטריקת דלת עצבנית את ביתו של הגבאי ההמום.

שתי דקות לקחו לר' אהרונסון להתעשת, ומיד כשנרגע אץ ושעט במלוא כוחו במורד הסימטה. לא הרחק מכיכר העגלונים, הוא פגש באברך הנסער, וביקש ממנו: "אנא יקרי, המתן לי על מקומך עד שאשוב. אנא, אל תלך".

האברך הנסער נעצר, והתיישב על גדר אבן סמוכה.

ר' אברימי אהרונסון לא נח רגל. הוא דפק בזריזות על כמה מדלתותיהם של סוחרי העיר והתחנן לקבל מהם הלוואה. המאמץ היה כדאי ומוצלח. אחרי פחות מחצי שעה הוא חזר בזריזות לכיכר העגלונים, ופגש שם באברך מר הנפש שמירר בבכי.

"קח, יקרי, הנה התמיכה הכפולה שביקשת, עם עוד תוספת נכבדה, שיהיה לכם ברווח, זו לא הלוואה זו מתנה גמורה".

האברך נרעד ומופתע הפטיר "סליחה" מבוישת, הרכין ראשו ופנה לדרכו.

ר' אברימי אהרונסון נשם לרווחה וצעד לאיטו לעבר ביתו, נע בין צלליות לחשות לבין כתלים מושחרים ומאובקים, בעיר של תורה מופלאה ועניות נוראה.

"ריבוננו של עולם" מלאו עיניו דמעות של טוהר וזוך מן הברכה העליונה של מקור כל הברכות: "אבא שבשמים, סלח לי ומחל לי על שפגעתי בבנך היקר, שהוא בן תורה וכן עליה מן המובחרים שבעיר. אינני נחום איש גמזו, אך אוי לי ואבוי לי, על כי לא היה בלבי וברוחי לדון אותו לכף זכות. על כי העניות האיומה העבירה אותו על דעתו. איך נתתי ידי לכך שייכשל ויסטור לי, כמה גרוע ושפל אני. אבא שבמרומים, אילו הייתי בן עלייה הייתי צריך לאמוד את סבלו, ועוד לפני שייסטור לי לצאת לרחוב של עיר ולהביא לו את שביקש. אני חוזר בתשובה שלמה".

סב על עקבותיו הגבאי ר' אברימי אהרונסון, ומיהר לעבר ביתו של האברך, דפק על דלתו, וכשזו נפתחה ביקש ממנו "סליחה" חוצבת שבעה רקייעים, על כי גרם לו סבל כה מועיק וקשה... "סלח ומחל לי אחי ורעי, סלח לי, כדי שישלח לי גם אבינו שבשמים ותודה לך שסטרתי לי והעמדת אותי על מקומי".

ומעתיקי השמועה שבאותו דור מספרים, שהשטן באותה שנה לא קיטרג אלא בלם פיו ארוכות. וכי מה יוכל לומר?

פרח לדרך

רחמנא ליבא בעי. הקב"ה בימים אלה רוצה בעיקר את לבנו הטהור הוך והמוצחצח. במילים אחרות, הוא מצפה מעמנו לעידון הנפש לתיקון המידות. וכבר אמר הגאון מוילנא שיותר קשה לתקן ולו במעט מידה קלוקלת אחת, מאשר ללמוד את כל הש"ס כולו.

סיפור מן הסוג הנ"ל מוסיף חוכמה ומאלף בינה, כי עוד נותרו במקומותינו יהודים בני עלייה, אשר מודיע על כי סטרו להם, ומקשרים את עצמם מיד למקור, קרי לקב"ה שהוא המעורר, הוא הפוקח עוורים.

היו אלה עשרת ימי תשובה בימים של ירושלים של מעלה. ימים של עוני דוחק ומחסור, בהם הסתובבו דרדקים ובני תשחרות עטויי פיאות מגולגלות כשבתנם צמודה לגבם עקב רוזן כפוי. מדי פעם הם שקדו על תלמודם מסתפקים בלחם צר ומים לחץ, אך מרוויים עצמם מומתיקותה של תורה וממעינות חכמתה השופעים, נוגסים בכל פה בחריפות ובפילפול של אותו לחם רוחני, בבחינת "לכו - הלחמו - בלחמי", ואין לחם אלא תורה.

אנשים אי-אז, היו מתגוררים בבתים קטנטנים וצפופים, ללא מים בברזים, ללא חשמל, וללא שאר מכשירי הקידמה של העולם המודרני, המהווים אמצעים לנוחות בכיבוס, בבישול בשטיפת כלים ועוד.

היה יום כביסה.

היה יום אפיה.

היה יום שחיטה ומליחה, ולמרות הדוחק והמחסור היו פניהם של תושבי העיר בורקות מאור שבעת הימים, או משביבי האור הגנוז שהתפזרו להם - עוד מימי בראשית - בין סימטאות העיר שחבורה לה יחדיו. אותם שביבים עילאיים ששייעו לצורבי אותו דור להפוך לתלמידי חכמים, שיראתם קודמת לחוכמתם.

נסו בני הדור הנוכחי רק לחשוב על כך, שצריך לשאוב מים מן הבאר כדי לשפות סיר תבשיל על הפתיליה, שצריך לשפשף בגד בבגד עם אותה בורית קדמונית כדי להוריד כתמים, שלא לדבר על המאבק הסיזיפי להלבין חולצות לבנות... ואחר-כך להסעיד ולחתל כמה יונקים בבית, ללא תאורה, כי הנפט נגמר ותם לו בפרימוס המפוויח.

כן, את עשרת ימי תשובה באותם ימים, ניתן היה למשש באצבעות. כשאמרו "אני לדודי ודודי לי" אזי יכולת להבחין בהבעת פניהם של צעירים וקשישים כאחת, את "הגילו ברעדה", שמחים על כי בוודאי ריבונם עשה להם נס להתנוסס וכתבם לחיים בספר צדיקים, ומאידך אולי הם מן הבינוניים התלויים להם בחרדת הדין - על החבל הדקיק שבין החיים והמוות - בואכה יום הכיפורים.

הם ידעו לשלב בין חרדה לשמחה, ובין יראה לחדוות הלב, שהרי אין סתירה בין הדברים, אלא שאטום לבנו, מאה שנים אחרי, מלהבין זאת. אין ליחס זאת אלא לירידת הדורות, מה חבל.

ר' אברימי אהרונסון גבאי הצדקה של הכולל המרכזי, היה איש מסודר וישר דרך מאין כמותו. מעבר לגדלותו בתורה, הוא היה מסור לאברכי העיר בכל נימי נפשו. כאשר היו מגיעים אליו כספי החלוקה, או תרומות מתרומות שונות, הוא היה מחלק ממון זה בהתייעצות עם המרא דאתרא על מנת לא לקפח שכר אף ברייה. על אף היותו מטופל באשה צדקת ועשרה עוללים, היה מעלים את חסרונותיו מעיניו של רב העיר, כדי לא להתגות - חלילה וחס מפרוטה שלא מגיעה לו. הוא לעולם האחרון בתור הנוקמים שאין לו סוף. הנה כי כן, מאחר והיה קפדן על זכויות האחרים, ומקפיד לתת להם כדי חסרונם, קימץ וקיפץ במה שהיה מגיע למשפחתו, כך שמחזות הרעב בביתו היו מצויים תדיר. לא נחטא לאמת אם נגלה לכם, שילדיו היו מיומנים גדולים בהתגברות על תחושת הרעב, הן בשתייה רבה של מים מחד, או שינה מוקדמת עם בטן מקרקרת מאידך. תלונות? לא שמעו שם בין כותלי ביתו של ר' אהרונסון, ההיפך, השמחה והעליצות לדבר מצווה היו מפכים שם תדיר, כמעין בשדה שלחן.

צריך לשים דברים על השולחן. העובדה שקופות הצדקה והתרומות היו מסורות ביד של ר' אהרונסון לא קנתה לו אוהדים רבים, למרות שהיה מפורסם בקנאותו לרווחת הפרט והכלל. אגב, זאת למודעי, כי כספי החלוקה לאברכים היו עד כדי מחצית או שליש כדי מחייתם, ותו לא, ולכן הרעבון תקע שם יתד לא נאמנה.

מיד אחרי ראש השנה, בצום גדליהו, חולקו המעות לאברכים בתוספת מספר ביצים כמה קילוגרם קמח וכד שמן, תרומת גביר חשוב שהגיע מצפת.

במוצאי הצום נכנס לביתו של הגבאי ר' אהרונסון אחד האברכים ופניו עגומות עליו. "שב בבקשה", ביקש הגבאי. "לא תודה..."

"מה אוכל לעזור לכבודו?" שאל הגבאי.

"אני במצב קשה, קשה מאד. התמיכה שקיבלתי היום איננה מספקת, הרעב קשה מנשוא בבית, ועם מעט הפרוטות שקיבלתי ממך העברתי

ג'תשס"ז

טוֹר לְבֵן תּוֹרָה

הרב יוסף דוד כהן שליט"א

הסתכלות במראה

פסק מרן השולחן ערוך (יו"ד סי' קנו סעי' ב וסי' קפב סעי' ו) אסור לאיש להסתכל במראה משום לא ילבש, אלא אם כן מסתכל לצורך רפואה, כגון שחושש בעיניו או שמספר עצמו. ולדעת הרמ"א (שם) במקום שדרך האנשים לראות גם כן במראה, מותר בכל גווניו. וכתבו הפוסקים שאף לדעת השולחן ערוך בזמנינו שגם האנשים דרכם להסתכל במראה, אין בזה משום לא ילבש, ומותר להסתכל במראה. ונראה שאף אין צריך להחמיר מצד הקבלה.

תלמידי חכמים

אף במקומות שנהגו הגברים להסתכל במראה, מכל מקום תלמידי חכמים נמנעים מלהסתכל במראה. וכן נהגו כמה תלמידי חכמים. ויש אומרים שאף לתלמידי חכמים אין כל חשש להסתכל במראה, ואדרבה על תלמידי חכמים יש להזהר יותר לבל יהיו מרושלים בבגדיהם בפני הבריות.

מלבוש חדש

כשלוש בגד חדש מותר לו להסתכל במראה לראות אם זה מתאים עליו, כיון שיש לו צורך בזה ואין כוונתו להתנאות.

להסתכל במראה לתפילין
יש אומרים שאין להסתכל במראה כדי לראות ש"התפילין של ראש" מונחים במקומם על הראש, והוא מנהג בורות, ודי בזה שיבדוק לפי משמוש ידו שהתפילין מונחים בין עיניו. אך הסכמת הפוסקים שמוותר להסתכל במראה כדי לוודאות שהתפילין מונחים במקומם. וכן נהגו כמה מגדולי ישראל.

מראה בחדר המדרגות

ועד הבית' שהחליט לשפץ את הכניסה לבנין, וכחלק מהשיפוץ החליט לקבוע מראה בכניסה לבנין, אך חלק מהשכנים מתנגדים להעמדת המראה, בטענה שיש שנמנעים שלא להסתכל במראה, נראה שידם על העליונה, ויש למצוא תחליף למראה על ידי דברים אחרים המשווים חזית נאה לבנין ולחדר המדרגות כנאה וכיאה לתלמידי חכמים אשר יישונו נאה.

שיעורו של הרב יוסף דוד כהן שליט"א בכל יום רביעי - מועבר בקו משכני אחר-כך - 02-581-6767

החיוך הסיבועי

מאיר פנחסי

הרגע שאתה מנסה לצלם מישהו בלי שישים לב ויוצא לך פלאש.....

הרגע הזה שאתה חולף על פני שכן שסוחר דברים כבדים, ולמרות שאתה ממחר אתה מפטיר לעברו תוך כדי הליכה ככה מתוך נימוס: אולי אפשר לעזור במשהו? ואז הוא עונה: בטח בטח, תודה רבה. אתה ממש צדיק.....

הרגע הזה שאתה פותח את המקרר מגלה שהוא ריק חוזר לחדר ממין צפיות, ואז חוזר שוב עלהתהליך אולי המקרר התמלא בינתיים.....

שאלות ותשובות

הרב דוד טהרני שליט"א

אמר לפניו רבונו של עולם בחנני ונסני, שנאמר בחנני ה' ונסני וגו', אמר אני אנסה אותך ואני אעשה עמך דבר שלא עשיתי עמכם, שלהם לא הודעת בימה אני מנסה, ואילו לך אודיע במה אני מנסה, וכו'. וסוף דבר שלא עמד בנסיון ושיים ארבעה ונצטרע כמבואר בנביא ובגמ' סנהדרין קז.

האם על יהודי לכבד אדם בעל מעמד מדת אחרת?

אדם צריך לכבד כל אדם ולא לזלזל באיש, כמבואר במדרש רבה (תולדות פרשה יב) על דקלייטנוס רועה חזירים שהיו מבזין אותו ונתמנה למלך וגזר על היהודים גזרה קשה, וכשניצלו ממנה, אמר להם שלא יבזו שום אדם. וגם אמר רבי יוחנן (ברכות ט:): שלעולם ישתדל אדם לרוץ לקראת מלכי ישראל ולא לקראת מלכי ישראל בלבד אלא אפילו לקראת מלכי אומות העולם שאם יזכה יבחין בין מלכי ישראל למלכי אומות העולם. וכן אמרו במדרש הגדול (ויצא כטד) ויאמר להם יעקב אחי מאין אתם. מכאן אמרו לעולם תהא דעתו שלאדם מעורבת עם הבריות וקורא להם אחים ורעים ויקדים בשלום הכל, כדי שיקדמו אותו מלאכי שלום ומלאכי רחמים מלמעלה. מרגלא בפומיה דאביי לעולם יהא אדם ערום ביראה ומענה רך ומשיב חמה ומדבר שלום עם אחיו ועם קרוביו ועם כל אדם ואפלו עם גוי בשוק, כדי שיהא אהוב למעלה ונחמד וחיבי למטה. אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שלא הקדימו אדם שלום מעולם, אפלו גוי בשוק, עכ"ל.

האם מותר לתת לבחור ישיבה דמי כיס מכספי מעשרות?

מותר לתת לבן ישיבה דמי כיס הנצרכים לצרכיו האישיים (לא לסיגריה ושטויות המזיקים לבריאותו) וכדין כל צדקה, שהרי מן הדין אין אביו חייב במזונותיו לאחר גיל שש, ואם אביו מן הדין יכול לכלכלו מכספי מעשר, כמבואר בשו"ת יחווה דעת (ח"ד סי' עו) וכל שכן לאחרים.

האם מותר להשתמש בסרטונים ממצלמת אבטחה

לאחר שבת?

אסור לצלם או להסריט בשבת משום כותב, וגם צילום כאשר התמונה או הסרטון אינם מודפסים אלא נשמרים לתוך דיסק קשיח וכדומה הוא בכלל איסור כותב, וכל ההיתר של הליכה או המצאות במקום שמצלמות אבטחה פועלות, הינם מכיון שההולך כנגד המצלמה אינו מתכוין להצטלם, והוא פסיק רשיה דלא ינחא ליה ואינו מתכוין, ולכן התיר בשו"ת יביע אומר (ח"ט או"ח סי' לה) ללכת לכותל המערבי בשבת אף שבעיר העתיקה פרוסות מצלמות אבטחה המצלמות את כל העוברים והשבים שם, כיון שאינם מתכוונים להצטלם, וכל מטרת הצילום היא גורם הרתעה לבטחון העוברים והשבים, ולהרתיע את הפורעים הנכרים שלא יפגעו בעוברים והשבים, ואם יעשו כן הרי מעשיהם מצולמים והם במוקדם או במאוחר ילכדו ויבואו על עונשם. - אבל כאשר אדם היה בבית הכנסת ועשה שם אירוע בשבת ברית או עליה לתורה, והוא מבקש לאחר השבת העתק ממצלמות האבטחה בבית הכנסת, נמצא שהוא מתכוין להצטלם בשבת בכדי לקבל את הסרטון במוצאי שבת, ונמצא שהוא מתכוין באיסור כותב, והדבר אסור. וכ"כ בקובץ הישר והטוב (גליון כא עמ' שלח).

למה מתפללים ומבקשים כוחות מהקב"ה להתמודד, וכי הקב"ה מביא ניסיון בלי כוחות להתמודד מולו?

תשובה: הן אמת שהבורא לא מנסה את האדם נסיון שאינו יכול לעמוד בו, אבל עדיין זה נסיון, וצריך כוחות להתמודד עמו ולא להתפתות ולא להכנע, שאם הכל קל לאן הלך הנסיון. ומי לנו גדול ממשיח אלוקי יעקב ונעים זמירות ישראל דוד המלך ע"ה שאמר רבונו של עולם מפני מה אומרים אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב ואין אומרים אלקי דוד, אמר לו הקב"ה הם עמדו בנסיון אצלי ואתה לא התנסת,

אחת שיאלתי

מאוצרותיו של הרה"ג יצחק זילברשטיין

לקוח מתוך סדרת הספרים "אחת שאלתי" מאת המחבר הרב ארז חזני

מה יעשה המתנדב במענק התייר?

פי תראה חמור שנאך רבך תחת משאוי... עזב תעזוב עמו (שמות כ"ג, ה').

סרבתי בתקף לקבל את הפסוף... לכאורה פגנת הארגון במניעת קבלת המענקים היא שמירה על השם הטוב ועל המוניטין של הארגון, שמהותו סייע וחלוץ לשם שמים ולשם מצות חסד בלבד, ואם יתחילו מתנדבים לטל שקר, יאבד הארגון את צביונו פ'התנדבותי, ויחשב לארגון 'מוסרי'. אבל בענייניו, המתנדב נהג בדייק כפי שהיה צריך לנהג, כפי שראינו שנכח הפצרותיו של העשיר גלה המתנדב דעתו באופן נחרץ שהוא מסרב לטל תגמול כלשהו עבור פעלתו, והפסוף הגיע לרשותו שלא-ברצונו ובעל-פרחו. ומפילא אין בכך כלל פגיעה בשמו הטוב של הארגון, ולכן הוא יכול להשאיר את הפסוף בידו.

אולם, למעשה שמענו ממוחננו ורבנו הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, שיש להורות למתנדב שראוי לו שלא לזכות בפסוף לעצמו, משום שפגנתו היתה להתנדב אך ורק לשם חסד, ללא שום קבלת תגמול, ואם יזכה לבסוף בפסוף, יגלה שאף מתחלה היתה לו פגנה פנימית נסתרת לזכות בתמורה כלשהי, ויש בכך חסרון בפעלתו מתוך "נדבת הלב". הרב הציג בפני המתנדב את דברי הנצי"ב מוולוז'ין ('העמק דבר' שמות ל"ב, כ"ו) על הפסוק "מי לה' אלי": הינו מי שפוקש לה' בלי שום רצון עצמי כלל, ולא אהד שעובד את ה' כדי לזכות בשכר וגמול, אלא שעושה הכל אך ורק לשם שמים - המוסר כל אשר לו לאהבת ה' ויבדודו יתברך!

וגם בענייניו, "מתנדב" הוא העושה חסד של אמת, לשם שמים בלבד, ללא שום קבלת טובה אישית. (ובנוסף, יש מקום לחשש, שמתנדב שיסכים לטל שכר במקרים כגון אלו, ויירח את ריח הפסוף (מלשון 'נכספה' נפשי), בעתיד הוא אף ירמוז לנחלצים לשלם לו, ובהמשך אף יבקש בפרוש...). ולמעשה, מפיון שאי אפשר לאתר את בעל הרקב ולהשיב לו את כספו, ראוי לעשות בפסוף "צרכי רבים" (לעשיית דברים שיפיקו טובה לרבים, כגון קניית ציוד עבור הארגון, שישמש לצורך חלוצי הצבור). לסיכום: ראוי למתנדב לעשות בפסוף "צרכי רבים".

השיאלה הפאה הגיעה ממתנדב בארגון התנדבותי, המסייע לאנשים שנתקעו עם רכבם. וכך ספר האישי:

מתנדבי הארגון שלנו מסייעים לבעלי רכבים האקזקים לכבלים כדי להגיע את רכבם, וכן לזקוקים לסייע בתקון תקר והחלפת גלגל. הסייע נתן לאנשים המתקשים בכך או שחסרים להם כליים. כמו כן אנו פורצים לרכבים שנגעלו והמפתחות השארו בתוכם, ועוד פגנה וכהנה פעולות סייע הצלה וחלוץ. המתנדבים מוסרים נפשם 24 שעות ביממה למען האלת, וכל זאת שלא על מנת לטל שום תמורה. למותר לצין, שהארגון הנפלא עליו זכיתי להפגנת גורם לקדוש שם שמים עצום.

ויכן, בלילה אחד שבו שדר מזג אויר סוער, קבלתי קריאה אודות רכב שנתקע בכביש בין עירוני מסים. מהרתי למקום, וגליתי שבעל רכב-השדר שנתקע הנו תיר יהודי, שעשה רשם פאדס אמיד ביותר.

לאחר עבודה מאמצת תחת גשם זלעפות, הצלחתי בס"ד לתקן את התקלה.

בנסתי לרכבי על מנת לשוב לביתי, ואז יצא התייר מהרכב וספן לי להמיתין. הוא הרעיף עלי ברכות והודאות ואחר כך הוציא מכיסו סכום של אלף יורו, ועמד להגיש לידי את השטרות באמרו: "אני מאד מעריך ואוהב אנשים טובים כמוך, קח נא מנחתי מיד". הודיתי לאיש על הרצון הטוב, והסברתי לו: "אני מתנדב בחנם, איני מוכן לקבל אפילו אגורה אחת!"

"פכה?! - הגיב האישי - אז תמיתין רגע...", הוא שלף

מכיסו אלף יורו נוספים, צרפם לחפיסת השטרות הקודמת, ולתדמיתי, זרק את כל השטרות לתוך רכבי, ולאחר מכן נכנס בבריאות לרכבו ופתח בנסיעה מהירה, עד שנעלם מן האפקס...

קעת אין באפקשורות לאתר את הנדיב ולהשיב לו את פספו, ואיני יודע מה עלי לעשות בפסוף. מצד אחד, הארגון מתנה עם כל מתנדב מראש שאסור לו לקבל תגמולים משום גורם שבעולם, אך מאידך, אולי בכל זאת אוכל להשאיר את הפסוף אצלי, פי לא היתה לי כלל פגנה לטל שכר או מתנה עבור פעלתי, אדרבה,

החיזוק השבועי

ואכן בגבורת לב כבשה את כעסה ומחלה לה. לאן עברו ימים רבים, ובתוך כמה שבועות זכו כולם למצוא את זיווגם, כשכל שידוך ושידוך היה 'נס' בפני עצמו (אי אפשר לפרט, אך כל היודע סיפור הדברים לאשורם רואה בעליל כי יד ה' עשתה זאת). ע"כ דבר המעשה.

ואגב אורחא יסופר, שלאחרונה (עקב המחלה שהתפשטה ברחבי העולם) פרסמו אנשי מעש שכל מי שנפגע על ידי רעהו ומחל לו, מתבקש להעלות את המעשה ע"ג הכתב, ואם ישלח אליהם את הכתוב יכנס שמו להגרלה על סך ח" אלפים (18,000) שקלים, וכל זאת כדי להרבות שלום בעולם ולהרבות זכויות לעצור את המלאך המשחית. גם משפחת הרב הגר שלחו את סיפורם, ואכן, ביום ב' סיון נערך הגורל ורבי חיים מאיר זכה בו (ויחי לפלא, שזכיותו חלה ביום היולא של זקנם הרה"ק ה'אהבת ישראל' מויוזיץ ז"ע).

אבל, באמת אמרו, כי אותו סכום שזכה בו אינו אלא 'לשבר את האוזן' - משל אחד מני אלף לגודל השכר הצפון בשמים למי שחושק שפתיו בכח שלא להשיב למחרפיהו, ועוד מוחל לו לפני משורת הדין. וידועים דברי הרה"ק ה'ישמח משה' ז"ע ('שיר משה' על שה"ש) על הפסוק (שם א ב) 'ישקני מנשיקות פיהו', כי נשיקה רומז על תענוג ואהבה - וממה הקב"ה מתענג, מנשיקות פיהו - כשאדם משיק שפתותיו זו לזו בכח, לעצור בעדם מלהוציא איזה דיבור... שבזה 'נותן' הוא כביכול להקב"ה מנחת אהבה. (באר הפרשה)

עט שימש שח הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: מעשה נורא סיפר הרה"ג בנש"ק רבי חיים מאיר הגר שליט"א, איתן מושבו בעי"ת חיפה יצ"ו, ומשמש כמגיד שיעור בשי"ג 'יחל ישראל' דחסידי סערט וזיניץ בפני הבורים המבוגרים. וכך הו מעשה: לפני זמן הזמינו את נוות ביתו לעשות 'תכנית' (מופע) בפני 8000- תלמידות סמינר. באמצע התכנית קמה אחת מהמורות ושפכה עליה קיתון של רותחין לעיני קהל ועדה, בטענתה שאין כל רעיון (מסר) חינוכי בתכנית. היא נדהמה מאוד מן הדברים ומיד נסתה לפייס אותה בדברים רכים: הניחי לי בזה השעה, כי כדי בזיון וקצף, ואחרי ככלות הכל אסביר לך כוונתי... אבל המזוכחה! עמדה על שלה בכל התוקף וזעקה לעברה: לא ולא, תפסיקי מיד!...

אין כח בידי בשר ודם לתאר את רגשי הבושה והכלימה שהיו מנת חלקה, וכבר לא היתה מסוגלת להמשיך מרוב הלם וכאב ובושה, והמשיכה עוד כמה רגעים בלבד ועזבה את המקום חפוית ראש. מיד בצאתה, כשכולה בוכיה ונסערת, שפכה בפני בעלה את מר ליבה על שככה עוללו לה, והוא החל מפייסה.

בתוך דבריו עמדו לגנדי עיניו סיפורי מעשיות ששמע ורואה על 'ישועות' גדולות אשר ניתן לפעול על ידי המחילה על בזיונות, על כן הפציר בה למחול למי שפגע בה ולהקדיש את הזכות הגדולה עבור שלושה בחורים משומעי לקחו, בני כ"ג - כ"ד שנים, אשר כבר זמן רב עבר מעת שהגיעו לפרקם ועדיין לא נושעו.

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" (כא, א)

צריך אדם לשים את משפטי האלוקים לפניו. עליו להקדיש את כל ה"אני" שלו בעבור המשפטים ולמסור את נפשו עליהם. וזהו שאומר הכתוב: "לפניהם" – שיעמידו את המשפטים לפניהם, לפני קיומם העצמי...

קול שמחה

"והגישו אדוניו אל האלהים... ורצע אדוניו את אוזנו במרצע, ועבדו לעולם" (כ"א, ו).

אומר רש"י: "את אוזנו הימנית, או אינו אלא של שמאל, תלמוד לומר און און גזירה שווה". ולכאורה למה היה צריך רש"י לעשות כאן גזירה שווה, והרי בכל התורה כולה, ימין קודם לשמאל? אלא אפשר לבאר, על פי דברי רש"י בהמשך הפרשה שאומר, שדווקא און נבחרה מכל האיברים שבגוף, מפני שהיא זו ששמעה בהר סיני "לא תגנוב". ולכן אם עבר על כך וגנב, צריכה אוזנו להירצע. וכן המדרש אומר בשיר השירים, "כיצד היה הדיבור יוצא מפי הקב"ה, היה יוצא מימינו של הקב"ה לשמאלן של ישראל". ולפי"ז מובן, למה היה צריך כאן גזירה שווה, כדי לומר לך שאע"פ שאוזן שמאל שמעה ראשונה בהר סיני לא תגנוב, שהרי הדיבור היה מגיע לשמאל ישראל, בכל זאת תרצע דווקא און ימין, כמו בכל התורה שימין קודם לשמאל...

אוצר הפנינים

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" (כא, א)

המילה "תשים" ר"ת שישת ימים תיעשה מילאכה, רמז לזה שדנין רק בימות החול ואין דנין בשבת. ואת הטעם לזה אפשר להגיד בצחות, כיון שאמרו חז"ל שהדיין צריך לראות בשעת הדין כאילו גהינום פתוח תחתיו, אם כן אי אפשר לדון בשבת כיון שגם הגהינום שובת בשבת קודם.

צדיקים

הגיליון לזכות ולבריאיות אדונינו מורינו
ורבנו ר' ישכר דוב בן מרים שליט"א

"אם כסף תלוה את עמי את העני עמך" (כב, כד)

ר' יהונתן איבישיץ היה מפרש פסוק זה שבפרשתנו בלשון תמיהה, "וכי ילווך הכסף בשעה שאתה נאסף אל עמך"? "את העני עמך" – אינך נוטל עמך במותך אלא רק את מעשיך הטובים שעשית בימי חיך, כאשר גמלת חסד עם הזולת ונתת צדקה לעני שעמך.

ר' יהונתן איבישיץ

א נקודל'ה

"אם כסף תלוה את עמי את העני עמך" (כב, כד)

רבי משה לייב מסאסוב דיבר פעם אחת על כך שכל מה שברא הקב"ה בעולמו נועד לשמשו ושצריך ואפשר לנצל כל דבר וכל מידה לעבודת הבורא. שאל אחד הנכחים, שהיה גבאי צדקה: "איזו תועלת בעבודת ה' יש ממידת האפיקורסות?" השיב רבי משה לייב: "כשבא אליך עני ומבקש עזרה, אל תהיה פתאום מאמין גדול ותתחיל לומר לו בטח בה, ה' יעזור". כאן עליך להשתמש במידת האפיקורסות, לחשוב שאין לעני הזה מושיע אלא אתה, ולעזור לו ככל יכולתך".

רבי משה לייב מסאסוב זצ"ל

"וכי יריבון אנשים והכה איש את רעהו" (כא, יח)

שאלו את הברזל - מפני מה כשמכים אותך קולך נשמע כל כך גבוה וחזק, והזהב בעת שמכים עליו אין קולו נשמע כל כך, והשיב הברזל, הטעם פשוט כי הזהב שהוא אחיו, לא מכה אותו, רק הברזל שהוא זר אליו מכה אותו, לכן אינו צועק כל כך בעת שמכה עליו, אבל הברזל, מכה אותו הברזל שהוא אחיו וקרובו, וזה כואב מאוד, שאחים וקרובים יכו זה את זה, ולכן הברזל צועק מאוד בעת שמכה עליו ברזל אחר.

ילקוט הגרשוני

"מדבר שקר תרחק" (כג, ז)

אמר פעם ר' זושא מאניפולי זיע"א "מדבר שקר" פירוש כשאתה אומר דיבור של שקר, מיד אתה מרחיק את עצמך מה' יתברך.

אמרי פנחס

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" (כא, א)

אומר רש"י: מוסיף על הראשונים, מה הראשונים (עשרת הדברות) מסיני אף אלו מסיני, ה"חדושי הרי"ם" – הרי כל התורה כולה ניתנה בסיני, ואפילו כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש – גם כן כבר ניתן בסיני, ולמה מפרש רש"י משפטים אלו ניתנו בסיני? והשיב כי יש דינים המובנים לכל אדם, לכאורה גם בלי שהתורה אומרת, לדוגמא: גניבה וכיוצ"מ, היינו אומרים שאסור לקחת חפץ השייך לאדם אחר, או למשל האיסור להכות את רעהו, הרי זה מובן לכולם שאין להכות, וזוהי כוונת רש"י – סיים הרבי – שגם דינים אלה המובנים בפשטות, אלמלא היו כתובים בתורה – אינם כלום! רק מחמת ציווי התורה חייב אדם לא לגנוב ולא להכות!

חידושי הרי"ם**"כל אשר דיבר ה', נעשה ונשמע (כד, ז)**

במסכת שבת דף פח ע"א דרשו חז"ל, שבשעה שהקדימו ישראל נעשה ונשמע, ירדו מלאכי השרת וקשרו לישראל שני כתרים, אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע. מהלשון "בשעה שהקדימו", מדייק הבית הלוי, שמה שזכו לשני כתרים הוא דווקא משום שהקדימו נעשה ונשמע, ואילו לא היו מקדימים אלא אומרים בסדר הרגיל, "נשמע ונעשה", לא היו זוכים לשני כתרים. ושואל על כך הבית הלוי, מדוע מספר הכתרים קשור לסדר המילים, ומה לי אם הסדר הוא כזה או אחר? ומסביר הבית הלוי עניין זה כך: לפעולת לימוד תורה ישנן שתי מטרות-האחת, ידיעת המצוות (שהרי אם לא ילמד, לא ידע). והשנייה, תורה לשמה, שגם אם כבר יודע את כל ההלכות והמצוות, עדיין מצווה לעסוק בתורה מצד עצם המצווה של עיסוק בתורה. וכשהקדימו נעשה ונשמע, למעשה ביטאו בכך את הרעיון, שגם אחרי ה"נעשה", כלומר גם אחרי שידעו כיצד לקיים המצוות, עדיין "נשמע", כלומר עדיין נראה בלימוד התורה ערך עצמי ונוסיף להגות בה. ועל כן זכו לשני כתרים, אחד כנגד המצוות, ואחד כנגד העיסוק בתורה, שהוא ערך נפרד בפני עצמו. מה שאין כן אם לא היו מקדימים נעשה ונשמע, אלא היו אומרים "נשמע ונעשה", היה משמע שהכול עניין אחד-אנו נלמד על מנת לקיים את המצוות, וכך נוכל לקיימן. ואם כך, לא היו זכאים לשני כתרים. לכן, ההדגשה היא "בשעה שהקדימו".

בית הלוי**"רק שבתו יתן ורפא ירפא" (כא, יט)**

המילה "שבתו" מרמזת כאן לשמירת שבת כהלכתו, והכוונה "רק שבתו" - אם ייתן את "שבתו" את השבת לה' ויזהר בכל הלכות שבת ודקדוקיה ומצוותיה, אזי יזכה ש"ורפא ירפא" שהקב"ה יגמול לו כמעשיו וירפא אותו מכל נגע ומחלה, ולכן אף נהגו בכל תפוצות ישראל לברך מי שבירך לחולה דווקא בשבת ולומר "שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא" שזהו בזכות שמירת השבת.

האדמו"ר מקודינב זצ"ל**אזיס ווארט****"רק שבתו יתן ורפא ירפא" (כא, יט)**

כשהיה הגאון ר' מאיר שפירא מלובלין בארה"ב, התקשר לאחד הגבירים ושאל אם אותו גביר יכול לבוא אל הרב למלון. הגביר התנצל שכרגע תקפה אותו מחלת השפעת הוא אינו יכול לצאת מביתו. החליט הרב לערוך ביקור חולים אצל הגביר. כשפתח הגביר את הדלת לקול הנקישות, הוא עמד במלוא הדרו, בריא ושלם. אמר לו הרב מאיר שפירא: "עתה תצטרך לשלם פעמיים, פעם אחת תרומה לשיבה, מה שהייתה כוונתי בתחילה, ופעם נוספת דמי ריפוי, שהרי היכן היית מוצא רופא שירפא אותך כל כך מהר?!"

רבי מאיר אומר

"ואנשי קודש תהיון לי, ובשר בשדה טריפה לא תאכלו לכלב תשליכון אותו" (בב, ל).

כתוב בגמרא במסכת חולין, שאין הקב"ה מביא תקלה לידיהם של צדיקים. וביארו שם, שגנאי הוא לצדיק אם הוא אוכל דבר איסור, ולכן בענייני אכילה לא תהיה תקלה לצדיק, ויזמן לו ה' אוכל כשר. וזהו ביאור הפסוק כאן, "ואנשי קודש תהיון לי", וכאשר תהיו אנשי קודש ותגיעו למדרגת הצדיקים, ממילא "ובשר בשדה טריפה לא תאכלו" מפני שאין אני מביא תקלה לידיהם של צדיקים.

אוצר הפנינים

"וכי יגח שור את איש או את אשה ומת סקול יסקול השור ולא יאכל את בשרו ובעל השור נקי" (כא, כח)

הסביר החתם סופר זצ"ל, התורה הזהירה שלא יאכלו את בשר השור הנסקל, כדי שהשור לא יזכה שבשרו ייהפך לחלק מבשרו של איש יהודי, מאחר שהוא גרם לאיבוד נפשו של אדם מישראל.

חתם סופר

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
"ועינכם תחזינה בנים ובני בנים כשתילי זיתים סביב לשולחנכם
בתים מלאים כל טוב גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם"

"סוג של פשרה"

"כדאי לפרסם את הסיפור של הרב לוי תלועלת הציבור. פנה אלי ידידי הרב מאיר ביניק הי"ו, שאף טרח להפגיש בינינו ועל כך תודתי נתונה לו.

כה מספר הרב אליהו דוד לוי שליט"א, יהודי בר אוריין ונעים הליכות המתגורר בביתר עילית:

"היה זה בשנת תשמ"א, טרם באתי בברית הנישואין עם רעייתי תחי'. היינו אז אזרחים אמריקאים, נפשי חשקה לעלות אחר הנישואין לגור בארץ ישראל. כלתי בעצם בתמכה ברעיון, אלא שנקודה מסוימת העיקה עליה. היא אמרה שיש בארץ נוהג בלתי סביר בעליל: הורים בני תורה מחתנים את ילדיהם, רוכשים עבורם דירות יש מאין ונכנסים לסחרור של חובות. צורת החיים הזו אינה מקובלת, ובשל כך אינה מסכימה לעלות לגור בארץ."

שכנעתי אותה: "הרי מדובר בצעד בלתי מובן בעליל. כיצד אברך בן תורה יכול להוציא מכיסו סכומים מופרכים שכאלו?! לדעתי מדובר בפצצה מתקתקת. זו שאלה של זמן עד שהנוהג המוזר והבלתי מובן הזה יפסק. בודאי עד שנצטרך להוביל את ילדינו לחופה, בעוד כעשרים שנה, ישתנו סדרי בראשית והשפיות תחזור לחייהם של בני התורה בארץ ישראל". הגענו לפשרה שנדחה את הדיון על נושא השאת הצאצאים לעוד עשרים שנה, אך מוסכם על שנינו שאנחנו לא ננהג כמו כולם, אלא נמצא את הנוסחה הנכונה להשיא צאצאינו בכבוד.

לפי שיש לנו לעשות הפשרה קרובה לדין, כדאי את שו"ע, משום הכי שייך שפיר לומר שגם זאת הפשרה נקרא משפט אמת, דאמרינן בסנהדרין: 'צדק צדק תרדוף' - אחד לדין ואחד לפשרה, שאף הפשרה צריכה להיות צדק, כלומר: לפי צדק שלה, דצדק ואמת הכל עניין אחד, ומשום הכי אמר הכתוב: ו-אלה המשפטים, לומר שהוא מוסיף ומתחבר עם העניין הראשון, דהיינו: עשרת הדברות שהם עיקר התורה, כדי להורות לנו מצוות הפשרה הקרובה לדין, שגם היא נאמרה בסיני" - לשון רבינו ה"זרע שמשון" זיע"א בפרשתנו. עוד מוסיף רבינו על ראשי התיבות של "בעל הטורים" זיע"א בעניין הפשרה: "ה-דיין מ-צווה ש-יעשה פ-שרה ט-רם י-עשה מ-שפט" - "משום הכי קאמר המדרש מוסיף רבינו ו'אלה המשפטים' - הדא הוא דכתיב: 'לשלמה אלוקים משפטך למלך תן וצדקתך', כלומר: תן לו (למלך) לב לעשות משפט וצדקה, שיהיה יודע לעשות פשרה קרובה לדין".

"כאמור" ממשיך הרב לוי "הגענו לפשרה מוסכמת בעניין זה, והתחתנו למזל טוב."

בשנת תשנ"ה, כשהגיעו התאומים שנולדו לנו לגיל בר מצווה, זכרתי את הסכם הפשרה שעשיתי עם רעייתי. כה מהרה חלפו להם שני שלישי מעשרים השנים שהקצבנו לשינוי המיחול בתפישת העולם החרדית לגבי השאת הצאצאים, והנה עוד מעט צאצאינו עומדים בפרק האיש מקדש, ועולם-כמנהגו נוהג. חשבתי כי הגיעה העת להידרש לסוגיית נשואי הצאצאים המתגלגלת לפתחנו בצעדי ענק.

החלטתי שאני חייב להתייעץ עם בר דעת. חשבתי בליבי כי אם אגש לאברך ישראלי, הוא יענה לי בוודאי את התשובה הרווחת: 'השם יעזור'. לכן חיפשתי בין תושבי הר נוף בה התגוררתי דווקא יהודי אמריקאי-יהודי אמריקאי שכבר חיתן ילדים, והוא לא חרדי קלאסי שגידי לי 'השם יעזור', אלא יסביר לי בטוב טעם ודעת כיצד באמת מחתנים ילדים בישראל, ומנין נותנים להם דירות.

שנחתי שמצאתי יהודי אמריקאי מודרני מגולח למשעי, שחיתן כבר את רוב ילדיו, ר' שלמה מרחוב אגסי. קבעתי עימו פגישה ושפכתי לפניו את מועקת ליבי: אנו רועדים מיום הדין המתקרב והולך... בעוד כשבוע שנים אנו אמורים בעזרת השם להתחיל להשיא את צאצאינו, כאברך כולל אנו חיים מהיד לפה. גם הורינו לא אמידים כלל. מאין יבוא עזרי? שאלתינו אם יוכל לגלות לי כיצד מחתנים ילדים בישראל?

נענה ר' שלמה במקרה שלי התשובה פשוטה: עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ..."

מה? ממך לא ציפתי לתשובה זו! את המילים: 'ה' יעזור' ציפיתי לשמוע מיהודי ירושלמי קלאסי, אבל ממך? "כן, מה לעשות שאני חיתנתי את ילדי רק כיון שהשי"ת עזר לי. וכה היה המעשה" סיפר ר' שלמה. עליתי לישראל מקנדה,

כשילדיי הגיעו לפרק הנישואין גם אני שאלתי את השאלה הזו. באותם ימים, בשנת תש"מ בערך, כשעמדתי להשיא את צאצאי שאלתי חברים וענו לי את התשובה הקלאסית: 'ה' יעזור'. התאמתני אז להשליך מבטחי על הבורא יתברך.

עבר אחד התקשר אלי אבי שהתגורר בטורונטו. ואמר שמסדר כעת את הבוידעם בביתו, נמצא שם ארגו מלא במסמכים שלי משנות הבחורות: חיידושי תורה ועוד. אבא שאל אם הוא יכול לגנוז את חומרי הקודש ולהשליך לאשפה את חומרי החולין, או לחילופין אני מעוניין כי ישלח לישראל עם

שיעור מס' 221 | פר' משפטים תשפ"ה

שכן השולח רהיטים באוניה. עניתי לאבא כי לחג הפסח אנו מתכננים להגיע אליהם לטורונטו, או אז אטפל במסמכים.

אכן, לקראת ליל הסדר, כשהגענו לטורונטו עשיתי סדר במסמכים. שם בבוידעם מצאתי אוצר, מצאתי מניות של חברת פוגי' אותן רכשתי בבחורות. מתברר שהמניות האלו, אותן רכשתי באקראי בבחורות בהשקעה של חמש מאות דולר, שווין כעת בסך מאה וחמישים אלף דולר, סכום שהספיק בימים ההם לרכישת כמה וכמה דירות עבור שלוש בנותיי.

"היה זה בשנת תשכ"ו. מרתק ר' שלמה, למדתי אז בישיבת 'נר ישראל' בבולטימור, בישיבתו של הרב רודרמן זצ"ל. את הישיבה ניהל והחזיק כשמעון אחי עזריה הרב נפתלי נוברגר, גיסו של הרב רודרמן זצ"ל. אדם חכם וצדיק, ובחכמתו הוא החזיק וחיוק קבוצת בחורים אשר ראשם לא היה מונח בלימוד. יום אחד הוא קרא להם ואמר מחר מונפקת בבורסה מניה חדשה של חברה פוגי' היפנית, שהעבירה פעילות לארה"ב. פוגי' מייצרת פילים לתמונות, ומתחרה בחברות קודאק ו'אקוה' בשוק הצילום.

"**הרב** נוברגר הציע לחברי החבורה שלו, בחורים בגיל השידוכים, להשתמש בחסכונותיהם מהבר מצווה וכדומה, או ללוות מההורים או מהחברים חמש מאות דולר כדי לרכוש מניות מהחברה החדשה, השקעה שהמומחים צופים שתכפיל ותשלש את עצמה במהרה.

"**אחד** מהבחורים מהחבורה של הרב נוברגר היה חבר חרדי שיתף אותי בהצעה. גם אני הבאתי לו \$500 מחסכונותי, איתם רכש עבורי מניות פוגי'. למחרת הביא לי את המסמכים. הנחתי אותם במגירתי ושכחתי מהעניין. בורא עולם השכיח זאת ממני כדי לתת לי בשנת תש"מ מאה וחמישים אלף דולר להשאת צאצאי. כך, משום מקום" סיים ר' שלמה את סיפורו "השי"ת חיתן את ילדי".

כאן הישיר ר' שלמה מבטו: "המנסיון - רק ה' יעזור. זו העצה ואין בלתה!" "**יצאתי** המום מהשיחה "לאחר כשבועיים פגשתי אותו שוב באקראי. שאלתיו לתומי: 'ודאי שלחת מכתב תודה לרב נוברגר, שבזכותו חיתנת כמה מילדיך...' זה רעיון' נענה לי בהססנות. התפלאתי בליבי כיצד לא עלה בדעתו עד כה להודות לרב נוברגר על עצתו המועילה!?"

"**אה!** שכחתי לספר לך את המשכו של הסיפור המדהים לא פחות" הוסיף ר' שלמה "כאמור הרב נוברגר הציע את הרעיון לרכוש את מניית פוגי' לחבורה שלו. חודש לאחר מכן הוא קרא להם שוב והראה להם שהמנייה שרכשו בחמש מאות דולר זינקה, ושווה כעת אלף דולר. 'אני מציע לכם למשוך כעת את הכסף, את 500 הדולרים של ההשקעה תחזירו, ואת 500 הדולרים שהרווחתם תתנו להורים, עבור טבעת היהלום אותה הם ירכשו לזכרתכם בע"ה כשתתארו בקרוב'."

חלק מהורי התלמידים בישיבה באותה תקופה היו ניצולי שואה שהיגרו מאירופה אחרי המלחמה, הרב נוברגר רצה ללמד את תלמידי איך לעשות עסקים ובד בבד להראותם הדרך כיצד לגמול בדרך כבוד צדקה וחסד עם הוריהם. הבחורים עשו כעצתו, פדו את המנייה ונתנו את הכסף להוריהם.

"**אך** אני הרי רק שמעתי בעקיפין מחבר חרדי את עצתו הראשונה של הרב נוברגר - לרכוש מניות, אך חברי שכח בהשגחה מופלאה לעדכן אותי בעצתו השנייה של הרב נוברגר, אותה שמעתי בס"ד רק עשרים שנה לאחר מכן. בינתיים זינקה המנייה והגיע לשווי של מאה וחמישים אלף דולר איתם חיתנתי את ילדי ב"ה"

"**אנחנו** לא מצאנו מניות" מחייך הרב לוי אך "מצאנו אוצר", את השיטה המובטחת להשאת הצאצאים: 'בעזרת השם' - זו, ואין בלתה". כך אנחנו יכולים להעיר, לאחר שהשאנו בחסדי השם כשנים עשר מצאצאינו בדרך כבוד,

"**וברך** את לחמך ואת מימך" מסביר רבינו ה"זרע שמשון" זצוק"ל בפרשתנו "שהקב"ה מבטיחם שאף בלא זכות גדול ובלא השתנות המזל יהיה להם טובות הללו, דהיינו שאם המזל יהיה שאחד מישראל יהיו לו מזונות מצומצמים, הקב"ה יברך את אותם המזונות, שיאכל קמעא ויהיה הפת מתברך במעיו, ובהכי לא יהפוך המזל, והעני יתעדן ברווח כמו העשיר ויאכל וישבע ויותיר. וזה שאמר הכתוב: 'ועברתם את השם אלוקים וברך את לחמך ואת מימך', דמכתב: 'לחמך ומימך' דווקא, שמע מינה שרצה לומר: אותו הלחם שיהיה לך לפי מזלך, ולא יהיה לך זכות גדול לשנות המזל, זה המעט עם הברכה יתברך, ויעשה כמו שיהיה הרבה".

"**רעייתי** תחי" מסיים הרב לוי "מזכירה לי בחיור, בכל חתונה מחדש את הסכם הפשרה בינינו"

חובתנו לפרסם ולהודות לקב"ה, "בתוך רבים אהללנו" - להודיע בשער בת רבים כי השם יתברך עזר עוזר ויעזור לכולנו.

– פניני משה –

הדלקת-נרות

י-ם-----4:55
ב"ב-----5:10

יציאת שבת

י-ם-----6:09
ב"ב-----6:10
ר"ת-----6:47

דברי תורה לפרשת משפטים

א} "ואלה המשפטים" מקשה רש"י למה נסמכה פרשת דיינין לפרשת מזבח ומתרץ לומר לך שתשים סנהדרין אצל מזבח. ענין הקרבנות במזבח הוא שיהיה למקריב מסירות נפש להשי"ת בעת ההקרבה כאילו הוא עצמו נשחט ונעשה דשן. כיוצא בזה צריך כל איש ישראל בהיותו עוסק בתורה למסור נפשו להשי"ת, וזה פירושו שתשים סנהדרין היינו עוסקי תורה, אצל מזבח שתהיה להם מסירות נפש כמו על קרבן בשעת ההקרבה. {צמח צדיק}

ב} "ואלה המשפטים" מבאר רש"י כל מקום שנאמר אלה פסל את הראשונים ואלה מוסיף על הראשונים מה הראשונים מסיני אף אלו מהר סיני, כדי שלא יהיו אנשים סבורים, כי מכיוון שהמשפטים הם בעלי אופי הגיוני ומחויבים לפי השכל, אינם איפוא מצוות אלוקיות על כן העידה התורה שהם מסיני כדוגמת מצוות אחרות שהם בבחינת חוקים ויש לקיימן רק מפני רצון השם יתברך ולא משום שהשכל מחייב אותן. {חידושי הרי"מ}

ג} "ואלה המשפטים" מבאר רש"י ... ולמה נסמכה פרשת דינין לפרשת מזבח לומר לך שתשים סנהדרין אצל המקדש. אצל כל אומות העולם אין החוקים והיחסים בין אדם לאדם ענין של דת, כי אם חובה חברתית או אזרחית כדי לקיים סדר ומשטר במדינה. ואילו אצלנו היהודים גם המשפטים הם ציווי השם ויש בהם קדושתה של מצוה, כשם שהקרבנות מהווים את עבודת ה' בבית המקדש. כך גם מהווים המשפטים את עבודת השם של היהודי בחייו היומיומיים – שתשים סנהדרין אצל המקדש. {אבני אזל}

ד} "כי תראה חמור שונאך רובץ תחת משאו וחדלת מעזוב לו עזוב תעזוב עמו" כי תראה חמור כאשר תביט בחומר שלך דהיינו הגוף, ותראה שהוא שונאך את הנשמה השואפת לרוחניות, וגם רובץ תחת משאו מתעצל בתורה ומצוות, אולי יעלה בלבבך "וחדלת מעזוב לו", ותתחיל לשברו בסיגופים ותעניות, חלילה לך, אלא "עזב תעזב עמו" לברר את הגוף ולזככו ע"י תורה ומצוות. {הבעש"ט}

ה} "מדבר שקר תרחק" מדבר שקר" מדיבור אחד של שקר שאתה מדבר "תרחק" אתה מתרחק מהשי"ת כי "דובר שקרים לא יכון לנגד עיניו"

לשבת מברכים

ו} כתוב בתהלים "אנכי אשמח בה'" "אשמח" ר"ת שבת מברכים חודש אדר רמז למה שכתוב בהלכה משנכנס אדר מרבים בשמחה. {אבי מורי שליט"א}

ג'ט שבת, שבת שלום

ידידכם

משה יוסף סטרן

זמן המולד: ליל שישי 7:02 ר"ח אדר יום שישי ויום ש"ק

וארטים לפרשת שבוע

כא א ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם. לפניהם הכוונה לפני הדיינים. הדין ידוע שבספק ממוין יש 6 סוגי הכרעות לפני הדיינים והן רמוזות במילה משפטיים מוחזק. **שודא, פשרה, טענתן, יחוקוק, מונח עד שיבוא אליהו.** והנה יש הכרעה נוספת שלא מוזכרת והיא הכרעת **כל דאלים גבר**, והשוללים לתוס' דס"ל דכל דאלים הוא סילוק והיינו שבדלילים לא מכריעים אלא רק מסלקים את ידיהם ניהא, אלא לפי הראייה דס"ל דכל דאלים הוא הכרעת הדיינים למה מתעלמים מזה. וי"ל דהוא בהמשך הפסוק **אשר תשים לפניהם**, היינו לפי הראייה, יש עוד הכרעה, והוא שתשים לפניהם והם יריבו ביניהם.

כא ב. כי תקנה עבד עברי וגו' אם אדוניו יתן לו אישה. יש להקשות דתתן דתתן בלשון נכח בלשון יתן לו אישה, וסיים בלשון נסתר באמרו אם אדוניו יתן לו אישה ולא כתב אם תתן לו כלשון הפתיחה. וי"ל שהתורה באה כאן לרמוז את הדין שכתב הרמב"ם ג ג מעבדים, שגם כשהבן יורש את העבד בתוך שש הוא מוסר לו שפחה כנענית, לכן שינה וכתב יאם אדוניו יתן לו לומר שאף כשהוא לא זה שקנה את העבד הוא אדוניו לגבי זה שבידו לתת לו שפחה. רבי אייזיק אוזבנד.

כא ג. אם בגפו יבוא בגפו יצא אם בעל אשה הוא ויצאה אשתו עמו. הנה בפרשת בהר כתיב ויצא מעמך הוא ובניו עמו. ואילו לא כתב בניו ומדוע? וי"ל, אומר החת"ס, דהנה רש"י והרמב"ן כאן כותבים שהאדון חייב בפרנסת האישה והילדים במקום האב, והרי חיוב האב במזונות בנו הוא עד גיל שש. וא"כ כאן שמדברים על יציאת העבד לאחר שש, ממילא אין ילדים שהוא זן כעת וא"כ לא ויצאים ילדים משרותו, משא"כ בפרשת בהר שמדברים שם על יובל וזה יכול להיות גם אחרי שנתיים, אז יש דין שיוצאים גם חיובי בניו מעמו.

כא ד. אם אדוניו יתן לו אשה. ומביא רש"י שאין לתת לו אשה אא"כ יש לו אשה. ותמהו העולם, הרי מבואר בקידושין סט. יכולים ממזרים להטטר ע"י שיגנבו וימכרו אותם לעבד עברי, והם יקבלו שפחה כנענית. ולפי מה שכתב רש"י שאם אין לו אשה לא מוסרים לו שפחה, הרי לממזר לא היתה אשה קודם? וי"ל דמה הטעם באין לו אשה שלא מוסרים לו שפחה, כדי שלא ישאר עמה, וכשיש לו אשה הוא ירצה לחזור לאשתו ומשפחתו. וממילא, בממזר שאינו יכול לישא אשה אחרת, בזה לא חששו לאוסרו כדי שישא אשה כשרה, כי אינו יכול לישא כשרה, לכך למרות שאין לו אשה מוסרים לו שפחה כדי שאח"כ ישחררו את זרעה ויהיו כשרים בקהל.

כא ו. ורצע אדוניו את אזנו במרצע. וברש"י הביא מקידושין את אזנו הימנית, ואינו אלא של שמאל ת"ל שהציעה היא באוזן ימין דילפינן אזן און ממצורע. ובחוכמת התורה בדרך דרוש שרש"י מה הו"א לומר שהוא אוזן שמאל הלא כל מצווה היא בימין? ותיקף דאיתא בחז"ל שאת עשרת הדיברות אמר הקב"ה בימינו וזה היה לשמאלן של ישראל, וא"כ אצל שמאל שמע בהר סיני שאסור לגנוב וכו' ולכן היה צד שהיא האוזן שתירצע. וראיתי באבני שוהם למגיד מישירים רבי שמעון משה מלמד שליט"א שהביא בדרך מליצה בשם אחיו המלמדן רבי יהושע זלג דביאר דמדוע למעשה אוזן ימין הרי אוזן שמאל שמעה ראשונה? וע"ז י"ל כיוון דס"ל הוא נגב סימן שזה נכנס באוזן שמאל ויצא באוזן ימין ולכן האוזן שהוציאה אותו היא צריכה להירצע.

כא יד. וכי יזיד איש על רעהו להרגו בערמה, מעם מזבחי תקחנו למות. הגמ' בחולין יא. ואמרת מהיכן יודעים שאלוהי בתר רוב, ומשני מאחורי רבים להטות. ופרכינן ה"מ ברובא דאיתא קמן, ברובא דליתא קמן מנייל? ומשני דיליף מעולה, (שכולה למזבח וא"א לדעת אי טריפה היא או לא) שהיה לנו לחשוש שמא היא טריפה וא"כ הקרבן פסול, קמ"ל שהולכים אחרי הרוב ורובם לא טריפות, ע"כ הגמ'. ומכאן גם לומדים שמי שהרג במזיד נהרג ולא יכול לומר הרגתי אדם טריפה, כי רובם לא טריפה. וכעת מובן הפסוק: וכי יזיד איש על רעהו להרגו בערמה, היינו שאדם הירוג במזיד ויאמר (בערמה) הרגתי טריפה, 'מעם מזבחי תקחנו למות', היינו מביאים לו ראיה מהמזבח שמצינו בו שלא חוששים לטריפה, וממילא הוא יצטרך למות. חיד"א כות"ס

כא יט. אם יקום ויתהלך בחוץ וגו' רק שבתו יתן ורפא ירפא. מכאן רמז לדין שפסקו הרמב"ם והשו"ע שאף שאין דנים דס"ל אדם בחו"ל מ"מ ריפוי ושבט דנים. ורמז לזה בפסוק זה: אם יקום ויתהלך בחוץ והיינו חו"ל. רק שבתו יתן ורפא ירפא. אך שאר נזקי אדם אין דנים. כף הכהן.

כא כ. וכי יכה איש את עבדו או את אמתו בשבט ומת תח"י יקם ינקם. אך אם יום או יומיים יעמוד לא יוקם כי כספו הוא. יש להקשות אם הטעם הוא כי כספו הוא אז מה אכפת לך אם יום או יומיים יעמוד לא

יומיים? וי"ל, אומר רבי מנדל מקוצק, דהנה יש דין שהמפקיר עבדו יוצא לחירות, א"כ אם הבעה"ב הרגו במזיד ומת מיד אין לך מפקיר גדול מזה כי אנו רואים שרצה להורגו ובודאי לא חפץ בעבדותו, וא"כ יש לעבד דין בן חורין ונקרא שהרג חברו יהודי וחייבים ע"כ מיתה. משא"כ אם יום או יומיים יעמוד, אז אין הוכחה שמפקיר עבדו, ולא דרבה הוא חי, והאדון נזהר שלא ימות מיד כי כספו הוא ולא פקודו, ומכה עבד פטור ממתיו.

כא כד. עין תחת עין. איתא בגמ' שהכוונה היא לממון. והגרי"א כתב שיש לזה ב' רמזים בפסוק. א. דהאותיות שתחת ה-ע-ן-ן (היינו אחרי האותיות עין יוד נון) הם פ-כ-ס. היינו **כסף** וזה כוונת הפסוק, עין היינו מי שהוציא לשני את העין, תחת עין ישלם האותיות שתחת העין דהיינו כסף. עוד רמז, שבכל מקום כתוב קודם המזיק ואח"כ התשלום, כגון כי יגח שור שלם ישלם. כי תצא אש שלם המבעיר. כי יכרה בור בעל הבור ישלם. היינו קודם המזיק ואח"כ התשלום, ולפי"ז גם כאן העין הראשון הוא הנזק ועל זה משלם 'תחת עין' והיינו דמי עין.

כא כז. עבד יוצא בשן ועין. הגאון ביאר מה טעם עבד יוצא בשן ועין? י"ל כיוון שהעבדות ביה לו מקללת חם עבד עבדים יהיה לאחיו' וחטאו היה וירא חם אבי כנען ויגד לאחיו, דהיינו שהחטא נעשה ע"י ראה שזה עין ויגד שזה שן. וא"כ כשהוציאו את עבד מהדברים מתכפר לו החטא ויוצא לחירות.

כא לז. כי יגנוב איש שור או שה וטבחו או מכרו חמשה בקר ישלם תחת השור ואלה חמשה צאן תחת השה. והטעם ששבה נותנים ארבע ולא חמש כבשור, ואמרת הגמ' שבגניבת שח הוא התבזה ע"י שנטל את השעה על הכתפיים, ובגלל הבזיון מורידים לו שש אחד ובמקום חמש ישלם 4. מקשה ע"כ הרב שך הרי בזיון של יהודי שווה מיליונים, וכמו שכתוב מוטב להפיל עצמו לכבשן האש ואל ליבין וכו', וא"כ היה צריך להיות לו עודף בגלל הבזיון ולמה מחשיבים בזיון כ-שה אחד? וי"ל, אומר הרב שך, שהתורה מגלה לנו היות והגנב הזה הסכים להתבזות לסחוב ברחובות שח בשביל רווח של שש אחד ממילא הוא יגלה לנו שבשילהו בזיון של יהודי שווה רק שש אחד ולכן מורידים לו שש אחד. לפי"ז אדם שלומד כל יום בהתמדה ויום אחד הוא מפסיק באמצע הסדר בשביל להרוויח איזה כמה ידעות מעניינות, או כמה שקלים, או אחד שכל לים הוא קים בזמן למניין החשוב ויום אחד בשביל כמה דקות ישנה לומר נשאר במטא, ממילא מכאן ולהבא ולמפרע הוא יקבל שכר בשמים על כל הימים שהוא כן למד טוב, או קם בזמן, כמו ההנאה שבשילהו הוא ביטל מהתורה, או שער על הימים שקם בזמן לתפילה כהנאת 5 דקות שינה. ומשל למה הדבר דומה, לאדם שכל יום עובדו שלו הוא עושה 5 מיליון דולר, האם בשביל איזה כמה דקות שינה או הנאה קטנה שחולפת הוא יפסיד אותה, פשיטא שלא.

כב כב. אם ענה תענה אותו כי אם צעוק יצעק אלי שמוע אשמע עקתו. הלשון **כי אם** צעוק יצעק, כי היה צריך להיות כתוב ואם צעוק יצעק אלי. וי"ל ע"כ ב"ב טז דפיניה לשי"ש נתכוונה במה שציערה לחנה כי היא רצתה שחנה תתפלל, ובכ"א נפטרו לה הילדים. ומוכיחה מכך הגמ' שאסור לצער אדם אפי' לשי"ש. וזה מה שכתוב כאן בפסוק אם ענה תענה אותו בשביל (כי אם) שיצעק אלי, שמוע אשמע עקתו, ואז המשך הפסוק וחרה אפי' וחרגתי אתכם, ר"ל.

כב ל. לכלב שתליכון אותו. יש לעיין למה כתוב שתליכון ולא שתליכו? וי"ל, אומר רבי חיים קניבסקי, שבא לרמז לדברי הגמ' בשלהי שבת, דאיתא שם בדרך העולם להשליך שאריות הבשר לכלב והניימ במדד, אבל בעיר לא יעשה זאת כי הכלב יסרך אחריו, והנה איתא בב"ב כה. מרחיקין הנבילות מהעיר נ אמה. ולכך כתיב לכלב שתליכון והיינו שתשליחו נ אמה כדי שלא יבוא ללכת אחרים.

כג ד-ה. כי תפגע שור או חמורו תעה השב תשבנו לו. כי תראה חמור שונאך רובץ תחת משאו וגו' עזוב ועזוב עמו. הנה במצוות שונאך אבידה כתוב **אויבך, ואילו במצוות עזוב תעזוב כתוב שונאך** צ"ע למה שינתה התורה בלשון בין שנת תעזוב? וי"ל ע"פ מה שחילקה חכמי הלשון בין אויב לשונא. אויב הוא מי ששנאתו בסתר וכלפי חוץ נראה כאוהב, ואילו שונא הוא מי שמראה את שנאתו כלפי חוץ. וכעת הכל כמין חומר. דבפרשת אבידה שהבהמתי תועה בדרך ואין בעלים שרואים ד"ז אז זה הזדמנות לאויב שכלפי חוץ נראה כאוהב לנקום את שנאתו לבעלים, ואותו ציוותה התורה להשיב. משא"כ בעזוב תעזוב שם האויב לא יעני לא לסייע כי כלפי חוץ הוא משקר ואוהב, והבעלים כאן רואים אותו ובודאי יעזרו, ולכן הציווי הוא בעל השונא ששנאתו היא כלפי חוץ ואותו ציוותה התורה לעזור. פרדס יוסף.

כג טז. והג האסיף בצאת השנה באספך את תבואתך מן השדה. וקשה כאן קושיה עצומה, הא חג האסיף הוא חג

פרשת משפטים תשפ"ה

הסוכות, וכתוב כאן שהוא בצאת השנה, היינו באלול, ולהלן בפרשת כי תשא כתוב חג האסיף לתקופת השנה ופרש"י בתחילת השנה הבאה? וי"ל, אומר ה"אור שמח ע"פ המדרש הידוע (ללקוט פרשת פנחס), שמעיקרא הקב"ה רצה לעשות ר"ה בחודש תמוז, יו"כ בחודש אב, וסוכות בחודש אלול, ובגלל שעשר חטא העגל הקב"ה ביטל הכל, ובתשרי נתפייס ופרע להם את כל החגים הנ"ל בחודש תשרי. וא"כ פרשטנו שהיתה קודם חטא העגל - סוכות היה אמור להיות באלול, ואילו בי"כ תשא' שהיה אחרי חטא העגל סוכות נהיה בתחילת השנה. ויובן ג"כ למה בי"כ תשא' כתוב ג"פ יראה כל זכורך ו'לא יחמוד איש את ארצד', ואילו כאן (כג כז) לא כתוב את המשפט ולא יחמוד איש את ארצך, ולפי הפסוק שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך. וי"ל ע"פ עירובין נד. שקודם שנשתברו הלוחות אין כל אומה ולשון שולטת בהם, וכאן היו קודם שנשתברו הלוחות לכך לא הוצרכו בכרחה של לא יחמוד איש את ארצך, משא"כ בי"כ תשא' לאחר שבירת הלוחות הוצרכו להבטחה ולא יחמוד איש את ארצך.

כג יט. ואשית ביכורי אדמתך תביא בית ה' אלוקיך לא תבשל גדי בחלב ימין. וקשה מה הקשר בין ביכורים לאיסור בשר וחלב? וי"ל ע"פ מה שמספרים על הגאון שכהונה היה בבית הכסא, כדי שלא יבוא להרהר בלימוד הוא היה קורא בספרי חכמה של גוים, יום אחד הוא רואה שכתוב שם אחד מערעב בשר וחלב יחידו, ולוקח את החלב ומשקה עם זה האילן צוחכים פירות מאוד מיוחדים... אמר הגאון כעת אני מבין את הקשר בין ביכורים לבשר וחלב, היינו שהתורה אומרת לנו שכשנביא ביכורים לא תערעב בשר וחלב ותשקה עם זה את האילן, כי זה אסור בהנאה. (כמובן מאז הוא הפסיק ללמוד בספריהם כי הוא ראה שהוא מגיע ע"י"כ לדברי תורה).

כג כד. לא תשתחוה להם וגו' כי הרס תהרסם ושב תשוב מצבותיהם. יש לעיין למה לא הובא תנאי גם יואת אשריהם תגדעוהו או יתשרפו באש' כמו שכתוב בכי תשא ובדברים? וי"ל, אומר רבי יחזקאל אברמסקי, ע"פ ע"ז נג: ששם מבואר שגוי לא יכול לאסור דבר של יהודי א"כ ליהודי נח בזה, וכגון שהיהודי בעצמו עובד ע"ז או הגוי יכול לאסור את החפץ של היהודי, ואמרת הגמ' שאחרי שישראל עבדו לעגל נאסרו כל האשרות בארץ כנען אע"פ שאינו שלו, בכ"א לא נאסר כי מתברר שינחא להם לישראל העבודה לעגל, וא"כ י"ל דזכא הוא קודם חטא העגל כל כתוב לשבר רק את המצבות שזה תלוש ושיקד לגוי אבל אשירה שזה מחברו זה שייך לישראל ואת זה לא צריכים לשרוף או להשמיד כי אין אדם אוסר דבר שאינו שלו, ורק אחרי חטא העגל שהתברר שינחא לנו בזה אז שליוותו קא עבדו ונאסרו גם העצי אשירה, לכן בכי תשא התווסף דינא שאשריהם תשרפו באש.

כג כז. ונתתי את כל אויבך עורף. ביאר רש"י שינוסו מלפניך והכנח לך ערפם. ויש לבאר הדברים ע"פ שמצינו במגילה שהמסתכל על עכו"ם גורם לקיצור ימים ומכלל שם שמי שאינו מסתכל על עכו"ם מאריך ימים ומכלל לאו... וא"כ כאן במלחמה הוא חייב להסתכל על עכו"ם וא"כ יתקמו נשמותיו. לכן הבטיח לנו הקב"ה שיכנחו ערפם , וממילא לא תראה פניהם, ומובן נמי טעם הסמיכות לפסוק הקודם שכתוב שם את מניני ימין אמלא והיינו למרות שתהיה במלחמה וכנ"ל. מניני קדם.

כד ו. ויקח משה חצי הדם וישם באגנות. אומר רש"י מי חלקו? בא מלאך וחלקו. ומני"ל לרש"י ד"ז? וי"ל, אומר החוכמת התורה, ע"פ הגמ' בזבחים שמשח קיבל את הדם מיד כשהתחיל לזוב מצוואר הבמהה לתוך האגנות, ואח"כ קיבל בעצמו את כל חצי הנשאר של הדם בשביל לזרוק על המזבח. וא"כ היה קשה לרש"י מי חילקו, דהיינו היאך ידע כמה דם ייצא עוד מהצוואר כדי שידע מתי להפסיק? וע"ז אומר רש"י בא מלאך וחלקו.

כד ז. ויאמרו כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע. ויש להקשות מדוע עניין זה נכתב רק כאן בסוף משפטים ולא נכתב ביתרו אחרי קבלת התורה. ויש ליישב ע"פ תוס' בחגיגה טו. דהיו הדברים שמחים כנתינתן מסיני. ומשמע מהם דשחמת התורה היא חלק בלתי נפרד מקבלת התורה. ושחמת התורה, מובא בשלהי ב"ב, מגיעה מעיסוק בדיני ממונות דאיתא שם הרוצה שיחכים יעסוק בדיני ממונות, שיש בזה לומדע"ס ולכן כאן שנשלמו הדינים והמשפטים נהיתה שמחת התורה אמיתית ושלמה קבלת התורה, ולכן כעת אמרו נעשה ונשמע. רבי אלימלך פישר.

כד ז. ויאמרו כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע. הנה ב'יתר'ו כתיב ויענו כל העם יחדיו ויאמרו כל אשר דיבר ה' נעשה. ב' שינויים יש מהתם להכא. דהתם כתיב יחדיו ולא כתיב נעשו, ואילו כאן כתיב נשמע ולא כתיב יחדיו. והביאור הוא דהנה לא כ"א מישראל יכול לקיים כל המצוות כי יש מצוות התלויות בהכנים, אבל יש שתי אפשרויות לקיים כל המצוות. א' מדין ערבות. ב. ע"י שלומד פרשת עולה וכו' נחשב כאילו מקיימם. וא"כ י"ל דבפרשת יתרו כתיב יחדיו הוי מדין ערבות, ואילו הכא כתיב ונשמע שהוא לימוד התורה (והיינו ששומע את התורה נאמרת) אז לא בעיני יחדיו.

מדבר שקר תרחק:

בגנות מידת השקר מצנינו בתורה ובחז"ל לשונות חמורים בגנות מידת השקר: "מדבר שקר תרחק". "שקר שזנאתי ואתעבה", "תועבת ה' שפתך שקר" הדגשה מיוחדת זו לא מצאנו בשאר איסורים. מכך אנו למדים, כי האיסור של שקר, הוא לא רק עצם שינוי דביוורן מן האמת, אלא המידה הזו של שקר, היא מה שאדם מבקש בנפשו את עצמו או את אחרים. אדם הרגיל בשקר נהיה שפל ובזוי. בספר החינוך מתוארת מאיסותה של מידת השקר וכך כתוב שם: כי השקר נתעב ונאלח בעיני הכול. אין דבר מאוס ממנו והמארה הקללות בבית כל האדם. השליה הקדוש כותב שהרועה שבניו ילכו בדרך הישרה גם כשאיש תחת מיקוהו יחדיר בהם את מידת האמת. וישריש בהם את חומר השקר אפי' בשיחה בטילה. ידוע מזה שכתבו חז"ל שהמשקר רק מפסיד משקרו כי זה היה החסד של השקר עם הנפש, וכך הם שהתחנתו בנייהם בבואם להיכנס לתיבת נח, הכל הם סיכמו שכל השקרים ילכו להפסד. ומאז כל מי משקקר הרווח שיש לו הולך להפסד רק וכן ניווק ומפסיד מהשקר כי משקקר אי"א להרוויח ואם הרוויח אז זה על חשבון בריאות וחי"א רח"ל. **הח"ח בשפת תמים כותב:** צא ולמד של נאמר בשום עבירה לשון הרחקה כמו בזו, החער לנו על ההרחקה הגדולה והבריחה הגדולה שצריך לברוח מזה. אפילו מגררא דשקר, והיינו שאין מוציא בעת מעשה מפיו שום דבר שקר, רק שטמון בתוכו איזה ענין של שקר, ג"כ צריך להתרחק. ואחד מן העמודים שהעולם עומד עליו, הוא האמת. אם כן מי שדובר שקר, כאלו הוא הורס יסודו של עולם. והחפץ מזה, מי שזוהר באמת, כאלו מקיים יסודו של עולם. ולבד כל אלו, מי שיש בו מדה רעה זו, הוא חרפת אדם בזויו עם לעיני הכל, שדרך הוא שיתגלו שקריו, וקוהה של רע לעצמו שהוא שקר ואין בפיחו נכונה. וכל קבל דא המדבר אמת, קוהה שם טוב לעצמו, ואם לפעמים ישנה מפני השלום הוזהרה, יהיו דבריו נשמעין. ואפילו לבני הקטנים מצוה להזהירם תמיד שיתרחקו מדיבורי השקר, כמו שנאמר חנוך לנער על פי דרכו. וכבר הזהירו רז"ל (בסוכה מ"ו) דלא לימא איניש לינוקא לעשות לו או לתת לו שום דבר, ולבו לא כן יחשוב, כדי שלא ילמדו לשקר. אלא אם הבטיח להם, יקיים. וממנו יראו שמקפיד על דבר אמת, וכן יעשו. ועמוד על המשמר עליהם תמיד שלא ימצא בפייהם לשון שקר ותרמית, ויגדיל בעיניהם עון השקר, באופן שיתרדו בנים ויהרו מאוד, עד שיעשה להם טבע שלא לדבר שקר. **בחז"א** באמונה וטעון כותב כך: "ראוי לקבוע הדיבור במידת האמת המבוקשה ולא במדת השקר המקולקלה, כי חז"ל החמירו בזה מאד וקלקלה מצוי מאד הפסדיה ועומים". "בן אדם שדבר שקר לשעתי, צורתו צורת אדם, ויש בו חטא, אך המתמיד שקריו צורתו שקרן, ואישיותו נעדרת". "תכונת האמת היא אצל חכם תכונת נפשו ושורש מציאותה, וכל אבקת שקר ממנו והלאה". עוד היה אומר החז"א: "שפמחליט לעבור את העולם הזה עם האמת או הוא יצליח בכך כל ימיו.

עוד הוסיף הח"ח שם וכמה גדולה היא מעלת האמת שהיא אחד מן העמודים שהעולם עומד עליהם כמו שאמרו חז"ל, והמתחזק בזה הוא כאלו מקיים את העולם, ומרבה בזה טובה לעולם, כדאיתא בילקוט תהלים מזמור פ"ה על הפסוק אמת מארץ תצמח: בזמן שהן אמת בארץ הקדוש ברוך הוא עושה צדקה עם הבריות ומציל אותם מפורעניות וטובה באה לעולם. והוא מקיים בזה המצוות עשה דוהלכת דרכי וקדוש ברוך הוא, ה' א' רחום וחנון בכל אפיים ורב חסד ואמת וגו'. וידוע שכשהיו באים להרב שטיינמן לקבל ברכה לפני בר מצווה והיו שואלים איזה קבלה לקבל היה אומר לקבל עיני לומר רק אמת כל החיים. ומקורו מהמדרש שמשופר על בחרו שעשה כל החטאים בעולם ובא לבקש תשובה מרבי שמעון בן שטח, ורבי שמעון אמר לו תקבל עיני לומר אמת וכן לא תכשל לעולם וישבע לו על ענין "קטן" זה. ויהי היום ושכנתו יצאה מביתה והוא נכנס והחל גונב מכל הבא ליד, כשגמר לגנוב הכל, אמר לעצמו אילו תחזור וישאלו אותו האם יודע משהו מהענין יאלץ לשקר, ואיה שבעות? מיד החזיר הכל. ומבוא גם בחז"ל שהדובר אמת אינו מן קודם זמנו וכל ברכותיו נתיקיות, וכסיפור הידוע על עיר קושטה שמעולם לא מת שם אדם כי כולם שם היו דוברי אמת. ומכלל כך אתה שומע לאו ר"ל. כפיכך יראה אדם להרגיל עצמו לאמת את דבריו בכל ענין שיוכל, וידוע על האמת בכל מה שיעבור עליו בין לטוב בין לרע [לבד שלשה הדברים שהתירו חז"ל לשנות: במסכת, פבוראי, ובאושפיזא, וגם מפני השלום מותר לשנות]. ישאלו פעם את רבי יעקב שמעוניק מהו הסוד של אריכות ימים, והשיב: מהרגע בו עמדת על דעתי לא הוצאתי מפני דבור שקר. (ואמנם ענין הזהירות מדבר שקר כבר הוזכר פעמים רבות בעלון, אך כיוון שהענין הזה נכתב בתורה שצריך להתרחק ממנו באופן מיוחד נביא שוב - והפעם עם סיפורים שלא פורסמו בעלון בעבר). נביא כאן כמה סיפורים על גדולי ישראל כמה נזהרו מאוד בכל היוצא מפייהם וכמה נזהרו שלא לדבר שקר.

באחד הלילות הופיע חפץ חיים לפתע בישיבה בראדן וחפץ את הרב כהנא גאב"ד פוניבז'. כמובן שמיד הוא הגיע ואז סיפר לו הח"ח שהוא מכר קצת ספרים, ויש לו ספק בבית. כרגיל באים אליו יהודים לבקש גמילות חסד, כהיות שאינו חיוב הלהוות חכם שאינו בטוח שיפרע את חובו, הוא מטכס עצמו שלא יהיה נאלץ להגיד שאין לו כסף

ויכשל דבר שקר, ולכן ברצונו להקנות לו את כספו בקניין גמור. **פעם באה קבוצת** גבירים לישיבה בראדן לטובת הישיבה, ובה השתתפו כמה אנשים שבעבר הטיבו רבות עם הישיבה. כשנכנסו לאחד של החפץ חיים, פנה אחד מהם אל הח"ח ואמר בודאי זוכר רבינו את ביקורי הקודם במעונו כאשר פעלתי ועשיתי למען הישיבה כך וכך. השיבו הח"ח אינני זוכר, אני כבר אדם זקן וחלוש וכת הזיכרון אינו כמקודם. ביקש אחד מאנשי הבית לעורר את זכרונו, אך הדבר לא עלה בידו. חשש האיש, כי האורח שהטיב עם הישיבה יפגע, ולפיכך ניסה ליצור את הרושם כאלו הח"ח כן זוכר מיהו האיש. אולם הח"ח בשלו איננו זוכר. לאחר שעזב האורח את החדר, התנצל האיש לפני הח"ח על שניסה ליצור רושם מוטעה, כאלו הוא זוכר את האורח. עשיתי זאת למען הישיבה - טען. אך הח"ח אמר שטובת הישיבה לא מתירה לשנות מהאמת. **האמרי אמת** לפני הרב מצוה שלו והחליט לקבל על עצמו לומר רק את האמת במשך כל ימי חייו! הוא הסביר את הנימוק לקבלתו זו, בשום שזה הדבר הקשה ביותר לעבור את כל החיים בלי לשקר! ודווקא בשל הקושי שבכך קיבל זאת על עצמו. ובכל לבסוף עם ישראל הכתיר אותו בשם "אמרי אמת" - כמי שכל אמריו אמת!

מספרים, שהסבא מקלם עבר פעם על ידי בית שנשמע בו קול גנינה, ובידוע את הניגון הזה, הרגיש שהמנגן לא כיוון לאמיתו. הסבא דפק על דלתו של המנגן והעיר לו על שגיאיתו, כי ראה בכל טעות סטייה מן האמת. **סיפור רבי בן ציון אבא שאול:** בעת מאורעות הדמים ששטפו את העיר העתיקה בירושלים במלחמת השחרור, גלתה ושיבת פורת יוסף לבית הכנסת צופיף. ראש הישיבה רבי עזרא עטיה התגורר לא בשכונת הבוכרים. נכנסו אצלו שלושה בני ישיבה להיבחן בהלכות איסור והיתר, והצליחו במבחן. ביקש לתת להם תעודה. כשבא לחתום על התעודה, הבחין שבכותרת הדף נדפס: "ישיבת פורת יוסף בעיר העתיקה". אין יתחום, והוא בעיר החדשה! שמת האמר ילך לעיר העתיקה, הרית על מלחמה היא, והדרך לישיבה עוברת בשוק הערבי המסוכן. הרבנית לא תניחו. די לה בכך שהולך הוא וחוזר פעם ביום. מצד שני בחבורים מצפים, ומגיע להם. מה עשה, לא העתף בגליתמי החכמים, כשי לא לעורר תשובת לב הרבנית, לקח עמו את שלושת התעודות, הלך לעיר העתיקה ועלה לישיבה, חתם שמו וחזר לביתו, להעניק את התעודות. כדי שיהיה זה כתב אמת: **סיפור רבי משה** אהרן שטרן שכשהו שואלים את רבי אליהו לאפיקאן מה השעה, חשש שמא לא יאמר את השעה המדויקת, ועל כן היה אומר תמיד, בערך כך וכך. **פעם הוא** תפס שבחור מסוים שיקר אותו, ומאז הוא כבר לא היה מסוגל יותר לדבר איתו, וכשהיה צורך, הוא שלח תלמיד אחר לדבר עם אותו בחור.

אחד מתלמידיו של רבי שלמה זלמן אויערבאך הקשה בפניו קושיא בלימוד, ורבי ש"ז ראה שאין כאן תיקון לשאלה כלל, ואמר לו: אני מצטער אך תוך כדי דיבור, תיקן את עצמו, ואמר: סליחה, אני לא מצטער, אבל אינני מבין את שאלתך. שהרי לפי האמת לא חש צער בלבד, ואף שמתבע לשון זו הפכה למקובלת ושגורה בפי הרבים, תיקן מיד וגילה דעת: אינני מצטער. **פעם הגיע** רבי שלמה זלמן אויערבאך להשתתף בשמחת נישואין שהתקיימה מחוץ לירושלים. והנה, עם היכנסו לאולם, ניגש היישר אל המחונן שהיה יושב חשבון, וגילה לו: עלי להודיע את האמת, לא הגעתי לעירכם בכדי להשתתף בשמחתכם, אלא להשתתף בשמחה אחרת.

פעם התקשר רבי שלמה זלמן אויערבאך לאברך ת"ח, וסיפר לו על קשיש חולה שהיה מאושפז בבית-חולים, וכיון שהרופאים אמרו שאין דרך לסייע לו, הוציאו אותו מבית החולים, ועכשיו הוא נמצא ללא הגנהה רפואית. ביקש רש"ז מהאברך שיחשוב על עצה כלשהי כיצד ניתן להשיב את החולה אל בית החולים, כיון שמדובר בביקוח נפש אמיתי. האברך לקח את הדברים ברצינות רבה, והפעיל את מוחו כדי להוציא לפועל תוכנית פעולה שבעזרתה יחזור החולה לבית החולים. הוא הכניס את החולה למונית, וכשהגיע לשערי בית החולים הוציא את החולה והשאיר על גבו היישר לחדר המיון, השכיב אותו על אחת המיטות, והודיע לצוות הרופאים שמצא את האיש ברחוב יפו בירושלים, ואין לו מושג מי הוא, ועל כן עליהם לטפל בו. הרופאים שמעו את הדברים, וניגשו אל החולה ואבחנו שמצבו אכן דורש אשפוז מיידי, וטפלו בו במסירות רבה, תוך שהם מגיישים לו את התרופות והטיפולים הדרושים. כך הסתדר העניין על הצד הטוב ביותר. האברך, שהיה שבע רצון מהצלחת המישימה שהוטלה אליו בא אל רש"ז בפנים מחויכות ושמחות, ובישר לו ששילא את הפקדני שהוטל עליו, תוך שהוא מתאר את דרך הפעולה שעשה כדי לאשפז את החולה. הוא היה בטוח שרש"ז ילחץ את ידו בשמחה, ויתברר בחום, אלא שממקום זה הראה לו פניו וזעפות ואמר לו שאינו מרוצה ממך. לא ידע האברך על מה לומר מגיע לו שיכעסו עליו, ואז אמר לו רש"ז אני אמנם מודה לך על מה שעשית, אבל מדוע אתה בא אליי בפנים מחויכות כאלה, הרי לכאורה עשית זאת על ידי איסור שקר, ולמרות שהיית מחויב לעשות זאת בגלל הביקוח נפש שהיה בדבר, אבל מי התיר לך לומר זאת בשמחה כה גדולה! היית צריך לספר לי את העניין מתוך בכי ולא מתוך שמחה. **סיפור רבי אלי אבא שאול:** פעם דיבר איתי אבי רבי בן ציון אבא שאול על גנות מידת השקר. היה זה כעשרים וחמש או

עשרים ושש שנה לפני פטירתו. ואמר: אני מעיד על עצמי, שעשרים ושנים שנה לא הוצאתי שקר מפני.

תלמידיו של רבי אברהם יעקב זלזניק מעידים על מידת האמת החזקה שהייתה טבועה בו, עד שכל הוויתור היתה אמת צרופה. כל דיבוריו היו מחושבים ומדוקדקים לבל ישמעו מהם שום דבר שאינו אמת מוחלטת. פעמים אף התבטא בפני תלמידיו: "מינים עומדי על דעתי לא הוצאתי דבר שקר נגדך לחתום על טפסי פעמים שחורבתי לשנות מהאמת בענייני הישיבה לצורך גמור. רבי אברהם יעקב נהר ופחד מאד לתתם על טפסים או מסמכים, ובכך לאשר שכאשר נגדך לחתום על טפסי דחיוי מהבא לתלמידי הישיבה, היה מוחק את המילים תוכו כברו שהיו רשומים בטופס, באומרו: היאך אפשר לחתום על דבר כזה? כמו כי כאשר ביקש ממנו מכתב המלצה או בקשת תרומות וכיוצא"ב, היה מבטי בדקדוק ובעיון בטופס, ובוחן ומוודא את נכונות הנתונים בריאה ופחד. לעתים נגדך לקחת את המכתב אתו הביתה, לרבי לעיין בו ולחשוב שוב האם החתימה פה נכונה. **על רבי משה שמואל שפיא** מסופר, שפעם הגיע נגיד עשיר אשר נאות לתרום אך ורק בניינים למסודות, ואמנם באותה עת לא היה חסר, והיה ברור באר יעקב, אך התפתחות הישיבה היתה צוהר, והיה ברור שתיכף ידקדק לבניין, ולכן יוזמי הפגישה באו בפני רמ"ש ואמרו לו שייסיכים לקבל בניין, שכן אינו שקר שמעוניינים הם בבניין, שכן מה ההבדל אם זקוקים לבניין היום או מחר. אמנם כשהגיע הנגיד לבית ראש הישיבה, קיבלו רמ"ש במאור פנים ובחביבות נפלאה, ובשיאה של הפגישה נענה הנדיב ואמר: שמעתי שאתם זקוקים לתרומה, ובכן הנני מרים בזה את תרומתי לבניין חדש ליישבת באר יעקב. כמו כן היה הבחיר שאין בכוונתו לתרום מאומה זולת הבניין. רמ"ש השיבו: מה נעשה, תודה לך, אך איננו זקוקים לבניין... **בדרכי החיים** על רבי מיכל יהודא יצקוביץ מסופר על אחד שביקש מכתב המלצה עבור הכנסת שלה, רבי מיכל יהודא אמר לכתוב לו את נוסח ההמלצה, והוא יעבור עליו. לאחר כתיבת הנוסח, הוא עבר עליו ואישר, בהקלדה הוסיף המקליד את המילים "מעומק הלב". כשראה את זה רמ"ל הוא אמר שזה שקר לכתוב את זה על מעומק הלב, כי אינו מכיר אישית את מי שאוספים בשבילו את זה על מעומק הלב.

לאחר שהרב אלישיב עבר ניתוח בלבו וחולשתו היתה רבה, נכנסו לביתו גבאי קופת ועד הרבנים בכדי להבדוק מפיו לרגל השנה הבעל"ט. כאשר עמדו לצלם את הביקור, מיהר אחד הנוכחים להניח לפני הרב אלישיב גמרא פתוחה, כדי שיראה בתצלום כינוש ולומד, אולם הוא הסיט את הגמרא מלפניו, כשהוא קורא בחלחלה: זה שקר! **סיפור רבי יצחק זילברשטיין:** פעם הגיעו עסקנים אל הרב אלישיב עם בקשה מיוחדת בנוגע למעצרו של תלמיד אחד. שהעלילו עליו עלילה שפילה, והמטטרה כערה אותו. העסקנים שטיפלו בנושא ביקשו לרארן הפגנה כדי לשכנע את המשטרה לשחררו, ובואו אל הרב אלישיב ואמרו שאם יחתום על השתתפותו בהפגנה, יגיעו לשם מן הסתם רבבות אנשים, והמשטרה לא תוכל להשתלט על העניינים, ותאלץ לשחרר את העצור. השיב להם הרג"ש כיצד אני יכול לחתום על השתתפותי בהפגנה, אם אני יודע שבמציאות לא אוכל להגיע מפאת חולשת. אך אוכל להוציא מפי מילה שאינה נכונה: ואם תבואו ותטענו שהרי הדבר הוא לטובת העצור, אבל צריך לדעת שלא יתכן דבר כזה שמשקר יצאו דברים טובים!

רבי דב יפה היה מיוחד במידת האמת, וכבר בצעירותו התבטא עליו מרן ה"חזון איש", צ"ל שהוא איש האמת. הוא היה נזהר מכל סדך שקר ואף מאבק של שקר, וכפי שניתן לראות ממה שסיפר נאמנו רבי אברהם ישעיהו דנציגר שליט"א: הרבנית היתה מסמנת על הכובעים של שבת - אות ש', ועל של חול - אות ח', בכדי שלא יחלפם. לפני כמה שנים קנו לו כובע חדש גדול ויפה, שלא היה סיבה לטעות ולהחליפו בשל חול, ואפ"כ ביקש הממגיח שיטען את הכובע ששימש לשבת והועבר לשמש בחול מאות ש' אפשר להתבלבל בכובע ולהחמיש? אמר המגיח: "מדבר שקר תרחק!" כתב הכובע שלימו לחול, ראוי שיהיה מסומן חול"י. **בפעם הראשונה** שהתכבד הרב שטיינמן צ"ל להיות המייסד בסיום השי"ס במעמד רבנות ולומר ה"הדרין", אמר למקורביו שם אני אומר הדרן על מוסכת נדה וכו' יהיה זה שקר שנשמע מהנוסח כאלו סיימתי נדה וזה אינו נכון שהרי לא סיימתי. לכן אחרי שהומינהו, במשך תקופה עד חגיגת הסיים כדי שלא יהיה דובר שקר, ולחמורו הבאת בדף היומי התחיל ללמוד כל השי"ס כי חשש שאם אומר הדרן על סיום השי"ס מבנינים שגם אדם סיים השי"ס, ועשה קביעות ליה וביקש מתלמיד חכם שצעיר ממנו בחמישים שנה בערך שיבוא כל בוקר ללמוד עמו שבעה דפים כל יום מלבד שבת, וכך לסיים את השי"ס במהירות תוך שנה וחודשיים בערך. בהמשך היה אותו תלמיד חכם מקריא לפניו שבעה דפים פעם בשבוע אחרי ותיקין כדי שייסיים השי"ס ביחד עם הציבור.

מטבע הדברים, כראש רשת ישיבות וכוללים שמונים אלפי אברכים הוזמן רי"צ פינקל לאירועים רבים. הוא היה מקפיד להופיע לאירוע בדיוק בזמן שנאמר לו, למרות שהדבר ידוע שהמנהג הוא שלא לדייק, האמת הפנימית שלו

חידון משמעויות מילים לפרשת משפטים: ו' משמעויות למילה שואל: שואל - אחד מארבעת השומרים. לוקח חפץ בשאלה. "יוכי ישראל איש מעם רעהו" (שמות כ"ג). **שואל - תובע.** "ועתה ישראל מה ה' אלקיך שאל מעמך" ואונקלוס: תבע (דברים י"ב). **שואל - רוצה.** "מה ה' אלקיך שאל מעמך" תרגום יונתן: בעי (שם). **שואל - שואל שאלה.** "כי ישאלך בנך". **שואל - מבקש.** "מה שאלתך אסתר המלכה ותנתן לך" (אסתר א' ב). **שואל - מתעניין.** שואל בשלומו.

מדור זה יש להימנע מלקרוא בשבת: רעיונות שנשלחו השבוע ובהם המון פתרונות לבגרות שהובאו בשבועות קודמים: א. בנוגע לכאבי ראש לילד - יש לבדוק האם יש בעיות במיקוד ראייה. אצלנו היו גם כאבים כאלו והתברר שהיו בגלל המיקוד ראייה. **ועוד כתבו:** היה אחד שסבל מכאבי ראש חזקים, שום תרופה ושום רופא לא עזר עד שפנה לד"ר אברהם אשכנזי הוא נירוולוג ומומחה מנהל מרפאת כאבי ראש בשערי צדק והוא היה השליח שעזר. **ועוד כתבו:** אצלי זה היה בגלל התמכרות לקפה אם אני לא שותה מימיה שלמה אני סובל מאותם כאבים בדיוק (גם לילד שלא שותה גמלי בבית אולי שותה בבייבי"ו וכיו"ב) ממלץ מאוד להימנע מקפה למדי ולכ"פ"י לשותות קפה טטול קפאין **ועוד:** לבקש חוות דעת מרופא אחר, או לפנות ליועצי רפואה במגור שלנו, לדוגמה בבית עזרה למרפא. **ועוד כתבו:** אם לילד יש משקפיים דבריו לכתב למומחה עיניים (לפעמים בודקים ראייה בחנויות משקפיים), לי אחד מהם הוריד מספר והוסיף פירוזה, והכאבים הממושכים נעלמו. **ב.** רעיון למנוע ניתוח שקדים - אני סבלתי בעבר מדלקות חוזרות הדבר שהכי עזר לי זה היה ההסבר שהדלקות בשקדים נובעות ממערכת חיסונית לקויה ולכן זה מגיע בדרך כלל כשעייפים או בחץ. אצנו לי לקחת טיפות פרופוליס וטיפות אכמנצייה (אפשר לקנות בחוס טבע) ומאז נהיה לי שקט, כמובן שזה רק אם הניתוח עקב דלקות. **ועוד כתבו:** לגבי ניתוח שקדים, אם נקבע ניתוח בשל דלקות אוזניים חוזרות או נוזלים באוזניים יש לזה פתרון שעזר לרבים 054-8457778 ג. לעובש מאחורי הרוטמים - להרחיק מעט את הרחיט מהקיר שיהיה מעבר אוויר, לדאוג לפתוח הרבה את החלונות והלחות תתאורר. **ועוד כתבו:** נוצר בדי"כ מלחות שנוצרת בחדר כתוצאה מבעיות בידוד-שקיקרות לא מבודדים מספיק, והקור בחוף והחום בחדר נפגשים ואז נוצרת התעבות - אדים=לחות ועובש. בקשר לעובש-שמענו שקונים סופח לחות בחומרי בנין, שמים בחדר זה עוזר מצוין לתקופה של חורף אחת. אנתנו צבענו מזהה את הקירות הבעייתיים (בדי"כ חיזוניים) והוספנו לצבע חומר יעודי של יעקובי נגד עובש ומנע את רוב העובש. **ועוד:** קודם יש לנקות את העובש עם לציבוט על חבטת טמבור בשם פונגיניצק ולאחמ"כ יש למנוע צבע נגד עובש או אקריליטל של טמבור או פרמה וויט **ועוד:** לגבי עובש אפשר לקנות בטמבור משמיד עובש מוריד ברגע בכל מקום שמתאים ד. עצות למתקשה מאד להתעורר בבוקר- מתכוון מושלם לקימה: (א) לרצות באמת; לדוגמה להחליט שאתה מהיום הולך להיות בחור הזה שלא מאחר כלל; אני במשך שלש שנים פספסתי פחות מעשר פעם (כולל ביה"ז - ולאחר שנה שלא קמתי בכלל). **ב.** מחייב שתלוי באחרים, לסדר את הדיבור לפני שחרית וכדו" (אני מעיר הרבה בחורים בבוקר, ככה שאם אני מאחר הרבה בחורים יקומו מאוחר בגלל) **ג.** הכי חשוב: לשמור על סדר קבוע; **ב.** ליות ללכת לישון באותו זמן - ולא מאוחר - ולנסות לקום באותו זמן או הגוף יתרגל לה ויקום אפילו בלי שעון מעורר. **ד.** להתפלל הרבה לבקש בפרטיות לקום בזמן מסוים וכך" ויש סגולה לומר לפני שינה את הפסוק "עזרה לכודי עזרה הנבל וכינור אעירה שחר" שבע פעמים ישר והפוך לחרש על השעה שאתה רוצה לקום ובסוף לבקש בפה לקום בשעה פלוגנית. **ועוד:** לקחת לפאנון להקלות בקול חזק אזהרה לעצמך שאם אתה לא קם אז השעון מעורר הבא יהיה איזהוהו שוד שלך שאתה מסתיר גם מבני הבית, ובקבלתה אזהרה יקלית את הסוד הזה, ויעשה את שתי ההקלטות על שעון מעורר, בדקה הראשונה את האזהרה ואחרי 2 דקות את הסוד, כדי שיאמנה באמת שיש פה את ההקלטה השנייה, ואז יקום ויכבה את ההקלטה בפאה, ולא ישים במיטה, כי אז כבה וימשיך לישון, אלא ישים במקום מרוחק. **ועוד:** לתת לבחור / לילד לקחת את האחריות על עצמו וזו יקום. ז"א שהאחריות היא לא ההורה, ההורה מעיר פעם אחת אפשר אחרי 5 דקות פעם שניה וזהו. גם אם הילד לא קם, לא להתייחס ולא להראות לו שזה איכפת לנו, הוא לא ירצה לאחור / להפסיד/ להתבזות מזה זה גירום לו שייקח את האחריות על עצמו ויקום לבד. ה. עצה ליבלות ויראליות אחרי שניסיתי הרבה שיטות, יניסיתי כדורים של בית מרקחת וינה פארם בירושלים 025383788 אמנם זה לוקח 3 חודשים אבל נעלם לחלוטם ולא חוזר. **ועוד כתבו:** יש משה שאורזיה את היבלות, נסיון של שנים!!! 054-8457778 **ועוד כתבו:** ליבלות בידים מומלץ מאוד ורומאל לשים על כל היבלות אפי' על קטנות במשך תקופה ונעלם ו. פתרון לקרע בתנוך האוזן עקב משיכת העגיל יש מדבקות מיוחדות מחברת ארינג אפ. יש לציין מוצר ע"י היימשה בכל מדבקה יש מלא חורים, ועזרים, ומדייקים בתנוך מאחור, במשך הזמן החור מתקטן ולא מתרחב שווה בדיוק. לפרטים ולרשימת החנויות שאפשר להשיג את המוצר הנפלא מ.פ. 0533169821 ז. לגבי סיוע לילד עם אטופיק, לאחר תקופת סבל לא מבוטלת וניסיונות של מגוון משחות, סבונים וקרמים שלא הועילו מה שהכי עזר זה קודם כל ברכה של צדיק, ואח"כ ערבנו 3 סוגי משחות

כדלהלן. 1. קרם לי פיקאר AP+M קונים בבית מרקחת או סופר פארם עולה בסביבות ה 150 לבקבוק אבל התוצאה שווה 2. אלו פרופוליס של חברת פרוואור 3. תחליב לחות אלו לושן של חברת פרוואור - לערבב כל פעם את הכמות שרוצים למרוח ביחס שווה למרוח פעמיים ביום והתוצאות מדהימות!! שימו לב זה רק המלצה כל אחד יעשה לפי שיקול דעתו (יכול להיות שבהתחלה כשמורחים זה מעט שורך אבל נרגע אחרי כמה שניות ומאוד מאוד יעיל) **ועוד:** יש טיפול שמרפא את זה לגמרי 054-8457778 **ועוד כתבו:** יש עמותה ישראלית לאטופיק דרמטיטיס, מצ"ב המייל שלהם, הם שולחים מפעם לפעם עדכונים וכו'. info@atopic-d.org מומלץ לדבר עם המנהלת של הארגון. **ועוד כתבו:** 08-996-9970 **ועוד:** אפשר לקבל חומר על הנושא ועוד, יש לפנות בבקשה למייל שסוף העלון. **ועוד כתבו:** יש ארגון קומי עזרי הטלפון שלהם 0527699723 יש גם רופא עור דוקטור אדם דלאל הטלפון שלו 0733151015 ואפשר לשלוח לי מספר טלפון במייל f0534146110@gmail.com ואוכל ליצור איתו קשר מנסיון

התורה חסה: בקשות עזרה וסיוע שנשלחו ע"י הקוראים, למי שיש פתרונות או רעיונות לשלוח ע"מ לסייע לציבור מתבקש: א. אשמח לקבל פיתרון לקילוף יחזיר לו **בפליטה: א.** אשמח לקבל פיתרון לקילוף הרבה בצורה קלה. **ב.** האם יש פתרון לילד בן 8 שמדמיין הרבה עם תנועות ידיים (ילד נורמטיבי ומוכשר) ג. מי שיועד פתרון לפסוריאזיס בקרקפת ד. אשמח לדעת האם משיהו נתקל בעייה עם ילד שכנראה כיס הדמעות סגור. מלמילו לנו על ניתוחון קטן ה. מחפש פתרון לצוארון של חולצה שמשחיר אפילו בחורף לאחר מסי' שעות שלובשים החולצה. ו. מה עושים מול כספיות שמסתובבות בבית?

הגיגים המיעוטים אלו יש להם מזה תועלת מי שסובל מאי שפיות - דווקא נהנה ממנה. אני אוהב לישון וכך עובר לי כל היום - אך לא הוליד.

הבן שלי חזר מהקו וסיפר בהתלהבות שיהיה לו יום הולדת י"א מחרי' אלא עוד יותר מחר.

לקראת השלגים הצפויים בסוף השבוע אמורים להגיע לכאן אלפי יהודים משויץ למנוחת "בנאות דשא".

חשש כבד לשלג קל בירושלים... וחשש קל לשלג כבד בירושלים.

ילד שואל את אבא שלו: יהיה שלג בירושלים? עונה האבא: בירושלים לא, מקסימום ביהודה הלוי אבטליון.

מישהו היה מוכן להזמין מדביר שמתחייב שהעכברושים יחוסלו כמו שהמאנס חוסל!

זה מה שכל כבד יפה בדמוקרטיה האמריקאית, שהיא יכולה לבחור לעצמה נשיא שמקבל החלטות בדין שאף קדיטור לא חלם עליה.

אמרתי לאישתי בבוקר שישנתי בליה כמו תינוק, אז היא התפלאה "לא ישנת כל הלילה!?!"

הרגע הזה שמגיע עמך רשום מהקריאה, ואתה מאבד את המצב רוח ושואל את עצמך: נו, מה עכשיו?

מודעה בחנות פירות יבשים: לכל הלכותות המקפידים שלא לקנות תוצרת תורכית, הרינו להבהיר כי כל הפירות היבשים אצלנו יובשו בתורכיה עוד בשנים שהתורכים לא היו אנטישמים.

הרגע הזה שאתה רואה את הכותרת בעיתון ואתה מסתפק אם בטוח שזה לא עיתון ישן.

אחרי שהמאס התחיל לגבות מיסים בממשלות זכיוע, תושבי הרצועה נערכים לקבלת החורים באמצעות זכיוע על פי סעיף 46.

יושב לידו בחור מתמיד שבין כל מנה למנה מעיין בספר. פתאום הוא שואל את המלצר אם אפשר לקבל "זיורי". התפלאתי, מאיפה הוא יודע אנגלית.

אנחנו כבר מתחילים לחסוך כדי שיהיה לנו מספיק כסף לקנות לחם עוני לפסח.

כבה לנו הגז בשבת והתשולטנע נפגע מהיפותרמיה קשה. אין ביצה קשה. יש ביצה קשה לה.

תזמורת זה לא המוזיקה, זה הווליום.

מזכרונות סבא רבא: פעם כל מי שהיה נראה חרדי היה חרדי.

עדיין לא ברור אם יש חשש כבד לשלג קל בירושלים, או חשש קל לשלג כבד בירושלים.

אין מגייה יש מגי שרע לה.

רעיון למשלוח מנות להורים: להביא קריסטל מנטה ווופל לימון, ולכתוב "משהו שישאר לכם לנצח".

אחד לא ידע מאיפה מתחילה פרשת המן, מספק קרא את כל המגילה.

שופטי בניין הודיעו לשמוע כי בין האסירים המתחבלים שהשתחררו היו גם אסירים עם דם על הידים, ודרשו שמכאן ואילך תהיה הקפדה לשטוף להם את הידים בזמן שהותם במתקני הכליאה.

אין דירה, יש די שרע לה.

אין אקסטרה, יש אקסט שרע לה.

אנשים שואלים להם בוקר טוב והם עונים בוקר מה הם עושים עם כל הזמן שהם חסכו?

הבן אדם הכי חשוב בעולם הוא אדם שעובר ע"י בייבי"ש שיש בו תשעה אנשים שמפשים עשירי למינין.

מעניין מי היה הנונדניק הראשון שהצליח להוציא לגור את המץ.

מאוצרו של גדליהו עזי לגדלות: מה המשותף לשלג ויתוש? - תשובה: גם שלג וגם יתוש אם קוראים אותם ישר או הפוך זה יוצא אותה גיטריה. שלג זה 333, גלש 333. אותו דבר יתוש זה 16, גיטריה 716.

אני רוצה להודות לכתבה חן מתי"ת נתיבות התורה מודיעין עלילת - סינף חפצייה ובראשם הילד החשוב עזי לגדלות והוא מפאר ומרומם את החידר עד בלי די, ילד שמכבד את הוריו באופן לא רגיל והוא מאיר פנים לכל אדם שמואל וינפלד ני"י ששלחו לי דברים מופלגים מלא עזי.

תודה לכל קוראי העלון, השבוע זכיתי להכיר אדם מיוחד שהקב"ה שתל בדורינו, אדם נדיר באישיותו המיוחדת בסבלנות נתן אחד והוא תמיד נותן את הכשרון המיוחד שהקב"ה נתן לו למען הכלל מאד לא רגיל, האדם הגדול ירא השם מרבים, פאר עולם התורה והחסידות, האיש שאם היו עוד מעט אנשים כמוהו היתה מגיעה גאולה לעולם, גאון וחסיד בתורה במידות אצילות וביראת שמים טהורה רבי אהרן (אהרלה) וינטרוב שליט"א מבני העולם הבא של דורינו.

היכן ניתן להשיג את העלון לקבלת העלון באופן אוטומטי יש לשלוח מייל עם המילה הצטרפות" לכתובת alonalon+subscribe@googlegroups.com ולאחר מכן תקבלו הודעה, יש להשיב תשובה למייל שקיבלתם, ותקבלו אישור שצורפתם.

הודעות תגובות רעיונות פתרונות למערכת העלון יש לשלוח למייל זה 1@alalon.com ניתן להשיג בכתב גדול במייל הני"ל.

כמו"כ ניתן להשיג את העלון בקובץ גליונות. בכל העלונים במייל הבית הוותני. ובעוד קצבי עלונים. וכן בקול הלשון מקישים על מאגר השיעורים/עברית/תנ"ך/קובץ גליונות שלמה קולדצקי ומורידים מה שרוצים עלונים מהשבוע ומהחמש שנים אחרונות. **במחשב** ניתן להוריד בדרשו בבינינו ועוד, ע"ש: עלון קולדצקי. או אולי לשבת.

כמו"כ יהיה ניתן להשיג עלונים בבני ברק: צמוד לכניסה לתלמוד תורה כתב סופר מצד שמאל של הכניסה, בקופסה בפניה בחצר ברחוב סוקולוב 23.

הוצאת העלון גדולת מאוד לכן הוצאתו בכניסה לתלמוד תורה כתב סופר עולה סך של 30 אגורות לעלון (12 שקל לשנה, שקל לחודש ממוצע של ביה"ז"ו לא יוצא), אפשר לשלם מראש לכמה שבועות קדימה, אפשר לשלם לאחר הבטת, את התשלום יש לשלם בקופה הצמודה. או בינדרים פלוס - רשת הכוללים פרס כץ-עלון, (שלוחה 2422). אפשר לשלוח משם הודעות. **מי ששילם עבור כמה שבועות קדימה** אין לנו התחייבות לספק לו עלון במידה ויהיה חסר רח"ל או שלא יצא עלון. **הפצת העלון דרך המייל היא ללא תשלום**, וכך התשלום הוא רק על לקוחות העלון מהמקום הני"ל ולא על צילום העלון באופן עצמאי (וכמובן במסירות רבה את העלון את העלון מהמקום הני"ל ומפיצים באופן עצמאי ברור ופשוט שלא צריך לשלם). כל המפיצים הקבועים שרוצים להמשיך להפיץ את העלון לא צריכים למייל הני"ל את מקום הפצתם ובע"ה נפרסם אותם. תודה ויישר כח לכולם על זכיוע הרבים.

להלן תקומות שבהן ניתן להשיג את העלון: בירושלים: בשיבת מיר אצל האהבן הצדיק רבי דוד רוטשילד שליט"א. או אצל האדם הגדול והאהוב רבי אבי פרינדר שליט"א שהלוואי ונוכה שוב בקרוב לביקור ממנו. או אצל הגאון הצדיק המופלא ביר"ש ואתה הבריות לומד בהתמדה מרובה רבי אליהו בכרך שליט"א בבית הכנסת זכרון אברהם רמות ג' ירושלים. **ניתן להדפיס את העלון במודיעין עלילת** בעמדת אוצר החכמה בביהמ"ד קהילת משך חכמה - רחוב משך חכמה 41 לכתוב עלון לשבת, בעלות סמלית של הקולות ההדפסה בלבד. **בבית משך** בבית הכנסת אור אליהו אצל הרב הצדיק והטהור רבי נחום זכריש שליט"א האיש שכוללם אוהבים, ואצל הילד הצדיק אלמלך הכהן לויק, שמדפיס ומפיץ במסירות רבה את העלון בבית הכנסת בית אביי וכן למי שמגיע לקבל את העלון בבית הוא מביא לו במאור פנים ממש. **בבית עלילת:** בבית הכנסת שלום רב ברחוב שלום רב גבעה **ב. בהר יונה:** אצל רבינו שמחה שולמן שליט"א שהוא הריס את הר יונה לגבהים עצומים בעולם התורה. **ברחובות** בשיבת מאור התלמוד אצל הבחור הגאון המופלא רבי יהודה רזן שליט"א. **ברכסים:** אצל רבי יוסף המארי שליט"א ה"ב של ש"י ישראל. **באופקים:** אצל הגידוליים של אופקים שרק פורח ועולה. **בחריש:** במתחם בית כנסית בשכונת בצוותא. בבית הכנסת הניכ"י ק"ק תימן. **בפתח תקווה:** באור ישראל הגדולה והקטנה. באהל אברהם ובשירת מרים. בקהל חסידים. בינצאית חכרון. ובבני ישיבות שבפרי מגדים, ע"י יואל פינהנדרל שליט"א. וכן בישיבת אור ישראל בראשון לציון. בישיבת עטרת שלמה. אצל הני"ל: **עוד בראשון לציון:** ברחי' דרור 21 חפץ חיים 1, מניין "בני תורה", חידר ראשון לציון. **באלעד:** בתפארתה בחוף. ובישיבה של הרב אטינגר, בכולל של הרב כפטר, במאור שרגא באבן גבירול, ובאחינזר ע"י רבי יואל פינהנדרל שליט"א. **בעפולה:** ניתן להשיג את העלון בעמדת אוצר החכמה בבית הכנסת המרכזי אהל משה - נבעת המורה נעלה - בעלות סמלית של הוצאת ההדפסה בלבד. **בעפולה עלילת:** בביהמ"ד בני הישיבות רחי רשי"ו או אצל האדם הגדול שמחולל מהפכה בעפולה רבי אהרן קולדצקי שליט"א. **עוד בעפולה עלילת:** בביהמ"ד דחסידי ויוניץ וכן בביהמ"ד בית ישעיה רחי יצחק שדה. **ברעננה:** בישיבת חיילי אוריתא וכן בעלי מוהר 15 אצל הבחור החכם יאיר זכאי 0533100287, ואצל משפחת זכאי בטלפון: 052-3395690. **בלודנין:** בסטמפורדהיל בית המדרש מחנוקא בעלי ברחוב 99 Besion בכניסה לבית המדרש.

{ אז נדברו }

פרשת משפטים תשפ"ה | גליון מס': 681 | לסדר: "ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל:

a8447168@gmail.com

חדש חדש!!!

ניתן לשלוח הערות או תגובות

על העלון למספר פקס:

077-4448588

רוצים להיות שותפים

בהוצאות העלון?

בבנק: בנק פארי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא (נ"ר)

באשראי: "נדרים פלוס"

(שם קופה: עלון אז נדברו)

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי:

052-7683095

תודה מראש!!!

הסנדק נחשב למזבח!!! והבן עליה המתמודד?? הוא הקרבן בעצמו!

לפני שנתיים... היה לי מאורע מרגש ברמה אישית... לראשונה בחיי חבר כיבד אותי להיות סנדק של הבן שלו!!! התרגשתי מזה עד לב השמים... סו"ס תמיד שמעתי שהסטייפלר ור' חיים קנייבסקי מאוד השתוקקו לזכות בסנדקאות... וטרחו ונסעו בכל גבול א"י לזכות במעלה הנשגבה הזו... והנה כעת אני זוכה... התרגשתי מאוד... בפרט שזה בדיוק חל בשבובי"ם אז בכלל... 'בנית' על אורות והשגות... קמתי ותיקין... הייתי צריך גם לצאת מוקדם ולנסוע ברכבת כדי להספיק להגיע בזמן... (סו"ס אליהו הנביא מגיע בזמן... כי בעולם האמת אין חכמות!!! שעה זה שעה... סו"ס עולם ה-אמת!!!) ותכל'ס... בסופו של דבר... לא נעים לומר... אבל די התאכזבתי... לא הרגשתי לא אורות ולא הצלחתי לתפוס מלאכים... ובאופן כללי לא הצלחתי להבין מה העניין לטרוח כ"כ בשביל זה...

חזרתי הבייתה והודעת: אם שוב יבקשו ממני סנדקאות מחוץ לעיר... לא בטוח שאני אלך... עכשיו!!! לי באופן אישי... ביני לבין עצמי... הייתי מאוד מוזר- לעצמי... כי אם הסטייפלר ראה לנכון להתלהב מזה... ואם החזו"א היה מוכן לנסוע כמעט כל שבוע לתל אביב לסנדקאות... ובדיוק אני ? ! ? אני לא עושה מזה עסק??? למה מי אני שאני אתן ציון אחר לסנדקאות...

אז אני אתן לך רקע ותבין למה לא התלהבתי... אז דבר ראשון: כבר כתבתי כאן כמה פעמים בגיליון... שיעקר המעלה הנשגבה של ברית מילה בכלל וסנדקאות בפרט זה שיש פה יהודי חדש שהשי"ת כעת כורת איתו ברית וברגעים אלו נעשה החתימת חוזה!!! ועל בריתך **שחתימת** בברשנו!!! ולכן זה באמת רגע מאוד מכונן... רק מה לעשות... היות ויש לנו פה עסק עם תינוק... והוא לא מבין מהחיים שלו... הוא בכלל 'לא בתורת'... הוא לא קולט את גודל המעמד... לכן נעשה כאן מין 'ביזה' כזו... מין 'חלוקת שלל'... כולם מתחלקים בזכויות שלו... אתה תקח את הסנדקאות... ואני אקח את העמידה לברכות, ופלוני יקח לעצמו את הכסא של אליהו... ככה כולם מתחלקים בזכויות של אותו תינוק... והתינוק?? לא איכפת לו... לא מתווכח... הוא בכלל לא בעניינים... הדבר היחיד שמעניין אותו שהוא רוצה כעת לישון ואנו מרעישים לו ואולי גם קצת כואב לו... אז יופי... בשביל זה אנחנו פה והתחלקנו בשלל... זכינו להיות שותפים במעמד של חתימת חוזה של קידוש ידיד מבטן... אי אפשר לתאר את גודל הזכות להיטפל ולהיות שותף אפילו מאוד מינורי במעמד הזה... זה מעמד כ"כ נשגב שגם ההושטת יד הכי קטנה היא מספיק מנייה שווה ונחשבת בייחס לגודל הדבר הנשגב שקורה כאן...

אבל!!! יום יבא זה הקטן גדול יהיה... ואותו תינוק יהפוך להיות בחור כארזים והוא יקבל עיניים גדולות... ואז יגיע תורו להיכנס עמוק עמוק לעניינים... החוזה שנחתם ביום השמיני כעת מתחיל לבא לידי ביטוי מעשי ודומיננטי ביום יום... ואז מגיעים פיתויים וניסיונות איפה שאף אחד לא רואה **וכאן הוא כבר לבד!!! לבד לבד!!!** הוא הסנדק והוא העמידה לברכות והוא הברכות והוא הכל... הכל מתחיל ונגמר בו... הוא יוסף הצדיק... הברכיים הקדושות שלו שעומדות בניסיון זה הליגער 'ברכי יוסף' בכבודו ובעצמו... העמידה לברכות שלו זה עצם העמידה בניסיונות שבזה הוא זוכה ל'בך יברך ישראל' וידיו שלא נגעו במכשיר או פירשו ממנו, הרי ויסר המלך את טבעתו ויתן אותה על יד יוסף והוא נהיה הפותח והסוגר של כל העולמות... **בקיצור: החוזה יוצא לדרך!!!** אותו תינוק לשעבר כעת עומד לבד בגודל טבעי מול פיתויים יומיומיים ושם הוא נהיה שותף מלא של הרבש"ע ע"פ תנאי החוזה!!! וכאן הוא לוקח את מלא הקרדיט!!! לאף סנדק אין רשות לחלוק איתו את הרגעים המכוננים האלו... כן... גם יעקב אבינו... האבא הגדול של יוסף... דמותו אולי יכולה להופיע בחלון... אבל בסוף בסוף החוזה בידיים של יוסף זה ניסיון נטו שלו... כי זה החתימת חוזה שלו!!! וכשהוא יעמוד בניסיון, הרי יעקב אבינו יאשר לו שבך!!! בך יברך ישראל... העמידה לברכות שלך... אבן השתייה שלך... הסנדקאות שלך... זה מה שיקרה בעוד עשרים שנה עם אותו תינוק ש... ש... שאני!!! אני כעת הסנדק שלו... ו... ואני כעת אמור להתרגש ש... ש... שמה??? שאני זוכה להיות חלק מהחתימת חוזה שלו...? ! ?

אוי אוי אוי... מה לעשות... לא נעים להודות... אבל התינוק הזה... זה עדיין אני בעצמי...

מה לעשות... שאני אגלה לך סוד (מקווה שאבי הבן לא יקרא את זה) שכשבוד קדושותי נסע ברכבת כדי להיות סנדק... יחד איתי נסע איזה תינוק!!! תנחש מי היה התינוק? **אני!!! אני בעצמי...** היו לי שם את הניסיונות השגרתיים בשמירת עיניים... היו לי ברכבת את כל ההתמודדויות המוכרות של בן עליה שגם הוא פעם היה תינוק... ופתאום חשבתי לעצמי: רגע רגע רגע... איפה הסנדק שלי שיבא לעודד אותי לשמור על העיניים?? איפה כל אלו שזכו בברכות ועמידה לברכות שלי... אולי הם יסכימו לטפוח לי קצת על השכם... ללחוש לי באוזן את הברכה 'אשר קידש ידך מבטן'... ואולי הוא גם יגיד לי ש'זה הקטן גדול יהיה'... זה אולי יתן לי כח ודחיפה לשמור על עצמי...

אבל לא!!! כולם נעלמו... הסנדק שלי נעלם... אף אחד לא עומד לצידו! אפילו אליהו מלאך הברית שעמד על ימינו של המוהל לסמכנו... אבל כאן אני לבד!!! ואני נלחם כמו אריה (או לחילופין נופל כמו עכבר... תלוי!!! ולמה?? כי כעת אני הסנדק... ואני הברכות... ואני הכסא של אליהו... והכל מתחיל ונגמר ביי!!! וכך היה איתי לאורך כל הנסיעה... פתאום אמרתי לעצמי... נו... קטן עלי... קטן עלי להיות סנדק... להיות סנדק של ילד אחר...?? נו נו... אני כל היום וכל הלילה סנדק של עצמי... נו... אני צריך לנסוע למרחקים בשביל סנדקאות?? זה פה!!! זה ה-ברכי יוסף שלי!!!

ההמשך בעמוד 3-4 בגיליון זה...

איזה נס שאני לא בן נח!!! ממזמן הייתי חייב מיתה...

השבוע זכיתי להתחיל את הש"ס... אבל גם לסיים אותו!!!

תן נחוץ איך? פשוט מאוד: הגענו בדף היומי לסוגיית בן נח!!! ארבעה דפים שעוסקים בשבע מצוות בני נח... והגמי' אומרת שגם גוי שיושב ועוסק בתורה הרי הוא יותר חשוב מכהן גדול... והגמי' מיד שואלת: והרי אסור לגוי ללמוד תורה?? עונה הגמי': שכוונה היא ללמוד את השבע מצוות בני נח ששייכים אליו... בקיצור: גם לגוי יש ש"ס ללמוד!!! רק מה עש"ס שלו? ארבע דפי גמרא בודדים במסכת סנהדרין!!! **אז זהו!** ש-לו יצויר שהיינו גוי... היינו זוכים בשבוע הזה להתחיל ולגמור את הש"ס... (כמה טוב להיות יהודי... לא כל היום אירועים וחגיגות... מותר גם לעשות משהו בין אירוע לאירוע...) מעניין שעדיין לא יצאה סגולה שארבעה סודנים ילמדו שבבילך את כל הש"ס בתענית דיבור... מה שבטוח... את יין הסיימים שלהם לא נוכל לשתות... סו"ס יין נסך... (חכה חכה... אנחנו בדרך למסכת ע"ז...) עכ"פ פגשנו בשבוע זה את ה' מצוות בני נח!! ותשמע זה מפחיד!!!

סגנון הגישה של התורה מול בני נח, הוא מאוד מאוד שונה מהגישה ליהודי...

אצל בני נח אין הנחות ואין ויתורים... אין התראות ואין הבלגה... אין עדה ועדים... מספיק שגזלת פעם אחת... ורק שווה פרוטה... וזהו!! חייב מיתה לאלתר!! המהירות שהתורה מחייבת בן נח מיתה זה פחד פחדים... בשניות זה קורה...

אצל יהודי יש בעונשים סולם דירוג מאוד מפורט... הכל צמוד ומותאם לרמת החומרה של החטא, יש מצוות עשה שלא חייבים על זה כלום ואינו זז משם עד שמוחלים לו, ויש לאו שחייבים עליו רק מקלות, ויש שלב כרת, ואז מגיע חייבי מיתות ב"ד וגם שם יש דירוג של סקילה שריפה הרג חנק... אבל אצל בן נח... אין שום דירוג!! אין משהו באמצע... בן נח שעבר על העריות הכי חמורות וחבר שלו שגזל שווה פרוטה... שניהם חייבים מיתה!!! ולא סתם אלא אותה מיתת סייף!!! **השאלה היא למה? מה ההבדל?** למה אצלנו מי שגזל מאה אלף שקל... הוא לא חייב אפילו מלקות כי... כי רגע... זה לא הניתק לעשה!! יש עשה של 'והשיב את הגזילה' נותנים לו ציאנס לתקן את החטא. ואם גנבת ואתה חייב לשלומי כפל ד' וה'... אם תפסת את עצמך בזמן... אתה יכול לרוץ מהר מהר ולהודות בב"ד ומודה בקנס פטור... אתה משלם רק קרן ושב ורפא לו... התורה באה לקראתנו... מאוד מתחשבת בילד שמגיע מבוש ומבטיח מהיום להתנהג יפה... ואילו בן נח?? אין!! אין ויתורים!! גנבת?? מתיזים לך את הראש כאן ועכשיו... אין התראות... אין שימוע...

עכ"פ מה רואים מכאן??? **שמתברר שאליבא דאמת העולם שלנו מתנהל בשלטון דיקטטורו!!!**

הרי מה הרעיון של שלטון דיקטטורו?? שאתה לא קיים!! אין הכרה בך!! השלטון תופס את כל המרחב!!! ואילו אתה בסה"כ אורח שהשלטון מוכן להרשות לך להתהלך כאן כל עוד אתה לא מפריע ולא סוטה מהמסלול... אבל ברגע שטיפ טיפה זאת שמאלה... אתה מטופל באפס סובלנות... אז ככה: אנחנו שגדלנו על תרבות מערבית אנו רואים בשלטון הדקטטור פשע אנושות!!! וזה גם נכון ביחס לבן אדם שתפס שליטה ומדכא אנשים בעלי זכויות שוות לו... **אבל צריך לדעת שלפעמים הגישה**

הדיקטטורית נכונה!!! אתן לך דוגמא...

תאר לעצמך שיום בהיר אתה דופק אצלי בדלת ואתה רוצה להתנחל לי בבית... להתארח אצלי... אני לא מתלהב מי יודע מהרעיון... אבל בסוף החלטתי... בסייד... שב פה... אבל מאוד ברור לי ובפרט לך שזה הבית שלי!! ואתה אמנם יושב פה ולבנתיים אני נותן לך... אבל אתה אורח ותכיר את מקומך... עכשיו: תגיד לי: מה צריך לקרות בשביל שאני אקום בעצבים ואני אודיע לך... אדוני היקר... צא מהבית שלי ברגע זה?? צריך שתזרוק עלי כסא?? צריך שתעשה לי הרס וחורבן בבית?? לא!!! מספיק שאתה מתחיל לזמזם לי לא מספיק בשקט ואתה פשוט מפריע... מספיק לי שפעם אחת דחפת את הידיים שלך לעשרות אגרי העשרות של העשרות אגרי וחשבת שזה שלך... זהו... סיימנו!!! צא ברגע זה מהבית שלי...

אה... בינינו... תגיד לי: שקל ? ? ? שקל אחד כבר מצדיק להוציא בן אדם מהבית??

מה התשובה?? אתה צודק!! גניבה של שקל לא מצדיקה להוציא בן אדם מהבית **שלונו!!!** אבל מהבית **שלי??** מספיק גם חצי שקל בשביל ש... שאדוני היקר... צא מהבית שלי כי הוא שלי... ופה אני תופס את כל המרחב!! מספיק שאתה לא לגמרי לגמרי זוכר שאתה אורח כאן וזה כבר סיבה להראות לך את הכיוון... הנה לך גישה דיקטטורית אבל צודקת לגמרי!!

אז זהו!!! שבורא עולם זה לא עוד איזה שליט נקודתי שהשתלט על איזה מדינה... מדובר בבעלים הבלעדי של העולם... וכל מי שחי כאן הוא אורח!!! וממילא בורא עולם מודיע לכל בן נח... כל עוד אתה לא מרעיש ולא מפריע אני מרשה לך להתארח כאן ולהסתובב פה... אבל בסטיה הראשונה... בשניה שמתחיל קצת להפריע... קצת להתבלבל... מספיק שגזלת שווה פרוטה... זהו... החוצה... אני לא צריך להגיע לדמויות בשביל לגרש אותך מהבית שלי...

אבל!!! ברגע שזה מגיע ליהודי... באותו רגע כל המנגינה משתנה... יהודי זה כבר המשפחה הגרעינית של הרבש"ע... יהודי שחי כאן בעולם הזה... זה הבית הטבעי שלו... הוא בן של הקב"ה... הוא אמור לחיות כאן... רק מה?? סו"ס אבא רוצה לחנך אותנו... ולתרגל אותנו לדפוס התנהגות ראוי... ולכן יש המון אורך רוח... יש פה תהליכים חינוכיים... אם יענקי קצת התבלבל וגזל למושי את העפרון או הפך לשושי את המגירה אז אבא יחכה שיענקי יבין שזה לא מתאים ויחזיר את הגזילה, ואם הוא יחזיר אז לפעמים יש גם תקנת השבים שאסור לקבל ממנו... כדי שלא תנעול דלת בפני השבים... יש פה דינמיקה...

את זה גוי לא מסוגל להבין!!! והלוואי ורק גוי... הבעיה היא שגם אנחנו מאוד מתקשים לקלוט את זה... הסיבה שכ"כ קשה לנו להאמין בתשובה... כי בראש שלי אני לא מצליח להבין את השי"ת... איך יכול להיות שאני כ"כ הרבה מפריע לה... וכ"כ מרעיש לו ומלכלך לו את העולם שלו... והוא עדיין לא הביא את המטאטא... ההלו... מתי תבין... שה' יתברך יודע לטאטע והוא גם עושה את זה... עם הבן נח הוא מדבר רק בשפה של מטאטא...

אבל אתה הבן יקר שלי... הוא מחובר אליך!!! גם אם תברח לו הוא ירוץ אחרך ויחזיר אותך הבייתה כי הוא לא מוותר... הוא ימשיך להתעמת איתך... ימשיך ללטף אותך... ולהשתמש כל הזמן בשיטת מקל והגזר... וזה כל הזמן יבלבל אותך... כי... כי יש פה מערכת שאף פעם לא תגמר... הוא תמיד ירצה אותך ויאבה אותך... ומאידיך... הוא אף פעם לא יוותר עליך... ולכן הקונפליקטים ביהדות לא יגמרו אף פעם... אינטרנט זה יהרג ואל יעבור ומי שמחובר לאינטרנט כל הקללות שבעולם וכו'... ותכלס... נראה לך שהרבש"ע מוותר על האיפיוניסט?? תשכח מזה... אבא שבשמים ילך איתו הלך חזרה... פעם בטוב ופעם לא בטוב עד שיענקי יחליט לחזור הבייתה... מתי נקלוט את הניואנס הזה...

שבוע אחרון של ימי השובבי"ם,

ניתן לרכוש את הספר 'וימאן',

מוקדש ללוחמי הקדושה 'וצאי צבא ישראל' הנלחמים בעוז ותעצומות בקרב הבלתי נוסק בדגל הנאמנות לה' בתנאי שטח סבוכים נגד כח המשיכה של דור 2025 כוחותינו חזקים!! לא נותר לנו, הדור היותר מבוגר, אלא להצטרף למאמץ המלחמתי, לתת רוח גבית ותמיכה בלתי מסויגת לצעירי דורנו שמתברר ש-ה' כנראה סומך עליהם ונותן בהם אימון עוד יותר ממה שנתן בנו. ספר זה נועד בעיקר בתור 'הצדעה' ונתינת שכס ונשיאה בעול ללוחמנו.

ניתן לרכוש במוקדי המכירה כדלהלן:

ירושלים: רח' נחמיה 10 קומה ג'

גבעת שאול, רח' בן עזיאל- 8491554-054

בית וגן- משפחת נוישטט רח' הרב פראנק 29

רוממה- המ"ג 29- 7682281-052

רמות ד'- רובין 47

גילה- 533148861

אופקים- משפחת שפירא: 4112035-053

אחיסמר- שרגל 7174721-052 שבט אשר 9

שלב ב'- 534462979-053

אלעד- רחוב ר' יהודה הנשיא 81- 9073067-03

אשדוד- הרב צור- 4120311-050

ביתר עילית- אזור רמי לוי- 8450998-054

בית שמש- נהר הירדן 9 ר"ב- 3294147-058

בני ברק- קיבוץ גליות 9- 6728458-055

חז"א 34- 717271-052

רח' הרב קוק/ הרצוג- 527603814-052

חדש: אזור גן ורשא- 534166085-054

חדש: פרדס כץ אבוחצירא- 548494663-054

פרדס כץ החלוצים- 548578226-054

חיפה: פולק, גאולה 15, 7683095-052

טבריה- 8441354-054

טלז סטון- קפלן, הרי"ף 6 ק"ג 7688584-052

כרמיאל- 527136165-052

מודיעין עילית: קצות החושן 14, 7174781-052

חפץ חיים 14- משפחת דרבקי- 89742750-052

גרין פארק 527644795-052

ברכפלד, ר' יהודה הנשיא 30- 527126897-052

נתיבות- הר' גרשונוביץ 42 527644737/8-052

עפולה- 52-7686876

פתח תקוה- (מרכז העיר) 504124235-050

צפת- 52-7181828

רחובות- 548580831

רכסים- 54-8415410

תל ציון- 52-7150166

תפרח- לימן- 55-6705003

כמו כן: ניתן לרכוש את שאר הספרים במוקדים אלו:

אהבתי-תפילה. ואהבת-עול מלכות שמים. 'המסולאים

בפז- עסק התורה.

ספר וימאן, באידיש, (אנגלית בדרך בע"ה...)

ובארה"ב ניתן להשיג במוקדים כדלהלן: מונסי: 'מרכז הספרים'.

ובביה"ב הגדול וזניץ ויליאמסבורג: בית הספר. בורו פארק:

איילערס, ברמן. ליקוד: יודאיקה סקווירא

להזמנת מרוכזות ולהפצה בארה"ב: 7188718652

למה אני לא רואה שאתה מחשיב את זה? נו... למה??
 כי זה מתגלגל לך בין הרגלים... אותו דבר אני:
 סנדקאות זה נורא נורא חשוב... למי?? לסייפלר!!
 אבל אני?? זה מתגלגל לי בין הרגלים... איך מישו
 נזף בי... אתה יודע מה זה סנדק?? סנדק זה מזבח...
 צחקתי ואמרתי לו: סנדק זה מזבח... אבל אני?? מה
 אני?? אני הקרבן!!! אני הוא זה שזובח את יצרו בכל
 התמודדות ומעלה עליו הכתוב כאילו הקריב כל הק'

אני פה החתן דמים למולות!!

אני הוא זה שמקיד דם בניסיונות דורנו... ואני שואל
 אותך: מתי נבין את זה?? זה האבסורד הבלתי נסבל...
 שאנשים גדולים מאוד... דווקא הם יודעים להעריך
 מה זה קדושת הברית... אבל התינוק בעצמו...

מתי **הוא** יגדל?? מתי הוא יבין שהוא כעת נמצא בעין
 הסערה!!

לצורך העניין: אני רוצה קצת לחדד את הנקודה...
 בתור דוגמא: בא ננסה להעמיד חטוף שהשתחרר
 עכשיו לאחר 500 ימים... ונעמיד אותו מול אמא
 שלו!! נעזוב כעת מה עבר על כל אחד מהם לאורך
 ה-500 ימים האלו... אני רוצה להתמקד בחלק של
העבודה!! אם נתבונן... שניהם!! גם החטוף וגם אמא
 שלו... שניהם עבדו מאוד מאוד קשה לאורך ה-500
 ימים הקשים האלו... כעת בא ננסה לרגע להשוות בין
 סוג העבודה שהייתה מוטלת על אם החטוף לעומת

העבודה של החטוף בעצמו... **אז ככה:** אמא של
 החטוף... עם כל הרצון הטוב... לא היה לה הרבה מה
 לעשות!! בנינו... הדבר היחיד שהיא יכלה... זה
 לנסות להפעיל עוד לחץ... ולהגביר את המודעות
 הציבור... ולצאת להבעיר את השטח... ולדאוג
 שהנושא לא ירד מסדר היום אפילו יום אחד...
 ובנינו... האם כל מה שהיא עשתה זה הזיז משהו??
 אז ככה... בא נגיד את זה בעדינות... זה הזיז **משהו!!**
 אבל לא הרבה יותר **ממשהו!!** אבל סו"ס היות
 וה'משהו הזה... זה כככל מה שאותה אמא יכלה
 לעשות... אז היא עשתה את ה'משהו' הזה עעעד
 הקצה... עד כאן האמא של החטוף... **כעת נעבור לבן**
שלה החטוף בעצמו!! עד כאן אמרנו מה היה לאמא
 לעשות... כעת מה החטוף בעצמו כבר היה יכול
 לעשות??

אווה... לחטוף עצמו ? ! ? **היה בלי סוף עבודה!!**
 עשרים וארבע שעות עבודה!! מה הייתה העבודה
 שלו? מה פירוש... להחזיק מעמד... לשרוד! להחזיק
 עוד יום ועוד יום... זו עבודה של 24 שעות ללא
 הפסקה. ואם הוא ב"ה הצליח להחזיק מעמד ונשאר
 שפוי, זה רק בגלל שהוא עשה פה עבודה!! והוא
 עשה את העבודה הכי משמעותית...

עכשיו במבט לאחור... אם נעמיד את מה שהחטוף
 בעצמו עשה לעומת מה שאמא שלו עשתה... מה
 יותר **מרשים??** מה יותר בולט כלפי חוץ??

אווה... אמא שלו שיגעה את כל המדינה... שתלה
 עצים... פיזרה כסאות צהובים בכל חור... מכוניות
 צהובות... סרטים צהובים בכל צומת... נפגשה עם
 נשיא ארה"ב... ישבה בשיחות אינסופיות עם ראש
 הממשלה ועם הקבינט... ואילו החטוף בעצמו?? מה
 הוא כבר עשה??

הצדקה לסנדקאות העצמית שלי!! עשיתי פה
 משהו!!

אבל למרבה האבסורד... דווקא פה שכחתי את
 הגאווה... בטח שכחתי... כי הייתי עסוק... אוהו
 עסוק... עסוק במלחמה הנצחית שלי עם עצמי...
 ועוד איזה מלחמה... מסוג המלחמות שאתה אף
 פעם לא תרגיש שאתה חוטף מלאכים... איזה חוטף
 מלאכים... לא חוטף אלא חטוף... חטוף שמנסה
 להיחלץ ממבואות המטונפים... **ושם!! שם הייתי**
סנדק!! ויש לציין ששם לא הרגשתי תינוק!! שם
 הרגשתי ענק!! שם הייתי סטייפלר. והסנדקאות הזו
 באה לי ביושר!! דא עקא... ששם לא היה מי שיטפח
 לי על השכם...

חזרתי הבייתה ואמרתי: הייתי היום סנדק בשתי
 בריתות!! הייתי סנדק בברית של תינוק והרגשתי
 כמו תינוק...

לעומת זאת הייתי סנדק של אדם גדול והרגשתי
 ענק!!! שם הרגשתי שווה!! שם הרגשתי שמגיע לי
 לשבת על כסא של אליהו ולהצטופף שם יחד איתו...
 זו סנדקאות שווה... עכשיו אתה מבין למה אני לא
 מתלהב מסנדקאות... כי היא מתגלגלת לי בין
 הרגלים... אני כל היום וכל הלילה סנדק של עצמי...
 ולפעמים אני זוכה לתת כח לאחרים בעיצומה של
 התמודדות... אין לי צורך באירועים, ולא צורך
 בתינוקות בני שמונה ימים

אלא מאי... כאן מתעוררת השאלה הפשוטה: אם אני
 אכן צודק בהרגש שלי שסנדקאות קטן עלי כי אני כל
 הזמן מתמודד ביני לבין עצמי... אז תכלס... למה מרן
 ר' חיים קנייבסקי כן כ"כ התרגש מסנדקאות? למה
 כל גדולי עולם כ"כ היו מוכנים להתאמץ בשביל
 לזכות במעלה הזו??

אז לא תאמין!!! אבל התשובה היא מיניה וביה:
 דווקא בגלל שהם היו אנשים כ"כ גדולים
 ומרוממים... ככל שהם יותר גדולים ככה הם יותר
 רחוקים בפועל מהמגרש והזירה המדממת של
 קדושת הברית... ולעומת זאת... במקביל!! כגודל
 ההתעלות וההתרחקות שלהם ממגרש
 ההתמודדות... כך גוברת ההשגה שלהם בגודל
 המעלה של קדושת הברית!! ומה לעשות שהם כבר
 לא שם!!! הם גדולים משם... הם כבר לא בזירה!! ואז
 לא נותר אלא לבטא את עצמם איפה שהם כן
 יכולים... והביטוי היחיד לענק בתורה כמו
 הסטייפלר... איפה לבטא את גודל הערך שלו
 לקדושת הברית זה בלהיות סנדק!! זה הקלף היחיד
 שעוד נותר לאדם קדוש כמו הסטייפלר בלזכות
 להושיט יד בקדושת הברית... ולכן הוא רץ וחזר
 אחרי סנדקאות כסוס שרץ בין בצעי המים...

אבל אני...? אני לא צריך את כל זה... אני כל היום
 מבוסס בזה... אני מתמודד מהבוקר עד הלילה עם
 זה... אני צריך את המוהל שיטיף דם ברית? אני יורק
 דם יום על כל התגברות שיש לי בקדושה...

אז שלא תבין לא נכון!! סנדקאות ממשיכה להיות
 מעלה עצומה ונשגבה... זה... זה חשוב... אתה יודע
 כמו מה?? כמו יהא שמיא רבה... אה... יהא שמיא
 רבה מספיק חשוב?? כן!! אם יאשר זה חשוב... אז

(המשך-) מי המזבח ומי הקרבן???

(המשך-) אם לא הבנת לגמרי מה אמרתי פה... אני
 אני אשתף אותך בעוד משהו אישי... ואז אתה תבין
 עד הסוף: יש לי חידה בשבילך: סיפורתי לך שקבלתי
 סנדקאות... כעת תניחוש מה היה בשבילי הרגע הכי
 הכי מרגש בתור סנדק?? תן ניחוש... נראה אותך...

אני אגלה לך בשקט בשקט... אל תגלה לאף אחד...
 הרגע שניגשתי לשליח ציבור אחרי תפילה שבלחש
 וסימנתי לו עם היד ש-- **לא!!** מה לא?? **לא תחננו...**
 והוא עשה לי תנועה כזו עם היד של- **למה לא...**
 וסימנתי לו... והוא לא הבין... ושוב סימנתי לו... ואז
 עשיתי לו עם הידיים ככה ככה... ואז הוא הבין
 שכנראה 'מורינו הרב' הולך להיות סנדק היום!! לא
 נעים לי להודות... אבל זה היה הההההה!! רבותי:
 הגיע יום ההתגלות!! אני סנדק!! מיותר לציין
 שקיבלתי באותו יום עליה לתורה... ואחרי התפילה
 כולם ניגשו והתעניינו... ואני בענוות חן 'ניסיתי
 להתחמק...' בקיצור: אח"כ... אחרי שסיימתי
 להתנפח מגאווה שקבלתי סנדקאות... אח"כ
 הרגשתי כזה טמבל... הרגשתי כמו תינוק... מה... זה
 מה שמרגש אותך בסנדקאות...? אתה עד כדי כך
 תינוק? בשלב מסוים כבר פחדתי להגיע לברית...
 מרוב שהרגשתי תינוק כבר חששתי שהמוהל לא
 יצליח להבחין ביני לבין התינוק

אבל אח"כ חשבתי על זה!!! ופתאום התחלתי להבין את עצמי...

תחשוב: סו"ס אני בן אדם צעיר... וסו"ס סנדקאות
 זה לא משהו שהולם את הגיל שלי ובדאי לא את
 הרמה שלי... (מה לעשות שלחבר שלי היה יותר מידי
 הרבה בנים וכבר נגמרו לו כל הכיבודים... לכן הוא נתן
 לי) אז מילא מי שנבחן על כל הש"ס ועכשיו הוא
 עושה סעודת מצווה... הוא לא כ"כ פנוי להיכשל
 בגאווה... כי סו"ס חוץ מגאווה הוא גם היה צריך
 לדעת ש"ס... ולהיבחן על ש"ס... סו"ס הוא היה צריך
 לעשות פה משהו... כנ"ל אבי הבן... אין לו זמן לגאווה
 שיש לו 15 ילדים... כי אם באמת יש לו 15 ילדים... אז
 חוץ מגאווה הוא גם צריך להיות אבא ל-15 ילדים...
 הוא עושה פה משהו,

גם מי שכותב אז נדברו... גם אם יש לו מידי פעם
 גאווה... סו"ס זה דורש ממנו משהו... הוא גם עסוק
 לכתוב... **אבל כאן בלהיות סנדק ??? ! ? ! ?** אני לא צריך
 לעשות כלום!!! אני בסה"כ יושב על כסא מרופד
 וכתוב לי על המצח שאני סנדק!! **מה אתה רוצה**
שאני אעשה עם זה???

הדבר היחיד שנותר לי זה ללכת לש"ץ ולהגיד לו אני
 סנדק ולעוף על עצמי... הההלו... וזו... אני סנדק...
 מלך ליום אחד... זה מה שנותר לי... אז שוב!! אם
 הייתי סטייפלר... הייתי לכה"פ עסוק בלהיות הליגער
 סטייפלר (סו"ס נתנו לסטייפלר סנדקאות רק בגלל
 שהוא סטייפלר) אבל פה חוץ מלהיות סנדק... מה
 עוד נותר לי?? גאווה וזהו!!

אבל!!! כשהייתי ברכבת בדרך להיות סנדק ופתאום
 הניסיונות החלו לנקוש... והייתי צריך להילחם
 ולהיאבק... פה הייתי סנדק... אוהו סנדק... פה הייתה

הבנת מה אמרת?? יש כזה משפט מוכר שהיצה"ר מחטיא את האדם... והמטרה העיקרית שלו זה לא החטא אלא היאוש שמגיע שאח"כ... בינינו... המשפט הזה נשמע סוג של פתגם כזה מוסרי או חסידי...

אבל לא!!! צריך לדעת שלמייעשה זו הגדרה הלכתית מובהקת!!!

החטא עצמו!!! זה עדיין לא האסון הגדול... כי סו"ס לכל חטא יש תשובה... יעשה תשובה ויתפייס עם קונו... אם ברגע הראשון שאתה מתאפס על עצמך... אתה מיד תופס שוב את המושכות ומחליט סטופ!!! אני חייב לחזור ולהתגבר... להמשיך להילחם ואני מקבל על עצמי עם כל הכח להתגבר עד הקצה שלא ליפול... אם ככה הכל בסדר...

אה... אבל בסוף אני אפול?? נכון!! אז מה... אבל בין נפילה לנפילה אתה לא משחרר גז אפילו רגע!!! אתה מצידך תמיד ערוך ומזומן להיאבק עד הקצה... עד שהעסק יצא מכלל שליטה וגם אז אם ח"ו תהיה מעידה אני מיד שוב אתפוס את המושכות בשניה שאני יכול... (ההתסבכות הנקודתית מה נקרא עד הקצה... זה פחות מעניין אותנו... מה שמעניין אותנו זה עצם העקרון והקו המנחה... האם אתה כל הזמן ערוך ונחוש להמשיך להיאבק או שאתה חלילה מרפה...) אבל אם מרוב תסכול או מרוב אכזבה מעצמך... אתה פשוט בורח מהזירה ומשחרר גז ויאללה... נותן דרור לצניחה חופשית... אז תדע לך שהאסון הגדול **מתחיל עכשיו!!** פה אתה מפר ברית!! למרבה האבסורד דווקא מה שכ"כ ריסק לך את המורל ואת המוטיבציה... דווקא זה פחות מטריד... מה שבעיקר מפחיד זה התגובה המופקרת שאח"כ... זה מפר ברית!!! הפרת חוזה, זה הרגע שאתה מחליט לא מעניין אותי...

ואת הנקודה הזו מאוד מאוד חשוב לחדד!!!

אני מבטיח לך שיום אחד אתה תתחתן... ומהר מאוד יתגלו ניגודים ביןך לאשתך... ויהיה את התקרים הקבועים... אתם לא תשתנו... יהיה את הבור הקבוע... ואת הפשלה הקבועה שתמיד תפלו לשם... הכל בסדר... רק מה? כל עוד יהיה איזה תקר... ואתה תבקש סליחה... אוי... לא התכוונתי... ואני ממש מתנצל... ואני באמת אשתדל... ואתה באמת תשתדל... עד ששוב זה יקרה... הכל בסדר... זה החיים! אבל ביום שאתה תדפוק על השלחן ותגיד לא איכפת לי... תתפוצצי... זה אני... ככה אני... אני עושה מה שאני רוצה... פה מתחילה הפרנסה של יועץ הנישואין...

כל עוד אתה מתפייס!! ומגלה נכונות כנה להתגבר... בסדר... מתפייסים... משתדלים... מתאמצים... וגם לאט לאט משהו אמיתי יתחיל לזוז... אבל ברגע שאתה מכריז סטופ!! בורא עולם... זה מה שאני... אז מהר מהר לחזור בתשובה לפני שמגיע גיל חמישים... לזה אני קורא להחזיק מעמד!! זה החטוף המדובר שבס"כ קונו שהוא שורד!! שהוא מחזיק מעמד... להחזיק מעמד פירושו לא להיכנע ליאוש... לא להתרסק... להמשיך הלאה להילחם... להיאבק... ולא לוותר... ואם אתה ככה... אז תדע לך שאתה סנדק!!! קדימה... תרעיף ברכות עליו ועל כל עם ישראל...

אז זהו!!! שאתה שם את הסנדק בכיס הקטן... כל יום נוסף שאתה עוזב את החטא... ואתה לא ממשיך לפגום ואתה מקבל על עצמך להתגבר בדבר שפעם מעדת...
כאן אתה הסנדק הקדוש ביותר!!!

לך תסביר את זה לכן עליה... לך תסביר לו שהוא עושה עבודה הרבה יותר גדולה מהסטייפלר... כי הסטייפלר יושב על כסא שזועק: קדושה!!! ואילו אתה **הקדוש בעצמו**, הסטייפלר היה מזבח ואתה **הקרוב בעצמו**

הבית ישראל חולל סערות שם בחדר הסגלגל... אבל על מי?? **עליך!!!**

אתה הנושא!!! אתה בסופו של דבר תחליט אם להחזיק מעמד או לא.

ואם כבר הבאנו דוגמא מהחטוף... אז אתה מבין לבד שההבדל הכי גדול בין החטוף לאמא שלו... שאמא שלו הייתה עסוקה בלהפוך את העולם, והוא באותה שעה היה עסוק ב... בלהחזיק מעמד!!! לא יותר!!!
ההישג מבחינתו לא היה מעבר לשרוד!!! זה הכל!!!

ואת זה בן עליה צריך לקלוט... הצדיקים והקדושים הם צריכים להרעיש עולמות... הם צריכים לפעול בשמים דברים נשגבים בשבילנו... אבל אנחנו... מאיתנו נדרש בס"כ להחזיק מעמד!! בס"כ להמשיך הלאה...

ואני רוצה להתעכב על השורה האחרונה ולהסביר:

מה זה נקרא להחזיק מעמד?? מה פירוש 'להמשיך הלאה'??

אז יש פה נקודה שמאוד מאוד חשוב לחדד אותה... נקודה שהיא ממש יושבת על הגדר שמפרידה בין צדיק גמור ל-כרת גמור...

ובכן: חשוב לדעת: לכולנו יש התמודדויות... כולנו נכשלים בשלל מעידות בכל תחום ביהדות... וזה בסדר!! זה חלק מהידישקייט... תשובה נבראה לפני בריאת העולם... תשובה היא חלק בלתי נפרד מהתכנית... שובה ישראל כי... כי כשלת ב--עוונך!!! גם כשמדובר בעוון... במעידה של מזיד... (מזיד הכוונה היא כל פיתוי שבסוף לא עמדת בו... מדובר בכשלוך במזיד...) בכל זאת ה' מחשיב את זה ככשלוך וכל מה שנוותר לך זה לחזור בתשובה וליישר קו... שזה אומר פשוט להפסיק לחטא ולהתיישר עם רצון ה'!!!

עד כאן הכל בסדר... רק מה?? איפה יהודי מתחיל להתקרב לקו האדום ולשחק עם העולם הבא שלו?? כשקורה חלילה מעידה נקודתית... ואתה מאוד מאוכזב או מאוד בהלם מעצמך... ונמאס לך מעצמך... בקיצור: התחושות המוכרות האלו שאתה מרגיש זבל ואתה קץ מעצמך... ו... ואז מגיע ה-ויאאאלה... עזוב אותך... נמאס לי מעצמי... מה שיהיה יהיה... אני משחרר גז... זה מה שאני... ו... ו... וזהו... נעשית לה כהיתר...

פה!!! פה מתחיל ה-הכרת תכרת הנפש ההיא עוונה בה!!! כל המשפטים החריפים ביותר שנאמרו על מפר ברית וכו' וכו'... נאמר על הרגע הספציפי הזה... על היאאאלה... עזוב... נמאס לי להמשיך להתגבר... אין לי מוטיבציה להמשיך להיאבק... ואני נותן דרור ליצרים... פה מתחיל משהו שקוראים לו הפקרות!!! על זה אין כפרה!!!

הוא בס"כ היה עם עצמו 24 שעות... והוא בס"כ החזיק מעמד!!!

אז זהו!!! שלמרבה האבסורד כמה שאתה אמא עשתה... למייעשה היא עשתה מאוד מאוד קצת... כי הידיים שלה היו כבולות... את הטיפ טיפה שהיא כן יכלה לעשות... את זה היא עשתה עד קצה הנשמה... ואין אחד שלא פגש את הסערה שמטה החטופים חוללו... אבל למייעשה!!! 99% מהעבודה האמיתית... מי עשה?? הבן שלה שם במנהרה הטחובה...

אני חושב שזה משל מאוד טוב... להדגים את הייחס בין הצעיר המתמודד בדורנו לבין הסנדקאות של הסטייפלר והבית ישראל...

הסטייפלר הוא כמו האבא של החטוף... הליגער סטייפלר יודע מה זה קדושת יסוד!! והוא יודע שיש צעירים בני דורנו שהם השגרירים שלנו אי שם במנהרות... והם הלוחמים העזים והם התקווה שלנו... ואנחנו חייבים אותם חזקים... אבל מה לעשות שהסטייפלר לא שם!!! הם לא חטוף... הוא עצמו לא במנהרות... הוא הליגער סטייפלר... לכן הוא כמו אותה אמא... הוא מצידו עושה כל מה שהוא רק יכול... הוא רוצה להושיט יד... להיות חלק מהמאמץ המלחמתי... אז הנה... הוא מוכן בשביל זה ללכת מקצה א"י לקצה ולשבת על כל מיני כסאות צהובים בשביל להיות שותף במאבק מטה החטופים... להושיט יד ולבטא את האמירה האישית שלו עד כמה הוא מקדש ומייקר את קדושת הברית...

האם זה הסיפור?? האם סנדקאות זה האירוע של קדושה???

מה פתאום!!! כמו שכסא צהוב זה לא באמת חטוף... ואף חטוף לא יושב על כסא... אבל הכסא הצהוב היה ה'משהו' שכל אחד ביטא את חלקו במאבק המשותף... אז אצל הסטייפלר... היות והסנדקאות זה היה המשהו שבו הוא מבטא את חלקו... אז הוא עשה את זה עד הסוף...

אבל אני ואתה?? אנחנו החתן דמים בעצמו!!

אנחנו החטוף בעצמו!! עלינו כל החרדה הגדולה הזו!!

אנחנו צריכים לדעת שכשאנחנו מתמודדים ביום יום זה שם בכיס הקטן את כל הסנדקאות האפשריות... מי שחולק עלי ש... ש-יקום!!!

מי שעדיין חושב שלהיות סנדק זה יותר קדוש ממי שמתמודד בפועל... זה רק אומר דבר אחד... שאף פעם לא היו לו ניסיונות... הוא לא באירוע...

ואח"כ אותו בחור ניגש אלי ושאל אותי: למה לא לעשות תעניות?? הרי כתוב שזה תיקון הברית... וזה מבטל את הטומאה הנוראה??
אני לא מבין: ואם תרצה לצום... ואני אחליט לבטל לך את הצום ואני אארגן לך סנדקאות... אתה תבין למה אתה לא אמור לצום??

בטח!!! אני סנדק!!! סנדק זה קדושה כ"כ גדולה... אין צורך לצום...

שוב שנית לקדשה!!!! ונסו הצללים...

זו הייתה חתונה מרגשת ומרטיטה גם יחד... במשך כל הבוקר כל נשות העיר עמדו וקשטו את החופה המעוצבת... ואכן לקראת השקיעה עמד ר' אלישמע וקידש את רבקה בת השבע. הדמעות נשפכו שם כמים.

לא היה צריך להיות גאון גדול בשביל להבין שמישהו פה חסר... נו... מי?? האבא!!! כי תבין: בדרך כלל כשמדובר בחופה של קטנה... הכלה עצמה בכלל לא מגיעה וגם אין אפילו עזרת נשים... רק מה? אחרי מעריב כולם יוצאים החוצה והחתן בחור מעם נותן טבעת לאבי הבת... ואומר לו: הרי בתך מקודשת לי בזה!!! והעדים אומרים מקודשת מקודשת וזהו... החתן חוזר לישיבה והכלה ממישיכה לשחק עם הבובות שלה... אבל הפעם הכלה מופיעה!!! והחתן הוא זה שנתן כסף קידושין לכלה... זה אומר שהיא יתומה מאבא!!! ולכן הקידושין תקפים רק מדרבנן... ולכן גם זה חופה מרגשת וגם קצת עצובה...

אבל לא!!! זה רק חלק קטן מהסיפור... כי מי שמעורב בסוד העניינים יודע שיש פה בחופה הזו רקע הרבה יותר מורכב... הכל התחיל לפני שנתיים שאבא של רבקה נפטר, וכבר אז היה ברור לכולם שחייבים לחתן את רבקה היתומה בת השש... דא עקא!!! שאף אחד לא שמח להתחתן עם יתומה קטנה... ג ולמה?? כי היות והקידושין שלה תופסים רק מדרבנן... זה אומר שהיא לא צריכה גט!!! מספיק לה מיאון... בכל יום בהיר היא יכולה לחטוף קריזה ולעשות ברוגז עם הכתף ולהכריז: לא רוצה... אני חוזרת הבייתה... וזהו... השאר הסטוריה... הכל התבטל... החבילה התפרקה... בקיצור: זה נראה כמו פינג פונג... פינג פונג זה אולי משחק נחמד... אבל עד שזה מגיע לחיי הנישואין!!! אף אחד לא מחפש להתחתן עם פינג פונג... היום כן מחר לא... ולכן להתחתן עם קטנה יתומה זה חתול בשק... ואנשים רגילים בורחים מהתיק הזה...

(בעל מוכן להשקיע את הנשמה... אבל בתנאי שהוא יודע שיש מלא המושכות והקרדיט... ובשידוך רגיל המושכות אצל הבעל, כי הוא היחיד שיכול לגרש ובגט והכדור אצלו, ולכן יש לו מוטיבציה להשקיע אבל ברגע שהכדור אצלו והיא יכולה למאן כל רגע... העסק פה שברירי מהרגע הראשון) אבל לא הייתה ברירה... א"א להשאיר את רבקה שתשאר רווקה עד גיל 12... אי אפשר!!! תבין: פה בכפר שלנו הגיל הכי מאוחר להיתקע בשידוכים זה גיל 10!!!! בכפר שלנו... חגיגת בת מצווה נקראת חגיגת נערה המאורסה... ואילו כאן אם רבקה בת השש תצטרך להתעכב עד גיל 12... זה צער איום ונורא ליתומה. (חוץ מהבנים היורשים שנושפים בעורף כל חודש נוסף יורד להם מהירושה לטובת המזונות שלה) ולכן ז' טובי העיר שמו את עיניהם על ר' אלישמע... מדובר באדם גדול ששמח במצוות ובעל צדקה... ושכנעו אותו!! הסבירו לו שבין הייתר יש כאן גם נדוניה מכובדת... ששוב... הכל תקף במידה והיא לא תמאן... ר' אלישמע עשה את השיקולים והחליט שהוא הולך על הפרוייקט!!! ואכן בשעט"ס... התרגשות גדולה הייתה בעיר... רבקה היתומה מתקדשת לצורבא ר' אלישמע... כל העיר לבשה ח...

ואכן התברר שזה היה ענבי הגפן בענבי הגפן... רבקה שעד כה הייתה יתומה וקצת מוזנחת... לפתע נהייתה עקרת בית וקיבלה פינה חמה שלה ובית משלה... היא הייתה נראית שמחה ומאושרת... וכבר בקרבן פסח הראשון... היא ראתה להישאר בבית בעלה... לשמחת כולם... כולם כ"כ שמחו בשבילה שטוב לה...

אלא!!!! שבתחילת החורף האחרון נפל דבר... רבקה לפתע חלתה בשפעת... והשפעת לאט לאט הסתבכה עם דלקת ריאות... והיא הובהלה לבית חולים... והמצב הלך החמיר והיא הובהלה לטיפול נמרץ... נערכו תפילות נרגשות בכל העיר... הבעל המסור ר' אלישמע לא מש מסיטתה... כל הזמן דאג לה במסירות... ועשה כל מה שביכולתה להקל מסבלה... אלא שאז!!!! הדוד ינון לפתע נכנס ללחץ ומהר מהר הכניס את עצמו לתמונה... הוא לא עירב אף אחד בתכנית שלו... על הבוקר הוא הגיע לבית החולים והציע לר' אלישמע... לך קצת לנוח... תחליף כוחות... אני לבנתיים אחליף אותך... אני אשמור על החולה עד הצהרים ואז תחליף אותי.

טוב... ר' אלישמע הסכים... הוא יצא מבית החולים להחליף כוחות... הדוד חיכה בסבלנות שר' אלישמע עזב את השטח... ואז הוא פנה לרבקה בת השבע... תקשיבי רבקה... ה' יעזור... ואת תרגשי טוב... אבל יש לנו בעיה!!! הרי אי אפשר לדעת... כי לא ידע האדם את עתו!! ואם ח"ו יקרה משהו, היות ור' אלישמע הוא הבעל שלך אז הוא יירש את כל הנכסי מילוג והעישור נכסים שהכנסת לו... ו... ותכל'ס אין לזה הצדקה... סו"ס הוא בעל שלך רק שנה וחצי... לכן אני מבקש שתגיד שאת ממאנת!!! ואת לא רוצה יותר להיות אשתו!! רבקהלה התחילה לבכות... לא. הוא הבעל הכי נפלא בעולם... אני כן רוצה להיות אשתו... לא מסכימה... אבל הדוד הנוכל לא ויתר!!! הוא לא כ"כ מהר יותר על הירושה... הוא ראה שזה לא עובד בדרך המלך... והוא התחיל להסביר לה שלר' אלישמע אין סבלנות אליך... נמאס לו שאת לא מרגישה טוב... כדאי לך לעזוב אותו... ואל תדאגי... את תבואי אליו הבייתה... יש לנו הרבה יותר משחקים וטופים וסוכריות... ואחרי שעה וחצי של שכנועים רבקה החצי מעורפלת הסכימה... דוד צוריאל הזעיק מהר שלושה אנשים... ורבקה בשארית כוחותיה אמרה: אני ממאנת בר' אלישמע... כתבו לה שטר מיאונין!!! דוד צוריאל לקח את השטר וחסק לו... הגיע צהרים... ר' אלישמע מגיע בזריזות ובדאגה... כן... מה קורה עם רבקה שלי...?? איך היא מרגישה??

ולפתע רבקה מסתכלת עליו בקפאון ואומרת לו: לא!!! אני כבר לא שלך!!! מיאנתי בך!!! מקודם היה פה דוד צוריאל... והוא הסביר לי שלא כדאי לי להיות אצלך ואין לך כח אלי... ולכן אני כבר לא.....

ר' אלישמע היה המום!!! דמעות עמדו לו בעיניים... הוא מיד הבין את התרגיל המסריח!!! הוא נעלב עד עמקי נשמתו. הדמעות מהשפלות של אותו דוד שעד הרגע לא נקף אצבע ופתאום נזכר להזכיר ליתומה שמחכה לה בית חם אצלו... אבל ר' אלישמע בלע את העלבון ואמר לרבקה: אין בעיה... אני מכבד את המיאון שלך ואני הולך... אבל תכל'ס, איך את מרגישה?? סו"ס יתומה אומללה... והוא המשיך להישאר שם לסעוד את החולה (כמובן בזהירות הנדרשת מיחוד וכו') דוד צוריאל כמובן כבר לא היה שם... מה שהיה חשוב לו הוא קיבל... העיקר ששטר מיאונין אצלו בבית... הוא מצידו מתכונן ליום שאחרי... ואז!!! ר' אלישמע נשא לפתע את עיניו בתפילה השמימה ופרץ בבכי רבש"ע: לי כבר אין פה שום אינטרסים... היא בלאו הכי מיאנה בי... אנא מסך... רחם על היתומה הזו... רפא אותה ותקים אותה ממיטת חוליה... יוצא משם...

לא חלפו 24 שעות ובניגוד לכל התחזיות רבקה לפתע החלה להתאושש... ותוך שלושה ימים יצאה מבית החולים... וכעת היא אמורה לחזור... אבל לאן?? לבית של ר' אלישמע?? לא!! מיאנתי בו... אז לבית של דוד צוריאל?? היא נקשה על דלת ביתו של דוד צוריאל... אבל היא נתקלה בקבלת פנים צוננת... דוד צוריאל משש לא שש על ההצעה... לא לזה הוא חתר!! הוא היה בטוח שזה צועד לכיוון אחר לגמרי... הוא בנה על הירושה שלה... אבל הוא לא באמת התכוין שהיא תחזור לחיים והיא תבא לגור אצלו... תכלס... מהר מאוד המשפחה המורחבת עלתה על התרמית... (דוד צוריאל קיבל על הראש... אבל ממסזה) משלחת מכל המשפחה נקשו בביתו של ר' אלישמע ואמרו: אנחנו לא יכולים להסתכל לך בעיניים... היית המלאך מושיע!! וירקו לך בפנים... היית מהנעלבים ואינם עולבים... ואין לנו פרוצוף לבקש ממך צ'אנס נוסף... אבל אנא מסך... למען רבקה היתומה - שוב שנית לקדשה ונסו הצללים... ובזכותך גם אבא שבשמים יחזיר את אשת נעוריו ויבא גאולה לבני בניהם... והנה זו החופה שנערכה היום... חופה משוחררת... שוב קידושי יתומה... והפעם בסימו הגומל לחייבים טובות שהחזיר את רבקה הבייתה... תרתי משמע...

האם בחור כאמת 'גונב' צ'לונט מהמטבח??

בשבוע זה שיעסק בדיני ממונות... זו אולי הזדמנות ללמוד סניגוריה על בחורי ישיבות שיש כאלו שמתלוננים עליהם שבתוככי הישיבה הם גונבים צ'לונט ולא לגמרי שומרים על רכוש הישיבה ואין להם רגישות לממון של השני וכו'... והיות ואני לוקח את זה אישי!!! כי אני בעצמי גם הייתי כזה... אז חשוב לי להסביר נקודה שצריך לדעת אותה:

גנב! בכא בתרא יש אופנים שאם אני הושהת רוצה להחלק את ההצר... אני גם יכול לדרוש לעשות מחיצה הרמטית בינינו משום היות ראייה שלא נוכל לראות אחד את השני... אבל יש אופנים שאין הצדקה למחיצה... ואני לא יכול להכריח לבנות כותל משום היות ראייה... אבל מה שאני כן יכול תמיד לעשות זה לעשות מחיצה מינימלית בסיסית... בגובה עשרה טפחים... 'בפסיפס בעלמא סג'... מה העניין?? **כדי ליתפס עליו כגנב!!!** המחיצה הזו נועדה בעיקר בשביל להגדיר את הרשויות!!! איפה נגמר הרשות שלך ומתחילה הרשות שלי... תבין: יש פה איזה מגרש קטנטן שהצי ממנו שייך לי וחצי שייך לך... אם אין שום קו חייץ ברור שעד כאן אני ומכאן אתה... אז אתה תמיד תוכל להסתובב ברשות שלי... ו... ואה... לא שמתי לב... אבל ברגע שיש איזה קו ברור... אז מכאן ואילך אם אתה חוצה אותה אז אתה נתפס כגנב... מה אתה עושה פה...

אז זהו!!!! שאחרי החתונה הקיים נחים מאוד מאוד ברוכים...

אין כמעט שטח אפור בחיים... אבל בתור בחור... בחור ישיבה חי בשטח שכל כולו אפור מתחילה ועד סוף... מצד אחד הוא חי בישיבה ש... שזה הבית שלו... אם הוא יגש למנהל וישאל אותו: כמה יניר אפשר לקחת לחדר? הוא יענה לו: כמה שצריך... רגע... כמה בדיוק?? עשר... עשרים?? המנהל ימשוך בכתפיו... לא יודע... כמה שצריך... ואז מתברר שיש בחורים שלוקחים גליל שלם לחדר... אהו... מה זה צריך להיות?? לי אף פעם זה לא יקרה... השכן שלי קנה חמישיית מישו במשנת יוסף והוא הניח את זה בחדר מדרגות... אני לא חלמתי 'להרים' לו... אפילו לא מישו אחד... מה פירוש... אני 'נתפס עליו כגנב', זה מאוד ברור שזה הקרטון שלו... אבל בחור ישיבה... הוא כל הזמן חי בשטח האפור הזה שמצד אחד ההגדרה ההלכתית שלו בישיבה... היא אפילו לא בגדר שואל... לטעמי הוא ארוח!!! ומכאן הארוח הזה חי כאן... ואנחנו רוצים שזה יהיה נשם... ומאידיך... כשזה מוגזם פתאום נשמע קול זעקה... הההלו... גזילה!!! רכוש הישיבה... אתה פסול לעדות... זו בעיה!!! מנהל ישיבה שנחוש לא לעגל פינות ולמגר בכל דרך את התופעות המוכרות של אלו ש'לוקחים' פה ושם... הפתרון הוא אחד ויחיד: שיקרוי שהישיבה שלנו היא לא ישיבה אלא בית ספר!!! בית ספר שמיגיע אליו עם ילקוטים וחוזרים בסוף יום הבייתה... ולא סתם הכריזה אלא שיתן לבחורים את ההרגשה שהם מתארחים במוסד שצריך לשמור על השקט והעברייני יענש כחוק... ברגע שהוא יצליח להנהיל את התחושה הקפואה הזו... תעלם תופעת 'הגנבות' צ'לונט כליל שבת... כי בחור ישיבה הוא ישר!! הוא לא גונב... הוא אף פעם לא נכנס לבית פרטי ו'הרים' שם כסאות ויצא... אם נצליח לתת לבחור ישיבה הרגשה שהוא נמצא בבית זר... הוא יהיה זהיר בדיני ממונות בתוך הישיבה... דא עקא!!! שאף מנהל ישיבה לא רוצה כזה דבר... או ואבוי אם בחור ירגיש שהוא נמצא בבית ספר... כל הרוח החיה של הישיבה נובעת רק מזה שבחור מחובר בכל ההוויה שלו לישיבה... אז אין מה לעשות... יש לזה מחיר... ברגע שהעסק נושם... ברגע שהמדרגות לפנימיה זה לא חדר מדרגות של בנין, אתה לא יכול לצפות להרמטיות של זהירות, ואתה גם לא יכול להגיד על בחור שהוא גזלן, בדיוק כמו שהילד שלי שהרים קרמבו בלי רשות... אוי ואבוי אם אני אקרא לו גזלן... מי שקורא לילד שלו גזלן... הילד שלו יתחיל להגיד ברכת האורח בברכת המזון... אבל בינינו... בחור יקר... אחרי שלימדתי עליך זכות... עזוב... אל תשתמש בקלף הזה... ברור שזו לא משנת חסידים... ובחור שיש לו רגישות מצליח להתעלות גם מעל המוקש הזה... ובהחלט בחור שמצליח להיוהר בדיני ממונות גם בתוך הישיבה, הוא הבחור המועדף לקחת אותו חתן לבתך... מה בעבורים... כל הבחורים... שבוע אחרי החתונה מבינים עניין... בתנאי שהם לא ממשייכים לשחות בתוך החממה של הנהלת הישיבה... שזה לא כריא לאף אחד... ודו"ק

והיום נדבר על ניראות!!! לדפוק הופעה חיצונית..

לרגל השבוע האחרון של עונת המלפפונים (מאן ואילך זה ד' פרשיות, פורים, פסח, ספירה, שבועות) אני רוצה לפתוח את הנושא: לדפוק הופעה!!! הדור שלנו כידוע מאופיין בניראות חיצונית... וזה מאוד מאוד תופס אותנו... מבחינה מסוימת ניתן לומר שמי שדופק הופעה מרשימה... הוא זה שינצח בבחירות... הוא זה שיעציל לשכנע... והוא גם יצא הצודק!!! וכמובן שאם אצל הדוסים החזקים... הנושא של היצוג החיצוני הוא חלש אז אוטומטית זה מוריד לחרדי בעצמו את המורל...

אז זהו!!! שאני רוצה לגלות לך שיש לזה תקדים בחז"ל!!! יש גמ' מאוד מסתורית ותמוהה... זה מוזכר בכמה מקומות בש"ס: **אמר רב יהודה אמר רב: ארבע מאות ילדים היו לו לדוד, וכולם בני יפת תואר היו, וכולם מסתפרים קומי ומגדלים בלורית היו, וכולם יושבים בקרוניות של זהב והיו מהלכים בראשי גייסות, והן הן בעלי אגרופים של בית דוד! דאולי לבעותי עלמא.** כתוב כאן שהמושג לדפוק הופעה!! זה לא המצאה של הדור שלנו... זה כבר היה קיים בזמן דוד המלך... גם דוד המלך כשהוא היה למלחמה... הוא הבין **שחלק בלתי נפרד** מטכסי המלחמה זה המפגן היחצני וההופעה היצוגית... מה שנקרא לדפוק הופעה!!!

כן... לא תאמין... דוד החסיד שכולו מפזז ומכרכר לפני ה' ונקלותי עוד מזאת והייתי שפל בעיני... כל זה היה מצד עצם האישיות שלו וכך הוא הופיע בבית המדרש מול ה'!!! שם הוא היה מעדן עצמו כתולעת ומוכן ללחך לשונו בעפר... אבל כשהוא היה נגיש למלחמה מול האויב... שם הוא היה מתקשה כעץ... שם הוא גילה הבנה ומומחיות לדקי דקויות לרדת לראש הכי רדוד והכי מגושים... בקיצור: דוד המלך הבין טוב מאוד את הראש הקטן של הדור שלנו... הוא הבין שיש כאלו שמה שהכי מדבר אליהם זה לדפוק הופעה!! והוא ידע בבבדיק איך עושים את זה.

ובשביל זה ליהי לו צוות קומנדו יעודי ומיוחד נטו בשביל זה!!! היה לו ארבע מאות נערים בני יפת תואר (שנולדו בתוך המלחמה... עוד לפני שהיפת תואר עברה את תהליך הגיור המפורט ולכן הם גויים גמורים) והם היו עושים תסרוקת אבל מממזה תסרוקת... בלוריות ענקיות... חוץ מזה גם היו מאמנים אותם בחדר כושר יום יום... הם הגיעו לשיאים מטורפים של הרמת משקולות... אליפות בקאראטע... והם היו אגרופנים... אבל ממזה... חבבל כל על הזמן... בקיצור: גבבברים!!! אבל רגע... זה לא נגמר בזה... חוץ מכל זה... כשהיו יוצאים למלחמה, היו מושיבים אותם בקרוניות של זהב!!! זהב אמיתי!!! לא רכב מוזהב... אלא זהב נוצץ!!! (אומרים שבטקס הענק של הכרתת מלך אנגליה... הובילו אותו עם קרון של זהב... ומזה כל אנגליה התרגשה... אז זהו!!! שמשמר המלכה של אנגליה זה קטן... זה עלוב וחיוור לעומת ההופעה של משמר המלך (דוד). תחשוב שאתה רואה 400 גברים ככה הולכים כמו גבבברים... עם שרירים!!! התספורת הכי עדכנית שיש... ועם פרצוף כזה קישוף... כועס כזה... כן... לך תסביר לחרדים מזה... (ראית פעם רכב כועס?? נכון זה רכב טוב? אז יש גם גבר כועס... זה גם מראה על משהו טוב...) וכולם בקרוניות של זהב... ולא אחד ולא שתיים אלא 400 חברה ככה דוהרים... קדימה בקרב... ראשוניים!!! מרשימים!!! דופקים הופעה!!!

אני מבקש סליחה מכל הצעירים העדינים והטהורים והקדושים של דורנו שהתיאור הזה זר להם... ואפילו צעיר... קצת מגעיל אותם... אבל יש בינינו כאלו ש... שזה קצת חסר להם!!! (ובינינו לכן עצמנו... שצרי ששקצת מדגדג לו שהוא רוצה להתגייס לצבא זה זה!!! זה יושב על הנקודה הזו! לך תסביר לו שבצבא גם את זה איך) אם תעניין בגמ'... מה פשוט מדהים... דוד המלך לקח את כל צוות הפוזות האפשריות וניקז אותם בצורה מרוכזת לארבע מאות צעירים שקיבלו את כככל הקופה ביחד!! (כידוע: יש אחד שהפוזו שלו זה שהוא יושב על 'חבילות' של כסף... אצלו הפוזו זה הרכב השחור הנוצץ... זה הפנטאזו המפואר... זה סוג אחד של דפיקת הופעה מרשימה... ויש סוג אחר לגמרי לגמרי... פוזה ששייכת לסוג אחר לגמרי של אנשים... וזה בתחום של הכושר הגופני!! תשמע... פרצוף גברי כועס כזה... נראה ארבע על ארבע... כולו שרירים... וקדימה... בא... תתקרב... אני עושה ממך גל של עצמות... זה סוג של פוזה... ויש כמובן את הפוזה של המסלסל בשערו... לעמוד מול המראה... ג'פ... ובלורית)... אז זהו!! שדוד המלך בעצמו היה רחוק מזה שמים וארץ... נער אדמוני עם תרמיל וחליל ועם המון שברון לב... מצוייד בחמשה חלוקי אבנים ועם זה הוא הרג את גלית... (ואגב: זה גם מה שהוטבע על המטבע של דוד... אם כבר פוזה זה הפוזה שדוד מצייע לייחצן) אבל אותו דוד!! כשיוצאים למלחמה... הוא יודע שצריך לדבר לאויב בשפה שלו!! והוא יודע לארגן את זה... (בדיוק כמו שיעקב אבינו יודע לעצב מנחה לעשוי שתיפתר בדיוק על המידות איך 'להשביע עיניו של אותו רשע) וכאן יש לדוד צוות שמשקיע גם מראה החיצוני מטופח... גם בקשיחות והאגרופנות גברית, וגם בחלק הרושני והרהבתני- בקרוניות של זהב... (אתה יודע מה זה קרוניות של זהב?? כל קרון כזה זה שווי של עשר לימודיונות!!! בקיצור: 'החיה' של נשיא ארה"ב...) והגמ' מסיימת בשלוש מילים: **ואזלי לבעותי עלמא!!!**

המטרה של ה'חיה' הזו... המטרה של ההופעה היצוגית הזו הייתה להבעית את האויב... אה... איזה פפוצה... איזה עוצמה...

עד כאן ההקדמה!!! ושוב אני מבקש סליחה ממי שגרמתי לו לבחילה... ואני גם מבקש סליחה מעצמי **וכעת נגיש לעצם העניין שלשמו התכנסנו**. שים לב: למי דוד המלך נתן את התפקיד הזה?? לארבע מאות בני יפת תואר!!! אתה יודע מה זה 'בן יפת תואר'?? הוא הכבשה השחורה המיתולוגית של היהדות!!! הוא הסמל ודוגמא ליצור הדחוי בישראל!!!

כן... התורה מקדישה פרשה מיוחדת לאותו יהודי שרוצה לנשל את בן השנואה מהירושה... והתורה מזהירה אותו שאין לו רשות... מי זה בן השנואה?? זה הבן של היפת תואר!!! שהוא הסמל לדוגמא לילד יהודי שהוא כבשה שחורה באופן מובנה... הוא יצור דחוי!! והתורה נאלצת להגן עליו... אבל הכה... בן השנואה הזה... הוא עוד מבצב מעודד... הוא כבר נולד ליפת תואר כבר אחרי שהיא התגיירה... הוא כבר יהודי גמור, שהתורה צריכה להגן על לחיכות שלו!! אבל כשאנחנו פה מדברים על ה-400 בני יפת תואר... מדובר בעוד שלב אחד לפני... שהם נולדו עוד לפני שהתגיירה... והם גויים גמורים!!! הם לא בני השנואה, אלא שנואים בעצמם!!! בקיצור: ה-400 בני יפת תואר האלו... מדובר ביצורים הכי הכי דחויים בכלל בישראל!! שהם נטל וכתם מתחילה ועד סוף...

ואותם!!! אותם דוד המלך בוחר... ומה הוא נותן להם??

את כככלל הפוזות ביחד... את כל מה שצעיר בן דורנו כ"כ מייחל וחולם בעיניים בורקות... דוד המלך חיפש למי לתת את הזבל הזה... והוא מצא... את מי?? את הבן מיעוטים הכי דחוי בכלל ישראל!!!

מה אתה למד מכאן?? רושם טוב!! פוזות... יחצנות... זה דבר שצריך אותו... בטח שצריך!!! אף אחד לא אמר שלא... אבל דוד המלך התייחס לזה כמו 'בשר תנותחים'!! דוד המלך ראה בזה סוג של שימוש בבני אדם... תרגולים במטוח... (כמו שהסנים לוקחים נידונים למוות ומשתמשים בהם כסחר באיברים... שזה כמובן סחר רפואי נחוץ ויקר... אבל מי שעושים את זה עליו!!! זה לא מרוב שהוא יקר, אלא מרוב שהוא זול ועומד למיחזור) ממילא דוד חיפש בשביל ההופעה הזו את היצורים הכי זולים והכי פושים שהכי פחות איכפת לנו להפסיד את האישיות שלהם. העיקר שימלאו לנו את המשבצת הזו!!! עכשיו!!! שלא תבין... אותם 400 הרגישו בעננים... הם נהנו מכל רגע... אנחנו דופקים את ההופעה של החיים... אבל... אבל... אבל אם מישוהו חס ושלוש היה מזמין אותך... בא תצטרף לחבורה המרשימה הזו... היית נעלב עד שורשי שערותיך...

מבחינתו של דוד זה התפקיד הבזוי בדיוק שיכול להיות!! תפקיד שנקרא לעשות רוח!! מי נבחר לעשות רוח?? מי ששווה רוח!!! (אגב: זו הסיבה שהדבר היחיד שאפשר לעשות מטוס... זה מניפה שעושה רוח... למה?? כי הטוס מאוד יפה ומרשים... ותכלס... הדבר היחיד שהוא יודע לעשות זה רוח... ודו"ק...)

וכאן הלב שותת דם... בחורים יקרים צעירי דורנו...

עד מתי תחבקו אשפתות?? עד מתי תפזלו בקנאה ובהערצה אחרי ההופעה החיצונית והמרשימה ותחשבו שמבחינתכם זה ההישג??

מתי תבינו ש... שהסיבה שאני ואתה... בתור חרדים... הסיבה שה' לא מספק לנו את ההופעה הזו... זה בגלל שאנחנו יקרים מידי בשביל זה! אנחנו יצורים שוים מידי בשביל לבזבז אותנו על הבוזה שעומדת בחלון ראווה!! הבוזה הזו מרשימה... היא מביאה לקוחות... אבל היא בלוק!! לא היית רוצה לעמוד שם... גם אם היית לבוש בקולקציה האחרונה... לא חסרים לרשב"ע בני שנואה שיבזבו את החיים שלהם על רוח...

כן... חיצוניות זה דבר מרשים!!! אבל זה רוח!!! אתה יקר מידי בשביל לשרוף את האישיות שלך על רוח... זה יעבור לך יחד עם הרוח...

דוד לא מוכן לבזבז את הרוח הזו על יהודי!!!

שלמלה הקטן... יורש העצר!! זה שהולך להיות ממלא מקומו של דוד... דוד בחיים לא יתן לו להסתרק ככה... דוד בחיים לא ישיב אותו בקרון של זהב... כי חבל לו עליו... חבל לבזבז את האישיות שלו על רוח... ממילא דוד מרחיק אותו כמטחוי קשת מכל ההצטעצעות האלו... שלא תחשוד בי לתמימות... אני לא חושב לרגע שה- כמה שורות האלו ישפיעו על הצעיר שכעת תורך להתרשם ממעטפת חיצונית!! אבל אני כן חושב... שאתה הצעיר, למרות שהחיצוניות כעת תופסת אותך!!! אתה מבין עניין... סו"ס אתה מבין את הבלוק... אז קח את זה איתך...

---עוד דוגמא... לא פחות מזעזעת... ישנה עיר בעייתית שנקראת תדמור!!! תדמור הייתה השיאנית של הממזדים... ולא זו בלבד... חז"ל מחשיבים אותה לתעשיית הממזדים בישראל... כל הפסולי אישות הגיע משם... מה יש? מה ה'קסם' של תדמור שהפך אותה לזן צרעות של פסולי יהוס?? **והתשובה היא:** ששם היו גרים לא פחות ולא יותר: עבדי שלמה!!!

'עבדי שלמה' זה מושג בעייתי!! מה הסיפור של עבדי שלמה?? **הסיפור מאוד פשוט:** שבדיוק כמו שדוד היה צריך 'בשר תנותחים' בדמות אגרופנים שיעשו לו שירותי פוזות... כך שלמה המלך היה צריך כמה חמורי עבודה שיביאו לו כסף וזהב... שלמה היה צריך המון כסף וזהב לבנין בית המקדש... ושלמה היה החכם מכל אדם, והחכמה הכי קטנה שלו הייתה שהוא איך לעשות כסף... אבל סו"ס שלמה היה חכם גדול ולא קטן!!! ולכן כמה שהוא היה חכם לעשות כסף וזהב!!! ככה עוד יותר מזה הוא היה חכם להבין עד כמה עושר שמור לבעליו לרעתו... וכאן שלמה המלך עמד מול פלונטר!!! מצד אחד יש לו צורך בכסף... ובשביל זה צוות מתאים ששלמה אמור לגלות להם סודות איסטרטגים שצריך להיות שלמה בשביל לדעת אותם (כגון: לגלות את אמריקה שמרן חיד"א אומר שמשם הוא הביא מרבצי זהב) אבל מאידך!! שלמה חס על האנשים, שלמה המלך ידע בבירור... מי שאני כעת אגלה לו איך עושים כסף... זה יהרוס אותו!!! כי הוא יכנס לזה... והוא יעשה לביתו והוא יתעשר... זה יזיק לו... וחבל... שלמה המלך סוקר את כל אלפי הניצבים עליו מעם ישראל ושואל את עצמו: על מי אני מוכן לוותר?? למי לעשות את העוול הזה?? אז אין ברירה... כמו שדוד בשעתו חיפש את האנשים הזולים ביותר, ככה שלמה מצא את העבדים הכי בזוים... שהכי פחות חבל עליהם... ואותם הוא מינה לאנשי סודו במשרד האוצר... להם הוא גילה את כל מרבצי הזהב, אותם הוא שלח על כנפי נשרים לאופירה- לארה"ב... ואכן כצפוי!!! אחרי שהם הביאו לו את כל הכסף והזהב... כעת הגיע תורם לעשות לביתם... והם נהפכו לעשירים מופלגים... ויקרא שמם בישראל 'עבדי שלמה'!!! (שלמה תקע אותם הכי רחוק שיש... אי שם בתרמוד... עמוק בסוריה...) וברבות השנים... אחרי ששלמה המלך נפטר והחכמה גם הסתלקה יחד איתו... ואז בעל המאה הרים ראש וכצפוי נהיה בעל הדעה... והכסף יענה את הכסף... ומכאן אתה כבר יכול לעשות אחד ועוד אחד... שברגע שעבד שלמה הוא עשיר מופלג... אוטומטית הוא יכול לארגן לילדים שלו את השידוכים הכי טובים גם אם הוא ממזר... ממילא עבדי שלמה נהפכו לדמויות הכי בעייתיות... שמצד אחד הם בעמדת מפתח של המון כסף... אבל חוץ מכסף אין להם מה להציע חוץ מלהציף את א"י בעוד ועוד ממזדים ועוד כאלו שכמובן שידאגו להשתיק את זה... עכ"פ הנה לך עוד דוגמא... איך החכם מכל אדם מסתכל על עושר... אנחנו מצידנו היינו מצפים משלמה... שכסף וזהב זו עמדת מפתח ופרס שנותנים רק לחברים הכי טובים... אז זהו... ששלמה המלך חיפש דווקא את הממזדים שיקחו את הכסף העיקר שישארו בתדמור... שלא תבין... אני לא מסרב להתעשר... אשמח מאוד... אבל כל עוד לא התנסיתי בניסיון העושר והוא עדיין לא העביר אותי על דעתו... אז שידע לו אותו עשיר שמדבר עזות... שהחכם מכל האדם מדבר עוד יותר עזות בגנות העשיר.

פרשת משפטים

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

שבת כד' שבט התשפ"ה

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
17:15	18:07	י-ם
17:13	18:05	ת"א
17:14	18:05	חיפה
17:15	18:07	ב"ש

כל הזכויות שמורות ©

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעב דהאן נ" 050-4194600

לע"נ: מר"א עטר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

יעקב אבינו יצא לקראת עשו בשלושה דברים: לדורון, לתפילה ולמלחמה. מעשה אבות סימן לבנים. **גם לבנים יש להפעיל כוחות מעין אלה:** יד אחת-רכה. יד שניה-קשה (שמאל דוחה ימין מקרבת). ועל שתיהן- תפילה לסייעתא דשמיא!

נהוג בעולם, כאשר הוא אומר שקר 'שקרן הוא' כשאני אומר שקר, הרי 'בדיחה'...

"נראה שאצל רבינו שמשון קרליץ זצ"ל, נבעה מידת הענוה מכה מידת האמת. אצלו לא נתפסו עניני שקר ודמיון, וממילא כל המושג 'כבוד' לא מצא אצלו מקום. רבינו הכיר את עצמו ואת מקומו, ועל כן לא היה שייך כלל אצלו חיפוש כבוד, שכן כל המושג הזה, אינו אלא דמיון ושקר".

אף כי לילד ישנו המלמד הכי טוב עם סדר לימודים הכי נאה- גם עליך לעזור לו.

פעם נכנסו אל הסטיפלר זצ"ל חמישה אנשים וכל אחד מסר בידו סכום כסף. משלושה מהם **סידב הוא לקחת**. תוך כדי שהוא זועק לעברם: 'אתם מחללי שבת אינני לוקח ממכם כסף' וכמובן שהודו בכך. ובכל עת שיהודי מסר לו כסף (פעמים בסכומי ענק) היה יודע ישר אם הינו **מחלל שבת**. והיה זועק לעברו: אינני לוקח כסף ממחלל שבת. לך מכאן. ורבים חזרו בתשובה רק מכך.

אמר פעם גבאי צדקה הקרן, היינו כספי הצדקה- הולך לעניים. הריבית, היינו הבזיונות הריני מקבל ברצון...

אם אתה רוצה להצליח קודם תשחרר מה שתופס אותך

לע"נ רחל (רשל) אלבו בת קלרה ואליהו

פעם בלכתו רבי אשר אברהם הכהן זצ"ל (מחכמי טבריה) בג'רבא, עוד בהיותו נער, פגשו ילד ערבי ושאלו: האם אתה יהודי? ענהו הרב: **ב'ה, זכיתי להיות יהודי!** חמת הילד בערה בו והוא זרק עליו אבנים. הרב לא הגיב. אלא אמר: אם ירצה ה' - **מחר תמות!** וכן היה. למחרת הגיע אמו של הילד והתלוננה בפני אמו של הרב זצ"ל: "הילד שלך קילל את בני ולכן מת". הרב ששמע זאת אמר בתמימות: לא קיללתי, רק אמרתי שאם ה' רוצה הילד מחר ימות. וכפי הנראה **זה מה שה רצה.**

שבת אחת ישב רבנו יהודה צדקה זצ"ל עם עוד איש בסעודה שלישית אצל שולחנו, ביקש, איפוא, מאשתו הרבנית שתואיל לפתוח את הדלת **אולי יבנס אדם** שיצטרף עמם לזימון. ואכן, כשחלפו רגעים אחדים, הופיע פתאום **איש עני** ושאל אם יוכל לסעוד פה סעודה שלישית.

לשחרו החטוף אליה בן סיגלית

רבינו הבעש"ט אמר: כל מי שזוכה להיות משוכתי שבת ומאוכלי שלהני, הרי אני נותן בו **סם חיים** להיות בקרבו רפואה והושע מכל התאוות. וגם פועל להבא להתנהג בביתו בקדושה ובטהרה ואף שדרכי הרפואה על ידי בני אדם הוא רק **להתרפא מחלני** הקודם, אך עודנו צריך שמירה להבא שלא תבוא ויחזור אליו החולי חלילה, ובזה יפה כח הצדיק על ידי שלחנו.

טוב לכבד אדם. לא לכבד עול הוא גרוע מכך: לכבדו שלא כראוי...

נקודה לפהשפחה
היו היה פעם **ילד** בעל מזג רע מאד. אביו נתן לו שקית של **מסמרים** ואמר לו לתקוע מסמר בגדר הגינה בכל פעם שהוא יאבד את סבלנותו או שהוא יריב עם מישהו. ביום הראשון, הוא תקע 37 מסמרים בגדר. בשבועות הבאים, הוא למד **לשלוט בעצמו** ומספר המסמרים פחת בגדר מיום ליום: הוא גילה שיותר קל לשלוט בעצמו מאשר לתקוע מסמרים. לבסוף, היגיע היום בו הילד לא תקע אף מסמר בגדר. הוא הלך לאביו ואמר לו שבאותו יום הוא לא תקע אף מסמר. אז אביו אמר לו **להוציא מסמר** מהגדר עבור כל יום שהוא לא יאבד את סבלנותו. הימים עברו ולבסוף הילד היה יכול לבשר לאביו כי הוא הסיר את כל המסמרים מהגדר. האב הוביל את בנו לגדר ואמר לו: "בני, התנהגת למופת, אבל **תסתכל על כל החורים** שיש בגדר. היא לא תהיה אף פעם יותר כמו קודם. כשאתה רב עם משהו ואומר לו משהו רע, אתה משאיר לו פצע כזה. אתה יכול לתקוע סכין באדם ואחר כך להוציא אותו. אבל תמיד יישאר פצע. לא חשוב כמה פעמים תנצל. הפצע יישאר. פגיעה מילולית מכאיבה בדיוק כמו פגיעה פיזית. חברים הם תכשיטים יקרי ערך. הם גורמים לך לחייך ומעודדים אותך. הם מוכנים להקשיב לך כשאתה זקוק לך. **הם תומכים בך** ופותחים בפניך את ליבם. הראה לחברך כמה אתה אוהב אותם." (העורך)

העלון לעילוי נשמת: הרב נתן צבי פינקל זצ"ל הרב צדקה חוצין זצ"ל זכותם תגן עלינו

כיצד ניצל רבנו ממשרת הרבנות

לפי השמועה בזמן מלחמת העולם הראשונה הכריח רבי חיים את רבי ברוך בער לקבל משרה של רבנות כדי שלא יגייסו אותו לצבא. התפלא רבי ברוך: "הלא בשביל לקבל משרת רבנות עלי ללמוד את השפה הפולנית וכיצד אוכל להקדיש מזמן לימודי כדי ללמוד זאת?"

אולם רבי חיים הכריע שעדיף ללמוד את השפה הפולנית ולקבל משרה של רבנות מאשר להיות במסגרת הצבא. מוכן שרבי ברוך עשה כמצוות רבו בלי היסוס והתחיל ללמוד פולנית. לאחר כמה וכמה שיעורים ראה רבי ברוך שאינו מיתקדם כלל, ואז הכריז בשימחה: ברוך ה' מיין קאפ כאפט נישט (ברוך ה' הראש שלי לא תופס) ואם כן אני פטור...

ילדים הם ברכה, מתנה משמים. הרבה זוגות שכשהתחתנו לא רצו ילדים ("תכנון משפחה"), אחרי עשר שנים כשהם כבר רצו ילדים- הילדים לא רצו אותם...

בואו והצטרפו לרשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

כדאי... לומר את האמת

בזמן המנדט הבריטי ערכו האנגלים רשימה של הבחורים הלומדים בישיבת "עץ החיים". בין הבחורים נחלקו הדעות **איה גיל כדאי לרשום**. היו שסברו, שכדאי לרשום **גיל מבוגר** יותר מהגיל האמיתי, כדי לפתור את בעיית הגיוס לצבא בעתיד. אחרים סברו, שכדאי לרשום **גיל צעיר** מהגיל הנכון, כי הדבר הקנה ניקוד גבוה יותר לקבלת תלושי מזון. לרבנו **שלמה זלמן זצ"ל** לא היו ספקות בעניין זה. הוא נהג לא כדברי אלה ולא כדברי אלה. הוא רשם את **גילו המדויק** באמרו: "אין היתר לשנות מהאמת".

על ידי האמת הקב"ה פודה אותך מכל הצרות

פעם פנה אל רבינו **אברהם מווסה** זצ"ל אחד ממקורביו ושאלו: לאיזה ת"ת לשלוח את הילדים, יש ת"ת יותר טוב, אבל רחוק יותר.

ענה רבנו בתבונה: הכניסוהו בת"ת היותר קרוב **כדי שישמר** ממראות בדרכים.

אחד בא לרב רוצה להתגרש,

ניסה הרב לשכנע לעשות שלום, אמר הבעל: לא שייך להמשיך. אני אפילו לא יכול להזכיר שמה. אני רק שומע שהמפתח שלה נתחב בחור המנעול, הלב שלי נופל, לא מעוניין בה בלתי אפשרי. הזוג התגרש ולאחר חודשיים הוא רץ אל הרב "אני מעוניין לשוב אליה".

"מה קרה, חלו שינויים מפליגים?"

"חלו שינויים. חשבתי לעצמי **כי בתוך זיווג שני היא דווקא לא רעה**."

משולחן גבוה דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

ורצע ארוניו את אוזנו במרצע

אם שמעה האוזן דברי תורה ובכל זאת לא קלט האדם את הנשמע, הרי מן ההכרח שאוזן זו ספגה הרבה ליצנות וניבול-פה, אשר "טיפה אחת של ליצנות דוחה הרבה דברי תורה". **לפיכך יש לרצוע את האליה שבאוזן**, שהרי זו נבראה במיוחד לשמש תריס בפני ליצנות וניבול פה, (שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון יכוף האליה לתוכה), וכיון שבאוזן זו לא נועלה האליה לתפקידה יש לרצוע אותה...

וביער בעודה טרפה

אם תהיו אנשי קודש ישמרו עליכם מן השמים שלא תיכשלו באכילת טריפות. כדרך שאמרו חכמינו: "עדיקים אין הקדוש ברוך הוא מביא תקלה על ידם" – וכאן הכוונה בעיקר לשמירה ממאכלות אסורות.

את העני עמך

לפיכך עליך להלוות לו, משום שכספו של העני מעוי בידך. **הכסף אינו אלא פקדון בידי העשיר**, אשר הפקיד אצלו ה' יתברך על מנת לשמור עליו ולתמוך בעני. שכן הדין הוא, שהכותב נכסיו לאחד מבניו לא עשאו אלא אפוטרופוס, על מנת שיחלק את הנכסים בין יתר הבנים; כך גם השם יתברך עושה את העשיר לאפוטרופוס גרידא על הכסף, על מנת שיחלקו כראוי בין בניו העניים...

עבת אלום לכל בית ישראל

אחד רצה לפייס את אשתו, אז הוא הביא לה פרחים ושוקולד.

כשהאישה קיבלה אותם היא אמרה: **הו! תודה רבה יקירי! ממי זה?**

האדם נוצר כדי לפעול ולעשות, ליצור ולהועיל.

מי שנוהג בהזנחה והוא מתרשל לעשות את המוטל עליו-הרי זה כאילו **היה מחריב** והורס את אשר כבר נבנה. (גם מתרפה במלאכתו-אח הוא לבעל משחית).

העצלות הינה הרת מות

ואבדון. אם היד טמונה בחיק ואינה עושה דבר, אזי הרי זו "צרעת" המשולה למות, אבל משמוצאים את היד מתוך החיק כדי לפעול ולעשות, מיד "והנה שבה כבשרו". (מלבים)

למה לחכות עד שאתה כמעט מת, כדי לגלות כמה טוב לחיות?

מסופר על הבבא סארי

זצ"ל, שבאהבתו את הבריות היה מרבה להוכיח את הבאים לבקר ולזרום להתחזק בקיום המצוות. לעיתים היה מתנה את ברכתו ותפילתו בקבלה בענין מצוה, או בתיקון אחת המידות. "אם תבטיח לי שמעתה **תקפיד** על מצוה מסויימת, הרי אני **מבטיח** להתפלל כפי שביקשת" – היה אומר למשחרים את פניו.

תחילת העבודה היא עבודת הלב ע"י ציורים שונים, וזה ישיג בדרך.

לפעמים, נתקלים אנו באדם שאומר: "באמת הייתי רוצה לעשות צדקה וחסד, באמת הייתי רוצה להיטיב עם הבריות, אולם מה אעשה?"

אין לי אמצעים!!.. ובכן, עלינו לגעת, כי אין כל אמת בטענה זו, וכפי שיכולים אנו ללמוד מדברי הפסוק במשלי: "**רודף צדקה וחסד- ימצא חיים צדקה וכבוד**".

אברך, תלמיד חכם, שפך את לבו: נושא הוא במשרה חשובה במוסד חינוכי, אך **היחס** כלפיו גרוע, והוא נפגע לעתים תכופות. קשה לו להמשיך, והוא שואל, אם עדיף כי יתפטר ממשרתו. המשגיח רבי מאיר חזק זצ"ל תיאר בדיוק את שתי האופציות העומדות בפניו: אפשרות א. – אתה תתפטר, המוסד **ימשיך ויתקיים**, מן הסתם אף יגדל ויתפתח, אך לך כבר לא יהיה חלק בכך. כיצד תרגיש? אפשרות ב. – אתה תחליט להמשיך בעבודה. יהיה עליך להרגיע את כולם ולהראות, כי אין אתה מתכוון להצר את צעדיו של אף אחד, או לגרוע מכבודו.

תצטרך להיות מוכן אפילו לאפשרות של פגיעה בכבודך, ובכל זאת להבליג – לא לאפשר לעניין להתפתח לכדי מחלוקת. וסיכום: אם תבחר להמשיך – עליך להיות מוכן "**לבלוע מספרים**". לבלוע, כאילו לא קרה דבר, ולא להגיב.

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת והב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, פנחס חיים אונתה בן תנינה, יחיא בן לוליה, נעימה בת עזיזה, כרמלה בת סעידה, סעידה מזל בת יעקב, מלכה בת שרה, פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד בן איהוה, מרים בת זוהרה, חכם יהודה בן חנה פתיא, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל ושמאל בני שמחה, רפאל ואלברט בני קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אליעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, שלמה בן דונה, חנה בת אסתר דמני הרב יהודה יאיר, יפה בת לאה, יעקב בן שרה ברסקה, החסיד מנשה בן רחמה **מון הרב עובדיה יוסף בן גורגיה**

לודמיר

מקושרים לצדיק מאז ועד היום

להפצת משנתו ותורתו הבהירה של
הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע
סיפורים ותולדותיו, ותולדות זרעו אחריו

| גליון 220 |

פרשת משפטים תשפ"ה

שבוע של חיים

מתורתו של רבינו ותלמידיו הק'

פרשת משפטים

ורפא ירפא (כא, יט). בספר דברי שלום על התורה, מהרב הגאון וכו' ר' שלום פערלאו שליט"א, בהקדמה, בשבחי אביו הרה"צ מקיידנאו זצ"ל, שהיה לערך חצי שנה קודם הסתלקותו נחלה ביסורי ר"ל, והיה נעור בלילה מתוך היסורין, ואף על פי כן ביום היה עוסק בתורה ותפלה כבימי בריאותו, והיה הולך במקוואות וכו', ולא רצה לעסוק כלל ברפואות כו'. וזה לשונו: כאשר שמעתי בדרך צחות בשם הרב הקדוש זקני מהר"ש מקארלין, ישלח דברו וירפאם וימלט משחיתותם (תהלים קז, ט), ממה שהדאקטורים משחיתים. ובאמת מצאתי בספר 'חכמת הנפש' לרבי אלעזר מגרמיזא בעל ה'ירוקח', שמה שאמרו חז"ל (בבא קמא פה, א): 'ורפא ירפא' - מכאן שנתנה רשות לרופא לרפאות, היינו במכה חיצונית ר"ל, יעייין שם. (שמע שלמה)

מלאתך ודמעך לא תאחר (כב, כח). 'מלאתך' - הוא מה שליבך מתמלא להקדוש ברוך הוא. 'ודמעך' - הן הדמעות שאתה שופך לפניו ית'. 'לא תאחר' - זאלסטו זיי ניט פאר פרעמדן [-עשה זאת באמת, ולא כדי להתראות לאחרים!].

(הרה"ק רבי משה מקוברין זיע"א - אמרות משה)

מדבר שקר תרחק (כג, ז). כמאמר הר"ש קארלינער: 'מדבר שקר תרחק, פירוש אפילו משקר אחד - תתרחק מהשי"ת.

(עבודת פנים עמוד קב)

מדבר שקר תרחק (כג, ז). שמעתי מהרה"ח רבי יצחק אייזיק אייזן ז"ל, שהרה"ק רבי אשר סטאלינער זי"ע בא אליו אחד מחסידיו ואמר לו: רצוני ושאיפתי להגיע לאמת. השיבו הר"א: דוד המלך ביקש דרך שקר הסר ממני, ואתה כבר מבקש דרך האמת!?

(מזכיר אתבונן)

ועבדתם את ה' אלקיכם וברך את לחמך וכו' (כה, ו). 'ועבדתם' פותח בלשון רבים, ומסיים הכל בלשון יחיד. ונוכל לומר: 'ועבדתם את ה' אלקיכם' - היינו חבורה שאוכלים ביחד ועובדים את ה' באכילה זו, או 'וברך את לחמך ואת מימך' - כי ברוב כמה אנשים יכול להיות שקשה לו לאחד לאכול לחם, ואחד שקשה לו מים, ולזאת אמר 'וברך את לחמך' היינו היחיד שלא יזיק לו שום דבר. ולא עוד אלא 'והסירותי מחלה מקרבך' - שאם ח"ו אחד מהם חולה תסיר הסעודה הזו החולשה ממנו ויהיה לו רפואה שלימה.

(הרה"ק רבי אשר מטטאלין זיע"א, בית אהרן)

קדושת הקדוש

אמרים מובחרים, יקרים ומאירים, מתוך הספר 'קדושת הקדוש' הנמצא בשלבי עריכה

דביקות בצדיקים

כידוע המאמר מהרה"ק הר"ש מקארלין ז"ל: **יְצַדִּיק בְּאֲמוֹנָתוֹ יִחְיֶה** (חבוקק ב, ד), **אל תקרי יְחִיָּה אלא יְחִיָּה, עס איז פאראן דער צדיק וואס הארעוועט, און די איבעריקע איז מיט און דורך די אמונת צדיקים וואס זיי האבן, איז זיי דער צדיק מחיה** [-הצדיק הוא אשר עמל, ואת השאר מחיה הצדיק באמצעות אמונת הצדיקים שלהם].

(לקוטי שיחות חלק ב עמ' 475)

עיטורי קדוש

מנגד, דעה אחרת הוסברת, כי תפקיד הצדיק משמעותי הרבה יותר. לשיטתם, על החסידים להתדבק לצדיק, והוא, בכוחו הרוחני העצום, מאיר לתוך גשמתם ומרומם אותם. דעתו של רבינו היה שתפקידו של הצדיק הוא להאיר לתוך הלבבות, ולרומם את צאן מרעיתו למדרגות שבכוחות עצמם לא היו מגיעים לכך. אך תנאי אחד יש לכך, והוא להתקשר אל הצדיק באמת ובתמים, להאמין בצדיק, להאמין שהצדיק מאיר לתוכו. ובה ביאר רבינו את הכתוב 'וצדיק באמונתו יחיה', שהצדיק מחיה את המסתופפים אצלו על ידי שיש להם אמונת צדיקים.

נוסח נוסף:

אידי דחביבא, נציג נוסח נוסף לדברי רבינו, כפי שהוא מובא בספר 'בית צדיקים יעמוד' (באבוב, ח"ג עמוד קכח), אם כי המשמעות זהה:
רבי שלמה מקארלין היה רגיל לומר, שחסיד הנוסע ודבוק בצדיק זה כבר מספיק לו הרבה. וכמאמר הכתוב 'וצדיק באמונתו יחיה', וקרי בו 'יְחִיָּה' את אחרים (פת"ח תחת החי"ת), שהצדיק כבר מחיה את כל המאמינים בו.
ראה עוד בענין זה בגליון צד פרשת עקב תשפ"ב

מחיה את הדבקים בו

אף על פי שהדבקות בצדיקים נחשבת לאחד מעמודי התווך של החסידות, רבים מתקשים להבין את משמעותה ותכליתה. אין ספק כי על ידי הדבקות לצדיקים, זוכה האדם להתעלות רוחנית ורוכש הכוונה נכונה בעבודת ה'. אך כיצד מתבצעת ההתעלות בפועל? האם על ידי שמיעת דברי תורה מהצדיק? קבלת הדרכה מפורטת לעבודת ה' או אולי על ידי התבוננות באופן בו הצדיק עובד את ה'? אכן, הדברים שהוזכרו נכוחים. ההתבוננות בצדיק, שמיעת תורתו וקבלת הדרכה ממנו, כל אלו מעוררים ומשפיעים. אך בכל זאת, יש לברר: מה חידשה החסידות בענין הדביקות לצדיקים? הרי גם בעבר היו תלמידים מקבלים את ההכוונה מרבותיהם, כיצד עליהם לצעוד בדרכי מישרים? מהי, אם כן, הנקודה העיקרית והמרכזית בענין הדביקות לצדיקים? כלומר מה מוסיף הצדיק לחסידים בהתדבקותם אליו?

בענין זה נחלקו גדולי עולם. יש שראו בצדיק כ"מורה דרך" בלבד, תפקידו לעורר את צאן מרעיתו, להנחילם את דבר ה' ולהורות אותם בדרך החסידות. על פי שיטה זו, תפקיד החסידים הוא לעמוד ולעבוד את ה' על פי ההדרכה שקיבלו.

על הציון של הקדוש הזה, הוא ממש כמו שעומדים לפניו בחיים חיותו. (רבי אשר מטטאלין)

קחו שותפות בבניית בית הרבי,
ושלחו קוויטל על הציון הקדוש.

התקשרו עכשיו 04-30-10-900

אשרי מי שראה פניהם

לעומתו ושאלו היכן מקומו של רבי דוד מהקלויז החדש. מיד עמד הישיש ואמר בליבו עתה אדע מה מסתתר בזה ומה פתרונו של הפלא המתרחש כאן, וכה אמר אל הזקן החיגר:

"לא אענה לך דבר, עד אשר תגיד לי מה אתה מחפש בבית רבי דוד, ומי היו האנשים נשואי-פנים אשר שאלו כדבריך".

לאחר הפצרות רבות, לא נותרה ברירה בידו של החיגר, והוא פצה את פיו וגילה: "הנה האורח הראשון היה אליהו הנביא, והשני היה אלישע אשר יצק מים על יד אליהו. ואני הוא גיחזי - נערו של איש האלוקים אלישע". המשך הזקן החיגר וגילה את הרוזן באזונו של הישיש הצדיק:

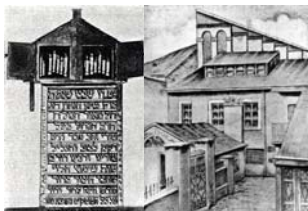
"חסא חטאתי בעת שלקחתי הכסף והבגדים מנעמן, בלי ליטול רשות מאלישע (מלכים ב' ה'), ונעשתי בעווני כמחלל שם שמיים. ועתה נתנו פקודה בשמים אשר אליהו ואלישע יבואו עמדי לפונדק אחד אצל רבינו דוד הלוי בעל הטורי זהב, יען אשר הוא מדייני בית דין של מעלה, ושם יערכו תיקון לנשמתך, והולכים אליהו הנביא ואלישע אצלו להסכים עימו במחילתם.

הוסיף גיחזי הזקן עוד מילים אחדות בטרם נעלם ונגנז מעיני הישיש:

ומה שזכית אתה לגילוי אליהו ואלישע, זאת בזכות שהינך דבוק מאוד מאד בזמירותיו של דוד המלך, והנך קורא את פסוקי התהלים בכל לילה בהתלהבות ודביקות נוראה...".

נרעש ונרגש עמד הישיש החסיד אצל דלת בית המדרש הנועלה. ליבו ותהונו בקרבו על זכיינו הגדולה שזכה לחזות קדושי עליון, והלך ומסר הזקן את מעשה הפליאה לפני יחידי סגולה בעיר לבוב, ונרשמו לזכרון בפנקס הקהילה.

(מפי כ"ק אדמו"ר מסקולען זי"ע שקיבל המעשה הנ"ל מאביו כ"ק אדמו"ר ה'נועם אליעזר מסקולען זי"ע, ובקונטרס 'תולדות רבינו הטורי זהב', ושהמעשה גם כתוב בפנקס הקהילה דלבו)

מימין: בית הכנסת העתיק בלבוב ששרד עד לימי השואה
משמאל: התקעה ממצבת רבינו בעל הטורי זהב,

מדי לילה מעט לפני חצות, היתה נפתחת דלת ביתו של הישיש בקול חריקה דקה. דממת-ליל עמוקה בחוץ, כל בני לבוב נמים היטב את שנתם העריבה. הזקן השפוף צועד לו בלט, פסיעותיו השקטות מהדהדות על פני השבילים המרוצפים למחצה, ודמותו משתקפת בכתלים מעששיתו המרצרת בירידי הרועדות.

זיק מיוחד בוקע מתוך עיניו שבעות השנים ומלאות התבונה. חן עילאי נסוך על אותו יהודי שבע-ימים, עם דוק של קדושה זוהר. צעדיו של הישיש מתקדמים ככל האפשר, עושים את דרכם לעבר בית המדרש הגדול, כדי להספיק ולהיכנס בטרם ייצא השמש וינעל את דלתות שעריו.

שנים ארוכות נוהג כך היהודי הנעלה שכבר היה לזקן ובא בימים. בכל לילה משכים הוא קום לפני חצות ושם פעמיו לבית הכנסת. וכשהיה נשמע קול נעילת דלת בית המדרש, מתיישב היה הזקן ופוצח במזמורי שיריו לא-ל חי, ובניצוחי נגינותיו. מילה במילה חרו בשפתיו את פסוקיו של דוד המלך נעים וזמירות ישראל. ברגש עמוק, בדמעה ותחנון, בגיל ורנן.

בחצות הלילה, היה משתפך לפני קונו בקול בוכים על שכונתא בגלותא, וכשמעו על לחייו קולו נשמע בלילה על צערם של ישראל בגלות החיל הזה. לאחר מכן היה פותח בהוריה רבה, ובשבחו ויקר לפני אדון כל. כך סדר עבודתו הקדושה והישרה במשך שנים רבות.

והנה לילה אחד השתהה הישיש יותר מהרגול, יצא מביתו בצעדים מהירים, האיץ את הילוכו ופסע בסמטאות מתנשם ומתנשף. אולם למרבה הצער, כאשר הגיע ועמד על מפתן בית המדרש נוכח לראות כי השמש סיים מכבר את מלאכתו, ונעל את שערי המקום אחריו. אנחה עמוקה פרצה מפיו של הישיש, אולם מיד התנער ממקומו והחליט שלא לשנות ממנהגו הטוב. התיישב אפוא על מפתן בית המדרש מבחוץ, פתח ספר התהלים והחל פוצח בזמירותיו הערבות כבכל לילה, באותו הרגש ובאותה נגינה נעימה ורוויית-הוד. צלול חזן היה אורה של הלבנה באותו לילה, כך זכה הישיש לקרוא את הפסוקים בנקל לאור נרו ולאור הירח.

לפתע הגיחה מתוך החשכה דמות אדם. תחילה קפא הזקן על מקומו מרוב פחד ואימה, ולאחר רגע נח ליבו, בראותו איש יהודי נשוא פנים, הדור ועטור צורה. "התדע היכן דר רבי דוד מהקלויז החדש?" שאל האיש המרשים בקול לוחש.

"רבי דוד מהקלויז החדש" - היה זה כינויו של רבינו דוד הלוי בעל הטורי זהב, רבה של לבוב. קם הזקן ממושב המאולתו, והפנה את האורח המסתורי לעבר מעונו של ה"ט".

חלפו רגעים מספר, ושוב הגיח איש נשוא פנים, וגם הוא שאל ובריר על מקום מושבו של ה"ט". גם בזאת הפעם הואיל הזקן לסייע לאיש שיחו, בהצביעו לעבר ביתו של רבי דוד הלוי.

אחר כל זאת, התעוררה פליאה בליבו של האיש הישיש, אודות הופעתם של אותם אנשי מעשה, ורגשי חרטה צפו ועלו על שלא שאל אותם מהיכן המה, ומה רצונם בבית רבי דוד מהקלויז החדש. גמר בדעתו, שבאם יזדמנו לו עוד אורחים שכאלו, לא ישיב להם מענה, עד אשר יגלו לו מה זה ועל מה זה.

בין כך ובין כך, נראה לפניו זקן חניג מהלך לקראתו מתוך אפלולית הלילה, מתקרב

חידת השבוע

ילדי רבנו שלמה

החיים בלודמיר בעבר ובהווה

החיים בלודמיר

חידה: איך באר רבנו את הפסוק "מדבר שקר תרחק" הפתרון לחידה מופיע בעלון זה.

כדי לענות על החידה יש לחיג לקו לודמיר 02-3011122,

להכנס לשלוחת הילדים - שלושה מספר 0,

ולפעל לפי ההוראות. הזוכה יקבל זכוי לרכישת מתנה בסך 50 ש"ח.

את התשובה יש להקליט עד ליום ראשון פרשת תרומה

הזוכה לפרשת בשלח: אוריאל שטראוס חיפה

אוצרות ומשגים

רבנו דוד בעל ה'טורי-זהב' זיע"א

הלא דברים יקרים ביום מפז רשומים בדפים. חדושי הלכה עמקים ומפלפלים מאין פיותם. מי כתב את הכתבים הללו?! הוא שאל בפליאה, ובעל הפנדק ענה:

"אלו הדפים של הנער העובד אצלי. כל היום הוא רושם ורושם, וגם מטרידני בלי סוף ומשמיע באזני

דברים וחדושים שאינני מצליח להבין...". הורה הב"ח לבעל הפנדק, כי מִכְרַח הוא מקדם להביא הנה את הנער הנעלה והגאון, ורק לאחר מכן ידון בענין העוף.

מאותו יום חסה רבנו דוד ה"ט"ז בצל הב"ח ולמד במחצתו, ולבסוף אף נלקח כחתן לבתו.

ילדים יקרים! ביום כ"ז שבט יחול היארצות של הגאון הקדוש רבנו דוד, בעל הפרוש הגדוע 'טורי-זהב' על

השולחן ערוך. ה"ט"ז נולד בלודמיר עיר הקדש לפני 440 שנה, והיה נכדו של רבי חיים רב העיר מספר כי ביילדותו, בשל העני הרב והמחסור, הצריך רבנו ה"ט"ז לעבד פעוורו של בעל בית מיזגה. ארע פעם שהתעוררה לבעל הפנדק שאלה חמורה על כשרותו של עוף שחוט. בעל הפנדק נטל עזמת דפים מן הארון וצרר את העוף, ונטס אל הגאון הקדוש רבי יואל, בעל הבית חדש על 'ארבעה טורים', לשאל את דינו של העוף.

הב"ח נטל לדין את העוף, ואז החל לעין בדפים ששמשו כעטיפה, והתפעלות עצומה אִחְזָה בו.

איגוד צאצאי המהרש"ם מבערזאן שבת קודש בעיר לודמיר

בשבת קודש פרשת יתרו התקיימה בעיר לודמיר שבת התאחדות מרוממת וייחודית מטעם איגוד צאצאי המהרש"ם מבערזאן זי"ע. במסגרת ההתוועדות השנתית לרגל יום היארצייט, התאספו בני המשפחה בראשות נכדו כ"ק מוה"ר מבערזאן שליט"א, הגה"ח רבי חנוך שברון ועוד בני המשפחה הנכבדה.

משתתפי השבת ההיסטורית שהו במלון ושם גם קיימו את סעודות השבת בצוותא חדא תחת האווירה הנפלאה החופפת בלודמיר, תחושה של יתחת כנפיו של רבינו שלמה כמו בחיים חיות - כפי שהעידו המשתתפים הנרגשים.

בית רבינו על כל אגפיו, ובו בית הכנסת, חדר הקפה והכיבוד, היכל הלימוד והמקווה - כולם עמדו הכן לכבודם של האורחים החשובים. במהלך השעות בעיר זכו הקהל לעלות ולבוא בהיכלו של רבינו ולעמוד לפני ציונו, כחסיד אצל רבו ממש כבחיותו.

המשתתפים מסרו את רשמיהם ורגשותיהם מהשהיה המרוממת בלודמיר, מתוך סיפוק רב והתעלות מיוחדת.

הקהל הקודש בהבדלה במוצאי שבת

להדפיס במזרח הרחוק?

זה בטוח vidank

שלום ברומד

אלסטור

מתח-דיגול-היסטוריה

我公司
印刷品

* מוצר דפוס
מבית VIDANK

סיטונאות בלבד

מארזים

שקיות

ספרים

השבחות

אקריליק

תיקים

מחירי המזרח בראש שקט!

יצרנית המזרח הרחוק VIDANK מזמינה אתכם להדפיס בקלות ובאיכות בינלאומית מבלי לקחת סיכונים. סוכן אישי, תקשורת בשפה שלכם, אבטחת סחר ומאה אחוז שירות נגיש.

בהנהלת נח רובין

☎ 052-647-8000

07-222-1-3000

office@vidank.com

www.vidank.com

vidank print

המזרח הרחוק קרוב

**שירות
מהיר
ואיכותי**

**משלוחים
לכל חלקי
העיר**

מחזורתנים

את ההזמנות תשאירו עלינו...

1,000 הזמנות + 200 הזמנות קטנות לחתן או לכלה + מדבקות "מזל טוב"

במחיר מיוחד של 600 ש"ח בלבד!

(אפשרות לעיצוב בתוספת מחיר, ניתן לקבל קטלוג דוגמאות במייל)

שפיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

קצת כסף / מאות / חזרות / מקצים / למופע / מהמחיר / מלימון / דפוס / ספידי!

02-500-4569

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים

דוא"ל S025004569@Gmail.com

<< קווי תחבורה למקום: 3, 9, 16, 51, 52, 57, 89 >>